PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (17.05.24 18:51:59)

Dame i gospodo, poštovani poslanici i građani Crne Gore,

Počinjemo rad na **Šestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini Skupštine Crne Gore 28. saziva**.

Primjenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno je da postoji kvorum potreban za početak sjednice jer je prisutna većina ukupnog broja poslanika, pa otvaram Šestu sjednicu Prvog redovnog zasijedanja u 2024.godini Skupštine Crne Gore 28. saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine. Kako smo se dogovorili u okviru Parlamenta i sa našim kolegama poslanicima mi ćemo sada prekinuti rad Skupšine, a natavićemo 27. maja sa početkom u 12h, kada ćemo utvrđivati dnevni red i imamo obilje tačaka koje su predložene za dnevni red.

Istovremeno želim da obavijestim građane Crne Gore da smo danas kao parlamentarna većina uradili jednu veoma važnu stvar, da smo u skupštinsku proceduru stavili predlog Rezolucije o genocidu u Jasenovcu sa podrškom od 43 potpisa, dakle potpisa parlamentarne većine i da imamo čvrsta uvjeravanja još nekolika poslanika koji će podržati tu rezoluciju i to je ono što moram da obavijestim javnost Crne Gore, da je važna i značajna stvar za ovaj Parlament, koji se ranije određivao i prema nekim drugim dešavanjima na prostoru bivše Jugoslavije, tako da nam je ovo i te kako važno.

Prekidam sjednicu, nastavljamo 27. maja u 12h. Hvala vam.

Prazne trake

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.05.24 13:33:48)

Poštovana gospodo,

Želim svima vama koji ste prisutni da se zahvalim, evo po treći put pokušavamo da organizujemo kvorum u ovoj Skupštini, da vas obavijestim da ćemo u utorak nastaviti sa sjednicama vezanim za IBAR. Takođe, da se izvinim članovima Vlade, jer naši dogovori koje mi postignemo na Kolegijumu očigledno da ne mogu biti realizovani. Hvala vam mnogo. Prekidamo zasijedanje, nastavljamo u utorak.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:29:30)

Kolege poslanici nastavljamo **Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedana u 2024. godini**. Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda. Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestim o prijedlozima za izmjenu i dopunu predloženog dnevnog reda.

1) Vlada Crne Gore je, saglasno članom 147 Poslovnika Skupštine, povukla iz procedure Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o duvanu;

2) Vlada Crne Gore predložila je da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru;

3) Poslanici Bogdan Božović, Slađana Kaluđerović i Maja Vučelić predložili su da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o radu i Prijedlogom zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Poslanik Miloš Konatar predložio je da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o prijedlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Predlozi Vlade Crne Gore.

Proceduru je tražio kolega Nikolić.

Izvolite, kolega.

Ali, molim Vas, samo se pozovite, gdje je povrijeđen Poslovnik.

ANDRIJA NIKOLIĆ (19.06.24 15:31:39)

Zahvaljujem, potpredsjednice Popović.

Došli smo u situaciju da zahvaljujemo na tome kad se poštuje Poslovnik. Imajući u vidu da predsjednik Skupštine, Mandić, nije dozvolio proceduru pred sam finiš prethodne sjednice, što se savršeno uklapa u način funkcionisanja ovog Parlamenta. Ovđe se zakazuju sjednice bez Kolegijuma, ne odgovara se, u grupi, kad će biti nastavak sjednice, poslanici čekaju bez imalo kolegijalnosti, imalo poštovanja prema

poslanicima parlamentarne opozicije. Naučili smo na tako neozbiljan tretman i neodgovoran odnos, ne samo prema nama, nego i prema građanima Crne Gore, ali to nije novo. Ono što je novo, što ja Vama želim da obrazložim, je poziv na član 101 koji se odnosi na repliku. *Ako se poslanik izrazi u negativnom kontekstu na klub poslanika, političku partiju ili grupu građana, pravo na repliku ima predsjednik odnosno ovlašćeni predstavnik poslaničkog kluba*. *Replika na repliku nije dozvoljena osim ako predsjednik Skupštine ocijeni da su i navodi u replici uvredljivi i dozvoli tu repliku.*

Poslanica Anđela Vojinović je /prekid/...

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:33:37)

Samo trenutak. Kolega Nikoliću, koliko se meni čini ja sam pročitala da smo mi prešli na novu, Šestu sjednicu. Ono na šta se Vi pozivate je nešto što se desilo na Osmoj sjednici, to je iza nas.

Molim Vas, procedure dozvoljavam samo one koje se tiču Šeste sjednice. Ovdje sada na početku, ako sam ja negdje prekršila Poslovnik, recite mi gdje sam prekršila Poslovnik i daću Vam proceduru, da mi to objasnite. Repliku ne mogu da Vam dam zato što se ništa nije desilo, počela je Šesta sjednica.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (19.06.24 15:34:20)

Reći ću Vam, ako za Vas važi ono što je predsjednik Parlamenta obećao da ćemo nastaviti sa procedurama, odnosno da će oni koji su zaostali na prethodnoj sjednici dobiti priliku da se obrate Parlamentu u nastavku ove sjednice onda to treba da nam kažete. Ako mislite da možete da zloupotrebljavate proceduru tako što ćete negativno da se izrazite o Klubu poslanika Demokratske partije socijalista i da prekinete sjednicu, pa da nam onda kažete - nemate pravo, da biste na taj način zloupotrijebili ne samo Poslovnik nego i demokratiju, ako Vi ne dozvoljavate da obrazložim zbog čega sam se javio, a kažem Vam imali smo taj dogovor sa predsjednikom Parlamenta Mandićem, onda i Vi nastavljate da kršite proceduru.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:35:11)

Kolega Nikoliću, ovako, ovu Šestu sjednicu vodim ja, ne vodi je predsjednik Parlamenta Mandić, vodim je ja. Znamo dobro, znate i Vi takođe, Vi ste iskusan poslanik, znate na šta može da se odnosi kršenje procedure, kršenje Poslovnika. U ovom slučaju Vas pitam,, ako mislite da sam prekršila nešto vezano za Poslovnik, recite mi šta sam prekršila. Vi sa mnom nemate nikakav dogovor. Nijesmo razgovorali ni o tome kako ćemo početi sjednicu, niti o tome kako će teći sjednica u nastavku, što ćemo da radimo. Sve ono što Vi imate kao dogovor sa predsjednikom Parlamenta, kad predsjednik Parlamenta dođe, Vi nastavite onako kako ste se dogovorili. Dakle, ja vodim danas Šestu sjednicu, Vi imate pravo u toku diskusije, po utvrđivanju dnevnog reda, u nekoj od diskusija da se obratite bilo kom poslaniku, ako mislite da ste pomenuti u negativnom kontekstu.

Sada bih vas zamolila da pređemo na utvrđivanje dnevnog reda, a Vi u toku sjutrašnjeg dana, jer ćemo danas samo utvrditi dnevni red, u toku sjutrašnjeg dana ili u ponedjeljak, utorak, kad god hoćete, kad god smatrate da su povrijeđena Vaša prava, kao poslanika ili kao klub poslanika ili da je povrijeđeno pravo Vaše političke partije, imate pravo na repliku.

Toliko i zvahvaljujem.

Molim Vas ako sam povrijedila proceduru recite gdje sam povrijedila proceduru i ako smatrate da nijesam povrijedila proceduru, da nastavimo dalje.

ANDRIJA NIKOLIĆ (19.06.24 15:36:55)

Gospođo Popović, ne sporim Vama pravo da ste na principijalnoj ravni u pravu. Ovo je nova sjednica. Međutim, ove uvrede se nijesu dogodile prije deset dana nego su se dogodile prije dva sata, a dogodile su se zbog toga, ako ćete da me saslušate ili ćete da polemišete sa kolegom Bogdanovićem? Zahvaljujem. Dakle, ove uvrede su se dogodile danas, dogodile su se, i nakon njih je prekinuta sjednica Skupštine, ostali smo uskraćeni da odgovorimo na njih i Vi nam sad kažete da nam nećete dozvoliti da odgovorimo na oto što se čulo u Parlamentu, a ja Vam kažem desile su se uvrede iz člana 101 i nakon toga je prekinuta sjednica. Evo, zbog crnogorske javnosti, dozvolite da pročitam, dakle, budite elementarno demokratski korektni.

Dakle, poslanica Anđela Vojinović je kazala sljedeće...

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:38:00)

Kolega Nikoliću, ne dozvoljavam da čitate šta je rekao ko, jer to se ne tiče Šeste sjednice, tiče se Osme sjednice. Molim Vas sjedite i nastavljamo sa radom. Nastavljam, kad dođe gospodin Mandić Vi sa njim polemišite, radite šta god hoćete.

/upadice/ Molim Vas, nemojte mi čitati nešto što se desilo na Osmoj sjednici, mi smo počeli Šestu sjednicu. Molim Vas, bile su obostrane uvrede, bile su uvrede i sa jedne i sa druge strane. Prema tome, ako ne dozvoljavam jednom klubu, ne dozvoljavam ni drugom klubu principijelno.

ANDRIJA NIKOLIĆ (19.06.24 15:38:53)

Dakle, razumio sam Vas, nemojte da mislite da ćete ovom kupovinom vremena da odgodite ono što ćete čuti od nas, nemojte da mislite, to je jedno.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:39:16)

Imate pravo da odgovorite i Vi i svaki Vaš kolega, svakom poslaniku, ako smatrate da su prekršena vaša pravila, kao poslanika, da su uvrijeđeni i da su prekršena prava i da su se čule neke uvrede na račun vašeg kluba. Isto tako, i ostali poslanici koji su, takođe, doživjeli određene uvrede imaju pravo da vam odgovore. Danas nije to na dnevnom redu, ovog trenutka raspravljamo o Šestoj sjednici. Molim vas, u toku sjutrašnjeg dana koleginice Vuković Kuč i kolega Nikoliću, sjutra, ponedjeljak, utorak i do kraja ovog zasijedanja moći ćete da odgovorite kome god hoćete. Molim vas, dozvolite mi da počnem da čitam dnevni red.

ANDRIJA NIKOLIĆ (19.06.24 15:40:10)

Iz proceduralne korektnosti, koju Vi nemate prema nama, a mi imamo prema procedurama koje su kičma demokratije, dakle, Vi sa mjesta sa kojeg treba da poštujete procedure to ne radite valjano. Crnogorska javnost neka procjenjuje, na osnovu ovoga što ste kazali, na čijoj strani je višak demokratije, a na čijoj strani je pokušaj da se cenzuriše Parlament i da se poslanici opozicije onemoguće da saopšte svoje političke stavove.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:40:45)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Ako je iko principijalan u vođenju sjednice, evo trudim se da budem principijalna, i trudim se posebno da poštujem prava, posebno vas iz opozicije. Mislim da sam to sve vrijeme, otkako vodim sjednice, to i primjerom pokazala.

Dakle, došli smo do prijedloga Vlade Crne Gore.

Stavljam na glasanje Prijedlog Vlade Crne Gore da se dnevni red dopuni sa Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Izvolite kolege, glasajte.

Samo momenat.

Član 93 Poslovnika kaže - *ako je Zakonodavni odbor predložio da se predlog zakona, odnosno drugog akta, ne usvoji zbog njegove nesaglasnosti sa Ustavom i pravnim sistemom o postojanju saglasnosti nakon dodatnog obrazloženja predlagača, odnosno predstavnika predlagača akta i predstavnika Zakonodavnog odbora odlučuje Skupština bez pretresa*.

Stavljam na glasanje.

Koleginica Maja Vukićević je predsjednica Zakonodavnog odbora, ona će objasniti o čemu se radi. Izvolite.

MAJA VUKIĆEVIĆ (19.06.24 15:42:22)

Hvala, potpredsjednice.

Poštovane kolege,

Zakon o slobodnom pristupu informacijama je bio na dnevnom redu Zakonodavnog odbora 29. februara i nije dobio nijedan pozitivan glas. Dakle, bilo je osam glasova protiv i dva glasa uzdržana. Ovaj zakon nije u skladu sa našim pravnim sistemom iz razloga što je u samom Predlogu zakona promjijenjeno više od polovine članova zakona i trebalo je pristupiti izradi novog propisa. Nakon što smo to primijetili, moram da kažem da sam lično kontaktirala predlagača, da sam dva puta odlagala sjednicu Zakonodavnog odbora, ali nije bilo volje da se greške koje su napravili isprave.

Vi znate da mi moramo da poštujemo pravno-tehnička pravila, njih je utvrdila Vlada, ali moram reći da sve češće dobijamo zakone koji nijesu u skladu sa pravno-tehničkim pravilima. Moram pozdraviti jedan ispravan stav ministra finansija koji je nakon naših primjedbi povukao Zakon o duvanu, ali nijesmo naišli na takvo razumijevanje od ministra javne uprave i njegovih saradnika koji su insistirali da se ovaj zakon nađe na dnevnom redu i pored toga što evo par mjeseci pokušavamo da dođemo do rješenja. Imali su i ponudu našeg Odbora da mi prečistimo tekst i da se takav zakon vrati u skupštinsku proceduru, međutim, nijesmo naišli na razumijevanje. Naravno, moram reći da je ovo važno zakonsko rješenje, potpuno ću razumjeti ukoliko vaš stav bude drugačiji, ali je moja obaveza da štitim integritet i Odbora i same Skupštine i smatram da zakoni koji u formalnom smislu ne ispunjavaju uslove ne treba da budu predmet rasprave, pa ma koliko da su važni. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:44:01)

Zahvaljujem koleginici Maji Vukićević.

Ovako, član 93 je jasan, zakon se stavlja na dnevni red - u prvom stavu to tako piše. U trećem stavu kaže - *predlog akta za koji u smislu stava 1 ovog člana Skupština odluči da je nesaglasan sa Ustavom i pravnim sistemom izostavlja se iz dnevnog reda sjednice*. Tako je, prvo jedno, pa drugo.

Kolege, izvolite glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 37 poslanika, za je bilo svih 37, nije bilo protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Sada glasamo. Pošto smo prihvatili da se Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama dopuni predloženi dnevni red sjednice izjasnićemo se o postojanju saglasnosti ovog Predloga zakona sa Ustavom i pravnim sistemom, jer je Zakonodavni odbor ocijenio da Predlog zakona nije u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Potrebno je da, saglasno članu 93 Poslovnika Skupštine, o postojanju saglasnosti nakon dodatnog obrazloženja predlagača, odnosno predstavnika predlagača akta i predstavnika Zakonodavnog odbora odluči Skupština bez pretresa. Predstavnik predlagača i predstavnik Zakonodavnog odbora mogu govoriti najduže pet minuta. Mi smo čuli predstavnicu Zakonodavnog odbora, predstavnik predlagača nije tu. Dakle, Predlog akta za koji Skupština odluči da je nesaglasan sa Ustavom i pravnim sistemom izostavlja se iz dnevnog reda. Pošto nemamo predstavnika predlagača čuli smo izvjestiteljku Zakonodavnog odbora, poslanicu Maju Vukićević, prelazimo na izjašnjavanje.

Stavljam na glasanje postojanje saglasnosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama sa Ustavom i pravnim sistemom.

Izvolite, glasajte kolege.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:47:03)

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 45 poslanika, za nije bilo glasova, jedan protiv, 44 uzdržana. Ukoliko Skupština odluči da je prijedlog zakona nesaglasan sa Ustavom i pravnim sistemom ta tačka se izostavlja sa dnevnog reda sjednice Skupštine Crne Gore. Dakle, ova tačka je izostavljena sa ove sjednice.

Idemo dalje.

Stavljam na glasanje predlog Vlade Crne Gore da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 41 poslanik, 39 za, dva protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština prihvatila Predlog zakona.

Stavljam na glasanje predlog Vlade Crne Gore da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 39 poslanika, 39 za, nije bilo protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Sada imamo predloge poslanika Božovića, Kaluđerović i Vučelić, da li neko od poslanika želi da obrazloži predlog?

BOGDAN BOŽOVIĆ (19.06.24 15:49:08)

Zahvaljujem predsjedavajuća, ako ste saglasni obrazložiću.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:49:14)

Samo trenutak, s obzirom da smo imali glasanje samo 39 poslanika, nijesmo imali potrebnu većinu, je li tako?

Izvinite kolega Božoviću, mogu li da stavim ponovo na izjašnjenje predlog zakona, zato što nijesmo imali dovoljan broj poslanika.

Dajem pauzu pet minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (19.06.24 15:50:23)

Kolege, za pet minuta imamo Kolegijum kod predsjednika Skupštine.

/PAUZA/

Sjednica nije počela.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:03:56)

Dame i gospodo,

U skladu sa dogovorom koji smo postigli ranije sada ćemo utvrditi predlog dnevnog reda za Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini, a onda ćemo nastaviti raspravu vezano za izvještaje Tužilačkog i Sudskog savjeta.

Kolege poslanici,

Nastavljamo **Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja**. Imali smo do sada više pokušaja, tri ili četiri puta nijesmo imali dovoljan broj poslanika kako bismo utvrdili taj dnevni red. Sada podsjećam da smo prihvatili predlog Vlade Crne Gore da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru. U međuvremenu nas je Vlada obavijestila da povlači iz procedure Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, pa se o ovom predlogu za dopunu dnevnog reda nećemo izjašnjavati.

Preostalo nam je da se izjasnimo o predlozima:

1. Vlade Crne Gore, da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru;

2. Poslanika Bogdana Božovića, Slađane Kaluđerović i Maje Vučelić da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o radu i Predlogom zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju;

3. Poslanika Miloša Konatara da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Sada prelazimo na obrazloženje o izjašnjavanju o preostalim predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Prvi je predlog Vlade Crne Gore.

Stavljam na glasanje predlog Vlade Crne Gore da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru.

Pozivam vas, kolege, da glasate.

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika, svih 42 za, nema protiv, nema uzdržanih. Konstatujem i objavljujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Predlozi poslanika Božovića, Kaluđerović i Vučelić.

Da li neko od poslanika želi da obrazloži predlog?

Izvolite, gospodine Božoviću.

BOGDAN BOŽOVIĆ (08.07.24 04:06:49)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovane koleginice poslanice i kolege poslanici,

Dakle, naš predlog za dopunu dnevnog reda tiče se, prije svega, položaja svih radnika u Crnoj Gori. Inače u budućem periodu će nam ekonomske teme, teme koje se tiču životnog standarda naših građana, biti u fokusu i to je nešto po čemu je Socijalistička narodna partija prepoznata.

Kada govorimo o prvom predlogu koji se odnosi na izmjene i dopune Zakona o radu podsjetiću da sadašnje zakonsko rješenje koje je donijeto, odnosno objavljeno u „Službenom listu“, negdje početkom 2020. godine u januaru, podrazumijeva da poslodavac može sa zaposlenim zaključiti jedan ili više ugovora sa prekidima ili bez prekida sa maksimalnim vremenskim trajanjem do tri godine. Dakle, govorimo o ugovorima koji su na određeni vremenski period. Naš predlog podrazumijeva da se vrati pređašnje zakonsko rješenje koje je podrazumijevalo da taj vremenski period maksimalno može trajati do dvije godine.

Ono što je nas motivisalo da uputim ovakav jedan predlog jesu brojna istraživanja, konkretno koja se tiču mladih ljudi, koji i dalje u najvećem postotku, mislim da oko 70% mladih ljudi želi da napusti našu državu, i da potraži bolje uslove života negdje vani, kao i podatak da u Crnoj Gori se mladi ljudi tek sa navršenih 30 godina odlučuju da napuste svoje domove i probaju da riješe svoje stambeno pitanje koje je, svakako, jedno od najvažnijih životnih pitanja. Svi znamo da su politike poslovnih banaka takve da možemo da apliciramo za stambeni kredit onog trenutka kada riješimo svoje zaposlenje za stalno. Imamo brojne primjere u Evropskoj uniji, konkretno u Njemačkoj, gdje je ovako zakonsko rješenje kakvo mi predlažemo, dakle, do dvije godine. U Francuskoj je to manje. U Sloveniji, takođe, dvije godine. U Srbiji, zemlji u okruženju koja nije članica Evropske unije, takođe isto rješenje. Ovaj predlog ne izaziva dodatne troškove, a negdje ide u korist svih zaposlenih i očekujemo da će kolege podržati ovaj predlog da se uvrsti u dnevni red.

Što se tiče drugog predloga on se odnosi na Zakon o izmjenama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Obično se on mijenjao u prethodnom periodu kada se to radilo u korist određene grupe osiguranika koji su radili jako teške poslove i opasne po život. Naš predlog se odnosi na lučko-transportne radnike koji su jedini radnici u Crnoj Gori koji rade sa rudama teških metala sa boksitom, cinkom itd. Rade u zoni opasnosti 1 i svakodnevno se suočavaju sa opasnostima koje u dužem vremenskom periodu mogu negativno da se odraze na njihovo zdravlje. Do 2040. godine kako je navedeno po ovom rješenju gdje bi svaki osiguranik imao pravo da ostvari penziju ukoliko bi imao 25 godina radnog staža, od čega najmanje 15 na radnim mjestima gdje se osiguranje računa sa uvećanim trajanjem. Do 2040. godine svega 15 njih bi ostvarilo pravo na penziju, tako da nema značajan finansijski uticaj na budžet. Očekujemo i pozivamo sve kolege da podrže ova naše predloge kako bi se našli na dnevnom redu i kako bi mogli o njima da raspravljamo, a u konačnom, vjerujem i da ih usvojimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:09:50)

Stavljam na glasanje predlog poslanika Božovića, Kaluđerović i Vučelić da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o radu.

Izvolite, kolege glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika, svih 46 za, nema protiv, nema uzdržanih.

Kako je gospodin Božović obrazložio oba predloga stavljam na glasanje predlog poslanika Božovića, Kaluđerović i Vučelić da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika, svih 45 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština prihvatila predlog.

Predlozi poslanika Konatara. Da li poslanik Konatar želi da obrazloži predloge? Imate više predloga, imate tri predloga, možete zajedno da ih obrazložite.

MILOŠ KONATAR (08.07.24 04:11:16)

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Ipak bih zamolio, ako je moguće jedan po jedan, s tim što će ovaj Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovine stečene kriminalnim djelatnostima obrazložiti moj kolega Filip Adžić.

Prvi, ako sam dobro čuo, je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Naime, poštovni građani, radi se o predlogu zakona kojim se omogućava i predviđa povećanje naknade za dječije dodatke u Crnoj Gori za 50%. Zašto smo to predložili? Kao jedan od najboljih i najpravednijih zakonskih rješenja koje je ova Skupština tokom prošlog saziva donijela, bilo je u maju 2021. godine, kada je pet šefova klubova poslanika tadašnje parlamentarne većine od kojih su neki i dalje poslanici, predložilo ponovno vraćanje dječijih dodataka tada za svu djecu u Crnoj Gori do šeste godine života, da bi kasnije isti saziv i ista većina izglasala zakonsko rješenje kojim je omogućeno da sva djece do 18 godine primaju dječiji dodatak, kao što je nekad bilo. Ja sam, na primjer, dok sam bio dijete primao dječiji dodatak i mislim da je to jedna i pravedna i dobra mjera. Mislim da ako smo nešto dobro uradili u prošlom sazivu to je jedna od dobrih stvari koju smo uradili.

Međutim, svjedoci smo da od te 2021. godine cijene osnovnih životnih namirnica, da ne govorim školskog pribora i svega ostalog, su otišle u nebo. Upravo zbog toga, zbog povećanja troškova života, mi smo predložili da se u skladu sa tim, a imali smo svojevremeno i jednu tabelu gdje su neke prehrambene namirnice, da ne govorim o školskom priboru, otišle i više od 50% cjenovno gore, predložili da se naknade za dječije dodatke u Crnoj Gori povećaju za 50%.

Apelujem na kolege koje su sad prvi put u Skupštini Crne Gore, a i na one bez čijih glasova ne bi donijeli prvi put zakon u maju 2021. godine, da podrže da se ovaj predlog zakona najprije nađe na dnevnom redu Skupštine. Ako imaju nekih amandmanskih predloga i djelovanja da utiču na sam zakon, ali mislim da nema nijednog razloga da neko ne podrži da se djeci Crnoj Gori, u skladu sa porastom cijena i troškova života, poveća i iznos naknade za dječije dodatke. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:14:19)

Hvala Vam, gospodine Konatar.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konatara da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 48 poslanika, deset za, protiv niko i 38 uzdržanih. Objavljujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Izvolite, ko želi obrazloženje? Izvolite gospodine Konatar, to je Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju.

MILOŠ KONATAR (08.07.24 04:15:09)

Dakle, ništa nije čudno, poštovani građani, ovakvo glasanje mojih uvaženih kolega. Mi smo jutros imali jedan sastanak sa jednog grupom mladih entuzijasta iz nevladinog sektora koji su imali jedno lijepo rješenje, koje je imala Zelena poslanička grupa u okviru Parlamenta, u smislu digitalizacije određenih usluga iz oblasti inspekcijskog nadzora. Tražili su mogućnost da se taj njihov predlog nađe na dnevnom redu, da se izmijene određena zakonska rješenja, onda sam ih ja prijateljski savjetovao, rekao - ja sam vam stojim na raspolaganju, ali ako želite da vam to stvarno bude usvojeno bolje da neko iz reda parlamentarne većine to predloži i da se na taj način nađe na redu Skupštine. Rekao sam im da kolege iz parlamentarne većine, bez obzira koliko je nešto kvalitetno, to neće podržati samo zato što dolazi iz reda opozicije. To je važno da se vidi, zato što na primjer i mi smo, kolege su razgovarale bio je sad upravo predlog za recimo lučke radnike iz Luke Bar i oni su razgovarali sa nama i meni nije bio problem da glasam, iako je neko od kolega iz parlamentarne većine predložio tu dopunu dnevnog reda, ali to je proces sazrijevanja demokratije u Crnoj Gori.

Elem, ovaj drugi zakon se tiče i to je, da kažem, isto jedno ogladalo, tiče se srazmjernih penzionera u Crnoj Gori. Srazmjerni penzioneri su oni penzioneri koji primaju jedan dio penzije iz inostranstva, jedan dio penzije u Crnoj Gori, u najvećem broju se radi o penzionerima koji dio svojih penzija primaju iz zemalja bivše Jugoslavnije, koji su sticajem nesrećnih okolnosti i ratnih dešavanja na prostoru bivše Jugoslavije tokom 90-ih godina uglavnom promijenili mjesta i svoje boravište i radi se o ljudima koji najčešće imaju najmanje penzije u Crnoj Gori. Naš predlog je inicijalno u decembru prošle godine, kad se usvajao budžet, bio da i za njih važi minimalna penzija od 450 eura, tj. da oni u ukupnom iznosu ne mogu primati manje od 450 eura.

Prije par mjeseci imali smo saopštenje iz Vlade gdje je Vlada kazala da će od januara 2025. godine izaći u susret i da će srazmjeni penzioneri u ukupnom iznosu primati penziju, minimalnu penziju od 450 eura. Mi smo sad u situaciji da testiramo na taj način parlamentarnu većinu, jer smo predložili izmjene zakona kojim se od 01. januara 2025. godine, tačno kako je kazala Vlada, mijenja zakon i od 01. januara 2025. godine za srazmjene penzionere će važiti minimalna penzija od 450 eura. Tako da ako je stvarno istina ono što je došlo iz Vlade nema ni jednog razloga da moje kolege iz parlamentarne većine ne podrže ove izmjene zakona, jer je njegova primjena, kao što sam rekao, od 01. januara 2025. godine, ali u svakom slučaju pozitivno bih se iznenadio da se to desi. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:18:41)

Hvala Vam, gospodine Konatar.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konatara da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Pozivam vas kolege da glasate.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 55 poslanika, 18 za, niko protiv i 37 uzdržanih. Objavljujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Imamo sad Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću koju je predložio poslanički klub Građanskog pokreta URA.

Izvolite, gospodine Adžiću.

FILIP ADŽIĆ (08.07.24 04:19:29)

Uvažene građanke i građani, uvažene koleginice i kolege,

Nije puno vremena trebalo da prođe da ono što smo nagovještavali se ispostavi kao istina, da je negdje pod plaštom IBAR-a u ovoj Skupštini došlo do usvajanja zakonskih rješenja koja nijesu adekvatna momentu koji trenutno živimo i borbi protiv organizovanog kriminala koju smo započeli prije par godina i, rekao bih, koja je svoj vrhunac doživjele negdje 2023. godine i gdje smo očekivali da ćemo novim zakonskim rješenjima omogućiti ljudima koji se direktno bave borbom protiv organizovanog kriminala i korupcije da dobiju određene alatke i mehanizme, da do kraja isporuče rezultate i da stanu na put mafiji koja, vidjeli ste i ranije, da je vladala Crnom Gorom, a sad se sami uvjeravate da se ponovo vraćaju, ponovo zauzimaju naše institucije i naše ulice. Svakodnevno svjedočimo raznim krivičnim djelima koja se dešavaju na našim ulicama, pa i onim najtežim koja za posljedicu imaju ubistva i teška ubistva. S obzirom da naša borba za usvajanje zakona popularno nazvanog antimafija zakona traje još od 2019. godine, mi smo prošle godine u skupštinsku proceduru imali jedan predlog tog zakona, tada nije bilo raspoloženja da se to zakonsko rješenje usvoji. Tada je zakonsko rješenje, koje je drastično bolje i podrazumijeva drastično više mehanizama negoli sadašnje zakonsko rješenje ima, okarakterisano kao nedovoljno, kao nešto što nije adekvatno u zaista aktivnoj borbi protriv organizovanog kriminala i korupcije. Mi smo, poštovani građanke i građani, pod plaštom IBAR-a prije nekoliko sedmica u ovom Parlamentu usvojili zakonsko rješenje koje je, sada već i po tvrdnjama određenih ljudi iz parlamentarne većine, ali i izvršne vlasti, slabije od onog rješenja i sa manje mogućnosti i mehanizama od onog rješenja koje je Demokratska partija socijalista predložila još u periodu od 2016. godine ili 2017. godine.

Dakle, danas je na snazi zakonsko rješenje mnogo slabije od toga, i ono zakonsko rješenje koje smo mi htjeli da dopunimo, gdje smo određene mehanizme na koje je moglo da se računa u narednom periodu gdje bi po našim, nekim grubim proračunima, Crna Gora već do sada od oduzete imovine mogla da naplati više od 25.000.000 eura koji su mogli da se utroše u izgradnju puteva, bolnica, obrazovnih ustanova ili u poboljšanju socijalne zaštite naših građana, dakle, danas mi imamo zakonsko rješenje koje je mnogo lošije od toga. Mi danas nemamo mogućnost da odvojeno vodimo krivični i parnični postupak, to jeste krivični i građanski postupak. Dakle, mi ne da nijesmo obezbiijedili pravosudnim organima i organima koji se bave borbom protiv organizovanog kriminala da imaju mehanizme koji omogućavaju bolju borbu, već smo im oduzeli mogućnost da u određenom realnom vremenu sprovedu postupke, da oni ljudi za koje se utvrdi da imaju veliki disbalans između onoga što jeste njihovo primanje i jeste njihova stečena imovina, ako i jesu osumnjičeni za najteža krivična djela da oni dokazuju porijeklo imovine, da se teret dokazivanja prebaci na njih, da se olakša pravosudnim organima da što lakše dođu do konkretnih presuda, da se što lakše oduzme imovina. Svi znamo koliki je to disbalans u imovini, svakodnevno govorimo o ljudima koji su radili za 700 ili 800 eura imaju milione na računima, imaju imovinu koja u nekretninama prevazilazi desetine ili stotine miliona eura, mi danas nemamo ništa od toga.

Međutim, što je još veći problem mi ne da nijesmo uspjeli, i to je negdje i poraz ovog Parlamenta, da nadogradimo jedno zakonsko rješenje koje je bilo loše, po mom mišljenju, nego smo dobili lošije zakonsko

rješenje od toga. Ove današnje izmjene koje smo mi predložili one se odnose na to zakonsko rješenje. S obzirom da je u međuvremenu Parlament usvojio mnogo lošije zakonsko rješenje mi danas ne možemo izvršiti ove izmjene i dopune, zbog čega smo prinuđeni da povučemo ovaj predlog.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:24:32)

Hvala Vam gospodine Adžiću.

Htio sam da konstatujem da nije prošlo Zakonodavni odbor, iz prostog razloga što je u međuvremenu zakon promijenjen, ali ste dali obrazloženje.

Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini, jer nemamo više dopuna dnevnog reda.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 44 poslanika, svih 44 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa prihvaćenim izmjenama i dopunama.

Za proceduru se javlja gospodin Knežević.

Izvolite, gospodine Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (08.07.24 04:25:23)

Uvaženi predsjedniče Skupštine, po starom dobrom parlamentarnom pravilu zamolio bih Vas da date pauzu, zato što poslanički Klub Demokratske narodne partije ima sastanak stranačkih organa, i ako je moguće da nam omogućite da nakon davanja pauze završimo tu obavezu ili da nastavimo sjutra ili večeras kasnije. Obaveza koju smo planirali da realizujemo nakon rasprave o Tužilaštvu, ali s obzirom da je ovoliko potrajalo i da je rasprava o Tužilaštvu interesatna nijesmo mogli da procijenimo vrijeme koje će biti neophodno za održavanje naše sjednice. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (08.07.24 04:26:12)

Hvama Vam, gospodine Kneževiću.

Mi smo uvijek davali pauzu kada traži neki poslanički klub, tako da nećemo ni danas rušiti to pravilo koje smo ovdje uspostavili.

Nastavljamo Skupštinu sjutra u 12 časova sa izvještajima Tužilačkog i Sudskog savjeta, potrošili smo tri sata vremena, imamo još tri sata vezano za tu raspravu.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 16:44:08)

Kolege poslanici nastavljamo **Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini**.

Prelazimo na pretres o **Izvještaju Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje sa kontrolnog saslušanja na temu: *Status pripreme Prostornog plana Crne Gore i zakonske regulative u ovoj oblast*i**.

Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje je povodom kontrolnog saslušanja na navedenu temu odlučio da podnese Skupštini na usvajanje predlog zaključaka. Izvjestilac Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje je Vladislav Bojović.

Otvaram pretres da li izvjestilac odbora želi riječ? Ne želi.

Molim poslanika Nikolu Milovića da uzme riječ.

Izvolite.

NIKOLA MILOVIĆ (09.07.24 16:45:09)

Zahvaljujem predsjedavajući, poštovane koleginice i kolege, građani Crne Gore,

Imamo ispred nas Izvještaj sa kontrolnog saslušanja na temu *Status pripreme Prostornog plana Crne Gore i zakonske regulative u ovoj oblasti* i moram da konstatujem da je odbor koji se bavi ovom oblašću Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, uz učešće svih članova ovog odbora, donio veliki broj zaključaka kada je ova tema u pitanju. Čime smatram da je data na značaju vrlo važna tema, to je izrada Prostornog plana Crne Gore i moram reći da je ovo prava vodilja kako treba iskoristiti kontrolnu

funkciju Skupštine, bez obzira što u tom odboru imamo predsjedavajućeg koji je iz vladajuće većine. Mislim da je ovo prava stvar kako bi trebalo i drugi odbori da funkcionišu kada su vrlo bitne teme od značaju za građane Crne Gore. Smatram da je izrada Prostornog plana Crne Gore od najvećeg značaja, da nakon Ustava predstavlja najbitniji zakon koja će ova Skupština donijeti, posebno imajući u vidu da njegov opseg djelovanja i vremenskih horizont posmatranja je vezan do 2040. godine. Veliki broj zaključaka koji su donijeti, i u potpunosti sam saglasan sa većinom od njih. Mislim da pažljivo poslanici trebaju da pogledaju sve ove zaključke, a posebno trebaju da ih pogledaju oni koji učestvuju u izradi samog Prostornog plana.

Moram vas podsjetiti da je Odluka o izradi Prostornog plana Crne Gore donijeta još 2018. godine, i da su od tada se smijenile tri, odnosno četvrta je Vlada u pitanju, i da se sada nalazimo u fazi u kojoj nakon javne rasprave treba da dođe do predloga samoga plana koji će doći na nivo i dio samog Savjeta za reviziju.

Ono što je negdje apel i nekoga ko se nalazi sada trenutno u opoziciji ali ko je u jednom dijelu učestvovao u izradi samog Prostornog plana, kao neki studija ranije, kada je u pitanju izrada posebnih baznih studija jeste definitivno da ovako bitan dokument ne treba da zavisi od politike i da se mora dati puni doprinos svih institucija, jer Prostorni plan nadilazi značaj i predstavlja centralno pitanje razvoja države Crne Gore. Način na koji ćemo iskoristiti naše prirodne resurse, način na koji ćemo raspolagati našim rijetkim resursima, i način na koji ćemo raspolagati onim što kao država imamo, to je sami prostor, govori o tome i koliko ćemo razvijeni biti. Sve one države koje na adekvatan način vode računa o svom prostoru se i brže i bolje razvijaju. Ono što, takođe, još jednom moram naznačiti, nakon Ustava najvažniji zakon. Ono što je definitivno postavljenu u okviru Odluke o izradi samog Prostornog plana su principi, vizije i ciljevi planiranja i korišćenja uređenja i zaštite prostora čime se dao okvir vezan za izradu samog Prostornog plana. Međutim, moram da naglasim da je izradi ovog Prostornog plana, posebno u smislu smjena same vlasti, dosta doprinijela i situacija da Prostorni plan Crne Gore nije završen u onom roku u kojem je trebao da bude završen. Ovom odlukom on je definisan, čini mi se na 01. oktobar 2023. godine, što znači da je danas Crna Gora bez najznačajnijeg zakona, a to je dio koji se tiče samog Prostornog plana i apelujem i na političke subjekte i na sve one koji se tiču stručnih službi, posebno na ministarstvo u čijoj je nadležnosti izrada samog Prostornog plana, da stavi sve svoje kapacitete kada je u pitanju izrada jednog ovako bitnog plana.

Zbog toga, mislim da su u konceptu samog Prostornog plana Crne Gore zacrtani ciljevi samog razvoja, moramo vrlo pamenti i vrlo mudri biti kada je u pitanju ova oblast, jer donosimo odluke koje će uticati na generacije koje dolaze nakon nas. Kada je u pitanju tema samog održivog razvoja onda moramo znamo da budućim generacijama moramo ostaviti isti stepen razvoja koji smo i mi imali u tom smislu. Zbog toga apel na sve koji učestvuju u izradi samog Prostornog plana i sve institucije da se posebno obrati pažnja kada je ova tema u pitanju i pozdravljam odluku same Skupštine da se izvještaj sa nadležnog odbora koji u ovom trenutku se tiče Odbora za turizam nađe u samom plenumu.

Nadam se da će tako biti kada su u pitanju neki drugi odbori, i kada su vrlo bitne teme od značaja za budućnost Crne Gore, posebno kada je u pitanju fiskalna strategija i ekonomski model koji se predlaže državi Crnoj Gori, jer džabe ćemo planirati sami prostor ako ne budemo imali novca i ako se bude morali zaduživati da sjutra možemo normalno da funkcionišemo. U to ime podržavam sve ove napore koje su činile posebno kolege iz ovog odbora, posebno kolege koje su vezane za poslanički Klub Demokratske partije socijalista znam da je bilo više saslušanja o tome u prilog govori izvještaj koji je vrlo, vrlo obiman i sa jednim vrlo korektnim dijelom koji se tiče samih zaključaka. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 16:50:58)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Miloviću.

Sada molim poslanicu Anu Novaković Đurović da uzme riječ, a kolegu Jovana Vučurovića da se pripremi.

Izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (09.07.24 16:51:15)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Dakle, pred nama je izvještaj odobra, ali samo radi pojašnjenja odmah da kažem da se ovo salušanje nije odnosilo samo na pripremu Prostornog plana nego i kompletne zakonske regulative u ovoj oblasti, što je izuzetno važno, direktno vezano za Prostornoi plan, a u nastavku diskusije pojasniću i zašto.

Dakle, 2018. godine je donesena odluka o izradi Prostornog plana i tek 2023. godine, dakle 43. Vlada je ovaj dokument dovela do faze nacrta u zacrtanom roku koji je bio planiran dakle i najavljen za oktobar prošle godine. Došlo je do promjene Vlade u međuvremenu. Sigurna sam da s obzirom na to da smo pratili

dinamiku rada na pravi način, da smo ostali u Vladi da bi Crna Gora imala već Prostorni plan krajem prošle godine.

Kratko podsjećanje, dakle mi smo Nacrt prostornog plana imali u oktobru i odmah sam apelovala na imenovanog resornog ministra, gospodina Odovića, da se ne gubi vrijeme i da Nacrt prostornog plana ide na javnu raspravu. Da je taj apel naišao na razumijevanje gospodina Odovića rokovi za javnu raspravu bi bili uveliko za nama i mi bismo u ovom zasijedanju, a ne svi su izgledi najranije do kraja ove godine, već imali Predlog prostornog plana u Skupštini. Njegov argument, da podsjetim samo javnost, između ostalog bio je da se čekaju preliminarni rezultati popisa i tada sam, i danas ponavljam, da preliminarni rezultati popisa ni na koji način nijesu mogli da utiču na ono što je predstavljeno u Nacrtu prostornog plana. Tako da mi je jasno da je Vlada željela, na neki način, da prije svega omalovaži rad prethodne Vlade koja je došla do faze nacrta, ali onda kad su vidjeli da ne mogu ništa drugo ponuditi izašli su na javnu raspravu sa identičnim dokumentom kakav smo mi ostavili i pripremili.

Takođe bih podsjetila javnost da je predsjednik Vlade rekao, prilikom izbora 44. Vlade, za Nacrt prostornog plana kojim je ostavljen da je - *skup lijepih želja da taj dokument praktično ne postoji i da ga on nije vidio*, a onda je nakon što je identičan dokument stavljen na javnu raspravu prilikom prezentovanja rezultata rada Vlade u prvih 100 dana prigrlio taj isti dokument i predstavio ga rezultat 44. Vlade. Sad to je manje važno već smo rekli da od 2018. godine teče ovaj proces, ali nije loše, na neki način, podsjećati građane i građanke na odnos predsjednika Vlade prema, kao što smo već svi čuli i saglasili se, vjerujem najvažnijem dokumentu poslije Ustava. Tako i ne čudi da njemu donošenje ovog dokumenta ni na koji način nije prioritet. Ponavljam, da jeste, mogli smo ga već imati u u ovom zasijedanju na raspravi u Parlamentu.

Pored prostornog plana koji je, uključujući i predstavnike parlamentarne većine, bio izvrgavan ruglu, podsjetiću vas na one komentare planiraju se dva auto-puta i sedam aerodroma, pa je to izazivalo nekakve komične komentare, čak i nekih ministara u sadašnjoj Vladi, što je samo pokazalo jedno potpuno odsustvo razumijevanja Prostornog plana, izrade ovog dokumenta, ali rekla bih i činjenicu da najveći broj ministara i ministarki ovaj dokument nije ni pročitao. Nadam se da su to radili tokom javne rasprave, stiglo je preko 200 komentara, koliko sam informisana, pretpostavljam da su u fazi obrade pristigli komentari tokom javne rasprave i da će ovaj dokument biti u Parlamentu, vjerovatno u oktobru.

Mađutim, pored Prostornog plana mi smo na ovom saslušaju razgovarali i o zakonskoj regulativi u ovoj oblasti, pa isto, zbog stručne javnosti i građana da pojasnim da se ni Prostorni plan ne može donijeti ako se prethodno ne usvoje zakoni - konkretno Zakon o planiranju prostora. Nijesam sigurna, vjerujte, da nadležni ministar zna ovu činjenicu, jer da zna Zakon o planiranju prostora bi morao već biti u skupštinskoj proceduri, nažalost, ne da nije nego nemamo ni informaciju u kom je statusu taj zakonski tekst. Podsjećam javnost da je 43. Vlada pripremila zakon o planiranju prostora, pripremila posebno zakon o izgradnji objekata, posebno zakon o legalizaciji objekata. Nijedan od ova tri zakonska teksta koji su prošli sve procedure, dakle za razliku od ove Vlada mi smo stvarno organizovali javne rasprave, učestvovalo je preko 30 doktora nauka u izradi prostornog plana i zakonske regulative, resorni ministar je taj rad odbacio, najavio neke izmjene zakona o kojima mi dan danas ne znamo ništa. Ponavljam, one su preduslov te i Prostorni plan koji svi već sad prisvajamo i govorimo o njegovoj važnosti uopšte bude usvojen.

Apelujem i na resornog ministra i na Vladu da nas informišu, jer sam pokušala u direktnoj komunikaciji sa njim u Skupštini da dobijem odgovore na ova pitanja, pa nijesam, da nam kažu ko radi na doradi novih zakona, koja je to radna grupa, jer ta informacija nigdje ne postoji, kad će biti javne rasprave, kad će zakoni biti u proceduri, jer doke ne završi taj posao neće moći ni da završi posao oko prostornog plana. Da zaključim, mene, moram priznati, ne iznenađuje što ove informacije od 44. Vlade nemamo dakle ni vezano za zakone, ni vezano za Prostorni plan, jer je jasno da u Vladi ne postoji ni zajednička vizija, niti saglasje o tome da ove najvažnije zakone i dokumenta treba donijeti.

Malo podsjećanje da mi u samoj Vladi imamo otvoreni sukob između dva ministra, konkretno ministra odbrane i resornog ministra prostornog planiranja koji se međusobno optužuju za nezakonite radnje, zloupotrebe položaja i tome slično, pa je potpuno jasno da ova Vlada koja ni na drugim poljima ne može da postigne saglasnost oko nekog strateškog pravca razvoja, nažalost, ne može da postigne ni saglasnost oko prostornog plana. Sreća je što će taj dokument biti u Parlamentu, pa će, nadam se, u raspravi ovdje i nakon javne rasprave Crna Gora konačno dobiti najvažniji dokument.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 16:59:34)

Zahvaljujem.

Pošto kolega Vučurović nije u sali, molim koleginicu Dritu Llollu da uzme riječ, a kolegu Mihaila Anđušića da se pripremi.

Izvolite.

DRITA LLOLLA (09.07.24 16:59:51)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Pokušaću da dam moj doprinos, i kao članica Odbora, na ovaj izvještaj. Dakle, čuli smo i od koleginice Novaković Đurović i od kolege Milovića da je prostorno planiranje jedan veoma važan, da ne kažem ključni instrument, za uspostavljanje okvira održivog razvoja i dobrim prostornim planom ne uređuje se samo korišćenje prostora, kao jednog fizičkog prostora, već on poprima i dimenziju ekonomskog i kuturnog prostora, tako što omogućava koordinaciju i unapređenje uticaja drugih sektorskih politika. Dakle, usklađivanjem sektorskih politika u okviru dugoročne prostorne strategije postiže se i ravnomjerna distribucija i ekonomskog i održivog i društvenog razvoja.

Dakle, prostorno planiranje jeste funkcija ukupnog poboljšanja kvalitea života građana, ali ja ću naglasiti jedan važan aspekt, a to je važnost prostornog plana da bi se naša zemlja, dakle da bi se država Crna Gora, uspješno integrisala i u evropski, politički i ekonomski i kulturni ili multikulturalni prostor. Zašto je važno naglasiti evropski prostor? Dozvoliću sebi, iako nijesam po profesiji ekonomistkinja da zađem malo u oblast kolege Milovića, jer tokom mojih drugih master studija, rad moj se ticao teme - politika i inovacije sa fokusom na regije u okviru Evropske unije. Bio mi je interesantan podatak da francuski ekonomista Fransoa Pero je bio jedan od najpoznatiji ekonomista po svom doprinosu prostorne ekonomije, ekonomskom razvoju u evropskom prostoru i šire. On je definisao tada koncept prostora razlikujući geografski od ekonomskog prostora, išao je i dalje i rekao je da trodimenzionalna koncepcija ili koncipiranje prostora kao samofizičkog vodi ka psihopatskim nacionalističkim politikama. Zapravo, teorijska osnova za njegovu teoriju je u stvari bila obezbjeđivanje okvira za uspostavljanje evropske zajednice za ugalj i čelik i današnje Evropske unije. Dakle, kada govorimo o projektu Evropske unije, evropskim integracijama jako je važno razmjeti srž i šta je zapravo bazament tog projekta.

Evropske integracije jesu naš najvažniji spoljno-politički cilj, s toga je važno pristupiti donošenju, kreiranju i usvajanju zakona, a i u konkretnom slučaju Prostornog plana na veoma ozbiljan način i posmatrati to kao najvažniji instrument za razvoj Crne Gore, kao buduće članice Evropske unije.

Važan aspekt u ovom procesu izrade i usvajanja u krajnjem prostornom planu je vertikalna usklađenost sa planovima nižeg reda i svakako uključivanje lokalne administracije i samih građana koji najbolje znaju kako treba da izgleda prostor u kojem žive i kako oni žele da ga urede.

Nadovezaću se na dvije stvari koje sam problematizovala i tokom kontrolnog saslušanja ministra, još za vrijeme mog društvenog aktivizma, veliki sam bila pobornik decentralizacije, ali ne decentralizacije da se njom barjači, već kao jednog procesa koji treba biti veoma oprezno planiran jer treba uzeti u obzir i koji su realni kapaciteti i lokalnih samouprava u Crnoj Gori i koja je uloga državnih institucija i ministarstava da ti kapaciteti se razvijaju u kontinuitetu, ali da se podigne svijest o važnosti planiranja i odnosu prema samom prostoru. U kontekstu važnosti decentralizacije, ministra sam pitala sam da li ova mjera uključenosti lokalnih samouprava i ovaj koncept podrške Ministarstva za izradu prostorno-urbanističkih planova, a Nacrt samo ću podsjetiti na dio njegovog odgovora, da je Nacrt o izradi prostorno-urbanističkih planova dostavljen lokalnoj samoupravi, radi davanja smjernica za izradu programskog zadatka.

Dakle, ako analiziramo, pristup je centralizovan iako se pokušalo da se kroz angažovanje planera Ministarstvo podrži lokalne samouprave. S obzirom na to da je i glavni konstinuent većine i Pokret Evropa sad mislim da je u dijelu predizbornih obećanja bilo decentralizacije, vi ste bili zagovornik decentralizacije, da li je ova mjera uključenosti lokalnih samouprava na način koji je koncipiralo Ministarstvo uticalo ili utiče na jačanje i razvoj administrativnih kapaciteta da bi sjutra lokalne samouprave same izradile planska dokumenta.

Drugo pitanje, tu ću se malo nadovezati na ovo što je koleginica Novaković Đurović rekla, o važnosti zakonske regulative. Pitala sam ministra tada tokom kontrolnog saslušanja, u stvari problematizovala sam činjenicu, to je ja mislim u januaru krajem januara bilo, da Ministarstvo nije produžilo uredbu o povjeravanju dijela poslova Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine jedinicama lokalne samouprave, za izdavanje dozvola za izgradnju. Pitala sam da li je to zato što se ta uredba želi zamijeniti nekim zakonom i on je to potvrdio, pretpostavljam misleći na Zakon o izgradnji objekata. Nakon tog njegovog prisustva Vlada je produžila uredbu, ali do 31. jula ove godin. S obzirom na to da ovi zakoni nijesu ni u skupštinskoj proceduri, a nedostatak uredbe ostavlja prostor za razne manipulacije, za nelegalnu gradnju, za kriminalne aktivnosti poput pranja novca, zaista se pitam zašto se ponovo dešava situacija da smo pred kraj jula i sjutra evo, tokom avgusta Skupština neće ni raditi, na koji način ćemo mi tražiti od Vlade, ili očekivati da Vlada produži tu uredbu dok se ne usvoji ovaj zakon.

Mi ćemo, kao opozicija, svakako obratiti pažnju na ove stvari u nastavku. Da zaključim, da prostorno planiranje jeste još jednom jedan od ključnih instrumenata za budući ekonomski i društveni razvoj Crne Gore i tu ćemo biti maksimalno konstruktivni i u narednom periodu, ali uvijek uzimajući u obzir koje su i

odgovornosti Vlade i Ministarstva i u dijelu ispunjenja tih predizbornih obećanja koja su dali za decentralizaciju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:07:39)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Sada molim poslanika Minaila Anđušića da uzme riječ, a kolegu Mirsada Nurkovića da se pripremi.

Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (09.07.24 17:07:49)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Pejoviću.

Kolege su u svojim uvodnim izlaganjima rekle nešto bliže o ovom izvještaju, nijesam član ovog odbora, ali sam imao prilike da pogledam izvještaj. Ima tu nekih meni veoma interesantnih stvari. Bilo je, koliko sam vidio, i nekih vrlo smislenih predloga od strane predsjednika opština i nekih ljudi koji su bili gosti i koji su, čini mi se, na korektan način razgovarali o onome što su problemi sa kojima se oni susrijeću kada je u pitanju Prostorni plan. Jedna od tema je bila i potencijalno osnivanje državnog zavoda. Nekoliko vrlo interesnatnih ideja u kojima bi u perspektivi trebalo, možda, razmišljati i koje treba na najozbiljniji način razmotriti. /upadice/ On postoji nego sam shvatio izmjenu koncepta, odnosno njegovu reorganizaciju. Hvala vam koleginice na sugestiji.

Doduše, teško je kada je ova materija u pitanju i način prezentacije i svega što je pratilo ukupnu kampanju Prostornog plana koju smu ovdje slušali, koja je bila pogrešno shvaćena i od strane, možda, i poslanika sa namjerom ili bez i od strane ukupne javnosti, ali nikome ne zamjeram iz razloga što ste vi imali jedno haotično političko stanje đe je svaka vlada pred kraj svog mandata u terminalnoj fazi koristila to za neki vid promocije i bukvalno to predstavljala kao kapitalne investicije. Dakle, toga je bilo u dobroj mjeri, pa se onda naredna vlada koristila nekim metodama prethodne, pa se hvalila nekim rezultatima prethodne itd. U svakom slučaju imamo jedan opšti haos, kao rezultat svega toga dolazim do jedne teme koja je meni uvijek interesantna i koju uvijek potenciram, s obzirom da mi ovdje slabo što možemo reći o predmetnoj temi - pitanje kapitalnih investicija, pitanje kojim se u Crnoj Gori, u ovom trenutku, možda niko i ne bavi. Vidjeli smo poražavajuće podatke u prethodnom mjesecu kada je u pitanju plan realizacije kapitalnog budžeta poslije duže vremena, nakon pada jedne, druge vlade, nakon haosa u kojem se nalazi treća vlada, gdje smo prije nekoliko dana imali primjer otvaranje jedne, ako je mogu nazvati kapitalne investicije, a nazvaću je, to je otvaranje regionalnog puta Nikšić-Plužine, odnosno jedne dionice do Jasenovog polja u dužini od 5 km i vidjeli smo da je tamo bilo preko 15 funkncionera koji su otvarali taj putni pravac. Između ostalog, poštovani građani, taj putni pravac je i tu kapitalnu saobraćajnu investiciju otvorio, pazite sad, potpredsjednik Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju.

Dakle, dotle ide taj nivo samoreklamerstva i utrkivanje u okviru heterogene Vlade, ko će otvoriti dionicu puta, pa smo dozvolili sebi da tu dionicu puta otvori potpredsjednik Vlade za pravosuđe i antikorupciju. To je bio jedan od rijetkih primjera mimo onih investicija koje im je u nasljeđe ostavila prethodna Vlada, koje smo nekad kritikovali, a tiče se završetka dionice prve faze auto-puta i bulevara od Podgorice prema Danilovgradu.

Želio bih kratko da se osvrnem i na resor i na njegovo činjenje i nečinjenje u prethodnom periodu za koji se vežu ozbiljne kontroverze. Vežu se neki početni problemi koje smo imali vezano za stavove resornog ministra i Ministarstva po pitanju rušenja određenih objekata, za određene građevinske dozvole takođe kontroverzne, i dozvolite da opšta ocjena stanja u ovom resoru ne može biti na zadovoljavajućem nivou, naprotiv. Ovom prilikom bih citirao jednog političara, bivšeg ili aktuelnog, koji je između ostalog koalicioni partner i na lokalnom nivou, ali na neki način na državnom, kada govorimo o resoru koji se bavi, između ostalog, Prostornim planom planom. Dakle, jedan od lidera političkog subjekta je izjavio sljedeće *Moj omiljeni ministar iz Vlade družine Mickeja Spajića je, nažalost, uplovio u tešku korupciju i kriminal i SDT i SPO bi lako došli do dokaza, da lično reketira investitore i traži od njih novac za dobijanje građevinskih dozvola*. *Izgradnja dva solitera na Sajmu u Budvi i naselje Skočiđevojka su samo dva najekstremnija primjera, gdje je, prema mojim informacijama, ministar lično tražio, pregovarao i uzeo novac. Osim svog hedonističkog stila života i uživanja u svim sklonostima i slabostima mladih ljudi ministar je lakom i na pare koje su mu neophodne za finansiranje njegovog načina življenja, kandidat za Spuž.*

Dakle, ovo nije izjavio niko iz Kluba Demokratske partije socijalista, niti Mihailo Anđušić, niti mi ikad bio manir ,teško sam ovo i pročitao, ovo je izjavio jedan od koalicionih partnera u Glavnom gradu, kolega iz

Pokreta Evropa sad, i na državnom nivou ako hoćete i na svim lokalima. On je ovo izjavio za resornog ministra koji se upravo bavi donošenjem Prostornog plana i brine o ovim stvarima.

Kakvo je stanje po pitanju prostornog planiranja, po pitanju realizacije kapitalnih investicija koje su direktno i usko vezane sa Prostornim planom najbolje negdje oslikava i onaj performans koji smo imali kada su u pitanju najavljene investicije u Pljevljima. Mislio sam da će se neko malo makar zacrvenjeti nakon svih onih obećanja koja su bila vezana za Pljevlja, pa više neće pominjati te investicije, pa smo nakon toga nedavno imali jednu prezentaciju, vjerovatno urađenu putem vještačke intelegencije, đe smo imali najave rendera, teretana, nekakvih objekata u Pljevljima koji se najavljuju. Kad će to biti, u kojoj godini? Te slike djeluju kao da je to u nekoj dalekoj budućnosti, đe ćemo imati nekakva leteća vozila itd. Podsjetiću da smo prije toga imali nekoliko obećanja, vezano za Pljevlja, a kako to izgleda sad ću vam reći.

Između ostalog, ne samo vezano za Pljevlja, premijer je kazao - *dolazimo sa sjajnim vijestima očekujemo milijardu eura investicije iz Japana i iz Azije u narednom periodu, odmah po povratku iz Japana počeli smo da radimo na konkretnim projektima iz oblasti infrastrukture, energetike, obrazovanja, zdravstva, poljoprivrede i ribarstva. Dogovoreno je pola milijardi investicija u Pljevlja i hiljadu novih radnih mjesta, svaki odlazak u rodni kraj iskoristim da se vidim sa odgovornim ljudima u Pljevljima i razgovaram o razvoju i budućnosti grada kako bismo osigurali nova radna mjesta i bolji životni standard Plljevljaka, a time i čitave Crne Gore.* Milojko Spajić septembar 2021. godine.

Vi, dragi građani, procijenite na današnji dan šta imamo od ovoga što je konkretno i precizno najavljeno.

Ovdje govorimo o nekim obećanjima gdje sam citirao premijera koji je rekao da je već krenuto u realizaciju svega navedenog. Kada govorimo o tome jesmo li u zabludi na koji način se percipira koncept Prostornog plana, koji je jedan od najvažnijih dokumenata, što je i kazao kolega Milović, nakon Ustava možda i najvažniji. Pogotovo kada uzmemo delikatnu situaciju u kojoj se nalazimo i neke prethodne greške i sve što je bilo ranije, samo želim da ukažem na kako neozbiljan način se trenutno bavimo ovom materijom, šta ljudi koji su dio parlamentarne većine i kolege jedni drugima koji trebaju da podržavaju misle o radu drugih kolega koji se bave ovim pitanjima, i to vam je, dragi građani, nažalost, danas slika i prilika stanja i u ovoj oblasti i slika i prilika stanja dezorganizacije i raspada sistema kada je, generalno, Vlada u pitanju.

U svakom slučaju, zaista mislim da je ovdje dosta nekih podataka koji na jasan način ukazuju na to kako koristimo momenat u okviru koga treba da planiramo ovako ozbiljne stvari, u kakvom stanju dočekujemo mi, kada je Vlada u pitanju i resor, taj neki prostor koji nam se daje da na kvalitetan način planiramo i radimo Prostorni plan. U svakom slučaju, pozdravljam inicijativu matičnog odbora i mislim da veću ozbiljnost u svemu tome je pokazalo ponovo i Skupština i matični odbor negoli Vlada koja na tom polju treba da radi mnogo ozbiljnije, ali sam cijenio, radi građana, kroz par konkretnih primjera podsjetim i ukažem na neke detalje i da im ukažem na to kako, u perspektivi, to može izgledati, šta mogu da očekuju ako se na ovakav način posvećujemo ovoj materiji.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:16:47)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Sada molim poslanika Nurkovića da uzme riječ, a kolegu Dušana Raičevića da se pripremi.
Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (09.07.24 17:16:56)

Hvala Vam uvaženi potpredsjedniče Pejoviću, uvaženi građani Crne Gore, koleginice i kolege poslanici,

Danas imamo usvajanje izvještaja sa kontrolnog saslušanja na temu *Status pripreme Prostornog plana Crne Gore*. Dakle, na samom početku želim da iskažem jedno zadovoljstvo radom ovog odbora koji se bavio ovom materijom i da čestitam svima onima koji su sačinili ovaj izvještaj, a konkretno ove zaključke. Osvrnuću se samo na nekoliko njih.

Dakle, prvi zaključak kaže *Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da intenzivira rad na pripremi svih započetih planova na nivou Crne Gore*. Sama činjenica da Skupština poziva Vladu da intenzivira rad govori nam u prilog tome da rad nije intenziviran u dovoljnoj mjeri, jer danas nemamo na sceni usvajanje Prostornog plana, nego imamo na sceni usvajanje izvještaja i zaključka matičnog odbora. Jedan od narednih zaključaka koje je odbor donio *Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da prilikom priprema DUP-ova obrati posebnu pažnju na indeks izgrađenosti parcele. Prilikom nadogradnje postojećih objekata da*

se propiše procedura pripreme glavnog projekta za kompletan objekat naročito sa aspekta statike zelenih površina, zaštite životne sredine i zdravlja stanovnika.

Takođe, ovaj zaključak govori da sve ovo što je potrebno da se propiše ili nije u dobroj mjeri propisano, ili uopšte nije propisano, pa se mora na ovakav način reagovati. *Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da jasno definiše saobraćajne koridore i otkloni potencijalne konflikte u ovoj oblasti radi povezivanja svih djelova Crne Gore adekvatnom infrastrukturom.* Ovdje smatram da je Odbor trebao da doda još jednu rečenicu, lično bih je dodao. Znači, pored toga da se poveže adekvatnom infrastrukturom, svi djelovi Crne Gore da se poveže i Crna Gora na adekvatan način sa susjednim državama. Da ih ne bi nabrajao mislim na sve države koje se graniče sa Crnom Gore.

Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da posebnu pažnju posveti zelenoj tranziciji, uspostavljanje zelene infrastrukture ekološkoj mreži zvanoj Natura 2000, uz poštovanje potvrđenih međunarodnim sporazuma u ovoj oblasti, a naročito Zelene agende za Zapadni Balkan i UN agende do 2030. godine. Ovo je nešto što nas čeka i u pridruživanju Evropskoj uniji. Tako da smatram da i u ovom dijelu, čini mi se, da kasnimo i mi moramo dodatno dati značajno veći gas da bi dostigli sve ono što su propisani standardi Evropske unije.

Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da intenzivira rad na pripremi regulative u oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata, i to zakona o planiranju prostora i zakona o izgradnji objekata. Čuli smo od koleginice Ane Novaković Đurović, da ti zakoni nijesu čak ni u proceduri, nemamo informaciju da li smo i dokle se stiglo sa tim zakonskim aktima. Međutim, znamo da ukoliko se ta zakonska akta ne usvoje paralelno sa pripremom usvajanja Nacrta protornog plana, pa kažem paraleleno uz pripremu, rekao sam uz pripremu, da nećemo doći u situaciju kako se najavljuje da u septembru ili oktobru usvajamo Prostorni plan. Ukoliko ne usvojimo Prostorni plan, vidite i dobro ste upoznati da je Odluka o izradi Prostornog plana donešena 2018. godine. Onda smo imali turbulentnu 2019. godinu, pa smo imali koronu 2020. godine, pa smo imali jednu vladu, pa drugu vladu, pa treću vladu, ovo je sada četvrta vlada u odnosu na vladu koja je donijela Odluku o izradi Prostornog plana.

Sa aspekta ekonomije, zaista ne možemo računati na adekvatan ekonomski razvoj ukoliko nemamo adekvatne planove za razvoj. Planovi za razvoj, prije svega, podrazumijevaju prostorno planiranje. Vi danas imate, rekao bih, pomalo zbunjujuće elemente na sceni kada je Prostorni plan u pitanju.

Mi danas ne možemo da kažemo nijednom investitoru kada će neki prostor biti urbanizovan. Mi danas imamo, bukvalno, monopole na tržištu građevinarstva, upravo zato što nemamo usvojene prostorne planove. Pa možda i zbog neusvojenih planova danas imamo i enorman skok cijena na tržištu nekretnina, a sve to utiče na kvalitet života građana, prije svega mislim na prosječnog građanina, na građanina koji živi od plate. Jer, ukoliko bi se proširio prostor na koji se može nešto graditi i ukoliko bi se omogućilo da ljudi grade na svojim parcelama, naravno shodno planskoj dokumentaciji, smatram da bi na taj način došli i do rješavanja svih ovih nagomilanih problema koje danas imamo u Crnoj Gori.

Ono što posebno želim da istaknem ovdje, jeste činjenica, lično sam bio i 2017. godine neko ko je bio protiv donošenja zakona koji je tretirao ovu materiju na način da se centralizuje to sve da bude u Ministarstvu prostornog planiranja. Vi znate da je te godine izuzeta mogućnost lokalnim upravama da utiču na izradu prostornih planova tj. DUP-ova za njihove lokalne sredine, pa se naknadno nekim uredbama nekim odlukama Ministarstva ili Vlade, u nekim segmentima, odobravalo da nešto rade lokalne uprave. Vjerujte da ne želim da potcijenim Ministarstvo prostornog planiranja, znam neke ljude tamo i znam da se radi o vrlo kvalitetnim ljudima i ljudima koji su predani svom poslu kada je Prostorni plan u pitanju. Ali, jednostavno Ministarstvo nema razvijene kapacitete jer i nije gradilo godinama unazad da bi moglo da preuzmu izrade svih planskih dokumenata za čitavu Crnu Goru, a samim tim i imamo danas na sceni da ima lokalnih zajednica gdje već nekoliko godina nema DUP-ova na sceni i imamo zaostatak u razvoju.

Znate kako, Ministarstvo uvijek favorizuje određene sredine i onda znamo mi svi da je mnogo preče i mnogo bolje i mnogo efikasnije i podbacuje bolje efekte ukoliko što prije završimo Prostorni plan za čitav prostor Budve, pa onda Bara itd. primorja, pa ćemo se vratiti u Podgoricu, pa onda sjever kada dođe na red, ode sjever gospodo, sada kasni 30 godina za jugom, kasniće ukoliko brzo ne reagujete, kasniće u narednih 10-ak godina i 50 godina za jugom. Onda imamo i migracije, kao posljedicu svega toga. Ekonomija je vezana, ono što se kaže, kao crijeva. Ne možemo pričati o ekonomiji na način da samo da posmatramo neke fiskalne efekte na jedan način ili da u makroekonomiji vodimo računa samo o nekom aspektu. Ekonomija počiva na planovima, ekonomija ne može dati efekte i odbaciti očekivane efekte ukoliko ne budemo imali planove, prije svega Prostorni plan.

U tom smislu punu podršku imate ovog plenuma, čini mi se, da što brže dođete ovdje pred nama sa završenim planom, ali sa planom koji će odgovarati čitavoj Crnoj Gori, koji će odgovarati svim građanima Crne Gore. Sa Prostornim planom koji će uvažiti sva mišljenja i sve sugestije lokalnih zajednica, a čini mi se da ih imate dosta. Ja sam na tu temu već jedanput govorio i imao jedno poslaničko pitanje vezano za ministra Odovića i dalje ne znam i nemamo informaciju dokle se stiglo u tom dijelu. Smatram da i druge sredine tako iščekuju i imaju svoje određene specifikume koji se moraju uvažiti u narednom periodu.

Eto toliko u prilog ovome još jedanput kažem da je ovo jedan dokument koji treba da važi do 2040. godine, smatram ga vrlo bitnim. Ovdje se već čulo da je odmah iza Ustava vrlo bitan, u tom je nekom rangu bitnosti. Imate, kao što sam rekao, punu podršku ovog Parlamenta da što prije dođete ovdje pred nama da usvojimo Prostorni plan, ali kažem, iskoristite ovo ljeto i par mjeseci uvažite sve činjenice i sve primjedbe koje ste dobili od građana Crne Gore i lokalnih samouprava.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:26:40)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim poslanika Dušana Raičevića da uzme riječ. Da Vas informišem da na račun Kluba imate još tri minuta, pa Vi možete da rasporedite vrijeme kako hoćete.

Izvolite.

DUŠAN RAIČEVIĆ (09.07.24 17:26:54)

Hvala uvaženi predsjedavajući, uvažene građanke i građani Crne Gore, drage koleginice i kolege,

Na samom početku moje diskusije dozvolite da konstatujem da pored već toliko puta spomenutih seta zakona koji su podrazumijevali proceduru dobijanja IBAR-a, ovaj saziv Skupštine nema značajnijeg posla od usvajanja Prostorngo plana Crne Gore. Ali ono što, i nakon današnjih diskusija uvaženih koleginica i kolega mogu da zaključim, da u ovoj oblasti je sve zlo i naopako. Kako drugačije da okarakterišete nastojanje izvršne vlasti da one prakse koje nijesu bile baš najbolje u prethodnom periodu učine još gorim, a da to drugačije ne nazovemo nego zlo. Zlo činimo u kontinuitetu prema jednom od najvažnijih resursa Crne Gore, pored ljudstva, prostor je naš najvredniji resurs. Zašto naopako? Pa upravo zbog toga što se na ovom planskom rješenju radi bez jasno definisane zakonske regulative.

Danas je govorila koleginica Novaković Đurović, koja je u mandatu 43. Vlade pripremila tri predloga zakonskih rješenja, koja su povučena iz porocedure. Mi ni danas, a sada već govorimo o izvještaju ovog odbora koji je zasijedao u februaru mjesecu, nemamo još uvijek dostavljene niti nacrte ovih zakonskih rješenja od strane predstavnika 44. Vlade, niti smo informisani kada će biti stavljeni na dnevni red nekih javnih rasprava, a da ne govorimo o tome kada će se oblast prostornog planiranja usaglasiti se ovdje u Skupštini Crne Gore. Zašto je ova trenutna oblast još naopaka? Upravo zbog te činjenice da je matični odbor definitivno preuzeo dio obaveza prostornog planiranja od strane resornog Ministarstva, koje nije pokazalo dovoljno niti ažurnosti, a da ne govorim o posvećenosti ovom najvažnijem poslu. Čini mi se da je matični odbor ovdje zaista odradio kvalitetan posao. Međutim, govoriti o Prostornom planu Crne Gore bez strateških dokumenata koja definišu različite oblasti od izuzetnog značaja, govorimo o strategiji razvoja saobraćaja, strategiji razvoja turizma, strategiji razvoja poljoprivrede ili možda strategiji razvoja energetike, a govorimo o izradi najvažnijeg prostorno planskog dokumenta bez nacionalne strategije kojom se definiše uticaj na klimatske promjene.

Ono što definitivno moram još da naglasim da je predmet rasprave matičnog odbora, pored zakonskih rješenja, bio i trenutni status izrade prostorno urbanističkih planova opština, da ćemo doći u poziciju da se upravo prostorno-urbanistički planovi usvoje mnogo ranije nego što će biti usvajanje Prostornog plana Crne Gore. Što znači da ćemo morati da dođemo ponovo do usaglašavanja planova nižeg reda sa Prostornim planom Crne Gore i u ovom međuperiodu, to kolega Đurović i zna, došlo je do usvajanja izmjene i dopune prostorno-urbanističkog plana opštine Nikšić. Postavlja se pitanje da li će ovaj prostorno-planski dokument biti usaglašeni sa planom višeg reda, a da ne govorimo o tome da je prostorni plan opštine Herceg Novi u poodmakloj fazi, da se radi na izmjenama prostorno urbanističkog plana opštine Bar.

Zaključujem, kao što sam i reka,o u ovoj oblasti nema drugačije definicije osim zlo i naopako.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:31:01)

Zahvaljujem, kolega.

Sada molim poslanicu Aleksandru Despotović da uzme riječ i ako možete samo kratko, jer ste potrošili vrijeme.

U redu, da li hoćete kratko, da, da Vi ste prijavljeni za drugu tačku? U redu važi.

Zahvaljujem. Hvala.

Da li izvjestilac Odbora želi dati završnu riječ?

Ovdje nijeste prijavljeni, ali nije problem. Želite li da diskutujete na o ovoj tački?
U redu, izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (09.07.24 17:31:45)

Zahvaljujem potpredsjedniče Pejoviću, poštovani građani Crne Gore, poštovane koleginice i kolege poslanici,

Upravo, kao što su i moje kolege prethodnici konstatovali, danas je tema jedan izuzetno važan dokument, dakle dokument koji nije samo administrativni akt već temeljni dokument koji će odrediti pravac razvoja naše države u narednom periodu, odnosno tokom narednih decenija. Usvajanje ovog plana predstavlja ključni korak, prije svega, ka održivom razvoju, očuvanju prirodnih resursa i unapređenju kvaliteta života svih građana u Crnoj Gori. Zaista sam veoma zadovoljan kako je matični odbor u prethodnom periodu radio. Mogu da pohvalim jedan progresivan nastup, jednu proaktivnu ulogu koju je ovaj odbor imao na čelu sa gospodinom Đurovićem kao predsjednikom, ali takođe sa svim članovima ovog odbora, bilo iz opozicije, bilo iz parlamentarne većine. U mnogim momentima smo bili, tokom svih ovih mjeseci, pokretačka snaga i dali jedan značajan doprinos kako bi se ovaj dokument na najbolji način pripremao i kako bi se u samom svom postupku i završio.

Kao što znamo, svjedoci smo da je prostor Crne Gore tokom prethodnih godina, nažalost, bio izložen brojnim i ozbiljnim zloupotrebama i devastaciji i da se sa njim nije raspolagalo onako kako je trebalo. Bivši režim u sprezi sa određenim interesnim grupama nemilosrdno je uništavao naše prirodno bogatstvo zarad određene kratkoročne koristi. To je, po meni, bio jedan sebičluk nevjerovatnih razmjera, jedna sramota nevjerovatnih razmjera koja je trajala dvije ili tri decenije. Kao što znamo, prostor se, a najviše na našem primorju, prodavao u bescijenje, davao za 80, 100 eura po metru kvadratnom i to na samoj obali, na pjeni od mora, što se ono kaže, davao u zakup na 30, 60 i 90 godina i to samo kako bi se napunili džepovi određenih pojedinaca i interesnih grupa. Vidjeli smo neplanske građevinske poduhvate, uništavanje šuma, zagađivanje voda i mnoge druge oblike neodgovornog ponašanja. Ove zloupotrebe nijesu samo narušile izgled i zdravlje našeg prostora već i dugoročno ugrozile našu ekonomsku stabilnost i kvalitet budućih generacija. Jer, uništavanje prostora je uništavanje temelja na kojem gradimo našu budućnost i budućnost, prije svega, naše djece. Zato je važno da sada, kada imamo priliku, tokom svih ovih mjeseci, da uobličimo i donesemo jedan kvalitetan dokument kakav Prostorni plan mora biti. Moramo raditi na tome da on bude zasnovan na principima održivog razvoja, transparentnosti i odgovornosti.

Šta mislim da mi što prije u Crnoj Gori većinski treba da shvatimo i treba da razumijemo? Treba, prije svega, da shvatimo da turisti kod nas ne dolaze da bi vidjeli one megalomanske betonske strukture koja sada pokazujem, a ovo su samo neki od primjera koje imamo širom naše države, bilo na primorju bilo na središnjem nivou i na svakom ćošku, kada shvatimo da turisti ne dolaze kod nas zbog toga i kako bi cijeli dan proveli u saobraćajnim gužvama i zastojima, kada shvatimo da turisti kod nas ne dolaze zbog onoga što već imaju u svojoj zemlji, već upravo onoga što oni nemaju, a mi imamo. Možda nam tada bude bolje i možda shvatimo koliko je prostor važan i koliko je neprocjenjiv i koliko ga moramo čuvati i koliko se moramo boriti za njega. Kao što sam rekao, ne borimo se sada samo za sadašnjost već se borimo za budućnost naše zemlje.

Pomenuću, i konkretno istaći, jedan primjer koji se tiče prostornog planiranja, s obzirom da dolazim iz opštine Bar, tiče se ovog višegodišnjeg, skoro dvodecenijskog projekta Maljevik. Tu se dešavaju neke nevjerovatne, nesvakidašnje stvari koje su nas sve, čini mi se, začudile jer taj projekat i dan danas nije započet, ne nastavlja se. Posljednje što smo čuli i što znamo da je taj lokalit 2021. godine stavljen pod zaštitu, odnosno pod zaštitno prirodno dobro, dakle Park prirode *Katič*. Pazite, tu informaciju dobijam upravo u martu ove godine, na javnoj raspravi koja se dešavala u Baru od strane investitora koji nam saopštava da te 2021. godine na javnim raspravama nije bio uopšte obaviješten da su te parcele, odnosno njegovo vlasništvo da je stavljeno pod samu zaštitu.

Ja sam u nekom neformalnom razgovoru sa službenicima Agencije za zaštitu životne sredine, odnosno ljudima koji su radili na tom projektu, odnosno ovom parku prirode, razgovarao. Oni su rekli da to nije njihova krivica jer u tom momentu te parcele su bile, očigledno, označene kao opštinske, a šta se nakon toga desilo oni apsolutno ne znaju. Meni nije jasno, prije svega Opština Bar kao jedna strana u ovom postupku nije bila upoznata kako sa druge strane ni sam investitor nije bio upoznat sa tim, nego nakon dvije godine, kada smo konačno bilo sa državne bilo sa opštinske strane riješili brojne administrativne i neke druge probleme koji su pratili ovaj projekat i kada je on konačno trebao da se započne, nešto se novo desilo što ga je ponovo zaustavilo. Imam osjećaj da sada investitor ima mnogo veća prava da možda pokrene neki postupak, da li arbitražni, da li neki postupak za naknadu štete i da će se apsolutno i Opština Bar i Crna Gora u tom postupku staviti u jedan veoma nepovoljan položaj. S ovog mjesta pozivam nadleženo tužilaštvo da ispita, kao što je u nekim ranijim postupcima ispitivalo, da provjeri šta se u svemu ovome desilo i šta se dešava. Jer, kao što sam rekao negdje u jednom saopštenju, šteta za sve ovo može biti milionska.

Takođe ću skrenuti pažnju na jednu izuzetno štetnu odredbu. Slažem se sa kolegama koji su govorili o zakonskim unapređenjima i donošenju novih zakona koji moraju pratiti Prostorni plan. Moramo donijeti novi Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata koji mora biti jedno unapređenje u odnosu na sve ovo što imamo danas. Htio sam da pomenem onu odredbu koja se tiče oslobađanja plaćanja naknade za komunalno opremanje za hotele sa pet zvjezdica. Na prvi pogled ova odredba mogla se te 2017. godine tumačiti kao stimulativna mjera za privlačenje investicija u turistički sektor. Međutim, stvarnost je pokazala da je ova odredba dovela do ozbiljnih zloupotreba i devastacije prostora naše zemlje. Pazite šta se dešavalo.

Investitori su masovno koristili ovu odredbu kako bi izbjegli plaćanje naknada koje su namijenjene za razvoj komunalne infrastrukture. Umjesto da grade luksuzne hotele koji bi doprinosili razvoju turizma i otvaranju novih radnih mjesta, mnogi od njih su gradili stambene objekte, a što je najgore to se dešava i dan danas, prikazujući formalno kao hotele sa pet zvjezdica. Ovakva praksa ne samo da je prevarila sistem već je dovela do ogromnih gubitaka za lokalne zajednice koje su ostale bez sredstava potrebnih za komunalno opremanje i unapređenje same infrastrukture. Ovaj zakon je, u suštini, omogućio investitorima da grade stambene zgrade pod maskom luksuznih hotela čime su izbjegavali, i dan danas izbjegavaju, plaćanje značajnih naknada. Na taj način gradovi i opštine izgubili su dragocjena sredstva, a ja mogu iz ove perspektive da kažem da se možda radi o stotinama miliona eura koji su, nažalost, izgubljeni od 2017. godine, a koji su mogli biti uloženi u izgradnju i održavanje puteva, vodovoda, kanalizacije i druge komunalne infrastrukture. Ovo je imalo direktan negativan uticaj na kvalitet života građana, ali i na održivi razvoj naših urbanih i ruralnih sredina.

Dakle, nadam se da ćemo što prije imati konačnu verziju ovog prostornog plana, da će to biti kvalitetan dokument koji će unaprijediti prostorno planiranje i koji će biti na samom vrhu. Jer, nakon toga nam predstoji ozbiljan posao, predstoji nam ozbiljna misija koju moramo sprovesti bilo kao vlast, bilo kao opozicija.

Na kraju ću se osvrnuti na ove koalicione odnose koji su se mogli čuti ovdje prije nekoliko minuta i neke stavove. Jer, ta linija od ljubavi do mržnje između koalicionih partnera je često tanka. Tu smo imali puno primjera u prošlosti kod nekih dvodecenijskih koalicionih partnera, manjih i većih, gdje su se čak u jednom periodu i podnosile i najavljivale tužbe manjeg koalicionog partnera protiv većeg zbog progona njihovih kadrova, i ne samo to. Imali smo brojne blokade, brojna uslovljavanja kada su u pitanju privatizacije, kada je u pitanju prodaja državnih resursa, Svetog Stefana, Kraljičine plaže i svega toga. Nijesmo mi od juče. Pamtimo dobro i ono što se dešavalo prije pet i prije deset i prije 15 godina. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:43:01)

Zahvaljujem, kolega Lekoviću.
Molim poslanika Dejana Đurovića da uzme riječ.

DEJAN ĐUROVIĆ (09.07.24 17:43:14)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.
Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Kao predsjednik Odbora moram biti zadovoljan što je iskazano jedno zadovoljstvo Izvještajem kontrolnog saslušanja na temu: *Status pripreme Prostornog plana Crne Gore sa 21 zaključkom.* Iskreno rečeno, najbolje bi bilo da ovog kontrolnog saslušanja nije bilo, da nije bilo ovih zaključaka, da već danas imamo Prostorni plan Crne Gore u Skupštini, da smo ga izglasali možda i dosad ili da ga danas glasamo, a ne danas da imamo Izvještaj sa kontrolnog saslušanja resornog ministra i svih koji su bili na tom kontrolnom saslušanju.

Zahvaljujem svakom članu Odbora koji je dao svoj maksimum i, kao što je neko rekao ovdje, preuzeli dio odgovornosti na sebe kada je u pitanju izrada Prostornog plana Crne Gore. Najveće zadovoljstvo bi bilo, vjerovatno, svih članova Odbora i mene kao čovjeka koji sam na čelu tog odbora da 81 poslanik iz ovog doma jednoglasno usvoji Prostorni plan Crne Gore. Možda treba vremenski i biti elastičan da se možda i produži ovaj rok, ali da se Prostorni plan koji je po značaju, nakon Ustava Crne Gore, najznačajniji dokument koji će donijeti Skupština Crne Gore, usvoji u Skupštini sa najvećim brojem glasova za. Prostor je nešto čiji nijesmo mi vlasnici. Prema tome, moramo tako da se ponašamo. Prostor smo naslijedili od svojih predaka i treba da ga predamo svojim potomcima u najboljem stanju kako možemo u ovom trenutku.

Prostorni plan treba da doprinese reformi cijelog sistema u svim oblastima i da opredijeli razvoj crnogorske privrede u narednih 20 godina. Takođe, želim da kažem da koncept Prostornog plana Crne Gore treba da podrazumijeva razvoj Crne Gore sa fokusom na turizam, poljoprivredu, ekologiju i održivi razvoj. Nikako ne smijemo dozvoliti da ono što smo imali dosad, a to je fokusiranje isključivo na jednu privrednu granu, a to je turizam, bude nešto što će činiti gro budžeta Crne Gore. Pokazalo se to kada je pandemija

korone bila da u jednoj godini jednostavno nestane to punjenje budžeta iz jedne jedine privredne grane i onda se doživi kolaps. Poljoprivreda, ekologija, održivi razvoj su nešto što bi moglo, sa turizmom, da čini budućnost budžeta Crne Gore u 90% slučajeva finansiranja tog samog budžeta.

Ovdje su se spominjala tri zakona, Zakon o planiranju, Zakon o izgradnji objekata i Zakon o legalizaciji. Zakon o planiranju objekata je donijet 2017. godine, kao i Zakon o izgradnji objekata. Zakon o planiranju prostora i takav uparen sa Zakonom o izgradnji objekata je sigurno najgori zakon koji je donijet u ovoj Skupštini. Sve ovo što smo imali unazad ovih sedam godina može se tumačiti da je zapravo krivac taj najgori zakon koji je donijet u Skupštini, koji je pretrpio veći broj izmjena i dopuna, ali na kraju nije postigao cilj. U ovom trenutku, kao što ste čuli, imamo Zakon o planiranju prostora u nacrtu, Zakon o izgradnji objekata u nacrtu i Zakon o legalizaciji u nacrtu. Tačno je da Prostorni plan Crne Gore se ne smije usvojiti bez ova tri zakona.

Takođe, želim da kažem da je legalizacija nešto što bi trebalo da doprinese regulisanju prostora u Crnoj Gori i da napravi sanaciju svega onoga što se napravilo u zadnjih 30 godina. Jedan od kolega, čini se da se nije baš precizno izjasnio. Prostorno urbanistički planovi, koji su započeti sada, moraju se donijeti prije Prostornog plana Crne Gore jer projektni zadatak za te prostorno-urbanističke planove upravo je dat iz Prostornog plana Crne Gore koji je još uvijek važeći. Znači, Prostorni plan Crne Gore iz 2011. godine je važeći do donošenja novog Prostornog plana.

Govorilo se i o državnom zavodu. U svakom slučaju, ne smije se dozvoliti selektivnost, makar se radilo i o Ministarstvu uređenja prostora, da ima prioritet u izradi projektnih zadataka, a nakon toga i izrade samih prostornih planova. Jer, znate, onda bi to ministarstvo donosilo odluku kakav će biti projektni zadatak, a nakon toga bi ga oni i radili. Mislim da je to najplastičniji primjer konflikta interesa i to je nemoguće da zaživi.

Javne rasprave, moram da kažem, bile su odlične. Pohvaljujem gospođu Svetlanu Jovanović. Na svakoj javnoj raspravi je bio po jedan član našeg odbora i sa tim je dao na snazi, na važnosti, donošenju Prostornog plana.

Takođe, želim da kažem da je predlog na Odboru bio, da će se donijeti odluka o izmjeni i dopuni Plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore. To je nešto što je vrlo bitno kada je u pitanju regulisanje divlje gradnje u Crnoj Gori. Saobraćaj je regulisan u ovom trenutku. Neko je spomenuo od kolega da ćemo imati dva autoputa, jedan koji ide Bar- Beograd, pa dalje u Evropu i imamo predviđeni novi dio autoputa koji će ići od Bara preko Podgorice, Nikšića, Čapljine, do Zagreba i dalje u Evropu. Od Andrijevice, autoput Bar - Beograd treba da se račva, jedna račva ide već pomenutom trasom Bar - Beograd, a jedna trasa ide dolje prema Atini.

Prema tome, imamo Nacrt Prostornog plana. On je dobio podršku, što se tiče Savjeta, javna rasprava je istekla i treba da se naprave odgovori za sva pitanja koja su bila kada je u pitanju Prostorni plan, odnosno javne rasprave i nakon toga slijedi usvajanje. Realno je da tokom oktobra mjeseca se usvoji Prostorni plan Crne Gore. Do toga dana će Odbor raditi i prije samog završnog glasanja u Skupštini. Imaćemo kontrolno saslušanje u kojem ćemo izvršiti tu posljednju provjeru Prostornog plana Crne Gore.

Prostorni plan nije samo prostor, kako smo pričali. On određuje i strategiju i razvoj Crne Gore. To je prvi put da će se odrediti za period od 20 godina. Zato je i značaj ovog prostornog plana mnogo veći nego onih prostornih planova koji su se do sada donosili jer oni su bili na rok važenja od deset godina, a sada radimo nešto što treba da nam traje 20 godina. Treba imati i strategiju, treba imati i viziju kako će izgledati Crna Gora za sljedećih 20 godina. Računamo da će 2028. godine biti dio Evropske unije, a onda je normalno da i ovakav Prostorni plan i sve zakone koji su dio tog prostornog plana moramo upodobiti s evropskim zakonima da bi dobili podršku od evropskih partnera i zeleno svijetlo. Očekujem, imam volju i želju, da kao čovjek koji je dio ovog odbora pomogne u izradi ovog plana i do oktobra mjeseca kad očekujem njegovo usvajanje. To bi bila još jedna kruna rada ovog Parlamenta, ne samo parlamentarne većine, već čitavog Parlamenta, jer Prostorni plan Crne Gore treba da izglasaju svi poslanici u crnogorskom Parlamentu njih 81. Jer, to je onda značaj i kvalitet tog prostornog plana, ukoliko to bude mnogo manje neće imati taj kvalitet.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:52:31)

Zahvaljujem, kolega Đuroviću.

Da li izvjestilac Odbora želi dati završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o popisu poljoprivrede za 2024. godinu**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Miroslav Pejović, direktor Uprave za statistiku.

Obaviješteni smo da je ministar finansija službeno odsutan, tako da sjednici prisustvuju drugi ovlašćeni predstavnici predlagača.

Izvjestioci Odbora su Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite.

MIROSLAV PEJOVIĆ (09.07.24 17:53:30)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi poslanice i poslanici,

Na samom početku bih htio da vas pozdravim i da vam se zahvalim što ste uvrstili Predlog zakona o popisu poljoprivrede na današnjem dnevnom redu, uzimajući u obzir aktivnosti koje će Uprava za statistiku imati u narednom periodu, a koje isključivo zavise od usvajanja zakona.

Uprava za statisiku je u saradnji sa predstavnicima drugih institucija pripremila Predlog zakona o popisu poljoprivrede koji je danas pred vama, a koji, između ostalog, definiše pripremu, organizaciju i sprovođenje popisa poljoprivrede u Crnoj Gori, kao i njegov cilj i značaj.

Sprovođenjem popisa poljoprivrede, obezbijediće se realna slika o stanju poljoprivrede u Crnoj Gori, kao i međunarodno uporedivi podaci o strukturi poljoprivrede i poljoprivrednim gazdinstvima na osnovu kojih će se donositi odluke i strategije daljeg poljoprivrednog razvoja. Suština popisa je da se prikupe strukturni podaci o površini korišćenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama korišćenja, brojnom stanju stoke, po vrstama i kategorijama, licima koja rade u poljoprivrednoj proizvodnji sa posebnim fokusom prema polu, mašinama, objektima i sl.

Podaci prikupljeni popisom poljoprivrede od izuzetne su važnosti ne samo za statistiku, već za društvo u cjelini, jer će se koristi za smjernice daljeg razvoja poljoprivredne proizvodnje, koja ima važnu ulogu u ekonomiji Crne Gore.

Posebnu pažnju treba posvetiti i obezbjeđivanju pouzdanih podataka koji su osnov za nastavak procesa evropskih integracija, kroz pregovaračka poglavlja koja mjere razvoj poljoprivrede i zaštite životne sredine. U tom smislu sve dosadašnje pripreme za sprovođenje popisa ispraćene su podrškom međunarodnih i nacionalnih eksperata, prateći smjernice definisane nacionalnim i evropskim zakonodavstvom, što će umnogome doprinijeti kvalitetnijoj realizaciji popisa poljoprivrede.

Što se tiče sredstava za sprovođenje popisa, ista su obezbijeđena iz budžeta Crne Gore u iznosu od 900.000 eura, od čega će 800.000 eura biti potrebno u ovoj godini, kada će se popisi sprovesti, a po 50.000 u 2025. godini, 2026. godini, kada slijedi obrada, analiza i publikovanje podataka iz popisa. Ovo je kratak osvrt na pripremljeni Predlog zakona o popisu poljoprivrede za 2024. godinu, a svakako za sva dodatna pitanja stojimo na raspolaganju moja pomoćnica, gospođa Nataša Vojinović i ja.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 17:56:01)

Zahvaljujem.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Sada prelazimo na listu prijavljenih poslanika za diskusiju i molim kolegu Dana Markovića da uzme riječ, a koleginicu Aleksandru Despotović da se pripremi.

Izvolite.

DANE MARKOVIĆ (09.07.24 17:56:21)

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući, uvaženi gosti, kolege poslanici, poštovani građani,

Što se tiče Zakona o popisu poljoprivrede njegovi konačni ciljevi su zaštita poljoprivrednog zemljišta, jer, popisivanje je ključno kako bi zemljište ostalo očuvano u poljoprivredne svrhe. Posjedovanje ove liste omogućava državi da efikasno planira razvoj. Poljoprivreda igra značajnu ulogu u ekonomiji, sa sveobuhvatnim popisima može se uticati na otvaranje novih radnih mjesta, povećanje prihoda i doprinosa u ukupnom BDP-u. Popisi imaju suštinski značaj za pružanje ciljanih programa podrške, država može da ponudi podsticaje subvencije, obuku i tehničku pomoć proizvođačima na osnovu njihovih specifičnih potreba i doprinosa poljoprivrednom sektoru.

Usklađenost zakonskih i ekoloških propisa nije moguć bez postojanja popisa uključujući i popise i one koje su obavljene u Evropskoj uniji, kao i usklađenost sa njihovim propisima. Na kraju ovi podaci koristiće se i u istraživačke svrhe.

Glavni problemi poljoprivede u Crnoj Gori, prema stručnim analizama, su sljedeći. Nedovoljna primjena dobre poljoprivredne prakse, na prvom mjestu usljed nedostatka znanja, neusvajanja novih tehnologija i neefikasne proizvodnje, loše upravljanje imanjima, zdravstveni problemi prije svega stoke. Zatim, otežan pristup tržištu, nedovoljno efikasno korišćenje resursa, odnosno onoga sa čim već raspolažemo. Za unapređenje poljoprivrede u Crnoj Gori može se preduzeti nekoliko ključnih koraka. Ulaganje u tehnologiju i inovacije i transferi znanja, razvoj dodatnih izvora prihoda, kao što je agroturizam, poboljšanje pristupa tržištu, razvoj zadruga ili grupa poljoprivrednika, obezbjeđivanje podrške prije svega kroz finansijske programe. Ovo su stručne, kao i evropske preporuke, a za kraj sam ostavio ono što naši građani najviše zamjeraju, posebno naši poljoprivredni proizvođači koji imaju neposredno iskustvo, a kad se njihove primjedbe uporede sa statističkim podacima stanje u našoj poljoprivredi je veoma loše.

Na prvom mjestu oni ističu problem plasmana njihovih proizvoda. Mi smo izloženi stihijskom uvozu poljorpivrednih proizvoda. Crna Gora ne samo godinama unazad, već decenijama, uvozi hranu u vrijednosti od više stotina miliona eura godišnje. Samo u prošloj godini na uvoz poljoprivrednih proizvoda utrošli smo oko 750.000.000 eura, 750.000.000 eura je za 80.000.000 eura više od ukupnog izvoza čitave Crne Gore. Gotovo polovina uvoza odnosi se na hranu koja se ili već proizvodi ili može da se proizvodi kod nas.

Pazite šta smo sve uvozili i koliko je novca izašlo iz naše zemlje za poljoprivredne proizvode. Mlijeko i mliječni proizvodi 85.000.000 eura, dok naša domaćinstva imaju problem sa otkupom mlijeka. Meso i mesne prerađevine 172.000.000, živih životinja 48.000.000, jaja 2.000.000, med 1.000.000, povrća 35.000.000, brenda sjevera Crne Gore krompira 5. 2000.000, vode 14.000.000.

U Crnoj Gori ima preko 500.000 stabala masline, pa opet smo uvezli maslinovog ulja za 1.700.000 eura. Po mnogima ovo jasno ukazuje na postojanje uvozničkog lobija i ovakvo stanje nije se moglo desiti bez ozbiljnih propusta od strane države. Mora se naći način da se obezbijedi garantovani rok, sve što naši poljoprivredni proizvođači proizvedu mora se otkupiti.

Drugi problem na koji se naši građani žale su neadekvatni uslovi za život, tu prije svega misle na saobraćajnu povezanost, elektro i vodosnabdijavanje, pristojni uslovi moraju se omogućiti svakom domaćinstvu.

Treće, programi podrške moraju biti dostupni, a administracija krajnje jednostavna. Dakle, popis sam po sebi nema svrhu, ako se dobijeni podaci ne iskoriste da se riješe dominantno naslijeđeni problemi koje sam nabrojao, da se našim poljoprivrednim proizvođačima vrati ekonomska računica, da im se vrati ugled i obezbijedi pristojan život uz ove opšte evropske preporuke koje sam nabrojao i oporavi ova izuzetno bitna privredna grana u Crnoj Gori.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:00:40)

Zahvaljujem, kolega Markoviću.

Sada molim koleginicu Aleksandru Despotović da uzme riječ, a kolegu Albina Ćemana da se pripremi.

Izvolite.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (09.07.24 18:00:53)

Zahvaljujem.

Poštovani građani i građanke, konačno smo došli do toga da govorimo o Zakonu o poljoprivredi, kao jednom izuzetno važnom zakonu za razvoj jedne od prioritetnih grana u Crnoj Gori.

Meni je veoma žao što ovaj zakon i prijedlog zakona, i uopšte priča o popisu u poljoprivredi, ne zauzima niti u javnom prostoru, niti u prostoru ministarstava, odnosno ministarstva koje treba da bude okrenuto ka ovom popisu, toliko značajno mjesto, jer prateći medije, prateći neke okrugle stolove itd. nijesam primijetila da se o ovom problemu mnogo govori. Moj prijedlog, za sve vas, prije svega za Monstat, koji nosi ovaj posao jeste da se malo u medijima pojavite po ovom pitanju. Jer, kada je bio u pitanju popis stanovništva, čini mi se, da su tada vaši ljudi, koji su bili uključeni u taj popis, non-stop bili na TV ekranima, non-stop su nam govorili kako je sve spremno za taj popis stanovništva, što se kasnije pokazalo da Monstat ipak nije bio spreman, da ipak nije imao dovoljno anketara spremnih da sprovede tu inicijativu. Mislim da je to jedan primjer da odakle trebate poučiti lekciju da se to ne desi za popis poljoprivrede. Zašto to govorim? Govorim iz više razloga, ciljna grupa za popis poljoprivrede jesu naši poljoprivredni proizvođači i jako je bitno da oni budu ti koji će biti pripremljeni, edukovani i znati na koji način treba da daju svoje odgovore.

Drugo, što je jako važno, jeste priprema anketara za ovaj posao. Osvrnuću se kasnije na ovo što ste unijeli u zakon i ove novine određene koje sam primjetila, a vi ćete mi reći da li sam u pravu ili nijesam. Važno je da anketari budu spremni upravo za taj posao, a ne da anketare biramo po nekim kriterijumima bez obzira da li su pokazali određeni nivo znanja ili nijesu.

S obzirom da dolazim iz ove struke znam koliko problema postoji ovdje, znam koliko problema postoji sa podacima koliko smo problema imali za izradu raznih ESO koeficijenata i ekonomske vrijednosti gazdinstava tako da ovaj popis mora dati odgovore na ta pitanja. Sljedeće što želim, zbog građana, samo da ih podsjetim, da ovaj popis u stvari predstavlja nastavak onog popisa iz 2010. godine. Mislim da je dobro napomenuti radi svih koji znaju ili ne da 2010. godine je sproveden prvi put popis poljoprivrede odvojeno od popisa stanovništva. Prvi put nakon 50 godina zato što je Crna Gora već tada, 2010. godine, krenula u proces prilagođavanja evropskom prostoru. To je bio prvi put da se na takav način razdvoji popis poljoprivrede i popis stanovništva, što se na naki način pokazalo djelotvornim, pokazalo se dobrim, jer nijesmo sad samo imali neke određene podatke iz popisa stanovništva nego smo poljoprivredu mogli sagledati sa više aspekata. Iz ovog razloga vam kažem da očekujem nakon ovog popisa, ne neke tamo prazne tabele na Monstatu koje otvaram jer mi trebaju za istraživanje, kao što su i ekonomska vrijednost gazdinstava i ESO koeficijeniti itd. nema tih podataka, fale mi podaci o otkupnim cijenama, fale mi podaci o nabavnim itd. Složićete se sa mnom. Dakle, sarađivala sam sa institucijom i ovdje govorim vrlo otvoreno i javno da poboljšamo kvalitet vaših podataka, jer smo mi korisnici vaših podataka. To je jedna premisa koju moramo prihvatiti zajednički da se ona riješi.

Mnogo puta sam boraveći u Monstatu, ako se sjećate, a sjećate se sigurno, govorila dajte, imamo ono što moramo za Eurostat završiti, ali dajte na nivou nacionalne statistike da dođemo do podataka koji su neophodni da bismo planirali i agrarnu politiku ove zemlje vodili na jedan realan i pravi način. Evropa nam je rekla jedno, ali uvijek imamo, i čini mi se da ste mi tad rekli, da dio nacionalne statistike ima prostor da radi za Crnu Goru i da dobijamo podatke koji su nama važni.

Ono što sam kroz zakon viđela je implementiranje nove metodologije, je li tako? Pročitala sam na vašem okruglom stolu, čini mi se, koji je održan 13. juna da vi tu planirate implementaciju kapi metode, je li tako, koja podrazumijeva jedan novi način sakupljanja podataka, čini mi se elektronskim putem, jesam li u pravu? Međutim, pročitala sam zakon u ovom članu 5 u metodologoji to ne stoji. Sad nijesam pravnik po vokaciji ne želim da ulazim u to, ali pitam da li je možda trebalo naglasiti da ipak će ta nova metodologija biti primijenjena. Zaista sam se fokusirala na član 5 što se tiče metodologije, vi ćete mi odgovoriti svakako možda nijesam u pravu, ali da nemam nikakvu dilemu ni ja ni oni koji su veoma zainteresovani za one podatke koje ćemo dobiti ovim popisom, popisom poljoprivrede.

Ono što mi je vrlo važno, da kažem u metodološkom smislu, jeste ova granica koja stoji u zakonu popisa poljoprivrednih gazdinstava koji će biti obuhvaćeni, je li tako? To su ovi zakonski okviri ovdje koje ste naveli i navodite u ovoj raspravi, koja je bila na okruglom stolu, da dodatno popisivanje se neće sprovoditi od vrata do vrata, kao što je to rađeno 2010. godine već shodno definisanoj listi gazdinstava koja je sačinjena na osnovu raspoloživih izvora u sistemu zvanične statistike i drugih administrativnih izvora. Šta je kod mene tu izazvalo dilemu? Da li će ostati određeni broj poljoprivrednih gazdinstava koji neće biti uzeti u ovaj popis, pa ćemo imati onaj problem procjene. Pitam, a vi ćete mi odgovoriti znači na osnovu ovog što sam pročitala na javnoj raspravi, da li će taj broj gazdinstava ostati van popisa, što ne bi bilo dobro, da ne bismo kasnije radili određene procjene i dolazili opet u neku možda drugačiju sliku što se tiče vrijednosti koja se ostvaruje u poljoprivrednoj proizvodnji.

Ono što bih voljela jeste da Ministarstvo poljoprivrede, vi ste održali sa njima očigledno taj sastanak, malo i ono uradi na ovoj promociji vezano za popis poljoprivrede. Planiran je od 01. oktobra do 01. decembra. Pitam vas koliko ljudi i građana u ovoj državi zna da je tad popis, evo pitam vas. Odgovoriću vam da je to mali procenat. Koliko ljudi zna da se radi priprema, mali broj zna. Koliko poljoprivrednika sada u vrhu svojih poslova zna da ih čeka poljoprivredni popis, ovo su vrh poslova, vi krećete u popis 01.10? Da li su pripreme obavljene i da li će obavljene na pravi način? Govorim vam kao neko ko dolazi iz tog sektora, ko za svoja naučna istraživanja koristi te podatke, meni je veoma važno da ti podaci zaista budu svrsishodni i da oni imaju svoju namjenu. Dakle, to je jako važno.

Dalje, postavljam pitanje u vezi vaših podatka koje ćete nam ponuditi na kraju. Neki dan sam se iznenadila kad sam viđela da su objavljeni statistički podaci koji pokazuju da smo za tri godine ostali bez 10.000 krava, ovaca, svinja, smanjenje kilograma mlijeka itd. To su sve veoma važne stvari za ovu državu, ali o tome ćemo drugi put. Onda sam viđela i da je Ministarstvo poljoprivrede opovrglo te podatke koje kaže da Monstat ima neku drugačiju metodologiju vezano za sakupljanje podataka. Bila sam u dilemi da li su te metodologije usaglašene sa ministrstvom, da ne bude poslije ako vi objavite da umjesto 48.060 gazdinstava koje smo imali 2010. godine sad možda pod pretpostavkom objavite 38.060 gazdinstava, da kaže neko da to nije usklađeno. Zabrinula sam se za podatke koje Monsatat iznio, jer sa jedne strane imamo istorijski donešenih 66.000.000 budžet za 2023. godinu, a onda konstatujemo da imamo značajno smanjenje svega

ovoga što sam nabrojala, a sa druge strane imamo izuzetno visok uvoz hrane u Crnu Goru. Zato u tom metodološkom smislu sam zaista veoma zainteresovana da to bude sve usklađeno.

Takođe, što se tiče otkupnih cijena vrlo sam zainteresovana da one budu prikazane ili u nekoj publikaciji posebnoj itd. upravo zato što vidimo da u posljednje vrijeme, prije dva dana tekst naših proizvođača, koji kažu da otkupne cijene koje su ponuđene ne mogu da podmire njihove troškove niti cijenu koštanja. Ovo su sve problemi koji se otvaraju i koji su veoma važni za ovu granu kojoj želim sve najbolje zato što sam njoj posvećena i stručno i naučno i smatram da neđe morate uraditi jednu bolju promociju, jedan marketinški plan, da bismo svi znali šta je popis poljoprivrede. On kasni četiri godine. Imali smo strukturu gazdinstava koja je popisa 2016. godine. Tu smo konstatovali, je li tako, da li je posljednja bila 2016. godine. Znači, uzmite da je 2020. godina, hajde da kažemo da je bila pandemija, da nije moglo da se ide, ali molim vas četiri godine je veliko u procesu, a sa druge strane smo velike novce isto uložili. Svako od nas želi da vidi koji su ti ishodi, jer gledajući po podacima objavljenim ne mogu da budem zadovoljna da li smo imali 66.000.000 uloženih, a da sad imamo ove podatke koje ste vi rekli.

Eto to su naka moja možda i pitanja na koje ćete mi vi svakako dati odgovor jer sam veoma zainteresovana strana po tom pitanju. Zahvaljujem i izvinjavam se što sam malo odužila.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:11:36)

Zahvaljujem, koleginice Despotović.

Sada molim poslanika Albina Ćemana da uzme riječ, a koleginicu Slađanu Kaluđerović da da se pripremi.

Izvolite.

ALBIN ĆEMAN (09.07.24 18:11:47)

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče Pejović, koleginice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani, cijenjeni gosti našeg Parlamenta,

Popis poljoprivrede planiran ovim prijedlogom zakona je popis poljoprivrede u Crnoj Gori sa novom metodologijom koja je usklađena sa EU metodologijom. On će se sprovesti u periodu od 01.oktobra do 01.decembra 2024. godine, a referentni period popisa obuhvatiće period 01.10.2023. godine do 30.09.2024. godine. Prve, odnosno preliminarne rezultate popisa poljoprivrede imaćemo 90 dana od dana završetka popisa. Dobijeni podaci biće međunarodno uporedivi što je veoma važno, na osnovu njih ćemo imati uvid u realno stanje poljoprivrede u Crnoj Gori, što je državu vrlo važno u smislu kreiranja i sprovođenje održive agrarne politike. Osim za državu podaci će biti značajni i za poljoprivredne proizvođače, jer će na osnovu njih imati uvid kakvo je stanje na tržištu i koji su trendovi aktuelni.

Po značaju poljoprivrede, kao jedne strateškeih grana razvoja naše zemlje, naročito na sjeveru Crne Gore, ne treba puno govoriti, ona bi između ostalog trebala biti i glavni zamajac razvoja ovog dijela Crne Gore, a posebno je šansa u afirmaciji i razvoju organske poljoprivrede odnosno organske proizvodnje.

Da bi se neko bavio poljoprivrednom i ostao na svom imanju, pored volje, veoma je važan i ekonomski motiv, to jeste da poljoprivredni proizvođači imaju siguran i povoljan plasman svojih proizvoda, što će reći da je veoma važna potražnja, naročito turistička gdje postoji ogroman prostor za uvezivanje poljoprivrede i turizma posebno kroz novo tržište za plasman poljoprivrednih proizvoda kakav je ekoturizam. Država mora obezbijediti poljoprivrednim proizvođačima siguran plasman poljoprivrednih proizvoda, jer nikako sebi ne smijemo dozvoliti vraćanju u prošlost gdje smo imali situaciju uništavanja, čak i spaljivanja svojih zasada od strane poljoprivrednih proizvođača, kao znak revolta u odnosu države prema njima, gdje smo svjedočili scenama prosipanja mlijeka po ulicima i trgovima Crne Gore, gdje su sredstva iz stranih fondova namijenjene poljoprivrednim proizvođačima završavala u ruke tajkuna.

Na kraju, poštovani poljoprivredni proizvođači i domaćini, vama se obraćam. Za mene vi ste istinske patrijote i rodoljibi nsaše zemlje, čuvari njene tradicije i njenih vrijednosti, jer na svojim imanjima svojim poštenim radom i znojem bez obzira na vremenske uslove i nepogode hranite Crnu Goru i čuvate njene vrijednosti. Narodna izreka kaže - *Nek umre selo, ali neka ostanu običaji*. Zato dok ste vi tu vi ste i čuvari sela, ali i života u njemu i onoga što u suštini jesu istinske vrijednosti jednog društva, a država ima obavezu da bude servis u punom smislu i da vam pruži bezrezervnu podršku. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:14:57)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Ćeman.

Sada molim koleginicu Kaluđerović da uzme riječ, a kolegu Mihaila Anđušića da se pripremi.
Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (09.07.24 18:15:07)

Uveženi predsjedavajući, uvaženi gosti, koleginice i kolege, građanke i građani Crne Gore,

Pred nama je Predlog zakona o popisu poljoprivrede za 2024. godinu, zakon koji će definitivno da doprinese daljem razvoju poljoprivrede, a kad dobijemo rezultate poljoprivrednog popisa svakako ćemo dobiti mogućnost da stateški i planiramo i razvijamo poljoprivrednu proizvodnju koja predstavlja jednu od stateških grana pored turizma i energetike. Dakle, cilj poljoprivrednog popisa je da sagledamo sve poljoprivredne resurse, uključujući i zemljište, mehanizaciju, objekte u funkciji poljoprivrede, životinje i sve ostale potrebne i važene podatke. Za razliku od ranijih popisa, kad su potpisivači išli od vrata do vrata sad ćemo koristiti registre podataka od državnih insitucija poput Ministarstva poljoprivrede, Uprave za bezbjednost hrane i drugih relevantnih institucija. Dakle, koristićemo već postojeće baze podataka, ukoliko sam shvatila goste iz Uprave za statistiku i ti podaci svakako iz registara državnih organa biće nam osnova za efikasno, tačno i precizno sprovođenje popisa. Zašto je ovo važno? Upravo za to što će državni organi moći da koriste rezultate sa popisa kako bi donosili planska dokumenta koja će biti, naravno, u skladu sa realnim stanjem na terenu,a ne sa pretpostavkama kao što se dešavalo u ranijem periodu.

Drugo, rezultati poljoprivrednog popisa će svakako biti dio Eurostata, biće usklađeni sa evropskom legislativom čime ćemo zakoračiti još jedan korak naprijed kada je naš evropski put u pitanju, a svakako i imaćemo mogućnost da apliciramo za sredstva Evropske unije koja se namijenja za razvoj poljoprivrede. Rezultati popisa će, pored toga, da nam pruže detaljne informacije o broju i strukturi poljoprivrednih gazdinstava, imaćemo i precizne podatke o proizvodnji mlijeka, mliječnih prerađevina, voća, povrća, žitarica što će svakako omogućiti i bolje planiranje. Naravno, da svaka podrška proizvođačima završi onamo gje je najpotrebnija. Da navedem konkretan primjer, zamislimo proizvođača koji se bavi uzgojem vinove loze. Mi ćemo na osnovu popisa znati tačan broj čokota vinove loze, a na osnovu prosječnog roda moći ćemo da izračunamo koliko će konkretni proizvođač moći da proizvede grožđa i vina, a na osnovu tih podataka proizvođač će moći da planira da li proširenje svog posla ili da investira u novu mehanizaciju ili da aplicira za određena sredstva, da li da uzme određene kredite ili da zatraži podršku kroz subvencije. Sa druge strane država će moći ciljano da usmjeri sredstva i podršku ka takvim proizvođačima jer će znati tačno koji su kapaciteti i svakako kolika je mogućnost proizvodnje svih tih proizvođača.

Pored svega ovoga što sam navela, generalno vezano za popis poljoprivrede, upoznala bih i da sam predala dva amandmana koja se tiču popisa poljoprivrede, i pozivam sve kleginice i kolege da prihvate jer tim amandmanima zapravo uvodimo rodnu analizu. Jer svakako stanje u jednom društvu se između ostaloga pokazuje i odnosom prema ženama, mi se vrlo često bavimo ženama iz urbanih sredina, a značajno manje pažnje poklanjamo ženama na selu, pa presjek stanja vrlo često ne odgovara onome što su realne potrebe i izazovi sa kojima se suočavaju žene na selu. U saradnji sa UNDP-om kroz konsultacije sa različitim akterima poput Direkcije za rodnu ravnopravnost i Uprave za statistiku došli smo i konstatovali smo da bi svakako postoji prostor za unapređenje prikupljanja podataka koji su razvrstani po polu. Zapravo amandmani koje sam predložila su reflekcija toga.

Prikupljanjem podataka koji će biti razvrstani po polu, dobićemo sliku kako to izgleda život žena na selu, koliki doprinos daju poljoprivredi, koliko dana provode radeći u poljoprivrednim gazdinstvima, koliko sati dnevno rade, u kojim djelatnostima su žene generalno najzastupnije, i naravno, što je vrlo bitno, koliko žena zapravo upravlja poljoprivrednim gazdinstivima. Dakle, svi ovi podaci su nam važni ne samo zato što nas na to obavezuje Zakon o rodnoj ravnopravnosti i niz nekih drugih pozitivnih propisa, već računamo da će to pomoći resornom ministarstvu da kreira politike koje će negdje biti odraz stvarnih potreba, a ne pretpostavljenih potreba žena na selu.

Na kraju bih rekla da je poljoprivreda zaista stub naše ekonomije i da je zato bitno da dobijemo kvalitetne, tačne i precizne podatke kako bi takve i bile politike u oblasti poljoprivrede koje ćemo donositi u narednom periodu. Ovaj popis, svakako, ne treba da posmatramo samo kao neki birokratski zadatak ili kao neki štrik, već kao temelj za razvoj našeg sela, za podršku našim poljoprivrednim proizvođačima i svakako za ekonomski razvoj države. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:20:49)

Zahvaljujem, koleginice Kaluđerović.
Sada molim kolegu Anđušića da uzme riječ, a koleginicu Anđelu Vojinović da se pripremi.
Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (09.07.24 18:20:57)

Hvala Vam potpredsjedniče, pozdravljam naše uvažene gošće i gosta, drago mi je što razgovaramo danas na ovu temu, siguran sam da će tema popisa, vezano za sveopšte teme, biti intezivirana u narednom periodu. Siguran sam da ćemo razgovarati ovdje i kroz ono što nam dolazi i kad budemo imali zvanične rezultate popisa siguran sam da ćemo imati na tu temu štošta da kažemo, ali naravno sačekaćemo da vidimo sve ono što će biti rezultati tog višemjesečnog rada koji je za vama. Meni je posebno drago što imamo pred nama zakonsko rješenje koje će tiče popisa u oblasti poljoprivrede, i zaista, kao neko ko je imao prilike da registruje jedno poljoprivredno gazdinstvo i ko se donekle bavi time znam koliko su dragocjeni podaci koje možete da dobijete kroz takve aktivnosti, koliko znače za realizaciju IPARD programa, koliko znače za fokusiranje onoga što su prioriteti razvoja poljoprivrede, kao jedne od grana privrede i ekonomije i to pozdravljam. Ne možemo puno toga sad na tu temu reći, jer zakon je takav kakav jeste i to će nam pomoći da kasnije kvalitetnije razgovaramo na ovu temu. Ovo je onda idealna prilika da se osvrnemo na trenutno stanje u oblasti proljoprivrede koje slobodno mogu reći na današnji dan je nikad gore u odnosu na ono što makar ja pamtim i pratim, a pomno pratim ovu tematiku, a ovo vam govorim kroz vizuru onoga što su vapaji poljoprivrednih proizvođača širom Crne Gore ovih dana.

Da se ne vraćem puno nazad. Vi imate samo ovih dana elementarne nepogode koje su bile usljed nevremena i volio bih da upitam crnogorsku laičku javnost, poljoprivrednici to odlično znaju, možete li se od perioda ovog mandata nove Vlade i Vlade prije u okviru koje je, takođe, resorni ministar bio aktuelni, sadašnji sjetiti makar onog klasičnog terenskog rada ministra koji smo nekad imali, đe ministar posjećuje ugledna gazdinstva, poljoprivredne proizvođače, đe razgovara sa njima na te teme koje je bilo intezivno i svakodnevno? Meni su ovih dana javljaju poljoprivredni proizvođači koji uporno traže prijem kod resornog ministra na neku od gorućih tema, sad ću vam reći koje su konkretno, đe neće niko da se udostiji da ih primi, da čuje, ono što oni imaju da kažu. Šta imaju da kažu? Kratko sam se osvrnuo na elementarne nepogode i koliko je neophodno bilo tim ljudima koji se bore za svaki cent, jer imaju lošu sezonu, jer im je u međuvremenu ovo ministarstvo smanjilo subvencije i premije koje su bile na 50%, trenutno su na 25% i 30%. Dakle, smanjene su za duplo premije i subvencije za poljoprivredne proizvođače i ono što trenutno karakteriše ovu Vladu, a tu smo imali puno riječi obećanja to je odnos uvoza i izvoza i uvozničkog lobija.

Trenutno, dragi građani, vi na snazi imate po pet puta veće cijene uvoznih poljoprivrednih proizvoda u odnosu na ono što su naši domaći poljoprivredni proizvodi. Ja ću vam navesti neke konkretne primjere, ali to što se trenutno radi vjerujte nikad nije bilo na snazi i pitajte bilo kog, ne slušajte mene, poljoprivrednog proizvođača, pitajte ovih dana poljoprivredne proizvođače iz Zetske ravnice, iz Malesije, pitajte poljoprivredne proizvođače na sjeveru Crne Gore kako to izgleda na današnji dan. Mi smo imali prije 20 dana jedan skandal, slobodno mogu reći, sa zatrovanim mladim lukom đe se bukvalno zataškalo jedno stanje koje je bilo alarmantno, đe se niko iz Ministarstva poljoprivrede nije udostojio da se oglasi oko toga, niti smo imali fitosanitarnu inspekciju koja je, na neki način, u prethodnom periodu bila regularotna agencija koja je makar balansirala i vraćala sa granica neke poljoprivredne proizvode kako bi zaštitila domaće tržište. Dozvolite mi samo još 30 sekundi da iznesem neke konkretne podatke sa kojima su me danas upoznali određeni poljoprivredni proizvođači sa teritorije Zete.

Ne mogu da shvatim da imate resornog ministra poljoprivrede, imate Zetsku, Bjelopavlićku ravnicu, imate Tuzi, imate Zetsku ravnicu koja je nekad bivšu Jugoslaviju hranila poljoprivrednim proizvodima, da se ne udostiji resorni ministar da svrati u Zetu, evo godinu dana, da popriča sa ljudima, da vidi koji su to problemi. Pazite sad sljedeće podatke.

Ovih dana se, recimo, domaća tikvica koja se u velikim količinama posadila u Zetskoj ravnici prodaje po 25 centi, a uvozna koje ima u izobilju je 85 centi. Neko dozvoljava da uvozimo u ogromnim količinama po 85 centi da se prodaje ta tikvica, a domaća je po 25 centi. Domaći pipun je 10 centi, prošle godine je bio 50 centi. Ovo su cijene koje su ovakve, jer je neko dopustio da se uvezu ovi poljoprivredni proizvodi sa strane. Lubenica, i na današnji dan imate poljoprivredne proizvođače sa teritorije Zete koje se spremaju na štrajkove i blokiranje ulica, jer je cijena domaće lubenice ovih dana 8 centi, a imate lubenicu sa strane koja se prodavala do prije neki dan po 80 i 70 centi.

Ovo su, dragi građani, realni problemi sa kojima se susrijeću poljoprivredni proizvođači, a kad uzmete u obzir ovakva njihova ulaganja i stanje u kakvom se nalaze samo da znate i đubriva i sistemi za navodnjavanje, a pogotovo radna snaga, svi njihovi troškovi su duplirani u odnosu na prethodne dvije godine. Duplirani su im svi troškovi i oni su dovedeni na rub egzistencije. Ovo je borba za goli život, to su ljudi koji su u prosjeku izdvajali po desetak hiljada eura da investiraju nešto, oni sad ne mogu da izvuku 2.000 eura od toga što su investirali. To su ti realni problemi i to je ono za što je neko optuživao prethodnu vlast koja je im je napravila podlogu da imaju i IPARD program, da imaju intezivnu komunikaciju i edukaciju na terenu sa poljoprivrednim proizvođačima. Šta imate danas? Imate optužbe sadašnje vlasti kod prethodnih, i u oblasti

medicine i u oblasti poljoprivrede o nekakvim lobijima, da li farmaceutskim, poljoprivrednim itd. vi danas imate stanje puta tri u odnosu na to. To je realnost, ovo su vam rezultati, ovo nemojte pitati mene, pitajte bilo kog prosječnog poljoprivrednog proizvođača na današnji dan da vam potvrdi jesu li ovo tačne informacije ili nijesu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:27:46)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Imate pravo na komentar.
Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (09.07.24 18:27:57)

Zahvaljujem.

Ono što bih rekla da je, čini mi se, kolega Anđušić izašao iz teme što često spočitavaju drugima. Kolega Anđušić će, svakako, da ima priliku kad budu poslanička pitanja i da sve to postavi ministru poljoprivrede koji nikad ne bježi od kontrolnih saslušanja, od poslaničkih pitanja i od toga da pred Skupštinom izađe sa svim svojim stavovima. Upoznaću Vas da je ministar Joković i te kako tolerantan i previše bio prema prethodnicima njegovim, ministrima, i izuzetno se sa uvažavanjem odnosio prema njima što smatram da apsolutno nije ni trebalo da bude prostora za to. Podsjetiću vas samo što znači Petar Ivanović u Crnoj Gori, ministra poljoprivrede iz vaših redova, podsjetiću vas na Abu Dabi fond i mislim da najmanje što možete jeste da uvažite to što se makar pošteno radi, a to što možda neko ne reklamira i medijski ne prezentuje sve ono što su njegove aktivnosti na terenu to je već druga priča. Negdje i Vama sugestija da pogledate ako Vas već interesuje rad Ministarstva poljoprivrede posjetite Instagram profil, tu ćete vidjeti koliko je u suštini ministar Joković omiljen među poljoprivrednim proizvođačima, jer on zaista je čovjek iz naroda koji izlazi u susret.

Svakako, ovo su pojedinosti o kojima bi trebalo pričati i ja sam uvjek za to da se pozovu ljudi koj su konkretno iz te oblasti koji na svako konkretno pitanje mogu dati odgovor i eto negdje sugestija poslanicima DPS-a da pokrenu kontrolno saslušanje ili konsultativno ministra Jokovića gdje će njemu sva ta pitanja da negdje postave, a on će sigurna sam odazvati se tome i znati da vam odgovori kako treba. Odmah da vam kažem da sam na njegovom mjestu ne bih ni malo štađela prethodnike iz DPS-a koji su bili na njegovom mjestu, a on ih je prilično, uključujući sve vas, pošto je čovjek iz naroda koji nije sklon tome, ja jesam sklona tome zato što znam što se radilo, građani Crne Gore znaju što se radilo i vi moram vam reći imate još obraza da ustanete i da pričate i da kritikujete poštene ljude.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:30:17)

Zahvaljujem, koleginice Kaluđerović.
Pravo na komentar ima kolega Anđušić.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (09.07.24 18:30:23)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Hvala i Vama koleginice bez obzira na Vašu, ajde da kažem, neiskusnu retoriku koju u kontinuitetu ispoljavate ovdje. Pripisaću to neiskustvu, ne nečem drugom i neću biti zlonamjeran, donekle ću biti džentlmen i zadržaću se samo na tome. To ću pripisati neiskustvu. To pokazujete u kontinuitetu ovdje, a pogledao sam, malo sam se informisao, ja se za razliku od Vas temom poljoprivrede bavim od 2016. godine u ovom Parlamentu i pogledao sam rezultate rada resornog ministarstva i znate li kako oni izgledaju? Jedno od rijetkih ministarstava koje je ovih dana dobilo negativno mišljenje na rezultate poslovanja. To ste možda zaboravili da kažete to je jedno. Najbolju ocjenu u svemu tome je dala Državna revizorska institucija. Nijesmo čuli ministarstvo da se oglasi. Volio bih, Vi još češće boravite od mene u Zeti i to cijenim, pođite pa pitajte prve komšije, koje se na ozbiljan način bave poljoprivredom, kakvo je njihovo mišljenje o vašem ministru i o vašem predśedniku partije. Pitajte ukupnu javnost kakvo je mišljenje. Kada pominjete bivše ministre i kada odmah da Vam kažem iz punih usta ovdje nemam taj problem, kada govorite o Petru Ivanoviću rezultati i stabilnost rada tog ministarstva koje je naslijedio vaš predśednik partije u dobroj mjeri počivaju na onome što su programi koje je sproveo upravo taj gospodin Ivanović. Dakle, govorite konkretno, on je i u formalnom i u suštinskom smislu doktor nauka za gospodina Jokovića, to da znate, vaš predśednik partije završio srednju

školu i u formalnom i u suštinskom smislu je pokazao kroz svoj rad u ovom resoru da je završio srednju školu, za razliku od prethodnog ministra koji je realizovao, zajedno sa gospodinom Simovićem IPARD program na kome počiva naša poljoprivreda na današnji dan. Ja Vam kažem nemojte mene da pitate to koliko treba imati obraza i ostati i pričati o rezultatima rada Vladimira Jokovića u resoru poljoprivrede, pitajte svoje sugrađane oni se bave poljoprivredom.

Mene je danas pred ovu sjednicu zvalo desetak njih koji, između ostalog, ne glasaju DPS, nikad ga nijesu glasali, koji su mi rekli da je to najgori ministar u istoriji ministara poljoprivrede i svih Vlada koje su bile dosad. To pitajte svakog poštenog zetskog poljoprivrednika i vidjećete što će vam reći.

Ja sam, za razliku od Vas, ođe na današnji dan iznio konkretne podatke da naše komšije u Zeti ulože 10.000 od sezone koje su im ostale prethodne, a da ne mogu 2.000 da povrate od njih na današnji dan. Vi imate ministra koji se nije udostojio u dva mandata, koliko god da su trajala, da je pošao do tih ljudi da ih pośeti, da je pošao da ih posjeti, je li se sjetio da organizuje press konferenciju da kaže pomoći ćemo kad već nijesmo u korona krizi pomogli poljoprivredne porizvođače pomoći ćemo im da makar ublažimo sa po 100 eura poljoprivredne proizvođače od elementarnih nepogoda koje su imali ovih dana. Tako da na ovu temu i na sve druge kad pričam govorim isključivo argumentima, nadam se da to na najbolji način, kada je u pitanju razmjena naših argumenata, percipiraju sami građani, a u dublje analize stvarno ne bih ulazio, niti bih se spuštao na taj nivo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:33:41)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću, koleginice nemate pravo na komentar.

Imate pravo na proceduru, nemate pravo na komentar. Vidite sad ulazimo u rizik. Ja vas samo molim ovako, dakle, nemate pravo na komentar.

Kolega Anđušić je imao izlaganje, Vi ste imali pravo na komentar shodno Poslovniku kolega je imao pravo da Vam odgovori na Vaš komentar i to je to. Možete proceduru da mi kažete šta sam prekršio i to je to.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (09.07.24 18:34:28)

Ovako prije svega što se tiče škole, gospodine Anđušiću, ako bi sad pričali o školi i upoređivali naše ministre možemo i kolega Anđušić i ja da se uporedimo, pa da eto negdje vidimo i tu gdje smo, ali eto neću ići toliko u tom pravcu. Ministar Joković je pošten i častan čovjek koji je jasno rekao da je završio srednju školu, dok vi u vašim redovima imate ljudi koji su kupovali diplome, imate ljudi protiv kojih su pokrenuti postupci i to konkretno kad je Ministarstvo poljoprivrede u pitanju. Dozvolite da završim, samim tim potpredsjedniče što najveći dio vremena svog provodim u Zeti, za razliku od kolege Anđušića, znam kakvi su imputi, znam kakve su reakcije na rad gospodina Jokovića. Gospodin Joković jeste posjetio Zetu, eto žao mi je što sa tim nije upoznat kolega Anđušić. Svakako, kao što kažem ne radim u Ministarstvo poljoprivrede, lijepo što se kolega Anđušić pripremio za diskusiju koja u ovom momentu nema predstavnike Ministarstva poljoprivrede, s druge strane od kojih bi mogao da dobije odgovor, ali upravo zato da se ne bi se završavalo samo na ovome na priči koja ne pije vodu savjetujem da pokrenu ili da postave poslanička pitanja ili da organizuju konsultativno saslušanje, a kao što sam rekla gospodin Joković neće bježati od toga.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:36:11)

Koleginice Kaluđerović, ovo nije bila procedura, ja sam sad prinuđen kratko da dam riječ kolegi Anđušiću, molim Vas jedan minut i da izlazimo iz ovoga. Hoćemo.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (09.07.24 18:36:18)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Sami dovodite sebe u ovu situaciju, uvažena koleginice. Rekao sam Vam ne želim da ulazim u takve vrste polemika. /upadice/

Uvaženi potpredsjedniče, imam prilike slučajno sam naletio jer sam htio koleginici da udijelim komplimente i da joj pošaljem pohvalu za jedno zakonsko rješenje koje je predložila, a tiče se Zakona o radu i produženju roditeljskog odsustva za šest mjeseci i ja sam stvarno najiskrenije to htio da uradim dok nijesam, kad ste mi pomenuli Instagram i društvene mreže naletio na Vašu objavu. Tu stoji Vaša fotografija i Vaša izjava i u toj izjavi jedan vizual u okviru koga uvažena koleginica kaže *Za srećnije detinjstvo*, *predložila sam*

izmjene Zakona o radu, produženje roditeljskog odsustva za šest meseci. Koliko Vas znam, i to cijenim, Vi koristite dijalekat podgorički, zetski, bolje rečeno i ja ga pozdravljam i to mi je jako drago. Nije mi samo jasan ovaj vizual i odakle na njemu ekavica, odnosno ja znam da je ovaj vizual radio neko iz Beograda i kad ga radi BIA moja sugestija ka Vama je da makar nađete nekoga iz Banja Luke da vam ovo radi pa da makar bude na ijekavici ovi vizuali, jer zaista je nesvakidašnje. Nikad Vas nijesam čuo da pričate ekavicom, jer jako cijenim Vaš sleng i Vaš dijalekat i to pozdravljam, ali volio bih da mi pojasnite ovo. Evo imate priliku, može slobodno da mi pojasni, ali Vam je moja sugestija da Vam neko iz Banja Luke ovo recimo radi kada je već tako.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:37:58)

Zahvaljujem kolega Anđušiću, dajem pauzu od dva minuta.

/PAUZA/

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:44:41)

Poštovane koleginice i kolege, nastavljamo sa radom.
Mollim koleginicu Anđelu Vojinović da uzme riječ. Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (09.07.24 18:44:46)

Hvala, potpredsjedniče.
Uvažene koleginice i kolege, uvaženi predstavnici Ministarstva finansija i Monstata,
Vratiću se na temu, a to je popis poljoprivrede, odnosno donošenje zakona o popisu poljoprivrede koji je izuzetno važna tačka na dnevnom redu. Ako znamo da je poljoprivreda, uz turizam, jedna od najznačajnijih privrednih grana u Crnoj Gori, a kada je riječ o našim ekonomskim potencijalima onda je ovo, vjerovatno, jednako značajno pitanje kao i nedavno održani popis stanovništva. Drago mi je što se uglavnom, odnosno donekle, ovo pitanje nije politizovalo i ne zloupotrebljava se kao što se to činilo sa popisom stanovništva. Takođe, žao mi je što ovaj popis poljoprivrede ne izaziva toliku pažnju javnosti kao što je izazivao popis stanovništva.
Prvi popis poljoprivrede, to je već neko pomenuo, održan je 2010. godine, naredni je trebalo da se održi 2020. godine, ali zbog niza okolnosti većinom objektivnih, to nije bilo moguće i zato smo danas tu gdje jesmo i zato je veoma važno da ovaj zakon što prije izglasamo kako bi Uprava za statistiku i svi drugi organi državne i lokalne uprave imali pravni osnov i mogli na vrijeme da započnu neophodne pripreme za sprovođenje ovog popisa. Podaci dobijeni ovim popisom koristiće nam ne samo da utvrdimo koliko je poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori i obradive površine, grla stoke već i da vidimo gdje smo mi to na poljoprivrednoj mapi i regiona i Evrope, ali i za kreiranje razvoja u ovoj oblasti, jer čini mi se da su se svi govornice usaglasili mapiranje svih onih područja na teritoriji naše države koja bi se mogla označiti kao pogodan resurs koji se mora iskoristiti. Zaista mora, jer je prostor za dodatno unapređenje poljoprivrede vidljiv i golim okom i logičan, ako imamo u vidu broj sunčanih dana, broj kišnih dana, obradivo zemljište, šume, pašnjake, izvore, dostupnu vodu i druge prirodne potencijale kojih na ovako maloj površini ima rijetko gdje u svijetu.
Zato je od našeg osnivanja u programima Demokrata uvijek jedna od ključnih oblasti, odnosno poglavlja, kojima smo posvećivali najveću i posebnu pažnju bila upravo poljoprivreda, a pisali su i dokazani ljudi o ovoj sferi. Stoga, iako pohvaljujemo takav trend, nije dovoljno samo to što je iz godine u godinu agrobudžeta sve veći već se mora poslušati i struka, a ponekad i poslanici. Moraju se realizovati dobri i korsni projekti iz oblasti poljoprivrede.
Moderan način života i urbanizacija, rekla bih urbana destrukcija privredna i demografska destrukcija, nego ne pričah ne temu Prostornog plana, ali biće prilike da se o tome razgovara, koja neizostavno uzima daha, donosi trend takozvane centralizacije Crne Gore, odnosno da se sve veći broj ljudi odlučuje da svoj život i život svoje porodice i svojih porodica vezuje za gradove i to za njihove centre. Kao posljedicu imamo opustjela sela, ugađena ognjišta, staračke domove u ruralnom dijelu i sve manji broj ljudi koji žive od neke poljoprivredne djelatnosti. Već 20-ak godina su u zapadnim državama, kojima težimo kroz evropske intgracije, uvidjeli da je takav trend poguban za jednu državu i društvo i odavno već sprovode različite

finansijske projekte, odnosno programe finansiranja i sufinansiranja poljoprivrednih projekata i neki od njih su kroz linije podrške Evropske unije dostupni i Crnoj Gori.

Žao mi je što tu nijesu predsavnici Ministarstva poljoprivrede jer bih njih zamolila, a molim sve vas, posebno Upravu za statistiku i Monstat da ne očekujete perfektno poznavanje pisanja biznis planova i ispunjavanje svih tih birokratskih pravila i mjerila od strane naših poljoprivrednika, već da sve službe nadležne budu dodatno pri ruci i od pomoći našim poljoprivredncima kada već apliciraju za projekte i programe podrške, kako bi obezbijedili finansijske potrebe za svoja poljoprivreda domaćinstva. Kada imamo značajna izdvajanja i podršku u okviru agrobudžeta i kada dobro osmislimo strategiju razvoja i sve instrumente kako stići do onog cilja koji smo zacrtali, vjerujem da i mi, kao Crna Gora, imamo izgledne šanse da se vratimo selu i poljoprivrednoj proizvodnji i predstojeći popis i podaci dobijeni njime će nam svakako pomoći u tome, zapravo, biće od presudnog značaja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:49:31)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Kako više nemamo prijavljenih poslanika za diskusiju pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ.

Želi. Izvolite.

NATAŠA VOJINOVIĆ (09.07.24 18:51:39)

Poštovani predsjedavajući, poštovane poslanice, poštovani poslanici,

Zadovoljstvo mi je da se obratim na temu zakona o popisu poljoprivrede i koristim priliku da vas informišem da je Uprava za statistiku podrobno radila na pripremi zakona i kompletne infrastrukture o popisu poljoprivrede od 2019. godine imajući u vidu kompleksnost novog zakonodavnog okvira, odnosno Regulative o integrisanoj statistici poljoprivrednih gazdinstava koja uključuje još dvije implementacione reguative. Znači, popis 2010. godine je bio prvi usklađen sa evropskim zakonodavstvom, ovo je sad drugi popis koji je usklađen sa novim zakonodavnim okvirom Evropske unije u skladu sa preporukama UN-a. Mi smo imali obavezu da formiramo radnu grupu, imajući u vidu kompleksnost zakonodavnog okvira Evropske unije, forimirali smo radnu grupu gdje su predstavnici Ministarstva poljoprivrede, Biotehničkog fakulteta, Agencije za zaštitu životne sredine i klasteri Crna Gora gdje su dva glavna velika poljoprivredna proizvođača. Znači, kroz te kanale svi ovi koji su trebali da se informišu o ovome što dolazi tj. sprovođenje popisa poljoprivrede oni su dosta informisani o tome, s tim što će se usvajanjem zakona o popisu poljoprivrede steći uslovi da se krene sa javnom kampanjom. Po planu aktivnosti javna kampanja je predviđena od kraja avgusta, da se intenzivno radi na javnoj kampanji, ako svi uslovi budu zadovoljeni.

Što se tiče pitanja vezano za način prikupljanja podataka članom 19 jasno je objašnjeno kako se i na koji način se prikupljaju podaci. Prikupljaju se elektronskim putem, putem laptopova, nema papirne forme upitnika, nego se elektronskim putem prikupljaju podaci, što će nam umnogome omogućiti bržu obradu podataka, a i sami monitoring koji je isto predviđen ovim popisom poljoprivrede, u cilju dobijanja što pouzdanijeg podatka. Tako da su sve moguće mjere preduzete u cilju dobijanja pouzdanog podatka.

Što se tiče obuhvata, znači sva gazdinstva će biti popisana. Mi smo zakonom predvidjeli najbolje normativno rješenje koje zadovoljava i nacionalne potrebe i evropske potrebe, imajući u vidu da je prag Evropske unije dosta visok, mi smo izabrali najbolje normativno rješenje koje zadovoljava i nacionalne potrebe i potrebe koje su predviđene ovim novim zakonodavnim okvirom Evropske unije.

Što se tiče sljedećeg pitanja da li su svi informisani, znači kroz rad radne grupe i kroz klasteri Crna Gora gdje imamo dva uzorna poljoprivredna proizvođača širili smo informacije koliko nam je bilo dozvoljeno do momenta usvajanja zakona, a usvajanjem zakona steći će se uslovi da budemo još jači u dijelu medijske kampanje.

Što se tiče razlika vezano za podatke Ministarstva poljoprivrede i Uprave za statistiku, znači Uprava za statistiku sprovodi redovna godišnja istraživanja u biljnom i stočarstvu koji se sprovode u skladu sa standardima i metodologijama Evropske unije i obrađuju se u skladu sa statističkim standardnim načinima obrade. Tako da se radi o istraživanju koje ima puni zakonodavni okvir, i podaci se validiraju od strane Eurostata, dok sa druge strane u okviru Ministarstva poljoprivrede oni prate samo subvencionisana, u ovom slučaju grla su bila, ovo što je izašlo u javnosti. Radi se o subvencionisanim grlima. Tako da Uprava za statistiku prati i ta subvencionisana grla i šire od tih subvencionisanih grla. Znači, nijesu sva grla subvencionisana, na nivou Crne Gore se prate ti podaci. Tako da se radi o dvije različite metodologije tako uslovno da kažem.

Što se tiče vašeg pitanja vezano za raspoloživost podataka u dijelu ekonomskih računa u poljoprivredi, po završenom popisu poljoprivrede i obradom tih podataka stvoriće se uslovi da se objave i ekonomski računi u poljoprivredi, a samim tim i svi ostali podaci koji su propratni za ekonomske račune u poljoprivredi, indeksi cijena poljoprivrednih proizvoda i repromaterijala. Znači, čim se objavi popis poljoprivrede i obrade podaci, podaci budu raspoloživi biće objava i ekonomskih računa u poljoprivredi. To je što se tiče pitanja koja smo dobili.

Iskoristila bih priliku da se obratim poljoprivrednim proizvođačima i da ih zamolim da nađu vremena za naše popisivače i da u tom kontaktu daju što pouzdanije podatke kako bi se dobila što realnija slika poljoprivrede u Crnoj Gori i na taj način kreirala održiva agrarna politika, a samim tim da se stvore i uslovi da se koriste fondovi na nacionalnom i evropskom nivou u dijelu podrške poljoprivrede.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:55:29)

Zahvaljujem, gospođo Vojinović.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda.

Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanje poreske evazije i izbjegavanja.

Ovlašćeni predstavnci Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Biljana Peranović, generalna direktorica Direktorata za poreski i carinski sistem.

Obaviješteni smo da je ministar finansija službeno odsutan tako da sjednici prisustvuje drugi ovlašćeni predstavnik predlagača.

Izvjestioci odbora su Oskar Huter, Zakonodavnog odbora i Seid Hadžić, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite.

BILJANA PERANOVIĆ (09.07.24 18:56:39)

Hvala.

Poštovani predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici,

Pred vama je Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Međunarodno iskustvo i praksa pokazali su da je zaključivanje bilateralnih ugovora najefikasniji i najčešći oblik regulisanja problema dvostrukog oporezivanja. Imajući u vidu da se taj način obezbjeđuje, osim rješavanja problema dvostrukog oporezivanja, međunarodno poslovanje i investiranje i efikasni mehanizmi za saradnju dvije vlade, Crna Gora je prihvatila poziv Vlade Luksemburga i tokom 2023. godine završila pregovore i na osnovu zaključka Vlade 29. januara 2024. godine je potpisan ovaj ugovor. Ovim ugovorom se, između ostalog, definišu i pitanja obezbjeđenja fiskalne i pravne sigurnosti, osiguranje pozitivnih dejstava poreskih olakšica, definiše se posebna stopa za dividende, kamate, autorske naknade i saradnja između poreskih organa dvije vlade.

Istovremeno ukazujemo da je Veliko Vojvodstvo Luksemburga priznalo nezavisnost Crne Gore 14. juna 2006. godine, diplomatski odnosi su uspostavljeni 21. septembra 2006. godine. Odnosi Crne Gore i Velikog Vojvodstva Luksemburga su prijateljski i partnerski. Luksemburg je snažno podržao crnogorsko društvo u NATO, a nastavlja da pruža ekspertsku pomoć u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom. Posebnu vezu između Crne Gore i Luksemburga predstavljaju brojni iseljenici iz Crne Gore koji su kvalitetno integrisani u luksemburško društvo i doprinose prosperitetu zemlje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 18:58:30)

Zahvaljujem.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Sada molim poslanika Abaza Dizdarevića da uzme riječ.

Izvolite.

ABAZ DIZDAREVIĆ (09.07.24 18:58:46)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvažene koleginice i kolege, poštovani predstavnici ministarstva,

Ovo jeste važan dokument koji se danas nalazi pred skupštinskim plenumom, a istovremeno i prilika da, s obzirom da je riječ o saradnji između Velikog Vojvodstva Luksemburga i Vlade Crne Gore, pozdravimo sve one naše prijatelje u toj državi, one ljude koji su našli svoj životni put u tom mjestu, odnosno svoje porodice integrisali u društvo razvijenih evropskih država, kakav je između ostalog i Luksemburg.

U nekom komparativnom smislu država Luksemburg je jako slična Crnoj Gori. Govorimo i o ukupnoj populaciji, o broju stanovnika, 670.000 stanovnika ima Luksemburg, Crna Gora je blizu tog broja. Ne mogu, a da ne spomenem sve one ljude koji godinama i decenijama pomažu razvoj Crne Gore iz te daleke destinacije. Dakle, ukupan prihod, po nekim statističkim podacima, koje dijaspora upućuje svojoj domovini na godišnjem nivou iznosi čak i do nekih 500.000.000 eura. Koliko su bogata ta iskustva, koliko su važne te humanitarne aktivnosti koje sprovode naša udruženja, a ne mogu da ne spomenem Zavičajno udruženje *Bihor* koje djeluje u Luksemburgu, pored brojnih drugih udruženja, ovo je možda i najistaknutije i najveće udruženje, koje jeste tu na fonu očuvanja identiteta svega onoga kulturološkog i drugog u smislu kopče sa matičnom državom Crnom Gorom. Dakle, preko 180 nacija, koliko živi u Luksemburgu, naše udruženje intezivno radi na tome da sačuva sve ono što je integralni dio naše kulture, naše samobitnosti i zaista je za ponos vidjeti na koji način to udruženje djeluje, koliko je organizovano, koliko u tom smislu pomaže i svim tim iseljenicima da održavaju konekciju sa matičnom državom i na neki način čuvaju sve ono što su ponijeli sa sobom iz Crne Gore. Bezbroj je bilo akcija od pojedinačnih filantropskih činova koje su naši bogati privrednici, koji su veoma uspješni u tom dijelu svijeta, sproveli prema Crnoj Gori. Humanitarni rad koji je ova organizacija sprovodi na terenu Crne Gore ogleda se u različitim razmjenama kulturoloških iskustava. Djeca iz Luksemburga posjećuju Crnu Goru, djeca, najbolji đaci iz Crne Gore, osnovci, posjećuju Luksemburg i to jeste jedan most između dvije države koji se reflektuje kroz ovo udruženje.

Brojne su aktivnosti sprovedene, neke su bile najavljivane, ali ne do kraja zaključene. Imali smo ratifikaciju Finsiti programa između Opštine Petnjica i Opštine Rumelanž (Rumelenge), bilo je u najavi da će se Glavni grad Podgorica bratimiti sa Luksemburgom, nažalost, ta inicijativa nije dovršena, ali nije nužno da se neće dogoditi u perspektivi, da se i takva inicijativa sprovede do kraja.

Mislim da to udruženje pokazuje jednu snažnu patriotsku notu, osjećaj prema Crnoj Gori kroz osnivanje brojnih kulturno-umjetničkih društava, hora za najmlađe, KUD-a koji predstavlja sve ono što jeste tradicija i identitet Crne Gore, i lično sam zahvalan, kao i u ime Demokratske partije socijalista za ono što znači očuvanje svih tih vrijednosti. Važno je da te naše sugrađane upoznamo sa ovim zakonom, sa ovim zakonskim rješenjem, koje će umnogome pomoći da se ne dođe u poziciju duplog oporezivanja, odnosno dvostrukog, kako je navedeno u ovom zakonskom tekstu. To dvostruko oporezivanje se odnosi na mnoge stavke, na nepokretne imovine, na dobit od poslovanja, na povezana preduzeća, na dividende, na kamate autorske naknade. Dakle, ovdje vjerujem da nije namjerno ispušteno kada ste kod nabrajanja različitih kvalifikacija o umjetničkim branšama govorili nabrajali ste filmske producente, filmove, muzičare, preskočili ste slikare. Dolazim iz tog svijeta, pa bih upitao da li to može biti korigovano ili će se tretirati podjednako kao i za sve ostale umjetničke grane koje su tu navedene.

Dvostruko oporezivanje će se, takođe, izbjegavati kod kapitalnog dobitka primanja po osnovu zaposlenja, kod umjetnika i sportista, kako rekoh maločas, penzija, kod studenata, kod imovine i na ovaj način će se otkloniti mogućnost dvostrukog oporezivanja. To je jedna pozitivna okolnost, ali je istovremeno i apel sa ove govornice da svi naši ljudi, kojih nije malo u Luksemburgu, po nekim podacima od 12 do 15 hiljada ljudi iz Crne Gore tamo živi i radi, da li su oni rezidenti ili su na privremenom radu, to je drugo pitanje, ali je veoma važno da se upoznaju sa ovim zakonskim rješenjem jer će ono djelovati u odnosu na njihov život. Dakle, molim i ljude iz ministarstva da nakon usvajanja ovog rješenja, s obzirom na to da ćemo i mi, kao opoziciona stranka, podržati ovo zakonsko rješenje da upoznate naša udruženja sa ovim zakonskim rješenjem kako bi distribucija ovog rješenja bila pravovremeno i na ispravan način distribuirana u okviru naše zajednice koja živi i stvara u Luksemburgu. Toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 19:05:41)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim poslanika Mirsada Nurkovića da uzme riječ. Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (09.07.24 19:05:49)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Danas, kao što vidite, na dnevnom redu imamo potvrđivanje ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg. Kao što vam je poznato ovim zakonom se omogućava sprovođenje međunarodnog ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu, sprečavanju poreske evazije, izbjegavanja u cilju zaštite rezidenata država ugovornica od dvostrukog oporezivanja koje destimulativno djeluje na međunarodno poslovanje i investiranje. Takođe, navedeni ugovor ima za cilj da otkloni poreske barijere u razmjeni roba i usluga, kretanju lica i kapitala, kao i transferu tehnologije i znanja i na taj način stimuliše strana investiranja i obezbijedi pozitivna dejstva poreskih podsticaja.

Ono što se ovim ugovorom dodatno postiže jeste činjenica da se vrši eliminisanje dvostrukog oporezivanja dohotka rezidenata Crne Gore i Velikog Vojvodstva Luksemburg, obezbjeđivanje fiskalne i pravne sigrnosti, kao uslova za unapređenje djelatnosti rezidenata obje države ugovornice, osiguranje pozitivnog dejstva poreskih olakšica radi stimulisanja ulaganja rezidenata jedne države ugovornice u drugu državu ugovornicu. Da dohodak koji pomorski i vazudušni prevoznici Crne Gore ostvare od međunarodnog saobraćaja u Velikom Vojvodstvu Luksemburg ne podliježe oporezivanju u toj zemlji već oporezivanje će se vršiti u Crnoj Gori. Da se zarade rezidenata Crne Gore na osnovu rada koji se obavlja u Velikom Vojvodstvu Luksemburg mogu oporezivati u toj zemlji samo ako taj rad traje duže od ugovorom predviđenog vremenskog perioda. Da se visina stopa za oporezivanje prihoda ostvarenih u Crmoj Gori, odnosno u Velikom Vojvodstvu Luksemburg, po osnovu dividendi, kamata i autorskih naknada određuje ovim ugovorom, a ne unutrašnjim zakonodavstvom država ugovornica.

Dakle, jedan širok opseg koji ova materija obuhvata i umnogome će olakšati dalje funkcionisanje i ukoniti ogromne biznis barijere koje su do sada bile na sceni između ove dvije države ugovornice. Ono što je kolega Abaz, kao moj prethodnik ovdje rekao, jeste činjenica da mi zaista sa Luksemburgom treba da imamo specifične, specijalne i nadasve dobre odnose, jer kao što smo čuli 12 do 15 hiljada naših građana, negdje ću biti sklon da kažem da ih možda ima i više, danas živi u Luksemburgu. Ono što treba da pomenemo, kada je naša dijaspora u Luksemburgu u pitanju, jeste činjenica da se zaista radi o rodoljubima ove države, da se radi o velikim humanitarcima koji se nijesu oglušili ni o jedan poziv države kada su humanitarne akcije bile u pitanju, kako za neke projekte koji su na sceni, tako i znamo dobro da sve češće imamo potrebe liječenja određenih osoba kada naša dijaspora svestrano interveniše u korist naših građana.

Ono što je, zaista, za pohvalu jeste, čuli smo ovdje, taj odnos koji naši građani u Luksemburgu imaju prema svojoj matičnoj državi. Ja, kao neko ko često ima kontakt sa crnogorskom dijasporom u Evropi, samim tim i u Luksemburgu, ne mogu da popustim priliku a da ne kažem da naša dijaspora u Luksemburgu i u Njemačkoj zaista osjeća Crnu Goru na način kakav može samo da se opiše, to bi trebao neko od ovih koji se bave pisanjem nekih pjesama ili kako da kažem, mogao da opiše jer, zaista, to što se primjećuje kod tih ljudi to ovdje u Crnoj Gori kod mnogih nije slučaj. Zaista, kada pođete gore i kada vidite taj patriotizam, to rodoljublje tih ljudi prema državi Crnoj Gori onda kad se vratite ovdje neshvatljivo je kako neko ko živi u Crnoj Gori, ko se hrani u Crnoj Gori, kome je država Crna Gora sve dala nema odnos prema državi kakav imaju ti ljudi koji su u Luksemburgu, kakav imaju ti ljudi koji su u Njemačkoj, u Švedskoj, u Holandiji, u Francuskoj i drugim državama.

Radi se o jednom vrlo dobrom ugovoru i hoću samo da kažem još dvije rečenice i time završavam. Ukoliko se ne izglasa ovaj predlog, što mislim da se neće desiti, nego naprotiv, biće oštećeni poreski obveznici koji postoje, jer postoje mogućnost za fizička i pravna lica iz Crne Gore za prihode koji ostvaruju u Luksemburgu budu oporezivani u obje države. Ciljna grupa navedenog zakona su rezidenti i nerezidenta fizička i pravna lica Crne Gore i Velikog Vojvodstva Luksemburga. Pozitivna strana ovog ugovora je da ista omogućava poreskim obveznicima da prihodi koje ostvaruje ne mogu biti oporezivani po stopi višoj od one koja je dogovorena ovim ugovorom. Dakle, neće biti oporezovni domaćim zakonodavstvom nego će biti oporezovani onako kako to ovaj ugovor predviđa, kao i korišćenje metoda za otklanjanje dvostrukog oporezivanja. Implementacijom predloženog zakona stvoriće se povoljan ambijent za poslovanje i investiranje preduzeća iz Luksemburga koja će biti oporezivaa u Crnoj Gori i na taj način, vjerujem i nadam se, doći će do povećanja prihoda u budžetu Crne Gore. Prije svega se nadam da će naša dijaspora nakon usvajanja i potvrđivanja ovog sporazuma naći za shodno da u većem broju i u većem obimu investira u svoju državu, jer čini mi se, da zaista oni osjećaju ovu državu za svoju na način kako to mnogi u ovoj državi ne čine. Toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 19:12:17)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim koleginicu Zdenku Popović da uzme riječ, a koleginicu Aleksandru Vuković Kuč da se pripremi.

Izvinjavam se, ne znam da li prihvatate predlog kolege Nikolić.

U redu, zahvaljujem.

Koleginica Vuković ima riječ.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (09.07.24 19:12:39)

Zahvaljujem, zaista na ustupljenom mjestu zbog toga što imamo predśedništvo, već je počelo u 19.00 časova.

Dakle, uvažene građanke i građani Crne Gore, koleginice i kolege koji ste ostali u Parlamentu svaka vam čast,

Evo danas govorimo o jednoj veoma važnoj temi za Crnu Goru. Luksemburg je nevjerovatna država, Luksemburg je nevjerovatan grad. Iskustvo moje i naše partije u svakom odlasku tamo je takvo da, baš kao što je i prethodni kolega govorio, doživite nevjerovatno očaranje zbog činjenice da ljudi koji su davno od nevolje, prije svega, otišli iz Crne Gore iz neke volje iz srca vole svoju državu i rade sve da očuvaju svoje zavičajno śećanje i tu svoju zaviku ili obiku ili naviku i jezičku i kulturnu koju su sticali u svojoj Crnoj Gori. Taj doprinos su dali 2006. godine u obnovi crnogorske nezavisnosti, ali veliki pisac Bihor najveći možda pisac koga je Crna Gora imala Ćamir Sijerić je rekao: *Sve je to bihor, a bihor je čitav svijet, čitav moj svijet.* Kada odete u Luksemburg vi ośetite ne samo zbog djelovanja Zavičajnog kluba *Bihor* da je sav taj mali bihorski svijet koji je šarolik i jako bogat stao u tu državu koja danas broji recimo više Rastodera nego što ih je ostalo u Crnoj Gori. Tri puta više Muhovića nego što ih je ostalo u Crnoj Gori i mnogih drugih poznatih prezimena crnogorskih, bošnjačkih, koji danas žive u Luksemburgu više nego u svojoj Crnoj Gori. To iskustvo koje nam prenose, iskustvo ljubavi prema svojoj državi, po mom mišljenju, sastoji se u dvijema dimenzije. Prva i najvažnija je ta državna odgovornost na koju su dali svoje veliko *da* 2006. godine. Drugo, potreba da se ekonomski osnaži Crna Gora. Čuli smo od kolege Abaza Dizdarevića koliko novca ulažu luksemburški Bošnjaci i Crnogorci i svoju Petnjicu i sve druge gradove odakle su se preselili u Luksemburg, ali treća i, čini mi se, najvažnija dimenzija jeste ona koju daju danas ova druga ili treća generacija koja je i veoma politički emancipovana. Pa smo imali Ameru Skenderović koja je 1995. godište, zamislite žena 15 godina starija od ovoga ešalona mladih poslanika u ovom Parlamentu koja je bila kandidatkinja za poslanicu Evorpskog parlamenta na ovogodišnjim izborima, ispred Luksemburga naravno, i umalo nije prošla na tim izborima. Sigurna sam da će u nekoj drugoj interaciji sigurno i proći, ali njihova politička osvještenost, evropsko iskustvo koje su stekli u državi osnivačici Evropske unije, NATO-a i drugih važnih evropskih i međunarodnih organizacija je sigurno važno i za nas koji živimo u Crnoj Gori posebno na njen bošnjački identitet, koji ona i te kako ističe, koji je naravno važan za ovaj naš građanski koji broji sve nacionalne, vjerske i kulturne raznolikosti.

Ono što je važno pomenuti, na toj dimenziji je insistirao i moj kolega Abaz Dizdarević, jeste ta sličnost Luksemburga i Crne Gore, ne samo u broju stanovnika. Mala država, ali država koja nema izlaz na more. Dakle, to je vrlo specifično, ali država koja je uspjela da se svih prethodnih 20 godina kotira među prvih šest, sedam na onoj listi o kojoj već dosadih koliko je pominjem, a to je Svjetski izvještaj sreće. Izvještaj koji govori o blagostanju društvenom, dakle blagostanju samog stanovništva. Država koja ostvaruje najveći BDP u svijetu, manje-više, svake godine. Država koja ima nevjerovatnu ekološku revoluciju, država koja je jedna od najstabilnijih evropskih država zbog čega je i najpoželjnija turistička destinacija. Sve to bi trebalo da bude Crna Gora.

Na žalost, mi smo, ako se śećate, kada je došlo do smjene vlasti 30. avgusta u ekspozeu premijera Krivokapića imali najavu da će Crna Gora ličiti na Luksemburg. U najavi drugog premijera Spajića smo imali najavu da će Crna Gora ličiti na Singapur. Rekla bih da zaista ta mogućnost da Crna Gora liči i na Luksemburg i na Singapur je udaljena taman od Crne Gore koliko je od Crne Gore udaljen Singapur. Na žalost je to tako, voljela bih da je drugačije, ali da prenesem samo nekoliko stvari koje su meni važne povodom moga iskustva i pośete našoj dijaspori. Vi znate dijaspora je rasijano śeme. To su ljudi koji definitivno jesu otišli, ali se nikada nijesu odrekli Crne Gore i nikad nijesu zauvjek otišli iz nje. Śećam se dobro, i to je nešto što je po mom mišljenju bilo i najspornije u djelovanju te prve tzv. oslobodilačke i apostolske vlade, jeste bila najava da se tim ljudima koji tamo žive oduzme crnogorsko državljanstvo. E, sad zamislite svijest koja, inače i ovu svijet koja najavljuje i ovo dvojno državljanstvo koja želi oduzeti državljanstvo onim ljudima koji su potpuno povezani sa Crnom Gorom, doprinijeli su obnovi njene nezavisnosti i stalno doprinose rastu njenog BDP-a. Stalno ulažući ekonomski sve ono što stiču tamo u Luksemburgu, a mogli bi da ostanu kod svojih kuća da uživaju sa svojim porodicama, bez ikakve želje da pomažu svojoj matici. Dakle, ljudima koji su toliko vezani sa svojom maticom željeti oduzeti crnogorsko

državljanstvo jeste pokazatelj dobronamjernosti te vlade, mogla bih reći, i narednih vlada koje su dolazile prema onima koji zaista Crnu Goru gledaju kao svoju državu, crnogorsko društvo kao svoje društvo i koje sve čine da dođe do jedne opšte emancipacije našeg društva.

Tako da veoma je važna ova tema o kojoj danas govorimo. Mislim da bi trebalo da svi mi, kojoj god partiji pripadamo, što češće budemo na tim adresama da vidimo na koji način se naša dijaspora odnosi prema ovoj državi i možda dođe do jednog iskupljenja i promjene i određenja građana Crne Gore koji su je gradili, koji su se u njoj rađali, u kojoj su se rodili prađedovi svih nas, da mi kao njihova đeca imamo takav odnos kao što imaju odnos prema njoj oni koji su, na žalost, od nje daleko. To govorim u ime porodice u kojoj danas živim, moje druge porodice koja je u Austriji i koja istovjetan odnos prema Crnoj Gori ima kao ovi ljudi u Luksemburgu. Nezamislivo im je da neko može da se odriče svoje države, da neko može da razmišlja o dvojnom državljanstvu. Nezamislivo je i tim ljudima koji žive, konkretno u Austriji, da dobiju crnogorsko državljanstvo iako, vjerujte, morali su da ga se odreknu zbog zakona kako u državi u kojoj žive tako i u državi iz koje su otišli iako im je draže to crnogorsko državljanstvo nego neko drugo, ali jednostavno zakon je zakon i treba ga poštovati, tako da evo nam prilika da se saberemo uoči odlaska mnogih od nas u Potočare. Moje kolege će otići pridružiti se i skupštinskoj delegaciji i želim još da kažem jednu važnu stvar u susret 11. julu i u susret obilježavanju dana sećanja na srebreničku tragediju, Alijansa žena Demokratske partije socijalista će imati svoju delegaciju koja će brojiti 17 žena i naše Crnogorke, odnosno sve one Crnogorke, Bošnjakinje, Srpkinje, Romkinje, Muslimanke, Albanke koje se nalaze u toj našoj delegaciji će ponijeti jedan dar *Majkama Srebrenice*. Čućete kakav je to dar, to je dar iz dubine naše duše, iz dubine našeg duha, iz dubine našeg prkosa i otpora i iz dubine naše suštinske podrške *Majkama Srebrenice* od sad, pa do zadovijek. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 19:21:49)

Zahvaljujem, koleginice Vuković.
Sada molim poslanicu i koleginicu Zdenku Popović da uzme riječ.
Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ (09.07.24 19:21:59)

Zahvaljujem kolega, uvažene koleginice i kolege,

Takođe, pridružujem se priči kolega koji su negdje isticali koliko je Luksemburg važan za Crnu Goru,koliko je važna naša dijaspora i koliko je to jedna uređena zemlja, u svakom smislu te riječi. Koliko se tamo poštuje patriotizam, da tako kažem, koji nije svojstven, po svoj prilici Crnoj Gori, a mislim na ekonomski, prije svega, patriotizam. Koliko tamo ljudi vode računa da plaćanje poreza, jer ipak pričamo sada o Predlogu zakona o potvrđiva jednog poreskog ugovora, o potpisivanju jednog poreskog ugovora, sada se vraćam na temu, za razliku od mojih kolega koji su se bavili nečim drugim, a što se ne tiče konkretno ovog sporazuma.

Dakle, ljudi u Luksemburgu i te kako vode računa da plaćanjem poreza, u stvari razumiju da plaćanjem poreza pomažu svojoj državi i da pomažu svojim građanima, za razliku od nas koji uvijek gledamo da nađemo neku rupu u zakonu kako bi na zakonit ili nezakoniti način vršili izbjegavanje plaćanja poreza, odnosno vršili evaziju poreza.

Sami ugovor, što se tiče Crne Gore, kaže da će se porezi na koji će se primjenjivati ovaj ugovor da će ti porezi biti porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak pravnih lica, to je kad je u pitanju Crna Gora. Kd je u pitanju Luksemburg radi se o porezu na dohodak fizičkih lica, na dobit korporacija, na imovinu i opštinski porez na dobit pravnih lica. Sada, kada pričamo o ovim poreskim ugovorima da kažem da Crna Gora ima svega ukupno 41 poreski ugovor. Od svih zemalja članica Evropske unije imamo svega 23 poreska ugovora, i ovo će sada biti 24. trebalo bi da razmišljamo da se dogovorimo i vidimo sa Španijom, Portugalijom kako zaključiti sporazume, kako pripremiti ovakvo zakonsko rješenje, kako bi se i sa njima uradilo nešto da se dođe do toga da nemamo evaziju poreza. Za razliku od Crne Gore, da napomenem, što se regiona tiče Srbija ima 59 ovakvih poreskih ugovora, Hrvatska ima 62, Velika Britanija 119 poreskih ugovora. Negdje sad vidimo koliko ljudi, posebno u razvijenijim zemlja Evropske unije ili van Evropske unije, sada pričam o Velikoj Britaniji, shvataju značaj potpisivanja ovakvih poreskih ugovora, jer vrlo je važno da svi građani i privreda na pravi i pravilan način plaćaju poreze svojoj državi ili državi gdje se obavlja poslovanje.

Sada ću samo navesti nekoliko, što se našeg pporeskog sistema tiče, navesti nekoliko zakona koji su vrlo problematični i koje bi trebalo, možda, popraviti. Ako Vlada planira da radi neku poresku reformu, da popravi u smislu da nađe neki novi kontrolni mehanizam, kako bi spriječio i ovu legalnu i nelegalnu evaziju poreza. Podsjećam da je ova nezakonita evazija poreza upravo kršenje poreskih propisa, kada poreski obaveznici svjesno ili namjerno izbjegava plaćanje poreske obaveze. Zakonita evazija poreza, koja je vrlo karakteristična za Crnu Goru jer uglavnom primjenjuje i fizička i pravna lica je uvijek to da se nađe neka rupa

u zakonu i onda imamo poslovnu preorijentaciju, promjena mjesta obavljanja djelatnosti. Upravo zbog ovoga kako ističem i kako se vrši zakonita evazija poreza, ili recimo promjena državljanstva ili izdaci za reklamu i propagandu, to su sve oblici kako i na koji način da se izbjegne plaćanje poreza na zakonit način, sada ću pročitati član 13 Zakona o porezu na proment nepokretnosti koji je, po mom mišljenju, problematičan i gdje bi vi trebalo iz Vlade negdje da nađete neki kontrolni mehanizam, kako da spriječite zloupotrebe.

Član 13 stav 1 kaže - *Porez na promet nepokretnosti ne plaća se u slučaju kada se nepokretnost unosi u privredno društvo, kao osnivački ulog, ili se povećava osnovni kapital, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima*. Šta se dešava u praksi? Jedno privredno društvo ili obveznik formira jednočlano dioničarsko društvo, osnivački ulog tog dioničarskog društva je nepokretnost. Nakon izvjesnog vremena, taj privredni subjekat prodaje tu nepokretnost, indirektno je prodaje, i sad postavlja se pitanje zašto bi neko ko unosi u jednočlano dioničarsko društvo nepokretnost, zašto je prodaje indirektno, zašto je ne proda direktno. Znači, jedini način je da se izbjegne plaćanje poreza. Ovdje morate naći neki zaštitni mehanizam kako bi se izbjeglo ovo kod poreza na promet nepokretnosti.

Kad je u pitanju porez na dohodak fizičkih lica kod člana koji se tiče poreskih oslobođanja u tački 1 - *Poreskom obavezniku koji otpočne obavljanje djelatnosti u privredno nedovoljno razvijenim opštinama, obračunati porez za prvih osam godina, umanjuje se u iznosu od 100%*. Šta ovo znači? Neki privredni subjekt radi legalno, recimo u Podgorici, ali prenese sjedište poslovanja ili negdje sjedište poslovanja u manje razvijenijim opštinama i bude osloboiđen plaćanja poreza u iznosu od 100%.

Kada je u pitanju Zakon o porezu na nepokretnost, nekloliko puta sam već upozoravala na ovaj član 13 stav 4 stav 5, gdje u stavu 4 kaže - *Porez na nepokretnost ne plaća se na građevinske objekte i posebne djelove stambene zgrade u svojini investitora, koji se u poslovnim knjigama iskazuju kao investicije u toku ili zalihe gotovih proizvoda, i koji su namijenjeni za dalju prodaju do 31. decembra godine u kojoj stiču tri godine od dana podnošenja prijave građenja.* Ovdje se najdrastičnije vrši poreska evazija i toga smo mi svi svjesni. Zašto ovo kažem? Mi imamo danas najizraženiju gradnju i u primorskim opštinama naročito u Centralnom regionu, posebno u Podgorici.

Činjenica je da svaki građevinski preduzetnik, svaka građevinska firma koja počne izgradnju stambenih objekata, makar u Podgorici, proda stanove prije nego što se uopšte zgrada završi. Vi ne možete da nađete stan, da kupite stan u zgradi koja je u izgradnji, jer su stanovi svi prodati. Šta se dešava? Građevinac, odnosno taj privredni subjekt, koji gradi zgradu on kaže, naravno ima pravo tri godine da kaže da su mi ti stanovi u stvari zaliha gotovih proizvoda, ne prijavljuje da su prodati, ne zna se ko su vlasnici tih stanova. Što je najveći problem pošto je ovo porez lokalnih samouprava pitanje je koliko uprave lokalnih javnih prihoda vode računa o tome i vrše evidenciju nakon tri godine, da li se prijavio vlasnik stana, i da li uopšte traže izvod iz lista nepokretnosti da se utvrdi ko je stvarni vlasnik stanova.

Dakle, na ovaj način makar kada je Podgorica u pitanju, može da prođe destak godina da se ne zna ko plaća porez na novoizgrađene stanove, ne plaća ih sigurno investitor, a građani koji su kupili te stanove još manje. Tako da vas molim da u susret najavljenoj poreskoj reformi uradite sve kako bi se definisali kontrolni mehanizmi koji bi onemogućili nas da tražimo rupu u zakonu i izbjegavamo plaćanje poreza, jer nije ni patriotski, nije ni dobro raditi takve stvari, i nije dobro da u svakom zakonu tražimo i gledamo gdje možemo da se provučemo nekako da izbjegnemo plaćanje neke poreske obaveze, na taj način zakinemo državu i kada je u pitanju, jer od tih sredstava se finansira i zdravstvo i obrazovanje i sve ono što je od interesa za svakog građanina.

Jedan od značajnih zakona, jedan od značajnih poreskih ugovora, svakako podržavamo, naravno podržaćemo ovo, a opet kažem uz molbu da sve ono što su nedostaci naših poreskih zakona negdje na najbolji način uredimo da, opet kažem, utvrdimo neke kontrolne mehanizme koji će onemogućiti izbjegavanje neplaćanje poreza. Izvinjavam se na prekoračenju, zaista sad vidim da sam značajno prekoračila, ali pošto više nema prijavljenih, nijesam dobila opomenu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 19:32:42)

Zahvaljujem uvažena, potpredsjednice Popović. Kako ste i rekli više nema prijavljenih za diskusiju, stoga pitam predstavnicu Vlade, da li želi dati završnu riječ? Izvolite gospođo Peranović.

BILJANA PERANOVIĆ (09.07.24 19:33:00)

Hvala.

Ja bih se samo kratko osvrnula na izlaganje poštovane poslanice Popović.

Kada su u pitanju ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, moram navesti da smo završili pregovore sa nekoliko zemalja, sa Ukrajinom, sa Andorom, sa Češkom, a imamo zakazane već nekoliko, ali

mi smo negdje ograničenih kadrovskih kapaciteta u našem Direktoratu, vodi se 20 poreskih zakona i 80 podzakonskih akata.

Kada je pitaju Zakon o porezu na promet nepokretnosti i član koji ste naveli jeste to je u cilju stimulisanja obavljanja djelatnosti. Ako se nepokretnost unosi u društvu u cilju obavljanja djelatnosti. Čim ta nepokretnost napusti društvo svakako se mora platiti porez na promet nepokretnosti. Kada je u pitanju Zakon o porezu na dohodka i dobit u dijelu davanja sposobnih subvencija za razvoj nedovoljno razvijenih područja, jeste, postojala je ta opasnost pa smo to izbjegli. Prošle godine izmijenili smo Zakon o porezu na dobit gdje smo jasno definisali da nije bitno da pravno lice bude registrovano u nedovoljno razvijenoj opštini, nego i da stvarno obavlja djelatnost i onda može da koristi sve te subvencije koje smo predvidjeli Zakonom o porezu na dobit i Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, kao zaposlenih kod tih pravnih lica. Moglo je, ali više ne može. Mora stvarno da radi u tim opštinama koje su po razvijenosti ispod određenog procenta.

Kada je u pitanju Zakon o porezu na nepokretnost. Zakonom je predviđeno, takođe, jedna stimulativna mjera za investitore i to je praksa bila da, dok su zalihe gotovih proizvoda, dok su investicije u toku, dok se ne prodaju stanovi, a to je samo tri godine. Nekada se desi da prodaju i prije, nekad i kasnije. Opštinski organi lokalnih prihoda navodno vode računa o tim rokovima, jer to su uglavnom pravna lica koja su u obavezi da podnesu poresku prijavu u kojima iskazuju i stanje investicija u toku i što se provjerava u katastar. Ukoliko je osnov sticanja građenje, i od prijave gradnje prošlo više od tri godine, onda je obveznik plaćanja poreza nepokretnost. Svakako ćemo preispitati sve norme i zajedno sa Zajednicom opštine, s obzirom da se radi o njihovom prihodu ispitati i te subvencije, odnosno izuzeća poreska koja su data tim zakonima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (09.07.24 19:35:41)

Zahvaljujem, gospođo Peranović.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Uvažene koleginice i kolege, želim da vas informišem da nastavljamo sa radom sjutra u 12h. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:16:01)

Kolege poslanici, nastavljamo Šestu sjednicu Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2024. godini.

Prelazimo na pretres o **Godišnjem izvještaju o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2023. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici predlagača su Siniša Bjeković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Snežana Mijušković kao i Mirjana Radović, zamjenice zaštitnika. Izvjestiteljka Odbora za ljudska prava i slobode je Anđela Vojinović.

Otvaram preteres. Da li zaštitnik ljudskih prava i sloboda želi dati dopunsko obrazloženje?

Procedura, izvolite.

AMER SMAILOVIĆ (10.07.24 12:16:47)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Htio sam samo da podsjetim na dopis koji smo kao Klub poslanika Bošnjačke stranke uputili predsjedniku Skupštine u ponedeljak povodom obilježavanja 11. jula Dana sjećanja na genocid u Srebrnici još uvijek nismo dobili zvaničnu informaciju da li će ova institucija to jeste Skupština

Crne Gore organizovati jedan vid sjećanja na 11. jul Dan genocida u Srebrnici, da li će u organizaciji Skupštine biti nešto organizovano ovdje. Mi smo čuli od potpredsjednice da će delagacija Skupštine ići u Potočare sjutra. Međutim, to je neka praksa koja se iz godine u godinu ponavlja, to je već ustaljena praksa da poslanici Skupštine Crne Gore idu na komemoraciju u Potočarima. Međutim, ono što je intencija našeg dopisa jeste da se poštuje ono što smo glasali u Skupštini Crne Gore prilikom usvajanja Rezolucije o genocidu u Srebrnici, a svakako i da se poštuje ono što smo glasali i na Generalnoj skupštini Ujedinjenh nacija ove godine kada smo se na neki način obavezali da ćemo poštovati taj datum i da ćemo kroz njegovanje kulture sjećanja organizovati prigodne odnosno primjerene događaje u Crnoj Gori i na taj način ispoštovati sve ono što smo glasali. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:18:25)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Smailoviću. Reću ću vam da ni ja nemam još uvijek konkretne informacije. Ono čime raspolažemo i vi i moja malenkost jeste da je Skupština Crne Gore već odredila delegaciju, tako da hoćemo li nešto sjutra organizovati ovdje, ja još uvijek nemam informaciju. Vjerovatno ćemo imati u toku dana ili sjutra, ja ne mogu sada pričati u ime predsjednika Skupštine, tako da je to je to čime raspolažem za sada.

Izvolite.

AMER SMAILOVIĆ (10.07.24 12:18:58)

Zahvaljujem na odgovoru.

Nije da nismo očekivali da Skupština Crne Gore neće ništa organizovati povodom ovog datuma, ali svakako je za pohvalu što su pojedine opštine u Crnoj Gori u svojstvu opština preuzele tu obavezu i za sjutra organizovale svaka na svoj način obilježavanje 11. jula Dana sjećanja na genocid u Srebrnici. Pomenuću Gusinje, Plav, Rožaje i prvi put ove godine i Skupština opštine Bijelo Polje će organizovati to obilježavanje 11. jula i na taj način njegovati kulturu sjećanja na te žrtve, a od Skupštine Crne Gore nažalost i ove godine isti slučaj, nema nikakave organizacije. Takođe, uputili smo dopis i prema Vladi koja je možda i pozvanija da nešto organizuje tim povodom. Alo svakako očekujemo da u narednim godinama poput ostalih zemalja Evropske unije koje su ove godine organizovale i komemorativne sjednice i razne druge događaje, a

sigurno da Crna Gora planira da bude dio porodice tih država poput Hrvatske, Češke i ostalih, vjerujem da ćemo i mi slijediti te primjere i slijediti primjere civilizovanog svijeta kada je u pitanju njegovanje kulture sjećanja na taj monstruozni zločin u Srebrnici jula 1995. godine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:20:39)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Još uvijek ne znam da li će Skupština obilježiti sjutrašnji dan, dakle nemam tu informaciju. Svakako želim da podsjetim i vas i crnogorske građane da smo već odredili delegaciju koja će sjutra posjetiti Potočare. Mislim da je to jedan odgovoran i civilizacijski akt i apsolutno sam saglasan sa vama da na taj način i kroz razne druge oblike mi treba da pokažemo odnos prema tome što se desilo u Srebrnici 1995. godine.

Sada pitam poštovanog kolegu Bjekovića da li želi dopunsko obrazloženje.

Izvolite.

SINIŠA BJEKOVIĆ (10.07.24 12:21:20)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Pejoviću.

Uvažene poslanice i poslanici najvišeg zakonodavnog doma u Crnoj Gori, poštovana crnogorska javnosti,

Danas je pred vama Izvještaj o radu Institucije zaštitnika za 2023. godinu koju bih radije nazvao jednom slikom stanja kada je u pitanju ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Ta godina kao i mnoge druge nije registrovala masovna i sistematska kršenja ljudskih prava i sloboda, ali ono što možda zabrinjava jeste stalan trend broja predmeta koji su bili u radu po individualnim pritužbama i rekao bih još više intervencija koje su uslijedile iz Institucije zaštitnika na različite druge načine. Naš rad se odvijao u toj preventivnoj i promotivnoj dimenziji naravno u reaktivnoj ponajviše jer smo u radu imali 1107 predmeta po individualnin pritužbama uz onih 130, čini mi se, koliko je prenijeto iz prethodne godine, to je već jedan trend koji postoji u nekoliko poslednjih godina u Crnoj Gori.

Kada je u pitanju sam izvještaj, strukturiran je kao što se to inače čini, po različitim oblastima, od uprave i pravosuđa, zabrane torture, prava djeteta i na kraju zaštite od diskriminacije, odnosno rodne ravnopravnosti i

ranjivih grupa. U tim okolnostima izvještaj sadrži ono što ne bih sada ponavljao, a to je i sama statistika koliko je bilo predmeta u radu. Generalno uzevši, ono što se dešava poslednjih godina je činjenica da je u oblasti uprave najveći broj tih predmeta i da negdje imamo stalan broj predmeta u ovim ostalim oblastima sa posebnom naznakom da u relativno maloj državi po broju stanovnika imamo jedan zabrinjavajući broj predmeta kada je u pitanju oblast zaštite od diskriminacije, što je opet nekakav trend koji se ponavlja iz godine u godinu. U odnosu na prava djeteta takođe i nešto manje predmeta kada je u pitanju oblast zaštite od torture.

Podsjećam ovdje prisutne i crnogorsku javnost da ovo nije izvještaj nacionalnog preventivnog mehanizma, odnosno da se preventivna dimenzija rada Institucije zaštitnika i opis rada nalaze u posebnom izvještaju koji će biti naknadno predmet vaše pozornosti i ukupne crnogorske javnosti. Kad su u pitanju oblasti koje su bile zapažene, odnosno ono što se dešavalo u samoj statistici zaštitnika, moram da kažem da i tu postoji relativno stabilan trend u odnosu na državne organe, pa smo tako imali rad državnih organa, organa državne uprave i drugih organizacija oko 350 predmeta, sudova oko 80 predmeta, Državnog tužilaštva 19 predmeta, Uprave policije 67, drugih službi i nosilaca javnih ovlašćenja 252, organa lokalne samouprave i lokalne uprave 49 itd. Primijetićete da smo u statistici između ostalog izdvojili i podnosioce pritužbi u odnosu na mjesto pribivališta odnosno mjesto odakle dolaze ove pritužbe. Ja sam dužan ovdje skrenuti pažnju da se uočava očigledno veliki broj predmeta kada je u pitanju danilovgradska opština, ali da bi pojasnio o čemu se konkretno radi, u toj opštini između ostalog se nalaze i podnosioci pritužbi koji su vezani za izvršenje kazne, odnosno izvršenje mjere pritvora, tako da u ovaj broj od 130 potpadaju i lica na izdržavanju kazne, oni koji se nalaze u pritvoru. Osim toga, možda je potrebno primijetiti da se u manjim sredinama javlja očigledan manji broj predmeta što može da bude pozitivan znak, a i ne mora, ali da bismo konačno utvrdili kako stvari stoje, mislim da ćemo i ove godine, kao što smo počeli prošle godine, pribjeći našim takozvanim danima Zaštitnika. Evo, u najavi mogu da kažem za 24, 25. i 26. da će institucija zaštitnika boraviti na Žabljaku i u Pljevljima.

Zaštitniku su se obraćali i pojedini državljani drugih država, iz Srbije 15, Bosne i Hercegovine šest, Hrvatske jedna, Kosovo jedna stranka, Makedonije jedna, Norveška jedna, Novi Zeland jedna, Švedska dvije stranke, Sjedinjene Američke Države jedna i Velika Britanija jedna. Ono što posebno treba naglasiti i ono što smo se i ovdje dogovarali kao jedan vid ili forma zaključaka koji izlazi iz Skupštine, da jasno naznačimo zbog čega i u kojoj mjeri se ne odgovara na zahtjeve Zaštitnika za izjašnjenjem. U ovoj godini smo bili prinuđeni da od 372 predmeta uputimo 461 urgenciju

različitim državnim organima i službama iz prostog razloga što nisu osjetili potrebu da treba da obave svoju zakonsku dužnost, a to je da izvijeste Zaštitnika o onom pitanju koje je otvoreno.

Što se tiče načina okončavanja predmeta ako sagledavamo utisak onoga što se dešava pred ombudsmanskim institucijama - imali smo prilike prije nekoliko dana da saznamo nešto više o tome na jednom velikom skupu u Strazbur - rekao bih ni manje ni više nego što je to uobičajeno, s tim da za jedan relativno mali uzorak stanovništva treba da imamo u vidu da smo u nekih 20% predmeta po automatizmu našli povrede prava i uputili preporuke odgovarajućim tijelima, sa jedne strane. Sa druge strane postoji još jedan institut, a to je obustava postupka, koja se može cijeniti kroz dva instituta. Jedan je da više nisu postojali razlozi za vođenje postupka, a drugi je da je došlo do otklanjanja povrede u konkretnom slučaju, pa smo iz tih razloga bili bili u obavezi da obustavimo postupak. Još jedan dio, ne manje značajan po mom dubokom uvjerenju, to je ukazivanje, gdje smo iskoristili ovaj institut u 50 slučajeva ili u 5,22% slučajeva, što je jako važno iz prostog razloga što se u okviru ukazivanja na neki način vršilo skeniranje tog predmeta, odnosno meritorno odlučivalo, a ukazivanje je u stvari bila sama granica između one moguće preventivne dimenzije i onoga što čini represivnu dimenziju u radu Institucije zaštitnika.

Kada govorimo o sprovedenom ispitnom postupku i tu imamo prilično veliki broj premdeta, okončana 492 predmeta, što je 51,35% onih gdje se na neki način ušlo u meritorno rješavanje stvari. Pritužbe su bile u odnosu na rad različitih organa. Kada su u pitanju sudovi, tu smo imali nešto oko 80 predmeta, ali moram da kažem da je malo drugačija slika kada su u pitanju sudski organi iz prostog razloga što sami znate da tu imamo ograničenu nadležnost i da u tom dijelu postupamo samo za slučajeve odugovlačenja sudskog postupka, za slučajeve nedonošenja sudskih odluka i ta treća, rekao bih nejasna nadležnost se odnosi na zloupotrebu profesionalnih ovlašćenja koja kod nas, a bogami i u ovim državama koje imaju slična iskustva i normativno i u praksi nije praktično u funkciji, jer naprosto to je jedan institut procesnog karaktera i na njega sud pazi po službenoj dužnosti ili na zahtjev samih stranaka.

Kad su u pitanju državni organi bilo je 387 pritužbi u radu, a u izvještajnoj godini postupak je okončan u 333 predmeta, dok je 54 predmeta ostalo nezavršeno. Moram da kažem da je veliki broj predmeta ili priliv u kontinuitetu godinama već dolazi u poslednjim mjesecima poslovne godine, tako da je faktički nemoguće okončati rad na pojedinim predmetima. Naravno, to ne znači da mi ne prihvatamo kritiku na naše slabosti kada su u pitanju pojedini predmeti i odugovlačenje postupka koje je evidentno bilo i u nekim predmetima pred Institucijom zaštitnika ljudskih

prava i sloboda, što smo se trudili i što ćemo se posebno truditi da otklonimo i u ovoj godini.

U odnosu na rad organa lokalne samouprave imali smo relativno mali broj pritužbi, to je 49 pritužbi, sa prenijetih 14 ukupno je bilo 63 pritužbe u radu, ali imajući u vidu da je najveći dio administrativnih funkcija u Crnoj Gori centralizovan, tim povodom mogu reći da i organi lokalne samouprave imaju relativno mali udio u ukupnom broju predmeta koji su rješavani pred Institucijom zaštitnika. Kada govorimo o ukupnom broju predmeta i sami ste mogli primijetiti da smo mi u našem radu imali, rekao sam, relativno stabilan broj ili trend u broju predmeta pred Institucijom zaštitnika, a možda ono što treba naglasiti kada govorimo generalno o pravosuđu i o nekim drugim dimenzijama koje su vezane za rad pravosudnih institucija, najveći broj tih predmeta se odnosio na pravično suđenje, to je oko 67 predmeta, i od njih najviše opet vezano za pravo na suđenje u razumnom roku. Istina je da smo imali veliki broj predmeta koji se tiču zloupotrebe profesionalnih ovlašćenja, ali kao što sam već rekao, to je zaista jedan institut dosta problematičan koji ćemo morati raščlaniti, odnosno raščistiti u predstojećim ... zakonodavstva u ovoj oblasti. Ja moram da iskoristim priliku i da kažem, zahvaljujući prije svega onome što su od nas tražili inostrani partneri i jednom trendu koji je zabilježen generalno u Evropi, uključujući poslednju direktivu Evropske unije iz maja 2024. godine, mora doći do pormjena različite vrste, strukturnih, organizacionih promjena, ali i zakonodavnih promjena u smislu novih podsticaja Institucije zaštitnika ljudskih prava i sloboda da bi dobio eventualno dodatno ovlašćenje ili raščistio postojeća ovlašćenja. I sami znate da imamo dosta problema kada je u pitanju rad pravosudnih institucija, da smo u odnosu na neke institucije defakto bili ignorisani u odnosu na druge institucije, opet čini mi se da se više formalno sarađivalo nego što se suštinski ulazilo u rad o tim predmetima. Naravno, pri tome ne mogu da odreknem ulogu Zaštitnika u svim tim predmetima. Dok je tako, naš rad u odnosu na druge organe uključujući Tužilaštvo, na primjer, ostaje u cjelosti, dakle puni mandat, iz prostog razloga što nemamo nikakvo ograničenje kada je u pitanju bilo koji drugi državni organ, uključujući i Tužilaštvo i druge javne službe, nosioce javnih ovlašćenja. Ovo je važno i sa aspekta još jedne važne činjenice, a to je da mi nismo ovlašćeni kao institucija, shodno zakonu, da mi ne ukidamo ili ne poništavamo akte drugih organa bilo da se radi o već pomenutim ili nekim drugim državnim organima, odnosno organima lokalne samouprave. Moje lično mišljenje i razmišljanje, mislim da se moramo dosta okrenuti budućoj saradnji između različitih državnih organa, jer nije održivo da iz Crne Gore izlaze različiti standardi kada su u pitanju ljudska prava i slobode, a nažalost i toga ima. O tome ćete potvrdu naći u pojedinim presudama

Evropskog suda za ljudska prava, koje su takođe obrađene u ovom materijalu, pa ćete moći da vidite šta je to što eventualno škripi kada je u pitanju odnos Ombusmana sa pravosuđem, ali i sa nekim drugim državnim organima. Kao što sam rekao, kada govorimo recimo o pravu na pristup sudu, to nije ni institut niti je to pravo koje se može vezivati isključivo za vođenje sudskog postupka, naprotiv, činjenica da ne možete da pokrenete sudski postupak u najvećoj mogućoj mjeri reflektuje situaciju u ovom izvještjau, a to je da smo se na to pravo pozivali i u radu pojedinih državnih organa odnosno državne uprave kada ne učine ono što je do njih da bi se uopšte mogao pokrenuti sudski postupak. Ovo je još jedna opomena.

Govoreći generalno o trendu koji vlada kada su u pitanju organi državne uprave i državni organi u jednom dijelu, moram da kažem da i dalje vlada trend ćutanja administracije, odnosno neodgovaranja na zahtjeve građana i građanki Crne Gore, što je neodrživo i neoprostivo, iskreno rečeno. Ja kažem da ovo nije novina, da smo ovo primijetili u prethodnim izvještajima. Ono što ćemo možda već u vrlo skoroj budućnosti imati priliku da vidimo to je da se ovaj trend pomjera i u ovu poslovnu godinu i da nešto mora da se mijenja. To više nije pitanje samo poštovanje ljudskih prava i sloboda nego i odgovornosti onih koji treba da odgovore građaninu, jer su tu da vrše svoju funkciju, kao što su to i moje kolege i ja lično, u korist i za račun građana Crne Gore, a ne za održavanje birokratskog statusa ovakvog kakav jeste. To je jedan dio priče kada govorimo o tome za šta su vezane ove pritužbe.

Dugi dio priče može da se nasloni na jedan dio prava koji se mogu definisati kao pravo na mirno uživanje imovine. Tu opet dominantno imamo probleme kada je u pitanju funkcionisanje Komisije za povraćaj i obeštećenje. Pojedini predmeti koji do nas dolaze govore u prilog činjenici da i po 19 godina nemamo konačan ishod, a to je da se odluči meritorno o restituciji, o obeštećenju, što je, opet kažem, neodrživo. Kada krenete ispod površine da tražite uzroke, ti uzroci su, bogami, koliko smo uspjeli mi da vidimo, više formalne prirode i ne mogu se pravdati ničim. To što mi nismo uspjeli, recimo, za dvije godine da formiramo komisiju na određenom nivou, bilo da je regionalna ili neka druga komisija. Ovo nije pitanje samo restitucije i obeštećenja nego i nekih drugih oblasti gdje neformiranje takvih tijela vodi ili u odugovlačenje postupka ili, što je još gore, u obeshrabrivanje svih onih koji su podnijeli postupke da to mogu učiniti ponovo ako im je povrijeđeno neko pravo ili sloboda. Bilo je dosta priče oko toga, intervenisali smo na različite načine, jedan od njih je bio i direktna komunikacija sa pojedinim resorima, a u okviru toga, između ostalog, tražili smo i ličnu odgovornost onih koji su na taj način opstruirali rad u ovim predmetima.

Bilo je dosta priče i oko predmeta iz oblasti zdravstvenog osiguranja, iz oblasti penzijskog osiguranja. Pokrenuli smo određene mehanizme, razumijem da to u jednoj velikoj mjeri zavisi i od materijalnih mogućnosti, od toga na koji način se finansira određeni sistem, ali ono što je bitno i što mi ne možemo propustiti da učinimo jeste da ono što je zakonom ustanovljeno, tj. Ustavom i zakonom ustanovljeno i propisano, mora biti i obezbijeđeno. To će biti princip rada i ubuduće kada je ova institucija u pitanju.

Kada govorimo o drugim standardima, još uvijek, čini mi se, kaskamo u tim predmetima koji se tiču zaštite životne sredine. To smo i negdje ranije pominjali i možda bi bilo dobro još jednom pomenuti. Čini mi se da nedostaje transparentnosti u tim prethodnim projektima, odnosno analizama, odnosno procjenama uticaja zahvata na životnu sredinu, što bi na neki način trebalo da bude predmet pozornosti ne samo nas kao institucije nego i inspekcijskih organa, prije svega i nadležnih odnosno resornih ministarstava, prije nego što uđu u takve procedure i prije nego što se čitava procedura odradi, da moraju shvatiti da je princip transparentnosti jedan od ključnih kad su u pitanju ova prava.

Kad su u pitanju prava djeteta određeni napredak i postoji ali su, čini mi se, u velikoj mjeri isplivala druga značajna pitanja u međuvremenu. Jedno od tih pitanja koje se kontinuirano, čini mi se, vuče kroz crnogorsku stvarnost je pitanje linije siromaštva kada su u pitanju djeca prije svega. Nejednake raspodjele resursa kada su u pitanju pojedini regioni u Crnoj Gori, očigledni manjak ili deficit resursa kada je u pitanju sjever Crne Gore i to u kontinuitetu, na neki način obeshrabruje ne samo one koji se brinu ili staraju o djeci nego i sve one koji svom djetetu traže odgovarajući put u budućnost, odnosno pokušaj da ih zadrže na području na kome ona se rađaju, odnosno gdje provode svoj najraniji uzrast. Kada ovo govorim tu između ostalog mogu da dodam i probleme koji se vezuju za vaspitno -obrazovne ustanove. Jedan od tih ključnih problema jeste i nedostatak resursa kada je u pitanju prevoz đaka, odnosno prevoz učenika. Ponekad nam se čini da to ima negdje svoje opravdanje imajući u vidu razuđenost lokacija i naselja u pojedinim područjima, ali ono što mora da bude svakome jasno, nekakva alternativa se mora pronaći da djeca ili roditelji ne budu ostavljeni sami sebi da oni organizuju ono što je država dužna da obezbijedi. Još jedna stvar takođe treba da bude pomenuta, govorimo o toj pojavi nasilja među djecom koja je i te kako zapažena. Juče smo imali priliku da razgovaramo sa predstavnicima pojedinih UN agencija u Crnoj Gori i više nemamo nikakvu sumnju da sve ono što se dešava u svijetu odraslih je izgleda prilično pogodilo i najmlađu populaciju. Rekao sam to poslednji put boraveći u ovom visokom domu, da je zabrinjavajući trend da

poplava govora mržnje, netolerancije i uvredljivog govora vlada među djecom i mladima od 13 do 19 godina starosti, odnosno među adolescentima i tinejdžerima. Kako rješavati to pitanje? Očigledno je da je došao poslednji trenutak da shvatimo o čemu se konkretno radi i nadam se da ćemo uz pomoć naših međunarodnih partnera razviti jedan projekat, da vidimo koje su to bolne tačke crnogorskog društva, zašto je to tako, na kraju krajeva i zašto ne znamo ili ne možemo da se borimo protiv takvih pojava.

Kada je u pitanju oblast zaštite od torture, još uvijek imamo predmete u radu, da kažem ovaj reaktivni dio naše nadležnosti, koji su podijeljeni i u izvještaju posebno strukturirani kada je u pitanju oblast koja se tiče rada Uprave policije i kada je u pitanju oblast koja se tiče drugih institucija kao što je Uprava za izvršenje krivičnih sankcija. Još uvijek imamo slučajeva zlostavljanja, odnosno zloupotrebe policijskih ovlašćenja sa jedne strane i sa druge strane imamo očito i nedostatak materijalnih uslova u pojedinim jedinicama Uprave policije. Što se tiče Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, tradicionalno prenatrpanost ili prebukiranost ovog objekta sa još jednim posebnim aspektom i čini mi se da i ovih dana upravo imamo problem sa kojim ćemo izgleda morati da se pojavimo na jednom sastanku zajedničkom koji će biti upriličen vrlo skoro, a to je oblast zdravstvene zaštite za lica lišena slobode, odnosno lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Njihov tretman u svakom slučaju bi trebalo da bude poboljšan izgradnjom zatvorske bolnice, ali ono što je bitno, pojedini slučajevi sa kojima smo se mi suočavali zahtijevaju promptno intervenciju i ne mogu čekati da riješimo neke druge infrastrukturne probleme prije nego što ponudimo zdravstvenu zaštitu onog nivoa kakvu imaju i ostali građani i građanke u Crnoj Gori.

Konačno, kada govorimo sektoru za zaštitu od diskriminacije, nema tu više nikakve dileme, govor mržnje je govor koji dominira primarno na društvenim mrežama. Govor mržnje je prisutan u medijima, govor mržnje je prisutan u svakodnevnoj komunikaciji. Ono što posebno zabrinjava, opet se vraćam na tu temu, nije slučajno što je ovaj porast nasilja u uzrastu od 13 do 19 godina takav jer i on je u velikoj mjeri posledica upravo onoga što divlja na društvenim mrežama, a bez ikakve kontrole. Kako ustanoviti mehanizme kontrole, još uvijek nismo odgovorili na to pitanje. Dobili smo Zakon o medijima, mislim da nismo riješili osnovni problem kao takav, a ako već to nije tako onda se moramo povezati malo i sa dokumentima koje smo ratifikovali. Tu prije svega mislim na ... konvenciju kad se to tiče računarskog kriminala sa jedne strane. Sa druge strane naravno ono što nas čeka, jer stalno govorimo o tome kako se sa tim boriti, ulaskom u Evropsku uniju, da bismo tamo došli moramo prethodno da ispunimo

određene standarde kojih se za sada, ne znam da li se to može reći ne držimo, ali nismo sposobni još uvijek da se sa njima nosimo onako kako bi trebalo. Pod tim moram takođe reći, jer se vrlo često jedan pojam ili jedan institut uz drugi naslanja, osim ovoga govora mržnje moramo govoriti i o zločinima iz mržnje, o kojima malo podataka ima u Crnoj Gori. Evo vam sada još jedna poruka upravo sa ovog skupa koji j održan, mi već 11 godina, čini mi se, ne izvještavamo OEBS, a shodno našoj obavezi koju smo preuzeli kao i sve druge države, o zločinima iz mržnje iz prostog razloga što mi nemamo ni kapacitet niti baze podataka koje bi nas dovele do određenog zaključka kada je u pitanju generalno ova pojava. To je nešto sa čim moramo da se nosimo. Pred nama su dvije važne posjete međunarodnih tijela, jedna je Komiteta protiv torture, druga je Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije. Sve teme o kojima sam govrio treba da nas upozore, ako želimo zaista da se pokažemo u boljem svijetlu ili da sve naše nesuglasice rješavamo drugačije od uvredljivog, mizoginog, sekstističkog i ne znam kakvog sve govora onda to moramo raditi mnogo bolje, na mnogo efiksaniji način uključujući prije svega djelovanje institucija pa i Instituciju zaštitnika. Zbog toga sam i govorio, tamo gdje smo mogli djelovali smo i preventivno i promotivno, ali naravno i reaktivno. Problem nastaje onog trenutka kada tražite posledicu, odnosno kada utvrdite govor mržnje a onda vidite da vas na neki način, ne bih rekao ponižavaju sa time što se izigrava obaveza koju nametne kao takvu Zaštitnik, ali ako nemate odgovarajuću reakciju iz sektora represije onda je teško očekivati da Zaštitnik koji ne posjeduje takve mehanizme može da riješi i ove probleme. To bi bilo otprilike ono što sam imao da kažem na početku.

Još jednom da kažem da smo već išli ka tome da oformimo jedan konvent, uslovno rečeno, koji bi radio na izradi novog zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore. U tom većem broju onih koji bi trebali da rade na toj temi su između ostalih i predstavnici Skupštine, odnosno matičnog odbora sa jedne strane, predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava, predstavnici državnih institucija kao što je Ustavni sud, Vrhovni sud, advokatura, zašto ne reći i svi drugi koji bi eventualno mogli da daju doprinos na neki način. Ne mogu reći da nisam zadovoljan onim što kao izvještaj dobijamo o radu Institucije zaštitnika, ali bio bih previše naivan da me to zadovolji, jer znam da je svaki novi pozitivan izvještaj Institucije zaštitnika istovremeno i svaki novi izazov. Prema tome u takvim okolnostima trudimo se.

Nadam se da ćemo uraditi još jednu veliku stvar, da Zaštitnika oslobodimo jedne vrste stege koju tako mogu nazvati, a to je da spadamo u red administrativnihi nstitucija gdje se za angažovanje kadra mora pitati Uprava za kadrove, gdje se za bilo koja druga pitanja uključujući i

finansiranje, koje bi trebalo da bude finansiranje nezavisne i samostalne institucije, moraju tražiti druga rješenja od onih koja imamo. Upravo zbog toga radili smo u prilično redukovanim uslovima, radili smo u situaciji kada se na nekoliko oglasa koje smo imali nije rješavalo ni po godinu dana, dakle i to je bio slučaj, i gdje smo morali da tražimo alternativna rješenja ili, pravo da vam kažem, da pritiskamo još više one koji su zaposleni, uz još jednu opasku koju vi vrlo dobro znate i da imate u vidu - nije Institucija zaštitnika samo ona koja postupa po predmetima ili po spisima, po dokumentima, po papirima rekao bih, nego je to institucija koja jedan veliki dio svog posla radi kontaktirajući i komunicirajući sa javnošću, posebno sa onim najmlađim kategorijama, da bi na neki način svoj efekat ili svoj učinak učinili dovoljno dobrim da o tome svoj sud daju i sami građani i građanke u Crnoj Gori.

Na kraju, želim da se zahvalim prije svega ovom visokom domu, nije ni prvi ni poslednji put da smo od vas imali veliku podršku. Pozivam vas, jer niko nije vječan bar kad je mandat u pitanju, pozivam vas kada uđemo u rad na izradi novog zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda da svi damo svoj doprinos, sve ideje su dobrodošle, pokušavajući na taj način da nađemo konsenzus jer duboko vjerujem u jednu vrstu ne političkog nego društvenog konsenzusa kad su mnoge stvari u Crnoj Gori u pitanju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:46:14)

Zahvaljujem, uvaženi gospodine Bjekoviću.

Da li izvjestiteljka Odbora želi riječ? Ne želi.

Sada prelazimo na diskusije i molim poslanicu Dritu Lolu da uzme riječ.

Izvolite.

DRITA LLOLLA (10.07.24 12:46:27)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Gospodine Bjekoviću, sa saradnicama, kolege i koleginice poslanice i poslanici, uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Ombudsman je institucija koja samostalno i nezavisno preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda uključujući i mjere za zaštitu od diskriminacije. On ima i širu misiju, a to je stvaranje svijesti o zaštiti slobode i prava koja su garantovana Ustavom, zakonima, ratifikovanim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog

prava. U praksi funkcija ove institucije se prilagođava i odgovara aktuelnim potrebama crnogorskog društva gdje svaki pojedinac koji smatra da su njegova ili njena prava ili slobode povrijeđena može da se obrati Instituciji ombudsmana dok ista može, dakle institucija može postupati i po sopstvenoj inicijativi kad sazna da su ljudska prava i slobode povrijeđene.

Polazeći od navedenog i oslanjajući se na Izvještaj o radu za 2023. godinu koji je predmet današnje rasprave posebnu pažnju mi je privuklo rješenje koje ste predložili Skupštini, a tiče se predmeta diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti u političkom predstavljanju. Tačnije, povodom saznanja da je Državna izborna komisija na poslednjim lokalnim izborima tražila da se manjinske liste izjednače sa građanskim Ombudsman je saglasno odredbi člana 28 stav 2 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore pokrenuo postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda po sopstvenoj inicijativi. Dakle, tražili ste od Državne izborne komisije da se izjasni o osnovanosti takvog zahtjeva na šta su vam odgovorili, bar dokument koji sam ja pročitala, da je odluka bazirana na tome da DIK stara se o zakonitom sprovođenju izbora i jedinstvenoj primjeni odredbi zakona. Dakle, Ombudsman nakon toga odlučuje da je potrebno na odredbu člana 39 stav 4 Zakona o izboru odbornika i poslanika analogno propisati i primijeniti za izbornu listu za izbor odbornika koju podnosi grupa birača ili političke partije koje predstavljaju manjinski narod ili manjinsku nacionalnu zajednicu. Pojasniću, dakle, radi se o odredbi na osnovu koje na izbornoj listi za izbor poslanika koju podnose grupe birača ili političke partije koje predstavljaju manjinski narod ili manjinsku nacionalnu zajednicu može biti najmanje jedna trećina, a najviše onoliko kandidata koliko se bira i ova se analogno prenosi na lokalnom nivou.

U Izvještaju Ombudsmana za 2023. godinu stoji sljedeća elaboracija, parafraziram, pokušala sam da svedem taj dio. Dakle, ističući da autentična zastupljenost pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica u Skupštini Crne Gore, ali i skupštinama jedinica lokalne samouprave predstavlja cilj za čije ostvarenje je potrebna politička zrelost, kontinuiran rad na osnaživanju učešća manjina kao i dosljedna primjena posebnih mjera koje su usmjerene na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupe ravnopravnosti i zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju, Ombudsman je uputio preporuku, navedenu, Skupštini Crne Gore da se u okviru Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog zakonodavstva pristupi izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika.

Dalje navodite u Izvještaju - strategijom manjinske politike za period 2019 - 2023 godine postavljen je okvir za unapređenje položaja pripadnika

manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, ali ipak Ombudsman ocjenjuje da postoje određeni izazovi u pogledu njihove defakto jednakosti i jačanja punopravnog i nediskriminatornog učešća svih zajednica u društvenoekonomskim i političkim procesima. U tom strateškom dokumentu ističe se potreba unapređenja ljudskih resursa, jačanje socijalne inkluzije posebno kroz obezbeđivanje inkluzivnog i kvalitetnog obrazovanja, ukazuje se na neophodnost podrške sistemu vrijednosti u skladu sa ciljevima održivog razvoja zajednice i unapređenja značaja kulture kao temeljne vrijednosti duhovnog, društvenog i ekonomskog razvoja. Osim ove argumentacije Ombudsman u izvještaju ne nudi drugu analizu bilo konteksta ili uporednu analizu ili neku drugu sličnu analizu na osnovu koje bi se zaključilo da upravo predloženo zakonsko rešenje će doprinijeti defakto jednakosti jačanja punopravnog i nediskriminatornog učešća pripadnika nacionalnih manjina u društvenoekonomskim i političkim procesima.

Moje pitanje jeste da li smatrate da se ovim prijedlogom bilo direktno ili indirektno diskriminišu pripadnici manjinskih naroda koji shodno svojim političkim i ideološkim ubjeđenjima biraju da se angažuju u nacionalnim ili građanskim partijama i da li ovim prijedlogom sugerišete da je zastupanje od strane tih ljudi neautentično samo zato što su se odlučili da se angažuju u takvim partijama iako su pripadnici nacionalnih manjina u Crnoj Gori. Na koji način Ombudsman tumači autentično zastupanje političkih, ekonomskih, kulturnih interesa nacionalnih manjina u Crnoj Gori?

Pokušaću da kroz lični primjer dalje obrazložim razloge za postavljanje ovog pitanja. Kada sam donijela odluku da se politički angažujem u jednu političku partiju čiji program je bio fokusiran na progresivne vrijednosti, principe i politike u koje vjerujem, nisam razmišljala o tome da takva odluka čini moje zastupanje interesa etničke grupacije kojoj pripadam manje važnim ili vrijednim od kolega koji su u nacionalnim partijama. Štaviše, vjerovala sam i nastavljam vjerovati da upravo ta odluka da se angažujem pri jednoj građanskoj partiji može da doprinese destigmatizaciji manjina i njihovoj uspješnioj integraciji u crnogorskom društvu. Takođe, razumjela sam autentično zastupanje kao nešto što nije i ne treba da bude u koliziji sa slobodom izbora i da Ustav, zakon i ratifikovane konvencije to pravo meni garantuju. Smatram da mjere koje podstiču dalje zgrušavanje manjina oko svojih etničkih jezgara, posebno u našem kontekstu, kontekstu našeg društva, mogu biti diskriminatorne na način što onemogućavaju pripadnicima manjina širi izbor političkih predstavnika koji zastupaju pun spektar političkih ideja i rješenja na izazove današnjice, jer stvari možemo posmatrati i iz drugog ugla. Sa kakvom političkom sviješću sutra postanemo dio Evropske uniije, ne

mislim na političku klasu, političku elitu, već na građene Crne Gore, a posebno pripadnike manjinskih naroda koji će glasati za svoje predstavnike u Evropskom parlamentu? Kakve predstavnike će oni glasati ili htjeti da glasaju, predstavnike koji zastupaju njihove lokalne interese ili one sa konkurentnim idejama na takvoj areni? Dakle, u kojem pravcu se naše društvo kreće i razvija, da li se kreće u pravcu, usudiću se reći, etnofederalizacije, a u kontekstu dešavanja političkih kako kod nas i šire - ne čudi da i u tom pravcu idemo - ili jačanja okvira građanske države i društva i u kakvom duhu građanskog angažmana stasavaju nove generacije svih pripadnosti u Crnoj Gori? Imam razumijevanja za izazove sa kojima se naše društvo istorijski suočavalo i sa velikim senzibilitetom pristupam ovoj temi, ali isto tako uočavam da smo skloni da biramo onaj kraći put te rješenje koje ne vodi ka napretku. Emancipacija našeg društva jeste jedan mukotrpan proces, ali je neophodna. Dakle, koji je rok trajanja takvih politika i da li pristupamo na pravi način promišljanju budućeg razvoja crnogorskog društva koje mora podrazumijevati istinsku integraciju osnaživanja svih manjina u Crnoj Gori? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:54:50)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Za proceduru se javio poslanik Dragović. Izvolite.

DARKO DRAGOVIĆ (10.07.24 12:54:58)

Predsjedavajući, obraćam se vama tražeći proceduru.
Motiv mog obraćanja vama jeste da je danas objavljena u medijima jedna uznemirujuća informacija, da su poslanici kluba poslanika Pokreta Evropa sad u skupštinsku proceduru podnijeli Predlog izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini kojom bi se omogućila navodno prodaja zakupljenog zemljišta. Ističem da je to apsolutna laž i pozivam sve građane koji vjerujući ovim neistinama su uznemireni da pročitaju naš Predlog izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini i da se uvjere da su u pitanju neistiniti spinovi određenih medija i da nam apsolutno ne pada na pamet da zloupotrebom zakupa državne imovine na bilo koji način omogućavamo sticanje prava svojine na državnom zemljištu bilo kom zakupcu. Takođe bih dodao da će naš kolega Vasilije Čarapić razloge i motive stavljanja u proceduru izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini objasniti širokoj društvenoj javnosti. Na kraju bih samo dodao da upravo ovakvi spinovi i

neistine iznijete od strane medijskih djelatnika i te kako podrivaju međuljudske odnose, dovode do govora mržnje, mizoginije i svih ostalih anomalija koje su opisane u današnjem izvještaju Zaštitnika koji je pred nama. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 12:56:35)

Zahvaljujem, poslaniče Dragoviću. Ovo nije bila procedura, bilo je kršenje procedure.

Sada molim poslanicu Jelenku Andrić da uzme riječ.

Koji komentar, gospodine Adžiću? Niste vi prozvani, jedino ako se vi ne pronalazite u medijskim djelatnicima možda.

Izvolite, procedura.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 12:56:58)

Uvažene građanke i građani, poštovani gospodine Bjekoviću sa saradnicima, uvažene koleginice i kolege, poštovana javnosti,

Mislim da vam je sad zaista jasno koja je namjera bila gospodina Čarapića i kluba poslanika PES-a. Zahvaljujem svim građanskim aktivistima, zahvaljujem svim političkim akterima koji su brzom reakcijom uspjeli u potpunosti da razobliče naum gospodina Čarapića i njegovog poslaničkog kluba. Ono što Demokratskoj partiji socijalista ni na vrhuncu svoje moći nije palo na pamet nikad da urade, kolege iz Pokreta Evropa sad su poslije svega nekoliko mjeseci vlasti pokušali da državnu imovinu rasprodaju, da zemlju državnu rasparčaju, da ukradu budućnost našim potomcima, da ovu zemlju u potpunosti razore kao što su napravili dolaskom na vlast zaduživanjem od milijardu eura tokom perioda kada je gospodin Spajić bio ministar finansija, nakon toga milijardu eura kada je postao premijer. Sada vidite da korupcija razjeda vladajuću većinu, da korupcija i novac koji sa sumnjivih adresa hara Crnom Gorom je došao i do onih ljudi koji se pitaju o budućnosti svih građana.

Juče smo, dragi građani, svjedočili jednom nevjerovatnom tenderu gdje ste možda prvi put u istoriji raspisivanja tendera vidjeli da je neko postavio maksimalnu cijenu. Zamislite, dragi građani, minimalna cijena zakupa je nešto što svakako zakon predviđa i nešto što se mora poštovati, ali da vas neko ograniči da određenu stvar ne možete platiti preko određenog iznosa, investitora da ograničite, to samo ukazuje na korupciju, ukazuje da ovi ljudi su došli da rasprodaju sve što Crna Gora ima i da

pobjegnu. Ja neću govoriti o njihovim namjerama, ali građani koji poznaju pojedince, a posebno one koji predlažu zakone, koji predlažu ovakve izmjene, znaju da oni plan za bijeg već spremaju. Znaju đe planiraju ti ljudi nastaviti svoju budućnost kad obave zadatak koji su započeli u Crnoj Gori.

Zbog toga još jedanput hvala svima koji su na vrijeme prepoznali naum gospodina Čarapića i njegovog poslaničkog kluba, hvala na brzoj reakciji, jer da nije bilo reakcije ovo bi danas prošlo. Zemljom crnogorskom bi upravljali tajkuni, kupovali bi onako kako bi bio interes ovih ljudi koji predlažu zakon, koji bi se dogovarali sa investitorima i mi to danas moramo zaustaviti. Mi ćemo, ja se nadam, zajedno sa ostalim kolegama koji vjerujem da brinu o interesu Crne Gore, vjerujem da i ljudi unutar poslaničkog kluba PES-a ne znaju za prljave naume pojedinaca iz Pokreta Evropa sad, prije svega onih koji su sada u izvršnoj vlasti, ali i dijela ljudi koji sjede u ovim poslaničkim klupama i da će oni kada pročitaju Predlog zakona, kada vide što su stvarni naumi njihovih kolega, vrlo brzo stati na put tome i odrediti se i ograditi od onoga što radi Pokret Evropa sad. Dakle, nikad se nije dešavalo, mislim da nema značajnije teme danas od ove.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 13:00:56)

Sad ću da vam kažem, zato vas nisam prekidao, jer vi uporno iznosite konstatacije koje apsolutno nisu utemeljene. Znate šta se onda dešava, gospodine Adžiću? Kad vas opomenem, vi kažete dragi građani, pogledajte, oni me prekidaju da ne kažem istinu. Molim vas, takva vam je priča od početka i za ova zaduženja itd. Vi ste sjedjeli u Vladi, gospodine Adžiću, koja je planirala da se zaduži dvije i po milijarde, 2023. godine, pročitajte u julu koji ste akt vi usvojili, evo građani imaju prilike da se u to uvjere. Drugo, niko vas nije prozivao, gospodine Adžiću, kolega Dragović se osvrnuo na tekst koji je izašao u jednom mediju. To što ste se vi prepoznali, ja ne znam zbog čega i kako i ja vas molim da sad ovu polemiku izmjestimo odavde, jer ovo nije tačka dnevnoga reda. Vi ste rekli što ste imali, rekao je kolega Dragović i ja vas molim da pustite ostale poslanike da se bave tačkom dnevnog reda. Ovo su bile političke konstrukcije i konstatacije, vi imate pravo na to, nemate pravo da zloupotrebljavate proceduru. Ja vas molim da se držimo dnevnog reda. Zahvaljujem.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 13:02:18)

Sjedim u sali, evo vi ćete me ispraviti ako griješim, maltene od početka diskusije. Nijesam se javljao, poštovao sam dnevni red. Gospođica Lolla je govorila o tački dnevnog reda, niko nije prekidao. Promašio je temu ili izašao iz okvira rasprave gospodin Dragović. Dobro, ali dozvolite sada ...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 13:02:51)

Ali ste vi replicirali kolegi Dragoviću koji vas uopšte nije pomenuo. Ne znam kakve vi imate veze sa ovim tekstom, jeste li ga vi pisali, gospodine Adžiću? Ispada da ste ga vi pisali, pa da se sada na te konstrukcije medijske vi nadovezujete. Naravno, javnost će imati priliku da vidi i da protumači koliko je taj tekst utemeljen na činjenicama, je li tako? Tu je kolega Čarapić i kolega Dragović. Ne možemo pobjeći od istine ni vi ni ja.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 13:03:24)

Sad imam i vama da odgovorim.

Ja ništa nijesam, osim onoga što je obaveza svakog poslanika, da štiti imovinu države Crne Gore. Kad se radi o štetnim ugovorima ili štetnim naumima, mislim da svako od nas ima obavezu da o tome govori. Ja sam se shodno tome javio. Dakle, ja samo kažem, imali smo dvije situacije samo u dva dana. Jedna je ograničavanje visine cijene koju zakupac može dati za određeni objekat što predstavlja nonses i upućuje na visoku korupciju u tom poslu i druga, današnja skandalozna, na koju smo već imali reakcije većeg broja građanskih aktivista i nevladinih organizacija i političkih partija. Ja samo kažem, da nije došlo do namjere da se na neki način otuđi državna imovina, ne bi bilo tih reakcija i moja je obaveza da reagujemo u ovom domu. Ja ću to i uraditi. Opet me prekidate.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 13:04:34)

Kolega Adžiću, izvinjavam se, razumjeli smo, ali budite uvjereni da ako neko ima takvu namjeru kao što je vi predstavljate i ako su ovo tako opasnil ljudi, ne budite u zabludi da ćete ih vi zaustaviti u tome, gospodine Adžiću. Ljudi su rekli iz poslaničkog kluba da to nije tačno. Dakle, nama ostaje na drugim forumima medijskim da utvrdimo i imam lično interesovanje da utvrdimo da li je to tačno ili nije. Ja sam ubijeđen da to nije

tačno. Kolege će imati priliku da to objasne. Ja vas molim da sad mi ne spinujemo dodatno. Dovoljno je bilo ovo što smo već imali priliku da čujemo.

Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 13:05:14)

Samo još vama da odgovorim vrlo kratko vezano za ovaj naum i za zaduženje. 43. Vlada je vlada koja se najmanje... (Govor iz klupa) Ja znam da kolege boli istina. Prvo, kolege nijesu pročitale taj amandman. Taster poslanici nijesu pročitali taj amandman. Nemojte da budete u zabludi.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 13:05:50)

Kolega Adžiću, molim vas, udaljili smo se potpuno od teme, nije to tačka dnevnog reda. Jako interesantna tema i ja molim i ohrabrujem i vas i gospodina Dragovića i Čarapića da popričate o ovome. Mislim da će građane jako zanimati i ohrabrujem vas, ponavljam, da ovo sve razjasnimo. To bi bilo u interesu javnosti, ali sad zbog drugih poslanika i gostiju koji su ovdje nemojte da zloupotrebljavamo ovaj prostor.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 13:06:12)

Ja ću okončati svoju diskusiju, ali ako nastave kolege da razgovaraju o nečemu što nije tema današnje rasprave onda ću se ja javiti da diskutujem, to da znate.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 13:06:28)

Kolega Dragoviću, ja vas molim. Jeste pomenuti, apsolutno razumijem vašu poziciju.

Kolege, dajem pauzu dva minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:09:12)

Poštovane koleginice i kolege, nastavljamo sa radom.
U međuvremenu imamo prijavljenog poslanika Miloša Pižuricu.
Izvolite, procedura.

MILOŠ PIŽURICA (10.07.24 14:09:35)

Poštovani gospodine potpredsjedniče,
Vi ste dužni kao predsjedavajući ove Skupštine da štitite dostojanstvo svakog od nas poslanika. Po ko zna koji put poslanici URA su nazvali poslanike Pokreta Evropa sad kriminalcima, lopovima, taster poslanicima. Odgovorno tvrdim da to niti je tačno niti će ikad biti istina. Pozivam poslanike Građanskog pokreta URA da ukoliko imaju takve dokaze da ih procesuiraju i još jedan put kažem da ću ja ići sa njima i da ću ja podnijeti tu krivičnu prijavu.
Što se tiče zaduženja koja često pominju, kako je rekao gospodin Adžić, u proceduri u Tužilaštvu, ja ne bih jedan sekund više bio u toj vladi koja se tako kriminalno zadužila, a koju su oni branili tada. Njima sam povjerovao da je to zaduženje bilo po svim zakonima Crne Gore. Oni su tada govorili da je to bilo potpuno zakonito zaduženje i ne želim da ulazim nikad više u neke medijske spekulacije, ne želim da njih zovem kriminalnom grupom za šverc cigareta jer ne znam je li to tačno, iako su takvi naslovi u novinama, jer nisam takav i ne želim, ali isto tako gospodine Pejoviću neću više da dozvolim niti mene niti 20 poslanika PES-a da neko zove kriminalcima niti lopovima niti taster poslanicima. Napomenuću vas, gospodine Pejoviću, mi smo jedini poslanički klub koji nije nekad glasao po onome jedinstveno zato što se nismo slagali, pa niko od nas nije trpio nijednu konsenkvencu zbog toga. Mi smo prava demokratska partija u kojoj se cijeni mišljenje svakog pojedinca. Tako da, gospodine Pejoviću, morali ste da reagujete na to i molim vas da svaki put kada nas neko pomene u takvom kontekstu da to više nikad ne dozvolite.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:11:42)

Zahvaljujem, kolega Pižurica.
Reći ću vam sledeće. Ne mogu da stilizujem nastupe i retoriku bilo koga od poslanika. Mogu da odgovaram samo za sebe, ali apelujem na sve poslanike u ovom parlamentu da vode računa. Takođe, kolega Pižurica, ja sam isto član Pokreta Evropa sad i smatram da je to što kolege ne samo iz političke partije koju ste vi pomenuli već iz drugih političkih

partija kvalifikuju s vremena na vrijeme u službi određenih političkih kalkulacija, vratolomija, raznih želja da se prikažemo na taj način, ali građani su tu koji najbolje sude i oni imaju odgovor na sve to. Sad vas molim da se vratimo na dnevni red jer su nam tu gosti i da ovaj današnji dan privodimo kraju.

Filip Adžić, procedura. Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 14:12:40)

Uvažene građanke i građani, poštovani predsjedavajući,

Mislim da su građani vrlo jasno mogli da čuju. Upravo sam se i ogradio i rekao da vjerujem da unutar Poslaničkog kluba PES-a postoji određeni broj ljudi koji u brzini predlog ovog amandmana možda nijesu ni pročitali, a samim tim ne znaju što podržavaju, a vjerujem da imaju namjeru da štite državni interese Crne Gore. Samo bih preciznosti radi...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:13:21)

Molim vas, moram da vas prekinem.

Dok se ne držimo procedura i ovog dnevnog reda ubuduće ću prekidati svakog poslanika, svakoga, i iz URA i iz Pokreta Evropa sad i iz DPS-a, iz svakog kluba. Tu je gospodin Čarapić, imao je pres konferenciju i molim vas i ohrabrujem da vi slično uradite, iznesete sve moguće argumentacije pred kamerama svih medija.

Nemojte, molim vas. Zakažite pres. Tu je bio i kolega Čarapić, on je imao primjedbu na moj rad. On je imao primjedbu na moj rad.

Recite, izvolite.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 14:14:18)

Gospodine Pejoviću, žao mi je što kolegama svojima, ali onda pretpostavljam i većini poslanika nijeste dostavili ovaj amandman, vrlo kratak amandman, samo u jednoj rečenici. Ovaj amandman, gospodine Pejoviću, pošto ga kolege iz PES-a nijesu pročitale, predviđa da svako zemljište koje je dato u zakup preko 30 godina može biti otkupljeno od strane investitora. To kolege nijesu...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:14:53)

Kolega Adžiću, to je demantovao poslanik Čarapić.

Molim vas, radi javnosti, molim vas, kolega Čarapić je imao argumentaciju. Molim vas da organizujete pres ili da organizujete razne forume, mislim da bi to bilo dobro i da sve to razjasnimo.

Molim vas da se vratimo na dnevni red i da idemo dalje, ipak moramo imati poštovanje prema uvaženim gostima koji su ovdje danas sa nama.

FILIP ADŽIĆ (10.07.24 14:15:18)

Dobro, izvinjavam se još jedanput gostima, ombudsmanu sa saradnicima, što smo možda izašli malo iz teme. Takođe, svakom od onih kolega iz Pokreta Evropa sad koji se prepoznao u onome što znači da radi protiv interesa Crne Gore ne mogu nikako da se izvinim, već očekujem od njih da djelima pokažu da to nije tačno.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:15:45)

Zahvaljujem.

Kolega Adžiću, ubijeđen sam, mogu vam garantovati, da kolege iz Pokreta Evropa sad, iz poslaničkog kluba, da su čestiti ljudi, ubijeđen sam da apsolutno nije i ne postoji nikakva namjera da se ni u jednom dijelu ugrozi interes države.

Sada molim koleginicu Andrić da uzme riječ. Izvolite.

JELENKA ANDRIĆ (10.07.24 14:16:11)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Bjekoviću sa saradnicima, koleginice poslanice i poslanici, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Danas je pred nama jedna veoma važna tema, tema o ljudskim pravima i slobodama. Kada su ljudska prava i slobode u pitanju mišljenja sam da niko u ovom domu, ali ni u našem društvu ne misli da ih treba dovoditi u pitanje, odnosno svaka priča koja bi negdje opravdavala kršenje ljudskih prava i sloboda treba biti sankcionisana vrlo jednostavnom tezom, da za ljudska prava i slobode ne postoji nijedna alternativa. Svaki naš napor koji kao društvo činimo da bismo unaprijedili upravo prava i slobode

građana su u stvari naši napori da budemo bolji, čestitiji ljudi i da kao društvo napredujemo.

Gosopdine Bjekoviću, o Izvještaju Zaštitnika za 2023. godinu imala sam priliku da govorim na Odboru za rodnu ravnopravnost i na Odboru za ljudska prava i slobode gdje sam i članica i istakla sam ono što možda građani i građanke Crne Gore nisu upoznati, da Institucija ombudsmana u Crnoj Gori ima dosta izazova sa kojima se suočava u radu, prvenstveno mislim na kadrovske kapacitete, ali i na finansije koje vrlo često ograničavaju vas da na pravi način se borite protiv nažalost ove potrebe da se krše konstantno ljudska prava i slobode. Zašto to kažem - iz razloga što je za samo 2023. godinu u radu Institucije zaštitnika bilo 977 predmeta iz 2023. godine i prenesenih 130 predmeta iz 2022. godine. Dakle, ako bismo procenutalno gledali došli bismo lako do podatka da je u Instituciji ombudsmana za 2023. godinu uspješno riješeno čak 86,54% predmeta što je svakako za pohvalu ako imamo u vidu ono što sam u samom uvodu istakla.

Ono što svakako treba naglasiti, a vi ste u vašem uvodnom obraćanju samo pomenuli, jeste ćutanje administracije, odnosno organa državne uprave. Svakako bi trebalo pomenuti koje to institucije najviše ćute. Ono što bi nas kao građanke i građane Crne Gore trebalo da zabrine je 461 urgancija koju je Institucija zaštitnika uputila pojedinim državnim institucijama, pa bih nabrojala da su tu Ministarstvo unutrašnjih poslova, ministarstva prosvjete i zdravlja, Komisija za povraćaj i obeštećenje u Baru, Ministarstvo ekologije i prostornog planiranja i urbanizma, samo sam pomenula one prema kojima je bilo najviše urgencija. Poražavajuće je kada te urgencije idu višestruko za samo jedan predmet što će reći da je ćutanje, nažalost, opet kažem, kod nekih institucija u produženom trajanju. Ne reaguju na sugestiju Zaštitnika i onda svakako da ne možemo pričati o pravu, odnosno slobodi našeg građanina ili građanke da pita i da bude obaviješten o svojim pravima, a to ste i u svom izvještaju istakli, da građani vrlo često nisu ni informisani koja su njihova stvarna prava i slobode garantovane zakonima ove države.

Ono što vidimo iz vašeg izvještaja je da građani očigledno su izgubili povjerenje u rad institucija. Nadam se da će ovaj izvještaj za 2024. godinu, a to se direktno odnosi i na rad ove sadašnje Vlade, popraviti utisak, da nećemo imati ovakve primjere kršenja ljudskih prava i sloboda i da ćemo unaprijediti rad svih institucija. Svakako jeste pohvalno da građani vjeruju vama i da vi činite napore da zaštitite njihova prava i slobode.

Iz izvještaja sam izdvojila nekoliko oblasti kojima ste se bavili, odnosno analizirali u samom izvještaju. Ono što sam prvo zapisala kao tezu je pravo na zdravstvenu zaštitu. Na Odboru za ljudska prava i slobode

sam istakla koliko je poražavajuća činjenica da određeni centri za djecu sa smetnjama u razvoju kao i domovi starih vrlo često nemaju konstantnu zdravstvenu zaštitu u smislu prisustva izabranih ljekara i tada je uvaženi kolega Dobričanin i pojasnio da kadrovski Crna Gora ne može da obezbijedi izabranog ljekara u samoj instituciji. Zaista vjerujem tome s obzirom na to da sam i sama nova u ovome, pa tek ulazim u svaki sistem pojedinačno i vidim koliko zaista kadrovski nedostaje i u policiji i u sudstvu i u tužilaštvu. Juče smo govorili o tome u plenumu, svakako moramo iznalaziti modele po kojima bi najranjivije kategorije našeg društva imale apsolutnu zaštitu prava i sloboda.

Juče smo govorili o radu Sudskog savjeta i Tužilačkog savjeta i nisam imala spremnu diskusiju, a replikama svakako nisam željela da komentarišem izlaganje uvaženih kolega, s tim što u jednom dijelu se ne bih složila sa jučerašnjim diskusijama da je problematičan isključivo rad Tužilaštva, iako cijenim da svako ima pravo da iznese svoj politički stav, jer nažalost kada je nasilje u porodici u pitanju i posebno rodno zasnovano nasilje problem rada Tužilaštva zaista ne vidim. U svim slučajevima koji su u najvećoj mjeri potresli crnogorsko društvo u prethodnoj godini ili godinama prije toga ne vjerujem da će se desiti neko naglo poboljšanje kada je rodno zasnovano nasilje u pitanju u smislu iskorijenićemo ga preko godine. Nećemo sigurno, jer ono je već u toj mjeri zastupljeno u našem društvu da zaista treba da imamo jake mehanizme. Zašto ovo govorim? U svim onim kritičnim slučajevima na koje je reagovao NVO sektor, na koje su reagovali građanke i građani Crne Gore, imali smo dobru kvalifikaciju od strane Tužilaštva. Gdje je došlo do problema, kada su određeni predmeti došli do sudova. U vašem izvještaju sam takođe za sudove vidjela da najveći problem koji je Institucija zaštitnika uvidjela u radu sudova, iako su nadležnosti Institucije Zaštitnika ograničene kada su sudovi odnosno pravosuđe u pitanju, jeste suđenje u razumnom roku. Zaista to je više postalo nevrjerovatno da se i za najblaže prekršajne predmete odnosno slučajeve čeka duži period. Zatim, ćutanje, odlučivanje po sudskim presudama i slično.

Prava djeteta i mladi su uvijek u mom fokusu prosto zbog posla kojim sam se ranije bavila, a na kršenje dječijih ljudskih prava su nam ukazivali svi relevantni subjekti kako domaći tako i međunarodni partneri Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. Zašto to kažem? Vršnjačko nasilje je jedan od problema sa kojima se suočava naše društvo, ali nažalost i dalje se bavimo posljedicama vršnjačkog nasilja, nemamo jasne strategije. Možda ih na papiru imamo, vidim odmah reakciju, na papiru da, ali u stvarnosti mi koji dolazimo iz učionica svakako znamo da je to najčešće isključivo na papiru, jer da je drugačije onda bismo se zaista i bavili uzrocima. Ja bih pomenula

samo jedan od, a to su upravo oni koji djeluju u javnom prostoru. Kada govorimo o ljudskim pravima, ja ne znam zašto se nekad ne govori o ljudskim pravima ljudi koji sjede ovdje, ljudi koji se bave politikom, ljudi koji nastupaju u javnom prostoru. Vrlo često, nažalost, iz ovog doma izleti, taj ću izraz upotrijebiti, poneki izraz govora mržnje mizoginije, nerijetko su ugrožena osnovna ljudska prava, a slobodu govora o kojoj stalno pričamo nekako previše široko doživljavamo iz razloga što smatramo da je u redu vrijeđati nečije dostojanstvo, u redu je nekome reći da je lopov i očekivati da je to u žaru političke borbe. To gledaju i djeca i sad će neko reći ne gledaju djeca skupštine, možda i ne gledaju, ali svakako ono što pročitaju u medijima, a već smo pomenuli društvene mreže koje dominantni uticaj imaju na mlade, onda sigurno poruka koju šaljemo iz ovog doma nije dobra. To je jedan apel na sve nas.

Kada su prava djece u Crnoj Gori u pitanju, mislim da sam i za pređašnje moje javaljanje vezano za izvještaj iz 2022. godine isto istakla, i dalje zaboravljamo činjenicu da je trećina djece u Crnoj Gori na ivici siromaštva i to je ono što zaista treba da bude u fokusu svih nas ovdje, ali i onih koji su u prilici da mijenjaju tu sliku. Svaka politika, politike su ono što određuje naš život, mora biti usmjerena upravo na ovaj podatak, jer uvezivanje institucija koje sam takođe kao preporuku Zaštitnika našla u samom izvještaju može i mora biti poželjno, ali samo i isključivo u cilju prevazilaženja problema pred kojima se našlo naše društvo. Djeca Crne Gore nažalost trpe i dalje diskriminaciju po raznim osnovama. Mi smo vidjeli da djeca iz ruralnih područja, hajde opet da se vratimo na sjever, jer i sama dolazim sa sjevera bez želje da ga označim kao siromašnu sredinu, ali djeca iz ruralnih područja na sjeveru nemaju iste uslove kada je školovanje u pitanju u odnosu na djecu iz centralnog dijela Crne Gore. Sama sam pominjala djecu u ovom domu kada je ministarka Jakšić-Stojanović bila tu, da djeca vrlo često nemaju prevoz do osnovne škole koja je obavezna, o srednjoj i da ne govorim. Ovo govorim vrlo iskustveno kao neko ko je radio sa tom djecom. Ono što me raduje i što sam negdje na samom početku ovog svog izlaganja pomenula jeste da se nadam da će stvari u vašem Izvještaju za 2024.godinu pokazati iole bolje stanje. Zašto sam uopšte to pomenula, pa upravo zbog činjenice da je ministarka prosvjete, nauke i inovacija gospođa Anđela Jakšić Stojanović uspjela da obezbijedi bar prevoz, odnosno kombi vozila za ovu djecu.

Kada govorimo o djeci moram da pomenem i djecu sa smetnjama u razvoju. Djeca sa smetnjama u razvoju su čini mi se i dalje višestruko diskriminisana u Crnoj Gori. Sama činjenica da nemamo jedinstven registar djece sa smetnjama u razvoju, ali ni osoba sa invaliditetom još uvijek, dovoljno govori u prilog tome da preko 1.500 djece imamo sa

smetnjama u razvoju, bilo sa blažim ili težim, a imamo 500 i nešto asistenata za nastavu. Jasno mi je da svako dijete ne mora imati asistenta u nastavi, ali da li nam svako koje treba ima toga asistenta? Eto, to je pravo pitanje. Mišljenja sam da nema i da tu isto moramo u narednom periodu unaprijediti svoj rad.

Posljednja stavka koju sam izdvojila je tema rodne ravnopravnosti. Ono što na samom početku želim da naglasim jeste da me raduje da će vezano za preporuku koja se tiče Predloga zakona o rodnom prepoznavanju na osnovu samoodređenja doći u Skupštinu Crne Gore i nadam se da će ovaj saziv Skupštine imati i snage i volje da podrži zaista ljudska prava, jer ovdje govorimo samo i isključivo o ljudskim pravima. Porast govora mržnje na javnom servisu, odnosno u medijima, bolje da kažem u medijima, mislim i na elektronske i na ove pisane, ali prvenstveno one koji izgovaraju u javnom prostoru glasno svoje stavove, pospješuje diskriminaciju žena, najčešće žena. Nažalost, vrlo često sam svjedok da kada neko od koleginica govori, kolege najčešće ne slušaju. Ja imam jednu manu, prilično sam glasna, pa moraju da me čuju najčešće, ali svakako jeste upitno da li mi shvatamo kako djelujemo na naše sugrađane ako nemamo usađeno osnovno, a to je poštovanje onoga koji govori. Dakle, ako odavde šaljemo poruke koje će izazvati govor mržnje na društvenim mrežama onda ne možemo govoriti o zaštiti ljudskih prava, momentalno ćemo izgubiti legitimitet da se bavimo tom tematikom.

Svakako zahvaljujem na izvještaju, on je uvijek iscrpan, uvijek da jasne smjernice i uvijek nam da ono što nam je potrebno, preporuka. Ostalo je na nama, vidjećemo koliko ćemo moći da uradimo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:31:46)

Zahvaljujem, uvažena koleginice Andrić.

Sada molim koleginicu Aleksandru Despotović da uzme riječ, a koleginicu Kenanu Strujić Harbić da se pripremi.

Izvinjavam se, kolega Jevto Eraković. Izvolite.

JEVTO ERAKOVIĆ (10.07.24 14:31:58)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Želim da pozdravim gospodina Bjekovića i njegove saradnice.

Današnja vaša diskusija me je posebno inspirisala da se javim za ovo izlaganje, vezano je za vašu konstataciju koju ste danas izrekli, da pacijenti koji se trenutno nalaze u Zavodu za izvršenje kaznenih mjera u Spužu nemaju adekvatnu zdravstvenu zaštitu. Mislim da vaša upozorenja moraju biti mnogo glasnija i da vaša upozorenja moraju biti mnogo preciznija. Ja znam da vi nemate neophodno medicinsko znanje da biste mogli adekvatno da reagujete, ali mislim da u ovakvim slučajevima kakvi se trenutno dešavaju u Crnoj Gori, da se radi o ugrožavanju ljudskih života i nadam se, iskreno se nadam da nećemo svjedočiti i gubljenju ljudskih života i da će neko da plati svojim životom na taj način što nema adekvatnu zdravstvenu zaštitu. O čemu govorim? Govorim o tome da nažalost u organima policije i organima tužilaštva i sudstva mnogi se bave medicinom, umjesto da se bave pravom. To govorim zbog toga što je mnogo važnije da li je neko smješten u odgovarajućem apartmanu, zašto je neko smješten u odgovarajućoj klinici ili ne, a ne vodi se računa da li je ugroženo zdravstveno stanje takvog pacijenta. Govorim o primjerima koji su bili prethodnih dana u žiži javnosti Crne Gore, vezano za slučaj gospodina Veljovića, vezano za slučaj gospodina Katnića, gdje se radi o ozbiljnom ugrožavanju zdravlja, a čini mi se da su mnoge druge teme bile mnogo interesantnije nego to. Mislim da je neophodno da vi sa vaše pozicije se uključite i da vidite šta su ljekari preporučili za te pacijente i da ne može niko da preinači odluku ili konzilijuma ili odgovarajućih ljekara. Kažem vam, recimo ako pacijent koji je prethodno imao tromboemboliju pluća, dakle jedno od najurgentnijih i najtežih stanja uopšte u medicini gdje je direktno životno ugrožen, dođe na ljekarski pregled, a pri tome mu je obim jedne noge veći u odnosu na drugu za šest do osam centimetara, ne morate biti veliki medicinski stručnjak da pretpostavite da taj pacijent je pitanje dana kada će ponovo imati trombozu, on je već ima, da li će je ponovi imati na nekom udaljenom mjestu, i neko procjenjuje da takav pacijent ne treba da bude hospitalizovan. Vjerujte u takvoj situaciji neko mora snositi odgovornost ako se desi nešto što niko ne bi poželio da se desi u Crnoj Gori, da taj pacijent plati svojim životom. S druge strane, ukoliko imamo drugog pacijenta koji ima ponavljane krize koje u svakom trenutku mogu prouzrokovati sepsu i koje mogu prouzrokovati opet gubitak ljudskog života, da se vodi računa o nemedicinskim stvarima, a da se ne vodi o životima tih građana Crne Gore. Prema tome, da li je to dodatni pritisak na njih, na njihove porodice i da li je u pitanju direktno ugrožavanje prava na liječenje, želimo da čujemo od vas i želimo na pravi način da informišete crnogorsku javnost o čemu se ovdje radi.

S druge strane u značajnoj mjeri se zloupotrebljava pravo i na liječenje i na privatnost određenih pacijenata, jer u medijima dobijamo

informacije koji je ljekar trebalo da ih pregleda, pod kojom dijagnozom i sve to na naslovnim stranama. Prema tome, ja mislim da ovdje nema nikakve veze niti o politici, da nema ovdje nikakve veze o bilo čemu drugom, ovdje se isključivo radi, izgleda, o pritisku na određene građane Crne Gore, postoje, kao što ste i vi utvrdili, bitniji nedostaci u pružanju društvene zaštite pacijenata, ne samo ovih nego i drugih koji se nalaze u ZIKS-u, zbog toga je neophodno da se maksimalno uključite prije nego što bude kasno. Ja vam ovo govorim kao ljekar i ja vam ovo govorim kao neko ko je upoznat sa mogućim posljedicama i za jednog i za drugog pacijenta. Očigledno da nekom to odgovara u ovom trenutku, a vi sa vaše pozicije najmanje što možete da uradite jeste da upozorite one koji donose takve odluke kakve posljedice mogu biti.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:37:52)

Zahvaljujem kolegi Erakoviću.

Sada molim koleginicu Kenanu Strujić Harbić da uzme riječ, a koleginicu Aleksandru Despotović da se pripremi.

Izvolite.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (10.07.24 14:38:02)

Hvala, uvaženi predsjedavajući.

Uvaženi gospodine Bjekoviću sa svojim saradnicama, uvažene kolege i koleginice, građani i građanke Crne Gore koji pratite današnji plenum,

Na samom startu da kažem da cijenim zaista što je danas ova tačka na dnevnom redu jer isuviše malo vremena izdvajamo u Parlamentu kada su određeni izvještaji u pitanju. Cijenim da kada su izvještaji koji se tiču direktno djece ili ugrožavanja sloboda građana u Crnoj Gori uvijek se više javljaju moje uvažene koleginice za riječ i uzimaju diskusiju, nego što su u pitanju poslanici odnosno muške kolege u Parlamentu. Zamjerka u tom dijelu da se i oni više trebaju uključiti u diskusiju kada su u pitanju ovi izvještaji koji se direktno tiču građana, odnosno i najmlađe i najstarije populacije u našoj državi.

Izvještaj koji je danas na poslaničkim klupama i u proceduri koji se razmatra je obiman i moram da pohvalim, inače kao i svake godine, da izvještaj koji smo dobili na 250 stranica i te kako pokazuje neko realno

stanje u našem društvu, a to realno stanje koje imamo prilike da vidimo u predočenom izvještaju baš i nije sjajno. Da krenemo redom.

Sama činjenica da iz godine u godinu kako razmatramo izvještaj na plenumu ne smanjuje se broj predmeta, pa ove godine kao i prethodnih godina imamo tu približno jednak broj i to je broj od 1.107 predmeta gdje je postupak okončan u čak 958 predmeta što pokazuje da Institucija zaštitnika ljudskih prava i sloboda posvećeno i predano radi u službi građana što je potvrđeno u Izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru za 2023. godinu, gdje i sami građani su potvrdili da najviše vjeruju, gospodine Bjekoviću, vama. Zašto sam ovo pomenula? Namjerno sam pomenula, umjesto obrnuto da bude, da građani Crne Gore vjeruju institucijama sistema u Crnoj Gori u kojoj žive i od čijih poreza se plaćaju državni službenici koji bi trebalo uredno da servisiraju obaveze prema građanima i gdje im je to jedina misija njihovog rada u tim institucijama, mi imamo apsurdne sitaucije. Na primjer, moram to da pomenem, naš uvaženi zaštitnik je morao 461 urgenciju da pošalje određenim subjektima da bi dobio odgovore za određene situacije i određene probleme koji su poslani od strane građana. Da li je to zaista uređeni sistem i da li zaista institucije sistema u Crnoj Gori rade u interesu svih građana dovoljno govori podatak da je morala 461 urgencija prema određenim državnim organima da bi se dobilo mišljenje od tih institucija za probleme koje imaju građani.

Kroz izvještaj sam utvrdila, zbog određenog broja predmeta i kako su selektovani, da mehanizam Zaštitnika za ljudska prava i ono čime se vi bavite kao institucija treba na neki precizniji, bolji način predstaviti našim građanima, kao instituciju koja je otvorenog tipa i koja je tu za građane Crne Gore 24 sata. Mislim da građani, naročito oni koji žive na sjeveru Crne Gore, ne koriste dovoljno mehanizam zaštite i mehanizam besplatne pomoći koji vi pružate. Dolazim iz grada odakle je i uvaženi zaštitnik za ljudska prava, uvaženi gospodin Bjeković. U razgovoru sa mojim sugrađanima oni čak nisu znali da mogu dobiti besplatnu pravnu pomoć ukoliko ih ja nisam privatno uputila na gospodina Bjekovića, sam može to da potvrdi, sto posto slučajeva, sigurna sam, koji su mu se obratili iz Pljevalja dobili su na adekvatan način savjete, sugestije, a na kraju i smjernice na koji najlakši način mogu riješiti određene situacije.

Primijetila sam u izvještaju ovaj put manje se obratilo pažnje na prava djeteta u Crnoj Gori. Svjesni smo činjenice da najmanje u Parlamentu govorimo o pravima najmlađe populacije, osim određenih populističkih mjera i seta populističkih mjera koje su donešene u prethodnom periodu. Sama činjenica da svako treće dijete, odnosno trećina djece živi na rubu egzistencije, odnosno na marginama siromaštva, govori da su prava djeteta u Crnoj Gori veoma ugrožena. Činjenica da živimo u državi od

600.000 stanovnika gdje nam svako treće dijete nema baš najbolje uslove za svoje odrastanje govori da smo mi u debelom problemu. Kakav mi to ambijent, prvo kao političari, drugo kao institucije o kojima govorite u vašem izvještaju, kakav to ambijent stvaramo za najmlađu populaciju u Crnoj Gori? Znači da negdje zaista mi griješimo, izvršna vlast i sudska vlast i zakonodavna vlast, bez obzira što u kontinuitetu donosimo te neke populističke mjere koje ni u kom slučaju ne stvaraju bolji ambijent za odrastanje naše djece.

Ono što zabrinjava, a nisam bez veze pomenula da treba što više da budete u javnosti i da tegertirate određene probleme kada je najmlađa populacija u pitanju, jeste da smo mi mislim jedina zemlja u regionu koja nema registar djece sa autizmom. Dolazim iz grada u kome iz godine u godinu, ovdje ima mojih kolega ljekara koji mogu da potvrde...(prekid) broj djece sa oboljenjem iz spektra autizma govori da je alarmantna situacija. Ovo direktno ne upućujem vama, ali kažem da moramo da targetiramo i visoko na svojoj ljestvici u agendi moramo da podignemo taj problem, da se pod hitno da uradi i da se nađe mehanizam da se pritisnu institucije sistema da se napravi jedinstveni registar djece oboljele od autizma. Kada je riječ o toj djeci, nije prvi put da govorimo koliko nam je loš zdravstveni sistem u Crnoj Gori, pa roditelji sa tom djecom putuju i po Beogradu i do Sarajeva i do Zagreba, u posljednje vrijeme nažalost i u Tiranu idu na liječenje i koriste određene tretmane pored tih silnih ulaganja u zdravstveni sistem. To je ono što ja upourno govorim, evo i na matičnom odboru kada je ova tema u pitanju i sad u Skupštini ponavljam da su osnovna prava svakog djeteta da ima osnovno i srednje obrazovanje, da se stvaraju što bolji ambijenti i naravno da ima kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Ukoliko to uspijemo da posložimo i da stavimo u našoj agendi djelovanja i naravno ukoliko da određene rezultate, mi ćemo biti jedno uspješno i zdravo društvo.

Ono što sam primijetila, a maloprije je moja uvažena koleginica Jelenka o tome govorila, jeste da dosta predmeta se nalazi u sudu kad su u pitanju radni odnosi. Nažalost, pored ove teme kada su u pitanju djeca i tih svih anomalija koje su vezane za djecu imamo sad problem u broju izvršilaca u sudstvu i u tužilaštvu. Juče i prekjuče smo imali, a sigurna sam i vi ste pratili, izvještaj o radu sudstva i tužilaštva, gdje smo dobili informaciju da imaju mali broj izvršilaca i zbog toga je jedan od razloga zašto predmeti toliko dugo stoje u proceduri. Međutim, sa druge strane nijesam čula ni vas kao instituciju da apelujete da se nađe mehanizam, znači da se uvedu ljudi u sistem i da se ti predmeti rješavaju pod hitno, kao što je i obaveza. Ja znam, kad sam već kod toga, da vaša preporuka nije obavezujuća, ja sam toga apsolutno svjesna, čak sam ispratila kad ste bili

na matičnom odboru da ste rekli da ne biste ni voljeli da vaše preporuke budu obavezujuće zbog određenih mišljenja, konkurencije, različitih stavova, ali sa druge strane moramo da nađemo, ako ne sa vama, drugi mehanizam na koji ćemo način reagovati da stvaramo što kvalitetnije i bolje društvo. Ja vas nikako drugačije kao instituciju ne doživljavam, već samo kao korektivni faktor. Vidjećete, gdje ćete svakog dana kao korektivni faktor uperiti prstom u određene probleme da ćemo mi bukvalno na taster da reagujemo da bi bilo bolje, da bi se stvorio bolji ambijent za život u državi Crnoj Gori. Ali sa druge strane nekako imamo osjećaj da i zaključci sa odbora matičnog da se raspravlja ovaj izvještaj uvijek ostanu mrtvo slovo na papiru i ove se diskusije se u kontinuitetu čuju i čuće se danas i zaboravimo već ujutru. Iz tog razloga podržavam nekog od kolega u prethodnom javljanju da što više izlazite u javnost, što više pomažete i nama uočavajući sve te probleme i predstavljajući ih u javnosti.

Ono što zamjeram u izvještaju jeste da se malo govori o govoru mržnje. Maloprije ste, gospodine Bjekoviću, pomenuli, ja i vi dolazimo iz istog grada i da su se klime promijenile u gradu u posljednjih četiri, pet godina. Hoću da kažem i sami ste svjesni činjenice da na primjer ja dolazim iz grada i to hoću da postavim pitanje, gdje nemamo više proslavu dana Opštine, gdje nemamo proslavu Nove godine, gdje nemamo više proslavu čuvenih Novembartskih svečanosti. Vi znate šta su Novembarske svečanosti za građane Pljevalja. Mi nemamo proslavu Dana nezavisnosti, mi nemamo proslavu Dana državnosti. Vi i ja smo iz Pljevalja, iz istog grada. Kažete maloprije govor mržnje kod mladih i kod djece. Ovdje pričam i kao roditelj i kao zastupnica Bošnjačke stranke u Parlamentu Crne Gore. Znate, gospodine Bjekoviću, Pljevlja su nekad bila čuvena na primjer po fudbaleru Damiru Čakaru, po Izetu Gerini, čuvenom sviraču tambure, po Hamdiji Šahinpašiću, čuvenom piscu sevdalinki, po Behaudinu Selmanoviću, čuvenom slikaru, po čuvenom Tanasiju Pejatoviću, po čuvenim Pljevaljskim tamburašima, po živućem Radu - Lali Čoloviću, glumcu istaknutom koji živi u Sarajevu, po Izudinu Bajroviću, takođe čuvenom glumcu, po čuvenom Bogomiru Aćimoviću Dalmi, moja uvažena koleginica Aleksandra Vuković znaće o kome pričam, po Milki Bajić Poderegin. Neću dalje nastavljati iz kog grada ste vi i ja, ali hoću reći da to nisu uzori djeci i mladima o kojima ste maloprije rekli da ste imali istraživanja, da nisu to uzori tim mladim ljudima i ljudima koji treba u nekom narednom periodu kao i sad da razvijaju kritičke misli i pozitivne misli, da se edukuju, da putuju, da stvaraju, kistom da stvaraju olovkom. Tim ljudima je nametnut neki novi narativ, narativ da ne slave Dan državnosti svoje države u kojoj su rođeni, da ne slave Dan opštine u čuvenom antifašističkom gradu, u čuvenom gradu gdje su se poštivale razlike do

2020. godine. Sada kada otvorim svoj prozor, znate šta vidim, uvaženi gospodine Bjekoviću? Vidim zastavu druge države, ne znam koliko je duga, vjerujte mi, pa me nekad bude strah da li sam u nekom distriktu u Crnoj Gori, da li živim u distriktu Pljevlja u Crnoj Gori, pošto smo na granici sa Prijepoljem 30-tak kilometara, sa Čajničem 33 km i kojoj državi zaista pripadam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 14:52:54)

Izvinjavam se, uvažena koleginice, samo obratite pažnju na vrijeme, dva minuta ste već prekoračili. Inspirativna je tema, ali imamo svi ograničenje, svaki poslanički klub.

Naravno, treba da govorimo svi, ja samo kažem da imamo definisano vrijeme.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (10.07.24 14:53:11)

Hvala predsjedavajući, pokušaću da budem što kraća, nemojte molim vas da me prekidate.

Nekad se pitam da li živim u državi Crnoj Gori ili susjednoj Srbiji ili možda susjednom entitetu Republici Srpskoj. Znate li zašto ovo kažem?

U Pljevljima je trenutno silovanje zdravog razuma, silovanje zdravog razuma. Preko noći se mijenjaju nazivi ulica, imate ulice Pavla Bulatovića, Nikole Pašića, ali nemamo ulice ovih čuvenih Pljevljaka koje sam pomenula, čuvenih umjetnika, čuvenih pisaca, čuvenih osnivača Pljevaljskih tamburaša, čuvenih osnivača Srpskog pjevačkog društva Bratstvo, čuvenih osnivača Gajreta, ako neko zna o čemu pričam. Mi smo bili unazad par godina, to vi odlično znate, prijestonica kulture i kulturnih dešavanja. Malo gdje i u kom gradu i ostalim opštinama Crne Gore smo imali tako lijepa kulturna dešavanja kao što su bila u Pljevljima. Zadnji obračun je prije neki dan bio predsjednika i tambure, tako sam da nazvala, hoće da ukine festival koji ima tradiciju od 2006. godine, gdje su hiljade djece iz Evrope i regiona prošlo kroz tamburaški kamp koji se održavao od 2006. godine. Zamislite, prije neki dan je bilo otkrivanje jednog spomenika u Pljevljima na Vidovdan, gdje sam imala osjećaj upravo da živim u državi Srbiji, protiv koje apsolutno nemam ništa, jer gro moje porodice živi u Srbiji i u Beogradu, i u pograničnim djelovima Prijepolja, Priboja, ali sam se loše osjećala. Znate zašto? Zato što imam osjećaj da sve te razlike o kojima smo s ponosom pričali u mojim Pljevljima taj dan su izbrisane kao

gumicom, taj dan su nestale. Sve te kulturne manifestacije koje su se dešavale u prethodnom periodu taj dan su potrte, jer su bili zvaničnici nama susjedne države na tom otkrivanju spomenika u centru zelene površine u čuvenim Vodicama. Svi znate sigrno kakav je to kompleks, jedan od najljepših zelenih kompleksa u Crnoj Gori. Znate kakve su poruke poslali? Poruke da je to obilježena teritorija. Ne obilježena teritorija Crne Gore. Takvi ljudi su uzori, nažalost, mladim ljudima i djeci u Crnoj Gori, nažalost. Znate šta mogu mladi u Pljevljima da nauče a posle kao tastatura majstori da pišu razne kvalifikacije za one koji misle drugačije u Pljevljima i u Crnoj Gori? A šta će bolje naučiti kad na čelu javne ustanove Gradske biblioteke koju plaćamo svi mi građani u Pljevljima nalazi se osoba čiji je repertoar sledeći: "Vila sa Košara" Nevena Milankovića, Blagoje Jovović "Srpski heroj u vučjoj jazbini", Marija Jovović "Uloga crkve u širenju pismenosti", ratne priče devedesetih Nebojše Jevrića, "Srpsko srce Johanovo", "Košmari sa Košara". Ja vas pitam sad da li su prava drugih naroda odnosno drugih građana u Pljevljima, osim Srba, konkretno i moja, evo pitam vas lično, da li su moja prava ugrožena i moje slobode u mojim Pljevljima gdje na svakom koraku možete da vidite da smo mi tu bili unazad stotinama godina, gdje svaki dio, svaka mahala, svaki kvart mogu da potvrde postojanje inih ovih porodica, gradskih porodica pljevaljskih, znate o kome mislim, nabrojala sam ih, od Dalme do Tanasija? Oni su svjedoci kakva su Pljevlja nekad bila, ali takođe ja sam svjedok kako su Pljevlja zaista sada, jer ja pričam u ime gro Pljevljaka koji nisu i ne žele da gledaju Pljevlja u sadašnjem ruhu. Zato vas pitam da li su moja prava u Pljevljima ugrožena sa ovakvim folklorom i ovakvim repertoarom gdje imate na primjer na udaljenosti samo 50-ak metara vazdušnom linijom od mog stana, sad ću sarkastična biti, stihove ... na zgradi u čaršiji pljevaljskoj. Vi znate koji su to stihovi.

Maloprije neformalno smo razgovarali da treba da dođete u Pljevlja, da što više boravite u vašim Pljevljima. Znam da će vaš dolazak možda ostati nezapažen, ali isto znam vas kao veoma korektnog čovjeka koji će nakon odlaska iz Pljevalja imati svoje mišljenje, jer znam da ćete otići iz Pljevalja i zapitati se da li je to grad u kome sam ja odrastao, u kome sam stvarao prijatelje, u kojima sam se školovao i u kome sam često boravio do unazad nekog vremena. Ja se ne sjećam od 2020. godine da ste došli, a evo sad ćemo imati priliku, rekli ste da ste obezbijedili termin dva puta da budete u Pljevljima i da čujem vaše javno mišljenje kako ćete se odrediti spram svih ovih anomalija, ja ih tako zovem, jer su ovo zaista anomalije, gdje se pitam kako će zdrav razum, a ostalo nas je malo zdravorazumnih, opstati u onakvim Pljevljima. Ako nešto vi ne učinite i naravno mi, jer mi u Parlamentu koji dolazimo iz Pljevalja i koji zastupamo kako građansku

opciju tako i određene nacionalne opcije, svaki dan govorimo o tome, ali institucije sistema o kojima vi pišete u Izvještaju ne rade, one žmure. Pitanje je zašto ovoliko žmure, zašto Ministarstvo kulture, zašto Ministarstvo prosvjete, zašto, na kraju, Vlada ne reaguje na sve te anomalije kojie imate. Svaki dan bilo koji portal da otvorite, informaicja iz Pljevalja, negativna informacija.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 15:01:14)

Izvinjavam se, uvažena koleginice, deset minuta ste prekoračili.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (10.07.24 15:01:18)

Hvala, sad završavam.

Ne pominju nas ni po Dalmi, ni po Šahinpašiću, ni po Čakaru, ni po Behaudinu Salmanoviću, već nas pominju po inim primjerima svaki dan. Šta se to sprovodi u jednom lijepom gradu u Crnoj Gori koji je bio 257 godina glavna prekretnica između Istanbula i Dubrovnika, gdje se rađala civilizacija i kultura?

Hvala, izvinjavam se na prekoračenju predsjedavajući.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 15:01:53)

Zahvaljujem.

Sad molim koleginicu Aleksandru Despotović da uzme riječ, a koleginicu Anđelu Vojinović da se pripremi.

Izvolite.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (10.07.24 15:02:05)

Kolege, možete li da mi dopustite, ja vam se zahvaljujem da mi dopustite da govorim.

Poštovani građani i građanke, uvaženi gosti,

Posle ovog vrlo pažljivo saslušanog govora koleginice, šta da vam kažem. Sve je rekla. Puno toga je rekla i to je tako. Postavljamo pitanje da li su Pljevlja u Crnoj Gori. Evo, kad je koleginica pomenula sve te naše ugledne građane i građanke, pomenući i našeg uvaženog slikara Hazba

Nuhanovića koji je sjedio u ovim klupama, koji je čovjek koji je doprinio jednom izuzetno dobrom kvalitetu života u Pljevljima, koji je imao svoje izložbe od Pariza, Rima i nadalje, koji je svojim skromnim i pristojim životom uticao puno na omladinu u Pljevljima da se bavi slikarstvom. Zaista sa ove govornice želim njegovoj porodici da kažem jedno veliko hvala za sve ono što je uradio i kao direktor škole "Ristan Pavlović" i kao čovjek koji je sjedio u ovim klupama i koji je dao nemjerljiv doprinos za razvoj građanskog društva Crne Gore, a prije svega građanskog društva u Pljevljima.

Prije nego što krenem da razmatram Izvještaj koji je jako važan i koji govori o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, moram da kažem i da iskažem da je ovaj izvještaj zaista urađen profesionalno, da obiluje nizom podataka i da se zaista vidi da je ovdje uložen ogroman rad, što je svakako za poštovanje. Kao građanka, kao neko ko slobodarski misli, ne mogu biti zadovoljna sa ovim brojem slučajeva koje ste vi zabilježili. Ja bih kao građanka, slobodarka i neko ko voli i teži ljudskim slobodama željela i bila srećna da je ovaj vaš izvještaj na svega pet stranica, ali nažalost ovaj izvještaj na više od 250 stranica jasno govori o tome u kakvom stanju se nalazi crnogorsko društvo. Nemojte mi zamjeriti, neću prejudicirati pa reći, ali biću objektivna, da ipak zadnje četiri godine narativ u društvu, narativ u javnom diskurstu jeste nešto što je jako zabrinjavajuće, nešto što se reflektuje sa najviših adresa, nešto što se reflektuje sa nivoa izvršne vlasti, sa nivoa svih onih koji obnašaju funkcije. Ako vi reflektujete sa takvih funkcija revanšizam, osvetu, stavljanje u ćošak i marginalizovanje svih onih koji ne misle kao vi, gospodo, gdje se mi kao društvo nalazimo, gdje su slobode i prava nas koji imamo duh slobodarstva i duh građanske Crne Gore, duh gdje smo rasli? Ja sam porasla u Pljevljima u kojima je građansko društvo i građani Pljevalja bili jedno i nikad se nismo razdvajali kako se ko zvao i ko je kojoj vjeri pripadao. Ja u takvom društvu nisam odrasla. Sada, nažalost, svjedočimo poslije četri godine, ne ja, nego svi mi ovdje, da smo doživjeli jedan revanšizam, jednu osvetu koja kao da je tajila u mnogima dugo godina i čekala da pukne i da se osveti svima nama koji smo ostali na pragu građanske, ljudske, slobodarske Crne Gore. Primjera za to je mnogo. Počeli smo od revanšizma u prosvjeti, kada smo pospremili, makli, uklonili 200 ljudi, to je bio jedan čin koji će istorija Crne Gore zabilježiti, zabilježiće ga na najgori mogući način, a tome će svjedočiti vrijeme jer vrijeme je najbolji pokazatelj.

Ono što mi je u ovom izvještaju zapalo za oko, to je da imamo puno pritužbi iz Podgorice, iz Danilovgrada, imamo iz Nikšića, ali nemamo sa sjevera Crne Gore. Ja nisam vidjela nijedan izvještaj koji je upućen sa sjevera Crne Gore. Nemojmo da budemo u zabludi da tamo nema

problema, ima ih i te kako. Ja vam garantujem da ih ima mnogo više nego u ovim gradovima koji su prijavljeni. Molim vas da uradimo nešto zajedno, da sjever Crne Gore i da ljudi na sjeveru Crne Gore znaju da imaju mogućnost da vam se požale, da imaju mogućnost da im pomognete, jer oni se nalaze u izuzetno teškim situacijama. Dalje ono što vidim jeste da su to individualne pritužbe. Mene je to zabrinulo. Zabrinulo me je kao građanku, što znači da su ljudi prepušteni sami sebi. Dakle, nema sistema, nema državnog aparata, nema institucija koje mogu da tim građanima pomognu. Vidimo jednu stvar, a to je da se ljudi obraćaju institucijama, a da one ne odgovaraju i to se dešava zadnje tri - četiri godine u značajnom obimu, u značajnom obimu šaljemo upite i ja i ostali, ne dobijamo nikakav odgovor. Kada dobijemo odgovor na upit, moram vam se požaliti, u tom rješenju ne stoji nikakva pravna pouka šta ja mogu da uradim. Ako ja kao neko ko živi u Podgorici, ko ima dovoljno, evo da kažem, nekog znanja, pa ću se potruditi da nađem rješenje, kako će to da uradi neko ko dolazi iz Pljevalja, Bijelog Polja, Rožaja i tako dalje. To je suštinski problem. Molim vas da državne institucije upozorite javno bez dvojbe da oni moraju da rade svoje posao, da moraju da odgovaraju ljudima na pitanja i na upite, jer mi ih plaćamo i oni zarađuju i te kako dobru platu.

Ono na šta ću se osvrnuti jeste zdravstvena zaštita. Naveli ste jedan primjer, to je transplantacija. Vidjesli smo da čovjek je imao problem prilikom odlaska na transplantaciju, da Ministarstvo zdravlja nije na pravi način reagovalo u određenom momentu. Drago mi je što ste ih ovdje uputili šta treba da rade, ali to treba da uradimo javno. Treba da kažemo da ne smijemo imati liste čekanja i ne smijemo imati da neko dođe u situaciju da je zdravstveno ugrožen a onda tek da reagujemo, možda mu tad više nije ni potrebno.

Sledeće, kad govorimo o zdravstvu zamoliću vas, odnosno očekivala sam od vas, vrlo iskreno vam govorim, da ćete stati u zaštitu ljekara koji su prema navodima u medijima bili pitani, rekla bih isleđivani zašto su liječili određene ljude. Pa dokle smo mi to došli, da ljekari ne smiju da rade svoj posao za koji su učili šest, deset, 15 i 20 godina? To je nešto što u ovom društvu morate odreagovati, odnosno stati u zaštitu ljudi koji rade svoj posao, jer ga rade savjesno, a to je za mene bio poraz, vjerujte, poraz društva da se zdravstveni radnici ispituju. Da li neko u MUP-u, SUP-u ili ne znam ti gdje zna za određenu dijagnozu, ljudi moji? Dali smo sebi za pravo da se miješamo i u to. Dokle društvo ide? Ide u opasnom pravcu. Znate zašto? Zato što imamo narativ, jedan je govor u javnom diskursu, a onda drugo mislimo, treće radimo i stalno relativizujemo, ali mislimo, radimo i govorimo. To nije sledstveno. Imamo potpuno različito od onoga što kažemo da uradimo sledeći dan. To je bijelodano i to se vidi. Zato moramo

uraditi uticaj na državne organe, na sve one koji obnašaju funkciju, da moraju drugačije da se ponašaju u društvu.

Kada govorite o prosvjeti i o tome da imamo, imali smo po meni jednu nezabilježenu situaciju da se dvoumimo da li ćemo naše mlade ljude poslati na Olimpijadu znanja. Pa zamislite, morate da vi reagujete da bi neko otišao na Olimpijadu znanja. Dokle je to došla prosvjeta u Crnoj Gori? Umjesto da se ponosimo time, mi smo napravili sve moguće opstrukcije da do toga ne dođe. Onda se pitamo zašto nemamo nastavnika hemije, fizike i tako dalje. Nećemo ih ni imati zato što nam je prosvjeta, borimo se za plate, kad ljudi štrajkuju prijeti im se da će biti procesuirani, oni su na prosječnoj plati i tako dalje i tako dalje. To su ključni problemi prava i sloboda u kojima mislim da možete i morate dati jedan veći doprinos.

Ono to je jako važno napomenuti jeste upravo ono što se dešava, a to je i nasilje u porodici i maloljetnici koji svojim ponašanjem doprinose da ovo društvo njima mora pozabaviti. Nije dobro ni da je otćutano, navijači koji kažu žica - Srebrenica i tako dalje, to nije dobro za društvo. Morate i tu reagovati. Ti mladi ljudi, njima se mora pomoći da izađu iz tog sistema mržnje. Postoje mnogo ljepše stvari za njih, a to su putovanja i edukacije i druženje sa nekim ljudima koji im samo mogu biti od dobiti. Zato u tom javnom diskursu zaista bilo bi dobro da se više čuje glas ombudsmana u tom jednom procesu koji usmjerava tokove na onaj način na koji je to neophodno. U suprotnom, crnogorsko društvo klizi u jedan totalitarni sistem, u jedan sistem gdje svi mi koji ne mislimo isto imamo opasnost da ćemo sjutra biti na neki način ili kažnjeni ili sankcionisani ili ko zna šta nas to čeka sjutra.

Takođe, ono što sudovi rade, svjesna sam da vi ne možete na njih da utičete, ali smanjenje kazni za silovanje koje se desilo od strane Apelacionog suda sa 15 na osam godina, pa zatim smanjenje drugog počinioca sa pet na četiri godine. Drugog počinioca koji je imao nasilje u porodici, molim vas, sud osuđuje, iako je povratnik, na deset dana javnog rada. Kakav je to prostor za djelovanje? To je prostor gdje kažemo izvolite, svi možete da radite šta hoćete i niko do vas neće biti kažnjen. Znate kako, sistem ide tako, doći će do jedne granice pucanja. Svi će pokušati da rade što god hoće, svima je sve dozvoljeno i onda će doći jedan momenat gdje ćemo svi stati i reći šta se ovo desi. Ljudi koji su u javnom prostoru, koji rade neke svoje funkcije, na njima se nalaze, svoj govor moraju prilagoditi jednom pomirljivom tonu, jednom razumijevanju kako bi na zajednički način radili na humanizaciji crnogorskog društva. Crnogorsko društvo nikad nije bilo društvo koje se sladilo i koje je likovalo nad tuđim mukama i koje je osuđivalo za sve ono što se ne slaže sa nekim ili nekom. Zato mislim da crnogorsko društvo ne zaslužuje ovakav narativ jer je ono uvijek

bilo čojsko i ono se uvijek prepoznavalo po tome da pomažemo jedni drugima, a sada smo u onome sistemu da se sladimo mukama jedni drugima, da govorimo govorom mržnje. Molim vas, učinite nešto da se to promijeni. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 15:15:42)

Zahvaljujem, koleginice Despotović.
Procedura, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (10.07.24 15:15:51)

Pošto imamo važan pres u holu Skupštine, možemo li napraviti pauzu deset minuta, pošto su sve govorinice iz reda poslaničkog kluba DPS-a?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 15:15:59)

Možemo, naravno. To je praksa koju primjenjujemo za sve klubove.
Pauza deset minuta.

-Pauza-

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 15:58:28)

Poštovane koleginice i kolege, nastavljamo sa radom.
Molim poslanika Momčila Lekovića da uzme riječ, a koleginicu Zoju Bojanić Lalović da se pripremi.
Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (10.07.24 15:58:38)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejoviću.
Poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani Crne Gore, poštovani gospodine Bjekoviću sa saradnicima,
Ja ću se kratko osvrnuti na sve ono što su vaši problemi prije svega u vašem radu i oblasti kojom se bavite. Dakle, govorilo se o govoru mržnje i o svim tim stvarima koje su zaista nedopustive u našem društvu, ali to je

nešto što već ne samo godinama već i decenijama postoji ovdje. Ono što mislim i što želim ovim putem da istaknem jeste to produkovanje podjela, produkovanje govora mržnje koje je možda još značajnije od samog govora mržnje koji će nastati u nekom trenutku, a sve smo to imali godinama i decenijama unazad i sve se to stvaralo prije svega iz podzemlja, od strane kriminalaca i kriminalnih klanova koji su vladali upravo na tim podjelama, upravo na govoru mržnje što je zaista nedopustivo i nedozvoljeno. Ja ću uvijek davati doprinos i uvijek ću se truditi da toga ne bude, ne samo u ovom parlamentu nego i na ulici među građanima. Zaista smatram da svi treba da se borimo i da radimo da konačno ovo društvo i da konačno ova država sazre, i da konačno krenemo da se ostvarimo, i da konačno krenemo da državu unaprijedimo odnosno usmjerimo je da ona ide u pravcu u kojem treba da ide.

Što se tiče samog Izvješaja, ja ću konstatovati da je sadržajan i sveobuhvatan dokument sličan onima koje smo imali prethodnih nekoliko godina da raspravljamo i da o njima govorimo. Preskočiću na samom početku ove statističke podatke jer ste o tome i vi govorili. Zaista smatram da su preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda date u oblastima uprave i pravosuđa, zaštite od torture, prava djeteta, mladih i socijalne zaštite kao i zaštite od diskriminacije ranjivih grupa i rodne ravnopravnosti vrlo značajne. Koleginica Anđela će takođe u toku svog izlaganja fokus staviti prije svega na prava djece, medije i korupciju, ja ću nešto više analizirati oblasti javne uprave, pravosuđa i oblasti zaštite od diskriminacije ranjivih grupa i rodne ravnopravnosti.

Kada je u pitanju oblast uprave kao i prethodnih godina kao što vidimo ponavljaju se oni isti razlozi nezadovoljstva građana odnosno problemi sa kojima se oni susreću u vezi sa radom organa javne uprave kao što je dužina trajanja upravnih postupaka, nedostatak efikasnosti i djelotvornosti u postupanju organa državne uprave, višestruko ukidanje odluka i njihovo vraćanje na ponovni postupak i odlučivanje, donošenje istovjetnih odluka u ponovljenom postupku suprotno ukidnim razlozima koji su već bili predmet razmatranja neposredno viših organa pa čak i sudova. Sve ovo ukazuje na potrebu preduzimanja aktivnih mjera od strane nadležnih organa kako bi se to nezadovoljstvo prevazišlo. Organi javne uprave treba zaista dosljedno da sprovode sve ove mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti u cilju blagovremenog i efikasnog rada.

Neophodno je nastaviti i aktivnosti u uspostavljanju efikasnosti sistema odgovornosti u javnom sektoru zbog neblagovremenog postupanja, nezakonitog rada i kršenja prava građana. Takođe, kao što znamo i vidimo kao i prethodnih godina česte su pritužbe na rad pravosudnih institucija, primarno sudova, koje su se u najvećem broju

odnosile na poredu prava na suđenje u razumnom roku i to uglavnom kod prvostepenih sudova. Prepozanat je i problem organizacione prirode u pogledu nedovoljnog broja sudija i neblagovremenog i neefikasnog popunjavanja slobodnih sudskih mjesta u osnovnim sudovima, ističe se važnost i uloga Sudskog savjeta u ovom pitanju kako se sudski postupci ne bi neopravdano odugovlačili. O ovom problemu smo između ostalog govorili juče u ovom visokom domu.

U oblasti zaštite od diskriminacije ranjivih grupa i rodne ravnopravnosti broj predmeta u radu je približan kao i 2022. godine, a najveći broj predmeta je bio u oblasti rada i zapošljavanja što je trend koji je bio zastupljen i tokom prethodnih godina. Nažalost, kao što rekoh na samom početku, govor mržnje je i dalje izražena pojava u online prostoru, što znači da se na nju mora efikasnije reagovati i preventivnim mjerama i adekvatnim procesuiranjem kada se to zaista i desi. Tu moramo kao društvo, kao što rekoh, svi zajedno bez izuzetka djelovati, a naročito mi koji smo nosioci najviših državnih funkcija i moramo pružiti primjer kako se ove stvari, ako se ne mogu momentalno iskorijeniti onda svesti na najmanju moguću mjeru, jer tada ćemo kao društvo sazreti, krenuti naprijed.

Na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje potrebno je reagovati izricanjem efikasnih i djelotovornih sankcija kako bi se poslala odvraćajuća poruka potencijalnim počiniocima. Takođe, diskriminacija po osnovu invaliditeta i dalje je prisutna nažalost u Crnoj Gori i tu nismo sazreli kao društvo i kada je u pitanju pristup i dostupnost osobama sa invaliditetom svih objekata, površina javnog saobraćaja, kao i informacija i komunikacija u skladu sa standardima pristupačnosti i kada je pitanju inkluzivno obrazovanje djece sa smetnjama u razvoju i prilagogađovanje obrazovnog procesa njihovim potrebama na prilagođen način i jačanjem stručnog kadra. Diskriminacija je takođe prisutna i kada su u pitanju uslovi za učešće lica sa invaliditetom u javnom i političkom životu, kao i aktivno i inkluzivno participiranje na mjestima donošenja odluka o zašpošljavanju i sličnim stvarima, te ste i u ovom pravcu, kao što smo vidjeli, dali nekoliko preporuka.

Na samom kraju, da bih ostavio vremena koleginici, iz svega ovdje priloženog možemo zaključiti ono što sam i na samom početku kazao, da je zaista ovo izvještaj koji je jedan dobar putokaz kako treba rješavati brojne probleme iz različitih oblasti, a koji evidentno postoje. Moramo definitivno svi usmjeriti snage, svi krenuti naprijed i probati da svi ovi problemi, sve ove prepreke koje postoje budu za nama. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:06:10)

Zahvaljujem uvaženi kolega Lekoviću.

Sada molim koleginicu Zoju Bojanić Lalović da uzme riječ, a koleginicu Sonju Milatović da se pripremi.

Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (10.07.24 16:06:21)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Bjekoviću sa saradnicama, uvažene koleginice i kolege poslanici, građanke i građani,

Danas razgovaramo o Izvještaju koji je vrlo bitan za razumijevanje trenutnog stanja i ambijenta u kojem živimo i u kojem radimo. Naime, crnogorsko društvo jeste multietničko, jeste multinacinalno, ali to nas nikada nije opterećivalo niti je među nama ukazivalo na različitorsti, naprotiv, mi smo to tretirali kao našu prednost. U ovom trenutku na putu ka Evropskoj uniji Crna Gora opterećena je uprvo pitanjima nacionalizma, duboke podijeljenosti i čini mi se da nikada nije bio takav ambijent da ne samo da su ogrožena ljudska prava već je i ugroženo ljudsko dostojanstvo.

Danas smo puno razgovarali i o pitanjima koja opterećuju crnogorsko društvo, a iz kojih proizilazi upravo urušavanje tog ljudskog dostojanstva, lijepo su naše koleginice govorile o tome, ali čini mi se ako bi svi poslanici u ovom domu pažljivo iščitali ovaj izvještaj da bismo se suočili sa pitanjima koja treba da rješavamo baš ovdje.

Govorili smo i o modelima i o uzorima i o tome da i mi u ovom domu treba da budemo modeli ovom društvu, ali negdje ostaje dilema da li smo zaista valjani modeli ako nekada i odavde izađu neke riječi koje su na granici između onoga što je govor mržnje i onoga što je korektno mimoilaženje u stavovima. Lijepo je imati drugačiji stav, ali treba se voditi i onom maksimom da ne slažem se sa onim što kažeš, ali ću do kraja se boriti za tvoje pravo da to izgovoriš. Zaboravljamo na to i u toj želji da dominira naš stav i naša misao vrlo često gazimo ono što je čovjek.

Govorili smo danas i o prosvjetnim radnicima. Prvi put ću do sada govoriti o onome o čemu je govorila moja koleginica Aleksandra Despotović, a to je ta čuvena smjena direktora. Nije pitanje bilo smjene ljudi sa funkcija, nije ona u tom smislu bila toliko bitna koliko je bilo bitno da su ljudi iz profesije koja je najponosnija, najdostojanstvenija, upravo svedeni bili na nivo koji je urušio njihovo dostojanstvo. Samo ću kratko, jer moje koleginice i kolege iz grupe bivših direktora ne vole da govorim o njima na taj način, ali ću ipak reći ovdje da ima i onih koji još uvijek primaju

platu sa biroa. O tome ćemo nekom drugom prilikom, to je za neka druga vremena, kada se sve slegne i kada ovo društvo malo drugačije poslije ovih turbulencija krene da razgovara na pravi način i o onome što su posledice te 2020. godine, pored benefita o kojima vladajuća većina toliko sve ovo vrijeme govori.

Kada sam rekla da iz vašeg izvjštaja možemo mnogo toga da saznamo onda sam zaista mislila na pitanje institucija, pitanje administracije o kojem ste toliko govorili, o procedurama i o pitanjima stvarnog stanja koje postoji u crnogorskom društvu. Na 247 stranice ovog izvještaja temeljno ste se bavili mnogim pitanjima, i pitanjima zdravstva i pitanja socijalne zaštite, i pitanjima odnosa medija, i pitanjima sudstva i tužilaštva, ali ja ću se kratko osvrnuti na VI Poglavlje koje se odnosi na prava djeteta, mlade i socijalnu zaštitu. Ovdje ću pažnju skrenuti na ne toliko javnosti poznata pitanja, a koja i te kako opterećuju i naše učenike i naše roditelje.

Prvo pitanje je pitanje kojim ste se temeljno bavili, to je pitanje školovanja djece u inostanstvu. Tu ste pokrenuli vrlo zanimljiva pitanja, prije svega način organizacije odlaska učenika u inostranstvo gdje ne postoje jasne procedure niti se Ministarstvo prosvjete uključuje u samu organizaciju, već to organizuju određene agencije. Naši mladi žele da šire vidike i to je u njihovoj prirodi, na tome im ne treba zamjeriti, mi na to treba da gledamo kao na benefit. Neki odlaze na kratko da bi stekli nekad nova saznanja iz većih obrazovnih sistema iz oblasti koje njih zanimaju, neki odlaze i da bi stigli do saznanja o nekim pitanjima koje mi nismo dobro razvili u našoj državi koja se nije tim pitanjima bavila prije svega zbog toga što Crna Gora nije velika država i za neke teme još uvijek ima prostora, a Ministarstvo prosvjete se ovim nije bavilo, već je to prepustilo roditeljima i vaspitno-obrazovnim ustanovama.

Šta je ovdje ključno? S jedne strane organizacija koja je prepuštena roditeljima i sa druge strane procedure za one koji žele da se vrate i nastave školovanje u svojoj zemlji. Tu mislim konkretno na učenike koji odlaze na jednu godinu, recimo poslije završenog II razgreda srednje, III razred idu negdje, vratili bi se da nastave školovanje ovdje i tu ih dočekuju procedure koje nisu na pravi način definisane, ili su zastarjele, ili što je mnogo gore, da je to prepušteno obrazovno-vaspitnim ustanovama da te iste procedure tumače na neki svoj način, tako da od jedne ustanove do druge imate različit pristup ovom pitanju. Naravno, mnoge to osporava ili da pođu negdje ili čak da se vrate. Pitanje kojim bismo morali u narednom periodu da se temeljno bavimo.

Drugo pitanje, pitanje talentovanih učenika ili nadarenih kroz priču o čuvenoj Olimpijadi znanja kada naši najbolji takmičari iz fizike nisu imali

dovoljno sredstava da pođu na međunarodno takmičenje i kada se pojavila ona spasilačka priča iz Vlade da je novac pronađen. Meni je to više tada ličilo na kupljenje političkih poena, nego što je to zaista bila neka dobra organizacija. Do ovoga ne smije da dođe i talentovani učenici treba za nas da budu upravo resurs na koji treba da računamo u budućnosti, da ulažemo u njih i da ne dovodimo u pitanje kroz dobru organizaciju da li će i kako moći da nas predstavljaju negdje izvan granica ove zemlje. Osim toga, strategije o talentovanim učenicima koje postoje od ranije treba unaprijediti i samim tim pomoći i nastavnom kadru u bazi da prepoznaju talentovane učenike i da talenat kod njih razvijaju. Naravno, mi kao društvo u ovom trenutku opterećeni nekim drugim temama očigledno da zanemarujemo ono što je suštinsko, a što moramo unaprijediti.

Govorili smo o nasilju i ovdje i na odborima, a vi to lijepo u izvještaju locirate s jedne strane kroz nedovoljno pripremljene obrazovno-vaspitne ustanove za prevenciju i borbu protiv nasilja, nedostatak stručnih službi, drugo pitanje vrlo važno, treće pitanje škola kao nesigurni ambijent i naravno ključno pitanje nedostatak povjerenja na svim nivoima kada je obrazovni sistem u pitanju. Imali smo onda ulazak nepoznatog lica u školsko dvorište koji je pretukao maloljetnike. Zatim, imali smo najnovije, u ovom izvještaju to ne stoji, ali očekujem da će se to naći u izvještaju za ovu godinu, paljenje škole, odnosno zapaljena škola u Donjoj Gorici. Još uvijek ne znamo ko je stvarni krivac. Koliko smo informisani iz medija, krivci su na kraju bili roditelji. Dakle, apsurd u kojem živimo tu je doživio kulminaciju. Imamo vaspitne mjere na taj način definisane da je sve riješeno time što smo se učenika koji je napravio prestup oslobodili i prebacili ga u neku drugu školu. Pokazali smo i slabost sistema. Pokazali smo nedostatak želje da pomognemo i tom učeniku i njegovim roditeljima.

Negdje ste u izvještaju konstatovali, da sada ne citiram, da su se neke lokalne zajednice organizovale solidno da učine nešto po pitanju borbe protiv nasilja. Kratko ću vas informisati o jednoj dobroj inicijativi koju je Klub Demokratske partije socijalista u Podgorici na lokalnom nivou ponudio kao jedno moguće rješenje ili kao podršku lokalne vlasti - osnivanje kancelarije za podršku djeci kao žrtvama nasilja, djeci kao počiniocima nasilja i roditeljima svjesni da imamo puno primjera da se nasilje dešava ne samo u obrazovno-vaspitnim ustanovama već i da je značajan procenat onih koji trpe nasilje ili čine nasilje na putu od kuće do škole. To više nije, i sami znate, u nadležnosti niti obrazovno-vaspitne ustanove niti Ministarstva, i tu nastaje određeni problem. Isto tako znamo da vrlo često roditelji izbjegavaju da prijave nešto, opet se vraćamo na povjerenje ili zbog nedostatka povjerenja ili zbog nedostatka kapaciteta da prijave neko nasilje i ostaju prepušteni sami sebi.

Ovakve kancelarije koje su dobri primjeri u nekim drugim evropskim gradovima mogle bi da budu dobra podrška uz angažovanje stručnih lica. Nismo dobili odgovor. Ovo je inicijativa još od decembra 2023. godine, odgovor nismo dobili. To vam i govori da smo društvo koje prije svega tretira sve kroz podjele, različitosti, društvo koje je u ovom trenutku oslobođeno bilo kakve želje da unapređujemo već se okupljamo oko onoga što nas čini različitima, a ne oko onoga što treba da nas spaja, nedostatak empatije i tu smo gdje smo.

Htjela bih da skrenem pažnju na još jedno važno pitanje. To je pitanje obaveze našeg sistema, mislim na obrazovni sistem da promoviše razvoj tolerancije i međuvršnjačke medijacije i podrške na čemu vi insistirate. Požuruju me, žao mi je što nemam vremena da se osvrnem na neka važna pitanja iz ovog izvještaja, ali ću samo za kraj reći da pored svih izazova koje ste istakli, a tiče se obrazovnog sistema, čini mi se da naše društvo zanemaruje činjenicu da upravo tu leže problemi našeg društva. Onog trenutka kada uredimo obrazovni sistem na pravi način tada možemo razgovarati o tome da stvaramo humanije i bolje društvo. Diskontinuitet kome smo izloženi poslednjih nekoliko godina, prije svega ukazuje na to da ne možemo da očekujemo da će se nešto u narednom periodu popraviti.

Ovih dana, čuli ste, spominje se rekonstrukcija Vlade. Prvi put poslije 2020. godine smo svi u ovom društvu, pa i u ovoj sali odahnuli jer je na čelu Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija neko koga smo svi podržali niti zato što je iz neke političke partije, niti zato što je u ovom trenutku učinila velika čuda, već zato što je bila i ono prije nego što je došla na čelo Ministarstva prosvjete, zato što je prepoznat radnik iz obrazovanja, razumije sistem, ali i zbog energije koju unosi i uzdiže se iznad političkog trenutka. Kome je stalo do obrazovanja ako u ovom trenutku kroz rekonstrukciju mi mijenjamo ministarku prosvjete? Mislim da nikom nije stalo, već da se isključivo radi o, rekla bih, brutalnoj političkoj trgovini. Obrazovanje je jedina sfera koja to ne trpi. Možemo da budemo politički misleća bića i to se od nas očekuje, i to je potpuno prirodno, svi treba da imamo stav politički, ali kada je riječ o obrazovanju tu ne smijemo da kalkulišemo. Nije momenat da kidamo.

Kolege iz PES-a, zamjeram vam po drugi put kada je u pitanju žena i kada je u pitanju kvalitet. Odćutaćete i ovo kao što ste odćutali i ono što je doživjela koleginica ministarka Maida kada je onako kvalifikovao predsjednik Srbije Aleksandar Vučić. Ono što je dobro i što je kvalitetno treba da podržimo svi odavde. Ćutanje nije sigurnost. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:22:50)

Zahvaljujem, koleginice.

Pošto ste potrošili vrijeme na račun kluba, a imaju prijavljene još dvije poslanice, predlažem pet minuta. Da li koleginica Vuković Kuč ili koleginica Milatović, odlučite, imate pet minuta na raspolaganju. Molim vas da budemo striktni u poštovanju vremena.

Izvolite.

SONJA MILATOVIĆ (10.07.24 16:23:40)

Uvažene građanke i građani, poštovani gosti,

Na dnevnom redu imamo Izvještaj o radu jedne nesporno važne institucije, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Vjerujem da je ovaj trenutak kada je isti došao na dnevni red odlična prilika da se svi pogledamo u oči i podvučemo jasno crtu o stvarnom stanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

U svim srećnim društvima poštovanje ljudskih prava i sloboda je prioritet nad prioritetima. Nažalost, očigledno je nakon svega čemu svjedočimo u Crnoj Gori, to u ovoj zemlji i nije baš slučaj. Posttridesetoavgustovska Crna Gora je, uvažene građanke i građani, Crna Gora u kojoj se pojedinci, pri čemu, da budem potpuno jasna, ne mislim samo na političare progone od strane institucija, recimo od tužilaštva zbog prava na mišljenje i slobode govora. Kakvo je stanje ljudskih prava i sloboda u zemlji u kojoj se kolumnisti, intelektualci, ljudi od integriteta izvode pred lice pravde zbog javno izrečenog stava? Kakvo može biti stanje ljudskih prava i sloboda u državi u kojoj se na karnevalu spaljuje lutka s likom jednog pisca? Kakvo je stanje ljudskih prava i sloboda u državi u kojoj ljudi zbog nečijeg javašluka i siledžijskog nastupa koje, zahvaljujući ovom tužilaštvu prolazi nekažnjeno, ne mogu da ostvare svoje biračko pravo u periodu dužem od dvije godine. Kakvo može biti stanje ljudskih prava i sloboda u zemlji u kojoj je mjera pritvora izjednačena s kaznom zatvora, u društvu u kojem se prije presude presuđuje od strane onih koji ne nose sudijske toge. Odgovor je prost, uvažene građanke i građani. Stanje na polju poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori je zabrinjavajuće. Zabrinjavajuće je, između ostalog, jer u ovoj državi Ustavni sud koji je krovna instanca za zaštitu ljudskih prava i sloboda ocijeni da je nekom licu povrijeđeno pravo na ličnu slobodu, a za tu ocjenu niko i ne mari. To nije samo u jednom slučaju. Dakle, uvaženi gospodine Bjekoviću, mi smo država u kojoj Ustavni sud saopštava nedvosmislen stav o tome da se krše osnovna ljudska prava, ali očigledno

je da imamo tužilaštvo koje misli da je iznad sistema. Živimo, dakle, u jednoj atmosferi progona i političkog revanšizma u kojem se predlažu i neki novi zakonski mehanizmi koji će stvoriti preduslove da se ljudi besomučno dugo drže u pritvoru kako im se faktički presudilo i prije suda. Ne manje važno od toga, štiti li država, u kojoj se silovateljima djece smanjuju kazne, djecu i dječija prava. Umjesto što se taktizira kako da se pojedinci što duže ostave iza rešetaka jer to donosi jadne i bijedne političke poene dok istrage ne mrdaju s mjesta, bolje bi bilo da se pozabavimo time svi do jednog u ovoj sali da silovatelji djece iza tih rešetaka borave najduže moguće kako bismo zaštitili djecu u konkretnom slučaju djevojčice čija su prava zbog ovakvog odnosa crnogorskih sudova danas ugrožena. Svaka djevojčica u Crnoj Gori ima pravo da se osjeća sigurno i bezbjedno, a država ima obavezu da joj tu sigurnost i tu bezbjednost garantuje.

S obzirom na vrijeme u kojem živimo, ništa me ne može uvjeriti u to da je stanje na polju zaštite ljudskih prava i sloboda zadovoljavajuće i da ljudska prava i slobode danas u Crnoj Gori nijesu ugrožena. Dakle, ljudska prava i slobode su degradirana. Degradirana su jer je vrlo svjesno i nesavjesno kreiran ambijent koji je produkt vladajućih politika koji je uvijek nedvosmisleno nazivan nazadnim, u kojem se satanizuje onaj koji ne ide uz dlaku aktuelnoj vlasti, ko se usudi da kritički promišlja i bilo šta progovori. No, srećom, mnogo nas je takvih. Toliko nas je da nas nikada neće ućutkati. Preciznije, degradirana su zahvaljujući političkom revanšizmu koji je toliko uzeo maha, koji se najbolje slikovito prikazuje kroz sječu direktora škola koji su nezakonito smijenjeni, privodim kraju, što predstavlja ujedno i nezapamćeni pokušaj urušavanja ličnog i profesionalnog integriteta pojedinaca, a za sve to će država, odnosno vi, uvažene građanke i građani, morati da platite preko 250 hiljada eura. Da su degradirana vidi se i na primjeru senzacionalističkog hapšenja koje nije put do pravde nego predstavlja predstavu za šire narodne mase. Na kraju, najbolji je prikaz one čuvene: "Tresla se gora, rodio se miš".

Zaključno, uvažene građanke i građani, dok su pričali kako oslobađaju Crnu Goru oni su zapravo mnoge pokušali da oslobode od prava da misle i govore. To je sve što treba da znate o ovoj posttridesetoavgustovskoj Crnoj Gori. Što se tiče efikasnijeg pristupa i aktivnijeg djelovanja brojnih institucija na polju zaštite ljudskih prava i sloboda, posla ima ko hoće da radi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:29:49)

Zahvaljujem, koleginice Milatović.

Sada riječ ima Aleksandra Vuković Kuč, pet minuta, molim vas. U međuvremenu se prijavila i koleginica Anđela Vojinović.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (10.07.24 16:30:00)

Pošto je ovo bio red Demokratske partje socijalista, ali dobro, spremna sam da dam riječ koleginici, ako je to u redu da bi se napravila dinamika, kako vi procijenite. U redu. Hvala vam na datoj riječi.

Uvaženi gospodine Bjekoviću sa svojim saradnicama, vazda mi je milo viđeti vas u crnogorskom parlamentu jer izgleda da ste vi jedina institucija u Crnoj Gori kojoj se u ovakvoj Crnoj Gori možemo izjadati, jer bukvalno su se politička situacija i govori u Parlamentu pretvorili, kako bi Tin Ujević rekao, u "svakidašnju jadikovku". Mi se vama izjadamo i na temu koja se često vas i ne tiče. Zbog toga ću ja ponukana onim ili, kako bih nazvala današnji govor Kenane Strujić Harbić, lament nad Pljevljima, definitivno lamentirati nad Nikšićem, i to baš vama da biste čuli kao Pljevljak kako je nama tamo u Nikšiću.

Naime, za dva dana je 13. jul, najveći praznik u istoriji Crne Gore. Tada slavimo Dan državnosti, dakle dvostruki datum 13. jul 1878. i dan kada smo na Berlinskom kongresu ozvaničili nezavisnost Crne Gore i 13. jul 1941. godine kada je u Evropi zapucala prva puška o kojoj je pisao i Sartr, puška slobode i obnove crnogorske nezavisnosti. Međutim, kada se približite našem gradu Nikšiću dočekaće vas čestitka Dana državnosti na kojoj je jedna ilustracija. U početku sam mislila da je to zbog toga što su u prvom planu trobojke, a onda sam poslije shvatila da definitivno treba čitati podtekst, pa nas je dr Tatjana Koprivica upozorila o kakvoj ilustraciji je riječ. Naravno, to je ilustracija veselja na Cetinju povodom crnogorskoga osvajanja albanskog Skadra.

Dakle, nama se svakoga dana u Crnoj Gori šalju poruke da više ne postoji građanska i sekularna Crna Gora, da nje više nema i da će je sve manje biti. To rade uporno oni kojima institucije ove države omogućavaju da rade što hoće, da ostvaruju svoje dječačke lične snove, da podižu spomenike đe im padne na pamet i krstove đe im padne na pamet. Danas imate krst u Bijeloj. Juče ste imali spomen obilježje Blagoju Krušiću u Banjanima.

Pitam šta radi to Ministarstvo kulture. Je li, zaista, Ministarstvo kulture dozvolilo da se podižu spomenici ljudima spornih biografija? Budite sigurni da ti ljudi koji podižu spomen obilježja Blagoju Jovanoviću, Blagoju Krušiću i žele da podignu spomenik Pavlu Đurišiću uvijek misle samo na jedan

njihov angažman, ne na ono dobro i slavno što su neki od njih uradili u slučaju Krušića, nego upravo na njihovo četničko saradništvo i ono što su kao saradnici Draže Mihajlovića ostvarili u svom životu. Želi se potpuna rehabilitacija fašističkog pokreta koji je u stvari ozvaničen i označen presudama o ratnim zločincima koji su ga činili. To je danas moj Nikšić i zato lamentiram nad njih.

Samo ću podsetiti na to da će se danas sigurno naći opravdanje za tu čestitku, jer predsednik Nikšića nekako najlakše opravdanje nađe da se pozove na Turke, pa će reći nije to bio albanski Skadar, bio je to osmanski Skadar, kada pjevaju da "leleču Turci i kukaju bule" nije on mislio na današnje bošnjake i muslimane nego je mislio na tadašnje okupatore i osvajače. Nekako im je strašno lako pronaći izgovor za to što nam tako svakodnevno serviraju kao našu svakodnevicu kako bi se privikli da nešto što je neredovnost, nešto što je šovinizam i nacionalizam postane naša normalnost. Zato često i uvijek citiram jednog od svojih omiljenih pjesnika nadrealizmom Koču Popovića, ne zato što je bio to što je bio - revolucionar i veliki čovjek, nego zato što je najviše od svih upozoravao šta nama može kao najrazornija naša žica i naše ogledalo politika koja pothranjuje nacionalizam donijeti. Može nam donijeti jedno svakodnevno umiranje i konačno smrt onoga što jeste normalnost i redovnost. Svakome ko umije da misli i vidi dalje od svog nosa i kućnog praga mora biti jasno da bi bez njegovih slugu četnika i ustaša položaj okupatora već sada bio neodrživ i neizdržljiv, kaže Koča Popović. To govorim u svjetlu 13. jula, naravno. Mi moramo znati da naša domaća "peta kolona", dakle naši kolaboracionisti koje zovemo jasno i glasno četnici i ustaše i oni koji su činili zla po našoj Crnoj Gori, po ševeru Crne Gore, hoće da im se podižu spomenici, odnosno Pavlu Đurišiću. Pa, čujemo divne vijesti, nadamo se da je spin, da će i najveći zagovornik podizanja spomenika jednom od najvećih ratnih zločinaca na ovim prostorima Pavlu Đurišiću postati možda i dio rekonstruisane Vlade ne bi li zamijenio ministarku koja radi svoj posao onako kako treba. Poruka da se pošalje - budite što gori da biste bolje prosperirali u crngorskoj politici i vladajućoj kasti, jer ako ste dobri zlo ćete završiti, smijeniće vas, zamijeniće vas. Onaj ko radi dobro u ovoj vladajućoj kasti ne radi dobro za ovu vladajuću većinu, jer politička ideologija ove vladajuće većine je politika rehabilitacije onih koji su pomagali okupatorima, četnika, četnika. To hoće predsednik Nikšića Marko Kovačević i to je naša zla sudbina.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:36:34)

Molim vas, koleginice, završavajte, da ne prozivamo poslanike, možemo izazvati onda bočne replike neplanirano.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (10.07.24 16:36:37)

Imala sam više tema, ali sam bila podstaknuta i potpuno sam zamijenila svoj primarni govor ovim savršenim jer želim da spasavamo grad po grad, želim da spasavamo grad po grad, a ovo namjerno govorim baš u prisustvu poslanika vladajuće većine koji su u prilici da takve politike i persone koje ih predstavljaju smijene sa vlasti, da spasemo Pljevlja i da spasemo Nikšić u vašim je rukama. Pokušavam da utičem na vašu savjest govoreći o tome šta je istorija, šta je sadašnjost i kakva nam je budućnost ukoliko budemo živjeli u ovom konglomeratu, mogu slobodno reći, nikogovića jer mi moramo govoriti jasnim i čistim jezikom kad govorimo o nacionalizmu i šovinizmu. Najzad, vi znate da je poezija sve i da je književnost sve, ne bih voljela da Crna Gora ovakva naša u kojoj se ne zna ko to nama sudi kojim pravom i po kojim zakonima kako bi rekao Meša Selimović u svome i možda i najboljem jugoslovenskom romanu "Derviš i smrt" - postane zindan, da postane tamnica. Nijednome narodu, ni srpskom ako se u jednom momentu u ovoj državi u ovom društvu ošetio ugroženim, ali ni ostalim narodima mi ne smijemo dozvoliti da ova država naša Crna Gora, mala Jugoslavija i u najboljim vremenima, postane zindan svojih naroda i da iko ko broji 2% u našoj populaciji ili 46% bude trećerazredni narod jer Crna Gora ne može i ne treba da bude država naroda, Crna Gora je država njenih građana sa svim raznolikostima, šarolikom kulturom, svim našim vjerama. Ne dozvolimo Marku Kovačeviću, protiv koga lično nemam ama baš ništa, ni kada kaže da on nosi onu neku šubaru kako ga zovu zbog toga iz jedne predstave posvećene Blagoju ... (prekid) ali ne dozvolimo da se opšte dobro pretvori u ostvarenje ličnih snova jednoga dječaka koga ja ne želim ni da satanizujem ni vulgarizujem. Govorim ovđe o politici koja je nakaradna, nazadna, koja će nas sve odvesti u ambis, ambis mržnje, ambis nepodnošenja, jer mogamo govoriti jednim jezikom kako ga god zvali, jezikom ljubavi i čovječnosti, a ovakve ideologije i pozivanje na ovakve tzv. junake nas ne vodi tome, vodi nas jednom opštem razdoru. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:39:44)

Zahvaljujem, uvažena koleginice. Dozvolite mi bukvalno dvije rečenice jer ste mi se u jednom trenutku obratili. Naravno, potpuno je legitimno da imate takvu sliku o situaciji u Crnoj Gori. Kao što znate prije deset dana smo dobili IBAR, sasvim izvjesno smo buduća članica Evropske unije, nastaviće se borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, očekuju nas veće plate, veće penzije. Takođe, apsolutno sam saglasan sa vama da ne treba imati diskriminatorski odnos prema bilo kom narodu, tako da mislim da nas čeka mnogo svetlija budućnost.

U međuvremenu se javio kolega Pižurica. Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (10.07.24 16:40:33)

Moram vam reći da sam zaista uživao u svim diskusijama mojih poštovanih koleginica i bilo je zadovoljstvo slušati ih sve jednu za drugom. Obratio bih se koleginici Vuković Kuč i profesorici Zoji Bojanić Lalović, pa bih iskoristio jedan komentar na oba njihova izlaganja.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:41:00)

Izvinjavam se, kolega, ovo je komentar na izlaganje, jer kasnije hipotetički može se neka od koleginica javiti da ima odgovor.

U redu.

MILOŠ PIŽURICA (10.07.24 16:41:10)

Neće biti ništa što će izazvati prevelike komentare.

Koleginice Vuković, maršal francuski Peten je bio najodlikovaniji francuski generel u Prvom svjetskom ratu, ali u Drugom svjetskom ratu je bio kolaboracionista i najveći izdajnik. Ne mogu da se složim sa vama da može da se razdvaja istorijska ličnost ako je nešto uradio dobro i loše i da se to može da se razdvaja u bilo kojoj ličnosti. Ne postoji nijedan kolaboracionista koji može biti heroj ni u jednom vremenu, zapamtite, nijedan.

Koleginice Lalović Bojanić, želim da se složim sa vama da je ministarka Anđela Jakšić Stojanović jedan izuzetan ministar, da sjajno obavlja svoj posao. Često ističem i nju i dvije ostale ministarke iz Pokreta Evropa sad, a to su Maida Gorčević i Naida Nišić kao jedan od najboljih primjera žena u politici i koliko su doprnijeli radu Vlade i samim uspjesima Crne Gore u poslednjih sedam, osam mjeseci. Drago mi je što ste i vi to

primijetili i zaista moram da se složim. Siguran sam da će karijera naše uvažene ministarke Jakšić Stojanović samo da ide uzlaznom putanjom. Mislim da je ova funkcija koju ona trenutno pokriva samo jedna u nizu najodgovornijih funkcija u Crnoj Gori koje će da pokriva i da će biti sigurno žena koja će prva pokriti neku od najvažnijih funkcija u Crnoj Gori. Ipak ne mogu da se složim da je Demokratska partija socijalista mnogo marila za obrazovanje ako se sjetimo da je u koalicionim vladama koje ste vi imali resor prosvjete uglavnom služio za potkusurivanje. Pogledajte što smo mi uradili, postavili smo našu najbolju ministarku za ministarku prosvjete i nauke. Ako uzmemo samo da je gospodin Migo Stijepović bio ministar prosvjete dovoljno govori o tome koliko je Demokratska partija socijalista marila za obrazovanje u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:43:45)

Zahvaljujem, kolega Pižurice.

Odgovor, po minut. U redu. Molim vas, zanimljiva je tema, imate pravo, odgovor na komentar. Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (10.07.24 16:44:03)

Kolega Pižurica, kada sam govorila o koleginici Jakšić Stojanović nisam pri tom razmišljala o njoj kao pojedincu, pripadnici vaše političke partije, nego personifikaciji nekog ko je pokrenuo aktivnosti u obrazovanju. Jasno je da će njena karijera ići uzlaznom putanjom jer kvalitetnom čovjeku nije potrebno da iza njega stoji partija, vrijednom, odgovornom i kvalitetnom, ali pitanje je kuda ide obrazovanje ako mi kvalitetnog čovjeka koji pokreće određenu energiju i izaziva povjerenje kod prosvjetnih radnika sklanjamo samo zato da bi se politički namirili. To nije dobro i iz pozicije prosvjetnog radnika to moram reći. Time što sam govorila o primjeru koleginice Jakšić Stojanović koju isključivo poznajem kao nekoga ko je bio u obrazovanju, ne toliko koliko ja jer je mlađa, ali dugo i ostavila je traga i prije dolaska u vašu partiju, htjela sam i da svojim primjerom pokažem da se u ovom domu možemo izdići iznad političkih razlika. Moj odnos će biti takav prema svakoj ženi ili koleginici ili kolegi koji pokaže da mu je stalo do države Crne Gore, iz koje god partije dolazio. Takav odnos će moj biti i onda kada bude trabalo braniti principe iz koje god partije ti ljudi dolazili. Razgovarate sa nekim, odnosno obraćate se nekom ko nikada nije pokazao mržnju prema ljudima koji drugačije misle ili osjećaju.

Kada govorimo o doprinosu u obrazovanju, takođe govorite sa nekim ko misli da je ipak ostavio nekog traga. Neću govoriti o svojim rezultatima, bilo bi neskromno, ali ću vam još nešto reći. Pomenuli ste konkretno Miga Stijepovića, u 30 godina koliko spominjete bio je i gospodin Backović, ugledni akademik, reći ću vam da je 2001. godine došlo do čuvene reforme obrazovnog sistema Crne Gore, bila sam dio toga, kada su prosvetni radnici u Crnoj Gori prošli najbolje obuke, kada je u obrazovni sistem uvedena metoda aktivne natave, kada smo dobili samostalne udžbenike, kada se Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Crne Gore odvojio, počeo samostalno da stvara udžbenike za naše učenike, kad su naši ugledni prosvetni radnici i akademici dobili šansu i da pišu. U ovom domu danas imate autore, odnosno autorke udžbenika, poslanice. Oni sami mogu da vam kažu šta to znači. Takođe, za vrijeme gospodina Stijepovića imali smo pomaka u toj oblasti zato što je gospodin Stijepović bio od ministara koji su slušali savjete svojih timova, stručnih timova. Ne možemo reći da je baš sve u ovom sistemu išlo unazad, jer iz ovog sistema su izašli i ti neki kvalitetni kadrovi. Pa i gospođa Stojanović koju ja danas podržavam svim srcem, zaista profesionalno i ljudski, bila je dio tog sistema i prosvetni radnici koji sjede ovdje su bili dio tog sistema. Hoćemo li da kažemo da ništa to nije bilo dobro?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:48:14)

Molim vas, koleginice, završavajte. Potrošili ste vrijeme.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (10.07.24 16:48:15)

Prostora za unapređenje je bilo i ne spadam u one koji nijesu kritikovali i taj način rada tada, ali u ovom trenutku od 2020. godine vam tvrdim da je sistem stao, a to možete i da provjerite i vi imate neke u sistemu obrazovanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:48:44)

Zahvaljujem.
Sada molim poslanicu Anđelu Vojinović da uzme riječ.

Molim vas, u ime kluba, vaša koleginica je imala odgovor na komentar poslanika Pižurice, jeste, ali četiri minuta i mislim da sam bilo jako korektan. Možete proceduralno, minut i da izlazimo iz ovog.

Koleginice, molim vas, ako hoćemo striktno da vodimo sjednicu, mislim da sam pokazao visok stepen tolerancije prema vašem klubu, ja vas molim da se vratimo na dnevni red. Ovdje su gosti, imamo još jednu tačku dnevnog reda i da idemo dalje. Molim vas.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (10.07.24 16:49:29)

... odgovaram kolegi Pižurici. Prvo, za razliku od vaših kolega i od vašeg premijera koji je navodnu podršku povodom neprimjerene izjave predsjednika Srbije Aleksandra Vučića Majdi Gorčević dao na tviteru koji ima veoma mali opseg, vi ste javno u crnogorskom parlamentu podržali svoju koleginicu. Dakle, vi se razlikujete i kad govorim o ovome o čemu ću govoriti, ne govorim o vama.

Dakle, umjesto meritokratije koju ste najavili, gospodine Pižurica, zaveli se kakistokratiju, dakle umjesto vladavine odabranih, najboljih, kompetentnih, doveli ste da vladaju najgori, u svakom smislu najgori i nekompetentni. Najbolji dokaz tome jeste najavljena rekonstrukcija Vlade gdje ćete žrtvovati porad političke trgovine onu koja je najbolje radila posao i koja nije zavađala građane i građanke Crne Gore sa svoje pozicije, veoma osjetljive pozicije ministarke prosvjete, to pod jedan. Pod dva, tačno je što ste rekli da treba biti vrlo odgovoran i ne praviti razlike između onih koji su u nekom istorijskom periodu zaista bili slavni, pa im se i pjeva da su najveći junaci, kao što se recimo pjevalo u slučaju crnogorskog junaka Krsta Popovića, ali nikada nijeste čuli iz redova poslaničkog kluba DPS-a da se afirmativno govori o tome čovjeku samo zbog toga što postoji presuda, ali presuda koja se ipak razlikuje od one Pavla Đurišića gdje su pobrojane sve žrtve koje je on naprvio, brojne i strašne. To sa jedne strane. Dakle, ne afirmišemo one koji su i u jednom trenutku imali neku kolaboraciju sa okupatorom. Ono što mene brine jeste što se sve lično, dakle djetinji snovi, podvelo pod to da se ostvaruje danas kao javna politika, javno dobro Crne Gore. Ja, koja imam pravo da upotrijebim jedan naslov velike knjige Džojsove "Mrtvi", imam pravo da se poklonim svojim mrtvima, danas postavljam pitnaje i ombudsmanu i vama kao poslaniku, da li ja mogu svojim mrtvima da se poklonim i da li je spomen obilježje u Dolima Pivskim prešlo u ingerenciju Srpske pravoslavne crkve, s obzirom na to da samo oni imaju pravo da obilježavaju taj strašni događaj, tu pogibiju moje porodice, to stratište moje porodice, jer mi više nemamo

priliku da zvanično obilježimo to, sem ukoliko to SUBNOR Crne Gore ne uradi na neki vanredan način. Sada postavljam pitanje da li zaista ova politizacija i ova rehabilitacija četništva u Crnoj Gori vodi onome što je dobro u Crnoj Gori. Da li i crkva kojoj vi vjerujete i u koju idete i koju poštujete - to nikada ne mogu dovesti u pitanje niti mi pada na pamet - ima nešto loše u svome radu što bi ste ikada opomenuli? Evo podsjećam i na današnji krst u Bijeloj i da li ćete ikada osuditi parastose presuđenom ratnom zločincu Draži Mihailoviću koji se upravo pod okriljem te crkve događa? Dakle, uz sve poštovanje vaše vjere, institucije u koju vjerujate, koju poštujete i na valu čije ste organizacije zvana "litije" došli na vlast. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 16:52:59)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Idemo dalje. Molim vas da se vatimo na tačku dnevnog reda i molim koleginicu Vojinović da uzme riječ.

Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (10.07.24 16:53:09)

Hvala, potpredsjedniče Pejoviću.

Uvaženi gosti, gospodine Bjekoviću, gospođe Radović i Mijušković, poštovane koleginice i kolege, uvaženi građani odnosno građanke Crne Gore,

Najteža kršenja ljudskih prava danas se odvijaju u sjenci oružanih sukoba u kojima stradaju civili, stariji, žene i djeca. Naglašavajući hitnu potrebu za povratkom univerzalnim vrijednostima i Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima koja nakon 76 godina od usvajanja predstavlja zajednički temelj za borbu za poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda čovjeka, Crna Gora kao potpisnica te deklaracije i kao dio međunarodne zajednice, iako površinom mala, ima veliku i značajnu ulogu u promovisanju poštovanja principa zaštite ljudskih prava i dostojanstva i prava svih kako unutar svojih granica tako i šire, jer ljudska prava ne poznaju granice. Smatram da je ovo danas veoma važna tema za sve nas, posebno ako imamo u vidu da i naš napredak na polju evropskih integracija kojima težimo u ogromoj mjeri zavisi od našeg napretka na polju ljudskih prava i na polju vladavine prava. Sve pohvale svima iz Institucije zaštitnika i na pripremi Izvještaja, ali i na cjelokupnom radu tokom svih ovih godina,

odnosno evo kada govorimo o Izvještaju za 2023. godinu, na uspostavljanju vladavine prava i poštovanju ljudskih prava u Crnoj Gori. Sa druge strane, od vrhovnog branitelja ljudskih prava u Crnoj Gori to se, moram priznati, očekuje. Ali ipak svjesna sam da samo zajedničkim i sinhronizovanim radom i međusektorskim pristupom se može doprinijeti poboljšanju stanja u oblastu ljudskih prava u Crnoj Gori, a unapređenje nam je neophodno i tu se moramo svi usaglasiti, samo što se ne bih usaglasila da se stanje ljudskih prava u Crnoj Gori pogoršalo od 30.avgusta 2020.godine o čemu najbolje svjedoči izvještaj Zaštitnika ljudskih prava u svim prethodnim periodima prije 2020.godine. Ja ću vas podsjetiti, sjetite se samo brutalnih slučajeva torture, mučenja i zlostavljanja. Imamo slučaj Mija Martinovića na koji ću podsjetiti i sjetimo se da su tada u tom nekom ranijem periodu poslanici opozicije hapšeni pod naredbom "hapsi marvu". Sjetite se da je tada građanima koji su protestovali prijećeno traktorima, sjetite se da je i tada potpredsjednica Popović, koja je tada bila poslanica, hapšena zato što je nosila humanitarnu pomoć jednoj starici, ljekove i hranu itd. Zato molim da zaista kada pričamo o ovoj temi budemo realni i da ove stvari ne politizujemo, jer ljudska prava su zaista ono što predstavlja suštinu našeg napretka na polju vladavine prava i na uspostavljanju države prava.

Pošto je ovaj izvještaj detaljan, a moje vrijeme je ograničeno, iako imam volju, neću da komentarišem sve iz izvještaja, nemamo dovoljno prostora, a i kolega je već komentarisao, odnosno već imao svoje viđenje u odnosu na neke stvari. Ja ću vjerovatno u skladu sa ovim ženskim senzibilitetom koji vidim da svi dijelimo ovdje komentarisati onaj dio koji po mom mišljenju zahtijeva najhitnije reakcije i koji se, čini mi se, svake godine iz izvještaja u izvještaj ponavljaju.

Jedno od tih stvari koja zahtijeva hitan pristup jeste problem ostvarivanja prava među djecom i to ste vi u uvodnom izlaganju pomenuli. To je porast maloljetničke delinkvencije i nasilja među djecom, naročito u vasptno-obrazovnim ustanovama i o tome smo već čuli, ali ja moram da podsjetim da sam dobila jednu statistiku prilikom postavljanja poslaničkog pitanja ministru unutrašnjih poslova u kojem je navedeno da je poslednjih godina porast delinkvenata koji su vršili teška krivična djela porastao za 15%. Dakle, broj je porastao za 15% i to je zaista zabrinjavajuću podatak za sve nas. Vršnjačko nasilje i nasilje među mladima jeste i dalje jedan od zabrinjavajućih problema i odgovornost za suzbijanje ove pojave dijelimo svi, dakle cijelo društvo, od porodica, obrazovno-vaspitnih ustanova, organa starateljstva, organa policije, tužilaštva, sudova, lokalne uprave zbog čega je nophodno da se zaista preduzimaju koordinisane zajedničke aktivnosti na rešavanju ovih problema. Podjednako je važna edukacija u

vaspitno obrazovnim-ustanovama svih zaposlenih na prevenciji nasilja i na promociji zdravih stilova života. Pomenuli ste govor mržnje i u vezi sa vršnjačkim nasiljem ogromnu prisutnost digitalnih sadržaja koja produkuje nasilje ne samo online već i u stvarnom, realnom životu i možda iziskuje dodatnu potrebu ustanovljavanja medijske pismenosti kao obaveznog predmeta u svim školama u Crnoj Gori, od najmanjeg uzrasta, od osnovnih škola.

U izvještaju se navodi u vezi sa ovom mojom pričom o djeci da je i dalje nedostatna podrška u području mentalnog zdravlja djece i u vezi sa ovim ja moram da saopštim jedan zabrinjavajući podatak koji sam čula na prošloj sjednici Odbora za ljudska prava, koji me mnogo potresao, a to je da je u Domu Mladost u Bijeloj poslednjih godinu bilo čak šest pokušaja samoubistva među djecom koja borave u Domu i da 25% djece u domu ima problem u mentalnom zdravlju. Sad sa ovog mjesta ne apelujem nego molim sve institucije zdravstvenog sistema i sistema socijalne zaštite da omoguće svu neophodnu zdravstvenu pomoć toj djeci, posebno pomoć psihologa i neuropsihijatra i da im omogući da te osnovne potrebe u pogledu pristupa zdravstvu mogu da imaju, jer im je situacija ionako dovoljno ranjiva i komplikovana.

Druga oblast koja zahtijeva ozbiljan i hitan pristup, koja se isto tako pominje u izvještajima u kontitunitetu, a čini mi se da je danas nismo pomenuli, možda ne u ovom ekstenzionom smislu, to je pravo na slobodu izražavanja i medijske slobode, jer je novinarstvo i dalje jedna od profesija čiji su predstavnici izloženi najučestalijim i kontinuiranim opstrukcijama rada i napadima u vršenju službene dužnosti što takođe zahtijeva bolji sistemski odgovor nadležnih organa. Tokom 2023. godine je zabilježeno 16 napada i prijetnji na novinare, novinarke i na medijske kuće, a prema podacima sindikata medija koji su objavljeni prije dva dana u prethodne tri godine, 2022, 2023, 2024. godine, registrovana su 53 slučaja napada na medijske poslenike od čega čak 31 na novinarke. Trend rasta broja napada ukazuje da smo zaista duboko polarizovano društvo i da godinama gomilana netrpeljivost prema drugačijim stavovima dobija dakle svoj danak. Podsjetići na slučaj Olivere Lakić koji još uvijek nije razriješen do kraja, a da ne pominjem teško breme koje Crna Gora i novinarstvo u Crnoj Gori nosi zbog ubistva glavnog i odgovornog urednika lista "Dan" Duška Jovanovića. Dakle, novinarke i novinari u Crnoj Gori rade u ambijentu koji im ne garantuje potpunu slobodu izvještavanja, a refleksiju ima i na šire prosece demokratizacije društva. Neću još dugo, potpredsjedniče, ne morate me prekidati. Pozivam na odgovornost i na prekidanje ovog začaranog kruga nekažnjivosti za zločin, jer to samo podstiče kao i u svakom drugom slučaju ponavljanje i javljanje novih zločina i podstičem da

konačno i ovi stari slučajevi i novi slučajevi napada na novinare i imovinu medija dobiju adekvatan epilog u sudskom smislu i u smislu pravosuđa, u tužilačkom i sudskom smislu.

Još jedna oblast koja je meni bila isto interesantna, koja je dosta obimno i statistički obrađena u ovom izvještaju, odnosi se na nasilje u porodici. Moj komentar se neće odnositi na Izvještaj Zaštitnika konkretno u ovoj oblasti, već na ono što su rezultati rada pravosuđa, odnosno posledice presuda koje imamo. Uz poštovanje nezavisnosti sudske grane vlasti, imam pravo da prokomentarišem. Dakle, čovjek koji je već ranije uslovno osuđivan za nasilje u porodici u kotorskom Osnovnom sudu dobije deset dana da radi u javnom interesu zato što je suprugu pred djetetom tukao prvo pesnicama pa gađao raznim predmetima, a onda i metalnom šipkom po glavi i leđima i ramenima. Dakle, dobije deset dana, uslovno predviđena kazna je bila od tri mjeseca do tri godine zatvora. Ovo je samo jedna od više stotina presuda. Neko je prethodno pomenuo jednu presudu koja se odnosi na teško krivično djelo silovanja maloljetnika koja je izrečena ispod zakonskog minimuma za nasilje u porodici od početka 2021. godine do 2023. godine. Dakle, Crna Gora zaista ima ozbiljan problem sa nasiljem, a crnogorski sudovi su sudeći po pravosnažnim presudama nastavili sa praksom neefikasnijih i preblagih kazni i opet, kao i u slučaju napada na novinare i kao u slučaju vršnjačkog nasilja, ovakva kaznena politika dovodi do zabrinjavajućeg broja povratnika, ali i do najtežih posledica po žrtve, jer evo, imali smo priliku iz medija da saznamo za nekoliko najdrastičnijih slučajeva poslednjih godina koji su završeni ubistvom, a ono što nismo imali priliku da vidimo statistika pokazuje da je to otprilike bilo 15 slučajeva ... Ja samo želim da zamolim da se unaprijedi saradnja između policije i tužilaštva, da se uvedu strože sankcije za nasilnike, jer samo time možemo postići neki značajniji napredak u zaštiti žrtava i smanjenju incidencije nasilja. Dakle, samo kroz zajednički rad i odlučne mjere možemo stvoriti društvo u kojem su žene i svi njihovi članovi porodice zaštićeni i i sigurni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:04:35)

Zahvaljujem, koleginice Vojinović.
Više nemamo prijavljenih poslanika.
Komentar, izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (10.07.24 17:04:46)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Dobro je da je koleginica Anđela spomenula ovaj slučaj Doma u Bijeloj o kome je govorila direktorica tog doma na skupštinskom odboru. Čuli ste o čemu je riječ, zapravo suicid šest korisnika doma, pokušaj suicida, i 50% korisnika doma je sa određenim problemima, među njima 25% sa problemima mentalnog zdravlja. Njima je potrebna podrška, nedostaje kadra i mislim da ovo zahtijeva hitnu reakciju ministra zdravlja, ali i hitnu reakciju svih nas, jer društvo treba da se izdigne iznad politikanstva i da djeca budu u fokusu svih nas. Stoga da ovo ne ostane samo na spominjanju danas u Skupštini, već da ovo pitanje pokrenemo kao jedno od najvažnijih u ovom trenutku. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:06:03)

Zahvaljujem.

Da li zaštitnik ljudskih prava i sloboda želi dati završnu riječ?

Izvolite, uvaženi gospodine Bjekoviću.

SINIŠA BJEKOVIĆ (10.07.24 17:06:19)

Hvala vam.

Potrudio bih se da što više skratim da vas više ne zadržavam, ali neka pitanja koja su postavljena svakako zaslužuju odgovore.

Ako dozvolite ovaj svoj poslednji dio ili ovo svoje poslednje izlaganje bih započeo sa onim što sam čuo od najmlađe ili među najmlađima od vas, gospođe Milatović, koja je rekla da se pogledamo u oči. Za mnoge stvari koje su sadržane u ovom izvještaju to zaslužuju upravo takav pristup uz još jedan, ja bih dodao - da se pogledamo i u ogledalu.

Počeću od onoga što je gospođa Lolla u jednom trenutku rekla i to je jedna tema kada govorimo o reformi izbornog zakonodavstva, generalno to nije nova tema, to je tema koja traje od 2008. godine. Doista, kada smo pristupili radu na ovom predmetu koji je ovdje pomenut imali smo dvije dileme. Jedna je da li da ostavimo razliku između onoga što čini pristup prema građanskim partijama i onoga što čini pristup prema onim partijama koje baštine autentičnu zastupljenost, a onda smo imali problem da kažemo šta znači autentična zastupljenost u normi Ustava Crne Gore. Pošto to još uvjek niko nije objasnio, a još manje Ustavni sud koji pretpostavljam kroz svoju praksu bi trebalo da da tumačenje ovog, onda

možete pretpostaviti da je nama u suštini bio cilj da to tretiramo kao što jeste, pozitivnom mjerom, a da li je ona kao takva dovela do indirektne diskriminacije to je nešto što traži objašnjenje, odnosno opravdanje. E to opravdanje jedino može da dođe u zakonodavnom procesu i zbog toga smo mi rekli da će doprinijeti, ne da će riješiti problem. Dakle, što se toga tiče Institucija ombudsmana niti je dala gotova rješenja niti se time bavila. Dakle, izborna reforma je nešto što treba da donese najširi mogući politički konsenzus provobitno vas ovdje da bi mogli da damo odgovore na sva ova pitanja o tome kakav treba da bude ili kakvo treba da bude značenje norme. Ako je značenje norme potrebno urediti zakonom to je možda i najbolji način da se to uradi, da ne ostavljate više nikome prostor da o tome razmatra, odnosno da o tome odgovara.

Kod diskusije gospođe Andrić također sam shvatio da je dosta toga što je u Izvještaju ona u suštini ponovila što je dobro, ali moram da vam kažem kad govorimo generalno o ovom pristupu i onome što se dešava, hvala vam prije svega na svim ovim pohvalama koje sam danas čuo, ali moram da vam kažem vjerovatno najnezadovoljniji čovjek danas u ovom trenutku i u ovom prostoru niste vi, nego ja, a evo da vam objasnim zašto.

Zato što smo na neki način od 2015. godine naovamo lagano, čini mi se, degradirani u statusu i u nekim drugim stvarima, a za takvo što treba da se izborimo, ova borba traje, vjerujte mi, da bismo upravo riješili mnoga pitanja koja daju ovlašćenja Institucijo ombudsmana da postupa u nekim predmetima da bi možda bili bliže građanstvu kao što ćemo to učiniti i ove godine i svih ovih godina kao što činimo, jer to je jedini način da pojedina rješenja damo. Slažem se, u više navrata je ovdje rečeno, pitanja koja su ovdje otvorena doista nisu u nadležnosti Institucije ombudsmana. Ne može ombudsman da štiti državne simbole i ne može ombudsman da štiti suverenitet države. Zna se ko služi za to.

Sa druge strane potpuno sam svjestan činjenice da socijalna kohezija ovoga društva umnogome zavisi od svih relevantnih faktora. Prije nekoliko dana imali smo razgovor, o tome sam nešto više rekao. Moramo početi odnekle, a dobro bi bilo da svi počnemo od jednog sopstvenog izvora ili sopstvenog okruženja da bismo mogli doći do šireg konsenzusa o tome kako treba da izgleda naša budućnost generalno. Sve ovo što ste danas govorili mnogo je više usmjereno ka tome kako treba da izgleda budućnost, čini mi se i da je to vaš cilj, što je u suštini možda najveća dobit ove današnje rasprave, a ne o tome da tražimo i prosuđujemo, odnosno da utvrđujemo krivicu. Hvala vam na tome.

Još jedna stvar koja je ovdje jako važna, dosta priče je bilo o djeci. Ona jesu u našem fokusu toliko da ne samo da su u fokusu sa stanovišta djelovanja Institucije, mi radimo sa djecom svaki dan. Djeca su između

ostalog dio Institucije zaštitnika kroz tzv. mrežu zlatnih savjetnika i vjerujte mi ponekad je vrlo lijepo i dobro čuti tu djecu, jer se ponekad barem meni tako čini da su mnogo pametnija i zrelija nego mnogi odrasli ljudi, a pogotovo oni koji se velikim dijelom pojavljuju u javnosti, pa ću nešto o tome reći, jer je bilo priče oko toga da ombudsman treba da bude vidljiv u javnosti. Pogledajte samo izvještaj pa ćete vidjeti koliko je ombudsman prisutan u javnosti, toliko da su počeli već da se ljudi zgražavaju nad tim, zar opet ovaj, a moramo da djelujemo, moramo da pojave koje zapazimo ili na koje možemo djelovati, moramo djelovati, to je na prosto nešto s čime izlazimo u susret.

Kada govorimo generalno o pitanjima iz zdravstvene zaštite, a pogotovo zaštite pritvorenih i zatvorenih lica, moram vam reći da koliko je meni poznato ni jedan jedini zatvorenik, odnosno pritvorenik, zatvoreno lice, u ovom smislu nije ostao bez zaštite kada je Institucija ombudsmana u pitanju. O tome da li treba priznati jedan ili drugi mediciniski nalaz možemo da razgovaramo, ali ako ih imate više, teško da bi mogao ombudsman da arbitrira o tome, pogotovo pri činjenici da smo u nekim slučajevima i po četri - pet puta obilazili pritvorena lica i razgovarali s njima na više tema. Vi dobro znate da je dio tih razgovora zatvoren za javnost, jer zavisi samo od toga da li će ga to lice iznijeti. Što se tiče događaja o kojima se govori, imali smo čini mi se takvih slučajeva. Mi smo i nalazili povrede kada je ova oblast u pitanju, kada su u pitanju konkretni predmeti moram da vam kažem da su oni bili konkretno fokusirani, više na pravičnost postupka i na procesne garancije nego na pitanje zdravstvenog stanja i time smo se i bavili.

U odnosu na ulogu zdravstvenih institucija i u odnosu na pritisak o kojem smo i mi kao i vi iz medijskih napisa čuli, svakom ljekaru je omogućeno i ja pozivam svakog ljekara koji je trpio bilo kakav pritisak zbog izraženog ili datog stručnog mišljenja neka se javi ombudsmanu onda ćemo lako doći do toga da li ombudsman radi ili ne radi svoj posao. Dakle, iz ovog ugla, iz ove vizure ne znam šta se desilo pred tužilaštvom, iz kojih razloga su ljekari ispitivani, odnosno da budem precizniji, u kom svojstvu su saslušani. Da li su saslušani u svojstvu okrivljenog ili u svojstvu građanina koji treba da da obavještenje, bitna je razlika. Da li je to pritisak na zdravstvenu struku ili nije i o tome možemo razgovarati, ali ne bez činjenica, bez onoga što bi eventualno trebalo biti dostupno zaštitniku da bi se mogao uključiti u čitav ovaj sistem. Nije prva struka, nije prvi put, sjećate se dobro da je bilo i čini mi se da je otvoren predmet i po pitanju pritiska na prosvjetne radnike i da također nismo istrpjeli to, nego da smo otvorili postupak i činjenicama kakve smo imali mogli smo da damo i svoj sud o pojedinim predmetima.

Zavod za izvršenje krivičnih sankcija jeste na neki način rak-rana čitavog sistema kad je u pitanju prebukiranost i kad su u pitanju pojedini slučajevi koji se tiču zdravstvene zaštite. Ja vam mogu reći da u određenim slučajevima smo ustanovili da pritvorenia odnosno zatvorenia lica i pored dijagnosticirane i predložene hitne medicinske intervencije 11 mjeseci nisu dobili odgovor kada će biti izvršena medicinska intervencija. Drugi dio problema je takođe ono što se dešava, vjerujte mi da smo imali takve pritužbe, kada takva lica dođu na preglede u zdravstvene ustanove oni izazivaju podozrenje pacijenata i revolt i reakcije drugih pacijenata koji smatraju da oni ne treba da imaju prednost u odnosu na ostale pacijente, pa se desi da u čekaonicama imamo konflikt zbog toga. To pitanje se mora urediti, ali opet rekao bih da prioritet treba dati medicinskim, odnosno stručnim nalazima o tome kako ovu oblast urediti.

Što se tiče broj predmeta i povećanog broja predmeta, ove godine je negdje na ravni onoga što je ranije bilo, ali potpuno sam saglasan, broj urgencije nije dobra poruka ni za Instituciju ombudsmana ni za građane, a bogami ni za državne institucije. U tom smislu sam obavio razgovore sa nekoliko ministarstava, nastaviću tu priču i dalje da bih otkrio razloge zbog čega se to čini. Ombudsman ništa ne radi zbog sebe, nego zbog ljudi koji se obraćaju i ja mislim da do sada nismo imali priliku da razočaramo zbog toga što nismo intervenisali, pogotovo u ovakvim situacijama, a pogotovo kad su djeca u pitanju.

Naveli ste djecu sa poremećajima iz sprektra autizma, to nije jedini problem, sva druga pitanja koja se tiču mentalnog zdravlja djece su sporna zbog toga što imamo i manjak kadra, a pogotovo iz specijalističkih znanja. Imamo problem da se na takve usluge troši putem upućivanja u inostranstvo znatno više nego što bi koštala, kako smo nedavno zajedno usaglasili u razgovoru u Ministarstvu zdravlja, izgradnja i opremanje kadrovsko i materijalno jedne takve insitucije u Crnoj Gori. Kao jedan od tih primjera da kažem devastacije resursa je i primjer Zavoda "Peruta Ivanović" u Kotoru gdje smo od jednog regionalnog centra dobili sada situaciju da tamo je deficitarno praktično sve kad govorim prije svega o kadrovskim i materijalnim resursima.

Odlasci u Pljevlja jednako važe kao odlasci u druge gradove, možda su malo više emotivni za mene. Nisam jednom bio u Pljevljima, samo 2020. godine, nego još tri puta poslije toga. Situacija je takva kakva jeste, moram da vam kažem da osjećam tenziju u gradu, neke poruku nisu dobre, neke poruke kao ombudsman ne mogu da prihvatim i tome ću posvetiti moja narednu posjetu Pljevljima. Svi građani Pljevalja, bilo ih je dosta, obraćali su se, poslanica Harbić Strujić je rekla i posredstvom nje same, ali bogami je bilo i drugih koji su pokušali da određeni dio problema koji se tamo

dešava predstavi Instituciji ombudsmana, 24 ih je bilo samo u ovoj poslovnoj godini o kojoj govorim. Brojna su pitanja između ostalog pomenuli ste i slažem se s tim, to nije karakteristika samo pljevaljske sredine, mnoge sredine u Crnoj Gori su pomalo devastirane. Pomenuli ste jedan broj imena, mogao bih ovu listu da nastavim pa da govorim i o drugim imenima, a mogao bi da govorim možda o dva imena koja su posebno karakteristična za grad Pljevlja, to su svojevremeno Kemal Šećerkadić i Uzeir Bećović, moj komšija stari, to je bila Međurepublička zajednica za kulturno-prosvjetnu djelatnost na teritoriji praktično tri države, a Pljevljaci, ako niko drugi, odlično znaju šta je to značilo za Pljevlja po mnogo čemu. Upravo zbog toga su Pljevlja bila centar tog regiona i na neki način su sakupljala svu tu sinergiju koja je djelovala u regionu. Ja se nadam da će se takvo što opet desiti. Još jedan od tih primjera povezivanja i zajedništva bile su Republičke omladinske sportske igre i ja sam kroz to malo pokušao govoriti o drugim sportistima koji nisu pomenuti, od Seada Konda, od Izudina Gadža i nekih drugih koji su Pljevlja mapirali kad su u pitanju sportisti. O drugim kulturnim djelatnicima ne bih puno ni trošio riječi.

Rekao sam, jer je bilo pitanja o Nikšiću, da mi moramo dovesti sebe konačno u nekakvo stanje prirodne potrebe da razgovaramo jedni s drugima i da jedni drugima jednostavno i iskreno govorimo o tome šta je problem. Mi danas u Crnoj Gori generalno čini mi se da smo svi u poziciji nekakvih gluvih telefona, pričamo, a druga strana ne čuje. Ako je to put u budućnost, ne očekujte puno toga dobrog za Crnu Goru koliko god neke druge stvari išle dobro kao što su evropske integracije. Prema tome, to vraćanje na put nadam se da ćemo ostvariti zahvaljujući i vama kao što ćemo to uraditi i sa drugima međunarodnim partnerima i našim nacionalnim partnerima, da pođemo malo da vidimo što je to kod naše djece što ih tjera u ovakvo stanje svijesti i u mržnju jednih prema drugima. Šta ih tjera na eksploziju govora mržnje na društvenim mrežama? Koji su to problemi? Je li to baš samo potreba da nekoga mrzite, što je skoro apsurd, jer mržnja je bolesno stanje duha? Prema tome da vidimo šta je to što toj djeci smeta. Kakve ljude pravimo od njih na kojima će počivati budućnost ove države? U kontaktu sa djecom, vjerujte, nailazili smo na mnogo negativnih i strašnih stvari.

Imali smo jedan broj predmeta, to vama izgleda možda i ne toliko mnogo, a činjenica je da je ovo broj samo individualnih pritužbi koje su bile u radu Zaštitnika. Taj formalni postupak, ta procedura, taj drugi dio je mnogo složeniji, vjerujte da mi potrošimo mnogo više vremena u razgovoru sa njim, jer to je jedini način da ne zatvorite priču već na samom početku. Naše stranke su uglavnom neuke stranke, stranke koje nemaju potrebnu kvalifikaciju, niti pravničku, niti bilo kakvu drugu da bi mogli na jedan

koristan način komunicirati. Mi od njih izvlačimo svaki podatak da bismo mogli da postupimo u određenim predmetima. Zbog toga i kažem da je jako važno da zadržimo taj opseg.

Što se tiče pojedinih tema teme koje su ovdje navedene, poput transplatacije ili poput izgradnje novih zdravstvenih kapaciteta u Crnoj Gori, bile su premdet razgovora sa ministrom zdravlja, ostali smo u obavezi da ove teme i dalje u kontinuitetu pratimo i da vidimo u kratkom roku šta se može uraditi. To se prvenstveno misli na pacijente koji čekaju transplataciju i nemaju dovoljno vremena da se utvrdi potreba i da se napravi lista prioriteta. Dakle, tu negdje moramo naći nekakvo zajedničnо rješenje i nadam se da ćemo to sa uspjehom ispratiti da ne dođemo u situaciju da za sve bude kasno.

Oko pojedinih tema, znate i sami da smo reagovali. Ovdje je pomenuta ta famozna, grozna parola "Nož - žica - Srebrenica" ili da vam to prevedem na nikišićki način "Nož - žica - Podgorica". Ne da smo reagovali, nego uporno govorimo da je to gore nego sama činjenica da je neko zloupotrijebio taj slogan i pravdao ga time da su to, eto, sportske prirredbe pa se nije dobro čulo o čemu se radi. Ovakvih predmeta imate još u praksi Institucije zaštitnika, naći će se vjerovatno, jer ćemo sjutra čini mi se imati jedan događaj na Pravnom fakultetu u Podgorici na kojem će biti priča o govoru mržnje. Ali to je što je, dakle nešto sa čim se mora boriti. Znate kako, kad govorimo generalno o govoru mržnje moramo i tu voditi računa da ima dosta institucije u kojima se on ne prepoznaje. Nadamo se, a upravo smo i tome posvetili jedan dio naše priče, da ćemo kroz jedan materijal koji smo dobili od Savjeta Evrope, dobro bi bilo i trudićemo se da ga prevedmo što prije, da plasiramo to što prije do svih institucija koje su u funkciji zaštite od govora mržnje, a na ovo bih dodao i ovu priču oko zločina iz mržnje, ne samo govora mržnje. Ovo što ste pričali, pogotovo slučajevi femicida u Crnoj Gori su tipičan slučaj iz mržnje. Moramo konačno i tu stranu medalje osvijetliti. Nadam se da sam pokrio sva ova pitanja. Što se tiče generalno ovih pitanja, u određenim lokalnim sredinama jasno je da se pojavljuju različiti oblici netolerancije, mržnje, način na koji tome treba pristupiti - jednostavno svako mora odraditi svoj dio posla. Ako je govor mržnje, nemamo kompromis, državni organi koji su usmjereni na zaštitu govora mržnje moraju reći svoju riječ. Ako toga nema onda je vrlo teško očekivati da svako od nas treba da bude stražar iza svakog ćoška u Crnoj Gori i da čeka kad će neko da plasira govor mržnje, a upravo zato što se ćuti i oklijeva on buja i to čak u velikoj mjeri ne u ovom realnom svijetu, nego u online prostoru. Tamo vam je ključ priče. To bi bilo otprilike to.

Dosta je tema bilo načeto, teme kao što su podizanje spomenika, postavljanje objekata, pretpostavljam, na državnom zemljištu. Imamo i tu

regulisanu oblast, dakle to je priča koja je regulisana zakonima. Sada ostaje otvoreno pitanje da li opet treba očekivati da Ombudsman radi taj dio posla inspekcijskog nadzora ili ne znam čega sve drugo da bi sva ta pitanja riješili. Trudićemo se da i dalje budemo ne samo reaktivna institucija nego da promovišemo i preventivno djelujemo na sve pojave u javnosti.

Bilo je dosta priče i oko događaja u Parlamentu. Malo smo iskoristili priliku da u pauzama razgovaramo i o tome i nekakva svježa iskustva koja su upravo sada saopštena u Savjetu Evrope. Mora se naći mjera i unutar samog Parlamenta. Da ne budem ja taj koji će donijeti ideje, ali ako se plasira govor mržnje i gledaju govori u Parlamentu, postoje instrumenti kao što je kodeks ponašanja i sankcije koje tome slijede. Interesantno je da njemački Parlament ovih dana raspravlja o tome da su sankcije bile i novčane prirode, dakle finansijske sankcije i da nakon što prvi taj turnus mjera nije uspio, išli su ka tome da se povećaju čak sankcije da bi se time izbjegle eventualno konfliktne situacije unutar Parlamenta. Podsjećam, a podsjetio sam i naše koleginice koje su dolazile kod nas u posjetu, ponekad je praksa Evropskog suda za ljudska prava koja je nama reper po malo diskutabilna s mog stanovišta jer mislim da ide predaleko u slobodi govora, bez obzira što se radi o tom satiričnom ili, ako hoću da dam i svoj doprinos za smirivanje nekakvih tenzija generalno i u Parlamentu, o političkom govoru koji uživa najveći stepen zaštite.

Slažem se s ovim da medijska pismenost, dodao bih informatičku pismenost, meni informatička pismenost ne bi ostala samo na tehničkom znanju već ako koriste društvene mreže ili internet kao alat, onda bi trebalo možda i kroz taj predmet promovisati šta se smije, a šta se ne smije upravo kroz ovaj sajber prostor. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:27:20)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Bjekoviću.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda, **Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2023. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama su Muhamed Đokaj i Zoran Vujačić, članovi Savjeta Agencije i Biljana Božić, rukovoditeljka Odsjeka za slobodan pristup informacijama. Izvjestilac Odbora za ljudska prava i slobode je poslanik Vaso Obradović.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Agencije želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

MUHAMED GJOKAJ (10.07.24 17:28:14)

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi poslanici,

Neću dugo zbog vremena i da ne bih čitao ono što je pred vama, ono što je javno objavljeno.

Ukratko bih rekao, raduje me da su izmjene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama povučene da bi se odradio novi zakon o slobodnom pristupu informacijama. Mi iz Agencije smo rekli da te izmjene i dopune koje je Ministarstvo javne uprave predložilo sadrže dosta, po nama, neustavnih odredbi, u dijelu davanja pravnog osnova preko 1350 javnopravnih organa, odnosno odgovornih lica u tim organima kako bi oni, po meni ponovo, ja ne mogu već Ustavni sud konstatuje, neustavno imali u posjed i odlučili o sudbini ličnih podataka kroz te štetnosti. To smo ukazali.

Međutim, Ministarstvo javne uprave je imalo u vidu i pozvalo je nas iz Agencije da budemo dio radne grupe. Imenovan sam ispred Agencije tako da ćemo imati ozbiljan posao da uredimo oblast. Već osam godina upozoravamo na jednu anomaliju, a već se iskazuje kroz određene cifre. Ako vidite, kada je u pitanju slobodan pristup informacijama, da registrovanih zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama ima 7.128, još više imamo žalbi jer se to prenosi na drugu godinu. Ono što je kruna svega, ono što cilj i na šta se sveo slobodan pristup informacijama, ne na transparentnost, već na novac i predatorstvo i uzimanje novca na legalan način, znam da nije legitimno, ali legalno. Jer, vi ovdje poslanici dozvoljavate to ovakvim zakonima koje donosite. Mi u Agenciji ne možemo ništa tu doprinijeti jer ne donosimo zakone već vi. Ukazujemo vam da su ovo neustavne odredbe, mi to ne možemo da tvrdimo već Ustavni sud, da to nema logike. Nije da smo neznaveni u tome, dosta smo upućeni, odavno smo u ovom poslu. Tako možemo reći da smo u nekim stvarima i pioniri, da ne zaostajemo uopšte za ekspertima iz Evropske unije. Predavač sam iz ove oblasti, ne samo ovdje nego i vani, tako da i tamo bijem bitku kada je u pitanju Uredba 1049 Savjeta Evrope, i ta uredba se treba izmijeniti, a pogovo kada je u pitanju slobodan pristup informacijama, kada imamo uredbe koje već stoje kao praksa u Evropskoj uniji, a da te uredbe ne unesemo u naš sistem i da dozvoljavamo da milioni iz budžeta izlaze na ovakav način, a da pritom jedini krivac može biti samo Agencije, figurativno rečeno. To ne može da stoji. Izmjenom određenih normi, odredbi mi možemo da spasimo cijelu situaciju, da imamo otvorenu javnu upravu i da

prestane na ovakav način da se uzima novac iz budžeta građana Crne Gore, a u pitanju su milioni. Neću oko brojki da pričam, imate u izvještaju. Drugi dio ako možemo da spojimo i zaštitu jer pričamo o oba izvještaja, biću kratak kada je u pitanju zaštita.

U 2018. godini usvojena je u Evropskoj uniji Uredba o zaštiti ličnih podataka. U 2018. godini imamo radnu grupu. Ni dan danas Zakon o zaštiti ličnih podataka u skladu s GDPR-om nije usvojen. Pitanje koje vama upućujem - zašto niste usvojili Zakon o zaštiti podataka o ličnosti usklađen s GDPR-om koji uređuje oblast zaštite ličnih podataka u skladu s modernom tekovinom akija Evropske unije. Nijesmo usvojili. Koji su razlozi? Ni dan danas, i to govorimo konstantno, ne postoji usaglašenost normi. Zašto? Mi smo rekli da u pravnom prometu stoji toliko neusaglašenih normi s Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i da vama dozvoljava, reći ću i slučaj političkih partija, da imate običnim zahtjevom, jednim zahtjevom u smislu člana 77 Zakona o izboru odbornika i poslanika, da imate u posjedu cijeli birački spisak sa svim podacima. Svim partijama, ne samo jednoj partiji.

Druga situacija, bez određivanja svrhe. Zakon o izboru odbornika i poslanika postoji 25 godina, prije postojanja Agencije. U 2012. godini izmjene Zakona o zaštiti ličnih podataka u dijelu člana 4a. Znate li šta govori taj član? Da ako rukovaocu zbirke nije zakonom određena svrha on će sam da odredi. To znači da ste vi u raspolaganju svih mogućih ličnih podataka. Ako običnim zahtjevom postavite pitanje Državnoj izbornoj komisiji, dajte mi podatke iz biračkog spiska i ostale koji se odnose na glasanje, to je osam podatak o osobi puta 500.000 ili koliko već ima, jedna politička partija ili izborna lista u posjedu ima preko četiri miliona podataka. Šta vi radite s tim podacima. Vi sami određujete svrhu. Sve partije. Jedna uparuje, druga kroz telefonski imenik, treća šalje adrese i svaka partija to radi. Pitanje je zašto 15 godina Agencija ništa ne može da radi. Ne može ako nam vežete noge i ruke, pa tražite Agencija da potrči. Ne može Agencija jer ste nam vezali ruke. Pitam vas kada planirate da izvršite izmjenu i dopunu Zakona o izboru odbornika i poslanika i prestanete da ovim kršenje, ponavljam neustavnim, ali jeste zakonitim jer ste vi sami sebi stvorili pravni osnov kroz te odredbe zakona. To je pitanje za vas. Biću otvoren za svako vaše pitanje u tom kontekstu.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:35:30)

Zahvaljujem.
Da li izvjestilac Odbora želi riječ?

Sada prelazimo na diskusije.
Molim kolegu Mihaila Anđušića da uzme riječ. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (10.07.24 17:35:38)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Pejoviću. Pozdravljam uvažene goste.

Zaštita ličnih podataka, pogotovo u poslednjoj deceniji, rekao bih, tema je koja je uvijek interesantna kada je na dnevnom redu ovdje u Skupštini i uvijek imamo kontroverznih i interesantnih tema. Rekao bih da ste vi kroz svoje uvodno izlaganje danas se možda više bavili nekim drugim stvarima nego onim što je bio predmetni izvještaj. Znam da su to neke od neuralgičnih tačaka kada je u pitanju rad Agencije kojom upravljate na koje već ukazujete u kontinuitetu. Mislim da bi možda bilo bolje i svrsishodnije da se u odnosu na ono što su zakoni koji se tiču izbornog zakonodavstva kakav je ozbiljan Zakon o izboru odbornika i poslanika možda kroz neke konkretne inicijative obratite Parlamentu, uputite prijedloge za izmjene zakonskih rješenja, pa da testiramo i vidimo šta je to što su ozbiljni problemi koji se tiču manjkavosti oblasti koju pokriva vaša agencija i da vidimo postoji li volja i u parlamentarnoj većini i u opoziciji da otklonimo te nedostatke. Dakle, nema potrebe da generalno poslanicima to bilo ko ovdje sugeriše. Mislim da je efektnije, produktivnije, učinkovitije od strane agencije da dobijemo konkretne prijedloge i da napravimo neku raspravu u okviru koje ćemo doći do nekih boljih zakonskih rešenja. To je jedno.

Svjedoci ste zbog čega nas je odlaganje takvih aktivnosti, inicijativa dovelo na današnji dan, kako Crna Gora izgleda na svim poljima kada je u pitanju zaštita ličnih podataka, odnosno bolje reći kompromitacije ličnih podataka. Gdje god zagrebete od onoga što su nam potencijalne nemušte najave, odnosno izostanci i objašnjenja od strane resornih ministarstava i unutrašnjih poslova i ostalih vezano za najave uvođenja određenih sistema nadzora kontroverznih do onoga što je najaktuelnije u Crnoj Gori. To je zloupotreba ličnih podataka kada su u pitanju lični telefonski uređaji građana Crne Gore, gdje imamo prilike da kroz medije dolazimo do tih prepiski, transkripata, a da niko ne postavi to pitanje. Ne znam kakva su vaša iskustva u tom dijelu u smislu obraćanja ukupne stručne i laičke javnosti povodom te teme, volio bih da čujem i vaše mišljenje, ali ću se kasnije pozabaviti malo detaljnije time na šta konkretno mislim.

Volio bih da vas pitam par stvari, bilo je riječi o tome, nisam stigao da ispratim makar odgovor od strane Agencije na jednu, slobodno mogu reći

skandaloznu situaciju koja se otkrila nedavno u Glavnom gradu. Znam da vam je poznato i da je to dolazilo do vas. Samo ću da podsjetim građane. Citiraću: "Jednostavnom pretragom na portalu geografskog informacionog sistema Glavnog grada GISA dolazi se do ličnih podataka građana Podgorice poput jedinstvenog matičnog broja građana, adrese itd". Dakle, ukoliko vi uđete na ovaj portal, to je objelodanio i slučajno saznao jedan od naših odbornika u lokalnom parlamentu, za svoju potrebu da na lokalnom geoportalu dođete do određenih informacija koje vas zanimaju, ukucate vaše i prezime, vi tamo dolazite do čitavog niza ličnih podataka. Prije svega, dolazite do jedinstvenog matičnog broja, a onda imamo i ostale lične detalje kao što su adresa itd. Smatram da je to skandalozno. Nakon toga sve što smo čuli od pojašnjenja nadležnih institucija jeste prebacivanje lopte od strane Glavnog grada je li greška do njih ili do Ministarstva urbanizma. Suštinski je vjerovatno do Ministarstva urbanizma ili kako se već precizno zove, ali mislim da na snazi imamo neviđeni amaterizam, jedan skandal koji je slučajno ostao otkriven.

Primijetio sam tih dana, nakon tih reakcija kolega odbornika, da su se javljali građani koji su testirali to i jednostavno ostali zatečeni šta su sve tamo mogli da nađu bez da ukucavaju svoj matični broj. Samo pretragom imena i prezimena došli su do ovih podataka. Mislim da je to nešto što treba sve da nas zabrine. Ne znam jeste li bili informisani oko toga i, ukoliko jeste, dajte odgovor, a ukoliko ne ostavljam prostor da možete dati neki odgovor. Ali, znajući odgovornost i revnosnost u postupanju i gradske uprave aktuelne i resornog ministarstva, pretpostavljam da se oni time nisu pozabavili isto kao što se nisu time pozabavili kada smo imali onu skandaloznu situaciju s puštanjem eksplicitnog snimka ispred zgrade Glavnog grada. To mogu dovesti u paralelu s tim jer se to zataškalo na taj način da je samo neko optužio grupu određenih tinejdžera da se pozabavila time, i na tome se završilo. Toliko, dragi građani, na ovu temu. Htio sam na ova dva primjera da pojednostavim do koje mjere nismo spremni da se pozabavimo mnogo ozbiljnijim stvarima kada ne možemo da regulišemo ovakve stvari i kako se na današnji dan ponašaju naše institucije koje bi trebalo da rade na zaštiti ličnih podataka, a vi kao neko kome je to dužnost i odgovornost da to ispratite. Znam za sva vaša ograničenja, znam za sve vaše probleme.

Mislim da u ovakvim situacijama mnogo više nadležnosti i obaveze treba da imaju tužilaštvo i neke druge institucije. Pomenuo sam na početku ono što je možda goruća tema i što je br.1 problem kada je u pitanju zaštita ličnih podataka, to iznošenje privatnih prepiski s privatnih telefona građana. U ovom trenutku je potpuno nebitno da li su to političari, jesu li to intimne stvari, da li je u pitanju politika, da li je u pitanju kriminal. Svako ko

je potencijalno uradio određeno krivično djelo treba za to da odgovara, ali ovo je nešto potpuno drugo. Ovo je nešto što treba sve nas da zabrine nevezano za kompromitujuće Sky prepiske i neke aplikacije koje se dovode u vezu s određenim kriminalnim grupama. Imamo i situacije da neko u toku postupku ukoliko imamo nekog pritvorenika za koga se vodi aktuelni sudski proces, neko iz privatnog telefona uzima privatne prepiske sms poruka i to objelodanjuje u javnost. Ne znam, zaista, kako bih to okarakterisao.

Mi smo ovdje čuli, nas su danima pokušavali da ubijede specijalni državni tužilac i vrhovni državni tužilac i meni lično izgleda smiješno njihovo pojašnjenje te situacije, gdje nas oni uvjeravaju da ti podaci u javnost dospijevaju na način što u toku postupka advokati koji imaju uvid u taj materijal kompromituju taj sadržaj i na taj način to dolazi do medija. Ako je to tačno, možda jeste, ne mogu da znam bolje i više od njih, ako je tačno za mene je to ozbiljna sistemska greška, a kažem vam smiješno mi zvuči to pojašnjenje. Između ostalog, mi smo juče ili prekjuče čuli direktan primjer našeg uvaženog kolege Erakovića kome je jedan od tih advokata potvrdio, bez ikakvih misterija, čovjek je jednostavno rekao - s obzirom da se advokati optužuju da to rade, da je on za detalje određenog transkripta razgovora saznao iz medija. Imamo optužbe SDT-a i VDT-a, ne optužbe nego uvjerenja da to rade advokati. Evo, imamo jednu izjavu i jedan dokaz da to rade direktno mediji. Mi smo, između ostalog, nakon tog argumenta gospodina Erakovića čuli od određenih poslanika da ima sumnje i neke dokaze da se Sky prepiske prodaju potencijalno iz tužilaštva ili iz nekog drugog organa. Ne znam da li su građani svjesni u kakvom trenutno sistemu i kakvom ambijentu živimo.

Dakle, vi imate situaciju da određeni mediji, bolje reći određeni novinari, da ih ne nazovem novinarima kriminalcima, zbog toga što se pravo u tim transkriptima ti novinari direktno pominju od strane određenih kriminalnih grupa da su imali kontakte s njima, dakle doziraju se transkripti u medijima kako bi se pravio ambijent da se kriminalizuje jedna politička grupacija ili jedan pojedinac i na snazi imamo ono o čemu mi pričamo, a to je selektivno postupanje tužilaštva i stvaranje, kao što sam rekao, ambijenta kriminalizacije samo određenog dijela ljudi, pojedinaca, političara i političkih grupacija.

U svakom slučaju, znam da dobar dio ovoga ne može biti vaša nadležnost, odnosno u jednom dijelu može biti nadležnost, ali su vam dobrim dijelom ruke svezane da napravite bilo šta drugo. Ovo su elementi postupanja i obaveze postupanja tužilaštva, ali sam samo kroz par prethodnih primjera na nekim mnogo manje značajnijim temama htio da ukažem kako je alarmantno stanje u ovoj oblasti. Mi u ovom trenutku

nemamo ni puno riječi zabrinjavajućih i apela ni od strane NVO sektora ni od strane akademske zajednice ni od strane pojedinaca uglednih koji bi trebalo da apeluju na nadležne državne institucije koje bi trebalo da se pozabave da spriječimo ono što trenutno imamo na snazi.

Zbog toga, koristim priliku što ste vi danas tu da date svoj osvrt na sve ovo i da date konkretne primjere na koji način bi kroz izmjenu zakonskih rešenja mogli makar da ublažimo štetu i promijenimo ambijent koji trenutno imamo na snazi. Budite konkretni, dajte nam prijedloge. Otvorite debatu na tu temu da vidimo kako možemo potencijalno da preveniramo štetu koja je nastala. Jer, unaprijediti stanje do kraja ne možemo, vidimo koliko je to pošlo daleko, ali i dalje mislim da smo na vrijeme, s obzirom na to da niko osim Kluba Demokratske partije socijalista i čast izuzecima određenog broja kolega iz opozicije ne ukazuje na ove detalje jer nekima to, naravno, odgovara.

Dok neko ne dođe u sličnu situaciju kao što je došao jedan broj kolega iz parlamentarne opozicije, nebitno jesu li to političari, da li su to fizička, pravna lica, jesu li to građani, ne čuje se do ovog trenutka niko dok ne bude došao u takvu situaciju. Jer, jedno je ono što su transkripti određenih aplikacija koje su kompromitovane na kojima komuniciraju određene kriminalne grupe, a drugo su privatni telefonski uređaji i sms prepiske ljudi, političara, građana, bilo koga drugog.

Dakle, poslednji je momenat da pokušamo da se osvijestimo i da negdje građanima osvijetlimo u kakvom ambijentu trenutno živimo. Stoga, volio bih i od vas, kao što sam rekao, izvinjavam se što sam malo odužio, time i završavam, da čujemo mišljenje na ovu temu, vaše stavove na ovu temu i potencijalno prijedlog kako bismo mogli makar malo prevenirati i umanjiti ovu štetu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:47:59)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Sada molim kolegu Erakovića da uzme riječ. Izvolite.

JEVTO ERAKOVIĆ (10.07.24 17:48:14)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Pozdravljam gospodina Đokaja. Mislim da se u njegovom uvodnom izlaganju otprilike, iako je tema usko specijalizovana i stručna, odslikava i stanje u kojem se nalazi i naša država. Dakle, imamo ljude koji su

zaposleni i koji rade u Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, ljudi koji znaju svoj posao, ljudi koji su prošli stručna usavršavanja, poznaju regulative, imaju dobru saradnju s odgovarajućim evropskim institucijama, ali, bez ikakve uvrede, na pravi način odslikavaju džabe im sve to što imaju u ovoj našoj državi, na žalost, ne mogu ništa da ostvare iz svojih zakonskih ovlašćenja. O čemu govorim.

Dakle, čuli smo i u prethodnoj diskusiji mog uvaženog kolege Anđušića na koliko načina i na koliko primjera samo u proteklih godinu dana su zloupotrijebljeni lični podaci građana Crne Gore. Nijesmo dobili nikakve konkretne, odnosno upozoravajuće poruke kakve treba da postoje u ovakvim slučajevima. To je nešto što mora da stane u Crnoj Gori. To je nešto što mora istog trenutka da se stopira.

Druga stvar koja isto tako treba da zabrine svakog građanina Crne Gore, koja možda i nije toliko dostupna javnosti jesu informacije na koji način se upućuju zahtjevi Agenciji za slobodan pristup informacijama. To, takođe, odslikava jednu sliku u našoj državi gdje je, da upotrijebim možda i najblažu riječ, na klasičnom djelu prevara.

Dakle, povećava se iz godine u godinu broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Vidjeli smo u zadnje tri i po, četiri godine da to rapidno raste. Zahvaljujući velikom broju zahtjeva i zakonskim ograničenjima koja je Agencija spriječena uopšte da u jednom danu isporuči toliko veliki broj zahtjeva, dešava se da pojedine nevladine organizacije na taj način ostvaruju enormne prihode u našoj državi. To su prihodi, vjerovali ili ne, koji se kreću i desetinama i stotinama hiljada eura. To je potpuno jasno. Dovoljno je da neko ko je iole informatički obrazovan pogleda da od ponoći do pet ili šest ujutru hiljade i hiljade zahtjeva zatrpaju agenciju i agencija apsolutno nije u mogućnosti da obradi sve te podatke. Neko onda zajedno s uhodanom šemom advokata i uhodanom šemom u našem sudskom sistemu ubira enormna i ogromna sredstva. Najmanje što građani Crne Gore treba da znaju i najmanje što vi treba da uradite, da informišete imenom i prezimenom, odnosno nazivom nevladinih organizacija ko su ti ko na taj način ostvaruju enormna sredstva i bogaćenje na račun građana Crne Gore.

Konstatujem na osnovu podataka koji postoje i u izvještaju, a i na osnovu vaših prethodnih apela i obraćanja da je ovo jedan način, jedan sofisticirani način uzimanja sredstava od građana Crne Gore, naravno iz vašeg budžeta, gdje se mjeri, kao što vidim, stotinama i stotinama hiljada eura. Vjerujem u ove prethodne godine na osnovu ovih podataka da je taj iznos možda prešao i milion eura. Dakle, neko je naših milion eura radi obične strukturalne greške iz dana u dan nastavlja da radi i niko ništa ne preduzima, svi su zadovoljni, jedino slušamo apele iz vaše agencije.

Zato sam i rekao da rad vaše agencije i problemi s kojima se vi suočavate najbolje odslikavaju, u stvari, situaciju u našoj državi. Ovo je postala država gdje najodgovorniji funkcioneri među kojima smatram i poslanike, mogu da izjave bilo šta, za pet dana, deset dana, mjesec dana ili šest mjeseci obično i zaborave ono što su istakli. Tako da mislim da svi moramo u ovom parlamentu, svi u ovoj državi da počnemo malo odgovornije da se odnosimo i prema našim institucijama, a pogomi i prema našim izjavama i našim programima.

Tako da, gospodo poslanici, vi koji ste tvrdili od prvog dana otkako smo sjeli u ove poslaničke klupe da neće biti povećanja PDV-a u ovoj našoj državi, najmanje što možete da uradite ako dođe do povećanja PDV-a, ako imate lične, profesionalne i moralne odgovornosti, da se izvinite građanima Crne Gore i da napuštite pozicije koje zauzimate. Najmanje što možete, gospodo poslanici koji sjedite u ovim klupama, ukoliko se desi da dođe do smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, najmanje što možete je da uputite izvinjenje građanima Crne Gore i da ponudite ostavke, odnosno da napuštite vaše pozicije. Nadam se da ćemo jednom za svagda u Crnoj Gori vratiti, razumijem da vam i te kako smeta ova tema, smeta vam tema. Znate kako je ova tema povezana, zato što nemate nijednu mogućnost za slobodan pristup informacijama, ovim izjavama koje smo slušali u prethodnih godinu dana. Pokušajte preko Agencije da dođete do takvih informacija, nećete ih dobiti. Probajte preko skupštinskih odbora da dođete do takvih informacija, nećete ih dobiti. Gospodine Pejoviću, ovdje samo apelujem ne samo na vas nego na sve poslanike, nešto što je krasilo Crnu Goru i nešto što se ovdje oduvijek cijenilo i ono što se oduvijek poštovalo, to je riječ. Ako je neko dao riječ da neće biti povećanja PDV-a i ako je neko dao riječ da neće biti smanjenja doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, ako pogazi tu riječ i ako bude drugačije, samo kažem u tom slučaju ako ima imalo odgovornosti i profesionalne i ljudske i moralne kako treba da postupi. Dakle, to je jedno principijalno pitanje koje je, kažem vam, krasilo narode koji žive u Crnoj Gori. Tako da nijesam slučajno povukao paralelu sa Agencijom i sa problemima u kojima se oni nalaze jer vidite da jedan lanac suštinskih prevara koji postoji i kojima se pojedinci i organizacije koriste u stvari urušava Agenciju, kao što jedan lanac koji je formirala neka nova politička struktura ugrožava i našu državu. Prema tome, neću da prejudiciram hoće li biti ovih ekonomskih mjera koje naslućuju povećanje PDV-a i smanjenje, ne ukidanje nego smanjenje doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, ali ako se zaista to desi da vidimo da li ima riječi i da li ima morala onih koji su saopštavali da toga neće biti da podnesu odgovornost za svoju riječ. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 17:58:12)

Zahvaljujem, poštovani kolega Erakoviću.

Dozvolićete mi veoma kratko da vam odgovorim jer otvorili ste polemiku. Naravno neću zloupotrijebiti ovu govornicu, neka ide na račun Poslaničkog kluba PES-a.

Slična priča je bila kada je u pitanju zdravstveno osiguranje. Mi smo svaki dan imali priliku da čujemo da ćemo ukinuti zdravstveno osiguranje itd. itd. Znate koliko se izdvaja za zdravstveno osiguranje, pola milijarde. Dakle, to je isto bila propaganda koja nije prošla kada se implementirao Program Evropa sad I.

Dalje, što se tiče penzijsko-invalidskog osiguranja neće biti ukinut, gospodine Erakoviću, rekao sam neće biti ukinut, vrlo precizno, a znate koja je posljedica svega toga, gospodine Erakoviću - penzije će biti sigurne i mnogo veće. Kada ste vi bili na vlasti minimalne penzije su bile 143 eura, sada su minimalne 450 eura. Kada ste vi bili na vlasti, gospodine Erakoviću, od 2009. godine znate kolko je Crna Gora bila zadužena - 37%, malo više od jednu milijardu, pa ste za narednih deset godina se zadužili preko tri milijarde, skoro četiri milijarde ste ostavili duga, a znate koliko ste povećali platu, 50 eura. Znaju sve ovo dobro građani Crne Gore. To što mi ne zloupotrebljavamo to, to je druga stvar, ali kad već potežete ove teme vjerujte imaćemo odgovor vrlo brzo, kada budu plate 700 eura minimalne u odnosu na onih 222 eura. Možete vi da pričate da je inflacija itd, kumulativna inflacija za ovih deset godina od 2009. do 2019. godine, neću uzeti u obzir 2020. godinu, bila je preko 40%. Sami znate da je ova inflacija efekat globalne krize. Dakle, 222 eura je bila minimalna zarada, a sada će biti 700 eura. Kada već nas pozivate na riječ itd. podsjetiću vas da ste vi 2012. godine obećali 40.000 radnih mjesta. Nigdje toga nema, gospodine Erakoviću. Nigdje, gdje su vam ta radna mjesta 2012. godine? Pred svake izbore ste obećavali da ćemo biti nova članica Evropske unije. Ova vlada je obzbijedila da dobijemo IBAR. Vi ste glasali za IBAR zakone, ali niste glasali za imenovanje. Da ste se pitali vi vjerovatno ni dan-danas ne bismo dobili IBAR. Podsjetiću vas, niti ste glasali za sudije Ustavnog suda, niti za članove Sudskog savjeta, niti za vrhovnog državnog tužioca. Mi ne bismo dobili danas IBAR da ste se vi pitali. Kolege iz Demokratske partije socijalista, da budem precizan. Drugi poslanički klubovi iz opozicije su glasali i oni su dali doprinos, vi niste dali doprinos. Rekao sam vam, vi ste me prozvali, neka bude komentar, imaćete pravo, samo da vam odgovorim. Mislim da je dobro i zbog građana Crne Gore da smo otvorili ovu jako važnu temu.

Kada je u pitanju vladavina prava, o vladavini prava najbolje govore činjenice ko je danas pod istragom u spuškom zatvoru, gospodine Eraković, od predsjednice Vrhovnog suda, specijalnog državnog tužioca, raznih tužilaca, direktora policije. To su rezultati vladavine prava za vrijeme vaše vlasti, gospodine Eraković. Kada su u pitanju evropske integracije, još samo jedno da vas podsjetim, 2014. godine vi ste imali neke druge prioritete. Predsjednik vaše partije je rekao bukvalno da Evropska unija ima alternativu zbog toga smo mi bili rekorderi u pregovorima.

Zaključujem, kada je u pitanju unapređenje životnog standarda najbolje govore cifre. Minimalne plate su bile 222 eura za vrijeme vaše vlasti, sada su 450, a mislim da će biti vrlo brzo 700 eura. Kada je u pitanju vladavina prava, vidimo rezultate vladavine prava za vrijeme vaše vlasti, a kada su u pitanju evropske integracije imamo priliku da se uvjerimo kakav rezultat je dala ova vlada, a kakve su dale vlade vaše. Želim da vas podsjetim da ste vi izglasali 43.Vladu tada sa pričom da bi ubrzali naš evropski put. To je vaša bila odgovornost politička. To je bila vaša politička odgovornost, koleginice. Vi ste glasali tu vladu. Izgubili smo dvije godine. Vi ste bili tada parlamentarna većina, vi ste bili tadašnja parlamentarna većina. Ovo su sve egzaktne činjenice. Zahvaljujem.

Izvolite.

JEVTO ERAKOVIĆ (10.07.24 18:03:22)

Drago mi je, gospodine Pejoviću, da ste konačno pokazali da imamo i poslanika Pokreta Evropa sad u Parlamentu i da ste spremni da razgovarate na ove teme. Naravno ja uvijek sa argumentima i nikako drugačije. Dakle, nijeste mi odgovorili ono što sam jedino postavio u svojoj diskusiji, a to su pitanja da li ste spremni, ne samo u duhu onom istorijskom koji je krasio Crnu Goru, da ono što ste tvrdili od prvog dana da neće biti povećanja PDV-a - da objasnim građanima Crne Gore, povećanje PDV-a znači enormno povećanje cijena svakog proizvoda u Crnoj Gori - da neće biti smanjivanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje čime se direktno ugrožava egzistencija svih postojećih penzionera u Crnoj Gori i onih koji će tek da ostvare to pravo. Dakle, osnovna dva pitanja gdje sam povukao paralelu sa poslanicima Pokreta Evoropa sad i onih koji su podržavali vaš ekonomski program. Da li ste spremni ukoliko dođe do povećanja PDV-a, za koji ste tvrdili da neće da bude povećan, i ukoliko dođe do smanjenja doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje za koje ste tvrdili da neće doći, dakle da li ste spremni da uputite izvinjenje svih građanima Crne Gore i da pokažete profesionalnu, moralnu i ljudsku

odgovornost da kažete - građani Crne Gore, mi smo vas slagali i zbog toga mi ne zaslužujemo ovdje više da sjedimo? Dakle, šta građani misle o vašoj politici nakon svega ovoga, ovih eksperimanata koji su se desili, pokazali su nedavni lokalni izbori i u Budvi i u Andrijevici. Uz kompletnu logistiku koja je pratila te izborne programe vi najbolje znate kakve ste rezultate postigli. Dakle, to je suština. Valjda ovdje svi u ovim klupama ne samo zbog toga što smo pripadnici određenih političkih partija, nego valjda zato što želimo dobro sebi i svojim porodicama, komšijama i svim građanima Crne Gore, želimo naravno da ljudi bolje žive. Mislite li vi da će neko, da mu pada na pamet da likuje zbog toga i da nešto opstruira ako će biti zaista bolje. Međutim, ono što je činjenica, mi trenutno u Crnoj Gori živimo na 50% evropskog prosjeka kako živi prosječni evropski građanin, a to je isti procenat koji je bio i 2020. godine. Zaista, evo mogu da vam čestitam da uprkos svemu ovome što ste napravili u ovoj našoj državi za četiri godine ipak ne živimo lošije u odnosu na 2020. godinu što je, kažem vam, s obzirom na sve ovo što se izdešavalo ipak jedan iskorak, ali ove teme o kojima možemo da diskutujemo jednu po jednu kada god hoćete i gdje god hoćete svakako predstavljaju nešto što će biti budućnost našeg političkog sučeljavanja. Nijeste, ponavljam još jednom, odgovorili na ono što sam vas direktno pitao, ne vas nego sve one koji su tvrdili ono što eventualno može da se desi, ne mogu da tvrdim, samo govorim na osnovu pretpostavki eksperata i ekonomskih stručnjaka iz Međunarodnog monetarnog fonda koji sugerišu da ukoliko nećemo da doživimo ekonomski krah Crna Gora mora da poveća PDV, a naravno ne pada im na pamet da će se doprinosi za penzijsko-invalidsko osiguranje pomjeriti ni za procenat. Dakle, da li ste spremni vjerujući vjerovatno vašem lideru i stavkama koje vam je on prezentovao, da li ste spremni ukoliko dođe do povećanja PDV-a i ukoliko dođe do smanjenja doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje da uputite izvinjenje svim građanima Crne Gore i da preuzmete profesionalnu i ljudsku odgovornost?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:09:05)

Dozvolite, poslaniče Pižurica.

Naravno, kolega Eraković, ako vi niste imali odgovornost i da se izvinite građanima Crne Gore... Ne, ovo su pitanja egzaktna, evo kolega Eraković nema ništa protiv da odgovorim na ova pitanja, je li tako? Dakle, vi ste postavili retorička pitanja da bi građani stekli utisak da nemam odgovor. Tako je, dakle u redu. Vi želite da čujete, evo kolega Nikoliću, vaš kolega želi da čuje odgovor.

Konkretno, kada je u pitanju egzistencija penzionera apsolutno nema nikakve bojazni i ovo što pominjete penzijsko-invalidsko osiguranje, dozvolite, vi imate svoje interpretacije koje apsolutno nisu tačne. Dakle, apsolutno penzioneri nemaju nikakvu potrebu da imaju bilo kakvu vrstu brige kada je su u pitanju njihove penzije i to je rečeno sto puta. Tu se apsolutno ništa neće promijeniti, rekao je premijer sto puta, to se neće promijeniti. Egzaktno sam naveo, molim vas, nemojte vi nama o tome da pričate. Kolega, dakle, premijer je rekao da ćemo imati minimalne penzije 450 eura, mi ih imamo bez ijednog eura zaduženja. Vi ste i tada pričali da je neophodno zaduženje, da ćemo podići PDV itd. Opet podsjećam vas, tada ste rekli da ćemo ukinuti zdravstveno osiguranje itd. Ništa se od toga nije desilo. Dakle, kada su u pitanju, opet ponavljam, penzije i egzistencija penzionera apsolutno nema nikakve brige, jer ovo je dobro da čuju naši dragi penzioneri da budu potpuno spokojni.

Dalje, što se tiče povećanja PDV-a i tu ste dobili odgovor. Imate odgovor, neće biti povećanja PDV-a. Čuli ste od premijera Spajića da neće biti povećanja PDV-a. To su mislim najbolji i najefikasniji i najprecizniji odgovori na ova vaša pitanja. Izvolite.

JEVTO ERAKOVIĆ (10.07.24 18:11:45)

Drago mi je da su građani Crne Gore čuli da neće biti povećanja PDV-a što je veoma važno i to je nešto što će i te kako rasteretiti ne samo njih nego sve one koji na pravilan način razmišljaju o budućnosti naših građana. Ovo što ste mi dali garanciju da je premijer Spajić garancija da će penzioneri imati penzije i da će sve da teče kao med i mlijeko u ovoj našoj državi, gospodine Pejoviću, to ne mogu da vam prihvatim. Imali smo različite izjave gospodina Spajića. Neću sada zbog jedne specifične situacije da ih intepretiram, ali kada bude vrijeme možemo ih jednu po jednu analizirati da vidimo koliko su utemeljene i koliko su vjerodostojne te njegove izjave. Ovo me je sad asociralio u međuvremnu dok ste vi elaborirali svoje stavove da se prisjetim jedne čuvene izreke američkog predsjednika Linkolna koji je ovako ustvrdio - možeš neke ljude lagati sve vrijeme, možeš lagati sve ljude neko vrijeme, ali ne možeš lagati sve ljude sve vrijeme. Građani Crne Gore su pametni i neka dobro čuju ovu izreku.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:13:50)

Kolega Erakoviću, apsolutno sam saglasan i mislim da je to dobra izreka Linkolna i zbog toga su građani već odlučili i vi sjedite u tim opozicionim klupama, a kolega Pižurica u pozicionim klupama koji želi sad da vam vjerovatno odgovori ili komentariše. Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (10.07.24 18:14:08)

Želio sam da kratko polemišem sa uvaženim dr Erakovićem, ali neću ići tako daleko da citiram predsjednika Linkolna, citiraću ministra finansija Radunovića iz Vlade Duška Markovića. Gospodine Erakoviću, ukoliko ste vi član DPS-a od 2020. godine, izvinjavam se, ali kolko se čini vi ste i ranije bili član Demokratske partije socijalista, nisam čuo da ste se izvinili za povećanje PDV-a sa 19% na 21% koji je bio od 1. januara 2019. godine. Kratkom pretragom interneta ušao sam u prvu vijest koju sam našao, znači povećanje PDV-a podići će cijene od 0,9%. Restriktivna kalkulacija Ministarstva finansija pokazuje da će povećanje stope PDV-a sa 19% na 21% od 1. januara cijene povećati za 0,9%.

Svjetska banka ima optimističku prognozu koja podrazumijeva jednokratni prosječni rast od pola procenta, kazao je u intervjuu Pobjedi ministar finansija Darko Radunović i naglasio da je zabluda da se povećanje stopa PDV-a linearno projektuje na rast cijena. Znači, gospodine Erakoviću, sve ovo što ste vi rekli, vi direktno polemišete sa ministrom finansija iz Vlade koju ste vi podržavali. Ja zaista nemam iformaciju i kako je premijer rekao da neće doći do povećanja PDV-a, ali sve ovo što ste vi rekli je u direktnoj suprotnosti sa svim onim što ste radili prije 2020. godine i nemojte misliti da mi svi imamo amneziju i da smo sve zaboravili šta se dašavalo prije toga. Znači, ovo je sve pročitano i ovo je 31. decembar 2018. godine, sjutri dan je Crna Gora osvanula sa povećanjem PDV-a sa 19% na 21%. Tako, gospodine Erakoviću ja nisam čuo ni od koga ni od vas, ni od koga iz Demokratske partije socijalista da se izvinio zbog povećanja PDV-a, da se ikad izvinio zbog plate od 222 eura, zbog penzije od 102 eura, sve je to bilo za izvinjenje, i za ono što je Demokratska partija socijalista, a vi ste nekoliko puta rekli, pogrešno radila u periodu kada je bila na vlasti.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:16:48)

Zahvaljujem, kolega Pižurica.

Odgovor na komentar. Kolega Eraković, vrlo inspirativne teme ove ekonomske, mislim da ovo građane zanima. Izvinjavamo se gostima.

JEVTO ERAKOVIĆ (10.07.24 18:16:58)

Ja mislim da je ovo veoma važna diskusija zbog građana Crne Gore.

Prvo, čestitam gospodinu Pejoviću koji je javno izjavio da neće biti povećanje PDV-a, za razliku od njega gospodin Pižurica koji dolazi iz realnog sektora je mnogo razervisan, ne znam da li je on direktno, ali su njegove kolege od početka izjavljivale da neće biti povećanje PDV-a.

Gospodine Pižurica, ja se vraćem na sami početak. Ukoliko dođe do povećanja PDV-a kako tvrde stručnjaci iz Međunarodnog monetarnog fonda, a takođe i naši ekonomski eksperti, čuli smo i mišljenje skoro jednog od predstavnika Državne revizorske institucije da je jedino moguće povećanjem PDV-a da se dođe do ostvarenja ovoga što je naumio gospodin Spajić, ako u međuvremenu se ne proda Elektroprivreda i kompletno sve ovo što je planirano različitim amandmanima. Ali ja želim vas direktno da pitam, pošto ste rekli da neće doći do povećanja cijena, to što je izjavljivano nekada, veoma mi je važno da vi tvrdite da će doći do povećanja cijena i da građani Crne Gore budu spremni na to. Ja znam da vi vodite jednu uspješnu firmu i da tu pokazujete odlične rezultate i ja vas pitam da li djelatnost kojom se vi bavite u slučaju povećanja PDV-a samim tim vodi za sobom i povećanje cijena. To je ono, vjerujte, bez ikakvih stručnih argumentacija, to je ono što interesuje građane Crne Gore. Ja tvrdim da će povećanje PDV-a za koje vi kažete da neće da se desi, što bi bio spas za građane Crne Gore, ali ako se desi, da li će to da vodi do enormnog povećanja cijena u Crnoj Gori i samom tim urušavanje životnog standarda? Ja vas pitam direktno kao nekoga iz realnog sektora da li će to biti. Cijenim i to što nećete da odgovorite, nekada i kada ne date odgovor date mnogo jasniji nego da ste ustali i da ste ga javno saopštili.

Prema tome, ostaje da vidimo u narednom periodu da li je ovo što nam je gospodin Pejović danas ponovio vaše stavove, da li će zaista to biti tako, a ako ne bude, ja ću se sjetiti ove današnje diskusije i pozvati vas na profesionalnu i ljudsku odgovornost. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:20:23)

Ja ću, kolega Eraković, bukvalno u dvije rečenice reći. Takođe je i Svjetska banka bila rezervisana kada se implementirao program Evropa

sad 1, pa od toga nije bilo ništa. Pozivate se na MMF i Svjetsku banku, samo da vas podsjetim, takođe oni su tada bili rezervisani, a kada je u pitanju inflacija, ne postoji zemlja Evropske unije i Evrope koja nije pogođena efektima globalne inflacije. Nađite mi jednu zemlju u Evropi koja je za tri ili četiri godine podigla prosječne plate za duplo, a minimalne za tri puta.

Sada molim kolegu Rovčanina da uzme riječ. Izvolite.

NIKOLA ROVČANIN (10.07.24 18:21:04)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejoviću. Koristim priliku da pozdravim goste iz Agencije.

Uvažene koleginice i kolege i poštovani građani,

Zaista inspirativna rasprava, doduše mimo Poslovnika. Ne želim da arbitriram, ali prije nego što pređem na temu jedan konkretan zaključak da saopštim, da je nesporno da građani u Crnoj Gori žive bolje nakon 30. avgusta 2020. godine, da im je mnogo bolji standard i što je najvažnije, mislim da je stepen sloboda građana podignut na visoki nivo. Naravno da se i ljestvica prema Evropskoj uniji i prema standardu građana kreće nabolje, a vrijeme je tu da prosudimo i mi ovdje i građani sve reforme koje dolaze.

Što se tiče konkretne teme Agencije, analizirajući ovaj izvještaj, sama forma izvještaja je kvalitetna i podaci koji se tu nalaze, ali ti podaci o kojima govorimo dokazuju da je stanje loše i alarmantno i da iz takvog stanja mora proizaći jedna konkretna reforma zakonodavstva u širem smislu. Potrudiću se da budem kratak i podijeliću na obje oblasti, slobodan pristup informacijama i zaštitu ličnih podataka.

Kada je u pitanju zaštita ličnih podataka, podsjetiću na jedan globalni primjer Kembridž analitike, odnosno 2014. godine u Americi toj kompaniji dati su podaci kojim je ona upravljala i koristila fejsbuk profile miliona građana u političke svrhe kako bi analizom kretanja na društvenim mrežama promovisala marketing određene političke opcije. Imamo epilog gdje je Meta kao matična kuća fejsbuka platila grupnim tužiocima, ima ih više desetina hiljada, ukupno 752 mmiliona eura. Zašto ovo govorim? Radi građana, sličan slučaj se dogodio u Crnoj Gori 2018. godine kada je jedna tada vladajuća politička partija sa mađarskom agencijom za iznos od 60.000 eura zaključila ugovor da ta agencija vrši obradu ličnih podataka na osnovu podataka koje je dala ta politička partija - rekli ste u uvodnom izlaganju da partije koriste te podatke, ja ovdje govorim o zloupotrebi tih podataka - toj agenciji da uđe u 40.000 fejsbuk profila crnogorskih

građana. Državna revizorska institucija je nakon analize konstatovala da je u pitanju sumnja u moguću zloupotrebu i izvještaj Državne revizorske institucije dostavljen vama. Ja se nadam da ćete u vašem završnom izlaganju dati ili konkretno sada odgovoriti da li ste pokrenuli postupak nadzora prema tom subjektu, kakav je epilog, da li vidite određene druge neke pravne konsekvence. Naravno, veoma je važno, a to ste i saopštili, da se te stvari ne bi dešavale, da u okviru Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu bude izmijenjen i Zakon o biračkim spiskovima i nešto što će doprinijeti u budućnosti, ali je veoma važno na koji način ste vi imajući u vidu i ovaj globalni slučaj koji je rezultirao naknadom višemilionske štete riješili kada je u pitanju ... u Crnoj Gori.

Drugo što je takođe bilo pred pažnjom javnosti jeste i vaša odluka vezana za gašenje kamera u Podgorici, Budvi i Bijelom Polju. To je jedan da kažem bezbjedonosni izazov i ta odluka je donijela mnogo osporavanja u javnosti, definitivno sa razlogom imajući u vidu i bezbjedonosnu sliku i značaj upravo video nadzora za obezbjeđenje lica i imovine i kontrolu saobraćaja. Negdje i čuđenje zašto ta odluka se nije odnosila isključivo na onaj dio tehnike koji služi za prepoznavanje lica, a imamo izjavu ministra unutrašnjih poslova da je u pitanju samo 1%, odnosno devet kamera koji imaju takvu tehničku mogućnost na teritoriji čitave Crne Gore.

Što se tiče samog dijela Zakona o slobodnom pristupu informacijama tu je tek stanje izuzetno alarmantno. Očigledno da ovaj zakon više služi ne za upotrebu, nego za zloupotrebu i to ta zloupotreba se pojavljuje sada u velikim razmjerama. Kada pogledamo statističke podatke, vidjeli smo u Izvještaju o radu crnogorskih sudova da pred upravnim sudom u 2023. godini imamo 17.500 i nešto predmeta, ne znam precizno broj, od kojih 8.800 predmeta vezanih za ćutanje uprave, odnosno 8.800 tužbi u tom dijelu i imamo u toku 2024. godine već više od 2.500. Imamo slučaj da je samo jedna advokatska kancelarija podnijela 700 tužbi. Dakle, u pitanju je crpljenje budžeta u iznosu vjerovatno višemilionskom, ali bi bilo veoma važno i radi građana ali i radi javnosti da vidimo u posljednjih četiri, pet, 10 godina koliko je bilo odliva iz budžeta po tom osnovu i koliko su profitirale određene organizacije koje su osnovane sa tom namjerom. U tom dijelu potrebna je ozbiljna reforma. Nažalost, one izmjene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama nisu prošle zato što je stav Zakonodavnog odbora, koji podržavamo u potpunosti, da u pravno-tehničkom smislu zakon nije zadovoljavao jer je više od 50% tretirao izmjena članova, ali nadam se da u skorijem periodu dobijemo jedan kvalitetan Zakon o slobodnom pristupu informacijama. Ne samo to, sve ove zloupotrebe se ne mogu riješiti jednim tim zakonskim tekstom. Ovdje mora da postoje i izmjene i dopune Zakona o upravnom sporu.

Dakle, imamo već u članu 16 zloupotreba prava, ali on ne razrađuje dovoljno. Potrebno je da razrađuje dovoljno kako bi sudovi imali adekvatan mehanizam da uskrate to pravo kada je u pitanju očigledna zloupotreba i da odagnaju namjere svih onih koji pokušavaju da profitiraju na takav način.

Nadam se da ću od vas sada ili u završnom izlaganju dobiti odgovore na pitanja mislim da su važni radi crnogorske javnosti.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:27:49)

Zahvaljujem, kolega Rovčanin.

Imate pravo na komentar tri minuta, izvolite.

MUHAMED GJOKAJ (10.07.24 18:27:58)

Pitanja traže malo širi odgovor, pokušaću u tri minuta vezano za ova tri pitanja.

Gospodin Anđušić nije tu. Na ovo zadnje, gospodinu Rovčaninu da odgovorim, pa ću u završnoj riječi odgovoriti drugima ako može.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:28:23)

Možete u završnoj riječi, a imate pravo na komentar.

MUHAMED GJOKAJ (10.07.24 18:28:25)

Rovčanninu ću sada odgovoriti, pa ću u završnoj riječi, ne bih sada.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:28:34)

Možete i tako, s tim što kolega Rovčanin ima pravo na komentar nakon vašeg izlaganja, samo da to ustanovimo.

MUHAMED GJOKAJ (10.07.24 18:28:40)

Onda ću na kraju, dobićete odgovor u svakom pogledu.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:28:51)

Kolega Lekoviću, vi ste sljedeći prijiavljeni i nakon toga nemamo više prijavljenih poslanika.
Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (10.07.24 18:28:58)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejoviću.
Uvaženi gosti iz Agencije, nažalost moram i ja započeti svoje izlaganje na ovu temu sa konstatacijom da stanje u ovim oblastima definitivno nije zadovoljavajuće. Pomenuli ste i vi izvode iz biračkih spiskova, smatram da tu ne treba generalizovati u smislu da su sve političke partije zloupotrebljavale te stvari, već prosto da je vjerovatno postojao u prošlosti određeni broj političkih subjekata koji su te stvari koristili za razne svrhe, prije svega nedozvoljene svrhe. Ja za to imam jedan primjer iz Bara, na lokalnom nivou, gdje 2019. godine utvrđeno da je jedan politički subjekt na vlasti koristio ove izvode iz biračkog spiska na način što je te podatke upoređivao sa peticijom građana i preko 2.721 potpisom građana Bara gdje su bili potpisi, brojevi telefona i brojne druge stvari. Dakle, iskoristio je tu svoju poziciju moći da kao vlast to što mu je bilo dostupno i sa druge strane kao politička partija upari te podatke, iznese čak javno određene konstatacije, čak kaže da u određenom dijelu ima i političku pripadnost. Pazite, političku pripadnost građana Bara, toliko su detaljno išli u tim stvarima. Naravno Agencija je to konstatovala, ja vodje imam rješenje gdje su utvrđene nepravilnosti 2019. godine i gdje je naloženo tom političkom subjektu da ih hitno ispravi. Kao što rekoh na početku, ne treba generalizovati, loše stvari definitivno su se dešavale u prošlosti i određeni moćnici, odnosno partije, prije 2020. godine koje su bile u vlasti sigurno su zloupotrebljavale te stvari, ali da to ne znači da partije koje su sada u vlasti koriste na isti način.
Imamo primjer zloupotreba na svakom nivou, zloupotrebe su brojne i uključuju neovlašćeno prikupljanje, obradu i distribuciju ličnih informacija građana i ova praksa prisutna je kako u javnom sektoru tako i u privatnom sektoru gdje se podaci često koriste za komercijalne svrhe bez odgovarajuće saglasnoti vlasnika podataka. Kao što rekoh ni javni sektor

nije imun na ove probleme, bilo je slučajeva neadekvatne zaštite državnih institucija što je dovelo do curenja osjetljivih informacija i podataka. Ja ću sada pomenuti jedan slučaj, vjerovatno imam vremena samo za to, a to je slobodno mogu jedan mali državni udar koji je sprovela Agencija za sprečavanje korupcije kada je privatnoj firmi u susjednoj zemlji dostavila jedan hard disk na kojem su se nalazili lični podaci svih javnih funkcionera u Crnoj Gori. Dakle, kako predsjednika Vlada odnosno premijera, ministara, poslanika, predsjednika Skupštine i svih ostalih javnih funkcionera. Svi ti osjetljivi podaci, tako i podaci iz njihovih porodica, njihove djece, sve je to poslato u drugu državu bez bilo kakvog ugovora, bez bilo kakvog ovlašćenja. Tek nakon prijave čini mi se nekoga iz nevladinog sektora to je evidentirano i to ste naravno utvrdili kao nezakonito. Međutim, ja hoću da iskoristim priliku i da pitam, ne možda vas nego cjelokupnu javnost, ko je odgovoran za takvo nešto, ko je kriv, ko će snositi odgovornost, da li je to gospođa Jelena Perović koju svih ovih dana i mjeseci toliko branimo, evo vidimo da je ona u kućnom pritvoru, prima i ovaj specijalni dodatak od 30% na platu, tako da joj nije toliko loše koliko se želi predstaviti. Da li je ona krivac za to, da li je prethodni direktor Agencije za sprečavanje korupcije krivac, odnosno ko će biti krivac kada počnu tužbe? Imam informaciju da su neki funkcioneri već podnijeli tužbu zbog svega ovoga i sigurno će tražiti naknadu štete koja možda može biti i milionska. To su problemi, to je ta neka šteta koja može definitivno državu Crnu Goru staviti u jedan jako nepovoljan položaj, dakle jedan jako opasan propust, težak i nesvakidašnji. Naravno, takvih slučajeva je dosta, nemam toliko vremena.

Pomenuću razvoj tehnologije koji, po meni, dodatno komplikuje situaciju posebno u našoj zemlji u ovoj oblasti. Savremeni digitalni alati omogućavaju brzu i masovnu obradu podataka, ali istovremeno otvaraju porostor za nove oblike zloupotreba i zbog toga smatram da je neophodno uspostaviti mnogo više stepene zaštite u ovoj oblasti. To podrazumijeva ne samo unapređenje zakonskih okvira već i jačanje kapaciteta institucija koje su zadužene za nadzor i kontrolu. Potrebno je osigurati adekvatnu obuku za službenike, investirati u napredne tehnologije zaštite podataka i promovisati svijest o značaju zaštite privatnosti među građanima.

Takođe, želim skrenuti pažnju na ovu situaciju sa kamerama sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i cjelokupnom bezbjednošću. S obzirom da dolazim iz grada Bara koji upravo ima taj sistem nadzora, mogu neposredno reći da to definitivno pojačava bezbjednost u našem gradu. Ono ubistvo koje se desilo prije par mjeseci čini mi se da je rasvijetljeno za pola sata prije svega zbog tih kamera koje ne prate samo situaciju u Baru već i u Podgorici i u Budvi. Ja se nadam da će i u drugim opštinama to

zaživjeti i da ćemo i na taj način zaista smanjiti ovo što je pošast i što je veliki problem u Crnoj Gori, a to je kriminal koji moramo iskorijeniti.

Na kraju želim da naglasim da je zaštita ličnih podataka i pravo na pristup informacijama temelj svakog demokratskog društva i da se to gradi godinama, da ne može da se usavrši vjerovatno ove godine, ali definitivno moramo početi da radimo na tome. Ukoliko se nije radilo prethodnihi godina, mislim da je ova godina idealna za takvo nešto i na svima nama je da preduzmemo konkretne korake kako bismo unaprijedili stanje u ovim oblastima i osigurali da prava naših građana budu adekvatno zaštićena.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:36:40)

Zahvaljujem, kolega Lekoviću.
Da li vi želite sada završnu riječ?
Gospodin Đokaj. Izvolite.

MUHAMED GJOKAJ (10.07.24 18:36:53)

Ako može da podijelim ovu završnu riječ. Čekali smo od jutros.

Pitanje Anđušića vezano za prepiske telefona i ovo što se objavljuje u medijima, dužan sam odgovor sa aspekta važećeg zakona koji je po direktivi. Znači, vrlo je bitno ovo što sam naglasio, mi još uvijek postupamo po važećem zakonu, koji nije više važeći u Evropskoj uniji, jedino kod nas. Vrlo je to bitno zbog budućih odgovora da znate.

Neću ući u dio povrede pisma i prepiski, to nije dio Agencije i postupanja Agencije, nije dio ličnih podataka, podataka u kontekstu privatnosti. Kada je u pitanju nadležnost Agencije, mi radimo upravni postupak, ne vršimo upravne radnje. To je vrlo bitno znati, mi radimo samo upravne radnje, upravno postupanje, ne radimo tu istragu u kontekstu povrede. Ono što bih ja uputio gospodina Anđušića u vezi ovih situacija, da jedina, najadekvatnija zaštita je sudska zaštita, a po našem zakonu koji je po direktivi napisan, medijski sadržaj nije zbirka i tu nas blokira cijela situacija. Druga sitaucija jeste kad budemo usvojili ovaj novi zakon u skladu sa GDPR, to je sasvim neka druga situacija, imaćemo određene mogućnosti, međutim i tu postoje ta neka ograničenja.

Idemo dalje. Ono što bih ja savjetovao jeste da se pokreću privatne tužbe jer tužilaštvo neće pokrenuti pitanje kada je u pitanju povreda ličnih podataka po KZ-u, jedino se one pokreću po privatnoj tužbi. Kada su u

pitanju zbirke podataka i određene povrede u oblasti onoga što je naša nadležnost, tu Agencija može da djeluje, a u slučaju ako je pokrenut jedan postupak onda ponovo Agencija tu ne može, jer već dok traje taj krivični postupak i drugi mi tu ne možemo ući i mi jednostavno se oglašavamo dok traje taj postupak nenadležnim u tom kontekstu, odnosno ne postupamo.

Drugo pitanje, vezano za objavljivanje informacija ličnih podataka na sajtu Glavnog grada Podgorice. Nadzor je u toku, portali su ugašeni, tako da nije možda slučaj samo bio u Podgorici naišli smo na neke druge gradove koji su već imali slične povrede, već su naši kontrolori na terenu i rade nadzor. Imamo određene nalaze koje su već završili, čeka se vremenski period, period za prigovore, tako da će u dogledno vrijeme Savjet Agencije donijeti rješenje o tome.

Kada je u pitanju usaglašavanja ovih zakona i ovih po meni neustavnih normi u dijelu Zakona o izboru odbornika i poslanika, mogu reći da smo 2017. godine ovu priču inicirali. Inicirali ovu priču da se u okviru Zakona o biračkom spisku unese i ovaj dio izmjene za član 77 Zakona o izboru odbornika i poslanika. Tada sam ja lično bio dio radne grupe i pomagao sam oko iznalaženja rješenja oko biračkog spiska i kako sakriti i sačuvati te podatke, međutim nije bilo razumijevanja u tom dijelu. Nije da nismo uočili ovaj problem, iako nije bilo razumijevanja, nadam se nakon današnjeg dana. Već ste uvidjeli i već svi dobro znate da partije raspolažu velikim brojem podataka, po meni neustavno, ali zakonito, i to se događa. Da li oni to zloupotrebljavaju ili ne to je sasvim neka druga priča. Mi nemamo mogućnosti, ne možemo ni doprijeti do njih, samo možemo kroz te nadzore, kao što smo izvršili negdje, na neke stvari ukazati, ali bogomi i dati negdje legitimitet, jer ako utvrdimo da nema te povrede u kontekstu kojeg člana mi dajemo legitimitet. Izbjegavamo vršenje nadzora dok ovaj parlament pokrene ovo pitanje i ukloni sa pravnog prometa član 77 u dijelu obrade podataka bez određivanja svrhe itd.

Odgovor gospodinu Erakoviću. Priča oko zloupotrebe je opštepoznata, milioni su u pitanju koji su izašli iz Budžeta Crne Gore. Drago mi je što postoji neki konsenzus i kohezija među svima nama da je vrijeme da stanemo ovome na kraj, ovoj anomaliji kroz određene izmjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, ali uz očuvanje onoga što je princip transparentnosti i pravo javnosti da zna. To možemo postići kvalitetnim novim zakonom. Nadam se da će Ministarstvo javne uprave, a i ovaj parlament uvažiti naše primjedbe iz Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Da dođemo do gospodina Rovčanina i Kembridž analitika, 2018. godina i ta situacija. Oko ove situacije zašto se desilo u Kembridž analitiks 2015. godine, a zašto se kaznila 2018.godine razlog je što direktiva nije

predviđala određene situacije, mogućnost kažnjavanja prilikom profilisanja ličnosti. Odmah kada je stupio na snagu novi zakon GDPR u odnosu na profilisanje ličnosti svih kroz korišćenje društvene mreže fejsbuk, odmah imamo milionske i na stotine milionske kazne prema društvenim mrežama, prema yutubu, prema fejsbuku, prema tim društvenim mrežama koje su profilisale ličnosti i napravile profil ličnosti svih koji su koristili društvene mreže. Tako da vam se pojavio proizvod na neki način onaj koji ste najviše možda tražili kroz pretzraživač. Jedino se donošenjem novog zakona GDPR moglo pristupiti detaljnijoj analizi i kažnjavanju svih koji posluju sa Evropskom unijom. To je smisao GDPR-a bio i zbog toga GDPR zovemo uredbom nad uredbama, da kažem savršenstvom u dijelu pravne struke. Ako je GDPR bio zlatni standard koji je omogućio sada da se mogu kazniti fejsbuk i sve druge kompanije i mreže, međutim 2022. godine u vrijeme korone pojvaljuje se vještačka inteligancija. Ako je jedan od motiva, obratite pažnju na ovo, bio "pravo na zaborav" gdje se zapravo vuče cijela ova priča, a pojava vještačke inteligencije kompromituje to, a da bi se ušlo u sistem donošenja novog zakona, odnosno uredbe GDPR, jeste pravo na zaborav privatnosti po difoltu i dizajnu i niz drugih aplikativnih metoda kroz modernu tehnologiju, pojavom vještačke intelegencije se dovodi u pitanje. Je li zlatni standard GDPR - nije. Zašto - jer sve što je u pretraživaču, sve što postoji na internetu, ako imamo 15%, ono što mi imamo postojeće, imamo onaj dio obrade poodataka gdje se talože sve lični podaci, neko posjeduje te podatke, u tome je ta bitka između 5G mreže između Kine i Amerike, u tome se sastoji, u raspolaganju tim podacima. To je moćno oružje u smislu budućih nekih narativa, a to se zove vještačka inteligencija gdje moramo promptno da reagujemo, neka budućnost kuda mi idemo, čovječanstvo mora reagovati i dati odgovor na ovo pitanje.

Kad je u pitanju uparivanje podataka DPS-a sa ličnim podacima i društvenim mrežama. Društvene mreže su javno dostupne, predmet je stigao na moje ruke, ja sam to uredno proslijedio, niti predsjednik Savjeta niti član Savjeta ne postupa po predmetima. Mi u konačnom odlučujemo. Uredno na hiljade, na desetine, stotine predmeta stiže svaki dan i eto već dok sam tu to su već hiljade i hiljade predmeta. Svaki uredno zavodim, proslijedim na dalju nadležnost. Kasnije kad se ovo pojavilo pitao sam ja direktora zašto se nije postupalo te 2019. godine u tom kontekstu, jer je bilo postupanje i prije možda u nekim situacijama i zašto se ne postupa u zadnjih 15 godina, kada je ovo pitanje zašto se nije dalo mišljenje ili zašto se nije dalo mišljenje da bi Savjet Agencije odlučio. Odgovor je isti kao što sam odgovorio i maloprije, nažalost taj legitimitet, taj nadzor ili mišljenje, kako mi da odgovorimo kada u članu 77 imate jasno, samo obratite pažnju, vi to možete kasnije da pročitate kroz katalog propisa, kada se dodaje član

4a. Pogledajte. Član 4a daje pravni osnov svemu ovdje, koji govori - ako rukovaocu zbirke zakonom nije određena svrha on će sam da je odredi. Tu je problem, u članu 4a Zakona o zaštiti, gdje daje pravni osnov političkim partijama da mogu da koriste podatke i da sami odrede svrhu i bilo kojim nadzorom vi jednostavno ne možete ništa. U tom kontekstu to je bio odgovor direktora neposredno u tome.

Kad su u pitanju kamere, reću vam, ja se slažem sa gospodinom Lekovićem i sa vama da su te kamere neophodne i da nije bauk video nadzor, video nadzor je dobra alatka za ono što ste vi rekli. Ja se sa vama slažem da je taj video nadzor bio jedan od mehanizama zaštite mnogih života, i da taj akt koji se zove saglasnost sadrži moj potpis, i da smo 2019. godine zajedno sa članovima Savjeta Lacmanovićem i Ivanovićem donijeli taj akt, i da mi je drago da sam vlasnik potpisa možda najvažnijeg dokumenta u borbi protiv i kriminala i borbi protiv svega što je negativno i što se može kroz te kamere otkriti, čuvanje života, i drago mi je da taj akt sadrži moj potpis. U tom aktu stoje određene situacije i obaveze koje MUP treba kvartalno nas da obavještava kako bismo imali balans između zaštite ljudskih prava i mogućnosti korišćenja video nadzora. Bila je prijava, izvršili smo nadzor, čekali smo, bila je indicija da se koristi biometrijska obrada podataka, unošenje u sistem, uparivanje itd. Nije problem što se koristi bolja rezolucija slike, kamera, jer svaka kamera može da prepozna lice, je li tako? Međutim, problem je softver ili eventualno uparivanje, unošenje i uparivanje sa drugim biometrijskim podacima, što je po stavu Evropske unije nedozvoljeno, to je najnoviji stav, mi to pratimo. U Evropskoj uniji se radilo to i to su zabranili, to nije dozvoljeno, radi se o nekim drugim zemljama. Mogu reći da smo imali odličnu saradnju, međutim, izostaje odgovor na pitanje kontrolora da nam se dostave određene informacije, to mi nismo imali, da li jedna kamera sadrži taj nivo obrade podataka ili sve kamere. Budući da nismo imali, mi smo išli tom mjerom gašenja i povlačenja saglasnosti, u toku dva - tri dana dobili smo odgovor, riješili smo situaciju u korist građana, u korist građana i u korist poštovanje ljudskih prava i na tome zahvalni MUP-u, a bogomi i članovima Savjeta gdje smo zajednički napravili odličan posao u kontekstu naći pravi balans u tome. Ono što ću da napomenem i da skrenem pažnju jeste da vodite računa da donošenjem novog zakona o zaštiti ličnih podataka, pratite ovo molim vas, prestaće da važe sve te saglasnosti i ta saglasnost koju sam ja potpisao 2019. godine, krucijalno za ovo što govorim.

Mi smo otvoreni, 24 časa smo na raspolaganju, kad god vi želite, bilo koji put možemo da sjednemo, da nađemo alternativni metod uz poštovanje ljudskih prava i u poštovanju ličnih podataka i privatnosti, da

nađemo metod i način kako da sačuvamo ono što je već aktuelno, postojeće, a da imamo adekvatan pravni osnov. To možemo zajednički, spremni smo i sa vašim klubom i sa bilo kojim klubom opozicije, pozicije, ko god želi. Smatrajte da je ovo od značaja što mi radimo i da ćemo biti spremni.

Hvala vam, gospodine Rovčanin, slažem se sa vama ad literam. Neću o tome dalje.

Gospodine Lekoviću, slučaj ASK-a nije zuzeo toliko medijske pažnje koliko je opasan tj. značajan. Svi naši lični podaci su negdje, da li su u posjedu neke obavještajne službe, ne znam. Vjerujte svi možemo biti meta, alternativ naših profila. To je pošlo, mi smo djelovali kako smo djelovali i drago mi je što na ovakav način podržavate nas i iskazujete ono što Agencija radi godinama, a vjerujte samo časno, čestito i profesionalno. Jer tu sam i na svaki vaš poziv, na svaki poziv odbora ja sam spreman da dam bilo koji odgovor. Nikad nisam bježao, nikad se nisam skrivao, a da nisam odgovorio na bilo koje pitanje koje se odnosi na moj rad i na moj trud i na moje profesionalno djelovanje tu. Uvijek sam bio spreman na bilo koji odgovor, uvijek mogu uspravno stojati pred svima vama za moj posao. Završava mi se mandat, pa zbog toga ovo će biti moja zadnja odbrana, tako da sa ponosom mogu reći da sam odradio ovo što je bio moj posao i sa ponosom se mogu povući sa ove pozicije. Uvijek za 35.000 - 40.000 odluka i mišljenje i preporuka koje sam donio mogu u bilo koje vrijeme dati vama bilo koji odgovor i stojati ovdje uspravno da na svaki odgovorim. Ostaviću malo i mom kolegi da nešto konkretno kaže ako želi. Završio sam, hvala.

Na kraju ću vam reći, ovaj izvještaj je izvrstan. Znam da postoji neki prijedlog da se ovo ne usvoji. Vjerujte, ovo je jedan od boljih izvještaja ne u regionu. Crna Gora je zapažena i Agencija je zapažena u ovom poslu, mogu se ponositi da imamo profesionalce u Agenciji, ljude koji znaju svoj posao i njima se ponosim kao lice koje je sa njima izniklo i došlo na ovu poziciju, tako da ako postoji neka mogućnost da se ta odluka u korist usvajanja izvještaja redukuje bio bih vrlo zahvalan. Hvala na pažnji i doviđenja.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 18:56:11)

Zahvaljujem, gospodine Đokaj.
Sada molim gospodina Vujičića da uzme riječ. Izvolite.

ZORAN VUJIČIĆ (10.07.24 18:56:17)

Gospodine predsjedavajući, gospodo poslanici i poslanice,
Vrlo ću kratko da dam par stvari na ovom plenumu.

Kolega Muhamed Đokaj je u najvećoj mjeri odgovorio na sve ono što sam i ja htio da kažem. Međutim, htio sam samo da ukažem na par stvari kada je u pitanju Zakon o slobodnom pristupu informacijama, odnosno posljedice koje se dešavaju korišćenjem ovog zakona i ogroman broj zloupotreba koje se crpe kroz ovaj Zakon o slobodnom pristupu informacijama kao i višemilionska šteta. Ukazaću vam na jednu stvar, a to je da je recimo u Srbiji od 2022. godine došlo do izmjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama na način da je i tamo došlo do ozakonjavanja zloupotrebe prava kad je slobodan pristup informacijama. U Srbiji gdje postoji 15.000 javnopravnih organa imaju samo u prošloj godini skoro 27.000 predmeta i zaista višemilionske iznose koje će građani Srbije morati da plate. Ono što je zajedničko i kod izrade Zakona o slobodnom pristupu informacijama u Crnoj Gori i u Srbiji jeste da je na tom zakonu radilo međunarodno ekspertsko tijelo koje se zove Sigma i ono na šta bih htio da ukažem jeste da u nekim stvarima mi ne moramo uvijek i slijepo da vjerujemo međunarodnoj pameti. U ovom slučaju međunarodna pamet nam nije baš dobrodošla jer građani Crne Gore, kao što je i rečeno, u ovom prethodnom periodu plaćaju višemilionske iznose. Meni je žao što gospodin Eraković nije sada ovdje jer bi on mogao da potvrdi da za ove neke iznose koji su do sada plaćeni, koje će građani Crne Gore da plate, mogao je da se kupi jedan PET skener koji košta dva i po miliona eura, mogla je da se napravi jedna osnovna škola, mogao je da se uradi jedan vrtić. Ne, mi smo dali neodgovornim pojedincima u saradnji sa advokatima i drago mi je što je gospodin Rovčanin ukazao na jedan primjer advokata koji je samo kao pojedinac citirajući predsjednika Upravnog suda ukazao na zaista zloupotrebu prava. Tu bi negdje trebalo i da se uključi Advokatska komora koja bi kroz svoje organe, disciplinske postupke trebalo da sankcioniše neetičko postupanje ovakvih advokata.

Kada je u pitanju Zakon o zaštiti podataka o ličnosti tu zaista je kolega Muhamed ukazao na određene stvari. Ukazao bih na dodatnu jednu stvar, a to je kolizija normi između Zakona o izboru odbornika i poslanika i Zakona o biračkom spisku. Zakon o izboru odbornika i poslanika kaže da sve političke partije imaju pravo fotokopiranja izbornog materijala, između ostalog i biračkih spiskova i kompletnog materijala, dok čini mi se član 21 Zakona o biračkom spisku kaže da sve političke liste imaju pravo uvida u materijale. Dakle, zbog čega se nije moglo zadržati na ovome da političke partije imaju pravo uvida, ali ne i fotokopiranja to je opet na zakonodavcu

kao što je na zakonodavcu da izmijeni ove zakonske norme kada je u pitanju Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Zakon o Upravnom sporu, gdje bi se vrlo jednostavno predatori koji uzimaju ogromne novce spriječili i to bi drastično palo kada je u pitanju sama zloupotreba. Kolega Đokaj je ukazao na postupanje ASK-a i ono što smo mi mogli da uradimo u datom trenutku kada smo dobili tu informaciju i kada smo sve ispitali gdje Agencija za sprečavanje korupcije nije nam davala istinite podatke, već smo morali preko povjerenika u Srbiji putem zamolnice da tražimo da oni provjere da li je to tačno i onda smo preko povjerenika iz Srbije dobili istinite podatke koji se nisu poklapali sa podacima koje nam je direktorica ASK-a dala. Mi smo dalje spriječili ovu vrstu zloupotrebe, ali ono na što se postavlja pitanje gdje su ti podaci završili, ko njih i dan-danas koristi. Svi ti podaci svih nas ovdje i svih javnih funkcionera su dostupni nekome. Ne želim da ulazim u to ko zloupotrebljava naše podatke, ali šteta je nastala, biće veliki iznosi novčani. Sva sreća pa nije još uvijek ... inače bi ti iznosi bili višestruko veći nego što se sada plaćaju novčani iznosi za lica koja su bila na spisku za samoizolaciju, koja su bila objavljena i ustvrđena je simbolična cifra od 300 eura, gdje su ljudi bili stigmatizovani. To je prva stvar koju je novi Savjet uradio, da je stavio van snage tu odluku bivšeg rukovodstva Agencije za zaštitu ličnih podataka.

Ogromni su izazovi pred Agencijom, ali i pred samom državom Crnom Gorom. Podsjetiću da izmjenom Zakona o zaštiti podataka o ličnosti moraće da se harmonizuje preko 200 zakona koji će morati da prate ono što se nalazi u Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti, a što je prvenstveno cilj zaštita ljudskih prava. Evo imamo sada situaciju i sa Monstatom gdje brojni zakoni nisu usaglašeni sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i postoje određene poteškoće u samom radu Monstata zbog toga. Neću dalje da dužim, složio bih se sa kolegom Muhamedom da bismo samim tim što znate sa kojim problemima se suočavamo svakodnevno, koju količinu energije ulažemo da određene stvari završavamo, ali i ogromne blokade i sve ono što nas sprečava da do kraja radimo onako kako bi trebalo zbog zakonskih ograničenja, voljeli bismo da prepoznate to kroz usvajanje ovog izvještaja jer to će biti jedan dodatni motiv da smo zaista na pravom putu i da sve ovo što radimo nije uzalud i da ćemo u narednom periodu, još kada se usvoje ova dva zakona, zaista moći na jedan kvalitetan i dobar način ne samo da štitimo podatke naših građana već da ćemo kao Crna Gora imati jednu agenciju na koju će biti ponosna ne samo Crna Gora već i region, a bogami i svijet. Hvala vam još jednom.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 19:04:56)

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.
U međuvremenu imamo proceduru kolege Adrovića. Izvolite.

ADMIR ADROVIĆ (10.07.24 19:05:14)

Predsjedavajući, s obzirom da smo na početku današnjeg radnog dana imali upit prema vama i zahtjevom da li će se i na koji način obeležiti sjutra Međunarodni dan sjećanja na genocid u Srebrenici, da li imate neku informaciju da li će imati išta od toga sjutra da bismo znali na koji način da se organizujemo kao poslanici? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 19:05:39)

Zahvaljujem na pitanju, uvaženi kolega. Još uvijek nisam dobio informciju. Ono čime raspolažemo svi, imamo delegaciju koja se uputila ka Potočarima i znamo to. Sad u međuvremenu šta će se desiti? Inače, sledeće informacije sam želio da podijelim sa vama - Skupština neće raditi sjutra, ni u petak, do utorka, pošto je ponedjeljak neradni dan.

ADMIR ADROVIĆ (10.07.24 19:06:04)

Zahvaljujem na toj informaciji. Čim nemate informaciju do sada, vjerovatno neće biti ništa organizovano u tom pogledu. Mi smo svakako htjeli onda kao klub da zatražimo da se sjutra ne radi s obzirom da smo preuzeli neke obaveze. Jedan dio poslanika Bošnjačke stranke će biti u Potočarima, drugi dio na prigodnim obilježavanjima u opštinama gdje se Međunarodni dan sjećanja na genocid u Srebrenici obilježava, vi već imate tu informaciju da nećemo raditi sutra, tako da to bi bilo to. Ukoliko se desi da se promijeni neka odluka, da imamo sjutra nešto, ja vas molim da nas blavovremeno obavijestite kako bismo mogli da se organizujemo da prisustvujemo u Skupštini eventualnom obilježavanju Međunarodnog dana sjećanja na genocid. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (10.07.24 19:07:10)

Naravno, kolega.

Još jednom da vas podsjetim, nastavljamo sa radom u utorak 16. jula u 12 časova. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:19:13)

Kolege poslanici nastavljamo **Šestu sjednicu Prvog redovnog zasijedanja u 2024. godini**. Prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o fondu za stan za sve**.

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Ana Novaković Đurović, Dritan Abazović, Filip Adžić i Miloš Konatar. Izvjestioci odbora su Duško Stjepović - Zakonodavnog odbora i Gordan Stojović - Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres. Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje?

Predstavnik predlagača želi li dopunsko obrazloženje?

Izvolite, kolega Konatar.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 11:19:59)

Poštovana potpredsjednice Skupštine Crne Gore, uvažene koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Preko 40.000 porodica u Crnoj Gori u ovom trenutku po podacima Udruženja podstanara nema svoj stan, a preko 30.000 porodica živi podstanarskim načinom života. Imali li većeg argumenta od toga i od podatka da je trenutno prosječna cijena stana, po podacima Monstata, preko 1.800 eura u Crnoj Gori sa tendencijom rasta. Postavljam pitanje da li danas postoji veći motiv od toga da 40.000 porodica u Crnoj Gori nema svoj stan, da sa prosječnom cijenom od 1.800 eura po kvadratu kolika je tržišna vrijednost danas, ti ljudi vrlo teško mogu riješiti stambeno pitanje ukoliko mi ne donesemo zakon koji će omogućiti osnivanje državnog fonda stan za sve i omogućiti građanima Crne Gore koji nemaju svoj stan da svoj prvi stan kupe po povlašćenim uslovima, najmanje duplo povoljnijim, nego što su oni danas. U tih 40.000 porodica koje danas u Crnoj Gori nemaju svoj stan su naši prijatelji, kumovi i članovi porodica, naše komšije koje svakodnevno srijećemo, ljudi koje srijećemo na ulici i to nema nikakve veze sa tim da li ti ljudi podržavaju URA-u, Bošnjačku stranku, DPS, Pokret Evropa sad, Demokrate, SNP, Novu srpsku demokratiju, DNP ili neku od stranaka koje predstavljaju Albansku nacionalnu manjinu ili Hrvatsku građansku inicijativu. To je pitanje, poštovani građani, da li mi želimo u ovoj situaciji u kojoj je praktično nemoguće kupiti stan po tržišnim uslovima, da li želimo da kao Skupština Crne Gore donesemo zakon koji će omogućiti da građani Crne Gore koji nemaju svoj stan, ponavljam, riješe svoje stambeno pitanje.

Građanski porket URA je od februara mjeseca pokrenuo ovu kampanju i mi smo izašli sa Predlogom zakona o osnivanju državnog fonda, ne samo politike kakva je bila, kao na primjer stan 1.000+. Puno naših sugrađana i ljudi u Crnoj Gori, njih preko 4.000, je riješilo svoje pitanje preko programa 1.000+. Na žalost, taj program je danas ukinut. To je još jedan argument zbog čega je važno da mi sistemski riješimo ovo pitanje, osnujemo državni fond kao državnu instituciju koja će se dugoročno baviti ovim pitanjem, odnosno omogućavanjem da ljudi koji nemaju svoj stan, svoj prvi stan kupe po povlašćenim uslovima. Od kad smo mi krenuli sa ovom pričom jedan od glavnih argumenata bio je da to nije izvodljivo i da je nemoguće da građani kupuju stan po toj cijeni koja je duplo povoljnija nego što je tržišna vrijednost, a podsjetiću još jednom 1.800 je prosječna cijena stana danas Crnoj Gori, s tim što je na primorju ta cijena i višestruko veća. Dakle, za građane Budve, Boke Kotorske ili Bara i Ulcinja sa ovim tržišnim cijena je praktično nemoguće da kupe svoj stan. Ne samo da je nemoguće da kupe svoj stan već postaje ozbiljan problem dugoročnog najma stanova, jer kao što vam je i poznato na primorju se ljudi koji su vlasnici stanova češće opredjeljuju za izdavanje tokom sezone nego za dugoročno izdavanje stanova. Onda smo mi čuli da to nije moguće, da cijena bude 900 eura po kvadratu. Želim potpuno da vas razuvjerim, poštovani građani, da je to vrlo realno i vrlo moguće na jednostavan način. Najveća stavka u troškovima izgradnje novih stanova predstavlja cijena zemljišta koju investitor plaća i cijena komunalnog opremanja tog zemljišta. Ukoliko bi preko državnog fonda, opet ponavljam, stan za sve, država Crna Gora i lokalne samouprave donirale zemljište za izgradnju stanova, ukoliko bi lokalne samouprave donirale cijenu komunalnog opremanja zemljišta, cijena od 900 eura po kvadratu, u zavisnosti od određenih opština, može biti i niža.

Dakle, potpuno je realna priča. Cilj državnog fonda stan za sve nije da zarađuje novac, jer bi se, poštovnai građani, stanovi prodavali po cijeni izgradnje. Zbog toga je cijena ova koju smo i najavili najmanje, odnosno u najnepovoljnijem slučaju po građane, 900 eura po kvadratu. Sada se postavlja pitanje, naravno, da li je ovo najboji zakon koji je napisan koji je došao u skupštinsku proceduru. Nije, evo ja da vam kažem. Sigurno da postoje i neke odredbe koje bi možda mogle biti bolje napisane. Koristim ovu priliku, na početku rasprave da pozovem moje uvažene kolege koje imaju rezerve prema ovom zakonu, odnosno koje imaju bolje ideje kako sprovesti ono što je cilj zakona, a cilj zakona jeste da građani Crne Gore koji nemaju svoj

stan, svoj prvi stan kupe po povlašenim uslovima. Sve moje kolege, uvažene poslanice i poslanici u Skupštni Crne Gore, mogu amandmanski djelovati na ovaj tekst zakona i dati ideje i predloge kako da ovaj zakon bude još bolji. Mi smo kao predlagači zakona u kosultacijama i u zajedničkom radu sa Zakonodavnim odborom Skupštine Crne Gore sami podnijeli 13 amandmana koji su učinili da ovaj tekst zakona bude još bolji nego što je bio inicijalni predlog.

Na kraju, nadam se da ćemo mi svojim radom i raspravom danas u Skupštini Crne Gore pokazati spremnost da riješimo probleme koje građani Crne Gore imaju. Podsjetiću vas, 40.000 porodica danas u Crnoj Gori nema svoj stan. To su oni ljudi koje svakodnevno srijećemo na ulici, to su članovi naših porodica, naši prijatelji, komšije. Sada je prilika da Skupština Crne Gore pokaže svoj puni kapacitet. Skupština Crne Gore, podsjetiću vas, je najvažnija institucija u parlamentarnoj demokratiji i institucija čiji je jedan od osnovnih zadataka, osim kontrole i kontrolnog mehanizma izvršne vlasti, da donosi zakone. Mi treba da donesemo zakone koji će olakšati i pomoći građanima Crne Gore. Nema veće pomoći, naravno, ako pričamo o tome da želimo da se okrenemo budućnosti, da prevaziđemo određene podjele koje postoje i pričamo o tome da nam je u fokusu poboljšanje životnog standarda građana Crne Gore nema važnijeg pitanja u tom segmentu od toga da se pomogne ljudima i mladim bračnim parovima i onima koji nemaju svoj stan i ranjivim kategorijama u društvu da riješe svoje stambeno pitanje. To je uloga države. Uloga države je da bude korektivni faktor u onim trenucima, ako tržište ne dozvoljava, odnosno ne omogućava, da građani riješe svoje egzistencionalno pitanje. Takvo pitanje jeste rješavanje pitanja krova nad glavom.

Dakle, očekujem da ćemo mi prevazići političke razlike koje postoje među nama, jer je normalno da političke razlike postoje, da ćemo kao što je bila praksa u prethodnom periodu pronaći ono najbolje u sebi, izdići se iz dnevnopolitičke i partijske kombinatorike i razlika koje imamo i usvojiti jedan zakon koji će, zaista, pomoći građanima Crne Gore da lakše žive. Jer, nije poenta da danas 40.000 porodica u Crnoj Gori nema svoj stan, a da mi ne uradimo ništa. Prihvatam, ovdje sam sa svoji kolegama koji su predlagači ovog zakona, da unaprijedimo i da popravimo sve ono što treba popraviti oko ovoga zakona, ako je želja svih da se ovaj problem riješi, ali ne mogu da prihvatim da neko apriori odbije ovaj predlog i ovo rešenje. Pogotovo zato što trenutno u Crnoj Gori mi nemamo nijedan program, nijednu stambenu politiku koja omogućava da ljudi koji nemaju svoj stan lakše riješe svoje stambeno pitanje.

Nadam se, na kraju i pozivam sve kolege koji su na matičnom odboru i zahvaljujem se poslanicima koji su na matičnom odboru podržali ovaj predlog zakona dakle, tu je bilo i kolega iz parlamentarne većine zajedno sa kolegama iz parlamentarne opozicije, bilo je kolega koji imaju rezervu prema ovom zakonu i pozivam ih da današnju raspravu iskoristimo da te rezerve i sugestije koje imaju iskoriste na način da predlože amandmane kako bi se taj tekst zakona učinio boljim. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:33:45)

Zahvaljujem kolegi Konataru.
Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne žele. U redu.
Prvi prijavljeni za diskusiju je kolega Milan Začević.
Izvolite, kolega.

MILAN ZEČEVIĆ (16.07.24 11:33:55)

Poštovana potpredsjednice Skupštine, koleginice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Danas je na dnevnom redu Predlog zakona o osnivanju fonda stan za sve. Možemo reći da je ovo generalno jedna pozitivna ideja koja postoji već dugi niz godina kod nas i koja se sprovodi u vidu već postojećeg fonda tzv. Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju. Tako da ovo što nam je danas na dnevnom redu, a što su predložili poslanici Građanskog pokreta URA ne predstavlja ništa novo ili već nešto što nema u Crnoj Gori. Već se može zaključiti da je ovaj predlog još jedan u nizu populističkih predloga kolega iz URA-e. Čitajući ovaj predlog i analizirajući ga vidimo da su predlagači ukazali na to da nakon prestanka projekta 1000+ država više ne izdvaja sredstva za rješavanje stambenih pitanja, što nije tačno. Vi ste bili izvršna vlast, imali ste premijera, imali ste ministre u Vladi i vi sigurno znate da država izdvaja preko 5.000.000 raznim sindikalnim, penzionim i ostalim fondovima. Kada ste bili izvršna vlast i tada je 40.000 građana bilo bez svog stana, gospodine Konatar. Zašto tad nijeste ovaj predlog dali da se nađe u skupštinskoj proceduri, znali ste da nije održiv, tada nijeste imali vremena za to od ispunjavanja vaših dječačkih snova i slikanja po svjetskim metropolama.

Takođe ste naveli da je realizacijom projekta 1000+ u proteklih desetak godina stambeno pitanje po povoljnim uslovima riješilo oko 4.000 crnogorskih građana, što je tačno. Ali ako bi se sad program 1000+ ponovo pokrenuo on u sadašnjim uslovima ne bi imao neki efekat, jer su cijene izrazito visoke, a on kako je

bio postavljen u prethodnom periodu može da ponudi do 10% nižu cijenu po kvadratu i bolju kamatnu stopu, ali to je potpuno zanemarljivo kad je u ovom trenutku prosječna cijena stana 1.700 eura. Ako to uzmemo u obzir, realno, potrebna je neka nova inicijativa. I ako mene pitate, kao privatnika i kao osnivača i vlasnika jednog preduzeća, da govorim hipotetički, ako posjedujem preduzeće kao što je postojeći Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju koji je u nezavidnoj finansijskoj situaciji sa aspekta dugovanja i nelikvidnosti, dakle, ako posjedujem to preduzeće nije realno da osnivam slično ili potpuno isto preduzeće. Realno bi bilo da sagledam sve nedostatke i pokušam rekonstrukciju postojećeg preduzeća tj. postojećeg Fonda. Smatram da treba odraditi transformaciju postojećeg Fonda gdje bi Vlada Crne Gore preuzela nadležnost Fonda, zatim naći opravdan model da se postojeći Fond finansijski pomogne od strane Vlade Crne Gore. Tu treba ozbiljna analiza i ako tom analizom dođemo do zaključka da nije moguće da se popravi, u finansijskom i organizacinom smislu, onda kao što sam i rekao treba nova inicijativa u vidu osnivanja novog fonda, ali ne na način kao što ste vi predložili, jer ovaj zakon je pripremljen bez detaljne finansijske analize. Čak se može reći da je sastavljen bez analize bilo kojeg aspekta funkcionalne primjene.

Dakle, osnivanje novog fonda bi bukvalno značilo revoluciju, zajednički rad pet, šest ključnih ministarstava i sindikata u tim ministarstvima, moralo bi se ozbiljno posvetiti mnogim pitanjima, a neka od ključnih su način finansiranja i traženje lokacije za izgradnju stanova. Mogu da shvatim ostale kolege koje su predložili ovaj zakon, ali se čudim Vama kolega Konatar, koji ste diplomirani ekonimista i koji ste stavili potpis na Predlog ovog zakona, a znate da je Predlog odrađen bez detaljne finansijske analize i analize održivosti ovog planiranog fonda. Pročitao sam Predlog zakona i pored niza manjkavosti više ste se pozabavili strukturom fonda tj. kako se biraju organi fonda, kako se imenuje i razrješava upravni odbor i predsjednik upravnog odbora, način imenovanja direktora fonda i trajanje mandata direktora. Takođe, što je i normalno, naveli ste način podnošenja zahtjeva i način odlučivanja o zahtjevima koji ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava za kupovinu prvog stana.

Čini mi se najbitniji član, a to je član 14, koji definiše način finansiranja fonda koji je, složićete se sa mnom, ključan za funckionisanje fonda je najmanje analiziran i najmanje ste se pozabavili tim pitanjima. U najmanju ruku, kolega Konatar, napisan je tako kao da su ga sastavili ljudi koji nemaju dodirnih tačaka sa ekonomijom i sa realnim sagledavanjem činjenica. Član 14 kaže: *Sredstva za rad fonda obezbeđuju se iz budžeta Crne Gore, prodajom stanova i poslovnih prostora građanima koji ispunjavaju uslove fonda za kupovinu stana, donacijom, poklonima i drugim izvorima koji su u skladu sa zakonom*. Sad glavno i osnovno pitanje - kolika su ta sredstva iz budžeta, da li je to ona cifra od 20.000.000. Imamo li stručnu analizu, da li je fond odživ sa tim iznosom i prodajom stanova po kvadratu od 900 eura?

Drugo i veoma bitno pitanje - kako ste došli do te cijene kvadrata. Dakle, kao što je nejasan način finansiranja i održivosti ovog fonda tako je, bar meni, pričam u svoje ime jer prije poslaničke funkcije imam 23 godine radnog staža, baš u ovoj branši tj. radio sam u firmi koja se bavi prodajom građavinskog materijala i izgradnjom stanova. Meni je totalno nejasno kako ste došli do cijene stana od 900 eura po kvadratu.

Koleginica Novaković Đurović mi je na odboru rekla da ste došli do cijene tako što ste pričali sa firmama i investitorima koji se bave izgradnjom stanova. Gospodine Konatar, ako je ovo što je rekla vaša koleginica, da ste ovako došli do cijene kvadrata, za Vas normalno i prihvatljivo kao ekonomisti, kao čovjeku koji je završio Ekonomski fakultet i koji mora što bi rekli u pola dana u pola noći da zna kako se dolazi do pravih kalkulacija i kako se dolazi do prodajne cijene bilo kog proizvoda, pogotovu do cijene kvadrata stana. Znajući da imamo bukvalno milion stavki koje moramo da unesemo kao trošak i da vi za ovako veoma bitan zakon o osnivanju fonda odredite cijenu kvadrata tako što ćete nekoga investitora pozvati na kafu i kroz priču doći do cijene, onda stvarno, gospodine Konatar, ovo je veoma neozbiljno. Smatram da je to krajnje neodgovoran pristup i krajnje neodgovorna analiza ovog zakona.

Takođe, nejasan je i način funkcionisanja fonda u smislu kako fond obezbeđuje zemljište za izgradnju. Da li ga država, odnosno opština ustupa fondu bez nadoknade? Da li opštine oslobađaju fond od plaćanja komunalija? Vi ste ovo naveli, ako bi to tako bilo ona bi bila cijena 900 eura. Šta ako ne bi ovako bilo, gospodine Konatar? To su neka od pitanja koja su vrlo bitna i koja direktno utiču na formiranje prodajne cijene po kvadratu. Da vam kažem, iz iskustva, i sve da su ove stavke besplatne i da fond ne mora da plati nijedan euro troška za zemljište i komunalije cijena kvadrata će da se razlikuje recimo u Beranama i u Budvi. Znam, iz iskustva, kubik betona u Beranama 10 eura jeftiniji od kubika betona u Budvi. To je samo jedna stavka. Prema tome, nabavna cijena stana na primorju mora biti skuplja u odnosu na sjever države. Sad kad pominjemo cijene stanova na sjeveru, u Podgorici, i na primorju, i ako uzmemo u obzir da ovim zakonom nije definisana i precizirana regionalna zastupljenost izgradnje stanova pitanje je šta je sa regionalnom komponetom i stimulisanjem izgradnje na sjeveru.

Takođe, ono što je po vašem predlogu očajan efekat ovog programa je to da umjesto da spriječe migracije u Podgorici i na primorje on daje vjetar u leđa mladim bračnim parovima sa sjevera i podstiče ih da poslije svadbe spreme kofere i napuste ionako zapostavljen i napušteni sjever države. Ovu konstataciju mogu da potkrijepim vašim obrazloženjem gdje navodite problem nerazvijenosti sjevera i potrebu mladih ljudi da napuste sjever i sele se u Podgoricu i na primorje. Citiram: *Veliki broj građana, posebno mladih, primoran*

je da usljed neravnomjernog regionalnog razvoja mijenja mjesto prebivališta i da su stoga primorani da u drugim gradovima iznajmljuju nekretnine u kojima će živjeti. Vi, umjesto da nađete model kako bi se ovim programom i predlogom zakona mladi ljudi zadržali u svojim gradovima, vi ih podstičete da napuštaju sjever države. Ovdje ne govorimo o nedostatku novca što, složićete se, predstavlja najveći problem za realizaciju ovog zakona već o očajnim efektima ovog programa.

Na kraju, da zaključim, ako bi se išlo u realizaciju i osnivanje novog fonda mora da se ozbiljno pristupi svakom segmentu i svakoj analizi, do najmanje sitnice, kako bi imali funkcionalan fond koji ne bi bio replika postojećem Crnogorskom fondu za solidarnu stambenu izgradnju. Način na koji ste vi to predložili je takav da bi novoosnovani fond stan za sve, doživio sudbinu postojećeg fonda već u prvoj godini svog postojanja.

Naglašavam da je ovo jedan ozbiljan projekat, a u drugu ruku je veoma opipljiv i realan za široke građanske mase, lako se reklamira, što su kolege iz URA prepoznale, izreklamirali se na bilbordima širom Crne Gore. Upravo su te iste kolege, nas iz PES-a, nazvali bilbord partija koja je dobila izbore zbog natpisa na bilbordima gdje smo istakli da će minimalna penzija biti 450 eura, minimalna zarada 700 eura i radno vrijeme sedam sati. Mi već ispunjavamo naše predizborno obećanje i sve će ovo biti ispunjeno do kraja ove godine. To je ono što građani očekuju od nas, kao ozbiljne partije, partije čiji je predsjednik Milojko Spajić, premijer u Vladi u čijem mandatu imamo, u ovom trenutku, rekordnu turističku sezonu, Vlade koja je dobila pozitivan IBAR, a samim tim će postati prva nova članica Evropske unije. Dobijanjem IBAR-a počeli smo da dobijamo i stotine miliona eura granta za razne kapitalne projekte, kao što je nastavak autoputa od Mateševa do Andrijevice, Vlade koja je svela stopu nezaposlenosti u prvom kvartalu 2024. godine na rekordno minimalnih 11,9%, Vlade koja je za prvih pet mjeseci ostvarila budžetski suficit od 33.000.000 eura itd. itd.

Na kraju, kolege, neka rezultati govore, a ne populistička bilbord obećanja.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:45:51)

Zahvaljujem, kolega Zečeviću.

Kolega Konatar, kao predstavnik predlagača, uvijek ima pravo da se javi i da komentariše.

Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 11:46:01)

Hvala, uvažena potpredsjednice.

Prvo, kolega Zečeviću hvala Vam na diskusiji. Vi kako rekoste da svako treba da cijeni neku ideju na osnovu rezultata da se ostavimo bilborda i populističke priče, za sekund sam se trgnuo, mislio sam da ste iz URA i da pričate o PES-u, onda shvatih da ste sa moje lijeve strane.

Da Vas pitam, pošto pričate o ekonomskoj analizi - đe vam je bila ekonomska analiza za Evropu sad 2 kad ste je podržali, mrtvi ladni, sa obje ruke? Evo pitam vas, odgovorite pred građanima Crne Gore đe vam je E od ekonomske analize programa Evropa sad 2? Vi ste čak i ugasili na sajtu kalkulator koji ste imali gdje ste govorili ljudima kako će da se povećaju plate u Crnoj Gori. Vi pričate sad o ekonomskoj analizi. Znate li da, evo ih ima ovdje i profesora sa Ekonomskog fakulteta, kad pričate kako se došlo do nekih podataka, znate li da kad pravite biznis plan ili bilo koji projekat vezan za ekonomiju da podatke o tome skupljate istraživanjem, razgovorom sa ljudima, telefonskim anketama, neposrednim razgovorom sa ljudima koji su vezani za određenu temu pa i investitorima i građevinskim inženjerima itd? Da li vi to znate? Onda sad se vi pitate kako ste došli do podataka tako što ste razgovarali sa nekim ko se bavi građevinarstvom, sa inženjerima, sa arhitektama koji imaju iskustva u tome. Vama je to čudno. Ne mogu da vjerujem, stvarno ne mogu da vjerujem.

Pominjete Fond za stambenu solidarnu izgradnju. Fonda za stambenu solidarnu izgradnju treba ugasiti kao ideju, bila je prilika, pokazalo se da Fond za stambenu solidarnu izgradnju ne može da riješi pitanje. Na kraju Vaše diskusije kažete da je taj fond se pokazao kao neuspješna ideja, a na početku diskusije govorite o tome da ga treba nekako rekonstruisati, pa da vidimo hoće li onda on da proradi. Jeste li Vi saglasni sa onim što ste rekli na kraju ili na početku diskusije? Dakle, nemojmo da idemo sa nečim što se pokazalo kao loše, kamo sreće da 44. Vlada nije zaustavila projekat 1000+, koji je bio pokrenut od strane prethodnih vlada i realizovan od strane svake vlade do 44. Vlade. To je bio dobar projekat i sa tim projektom je trebalo nastaviti. Ako već ne nastavljamo sa tim projektom, onda je potpuno prirodno da damo neki novi projekat koji će omogućiti građanima da kupe svoj prvi stan. Mi sad, trenutno, nemamo nijednu stambenu politiku koja pomaže ljudima da kupe svoj prvi stan.

Pomenuli ste organe fonda, vrlo je važno, mislim da je dobra rasprava. Ključna zamjerka Fondu za stambeno solidarnu izgradnju što ispravlja fond stan za sve jeste transparentnost. Mi smo kao predlagači

zakona predvidjeli da fond ima pet članova, od tih pet članova dva imenuje Vlada, dva imenuje Skupština tj. Administrativni odbor Skupštine, od kojih je jedan član iz reda parlamentarne većine, a jedan član iz reda parlamentarne opozicije i peti član, kao predstavnik Zajednice opština. Upravni odbor fonda praktično vodi rad fonda. Ne možete imati veću transparentnost od te, gdje je uključena i izvršna i zakonodavna vlast i Zajednica opština koja je uključena i koja mora biti uključena u cijeli projekat. Znate zašto je posebno važno? Ovaj fond stan za sve nije samo fond za zaposlene u javnoj upravi, nije samo fond za zaposlene koji imaju svoje sindikalne organizacije, nego za sve zaposlene koji rade i u privatnom sektoru, u malim mikro preduzećima koja nemaju sindikalne organizacije, koji ne mogu preko Fonda za stambeno solidarnu izgradnju ili preko sindikalnih organizacija doći u mogućnost da riješe svoje stambeno pitanje. Upravo tim ljudima je potreban ovakav fond. Dakle, nema mjesta priči da mi možemo da riješimo ovaj problem preko Fonda za stambeno solidarnu izgradnju, da zaboravimo to.

Pomenuli ste da ovaj fond ne rješava pitanje odliva ljudi sa sjevera. Upravo ovaj fond to rješava. Znate zašto? Zato što, i prirodno je, da neće biti cijena ista kvadrata u Beranama i u Budvi. Mislim da će u Beranama biti puno niža od 900 eura, jer nije niko zakucao da će ona biti fiksno 900 eura u svim djelovima Crne Gore. Negdje će biti 850 negdje će biti 810, zavisi od cijene izgradnje, kako ste sami rekli. Nema boljeg načina da se pomogne ljudima da ostaju na sjeveru i u Bijelom Polju i u Beranama i u Pljevljima i u drugim gradovima na sjeveru, osim da im se omogući da kupe stan po povoljnim uslovima. Zato što i na sjeveru je cijena kvadrata odavno prešla 1.300 ili 1.500 eura, u zavisnosti kako gdje. Tako da, bez obzira na sve što ste kazali, ipak očekujem da ćete vi, opet kažem, pronaći ono najbolje u sebi, da bez obzira na razlike koje postoje, što je prirodno, između parlamentarne većine i parlamentarne opozicije, ipak smognete snage. Ako imate predloge dajte predlog kako da bude bolje, nemojte da kažete ja to ne prihvatam, neću da glasam za Predlog zakona o fondu stan za sve. Dobro, imate li vi predlog? Pa, nemamo. Dajte predlog onda, dajte amandmane, ako mislite da nešto treba popraviti, ali dajte da riješimo problem. Ponavljam opet, neka vam ta cifra bude u glavi, 40.000 porodica danas u Crnoj Gori nema riješeno stambeno pitanje.

Još jedna stvar, orginalno ova ideja potiče od bivšeg ministra ekonomskog razvoja, gospodina Gorana Đurovića. On je sa ovom idejom izašao za vrijeme trajanja 43. Vlade.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:54:06)

Kolega Konatar, imate pravo, kao predstavnik predlagača da se uvijek javite. Molim Vas, ovo je zaista sad već ozbiljno prekoračenje. Molim Vas, završite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 11:54:16)

Završavam, izvinjavam se.

Dakle, upravo je predlog nastao za vrijeme 43. Vlade. Došla je nova vlada. Mi imamo mogućnost da predložimo zakonsko rješenje. Vi ako imate bolji predlog, dajte bolji predlog, ali nemojmo da ostavljamo da ti ljudi nemaju nikakvu mogućnost, koji nemaju svoj stan, da ga kupe. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:54:40)

Zahvaljujem, kolega Konatar. Molim Vas još jednom, kao predstavnik predlagača imate pravo da se javite svaki put da komentarišete, ali nemojmo da imamo ovakva prekoračenja od pet minuta i više. Zahvaljujem.

Proceduru je tražio kolega Nermin Abdić.

Izvolite.

NERMIN ABDIĆ (16.07.24 11:54:55)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice.

Uvažene koleginice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani,

Izvinjavam se Vama prije svega potpredsjednice što ću možda zloupotrijebiti ovu proceduralnu reakciju, ali prosto imam moralnu, ljudsku, etičku i profesionalnu obavezu da se danas iz ovog doma obratim, prije svega, vama, da se obratim Vladi Crne Gore, Opštini Tuzi i svim nadležnim institucijama po pitanju problema koje imaju građani naselja Kuće Rakića. Vidim ovdje se priča danas o stanovima. Imamo li mi uopšte empatije bre ovdje, 260 porodica, 260 stambenih objekata, danas je crveni meteo alarm, 41 stepen

celziusa ljudi nemaju vode. Od 11. juna kad je izbio taj problem, kad je voda bila, ne mogu definisati vrlo vjerovatno radioaktivne boje, jer ono je neka boja koju dosad nijesam vidio, a pretpostavljam niko od vas. Je li se iko od Vlade Crne Gore, od predstavnika, udostojio da obiđe te ljude? Znate li vi da u tim porodicama žive djeca koja se liječe od autizma, stare bolesne osobe? Danas je 41 stepen, crveni meteo alarm, ljudi nemaju vode. Pitamo li se mi ljudi imamo li mi neke prioritete, jesu li nama važni životi ljudi. Što će biti ako se nekome nešto desi, imamo li osnovne potrebe higijenske? Mjesec dana i kusur ovi ljudi se normalno nijesu okupali, vodili računa o ličnoj higijeni.

Pitam se samo u ovoj sali ovdje i pred građanima pitam ko će biti odgovoran ako se nekome nešto desi. Zahtijevam hitnu reakciju svih nadležnih državnih organa i Opštine Tuza i Vlade Crne Gore da hitno pođe delegacija da obiđe Kuće Rakića. Ne riješi li se ovaj problem u narednih 48 sati prvi ću biti na čelu građana Kuća Rakića da protestvujemo. To je bre atak na ljudsko dostojanstvo, sramota, bruka za državu. Gađamo se milionima, kamionima i avionima. Ljudske, elementarne uslove za život nijesmo ljudima obezbijedili. Izvinjavam se, mnogo sam emotivan, pogođen sam time, posebno što sam prije dolaska na ovu sjednicu čuo informaciju da se tu nalaze, žive u tim objektima djeca koja se liječe od autizma. Ljudi dajmo, osvijestimo se malo, imamo li mi prioretnije stvari danas u Crnoj Gori od ove? Crveni je meteo alarm, 41 stepen je danas! Nama je svima ovđe ugodno. Kako je tim ljudima tamo, kako je toj đeci, kako je tim starim bolesnim licima. Hitna reakcija Vlade Crne Gore. Ako treba i delegacija Skupštine, ako treba odmah sad da se pođe tamo da se vidi kako da se pomogne tim ljudima. To je prava stvar, ljudska moralna obaveza svih nas. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 11:57:57)

Zahvaljujem, kolega Abdiću.

S obzirom da se radi o gradskoj opštini, odnosno sada već Opštini Tuzi, evo pozivam predstavnike Vodovoda iz Opštine Tuzi da riješe u najkraćem mogućem roku probleme građana Kuća Rakića. Znamo da taj problem traje odavno i nijesu samo Kuće Rakića ugrožene, kao što znate okolina Podgorice je takođe ugrožena, u Lješkopolju nema vode, nema vode na Kakrickoj gori, nema vode na Malom brdu, na Dajbabskoj gori itd. ali evo nadam se da će se naći način da se riješi problem vodosnabdijevanja svih onih neformalnih naselja. Jer, složićete se sa mnom da su to sve neformalna naselja koja su izgrađena i preizgrađena i negdje tu vidim problem zbog čega ta svaki stanovnik, odnosno svaka kuća nema vodu jer kapaciteti znate dobro tih vodovodnih inatalacija su takvi da ne mogu da podnesu toliko opterećenje kad su u pitanju novoizgrađeni objekti, ne samo Kuće Rakića nego u svim neformalnim naseljima. Zahvaljujem.

Samo da vam kažem da se pridružujem apelu, molim predstavnike Vodovoda da nađu način kako da riješe problem. Takođe, apelujem na predstavnike Vlade da se uključe da riješe problem građana Kuća Rakića.

Izvolite, kolega.

NERMIN ABDIĆ (16.07.24 11:59:41)

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Kad sam ušao u ovaj Parlament rekao sam da je meni bitno ono što građane tišti i koji su problemi građana. Bilo koji građanin iz drugih ovih naselja koje ste pomenuli da mi se obratio isto bih ih pomenuo. Apelujem sve isto kakav tretman bi imale Kuće Rakića neka imaju sva naselja koja ste Vi ovdje pomeuli, ali znate šta, potpredsjednice, ovdje ima i drugih načina pomoći, imamo Vojsku Crne Gore, imamo Upravu policije, odnosno Sektor za vanredne situacije, imamo građanske aktiviste, imamo Vatrogasnu pomoć, imamo mnoštvo institucija, imamo nas poslanike u ovom parlamentu. Siguran sam da nema poslanika sada ovđe da im kažemo hajde da uzmemo po dva, tri bidona vode da ponesemo tim ljudima koji bi rekao neću i ne mogu. Znate, da se svi upregnemo maksimalno. Kažem opet, neko se igra opasno životima ljudi. Ovo kao ljekar govorim, 41 stepen, crveni meteo alarm, ne samo danas, nego danima unazad i danima koji su pred nama. Znate li vi što to znači bez vode biti? Osnovna higijena, voda za piće, da ne kažem što drugo. To su elementarne stvari, ali neko ozbiljno mora da se pozabavi time. Mi imamo ministara oće koji nijesmo viđeli bez na razglednicu i sliku možda zadnjih mjeseci. Resorni ministri, sektori za vanredne situacije da se uključe, Crveni krst, znači sve nadležne institucije da se upregnu tamo da se završi posao u svakom od ovih naselja. Stojim na raspolaganju, govorim u ime moga Kluba, stojimo na raspolaganju za sve što treba na lice mjesta da pomognemo.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:01:19)

Zahvaljujem, kolega Abdiću.

Takođe, moramo imati na umu da je podgorički Vodovod do 2020. godine bio upravo u rukama Demokratske partije socijalista. Samo trenutak, kolega Oskar Huteru. Znate li koliko se samo radilo na hidrotehničkim instalacijama. Vi znate da sam bila odbornica u Skupštini Glavnog grada i znate koliko je bilo apela, bili ste i Vi odbornik i dalje ste, koliko je bilo apela i s naše strane da se poradi na hidrotehničkim instalacijama kada su u pitanju sva naselja oko Podgorice. Tada je bila Opština Tuzi gradska opština, je li tako.?

Prema tome, tačno je, bilo je i u Lješanskoj nahiji, bilo je četiri neformalna naselja, a problem, takođe u Park šumi Zagorič, da ne otvaramo dalje tu priču.

Samo da pitam odgovor na komentar imate li, kolega Zečeviću.

Proceduru je tražio kolega Camaj. Izvolite, kolega.

NIKOLLA CAMAJ (16.07.24 12:02:32)

Poštovana predsjedavajuća, kolege i koleginice poslanici, dragi građani,

Više se javljam u svojstvu odbornika Opštine Tuzi. Da vam pravo kažem mi smo ovu temu tretirali na zadnjoj sjednici tamo, zbog tih građana sa kojima saosjećamo i želimo da se to pitanje riješi što prije. Alarmantno jeste, nije prvi put, desilo se i prije, zaboravljamo uvijek šta se desilo prošle godine, kažemo kao o lanjskom snijegu, ali Opština Tuzi čini sve što je u njenoj moći u ovim momentima da cistijernom odvodi vodu da bi ljudi imali za osnovne potrebe.

Moramo imati na umu jednu stvar, da su dovodne cijevi do tog naselja bile planirane, rađene su za vrijeme vaše vlasti tamo, ali nije bitno to sada, kada je bilo mnogo manje kuća u međuvremenu se naselje proširilo. Možda da je direktor htio biti tamo principijelan ne bi priključio kuće koje nemaju građevinske dozvole, ali daje priključak svakome da upravo ono malo vode što ima da podijele svi ti građani i svakako se radi na tome da se poboljša vodosnabdijevanje, da se obezbijedi cistijernom voda, da građani imaju za dnevnu upotrebu.

Svakako se pridružujem apelu da sve strukture vlasti, pa i mi ako je potrebno da se uključimo, ne samo za to naselje nego gdje god. Ovih dana nema vode. Vidite, pod klimom, u idealnim uslovima, pa ipak nema dovoljno vazduha za rad jer temperature su ekstremne. Nije dobro da nas svake godine iznenade visoke temperature u julu i avgustu ili kiše u decembru ili zima januaru i februaru. Mislim da se treba prije pripremiti, prije preuzeti potrebne mjere, a u ovom momentu se pridružujem svakom apelu da se tim građanima izađe u susret da se urgentno pomogne da imaju vode za piće, vode za djecu, vode za stare i da se radi na poboljšanju vodotoka, na proširenju tih kapaciteta da to naselje ima mnogo više vode. Nadam se da će građani tog područja razumjeti da mi želimo pomoći, ali ipak vodovodni kapaciteti tamo su manji, a dužnost je na tim ljudima koji drže vodovod da čine maksimum. Računam da oni čine. Daj da se i ostale strukture pridruže tome. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:05:26)

Zahvaljujem, kolega Camaj.

Da se vratimo na temu. Sa mjesta predsjedavajuće sam zamolila sve nadležne organe i lokalne i državne da urade sve što je u njihovoj moći da se obezbijedi voda svima onima kojima nedostaje jer su uslovi života nenormalni.

Kolega Abdiću, možete samo proceduru. Pridružili smo se apelima i kolega Camaj i ja. Shvatam značaj teme, molim Vas, samo kratko procedura.

NERMIN ABDIĆ (16.07.24 12:06:13)

Mislim da nemamo trenutno važnije teme od života građana, ne trenutno nego uopšte, da nam je to najvažnije ovđe.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:06:20)

Samo da Vam nešto kažem, kolega Abdiću.

Vi dobro znate Poslovnik Skupštine Crne Gore. Sada Vam dajem proceduru iako nemate pravo, molim Vas, u najkraćem mogućem roku završite.

NERMIN ABDIĆ (16.07.24 12:06:31)

Uvažena potpredsjednice Skupštine, mogu li da Vas zamolim da zamolite članstvo, simpatizere Demokratske partije socijalista da utiču da ovu visoku temperaturu nekako smanje. Jer, očito sve što je negativno je kriva Demokratska partija socijalista, pa i za ovako visoku temperaturu kojoj svjedočimo ovih dana u Crnoj Gori, apropo ovog toplotnog talasa.

Druga stvar, siguran sam da vas ponudim da biste istog momenta našli zamjenu u vidu potpredsjednika Pejovića, pa bismo pošli da obiđemo te građane. Pitam samo je li neko odgovoran, u ime predstavnika građana, koji oponašaju bilo funkciju odbornika, vlasti ili opozicije u Opštini Tuzi se udostojio da obiđe te građane da vide kako funkcionišu u njihovim domovima, da vide kako im je, a ne ispred vrata, što bi rekli ispred kuće, niko ih pozvao nije čašu vode da popiju kada su bili prije neki dan na protestu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:07:32)

Zahvaljujem, kolega Abdiću.
Vraćamo se temi.
Kolege Zečević ima pravo na odgovor na komentar predstavnika predlagača. Izvolite.

MILAN ZEČEVIĆ (16.07.24 12:07:45)

Kolega Konatar, rekao sam da već postoji fond koji nije u sjajnom stanju, da se proba ako može da se popravi taj fond, a ako ne može, da se ugasi, da ne ostaju repovi i da se ide s novim fondom, ali ne kao što ste Vi rekli ako opština da, ako uskrati komunalije, nego da se tačno precizira, da se nađe zemljište, da se obezbijedi finansiranje fonda.

Druga stvar, za Evropu sad 2, Evropa sad 2 će da bude do kraja nove godine. Vi ste glasali za Evropu sad 1, je li tako? Čim ste ušli u vlast sa podrškom DPS-a, vi ste promijenili priču, pa ste rekli da Evropa sad 1 ugrožava Fond za zdravstvo iako se to nikada nije desilo, niti je ukinut, vi ste to izjavili, i sada se izdvajaju rekordne cifre za Fond za zdravstvo. Toliko samo.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:08:57)

Zahvaljujem, kolega Zečeviću.
Javila se koleginica Ana Novaković Đurović ispred Kluba. Izvolite, koleginice.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (16.07.24 12:09:15)

Kolega Zečeviću, očekivala sam od sjednice matičnog odbora, gdje sam osnovano primijetila da niste pročitali ovo zakonsko rješenje, da ćete to učiniti do plenuma. Uvjerila sam se iz vaše diskusije da ponovo niste pročitali ovo zakonsko rješenje jer navodite iste argumente koje ste naveli na Odboru, a koji su neosnovani. Da krenem redom pošto ste me pomenuli.

Za vas je nevjerovatno da smo do cijene od 900 eura po metru kvadratnom došli iz komunikacije sa investitorima, građevinskim firmama, inženjerima i ljudima iz struke. Razumijem da je Vama to čudno i dodatno ste to banalizovali da se cijena na neki način dogovorila u kafani uz razgovore. Razumijem, Vama je bisko jer se politika ove Vlade vodi na takav način, ali Vam moram reći da mi predlog ovog zakonskog rješenja i cjenu od 900 eura nismo dogovorili ni sa ujacima, ni sa strinama i braćama od tetke, nego smo razgovarali sa stručnim licima i upravo samo iz komunikacije sa njima došli do ovog iznosa. Pošto ste rekli da ste iz ove struke, odnosno ne struke nego da ste se bavili ovim pitanjem 20 godina u svom biznisu, stvarno bih voljela, jer to je zaista ozbiljno iskustvo, da upravo zahvaljujući Vašem iskustvu date predloge kako da poboljšamo ovo zakonsko rješenje. Vi uporno ne dajete alternativu, to je ono što sam Vas pitala i na odboru, kažete imamo sada Fond za solidarnu stambenu izgradnju pa prvo možemo da idemo u neku rekonstrukciju tog fonda, a onda na kraju kažete taj fond nije dobar ima probleme i tome slično. Već je saopšteno, ovo je potpuno drugačije rješenje, značajno drugačije rješenje od Fonda za solidarnu stambenu izgradnju, jer se ne odnosi samo na zaposlene u javnoj upravi i one koji su članovi ili članice sindikata.

Takođe, kažete da je ovo dobra ideja, ali da je uspostavljanje fonda revolucija u našem sistemu i pošto nema, za Vas, dovoljno dobre ekonomske analize Vi ne možete da ga podržite. Podsjećam Vas da ste koliko se sjećam glasali i za Alimentacioni fond, tada nijeste postavljali pitanje da li je to revolucija u našem sistemu, a jeste i to veoma dobra i vrlo sam ponosna što je Alimentacioni fond uspostavljen. Između ostalog, znate da u našem sistemu funkcioniše i Fond za rehabilitaciju lica sa invaliditetom, pa ako je za Vas revolucija postojanje fonda onda je stvarno ozbiljna bojazan, meni, moram Vam reći jer Vi predstavljate Pokret Evropa sad, parlamentarnu većinu i Vladu, da će Vlada kako je krenula jedan po jedan fond da ukida. Očigledno joj je to politika.

Dakle, ovdje je, poštovni građani i građanke, vrlo jednostavno pitanje, da li postoji u Vladi i u parlamentarnoj većini politička volja da se uspostavi fond stan za sve. Sve ostalo, svi izgovori da će na ovaj način da se ugrozi sjever, što je tek posebna nebuloza, jer će se stanovi naravno graditi i na sjeveru i poenta je da ljudi sa sjevera ostanu u svojim sredinama, do ovog navodnog nedostatka ekonomske analize do toga da je ovo, pazite, Vlada kaže - suprotno stavovima Evropske komisije. Jedna potpuna manipulacija jer Evropska komisija nema direktivu u ovoj oblasti već daje instrukciju svakoj državi članici ili kandidatu da sama uredi ovo pitanje. Sve su to manje važne tehničke stvari, izgovori za one koji, na žalost, ali se nadam da će se to do kraja ove rasprave i glasanje promijeniti, očigledno ne žele da 40 hljada građana u Crnoj Gori riješe svoje stambeno pitanje po duplo povoljnijim uslovima nego što su oni sad na tržištu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:13:39)

Zahvaljujem koleginici Novaković Đurović.
Sada riječ dajem kolegi Nikoli Mioviću.
Izvolite, kolega.

NIKOLA MILOVIĆ (16.07.24 12:13:49)

Poštovana potpredsjednice, uvažene koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

I danas smo svjedoci, tokom uvodne rasprave, da se potvrđuje da na sceni imamo političku nestabilnost i ogromu institucionalnu krizu. Institucije ne funkcionišu i onda moramo da apelujemo, da ih vratimo, korigujemo i uputimo u ono što su njihovi zadaci. Sada zamislite ako građani određenih naselja danas ne mogu da zadovolje svoje osnovne biološke potrebe kako onda tretiramo one koji se danas nalaze u Vladi koji ni na jedan način nijesu zaštitili onih kojih ima preko 100.000, a to su podstanari u Crnoj Gori. Čak 40.000 porodica danas sanja i dalje ima nadu da će riješiti svoje stambeno pitanje. Mi imamo danas Vladu koja nema niti jednu mjeru zaštite životnog standarda onih koji su na direktnom udaru. Šta je aktuelna Vlada uradila, recite mi, od kako je ekonomska kriza stupila na scenu? Kako je pomogla podstanarima? Kada se prema njima okrenula? Jedino što smo dobili je ukidanje programa 1.000+, gdje smo imali 4.000 građana, porodica koje su riješile svoje stambeno pitanje, koje su došle do krova nad glavom. Kao neko ko je, takođe, bio podstanar znam koliko je teško i koliko je teško tim ljudima i ovo nije populistička priča, ovo je iskreno saosjećanje sa svima njima koji danas vape da im se pruži, ne lažna nada, nego iskrena ruka u put spasa za njihove porodice, jer odatle kreće sve loše u našem društvu.

Kao rezultat toga Demokratska partija socijalista je, podsjetiću vas, u oktobru mjesecu prošle godine kada je kriza uzimala najveći svoj stepen, u smislu ekonomskog razaranja tkiva, ponudila upravo da podstanari se da podrška u vidu paketa mjera po 300 eura. Nakon toga niko se nije obratio tim ljudima. Danas kada dobijamo rješenje, bez obzira na političku pozadinu i ko ih predlaže, moga uvaženog kolege Konatar, mi u državi nemamo niti jedno drugo rješenje, a kritikujemo ovo koje, na neki način, može da riješi tu situaciju.

Matični odbori su razmatrali ovo pitanje. Kolege su se potrudile da daju predlog i da daju ideju kako nešto može da se riješi. Ima li tu nekih ekonomskih nelogičnosti, možda ima, ali je možda Vlada Crne Gore kao odgovoran kreator ekonomske politike trebala da umjesto kritike upravo napiše ono što treba da promijeni taj zakon i da taj zakon da ono što je njegova aktivnost. To je zadatak naše Vlade i ekonomske politike, da smanji neizvjesnost, a ne da je povećava danas. Pa neka danas Vlada Crne Gore izađe pred građane Crne Gore i kaže zašto neće podržati ovaj zakon. Ne zbog populizma gospodo, ne zbog toga što ste vi šampioni populizma, da sa kratkoročnim rješenjima rješavate ono što su nagomilani socijalni problemi u državi. Svjestan sam toga da se ne može za godinu dana riješiti da 40.000 porodica dobije krov nad glavom, ali ovo može da bude dobro početno rješenje. Zbog toga će Klub poslanika Demokratkse partije socijalista podržati ovaj predlog, bez obzira na ovo što sam rekao prije toga. Kolega Konatar i ja o tim ekonomskim temama možemo dosta da razgovaramo.

Da vam kažem još jednu stvar, ovdje ispada da poslanički Klub PES-a više brani ono što ne postoji u odnosu na to više napadaju ono što su korektni predlozi koje dobijamo od strane kolega iz opozicije. Slažem

se, sve što je dobro za građane Crne Gore treba podržati. Smanjite malo tu političku napetost koja se prethodnih mjeseci dešava u Crnoj Gori. Ako vam je stvarno interes ekonomska strana dajte to na konkretnom predlogu. Kažete, ovo ne valja. Pa šta je vaš predlog, da vas čuujem? Recite za 100.000 građana podstanara, šta je vaš predlog, imate li vi predlog, drage kolege?

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:19:05)

Kolege, molim vas, javite se za komentar, nemojte da dobacijete sa mjesta.
Dozvolite kolegi Miloviću da završi diskusiju.

NIKOLA MILOVIĆ (16.07.24 12:19:17)

Drago mi je što moja diskusija izaziva pažnju kolega iz vlasti i dobro je da reaguju. Moć je u njihovim rukama. Ekonomsku politiku vi sprovodite, ali gospodo, vi imate i odgovornost za sprovođenje te politike. Zato lopticu ne prebacajte u poslaničkim Klub Demokratske partije socijalista i opoziciju, nego fino zasučite rukave pa iskoristite pamet koju ste najavili državi Crnoj Gori i tu pamet pretočite u zakone i u aktivnu politiku. Pa kad imate zakone i aktivnu politiku onda će vam građani više vjerovati. Da vam kažem nešto, kao profesor ekonomije, do sada jedina stvar koju ste uradili je na rashodnoj strani. Prihodna strana se ovdje ne vidi, novi investitori se ovdje ne vide, strane direktne investicije se ovdje ne vide, samo administrativna brza rješenja bez ijedne analize. Molim vas, kolege, vrlo je ozbiljna tema i diskusija koja treba da bude na nivou ovoga Parlamenta, 100.000 građana Crne Gore, socijalna tematika. Ako je država Crna Gora stvarno država socijalne pravde, kao što Ustav Crne Gore kaže, onda se o ovim temama mora ozbiljno razgovarati. Znate gdje najviše mora ozbiljno da se razgovara? Ne samo u Parlamentu, nego tamo gdje se donosi politika, a to je u Vladi Crne Gore. Tamo nemaju nijedno rješenje za najveće probleme građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:20:50)

Zahvaljujem, kolega.
Upravo sam htjela da kažem da trošite vrijeme kluba, da me ne bi opominjali, a imate šest prijavljenih diskutanata. Sve ću opominjati. Kolega Huter, ako se budemo držali Poslovnika i striktnog poštovanje vremena, vi ćete biti na gubitku najvećem, vaš klub.
Pravo na komentar, izvolite koleginice Nedović.

JELENA NEDOVIĆ (16.07.24 12:21:22)

Hvala Vam, potpredsjednice.
Samo želim zbog građana da iznesem neke stvari i da pitam kolege. Kažete nagomilani socijalni problem. Ko je nagomilao te socijalne probleme 30 godina? Ko je napravio socijalne probleme u ovoj državi? Da nije Pokrete Evropa sad, da nijesu Demokrate, da nije ZBCG? Gospodo, malo se znamo. Mi smo skoro došli na vlast, vi ste ovdje bili 30 godina, vi. Što se tiče stanova, evo vidim nema gospodina Erakovića, možda ste ga zamolili da ne dođe, jer bi išla odmah ta tema na njega, da je on dobio stan. Kome su se dodjeljivali ti stanovi? Što se nijesu ovim socijalnim kategorijama 30 godina dodjeljivali stanovi, pitam vas gospodo? Evo pitam vas. To je politika koju ste vi vodili. Kakvi su se automobili vozili u Vladi, da se to jednom možda prodao mogli bi po dva - tri stana da kupimo, da je možda gospodin Milo Đukanović prodao stan imali bi možda pet stanova za ove socijalne ugrožene kategorije. Vjerujte mi, ovo su činjenice gospodo, ne vrijeđam sa ovim svojim činjenicama nikoga. Ovo je istina.
Rekla sam prije nekoliko dana ovdje u Parlamentu, da smo mi zaista, evo to moram da ponovim, zatekli Saharu. Znate li šta znači to? Da je veoma teško u onim uslovima, u uslovima gdje ste vi toliko zadužili državu 30 godina da ćemo mi narednih 100 godina da vraćamo te dugove da se nešto napravi. Pored toga ova Vlada je napravila rezultate koje vi pokušavate da minimalizujete, ali nećete moći gospodo draga, zato što građani prepoznaju, pa kad vi ustanete i pričate o socijalnim kategorijama vjerujem da ni njima nije dobro, kao ni meni danas kada čujem ovo moralisanje svakodnevno.
Još jedna stvar, samo pitanje za profesora, pošto ja nijesam ekonomsita, nijesam profesor ekonomije, pošto pominjete neke nelogičnosti vezano za ovaj predog zakona koji dolazi od kolega iz URA-e, da nam isto objasnite koje su to nelogičnosti pore kojih Vi želite da ipak podržite ovaj zakon? Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:23:58)

Zahvaljujem koleginici Nedović.
Pravo na odgovor na komentar ima kolega Milović. Izvolite.

NIKOLA MILOVIĆ (16.07.24 12:24:11)

Poštovana potpredsjednice,
Vrlo mi je drago što je koleginica reagovala, ali mi nije drago na koji je način reagovala. U ovom domu nema prostora za bilo kakav dio moralnih upućivanja, etičkih stvari i tako dalje. Čvrsto stojim sa onim što sam stvorio u životu i sa onim što predstavljam pred građane Crne Gore i pred moje studente. Oličenje sam onoga što treba sjutra da bude ponašanje svih profesionalaca u državnim službama, bez prepotentnosti.

Draga koleginice, država Crna Gora je bila najnerazvijenija država ovoga regiona već 200 godina. Sa 50 dolara po glavni stanovnika na početku prošlog vijeka smo došli na 7.000 po glavi stanovnika. Upravo zahvaljujući odgovornoj politici i upravo zahvaljujući građanima Crne Gore koji su vrijedno i marljivo radili na tome. Sve ono što ste Vi sada iskazali samo spada u domen jedne politike kojom pokušavate da branite ono što je neodbranjivo, a to je da u vašoj ekonomskoj politici nema nikakvog rezona i da nema nikakvih pravila koje poznaje moderna ekonomska nauka i moderna ekonomska misao. To je da pokušavate da populističkim rješenjima koji su, nažalost, moram to da konstatujem danas, zavijena u formu određenih i nacionalističkih stvari, zavijete sve ono što smatrate da će biti rješavanje problema građana Crne Gore kada je životni standard u pitanju. Ako je to odgovorna politika da već godinu dana ne znamo na koji način će doći do povećanja plata, ako je odgovorna politika da građane Crne Gore stalno pothranjujemo time da će bolje da žive, a danas vidimo da po svim zvaničnim statistikama u odnosu na 2019. godinu smo na istom nivou. Danas vidimo koje su cijene u velikim marketima. Pogledajte danas otiđite na crnogorsko primorje ili u Budvu, uđite u neki od tih marketa pa pogledajte koje su danas cijene tamo. Danas pričamo o rješavanju pitanja koja se tiču stanova. Pogledajte koje su rente danas u gradu Budvi. Ko može da plati te rente? Tako da te moralne priče 30 godina i tako dalje, to ostavite za neka prošla vremena.

Mi se danas nalazimo u 2024. godini i želimo da vidimo đe će Crna Gora biti 2028.godine i 2032.godine, zato sam se ja upravo uključio u politički život Crne Gore, da bi se riječi jednoga profesora više čule kroz crnogorski Parlament. Ovo što vi nudite crnogorskim građanima nije vi više nego je manje. Zbog toga vodite računa kada je u pitanju ono što je vezano za populističku prču koju danas imate, a koja danas nadjačava ono što je razum, jer ćete vi biti odgovorni kada nekome date ogromnu nadu da će bolje živjeti. Vi ćete biti odgovorni za razočarenje koje će da nastupi u narednim godinama. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:27:19)

Zahvaljujem, kolega Miloviću.
Pravo na diskusiju ima i predstavnik predlagača. Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 12:27:44)

Ovo je komentar, poštovana potpredsjednice, na izlaganje kolege Milovića.

Prvo, želim da Vam se zahvalim, kolega Miloviću. Mislim da je to odgovoran pristup Vas i Vaših kolega iz poslaničkog Kluba. Mislim da bi dobro bilo da i ostale kolege sa moje lijeve strane se vrate u neki period ranijih godina kad su bili vrlo glasni u tome da je interes i pomoć građanima nešto što je svrha našeg političkog djelovanja. Sad, kolega Miloviću, bio sam svojevremeno podstanar i znam kako je to i mnogi od nas su se suočavali sa tom situacijom i želim da sa vama podijelim, to sam i kazao na Odboru za ekonomiju, jednu situaciju koju sam prije možda nekih 20-ak dana imao na trajektu. Kad sam putovao za Herceg Novi iz Podgorice i prišao mi je radnik koji je zaposlen, radnik pomorskog saobraćaja, koji je kazao da u Tivtu uopšte više ne postavlja se pitanje nemogućnosti da se kupi stan, jer su se ono pomirili da ga ne mogu kupiti po tržišnim uslovima, već ljudi više ne mogu da zakupe stan na godinu dana zbog toga što se vlasnici više nekretnina uglavnom odlučuju da stanove daju u zakup, odnosno izdavanje tokom sezone. Zašto je tu sad isto pitanje razvoja i Crne Gore kao države i lokalnih samouprava? Racimo da opština Budva ili opština Kotor koja ima bolnicu ima potrebu za pedijatrom, recimo. Taj pedijatar kako će doći u Kotor ako ne može, ne kupiti, nego uzeti u zakup stan? To su realni problemi. Vi ste dobro rekli, samo da budem precizan, 40.000 porodica nema svoj stan i tačno je to znači preko 100.000 građana Crne Gore ne živi u svom stanu u ovome trenutku.

Nema, saglasan sam, evo ja da odgovorim koleginici Nedović, možda ima nelogičnosti nijedan predlog zakona nije savršen koleginice. Svaki se može popraviti, evo ja vas pozivam da vi popravite ovaj tekst zakona, popravite ga, rekao sam u svom uvodnom izlaganju, ne mislim da je ovo idealni najbolji predlog zakona koji je došao u Skupštinu Crne Gore, ali popravite ga. Jer, nije rješenje da kažemo ne, stan za sve ne valja, da li postoji alternativa, pa nema alternative, ja na to ne mogu da pristanem. Želim da damo mogućnost, nadu građanima Crne Gore, da kupe svoj prvi stan.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:31:31)

Hvala kolegi Konataru.
Izvolite, kolega Miloviću, odgovor na komentar.

NIKOLA MILOVIĆ (16.07.24 12:31:39)

Slažem se, kolega Konatar, i te nelogičnosti koje sam primijetio nijesu vezane za nelogičnost i kada je u pitanju ekonomija, nego kada je u pitanju funkcionisanje i pristup regionalnom razvoju, na koji način zaštiti i napraviti i smanjiti razlike kada je u pitanju sjever, centar i jug, kada je u pitanju rješavanje ove politike.

Ali, ono što je, recimo, Vlada lijepo napisala u svom odgovoru na vaš Predlog zakona je upravo citiranje načina na koji se rješava stambena kriza u Evropskoj uniji, gdje je stvarno identifikovano koji su to uzroci, ali se nijednim od tih pitanja ona trenutno ne bavi. To je - povećanje stambenog fonda za socijalno stanovanje u državnoj svojini kroz izgradnju. Upravo ovaj fond to pruža, kroz izgradnju, kupovinu i obnovu. Davanje u zakup nekretnina u javnoj svojini, umjesto njihove prodaje. Upravo bi na taj način riješili, jer ako želimo da imamo bolnicu negdje u Budvi ili okolini Budve, moramo te ljekare negdje da smjestimo. Ne može ljekar platiti ako ima porodicu dvosoban stan u Budvi koji je 1.200 eura, sada trenutno on ima platu koja je možda na nivou toga, to je nemoguća misija. Ograničenje visine zakupa, nepopularna mjera, moglo je do toga da dođe, moglo je i to da se reguliše.

Ono na šta sam apelovao, kolega Konatar, tada kada smo davali predlog paketa mjera za očuvanje životnog standarda u kojem su države u regionu uložile milijarde eura, a mi nijesmo ni 50.000.000 potrošili tada da zaštitimo životni standard, upravo je bio vezan za neke od ovih mjera. Ograničiti ono što može da se ograniči u uslovima u kojima može da se ograniči, a da to ne remeti same odnose.

Zbog toga, još jednom apelujem, na sve poslanike i na ovaj dom, da ono što smatraju da je loše poboljšaju kroz amandmansko djelovanje, 100.000 građana Crne Gore je u pitanju danas, a možda mnogo više sjutra ili možda manje, jer tih 100.000 možda neće živjeti više u Crnoj Gori. E to je ono što je ključna tema. Neko je u prošlom izlaganju pomenuo zbog čega su manje doznake na sjeveru, pa znate zašto su manje doznake na sjeveru zato što nemaju kome da se pošalje novac, zato nema doznaka gospodo, ispraznio se sjever. To je suština teme i svaka odgovorna vlast mora da radi na tome, ne samo da gleda šta je neko prije toga uradio, nego da aktivno kaže šta je ona uradila po tom pitanju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:34:09)

Zahvaljujem kolegi Miloviću.
Riječ dajem kolegi Dejanu Đuroviću.
Izvolite, kolega.

DEJAN ĐUROVIĆ (16.07.24 12:34:25)

Zahvaljujem uvažena poslanice, dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Izvinite što ću za kratko izaći iz teme. Pozivam sve poslanike da u narednom periodu urade sve da se izmijeni neki zakoni i da se situacija u Crnoj Gori poboljša. Vi ste svjedoci da se sinoć ponovo se desila tragedija, da su izgubljena dva mlada života na putu Ulcinj - Bar, da je to bilo prije neki dan na putu Budva - Podgorica, da je to prije neki dan bilo u Pljevljima, da je to bilo prije neki dan u Nikšiću, da imamo mnogo više stanovnika od 550.000 bilo bi mnogo, a ne za ovako malu Crnu Goru.

Prema tome, ovo je apel za sve poslanike u Skupštini Crne Gore, da na neki način izađemo iz ovog problema i pokušamo spasiti ono što se spasiti može. Za roditelje ovih što su sinoć poginuli i ovi što ginu

danima nema više pomoći, ali bar za roditelje i za djecu koja eto svaku noć obilježe ulice i ceste Crne Gore treba pronaći neki način.

Sad ću se vratiti temi.

Definitivno da nije bilo političke organizacije i partije koja je učestvovala na izborima da nije imala ovu tematiku, kao svoju temu u predizbornim obećanjima, na ovaj ili na onaj način, da li to kroz rješavanje za podstanare, da li tokom rješavanja za one koji su na jugu ili na sjeveru, za rješavanje za ljude koji rade u administraciji Crne Gore, ali su na svaki način političke organizacije probale da riješe ovo pitanje.

Mislim da je koalicija Za budućnost Crne Gore imala jedan od najboljih predloga i djelimično ću ga sad ovdje i iznijeti. Prije svega želim da kažem da stanovi 1000+ su dali jedan dobar efekat, da je riješeno čini mi se 4.000 stanova u Crnoj Gori, nažalost, većinski se radilo o gradnji u Podgorici i rješavanju za pitanje javne uprave, odnosno zaposlenih u javnoj upravi. Postojala je granica od 35 godina starosti da je bilo limitirano tako da smo došli u situaciju da neko ko ima 36 godina nije mogao učestvovati u ovom konkursu, što znači da je neka nekorektna selektivnost bila u pitanju.

Što se tiče koalicije Za budućnost Crne Gore mi smo predočili da je građevinska industrija zapravo zamajac za ekonomski preporod, ne samo Crne Gore, nego bilo koje zemlje u regionu i u svijetu. Savremene ekonometrijske analize su pokazale da građevinska industrija u poređenju sa svim drugim sektorima ima najveći efekat na ekonomiju. Investiraš jedan milion dobiješ tri kroz investiranje jednog miliona, u projekte stanogradnje generiše gotovo tri miliona evra industrijske proizvodnje i potrošnje u samoj ekonomiji. Ovim se načinom aktivira cijela ekonomija, nova radna mjesta, veće realne plate, veća potrošnja, veći prihod budžetu. Enormnim povećanjem novih radnih mjesta, koja bi bila bolje plaćeni i dobilo bi se ovom aktivacijom građenja, odnosno ulaganja u građevinsku industriju, mi bismo značajno doprinijeli stabilnosti javnih finansija i stvorili višak prihoda za nove kapitalne projekte.

Ovdje ima nekih stvari koji imaju, po mom mišljenju, ozbiljne rezerve, a to je dosadašnji rad bilo kojeg fonda. Navešću Crnogorski fond za solidarnu izgradnju koji, znate i sami, da je bio opterećen velikim brojem malverzacija. Navešću samo primjer grada odakle dolazim, da je tamo bilo ozbiljan problem koji je bio na kraju nerješiv, a bio je na štetu isključivo građana Crne Gore. Takođe, želim da kažem da je Crnogorski fond za solidarnu izgradnju napravio problem i kod izgradnje stanova za prosvjetne radnika u Budvi i sjećate se onih demonstracija ispred Opštine Budva, prosvjetnih radnika koji su na kraju završili kako tako, ali se nekako završilo.

Realno gledano nema se povjerenje u stvaranju ovakvih fondova jer iskustva do sad su pokazala da nijesu najbolje rješenje. Mi smo to tretirali kroz državnu razvojnu banku i da Vlada sama mora ući u ovaj projekat. Vlada treba da ima taj projekat krov nad glavom kojim bi se riješila sva stambena pitanja građana Crne Gore, a to bi za 10 godina iznosilo 100.000 stanova. U Crnoj Gori imate u ovom trenutku realnost za izgradnju 10.000 stanova što bi koštalo oko 250.000.000. Realno, ova cifra koja se spominje od 400.000.000 nijesam siguran da postoji osnova za ovo finansiranje, bez obzira da li to bilo i kroz državnu razvojnu banku i finansiranje same Vlade Crne Gore.

Takođe, da li će se stanovi graditi isključivo u centralnom ili južnom dijelu Crne Gore je ozbiljna problematika. Naš predlog je bio da se grade stanovi u svim opštinama Crne Gore, kako u Šavniku i tako u Plužinama i tako u Gusinju i tako u Herceg Novom, bez obzira koja će cijena biti. Onaj koji treba stan on ga treba jednako i u Andrijevici, treba ga jednako i u Herceg Novom.

Želim da kažem da cijena kvadrata, prihvatam da je analiza urađena da je to 900 evra, međutim, mora se uzeti i taj disbalans na tržištu kada je u pitanju građevinski materijal, pa mora cifra imati neku realnu promjenu gore, dolje, tako da to ne možemo fiksirati na 900 eura.

Ovdje se mora uključiti i Zajednica opština, jer su opštine te koje daju zemljišta i opštine su te koje su u ovom slučaju zakinute za komunalnu infrastrtukturu koju treba da oslobode za ovakvu izgradnju. Ne znači samo da se objekat gradi i oslobodi se komunalne infrastrukture. Ako je oslobodite komunalne infrastrukture to znači da morate i dovesti komunalnu infrastrukturu do samog objekta. Tako da to nije samo oslobađanje i dobra volja, da se oslobodi komunalna infrastruktura to su ulaganja koja definitivno mislim da ima opština bar 50% u Crnoj Gori koje nemaju tu moć.

Zato je naš predlog da se kroz državnu razvojnu banku u saradnji sa Zajednicom opština i projektom Vlade Crne Gore izradi ovaj projekat. Da li će se on zvati kako ste ga vi predložili, stan za sve ili krov nad glavom, kako je to bilo u našem predizbornom programu potpuno je nebitno. Bitno je da građani dobiju riješeno stambeno pitanje. Ali, ne može niko precizirati da li je to 40.000 stanova, to se ne može uraditi za jednu godinu, država mora da ima neki projekat. Najbolja ili najgora Vlada mora da ima projekat i taj projekat ne može biti ni na godinu ni na dvije, nego mnogo duže, bar na jednu deceniju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:43:01)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.
Pravo na komentar ima kolega Konatar.
Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 12:43:07)

Kolega Đuroviću, mislim da smo se mi primakli tome da vi možda i podržite ovu inicijativu, odnosno ovaj predlog. Sad ću vam kazati zašto.

Razumijem, i hvala Vam na nedoumicama koje ste iskazali, vezano za predlog zakona. Pitali ste zašto fond. Ako već imamo situaciju sa Fondom za solidarnu stambenu izgradnju kao lošim projektom ili da kažem ne onoliko uspješnim koliko smo očekivali da će biti. Upravo je predlog osnivanja ovog fonda način kako je to predviđeno, mogućnost da se isprave sve one manjkavosti koje su primijećene kod Fonda za solidarnu stambenu izgradnju. Netransparentnost je bila jedna od odlika Fonda za solidarnu stambenu izgradnju, to je ispravljeno i sad ću vam kazati kako. Nemogućnost da se uključi privatni sektor, jer je Fond za solidarnu stambenu izgradnju tretirao zaposlene u javnom sektoru i članove sindikalnih jedinica koje su učestvovale i bili korisnici stanova koji su izgrađeni i znate kako se to rješava. Evo, član 6 ovog zakona, *fondom upravlja upravni odbor, upravni odbor imenuje i razrješava Vlada Crne Gore.* Dakle, Vlada stoji iza ovog fonda, zato što je država vlasnik.

Pitali ste, odnosno konstatovali ste da Vlada treba da vodi ovu priču i projekat oko stanova - Vlada vodi, zato što je Vlada, odnosno država Crna Gora vlasnik fonda, ona imenuje i razrješava upravni odbor koji vodi fond. Upravni odbor, pitanje transparentnosti, ponoviću, čini pet članova, dva imenuje Vlada Crne Gore, dva imenuje Skupštine. Od ta dva koja imenuje Skupština jedan se imenuje na predlog parlamentarne većina, a drugi na predlog parlamentarne opozicije. Dakle i opozicija je uključena jer se povećava transparentnost. Peti član, sami ste kazali, dolazi iz reda Zajednice opština. Rekli ste da Zajednica opština mora biti uključena, uključena je u upravni odbor koji vodi ovaj fond.

Kazali ste da Vlada mora ući u projekat, ali mora biti pravno lice koje će da vodi taj projekat.

Dakle, saglasan sam sa Vama da jedan od izvora finansiranja bude preko Inveticiono-razvojnog fonda odnosno buduće razvojne banke, ako se do kraja transformiše, a to je pitanje finansiranja ovoga projekta.

Na kraju da otklonimo isto dilemu, gradiće se svugdje u Crnoj Gori gdje za to postoji interesovanje. Možda će u Bijelom Polju biti interesovanje 50 porodica da se izgradi zgrada u kojoj bi oni mogli da kupe stan po ovlašćenim osnovama. Recimo u Kotoru 200 porodica, možda u Rožajama bude 100 porodica. Zavisi koliko porodica, odnosno podstanara ili ljudi koji nemaju svoj stan budu zainteresovani od toga će zavisiti gdje će fond stan za sve investirati u izgradnju stanova. Siguran sam, i završavam, da sve ono što ste vi kazali kao eventualne manjkavosti i bojazni vrlo lako možemo da prevaziđemo eventulnim amandmanskim djelovanjem, ali sve ono što ste kazali, da su nedostaci je već sadržano u ovom predlogu zakona i ja još jednom apelujem na vas da razmijslite, nadam se, bili ste na Odbor uzdržani, ali apelujem da prilikom glasanja za ovaj tekst zakona date podršku.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:47:45)

Zahvaljujem kolegi Konataru.
Pravo na odgovor na komentar ima kolega Đurović, izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (16.07.24 12:47:52)

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Gospodine Konatar vjerujem da ste Vi duboko ušli u materiju kada ste pisali ovaj zakon, ali znate ovaj Crnogorski solidarni fond je ipak uzimao kao podizvođače privatne firme iz Crne Gore, to se nije pokazalo kao dobro rješenje. Ne bih licitirao koje su firme, jedna od tih najznačajnijih firmi koja je danas je pod stečajem je li tako, i oni su upravo građane Bara poprilično oštetili kada je u pitanju ova izgradnja.

Govorio sam o projektu koalicije Za budućnost Crne Gore kako smo mi predvidjeli, da u svakoj opštini, mora da se gradi. Nijeste me dobro čuli, ja bih rekao, samo sam rekao koliko će ta opština, odnosno država moći da izvede ovaj dio finansijski. Rekao sam da su neke analjize pokazale da za 10.000 hiljada stanova je potrebno 250.000.000. Nijesam siguran da ćemo pravnim formiranjem jednog fonda skupiti 250.000.000 za izgradnju. Zbog toga sam uzeo naš predlog, kao nešto što bi i zašto sam bio rezervisan na Odboru, upravo iz

ovog razloga što sam imao drugi predlog koji je ekonomski pokazao bolju analizu i građevinski. Mada vjerujem da vi iz vaše partije imate ozbiljnog znanja iz građevinske industrije. Kada sam govorio o projektu nijesam govorio o ovom projektu, gospodine Konatar, govorio sam o projektu možda i porodice, ako porodica nema projekat za nešto što će da bude za godinu dana, onda neće da bude dobro. Država mora da ima program, ako hoćete to da nazovete nacionalnim, možete i nacionalnim, ali bez nacionalnog projekta ili programa ili državnog nacionalnog programa i projekta, nema budućnosti.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA PEROVIĆ (16.07.24 12:50:02)

Zahvaljujem, kolega Đuroviću.

Sada riječ dajem kolegi Mirsadu Nurkoviću, a neka se pripremi kolega Boris Bogdanović.

MIRSAD NURKOVIĆ (16.07.24 12:50:15)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Popović, koleginice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Kao što vidite danas imamo na dnevnom redu usvajanje Zakona o fondu za stan za sve. Ono što na samom početku želim da kažem jeste da mi u Bošnjačkoj stranci cijenimo jedan ovakav prijedlog, kao jednu dobru ideju, kao jednu veoma humanu ideju, ideju koja na određeni način omogućava građanima, prije svega mladim bračnim parovima da dođu do rješavanja stambenog pitanja. U tom dijelu, negdje u načelu najavljujem podršku ovakvom zakonu od Bošnjačke stranke, sa tim što ovaj zakon, ako ne putem amandmana koji su već dostavljeni i putem amandmana koji se možda mogu dostaviti do vremena glasanja, smatram da prije ukupne primjene ili tokom primjene ovog zakona treba doživjeti određenu transformaciju. S tim što, zaista kažem, bolje da imamo bilo šta nego da nemamo ništa kada je rješavanje stambenog pitanja mlade populacija u pitanju.

Ono što smo danas ovdje čuli jeste činjenica da imamo preko 40.000 porodica koje nemaju riješeno stambeno pitanje, neko je rekao da je to preko 100.000 stanovnika Crne Gore. Nijesam siguran da to možda nije bliže i 150.000, ako uzmemo prosjek jedne porodice u Crnoj Gori, čini mi se da Crna Gora na nivou bliže da čine jednu porodicu negdje otprilike četiri člana. Međutim, ono što ovaj zakon, čini mi se uvaženi poslaniče Konatar, nije do kraja riješio jesu neke stvari koje su se i ovdje čule.

Apsolutno se slažem sa kolegama koje su ovdje iznijeli, cijena se ne može fiksirati ovim zakonom. Jer cijena je nešto što je fluktuirajuće u narednom periodu i ne možemo se danas vezati zakonom za cijenu koja neće važiti čak ni šest mjeseci da ne kažem godinu dvije ili tri, to je prva stvar.

Funkcionalnost ovog zakona negdje ostavlja, takođe, mogućnost nekih nepopularnih mjera, neću reći zloupotreba, ne treba u startu sve to ocrniti, naprotiv, kao što sam rekao vrlo je dobra ideja i smatram da treba da radimo na unapređenju ove ideje. Kad kažem funkcionalnost mislim prije svega na podzakonska akta koja su stavljena da se donesu nakon usvajanja zakona. Ta podzakonska akta predviđaju da, tačno je vi ste u vašim amandmanima napisali da Vlada daje saglasnost na statut, vjerovatno će Vlada i dati saglasnost i na podzakonska akta, međutim, podzakonska akta su predviđena da radi, i logično bi bilo da po ovome kako ste napisali da radi fond. Onda dajemo podzakonska akta da odradi neko sjutra ko će raditi po tim podzakonskim aktima i da će se neko rukovoditi i donositi odluke o istima i plašim se da tu ne ostavljamo dio mogućnosti za nešto što može da povede možda čitavu priču u negativnom kontekstu, a to vjerujem nije cilj svima nama, pogotovo ne vama koji ste ovo predložili.

Ono što je manjkavost ovog zakona, uvaženi poslaniče i kolega Konatar, i predlažem da negdje možda prije glasanja zajedno vidimo kako možemo da riješimo taj problem vezano za učešće lokalnih samouprava u ovaj proces. Jer, kao što znate lokalne samouprave, pogotovo lokalne samouprave na sjeveru nemaju taj toliki komfor i taj toliki luksuz da mogu besplatno dati zemljište i da se mogu odrediti tj. da se mogu odreći komunalija.

Konkretno lokalne uprave na sjeveru Crne Gore, prvo imaju vrlo malo prostora na kojem se mogu širiti zbog konfiguracije terena, jer radi se uglavnom o brdsko-planinskim predjelima i to što imaju prostora, ako ga imaju, radi se o nekom prostoru na koje lokalne uprave računaju za određenu valorizaciju u narednom periodu i za mogući određeni priliv u budžetu i ukoliko bi im neko nametnuo da taj prostor daju oni nijesu ograničeni i nije im imperativ koji će protostor dati. Međutim, onaj prostor koji nije utrživ na tržištu, taj prostor je i manje vrijedan i na nekim lokacijama gdje, moguće, neće biti interesovanje građana da budu korisnici i da kroz ovaj sistem i kroz ovaj zakon apliciraju da bi došli do stana.

Ono što smo i na odboru, poslaniče Konatar, komentarisali jeste i ova zabrana otuđenja od 15 godina. Apsolutno sam za kontrolu da neko ne misli ovdje da branim zabranu da se prodaje. Naprotiv tamo je rečeno da će se zabraniti 15 godina da se otuđi stan.

Na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet decidno sam rekao, ne možemo mi ograničiti jednu porodicu da proda svoj stan, ali možemo uvesti pravnilnik pod kojim može da proda svoj stan, ali možemo donijeti pravilnik po kojem može da proda taj stan. To ovim amandmanima i zakonom danas nije predviđeno ko će i kakav pravilnik na tu temu donijeti. Vi znate da imamo danas fluktaciju radne snage, neko ko kupi stan po povoljnim uslovima u jednom gradu, a prilike mu budu takve da posao nastavi u drugom gradu, ako ga ograničimo 15 godina da ne može prodati taj stan, mi smo ga ograničili da on 15 godina ne može napredovati recimo u struci. Imam mnogo ljudi sa sjevera Crne Gore, koji su ograničeni napredovanjem samim tim što žive u tim malim sredinama. Mogu doći do jednog nivoa i tu se završava sva njegova karijera. Samim tim, ako ljudima ne dozvolimo mogućnost da mijenjaju stan za stan, ali pod strogim nadzorom, evo neka to bude i nadzor fonda, neka to budu i ministarstva, ali mislim da definitivno moramo da nađemo način da ljudima omogućimo korišćenje svoje imovine na način onako kako to njima bude u narednom periodu odgovaralo. Ne nikako na način da oni dođu do pozicije zloupotrebe istoga, kako bi to prodali za neke veće pare, a onda se s tim novcem bavili nekim drugim biznisom, naprotiv.

Dakle, predlažem punu kontrolu i prilikom kupovine, ali omogućiti ljudima da raspolažu svojom imovinom jer će ljudi i sjutra širiti svoje porodice i neće moći da, recimo, se odluče za širenje svoje porodice, jer treba da mijenjaju stan, a ne mogu prodati taj 15 godina.

Mi smo ovdje imali neka iskustva vezano za projekte 1000+ i ovo što je radio Fond za solidarnu izgradnju, jedan dio se pokazao vrlo pozitivnim, u drugom dijelu imali smo i neke negativne efekte svega toga. Plašim se da smo mi u Crnoj Gori spremni i skloni da sve nekako stavimo u neki drugi plan i da na kraju ne dobijemo ono što se očekuje od ovog zakona. U tom smislu, gospodine Konatar, pozivam Vas da što prije vidite da li možemo prije glasanja da unaprijedimo ovaj zakon, a kazao sam da mi iz Bošnjačke stranke ćemo u načelu podržati ovo predloženo rješenje.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 12:58:32)

Zahvaljujem, kolega Nurkoviću.
Kolega Konatar, izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 12:58:39)

Hvala potpredsjednice.

Vrlo kratko, kolega Nurkoviću, želio bih da Vam se zahvalim na podršci i Vama i kolegi Gutiću koji je bio na matičnom odboru i naravno ostalim kolegama iz vašeg kluba koji će podržati ovo rješenje.

Znate kako, u startu je najbitnije kada vidimo kako neko pristupa problemu. Dakle, ako neko pristupi problemu na način da želi da ga riješi onda možemo da razgovaramo kako riješiti, kako unaprijediti određeno rješenje, a ako neko nastupa na način da apriori odbacuje unaprijed svaku mogućnost da se nešto popravi da dođemo do rješenja onda tu nema mnogo pomoći.

Imali smo i mi koji smo predlagači ovog zakona dosta dilema koje ste i vi naveli. U svakom slučaju mislim da je najbolji način da ko god ima neku dilemu amandmanski djeluje na zakon. Mislim da je krucijalno da ovaj zakon, rekao sam već njemu svakako treba unapređivanje, najvažnija je stvar da se on nađe u pravnom prometu, jer ćemo onda mi pokazati da želimo da rješavamo problem najmanje 40.000 porodica koje nemaju svoj stan.

Neko mi je od starijih kolega kad samo počinjao sa poslom i sa politikom i sa svim ostalim, kad sam ne znam imao neku ideju, pa sad je tu bilo u jednoj ideji stotinu ideja i on je rekao - dobro, ali stavi ti to na papir, da mi vidimo taj predlog kako to izgleda pa ćemo onda da pričamo. Dajte da vidimo, opet kažem,kad neko ima neku dilemu dajte da vidimo konkretno.Neko je od kolega rekao, pa mi nijesmo za vaš predlog, dobro dajte da vidimo vaš, ko god ga ima. Spreman sam istog momenta da povučem svoj predlog i da podržim taj koji je bolji, ali imamo li taj predlog? Ako nemamo onda je samo pitanje da li želite da pomognemo ovim ljudima ili ne želite da pomognemo ljudima koji nemaju svoj stan.

U svakom slučaju vjerujem da nam je svima cilj zajednički. I ako nam je svima cilj zajednički da pomognemo ljudima koji nemaju svoj stan, i po trenutnim tržišnim uslovima vrlo teško ga mogu obezbijediti, onda ćemo se lako dogovoriti i doći do zajedničkog rešenja. Ako to neko ne želi onda neka do kraja ostane tvrdoglav u svojoj namjeri da ne podrži mogućnost da građani Crne Gore koji nemaju svoj stan dobiju ga po povlašćenim uslovima, odnosno ga kupe po povlašćenim uslovima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:02:10)

Zahvaljujem, kolega Konatar, posebno na tome što poštujete vrijeme.
Javio se kolega Nurković, ima pravo na odgovor na komentar.

MIRSAD NURKOVIĆ (16.07.24 13:02:24)

Kratko ću zaista.
Kolega Konatar, smatram da kad ste govorili o pristupu i načini da nijeste konkretno mislili na mene ili na nekog iz Bošnjačke stranke. Ono što ste rekli da ako neko ima nešto konkretno treba da napiše. Evo ja ću ovde reći šta mislim da bi konkretno trebalo rješavati po ovom zakonu.
Kad je cijena u pitanju, kao što sam rekao, ne slažem se da cijena bude fiksno ugovorena ovim zakonom, jer ne može biti trajna, definitivno ne može biti trajna. Vjerovatno ćemo djelovati amandmanski ukoliko bude naznaka da se može usvojiti ovakav zakon, u načelu kažem, ako bude naznaka da se može usvojiti u načelu onda ćemo djelovati amandmanski. Cijenu bi trebalo formirati na građevinsku vrijednost, pa koliko ona bude. Jer ne treba se sad zakivati ovdje da to bude 900 eura, 1.000 eura ili 700 eura. Moguće da ta cijena u nekom dijelu bude ispod 900 eura, što je malo vjerovatno, ali kažem moguće. To je jedna konkretna stvar. Druga stvar kada je otuđenje u pitanju, recimo da taj ko želi da otuđi stan da ne može samostalno otuđiti u prvih 15 godina, nego da će se obratiti fondu da želi da proda stvar i da fond oglasi prodaju u njegovo ime i da fond isprati dalji tok novca toga ko bude prodao taj stan koji je dobio pod povlašćenim uslovima. Evo to su dva konkretna slučaja, kao što sam najavio vjerovatno će biti još u jednom dijelu neke intervencije i to su te neke konkretne stvari. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:04:19)

Zahvaljujem kolegi Nurkoviću.
Riječ ima kolega Boris Bogdanović, neka se pripremi kolega Branislav Nenezić.

BORIS BOGDANOVIĆ (16.07.24 13:04:26)

Zahvaljujem uvažena potpredsjednice Skupštine, poštovane koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,
Zahvaljujem Građanskom pokretu URA koji je ovu našu zajedničku mjeru sa prošlog izbornog programa, sa prošlih parlamentarnih izbora i našu izbornu, odnosno mjeru iz našeg programa iz čini mi se 2018. godine, stavio u skupštinsku proceduru i omogućio da se nađe na današnjem dnevnom redu sjednice Skupštine Crne Gore. Ali da za trenutak zaista zaboravimo na trivijalnost i da zaboravimo na procedure i na formalnosti da se prisjetimo nevjerovatnih 30.000 porodica i to podstanarskih koji u Crnoj Goroi žive kao moderni nomadi.
Da se prisjetimo poštovani građani Crne Gore, nekoliko desetina hiljada građana Crne Gore koji nemaju krov nad glavom i koji su izloženi zubima nemilosrdnog ekonomskog tržišta. Da se prisjetimo nekoliko desetina hiljada građana Crne Gore koji plaćaju postanarsku kiriju koja iznosi tu negdje izjmeđu 300 i 500 eura, a plata ne prelazi prag između 500 i 700 eura. Ovo za nas nijesu zaista samo statistički podaci, nijesu samo statističke brojke ovo su za nas i krv i meso, jer se radi o građanima i stanovnicima ove zemlje. Naravno, država Crna Gora, ukoliko to želi, može da pomogne i ne samo da pomogne nego i da djeluje i naravno postavlja se svakako pitanje kako.
Mi bismo rekli, možda griješimo, vidjećemo to svakako iz kompletne današnje skupštinske rasprave, mislimo da je to lako, a sa druge strane i revolucionarno, a to zapravo znači da omogući građanima Crne Gore koji nemaju krov nad glavom kupovinu stana po cijeni izgradnje stana i to naravno u zavisnosto od lokacije, u zavisnosti od svih drugih uslova koji utiču na formiranje konačne cijene stana. U konačnom ovo je Crna Gora, kandidatkinja za članstvo u EU, u kojoj zaista nećemo dozvoliti da naši građani budu izgurani na ulicu, da budu negdje izloženi ekonomskoj logici koja negdje prezire ljude, a poštuje novac, poštuje privilegije, poštuje zlato i, naravno, javne funkcionere. Namjerno kažem javne funkcionere iz prostog razloga što smo vidjeli u prethodnih 30 godina ova država 27.000.000 eura stambenog prostora prodala javnim funkcionerima za svega 2,7 miliona.

Namjerno ovo kažem, poštovani građani Crne Gore, jer vidite da se nijesu mnogo mučili sa matematikom nego su samo između ove dvije cifre stavili zarez. Pošlog puta smo govorili o prvaku monopol igre, bivšoj predsjednici Vrhovnog suda Crne Gore, koja je igrala monopol sa nevjerovatnom strašću koncentracije stambenog prostora. Ali evo danas ćemo govoriti o još jednom vrhunskom igraču, vrhunskom taktičaru, ne manje spretnom bivšem predsjedniku Privrednog suda Crne Gore Blažu Jovaniću. Blažo Jovanić je, poštovani građani Crne Gore, uzeo komercijalni kredit i kupio stan od 118 m². Ali i kao svakom dobrom monopol igraču ovaj stambeni prostor i ovoliki stan mu nije bio dovoljan nego od Vlade Crne Gore traži proširenje. Naravno ne traži samo više nego se drži one stare ili duplo ili ništa. Umjesto ništa Vlada Crne Gore popušta pod pritiskom i Blažu Jovaniću uplaćuje 40.000 eura. Šta mislite, poštovani građani Crne Gore, koliko je Blažo Jovanić od ovih 40.000 eura vrati državi Crnoj Gori? Svega 8.000. i to, ne naravno u cjelosti, nego stilom koji bi i puža učinio nervoznim. Vraća kao da vraća milostinju - 40 eura mjesečno dok on i supruga tada te godine prijavljuju prihod od nevjerovatnih 50.000 eura.

Kada običan smrtnik, običan građanin želi negdje renoviranja i sređivanje stana osvježi podove, okreći zidove, promijeni tepihe, ali kada to poželi Branka Lakočević, Vlada Crne Gore ponovo otvara svoj veliki novčanik, obezbjeđuje novih 40.000 eura koje postaju vlasništvo Branke Lakočević, a Branka Lakočević u tom trenutku je vlasnica stana od 80 m², njen suprug od 70 m² i još je suvlasnik još četiri stana, a zajedno prijavljuju te iste godine godišnji prihod od 40.000 eura. Dakle, koliko pozajmiš toliko dobiješ, u jednom konstantnom ciklusu pozajmljivanja i dobijanje koji bi šarmirao čak i najveće svjetske ekonomiste. Očigledno ovdje nije samo šarm u pozajmljivanju nego i u vraćanju ili bolje reći, poštovani građani Crne Gore, u nevraćanju. Jer Branka Lakočević od ovih 40.000 vraća 8.000 i naravno ne u cjelosti nego u ratama od po 40 eura što je negdje ovako jedna prosječna večera za dvoje u jednom restoranu niže klase, pod uslovom da se držite špageta i bez dezerta naravno.

Tu je i ovaj predsjednik Ustavnog suda Crne Gore Dragoljub Drašković koji negdje svoj životni scenarijo očigledno nije pisao perom nego čarobnim štapićem Ne volim putovati, obavijesti Vladu Crne Gore, a što bi čovjek putovao iz Nikšića u kom ima i stan i kuću od 110 m² kad mu država Crna Gora može pokloniti novi stan na atraktivnoj lokaciji ovdje u Podgorici. To, naravno, država u Crnoj Gori i čini poklanja mu stan od 110 m² za cijenu koja bi u svim normalnim državama bila samo kapara za stan. Znate koliko iznosi - 22.000 eura, za stan od 110 m² na izuzetno atraktivnoj lokaciji u Podgorici.

Sljedeća priča je još bajkovitija, tiče se specijalnog državnog tužioca Saše Čađenovića, čovjeka optuženog za stvaranje kriminalne organizacije i za članstvo u kriminalnoj organizaciji Kavački klan kojem Vlada Crne Gore i država Crna Gora obezbjeđuje stan od 92 m² i od tog trenutka počinju strašne muke ovog specijalnog državnog tužioca. Stan ima preveliku terasu, a i što će mu, poštovani građani Crne Gore, tolika terasa i toliki prostor na terasi kad taj isti prostor može imati pod krovom. Naravno Vlada Crne Gore tajnom odlukom na tajnoj sjednici dodjeljuje mu novi stan od 89 m² i to pocijeni jednog polovnog *reno megana* starog između pet i deset godina.

Dakle poštovana gospodo, vi koji ste pod sumnjivim okolnostima uzimali stanove od države Crne Gore, pozvani ste da te stanove vratite ili da ih naravno otkupite po tržišnoj cijeni, a svi vi, vas ukupno 119 javnih funkcionera koji ste uzimali kredite nezakonito za sređivanje stanova u iznosu od 40.000 eura pozvani ste da taj novac vratite da ne bi država po njih dolazila. Jer ako mi dođemo po njih nema više gašenja svijetla, nema više skrivanja i nema više pravljenja da nijeste kod kuće. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:12:50)

Zahvaljujem.
Predstavnik predlagača, kolega Konatar, ima riječ.
Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 13:13:02)

Vrlo kratko.

Dakle, htio bih da se zahvalim kolegi Bogdanoviću i Klubu Demokratske Crne Gore, ali vjerujte mi ne zahvaljujem u svoje ime zahvaljujem u ime ovih 40.000 porodica koje nemaju svoj stan i koji nas gledaju, koji gledaju ovu skupštinsku raspravu, jer je za njih pitanje svog stana i svog krova nad glavom pitanje egzistencije. Ono što želim da vam kažem svaka partija u ovom Parlamentu je, htjela to da prizna ili ne, ugradila sebe u ovaj zakon. Zato što svaka partija u ovom Parlamentu u svojim političkim programima ima na ovaj ili na onaj način predviđeno rješevanje stambenog pitanja za ugrožene kategorije stanovništva mlade bračne parove, podstanare itd. To što smo mi kao URA predložili ovaj predlog zakona je najmanje važan, ono što je važno da se ovaj zakon usvoji. Ako je nekome problem, a ima takvih, što su predlagači Ana Novaković

Đurović, Dritan Abazović, Filip Adžić i Miloš Konatar mi ćemo povući ovaj predlog zakona i taj koji ima problem neka ga on predloži, isti ovaj predlog zakona i nas četvoro ćemo glasati za taj predlog zakona. Ako neko ima zbog toga problem ko ga predldaže, evo dajem kolegama javno i obavezujem se javno da ću podržati taj predlog zakona, jer je potpuno nebitno ko je predlegač zakona. Ono što je važno da se ovaj zakon usvoji, da ga unaprijedimo i da ga unapređujemo u godinama koje dolaze. Ali mi moramo riješiti, jer je to uloga države. Uloga države je da pomaže ljudima, građanima ove države kad im je pomoć potrebna. U današnjim tržišnim uslovima praktično je nemoguće kupiti stan ako imate prosječnu zaradu u Crnoj Gori, i to je uloga države, da u tim situcijama bude od pomoći građanima Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:15:32)

Zahvaljujem kolegi Konataru.
Riječ dajem kolegi Branislavu Neneziću.
Neka se pripremi koleginica Branka Marković.

BRANISLAV NENEZIĆ (16.07.24 13:15:40)

Hvala, potpredsjednice.
Uvažene koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,
Posebno vi koji ste podstanari, posebno vi koji nemate riješeno stambeno pitanj,e evo mogli smo da čujemo da je to broj od 40.000 građana.
Nažalost, danas imamo pred sobom Prijedlog zakona koji skoro izvjesno neće proći, koji neće dobiti potrebnu većinu za usvajanje, a mislim da negdje samo izlgasavanje će biti prožeto velikim brojem uzdržanih glasova, kao što je negdje bila i praksa u prethodnom periodu. Ono što u svoje lično imaju u ime poslaničkog Kluba SD-a mogu da kažem, kao i u prethodnim slučajevima kada smo imali slične zakone koji su se bavili problemiam građana Crne Gore, daćemo podršku i ovom prijedlogu iako sigurno bi bilo prostora i da sam amandmanski djeluje i da se neke odredbe u samom Prijedlogu izmijene.
Ono što se negdje danas u diskusijama skoro svih poslanika moglo čuti da ovo je u suštini dio programa svih političkih partija. U vezi s tim negdje je razočaravajuće da ovakav prijedlog neće proći samo zbog političkog subjekta kojega predlaže. Gospodin Konatar je dao jedan dobar prijedlog, on je spreman da povuče prijedlog da ga potencijalno kandiduje neko iz aktuelne većine, jer evo mogli smo čuti danas da su se bavili istim problemom, a da u suštini na taj način riješimo problem ovih 40.000 građana.
Ono što mogu da kažem je da s obzirom na vrijeme u kojem živimo, na vrijeme u kojem smo živjeli, svi građani Crne Gore su na neki način profesori ekonomije. To mogu da kažem za svoje roditelje i roditelje većine nas koji su onih 90-ih i godinama početka ovog vijeka uspjeli da nas školuju sa situacijom u zemlji kakva je bila. Ono što nas je održalo je porodica. Porodica je uvijek stala iza studenta, porodica je uvjek stala iza mladog bračnog para i na neki način svi ovdje opstajemo. Mi danas šaljemo primjer svim bračnim parovima da oni kao porodica i kao roditelji sjutra neće moći da stanu iza svoje djece, jer će dobar dio svog životnog vijeka nastaviti da budu podstanari. Možemo govoriti sad o manjkavostima samog Predloga. Stavljeno je da finansiranje samog Predloga zakona bi uglavnom išlo na teret budžeta Crne Gore, da bi se finansiralo dijelom od prodaje stanova, od prodaje poslovnih prostora, donacija i drugih izvora. Spominjalo se tu i vezano za same lokalne samouprave na koji način bi se svi uključili. Ne smatram da Prijedlog ovakav zakona, sa određenom doradom, bi stvorio određenim lokalnim samoupravama dodatne probleme, jer negdje podzakonskim aktima ili pravilnicima može se odrediti broj poslovnih prostora ili stambenih jedinica koje bi za oslobađanje komunalije pripalo lokalnim samoupravama. Na taj način dali bi priliku i lokalnim samouprava da riješe stambena pitanja svojih zapošljenih, gdje bi naravno istim ti pravilnikom po pitanju tih poslovnih prostora i tih stanova prioritet zaista treba da dobiju ljudi koji rade u lokalnim samoupravama po svim tim gradovima.
Sve što negdje danas kažemo je uzaludno, jer evidentno je da ovaj predlog neće proći, ali evo par sugestija predlagaču koje zaista su u smjeru boljeg rješenja, jer nadam se da će se možda ovaj zakon ili neki sličan ponovo naći na plenumu, možda ne od istog predlagača, možda od više poslaničkih klubova, ali da probamo da nađemo što bolje rješenje.
Što se tiče, rekao sam već, poslovnih prostora da se u samim stambenim jedinicama, koje su planirane po ovom programu, planira i veći broj poslovnih prostora i da se, eto jedina, možda, zamjerka i sugestija, nije dobro ograničiti se na tačan iznos kao što je stavljeno u Predlogu, a to je 900 eura. Možda je tu negdje trebalo imati prostora da se stavi cijena zavisno od lokalne samouprave tj. grada u kojem bi se sam program realizovao, jer nije realno da u gradovima prije svega na primorju i u Podgorici cijena izgradnje je ista kao i na sjeveru Crne Gore.

Gospodin Konatar je naveo primjer čovjeka koji radi na trajektu u Tivtu, mogu reći da je ista situacija i u Baru gradu iz kojeg ja dolazim. Tu dolazimo do jedne situacije gdje je aktuelna većina imala zaista priliku da reaguje, ali nije, i na neki način danas, po mom mišljenju, nema pravo da kritikuje ovaj predlog. To se desilo prije nekih više od godinu dana kada je, između ostalog, i grad iz kojega dolazim bio preplavljen ljudima koji su došli iz Ukrajine, kada su cijene nekretnina skočile abnormalno, kada se stan koji se izdavao za 250 eura izdavao po 500 ili 600 eura, gdje su stanodavci domicilnom stanovništvu davali rokove do kojeg moraju da isele iz stanova ili prihvate novu cijenu. Ono što je tragično, što je evidentno, i što svaki dan se uvjeravamo je da cijene tih stanova nijesu pale, a stanovi maltene sad stoje dobrim dijelom prazni, jer više nemamo toliki borj raseljenih lica sa područja Ukrajine.

Tu smo morali kao Skupština, tu smo morali kao društvo, tu je morala Vlada da reaguje da zaštiti, prije svega i u najvećem broju upravo ovih 40.000 ljudi. Ono što je najveći poraz našeg društva je da tih 40.000 ljudi moraju dobro da promisle da li mogu da imaju djecu. Svi ovdje se zalažemo za bolji natalitet, za veći broj rođenih nego umrlih, ali ne radimo ništa na tome. Ovaj zakon je dijelom mogao da riješi i taj problem. Jer stavite se na mjesto mladog bračnog para koji živi u garsonjeri, jednosobnom stanu, kojem su djeca, jedno ili dvoje djece, školskog uzrasta. Ne mogu se staviti na to mjesto, jer nijesam nikad živio kao podstanar, imam sreću da živim u svojoj porodičnoj kući, ali i dan danas u zajednici, i opet kažem porodica je ona koja je sačuvala naše društvo, a mi danas šaljemo poruku da porodica u narednon periodu neće više imati tu snagu.

Ono što bi negdje moralo da se, ukoliko bi se usvojio ovaj zakon, a nažalost neće, spriječi su potencijalne zloupotrebe o kojima smo mogli ovdje čuti. Zloupotrebe po pitanju prebivališta, po pitanju preprodaje sjutra stana koji je dobijen preko ovog fonda, ali sve bi to moglo da se riješi podzakonskim aktima da svaka promjena mjesto prebivališta nakon usvajanja ovog zakona automatski znači da to lice ne može konkurisati za taj stan.

Što bih na kraju istakao? Danas smo u neravnopravan položaj stavili 40.000 ljudi samo zbog političkih podjela, ali ovo nije prvi put. Mi smo već u podređen položaj stavili 50.000 penzionera, mi smo u podređen položaj stavili oko 6.000 ili 7.000 ljudi koji primaju socijalnu zaštitu, samo zbog toga što su predlozi zakona ili amandmani na pojedine zakone dolazili iz parlamentarne opozicije. Stav Vlade Crne Gore da neće odobriti tj. da Predlog zakona ne može biti usvojen i stav da odbijaju svih 13 amandmana danas šalje jasnu poruku da građani Crne Gore moraju da zavise od politike, da ne kažem politikanstva i da će moći da se realizuju i da dobiju samo ono što se nađe na bilbordima, a da je predloženo od strane aktuelne većine.Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:25:41)

Zahvaljujem, kolega Neneziću.
Komentar, izvolite, kolega Laković.

MIODRAG LAKOVIĆ (16.07.24 13:25:49)

Hvala Vam, potpredsjednice.

Imao sam za potrebu da prokomentarišem ovo što je rekao kolega Nenezić, a mislim da ne stoji. On se u jednom dijelu svog izlaganja osvrnuo na 44. Vladu i, parafraziraću kolega, rekli ste da mi iz parlamentarne većine ne bismo ili nemamo dovoljno argumenata da kritikujemo ovo zakonsko rješenje zato što 44. Vlada nije dovoljno uradila kad je u pitanju problem podstanara koji je eskalirao nakon rata u Ukrajini i nakon dolaska velikog broja izbjeglica iz Ukrajine. Moram Vas podsjetiti da je rat u Ukrajini krenuo 24. februara 2022. godine, a da je ova Vlada u svom mandatu od oktobra 2023. godine. Tako da imate u tom iskazu jednu prazninu od nekih 16,17 mjeseci i to što ste spočitali 44. Vladi, to ste trebali da adresirate 43. Vladi. Jer, 43. Vlada na tu temu nije uradila ništa, kao što nije uradila ništa ni na ovu temu koju poslanici Građanskog pokreta URA danas predlažu. Oni dok su bili u mandatu 43. Vlade nijesu uradili dovoljno po ovom pitanju.

Složiću se sa Vama kad je u pitanju cijena kvadrata. Vi ste rekli da nju ne treba definisati na nivou od 900 eura i ja se tu slažem sa Vama i mislim da je to jedan veoma površan i paušalan pristup određivanju cijene, zato što smo ovdje čuli argumentaciju da će opštine dati zemljište, da će opštine donirati komunalno opremanje, a opštine svakako nemaju to zemljište za tako olako doniranje i nemaju novac za komunalno opremanje koji im se ne vraća kroz plaćanje komunalija. Tako da ovdje u cijenu kvadrata treba ukalkulisati, naravno, i vrijednost zemljišta i vrijednost komunalnog opremanja, jer sve to neko mora da plati. Ne postoji ništa besplatno.

Sljedeća stvar, takođe jako paušalno saopšteno šta su troškovi finansiranja fonda. Kad donosimo bilo koje zakonsko rješenje mi smo dužni da na kraju damo finansijski okvir za implementaciju nekog zakonskog rješenja. Ovdje je taj finansijski okvir dat, pazite kako - izdvojiće se sredstva iz budžeta. Koja sredstva, koliko

sredstava, koliko će sredstava da konzumira taj fond, šta će biti troškovi fonda? Vidimo da fond ima upravni odbor, da ima direktora, da ima po predlogu neke sektore, a mi danas ne znamo koliko će sve to da košta. Cijena koštanja i cijena održivosti toga fonda, takođe, treba da se inkorporira u cijenu kvadrata zemljišta. Ovdje to nije urađeno, ovdje je samo onako lakonski rečeno, iz budžeta će se izdvojiti sredstva. Iz toga razloga smatram da je ovaj predlog površno napravljen, da je napravljen populistički, da je napravljen sa namjerom da se Vladi da u ruke jedan vrući krompir, jednog neodrživog rješenja i da se onda Vlada okrivi za to što nije na najbolji način implementirale jednu humanu ideju. U tom smislu mogu se složiti, naravno da ideja jeste humana, da trebamo da razmišljamo i da planiramo u narednom periodu kako da riješimo problem podstanara, ali sigurno ne na ovaj način i ovakvim pristupom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:30:09)

Zahvaljujem kolegi Lakoviću, pravo na odgovor na komentar ima kolega Nenezić.
Izvolite.

BRANISLAV NENEZIĆ (16.07.24 13:30:14)

Hvala, potpredsjednice.
Kolega Lakoviću, Vašu sam diskusiju više shvatio kao polemiku sa predlagačem. Što se tiče ovog što sam rekao, za period od nešto više od godinu dana, govorim zbog statističkih podatak, najveći priliv stanovništva iz Ukrajine imali smo početkom prethodne godine. Reći ću podatak, koji je zvaničan podatak možete ga provjeriti u Ministarstvu unutrašnjih poslova, prošle godine 01. februara 2023. godine na teritoriji opštine Bar je živjelo nešto više od 12.000 raseljenih lica iz Ukrajine i Rusije. To je, kada uzmemo ukupan broj stanovnika grada Bara čak 20% stanovnika. On je mnogo veći nego što je bio od februara mjeseca 2022. godine kada je počeo rat u Ukrajini. Mogao sam da kažem da želim da napravim dopunu vezano za ovo, ovo je zvaničan dokument koji je Opština Bar tražila od Ministarstva unutrašnjih poslova zbog usaglašavanja zarada za državne službenike i namještenike.
Što se tiče ovoga što što ste rekli vezano za komunalno opremanje, paušalan pristup, rekao sam ima manjkavosti zakon, ima, sigurano su mogle da se otklone i predlagač je bio spreman da usvoji amandmane. Što se tiče komunalnog opremanja sve lokacije koje su u vlasništvu opština, to jeste lokalnih samouprava, su uglavnom lokacije koje se nalaze tik uz priključke za komunalnu infrastrukturu. Tako da samim tim samo ulaganje ne bi bilo toliko veliko, na kraju krajeva i samo ulaganje moglo bi da se doda na cijenu kvadrata u tim stabenim jedinicama.
Još jedna stvar, nije se ušlo u rješavanje problema, jer nije postojala želja. Pominju se poslovni prostori. Ovom realizacijom, realizacijom jednog ovakvog programa, jednog ovakvog fonda država Crna Gora je mogla da stvori izvor prihoda, svakodnevn, na mjesečnom nivou gdje su država Crna Gora ili lokalne samouprave, mogle postati vlasnici dijela poslovnih prostora i samim tim od izdavanja ubirati priohode. Tako da, u određenom periodu, evo gospodin Konatar vjerovatno bi mogao bolje da objasni, i ekonomisti, sama država bi imala prihod od kojeg bi mogao da se finansira ovaj fond, jer svi znamo kolike su cijene izdavanje poslovnih prostora, posebno na primorju.
Sada razmišljajte, zgrada koja ima hiljadu metara u osnovi to je 1.000 m² koliko mjesečno bi se prihodovalo, to su cifre od stotinu hiljada eura. Zbog toga kažem nije se dala prilika, možda je trebao da postoji dogovor, možda je trebalo da se sjedne, možda je trebao da bude prijedlog većeg broja poslaničkih klubova, ali sigurno, trebalo je dati šansu jednom ovakvom predlogu zakona jer bi riješili probleme građanima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:33:38)

Zahvaljujem kolegi Neneziću.
Pravo na komentar ima i predstavnik predlagača.
Izvolite, kolega Konatar.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 13:33:43)

Kolega Neneziću, za razliku od kolege Lakovića Vi imate pravi pristup i dobronamjeran pristup. Zato što, kako ste sami kazali, postoje načini kako lokalna samouprava, gospodine Lakoviću, neće ništa pokloniti,

nego će u toj zgradi koja bi se napravila da bi ljudi kupili svoj prvi stan, dobilo u posjed poslovne prostore, dobilo u posjed možda određeni broj stanova kojima bi riješila pitanje stambenih problema svojih zaposlenih. Ako postoji dobra namjera onda sam očekivao da mi konkretno izađemo sa nekim predlozima kako da nešto učinimo bolje.

Sada da vam ja kažem nešto pred građanima Crne Gore pošto ste upotrijebljivali riječ paušalno nekoliko puta. Znate li što je paušalno? Kad čovjek Vašeg iskustva, neko ko je bio šef poslaničkog kluba dođe na raspravu o zakonu, a pritom ne pročita taj zakon, ovako kao što ste Vi danas uradili. Nigdje u zakonu, da ste ga pročitali ili makar da ste pročitali 30% zakona, ne piše da je cijena fiksirana na 900 eura. To je paušalno, to vodi ovu zemlju u jedan bezdan neznanja, neobaviještenosti, neinformisanosti i loše namjere, jer da ste imali dobru namjeru, nije ovaj zakon preveliki, ovaj zakon ima, poštovani građani Crne Gore, 20 i nešto članova. Vrlo lako poslanik u Skupštini Crne Gore je mogao za 20 minuta čitanja, ne više od toga, da dođe do spoznaje da cijena nije definisana zakonom na 900 eura, nego da se ovim zakonom propisuje da će se stanovi prodavati po cijeni izgradnje. Možda će ona u Mojkovcu biti 790 eura, možda će u Herceg Novom biti 900, možda će u Podgorici biti 850. Znate kako, objavili su, gledao sam pošto su oni dolazili kod nas na razgovor, Udruženje podstanara, nekoliko puta smo razgovarali sa njime i oni su bili uključeni, predstavnici toga udruženja, kad smo radili na predlogu zakona da gledaju današnju raspravu i prate što se dešava, znate li kako bih ja Vaš nastup okarakterisao - *sit gladnom ne vjeruje*. Mi moramo da se stavimo, makar da pokušamo da se stavimo, u cipele ljudi koji nemaju riješeno svoje stambeno pitanje. Evo ako vi kažete da je ovaj zakon paušalan, da ovaj zakon nije dobar, a koji je to predog koji vi predlažete da se riješi problem ljudi koji nemaju svoj stan u Crnoj Gori. Vi ga predložite pa da razgovaramo o tome.

Ovo je danas, poštovani građani, dobro da svi vide, jer na ovom primjeru će se pokazati da li neko ima dobru namjeru ili nema dobru namjeru. Ako ima dobru namjeru stojimo na raspolaganju da zajenički učinimo ovaj predlog zakona boljim. Ali molim vas, za kolege poslanike, nije obimno štivo, pročitajte Predlog zakona. Ekonomski, naravno da nema ništa besplatno, ali postoji nešto što je veći interes, pa je onda u nekom gradu i interes grada da građani imaju dobar javni prevoz, pa je u skoro svim gradovima na svijetu javno prevoz u minusu, on je dotiran od strane budžeta grada, jer postoji veći interes da građani jednog grada putuju u normalnim uslovima. Možda vi ne vidite taj interes, a ja vidim interes da građani koji nemaju svoj stan dobiju mogućnost da ga kupe po povlašćenim uslovima. To je najveći interes i najmanja cijena koju država treba da plati u ovom trenutku.

Pozivam Vas, nema potrebe da Vi tražite komentar na uvaženog kolegu Nenezića, pa da onda razgovarate sa nama kao predlagačima, u svakom trenutku kroz diskusiju, kroz komentare na nas, jedva čekam da razgovaramo o ovom predlogu. Možda ipak do kraja dana ili do kraj rasprave nađemo ili pokušamo da nađemo zajednički jezik oko ovog pitanja. Ali je samo pitanje imamo li dobru namjeru ili ne. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA PEROVIĆ (16.07.24 13:40:01)

Kolega Konotar po Poslovniku imate pravo kao predstavnik predlagača da se javite poslije svake diskusije, ali Vas molim da budete u granicama dozvoljenog poslovničkog vremena, jer prekoračenje svaki put od dva do tri minuta zaista će nam napraviti problem i rasprava po ovoj tački će trajati još naredna tri sata.

Zahvaljujem.

Molim Vas, kao predstavnika predlagača, naravno javite se kad god imate potrebu, ali Vas molim da budete u granicama dozvoljenog vremena.

Kolega, samo trenutak, slušajte kolega Adžiću vi ste u ime kluba imali pravo na komentar na izlaganje kolege Branislava Nenezića, samo na izlaganje kolege Nenezića, a ne na izlaganje bilo koga drugog. Zato sam vam rekla nemate pravo da se obratite kolegama iz PES-a koji su prije toga komentarisali, a predstavnik predlagača je iskoristio to pravo, pa je naravno odgovorio i kolegi Lakoviću.

Kolega Laković je tražio kaznenu repliku, zbog toga što je negdje shvatio uvrjedljivom konstatacijom *sit gladnom ne vjeruje*, ja dajem pravo na repliku kolegi Lakoviću, izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (16.07.24 13:41:51)

Hvala Vam, potpredsjednice.

Kolega Konatar zaista jeste u jednom nekorektnom maniru plasirao jedan udarac ispod pojasa koji je svojstven njemu i njegovim kolegama. Kolega Konatar, ni Vi ni ja ovdje, a i ostale kolege nijesmo gladni, ni Vi ni ja ovdje nijesmo došli od gladi ni Vi, ni ja nijesmo gladni, nego smo siti prilično, što ne znači da treba vodimo populističku politiku i da to koristimo kao politički argument i na taj način se dodvoravamo širokim narodnim masama. Nego smo ovdje da vodimo odgovornu državnu politiku i da ovdje pravimo održive projekte koji neće ugrožavati budžet, jer od toga budžeta se hrane i gladni i siti.

Kada je u pitanju ovo što ste mi spočitali u tako jeftinom maniru, da li sam ja pročitao ili ne Predlog zakona, naravno da sam ga pročitao, zato što ima par strana i evo ga ovdje na ekranu ispred mene. Polemisao sam sa Vašim stavom gdje ste rekli da cijena izgradnje stana može da bude i ispod 900 eura, i to ste pomenuli više puta i Vi i kolega i koleginica Ana Novaković Đurović, kolega Mujević i kolega Nenezić. Polemisao sam sa tim stavovima, a ti stavovi su populizam i objasnio sam zašto.

Iz tog razloga, kolega Konatar, zamolio bih Vas kad polemišemo ovdje da se držimo argumenata, da se držimo činjenica, da izbjegavate te vrste komentara gladan, a ko sit. Jer, ako nemate drugu argumentaciju da ponudite građanima vjerujte mi da je ta koju ste danas ponudili jako providna, nepristojna i građani je neće, sigurno, afirmativno prihvatiti.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:44:35)

Zahvaljujem kolegi Lakoviću.

Samo trenutak, kolega Konatar, što Vi tražite sada? Repliku na repliku ne možete da dobijete, ne možete zato što nije bilo nijedne uvredljive riječi, nije.

Ajde navedite mi, samo mi recite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 13:45:28)

Samo sekund.

Jedna stvar samo proceduralno prije replike.

Vi ste kolegi Lakoviću dali repliku zbog toga što sam citirao poslovicu *da sit gladnom ne vjeruje*, a ovdje sad od kolege Lakovića smo čuli da mi jednim udarcima jeftinim, nekorektnim, ispod pojasa manipulišemo itd. Mislim da je to teže deset puta nego ono na osnovu čega ste dali kolega Lakoviću, pravo na repliku. Želim u minut da mi date priliku samo da odgovorim vrlo kratko.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:45:39)

Kolega Konatar, evo prihvatiću Vašu srgumentaciju, ali molim Vas samo jedan minut, jer se javljate kao predstavnik predlagača poslije izlaganja svakog poslanika. Imate mogućnost da odgovorite nakon izlaganja ostalih poslanika iz poslaničkog Kluba PES, ali evo minut vam dajem i drugi put nemojte citirati poslovice.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 13:46:07)

Potpredsjednice, prvo hvala, što ste mi dali priliku da govorim.

Dakle, ne mogu da se javljam na komentar nekog drugog poslanika onda da polemišem sa nekim trećim poslanikom.

Kolega Laković me pogrešno razumio, ili možda nijesam bio u svom iskazu jasan. Kad sam rekao da nas danas gleda 40.000 porodica koje nemaju svoj stan, odnosno 30.000 porodica koje žive kao podstanari danas u Crnoj Gori i kada sam rekao *da sit gladnom ne vjeruje*, nijesam ja mislio da je gospodin Laković gladan, mislio sam da je on sit i da on ne vjeruje ljudima koji su u potrebi da se riješi njihovo stambeno pitanje.

Dakle, da budem jasan, kad sam rekao *sit gladnom ne vjeruje*, mislio sam da gospodin Laković ne vjeruje, odnosno ne zna kako je ljudima koji danas u Crnoj Gori nemaju svoj stan i nemaju izgleda da ga mogu kupiti. Gospodin Laković, potpuno je legitimno pravo da on ima svoj stav da ne želi da ni na koji način doprinese da ti ljudi riješe svoje stambeno pitanje.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:47:40)

Zahvaljujem, kolega Konatar.

Dajem riječ koleginici Branki Marković, neka se pripremi kolega Mihailo Anđušić.

BRANKA MARKOVIĆ (16.07.24 13:47:50)

Poštovana potpredsjednice Skupštine, kolege i koleginice, građanke i građani,

Predlogom zakona, a ni sa predloženim amandmanima, nije na adekvatan i cjelovit način propisan postupak i kriterijumi prodaje stanova građanima po povoljnijim uslovima što je predmet ovog predloga zakona.

Strateškim opredjeljenjjima i ciljevima politike stanovanja koje su definisane nacionalnom stambenom strategijom i Zakonom o socijalnom stanovanju jeste predviđeno osnivanje nacionalnog stambenog fonda sa zadatkom da sprovodi aktivnosti koje će obezbijediti pristup dugoročnom, pristojnom, održivom i priuštivom stanovanju za sve građane Crne Gore. Ali nadležnosti fonda treba da budu znatno šire nego je to definisano ovim predlogom zakona.

Vlada Crne Gore, resorno Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, radi na formulisanju novog strateškog dokumenta za oblast stanovanja, kojim će se dati smjernice politike u skladu sa propisima Evropske unije u oblasti ovog dijela socijalne politike. Uloga nacionalnog stambenog fonda ne može i ne treba da bude samo izgradnja i prodaja stanova za građane, odnosno porodična domaćinstva koja nemaju riješeno piutanje stanovanja. Već nadležnosti fonda treba da budu prevashodno formiranje zakupnog stambenog fonda Crne Gore koji podrazumijeva formiranje i upravljanje fondom u svojini države ili jedinica lokalne samouprave, a koji bi bio na raspolaganju građanima Crne Gore, kao dugoročno rješenje. Takođe fond bi trebao da bude nosilac obnove postojećeg stambenog fonda, ali i da bude i nadležan za održavanje tih stambenih jedinica. Mjere koje se sprovode u Evropskoj uniji u oblasti stanovanja takođe imaju za cilj povećanje stambenog fonda za socijalno stanovanje u državnoj svojini kroz izgradnju, kupovinu i obnovu, kao i davanja u zakup nekretnina u javnoj svojini umjesto njihove prodaje. Shodno peporukama relevantnih EU dokumenata, takođe je neophodno raditi na ograničavanju visine zakupa ili zamrzavanja cijena zakupa. Neophodno je uređivanje zakupa stanova, uvođenje mjera za smanjenje svog tržišta u ovoj oblasti i adekvatno oprorezivanje ovih prihoda, te korišćenje tih prihoda za izgradnju stambenog fonda i druge vidove stambene podrške. Različiti su vidovi stambene podrške koje je potrebno adekvatno razvijati, davanje u zakup, subvencije dijela ili čitave nezakupnine, subvencija kamatne stope kod stambenih kredita. Znači, davanja države koja sa manje sredstava mogu obuhvatiti veći broj korisnika.

Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva, domaćinstva i stanova u 2023. godini u Crnoj Gori živi 633.158 stanovnika. Popisom su prikupljeni podaci od 217.441 domaćinstvo i 396.873 stana, dok je tokom faze prikupljanja podataka ukupno popisano 673.203 lica. Iz dostupnih podataka može se zaključiti da je značajna razlika između broja stanova i broja domaćinstava, odnosno da je broj potencijalno nenastanjenih stanova 179.432. Podatak koji je izazovan sa nivoa poreske politike, ali i sa stanovišta politike stanovanja gdje je potrebno pronaći rješenje da se taj „višak stanova“ adekvatno oporezuje, te mjerama poreske politike i uz podršku države makar dio tih stanova stavi na raspolaganje onima koji nemaju riješeno pitanje stanovanja.

Ekspanzija stanogradnje je evidetna i ista nije u skladu sa smjernicima održivog prostornog razvoja. Potrebno je naći pravedno i održivo rješenje koji iče ići u smjeru da se svim građanima obezbijedi priuštivo stanovanje, znači može da se obezbijedi i siguran zakup stana. Svojina na stanu ne treba da imperativ, predlog zakona ne sadrži detaljno razređeno poglavlje nadzora, kao ni kaznenu politiku, a mogućnosti zloupotrebe rješenja je pravo na žalbu koje u drugom stepenu rješava ministarstvo nadležno za poslove stanovanja bez pravne i funkcionalne analize.

Predlog zakona deklarativno upućuje na transparentnost, ali ne daje jasna uputstva, norme koje bi bile sprovodive u praksi, a cijenimo da je taj segment potrebno pažljivo razraditi. Takođe, Ministarstvo finansija nije dalo pozitivno mišljenje na predmetni Predlog zakona iz razloga što za isti nije urađen izvještaj o analizi uticaj propisa (RIA) odnosno nije urađena procjena fiskalnog uticaja predloženog zakona i podzakonskih akata.

Ovo je mišljenje Ministarstva finansijsa od 30.05.2024. godine. Cijenimo potrebnim da naglasimo da predlogom zakona nije precizno definisan način finansiranja fonda, ideja koja se razvija kroz izradu Nacrta strategije stambene politike Crne Gore odnosi se na obezbjeđivanje stabilnog fiansiranja kroz mjere poreske politike, dio, to jeste procenat poreza na nepokretnost opredijeliti kao prihod ovom fondu. Povećanje naplate prihoda o davanja u zakup stambenih jedinica, koja je sada u sivoj zoni, ali i druge mjere koje bi doprinijele da se fond osnaži. Sprovođenjem ovih mjera pored političke podrške podrazumijeva i protok vremena. Predlog zakona ne tretira pitanje evidencije lica, domaćinstava koja treba da važe za sve članove domaćinstva koja su ostvarila pravnu podršku države u rješavanju stambenih pitanja u prethodnom periodu. Važno je ustanoviti zvaničnu i transparentnu evidenciju načina i visine stambene podrške koju su ostvarili građani Crne Gore pojedinačno, da bi budući postupci bili pravedni i efikasni. Potrebno je jasno definisati kriterijume, način bodovanja, način komunikacije sa građanima, definisati ciljne grupe koje imaju prioritet prilikom dodjele stambenih jedinica. Takođe, neophodno je ukazati na višegodišnje postojanje i funkcionisanje privrednog društva čiji je osnivač Vlada Crne Gore, Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju DOO Podgorica koji bi odgovarajućom transformacijom mogao preuzeti nadležnosti ovog fonda.

Samo da se osvrnem na projekat 1000+. Realizacije projekta 1000+ može da se nastavi nakon stabilizacije cijena nekretnina u Crnoj Gori. Potrebna je stabilizacija rasta kamatnih stopa, odnosno EURIBORA, krediti su skupi, a to su osnovni elementi potrebi za realizaciju projekta. U projektu su prodavani stanovi po prosječnoj kupoprodajnoj cijeni na tržištu, a sada je to 2.000 eura po metru kvadratnom. Projekat 1000+ je projekat socijalnog stanovanja, a koje to socijalno stanovanje košta toliko po kvadratu? Ovako loš i nesprovodiv zakon ne treba da se nađe u pravnom prometu jer mora da se doradi, jer ovakav samo Vladu dovodi u problem. Treba sačekati kraj godine da Vlada donese strategiju, a već se radi novi Zakon o socijalnom stanovanju. Ovaj predlog zakona se piše kao da ne postoji Zakon o socijalnom stanovanju, a on je u primjeni od 2013. godine.

Želim da građani znaju da je ovo krajnje populistička priča, jer nije urađena nikakava analiza stambenih potreba, nemamo procjenu uticaja na poslovni ambijent, ali ni procjenu finansijskih sredstava za sprovođenje ovog zakona. Iako u medijskim nastupima predlagači spominju cifru od 20.000.000, koje bi trebalo uložiti u osnivanje fonda, nigdje u obrazloženju ovog zakona se ne pominje ta cifra, niti to može biti konačna cifra koja će biti dovoljna za finansiranje ovog fonda. U Predlogu zakona nedostaju jasno, kao što sam rekla, definisane ciljne grupe koje bi imale prioritet u kupovini ovih stanova. Spominju se podstanari, ali u među tom velikom populacijom moraju biti prepoznati prioriteti, ne postoje jasni kriterijumi za dodjelu tako da bi se primjenom ovakvog usvojenog zakona moglo doći do malverzacija i manipulacija. Ovaj zakon predstavlja politički i populistički pamflet stanke kojoj je cilj da na sve načine urušava reformske kapacitete ove parlamentarne većine. Ta ista stranka je bila na čelu 43. Vlade, imala je šansu da uradi nešto dobro za građane.

Želim da građani znaju da 44. Vlada i poslanički Klub PES nijesu protiv osnivanja fonda čiji bi cilj bio podrška građanima u rješavanju stambenog pitanja, već smo protiv zakona u ovom obliku kako ga predlaže poslanički Klub URA, jer kako rekoh nije sistemski, nije usklađen sa EU zakonodavstvom u ovoj oblasti. Građani trebaju da znaju da Vlada već radi na reformi stambene politike i da će svakako predložiti formiranje fonda ili transformaciju postojećeg, a u cilju transparetnosti i pravednosti u tim dodjelama stanova, sa jasno definisanim kontrolnim mehanizmima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 13:58:43)

Zahvaljujem koleginici Marković.
Sada dajem riječ kolegi Anđušiću, neka se pripremi kolega Darko Dragović.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (16.07.24 13:59:49)

Hvala Vam, potpredsjednice.

Od kolega iz parlamentarne većine smo čuli već nekoliko novih teza, dobrih, koje idu u prilog održivosti, potencijalno, nekih inicijativa i programa koji se tiču konkretno ove politike. Drago mi što sam čuo pozitivne komentare na ono što je bio projekat 1000+ i da Vlada, koliko sam shvatio, potencijalno bi trebala da ima namjeru da nastavi jedan takav program. Zaista mislim da je on odraz jednog ozbiljnog pristupa u planiranju kada su u pitanju ovakve stvari, održivog osnova, pribavljanje sredstava međunarodnih finansijskih institucija u ovoj situacije Svjetske banke i mislim da svaka ozbiljna vlada tom pitanju, između ostalog, treba da pristupa na način da kreira programe kakav je recimo bio 1000+ koji bi mogao u ovoj situaciji umnogome da se unaprijedi, da dobije neke druge konture itd.

Međutim, prijedlog koji danas došao od kolega iz Građanskog pokreta URA više vidim negdje kao opomenu Vladi jer sam siguran da on, vrlo vjerovatno, neće dobiti podršku od strane parlamentarne većine, pa ga više gledam kao neki apel i podsjetnik na Vladu do koje je mjere urgentno stanje u ovoj oblasti i koliko zapravo nemamo ništa od aktivnosti koje bi trebalo da unaprijede stanje u ovoj oblasti. Teško da mogu da očekujem da se u ovom trenutku neko pozabavi ovim pitanjem kada vi evo samo u neđelji koja je za nama imate nekoliko nevjerovatnih primjera kada u pitanju ugroženost životnog standarda građana. Kolege su danas ovdje pričale da vi na današnji dan imate u Podgorici naselja koja nemaju vode, a da to nijedna stručna služba nije u stanju danima da reguliše.

Šta reći i kako očekivati od Vlade, u ovom delikatnom fiskalnom momentu, da se pozabavi pitanjem podstanara ako, recimo, resorno Ministarstvo poljoprivrede da odgovor poljoprivrednicima da oni ne mogu ništa da urade i da rješenje za njihove probleme da bolje planiraju svoju poljoprivrednu proizvodnju. Recimo, da resorno Ministarstvo sporta, kaže svojim košarkašicama da se malo bolje potrude da dođu do sredstava kako bi pošle na predkvalifikacioni turnir. Ako nijesmo u stanju da se ovim stvarima bavimo redovno, kako je očekivati da neko napravi ozbiljnu strategiju za neke druge stvari. To su samo neki od primjera koliko mi

imamo mnogo urgentnijih stvari, a s druge strane imamo ovako životne i teške stvari s kojima se susrijeću naši građani, odnosno podstanari.

Podsjetitću vas da je Glavni grad dosad bio jedini inicijator određenog programa koji se ticao podrške podstanarima i da je možda nekome u određenom trenutku korona kriza izgledala smiješna subvencija od 50 eura, a dobro znam koliko je građanima tih 50 eura na rentu koju plaćaju. Znate li kakve su reakcije ljudi koji žive privatno, pa im neko poveća rentu sa 350 na 400 eura? Znate li koliko je u tom trenutku bilo značajno tih 50 eura? Tada je Glavni grad regulisao 150 porodica na način što im je pomogao sa 50 eura. Do današnjeg dana nijesmo bili u prilici da vidimo niti jednu opštinu, da ne pričam o Vladi, koja je osmislila određenu strategiju.

Takođe, podsjetiću, kolege su tu pored mene, na jedan set mjera sa kojima smo mi bili izašli u periodu one intenzivne inflacije u okviru koga smo, takođe, predvidjeli program podrške za podstanare i sve vrijeme od tog trenutka do danas ni od strane Vlade ni lokalnih samouprava nemamo ni jednu jedinu aktivnost. Međutim, vraćam se na to, meni to nije iznenađenje. Teško da mogu da očekujem od nekoga ko se ne bavi mnogo urgentnijim stvarima na dnevnom nivou da može da se pozabavi na kvalitetan način svim ovim.

Na kraju krajeva, neko je kazao ovdje na početku ovog zasijedanja, nas vrlo vjerovatno dani ili neđelje dijele od realizacije programa Evropa sad 2. Znate, dragi građani, na današnji dan onaj famozni kalkulator koji je otprilike bio prvi potez građana kada se interesuju vezano za ovaj program, da pođu na taj sajt i da izračunaju i da vide da li i dalje stoji ono obećanje.

Podsjetiću vas, dragi građani, konkretno to obećanje, kada je u pitanju uvećanje plata, bilo je da će svim zaposlenim građanima plata porasti 25%. Šta se desilo sa kalkulatorom, ne želim da ulazim u to jesu li se ispraznile baterije ili je nešto treće u pitanju. Hoće li biti unaprijeđeno, hoće li možda biti uvećan ovaj iznos, ne znam, ali znam da na vjerovatno, hajde da ne budem preambiciozan, nekoliko mjeseci ili mjesec dana pred realizaciju ovog programa, odnosno ostatka njegovog programa vi nemate fiskalnu strategiju, odlaže se njeno donošenje po četvrti put. Vi nemate jasan odgovor resornog ministra oko ukidanja doprinosa za PIO ili njihove izmjene u bilo kom obliku. Nemate ni direktno obećanje osim direktnog obećanja korektnog koje nam je na nekoj od posljednjih sjednica dao kolega Pejović, u odgovoru poslaniku Jevtu Erakoviću. On je bio jedini koji se usudio da kaže da se stopa poreza na dodatu vrijednost neće uvećati u narednom periodu, ali bih volio da mi čujemo, da nam neko kaže i odgovori, prije svega, na ova pitanja. Dakle, kud ćemo mi da planiramo bilo kakvu politiku subvencija podstanarima kada mi ne znamo hoće li neki podstanar koji je bio penzioner sjutra dočekati svoju penziju, jer ne znamo stav resornog ministra o tome šta ćemo da radimo s doprinosima za PIO, hoće li neko ostati bez penzije, hoće li mu doprinosi biti umanjeni, hoće li mu, u krajnjem, zbog tako nejasne situacije ta penzija biti znatno umanjena možda. Mi svakog dana možemo da očekujemo bilo šta.

U svakom slučaju, kao što sam i rekao, mislim da ovdje ukoliko neko ima iskrene namjere i ukoliko iskazuje da jedini argument za neusvajanje ove inicijative to što ona ima određene manjkavosti, a ja smatram da imam određene manjkavosti jer nijedna ovdje koja je došla nije bila savršena, pogotovo po pitanju održivosti jer živimo takvo vrijeme javnih finansija i napravili smo takav sistem da teško možete napraviti nešto što je sigurno i održivo. Vlada i parlamentarna većina imaju idealnu priliku da amandmanski djeluju na ovo rješenje, da sjednemo zajedno i popričamo, da predlože, na kraju krajeve, novo zakonsko rješenje. Svaki argument koji ide kontra ovome, vjerujte da nije opravdan. Jer, da hoćemo da reagujemo imamo izvanrednu priliku i svima su ruke odriješene da se pozabave ovim pitanjima. Kako se bavimo ovim pitanjem pune četiri godine, imaju prilike najbolje da vide građani. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:06:28)

Zahvaljujem.
Koleginica Nedović se javila za komentar. Izvolite, koleginice.

JELENA NEDOVIĆ (16.07.24 14:06:35)

Hvala Vam, potpredsjednice.

Želim samo da pitam kolege, veoma mi je drago što pratite naš sajt i znate šta je bilo sa kalkulatorom, ali me zanima da li imate odgovor da mi date šta je bilo s vašim predizbornim obećanjima i, naravno, tokom svih vlada, 2012. godine da će biti 40.000 novih radnih mjesta, ako možete da mi odgovorite. To je prva stvar.

Druga stvar je vezana za politiku koju vodi ova Vlada. Moram vas razočarati, ali politika ove Vlade je veoma odgovorna i mi smo to pokazali onog momenta kada se Vlada formirala. Vi znate da smo vrlo brzo povećali penzije, sada je minimalna 450 eura. To smo povećali upravo onim ugroženim socijalnim kategorijama o kojima su vama svima danas puna usta, pogotovo vas kolega iz DPS-a.

Želim samo da vam pročitam jedan podatak koji se konkretno tiče sjevera, Bijelog Polja jer dolazim iz Bijelog Polja, a to je da je u Bijelom Polju nekada bilo zapošljeno 12.000 radnika od čega je bilo 1.900 ljudi koje je radilo u administraciji. U 2004, 2005, 2006. i 2007. godine takve su bile privatizacije da su sva preduzeća ugasila i ti građani, naši građani, građani ove države, gospodo, ostali su bez posla. Što se desilo. Imali smo one zaposlene iz fabrika *Lenka*, *Transport*, *Vunko*, da ih sada ne nabrajam jer bi trebalo ovdje svi da ustanemo i održimo minut ćutanja za te zatvorene fabrike, koji su kada su imali 50 godina, neki 45, ostali bez posla, pa u tom periodu nije moglo tržište da ih prepozna. Draga gospodo, ti su ljudi ostali bez posla. Znate li gdje su završili? Završili su na Zavodu za zapošljavanje. Znate li koliko su primali - 30 eura. Da li vi mislite da je prosječna porodica mogla da živi od 30, suprug i supruga to je 60 eura, i da izdržava porodicu i da školuje djecu i da ih šalje na studije? Nije mogla, gospodo.

To je politika koju su vodile sve prethodne vlade. Šta je Vlada Milojka Spajića uradila za nepunih godinu dana? Mi smo prije neki dan dobili grant od 100.000.000 eura za autoput Mateševo - Andrijevica. Da ne pričamo o tunelu koji smo otvorili gore za sjever Lubnice - Berane. Da ne govorim o IBAR-u koji smo dobili. Da ponovim, minimalne penzije 450 eura koje smo podigli, gospodo. Evropa 1 se desila, a desiće se i Evropa 2. To građani znaju. Zato su građani glasali Pokret Evropa sad na ovim izborima.

Nećemo mi sprovoditi Evropa sad kada nam vi kažete, ispunjavati vaše želje nego želje građana i kada je fiskalno održivo. Mi smo dobili vlast četiri godine, ne devet mjeseci. Što ste vi uradili za 30 godina? Samo da vam kažem, sada ću na svom ličnom primjeru. Da li vi znate koliko je meni plata bila u državnom organu kao visokoškolcu - 430 eura, gospodo. Da, 430 eura, gospodo. Došla je Evropa 1 i podigle su se plate.

Sada ću još jednu stvar da vam odgovorim. Prosto me navlačite na to. Nije se moglo raditi u državnim institucijama. Treba li da vam pričam kakav je postupak bio izbora u Upravi za kadrove i kakve su se malverzacije dešavale jer sam bila, gospodo, prva na listi od 80 prijavljenih kandidata. Nijesu htjeli da me zaposle. Mimo zakona su sprovodili procedure naknadne, ali nijesu mogli, ipak, bodovi su bili najbolji. Status je bio takav da sam imala pravo žalbe u upravnom postupku.

Tako da vas zamolim, nemojte, ali sada vas iskreno molim, da pričate o nekim stvarima i o tome što se dešavalo. Razumijem da je politički potpuno legitimno jer ste sada opozicija, ali vjerujte da je ova vlada uradila za godinu dana što vi nijeste uradili u zadnjih deset godina. Takođe, puna su vam usta bila Evropske unije, evropskih integracija. Što ste vi uradili. Nijeste mogli da dobijete IBAR, dobila ga je ova vlada, dobila ga je ova većina. Ko je donio sve te zakone.

Gospodine Huter, možete da tražite riječ, pa da mi dostojanstveno odgovorite. Jer, nikad ne dobacujem iz klupa, pa vas molim bar za toliko poštovanja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:11:44)

Molim kolege da ne dobacuju iz klupa. Posebno molim kolegu Oskara Hutera, koji je inače grlat, i čuje se i mimo mikrofona, da dozvolimo kolegama da diskutuju na način kako treba. Zahvaljujem.

Za proceduru se javila koleginica Branka Marković. Izvolite, meni se obratite.

BRANKA MARKOVIĆ (16.07.24 14:12:10)

Hvala Vam, poštovana predsjedavajuća.

Obraćam se baš Vama jer smo mi svi ovdje koji smo nekad bili opozicija 30 godina, a Vi, poštovana Zdenka, dobro znamo kako smo živjeli. Kada je već priča o stanovima, Vi znate, a i svi mi ovdje iz našeg kluba Demokrate, Demokratski front itd. kako su se dijelili stanovi.

Želim da kažem, obraćam se i građanima i Vama, da gospoda koja su vladala 30 godina znamo kako su dijelili šakom i kapom. Međutim, pošla sam iz prosvjete, pošto su sada veoma humani i zabrinuti, poslije 30 godina bez stambenog kredita od 1.000 eura, bez stana, bez auta, živim u kući koju je moj svekar napravio, tako skoro sve moje kolege žive. Znači, dešava se da su prosvjetni radnici umrli, na žalost kao podstanari. Prema tome, ova humanost i ovo moralisanje je zbilja nevjerovatno. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:13:23)

Zahvaljujem koleginici Marković.

Kolege, ovo je bila zloupotreba procedure, ali nije ni prva, a neće biti ni posljednja.

Prema tome, nemate razloga da se bunite.

Kolege iz Kluba poslanika DPS-a, ne mogu da vjerujem da ste toliko glasni danas, posebno kada je u pitanju ova tema. Molim vas, hajde da ovu tačku dnevnog reda privodimo kraju.

Izvolite, kolega Anđušiću, imate pravo na komentar.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (16.07.24 14:14:04)

Često se trudim čak da koleginicu, uvaženu Nedović, poštedim ponekad, pogotovo kada ovako uzme zalet da se bavi ekonomskim temama. Vrlo često u posljednje vrijeme vidim da forsira te teme i drago mi je ako je tako. Ne znam odakle bih prvo počeo. Primijetno mi je par stvari. Često kada u medijima vidim nekog političkog analitičara ili vidim neko istraživanje ili analizu neke agencije o aktivnostima poslanika ili ako vam neki politički analitičar da sugestiju da dovoljno ne radite dobro neke stvari, tačno možete, bez greške, da vidite aktivnosti kako se pojačaju u tom trenutku u klubu poslanika s tim što se to prilično brzo i neorganizovano odradi i onda, u najmanju ruku, zvuči ponekad i komično.

Koleginice Nedović, mogu se nadovezati na komentar uvažene koleginice koja se javila poslije Vas. Sve možemo reći za vaš klub poslanika osim da ste vi bili neko ko je 30 godina bio u opoziciji, vjerujte. Sve za vas možemo reći, dobar broj vas. Kada govorimo o tome, teško da mogu da nađem neko drugo objašnjenje. Kada već lično gledate na neke slučajeve, mene ako neko pita za Vas, kada pogledam Vašu biografiju, rekao bih da ste vi u najmanju ruku, kada uzmemo u obzir ono o čemu govori, imali ne jednu nego šest članskih karti DPS-a. Tako djeluje Vaša biografija. Jer, ako uzmemo u obzir vašu tezu da se niko nije mogao zaposliti u javnom sektoru ili da jedino kućne ljubimce nijesmo zaposlili, nemam drugo objašnjenje osim da ste nam obezbijedili neke desetine hiljada članova ili da ste Vi imali nekoliko naših članskih karata. To je jedno.

Drugo, najveći broj Vaših kolega je u prethodnom periodu bio simpatizer ili član Demokratske partije socijalista, čujte me dobro, i to pohvaljujem sa ove distance. Da onda uzmemo i drugu stranu. Konketno ću vam odgovoriti za ova naša obećanja koja se tiču radnih mjesta. Tu ima pregršt stvari na koje bih se bazirao, kada mi vV sa tog mjesta kažete da smo imali u redovima DPS-a neki elitizam ili bilo šta drugo, a pritom replicirate meni ili nekom od kolega iz ovog poslaničkog kluba. Koleginice Nedović, nemam vile na primorju. Sada, ako treba, izložiti svoj amortizacioni plan stambenog kredita koji ću vraćati do 43. godine. Tako funkcioniše većina ovih ljudi iz ovog kluba. Kada na taj način razgovarate sa nekim od nas, molim vas da povedete računa, jer ćemo u narednom periodu biti i te kako lični i tu neku dozu neartikulisanosti koju ispoljavate, kada su u pitanju pogotovo ekonomske i socijalne teme.

Odgovor moj direktni na Vaše pitanje vezano za naše predizborno obećanje i 40.000 radnih mjesta. Vi ste smanjili stopu nezaposlenosti tako što ste zaposlili 10.000 ljudi u javnom sektoru. Vi ste promijenili četiri, pet radnih angažmana u javnom sektoru za vrijeme DPS-a. Za ovo vrijeme o kojem Vam govorim, slobodno mogu računati na desetine hiljada otvorenih radnih mjesta kroz ono što je bila investicija s kojom se vi zorite na današnji dan. Vi ste presjekli vrpcu puta Lubnice - Berane. Vi ste presjekli vrpcu za prvu dionicu autoputa. To su investicije kapitalnog karaktera od strane Vlade u okviru kojih su zapošljene desetine hiljada novih radnih mjesta. Da ne pričam o onome što je bio talas direktnih stranih investicija u Crnoj Gori. Jeste li svjesni od domaćih izvođača, od domaće radne snage na primorju, koliko je ljudi zapošljeno onamo đe treba da bude zapošljeno. To je privatni sektor, u ugostiteljstvu, u privatnim izvođačkim firmama koje se bave građevinskim radovima. Koliko ih se zaposlilo u Porto Novom, Porto Montenegru, Luštici. Koliko ih se zaposlilo na skijalištu u Kolašinu. Koliko ih se zaposlilo kroz podizvođače na prvoj dionici autoputa. To su desetine hiljada radnih mjesta. Znate li koja su vaša radna mjesta? Vi ste na današnji dan povećali cijenu vazduha koji se udiše u Crnoj Gori. Danas se povećala na ovaj žaropek cijena ulaznice na bazen građanima u Podgorici koji ne mogu sebi more da priušte.

Dakle, vi ste na današnji dan obezbijedili da su efekti programa koji ste donijeli tri puta pojedeni. S druge strane, sve što imate da obećate građanima vrlo vjerovatno ćete ih dovesti u rizik da možda sjutradan ili neće primiti penziju ili će primiti manju penziju. Ovo je samo dio stvari, kada povlačim paralelu u ozbiljnosti vođenja ekonomske politike i ono što su vaši komentari i što su vaša zapažanja. Mislim da morate biti malo oprezniji. Mislim da, prije svega, u očima građana ispada ovo na način na koji ispada. Tako da biće prilike na ovu temu da polemišemo, ali vjerujte treba da usporite kada govorite o ovim temama, pogotovo konkretno ovim o kojima ste Vi govorili u prethodna tri minuta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:19:48)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.

S obzirom da ste rekli da koleginica Jelena Nedović ima više od šest članskih karata i ona je to doživjela kao uvredu. Pogledajte član 101, vidite da li imam pravo da dam repliku ili nemam, procijenila sam da koleginica ima pravo na repliku i ja ovog puta dajem pravo na repliku.

Kolega Mugoša, čujem Vas odlično. Da poslušamo savjet kolege Oskara Hutera. On je rekao da damo koleginici Nedović šest replika. Izvolite, daću Vam jednu, koleginice.

JELENA NEDOVIĆ (16.07.24 14:21:21)

Hvala Vam, potpredsjednice.

Samo želim, kolege, da vam kažem jednu stvar. Moji argumenti su usmjereni protiv politike DPS-a, ne protiv vas lično. Zato vam, kolega, zamjeram ove lične stavke, ali nemojte sa mnom na taj teren da ulazite zato što i te kako ću da Vam odgovorim, u maniru potpune istine i tih prozivki moje biografije na koju sam ponosna. Sada kada smo prešli na lični nivo, samo da vam kažem jednu stvar. U Ministarstvu unutrašnjih poslova nijesam mogla da se zaposlim i pripravnički odradim kao DPS kadar koji su imali članske karte nego sam volontirala, gospodo draga. Šesnaest mjeseci ful radno vrijeme od 9.00h do 17.00h da bih ostvarila pravo da položim državni ispit i da uopšte negdje apliciram. Morate da znate da sam radila i u Upravi za ljudske resurse, pa znam što se radilo sa oglasima, kako su se ljudi zapošljavali i da su me savjetovali da uzmem člansku kartu ili DPS-a ili SDP-a da bih mogla da dobijem posao. Ovo je samo vaša politika.

Još jedna stvar. Da vas zamolim, kada pričamo o vašoj politici, vi morate da shvatite da ja dolazim sa sjevera Crne Gore. Znači sjevera o kojem je politika DPS-a najmanje vodila računa, najviše ljudi se odselilo sa sjevera. Mi smo svi, prva ja, morala da dođem da živim i radim u Podgoricu i budem podstanar i mijenjam domove i privatne stanove jer u svom gradu nijesam imala, gospodo, đe da radim. Ne samo sjever. Nikšić je u istoj situaciji. Samo govorim o politici. Da vas zamolim, nemojte da ovo svodimo na ličnu ravan nego na nivou argumentacije i politike, vi nama da ne sprovodimo i da Vlada nije dobra, ja vama da mi radimo i da ćemo ispoštovati sve što smo obećali. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:23:38)

Zahvaljujem, kolege.
Šta ste htjeli, kolega Anđušiću?
Nemate pravo na komentar.
Kolega Anđušiću, možete samo minut procedure, nemate pravo na komentar.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (16.07.24 14:24:14)

Hvala Vam.

Na sličan način ste dali koleginici iz PES-a proceduru, pa ću se i ja potruditi da budem korektan da odgovorim Vama. Znate, morao sam reagovati u nekoj mjeri na ličnoj osnovi, a vjerujte mi mogao bih mnogo jače i mnogo više. Slobodno vas pozivam, koleginice Nedović, pozovite vi koleginicu Pejović da krene u lični obračun sa mnom u bilo kom dijelu kompromitacije po tom pitanju. Dakle, stojim na raspolaganju. Rekao sam vam za ovo vrijeme dok je koleginica Nedović, koleginice Popović, moram se Vama obraćati, za ovo vrijeme dok se borila u Ministarstvu unutrašnjih poslova ili u Zaštitniku ljudskih prava ili Upravi za kadrove, radio u realnom sektoru, radio sam u jednoj privatnoj kompaniji, kao i najveći dio moje porodice. Tako da sam samo htio da povučem paralelu kako neko želi da predstavi i ekonomsku politiku i nas odavde.

Dakle, morate mnogo preciznije voditi računa. Vi dolazite iz Bijelog Polja. Ono što ste trebali da uradite kada je Bijelo Polje u pitanju, znate koji je bio ciklus investicija vrijedan 420.000.000 od Kolašina do Rožaja. Za Đalovića pećinu trebali ste, kao poslanica, da se založite pa fino da se kroz svega par miliona završi jedna takva investicija. Isto ste se tako nadovezali vrlo lako šta je bio prilog DPS-a. Prilog DPS-a razvoju sjevera je bio završetak prve dionice autoputa, pa znate do svog Bijelog Polja koliko brže dolazite, znate šta smo uradili tamo sa investicijama.

Kada ste krenuli na ličnoj ili bilo kojoj drugoj osnovi, nemam jednostavno prostor da nađem đe bih vam više dao argumenata kada krenete u bilo koju priču. Odgovorio sam vam za radna mjesta, odgovorio sam vam za investicije u sjever, odgovorio sam vam za sve ono što ste optuživali DPS. S druge strane, šta smo dobili, dobili smo pojašnjenje da ste se vi borili za svoja radna mjesta, što je legitimno i pozdravljam. Ne sumnjam da ste bili ozbiljan državni službenik i profesionalac u tom dijelu.

Htio sam samo da pojasnim ove detalje i da javnost vidi kako je to izgledalo za vrijeme DPS-a i kako izgleda danas. Pitajte bilo koga od laičke javnosti i građana, sve ono što se DPS-u zamjeralo, nije bilo malo grešaka, pitajte prosječnog građanina, sve neuralgične tačke i negativne stvari koje su se pripisivale DPS-u na današnji dan su puta tri od strane parlamentarne većine i Vlade. To je opšti utisak ukupne crnogorske javnosti.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:26:54)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.

Kolege, ili ćete da date doprinos da održimo red na sjednici Skupštine ili ću prekinuti rad, odnosno dati pauzu. Molba za sve poslanike da se ovdje politički debatuje, da ne unosimo ličnu notu, da lično ne prozivamo bilo kog poslanika, nemamo pravo na to.

Kolega, htjeli ste proceduru? Izvolite, pa da prelazimo na tačku dnevnog reda.

VASO OBRADOVIĆ (16.07.24 14:27:51)

Poštovana gospođo Popović, moram da reagujem proceduralno u ime građana Bijelog Polja.

Dakle, ova gospoda koja 30 godina razvijaju Bijelo Polje uspjeli su da nas ugase. Tamo nas ima više na biračkom spisku nego na popisu. Ova gospoda koja brane Đalovića pećinu bušili su je đe treba i đe ne treba, ugrozili su biodiverzitet, prave puteve po pet puta u istom smjeru.

Što se stiče partijskih knjižica, gospodo, ako ćete lično da raspravljate, dođite mene da pitate. Nije smiješno. Kada vas slušam ovo što pričate *o tempora o mores*, čudnih vremena čudnih događaja. Svjedok sam đe su me 13 godina vaši kadrovi zvali na razgovore i nudili partijske knjižice i rekli mi nikad niđe raditi nećeš. Nemojte ođe da patetišete. Nemojte da lamentirate nad sudbinom sjevera.

Šta nije tačno, gospođo Kuč? Da vas zamolim ne dobacujte. Pustite vi meni vaše citate. Pustite vi meni hiljadu vaših umjetničkih. Ja sam čovjek koji vam pričam, izvolite dođite, pa ću da vas povedem kod vašeg partijskog člana koji je to radio. Da vas zamolim, pitajte građane Bijelog Polja šta misle o njihovoj upravi, tamo su i dalje na vlasti. Na vlasti su zahvaljujući Bošnjačkoj stranci koja nema hrabrosti da im kaže dosta više. Ovo je proceduralno. Izvolite, demantujte me. Gospođo Kuč, kada god hoćete, povešću Vas kod vašeg visoko istaknutog člana za ruku da vVm kaže kako me je pet puta pritiskao da izlazim na predsjedničke izbore, na ove i one izbore.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:29:50)

Kolega Obradoviću, isključila sam Vam mikrofon.

Dajem pauzu.

/PAUZA/

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:33:44)

Kolege, nastavljamo, u prenosu ste.

Izvolite, kolega Anđušiću, proceduralno.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (16.07.24 14:34:18)

Morali smo ispred kluba odgovoriti na ovo što je bilo „proceduralno“ izlaganje kolege Obradoviću. Da zamolim kolegu makar meni lično da ne povisuje ton u diskusiji, jer nemate nikakvog razloga niti ću Vam to dozvoliti u bilo kojoj drugoj prilici. Znate li šta primjećujem da je generalno problem vama? Što u nedostatku argumenata, nezadovoljni možda nekim realnim stvarima iz prethodnog perioda, imate problem da ovim ljudima ovdje lično nešto kažete ili zamjerite. Vi govorite o ličnom primjeru, govori nam neko o ličnom primjeru zapošljavanja.

Uvažena potpredsjednice, nama o partijskom zapošljavanju govori neko čija je partija, odnosno predsjednik kroz javno snimljen razgovor, koji je imala prilike da vidi čitava crnogorska javnost obećavala funkciju jednom građaninu Crne Gore u željezničkom prevozu, čini mi se, ako bude član Nove srpske demokratije. Dakle, to je jedan primjer. Meni lično po ovom pitanju replicira neko ko dolazi iz stranke koja je

na funkciju delegirala jednog direktora Rudnika uglja Pljevlja koji je podijelio ugovor o radu na jednom svadbenom veselju. Čekajte, hoćete li o ovome da govorimo. Samo kažem, možemo da repliciramo ođe, ali nemojte po ovom pitanju meni. Saglasan sam da su ga potpisali u kancelariji. Da zaključim na ozbiljan način.

Naš prilog kakav god bio, jesmo li mogli više - i te kako jesmo, je li na sjeveru moglo bolje da se radi. Prošlo je četiri godine, uvaženi kolega, znate li kakvu bruku pravite među građanima đe ste god imali vlast na lokalnom nivou, vi na današnji dan kvorum nemate, ne možete građanima da vratite ono što su čekali od vas 30 godina. U Podgorici ljudi 30 godina čekaju da vide leđa DPS-u. Vi ste za manje od godinu dana prosuli sve ono što su vam dali kao povjerenje. To je jedno. Naš prilog razvoju ševera je Ski centar Kolašin, jesu projekti koji su započeti i u Bijelom Polju, projekti koji su započeti u Rožajama, jeste prva dionica autoputa, jesu Cmiljača i Žarski. Je li moglo više - jeste, a šta ste vi uradili za četiri godine? Dajte mi jedan detalj, svaku svoju riječ ću da povučem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:37:11)

Kolega, isključiću Vam mikrofon, ako nastavite tako.

Ovo je bila klasična zlupotreba procedure. Nemojte onda da se žalite ako i neko i s druge strane prekrši proceduru.

Kolega Obradović, takođe traži proceduru. Znam da će biti kršenje procedure. Ovim završavamo danas. Izvolite.

VASO OBRADOVIĆ (16.07.24 14:37:33)

Potrudiću se da budem kratak i da malo šapćem i ne uznemiravam kolegu Anđušića.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:37:42)

Kolega Obradoviću, samo meni možete da se obratite. Nemojte slučajno da prozivate bilo kog kolegu.

VASO OBRADOVIĆ (16.07.24 14:37:47)

Koleginice Popoviću, obraćam se direktno Vama. Pričam tonom umjerenim jer ne znam da li su kolege ponijele mjerač za decibele, pa mjere kojim se tonom ja obraćam. Malo sam emotivniji u svojim obraćanjima i kolege iz DPS-a u njihovim redovima imaju ljude koji se malo emotivnije obraćaju na čemu im nikad ne zamjeram. To je dr Abdić, to je gospodin Huter. Nikada od mene čuti neće da im mjerim decibele na to što oni kažu. Mjerim ono što oni kažu.

Ono što je i sad gospodin rekao, gospođo Popović, nije tačno. Ja u Bijelom Polju nijesam na vlasti. Mi ne možemo da dođemo tamo na vlast zato što gospoda prave bazene otvorene, prave dinamičke fontane, prave skijališta, prave heliodrome, svake godine prave nove ture turističke, pa nam obilaze. Ove godine očekujem da se pojavi obilazak Romea i Julije jer je to njihov nivo vlasti u Bijelom Polju. Vladaju tako što im je u Bijelom Polju gro radno sposobnih ljudi zapošljeno u opštini. Ta gospoda neka vide i neka uporede podatke koje je gospođa Nedović iznijela, da smo nekad imali ozbiljnu industrijsku zonu, da smo nekad bili ozbiljan industrijski grad, da je sve to nestalo preko noći, da su tamo gdje su bile velelepne fabrike najmodernije sa CNC mašinama u to doba kada ih Evropa nije imala, sada su mega centri. Tamo, gle čuda i gle njihove ekonomije, možemo da pravimo svadbe i druženja.

Kada budemo mi na vlasti, gospođo Zdenka, prenesite gospodinu Anđušiću, kada mi budemo na vlasti u Bijelom Polju, pa prođu četiri godine, viđeće konkretne rezultate. Neće biti autobuskih stajališta za autobuse koji ne postoje. Neće biti najskuplji parkinzi u Crnoj Gori za ljude koji nemaju šta da voze. Neće nam narod ići u inostranstvo. Nećemo praviti stanove po Podgorici, a dvaput šišat naše građane kroz kredite koje im dajemo i kroz stanove koji im ovđe duplo naplaćujemo. Trudićemo se da živimo i radimo na sjeveru kao što sam i lično svojim primjerom živim, radim i ne zanimaju me stanovi i kupovine ni po Podgorici ni kirijašenje ni život od kirija, nego me zanima realna ekonomija da vidimo šta smo to proizveli u Bijelom Polju.

Nemamo metar puta, hoćemo da razvijamo poljoprivredu, moramo da nosimo kravu dok je tele na selo, kao što je nekad primjer u Gornjoj Morači. E kad to promijenimo onda neka gospodin Anđušić meni priča o visokoj ekonomiji i oni profesori onoga i profesori ovoga. Ja sam običan smrtnik iz Bijelog Polja i proceduralno kažem mi nijesmo vršili vlast u Bijelom Polju, kad budemo vršili nek narod sudi kako ćemo je vršiti i na kojim primjerima ćemo to da radimo. Hvala, izvinite što sam malo iskoristio proceduru.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:41:06)

Zahvaljujem, kolega Obradoviću.
Evo javno obećavam kolega Obradoviću, da ću sve ono što ste Vi sada rekli prenijeti kolegi Anđušiću.
Nastavljamo dalje.
Procedura, recite mi đe sam prekršila proceduru.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (16.07.24 14:41:37)

Malo mi je potpredsjednice minut da objasnim đe ste sve prekršili proceduru, ali moram Vas pohvaliti jer je to ipak bilo u pravcu tolerancije i razmjene argumenata i mi to pohvaljujemo i to treba svako ovdje da pohvali. Međutim, morate da zauzmete jedan princip, a princip je sljedeći - ako je gospodin Obradović prekršio proceduru i polemisao sa gospodinom Anđušićem i on mu odgovorio, tu je trebalo da stane. Sada kako je gospodin Obradović uzeo proceduru, evo izašao je, naravno neću polemisati sa njim, ali hoću da kažem jednu stvar koja je vrlo važna jer je tri minuta čovjek govorio u drugoj proceduri koja je naravno, po pravilu kršenje, ovog Poslovnika. Dakle, dopustite samo ne procedura jer bih prekršio proceduru nego u minut samo da ispravim navode ili da demistifikujem jednu vrlo važnu stvar za građane Bijelog Polja u 30 sekundi.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:42:34)

Samo ovako kolega Rakočeviću, ispravka navoda je komentar. To znate, poslovnički je to regulisano. Ispravka navoda je komentar. Nemate pravo na komentar. Možete minut, evo da Vam nešto kažem, danas svi krše proceduru, svima sam dozvolila kršenje procedure u dužem vremenskom periodu nego što to predviđa Poslovnik, tako sam to dala pravo i kolegi Anđušiću i kolegi Abdiću i kolegi Obradoviću tako da evo daću i Vama. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (16.07.24 14:43:11)

Dobro je da je kolega Obradović odustao od ideje i teze o partijskom zapošljavanju tada kad je gospodin Anđušić kazao da postoji snimljeni telefonski razgovor u odnosu na koji Tužilaštvo ne reaguje, a vezano za partijsko zapošljavanje u javnim preduzećima. Tačka, dobro je da je povukao tu tezu.

Druga stvar koja je ostala nerazjašnjena, jer nema odgovora, šta se desilo sa projektima na sjeveru koje smo započeli Cmiljača, Žarski, Štedim, Kolašin, druga dionica autoputa, Đalovića pećina. Dakle, za Bijelo Polje samo da se zna lokalna vlast ne radi na projektu Đalovića pećina već državna. Zaustavili su projekte 2020. godine u Bijelom Polju, i sada znamo zašto, samo iz jednog razloga, jer je vlast u Bijelom Polju DPS, Bošnjačka stranka i naši koalicioni partneri. Ideja je uništiti perspektivu Bijelog Polja da građani budu nezadovoljni da bi glasali njih na lokalnom nivou. Zamislite kakva je to zloupotreba i kakva je to manipulacija, jer žele da im, evo i ovom raspravom, provuku tezu kako zaboga lokalna vlast radi na drugoj dionici autoputa, kako lokalna vlast radi na Đalovića pećini, kako lokalna vlast radi na skijalištima koji trebaju da Bijelo Polje spoje i Mojkovac sa glavnim skijalištem u Kolašinu. Dakle, riječ je o sljedećem - da to radi državna vlast, a da su ti projekti zaustavljeni. Istovremeno, uvaženi građani Bijelog Polja, zapitajte se, a mi ćemo se potruditi da to tako ne bude da se u glavnom projektu za drugu dionicu autoputa predviđa da Bijelo Polje bude na preko 20km od priključenja za autoput. Je li to ideja Vlade Crne Gore i parlamentarne većine? Je li to ideja? Moramo to građanima Bijelog Polja da objasnimo gdje su infrastrukturni i razvojni projekti koje smo predvidjeli za sjever i za Bijelo Polje. Zaustavljeni su 2020. godine.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:45:28)

Zahvaljujem, kolega Rakočeviću.
Završili smo sa ovom procedurom, vraćamo se temi.
Dajem riječ kolegi Dragoviću.
Samo da prokomentarišem vezano za autoput i za drugu dionicu. Mi još uvijek nemamo to rješenje tako da ne znamo đe će Bijelo Polje biti na toj trasi.

Izvolite, kolega Dragoviću.

DARKO DRAGOVIĆ (16.07.24 14:45:53)

Hvala, predsjedavajuća što sam napokon došao do riječi. Zaista ne mogu da diskutujem sa elanom moje uvažene koleginice Nedović jer ipak sa tolikom emocijom, srčanošću ne mogu da pristupim diskusiji. Ono što mogu da kažem da od posljednjih 20 godina od kad sam dobio pravo glasa nikad nijesam glasao Demokratsku partiju socijalista. Takođe, nikad nijesam glasao ni DF i to da znate. Slušajući predlagača gospodina Konatara koji, na moju žalost, u ovom momentu nije plenarnoj sali kao i druge diskutante sa moje desne strane u jednom momentu sam pomislio da je meni dat pogrešan materijal. Zbog toga sam pošao u Klubu poslanika Pokreta Evropa sad da vidim da li je zaista ovo materijal koji je na dnevnom redu ili nije, jer gro činjenica koje smo čuli danas nije sadržan u materijalu o kome treba da diskutujemo i treba da glasamo.

Imali smo posljednjih par mjeseci jednu zaista agresivnu kampanju, medijsku kampanju Građanskog pokreta URA, da će cijena kvadrata za podstanare, odnosno za sve porodice koje nemaju riješeno stambeno pitanje i kojima je ovo prvi stan biti 900 eura. Imajući u vidu takvu kampanju očekivao sam pred nama i jedan bolji i kvalitetniji zakonski tekst. Da gospoda iz Građanskog pokreta URA se nijesu potrudila da svoju ideju pretoče u jedan kvalitetan zakonski tekst i oni su danas potvrdili, priznajući da tekst nije idealan i prozivajući sve poslanike i kako partija vlasti i tako i partija opozicije da amandmanski djeluju na dostavljeni tekst zakona. Lično mislim da je predlog zakona suštinski loš, neprihvatljiv, nepopravljiv i neprimjeljiv. Sad ću da objasnim i zbog čega to smatram.

Ideja stan za sve je dobra ideja, da se ne lažemo, i zaita je humana ideja, humano je stvorti način svim stanovnicima Crne Gore koji nemaju riješeno stambeno pitanje da pokušaju da riješe stambeno pitanje pod povoljnim uslovima. Od te ideje niko ne bježi, ali ovakvim predlogom zakona koji je pred nama i amandmanskim djelovanjem Građanskog pokreta URA, jer amandmanskim djelovanjem je suštinski izmijenjen osnovni tekst zakona što takođe ukazuje da predlagač nije studiozno ušao u pripremu ovog predloga zakona, jednostavno je ova ideja je ostala samo na nivou ideje i tu je predlagač stavio tačku. Molim vas, znači apsolutno niko normalan nije protiv ove ideje da se sugrađanima riješi stambeno pitanje, ali to treba riješiti na pravo i finansijski prihvatljiv način.

Sada da se konkretno pozabavimo Predlogom zakona (tekstom) sa amandmanom koji je pred nama. U članu 2 fond ima svojstvo pravnog lica i status državnog fonda. Državni ili javni fond se osniva kao vrsta javne službe koji pruža određene usluge građanima u cilju ostvarenja njihovih prava. U pravu je koleginica Novaković Đurović u svom izlaganju bila da naš sistem prepoznaje javne fondove, državne fondove kao Fond rada, Fond za investicije, Eko fond, Fond PIO, Fond za zaštitu i ostvarenje manjinskih prava, Alimentacioni fond. Međutim, ako pročitamo sljedeći stav vašega Predloga zakona gdje se navodi da *fond obavlja poslove investiranja i vodi proces izgradnje stanova i poslovnih prostora na državnom ili opštinskom zemljištu u Crnoj Gori, vodi postupak prodaje stanova i donosi odluku o prodaji stanova građanima* mi možemo da vidimo da oni ne obavljaju poslove javne službe no obavljaju klasične poslove jednog privrednog društva. Znači, na način kako je definisano u članu 2 stav 3 predloga osnovnog zakona u dijelu *status i nadležnost* fonda možemo zaključiti da pravno lice, odnosno fond koji se planira, fond stan za sve, koji se planira formirati donošenjem ovog predloga zakona suštinski predstavlja građavinsku firmu i agenciju za prodaju nekretnina. Prema tome, imajući u vidu način kako su definisana ovlašćenja i nadležnosti ovog fonda ovaj fond ne može biti državni fond. Za razliku od načina kako je to definisano ovim predlogom državni fond u suštini u cilju ostvarenja javne službe ima jednu funkciju protočnog bojlera. To nije suština predloženog fonda stan za sve.

Da sam u pravu ukazuje i činjenica da je dosadašnji Fond za solidarnu stambenu izgradnju formiran odlukom Vlade u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, a ne posebnim zakonskim propisom i formiran je kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Sama činjenica da ovaj fond po svojim nadležnostima ne predstavlja državni fond potpuno je bespredmetno ulaziti u dalju analizu sadržine ovog predloga zakona sa amandmanima iz razloga što je nepopravljivo. Poznato je da pored državnog fonda imamo i investicione fondove. Međutim, ovo ne može biti ni investicioni fond iz razloga što imamo posebni Zakon o investicionim fondovima koji definiše poseban postupak formiranje društva sa upravljanjem tim fondom, ako bi ga posmatrali kao investicioni fond morali bi da radimo razradu tog zakona, a ne donošenje novog propisa.

No, čak i da nijesam u pravu ovaj predlog zakona ima veliki broj manjkavosti. U dijelu nadležnosti upravnog odbora nigdje nije navedeno da upravni odbor radi posao, što je i svrha ovog navodno državnog fonda, ne utvrđuje cijenu stana, niti određuje bilo koje druge parametre na osnovu kojih će se utvrditi vrijednost nepokretnosti koja je predlog kupoprodaje. Znači, gospodo vi ste nama predložili jedan Predlog zakona definisali nadležnosti upravnog odbora budućeg fonda stan za sve, a da u okviru tih nadležnosti apsolutno nije definisana mogućnost utvrđivanja vrijednosti stana koji je predmet prodaje. Takođe, jedan jedini apsolutno jedna jedina odredba dostavljenog predloga ne sadrži niti cijenu stana, tako da cijela ova

medijska propaganda o tome da će biti cijena stana po povlašćenim uslovima 900 eura ili polovinu tržišne vrijednosti nije istinita. Zbog čega? To ne sadrži ovaj tekst koji je pred nama.

Osim toga, ovaj tekst osim u dijelu navođenja povlašćenih uslova, kao pravnog standarda, ne sadrži jednu jedinu odredbu o tome što se smatra pod povlašćenim uslovima. Ko utvrđuje i na koji način povlašćene uslove? To očigledno nije nadležnost upravnog odbora, kao institucije koja treba da rukovodi predmetnim fondom. Znači, evo pročitaću radi javnosti član 7 gdje upravni odbor donosi statut fonda, donosi odluku o prodaji stanova građanima ispunjavaju uslove definisane pravilnikom za kupovinu prvog stana, odnosno sada amandmanski definisan zakonom, donosi odluku o prodaji poslovnih prostora, da donosi godišnji program rada, dalje, donosi opšte akte, usvaja godišnje izvještaje, odlučuje o korišćenju sredstava, predlaže mjere za unapređenje rada fonda. Znači, jedna jedina riječ o raciju formiranja fonda, jedna jedina riječ o tome kako, pod kojim uslovima, na osnovu kojih parametara se utvrđuje vrijednost nekretnina koja je predmet prodaje. Ako bi usvojili ovakav predlog zakona sa vašim amandmanskim djelovanjem došli bi u situaciju da ovo nije stan za sve nego je ovo, prije svega, stan ni za koga. Em što ne bi bio primjenljiv u praksi, em što bi se na ovaj način omogućilo besteretno sticanje svojine na državnom zemljištu, na opštinskom zemljištu, oslobađanje od komunalija, a nigdje ne postoji bilo kakvo ograničenje prodajne cijene nekretnine, što znači, da taj fond bi stanove prodavao po tržišnim cijenama jer ne postoji nigdje, ponavljam, ograničenje u dostavljenom predlogu da se stanovi prodaju po cijeni od 900 eura po građevinskoj cijeni ili po cijeni po 50% jeftinije od tržišne vrijednosti. Takve jedne odredbe u ovom predlogu koji je nama dostavljen nema, građani Crne Gore. Znači, takve jedne odredbe nema, što znači, da nije istina da svi oni medijski natpisi i sva ona medijska halabuka Građanskog pokreta URA da će cijena stana biti 900 eura ili polovina od vrijednosti tržišne cijene ili građevinske cijene nije istina da je to predloženo od strane predlagača Građanskog pokreta URA.

U konačnom, ima jedna odredba koja zaista zabrinjava, a to je zabrana raspolaganja. Opštim aktima ne možete da zabranite raspolaganje sa nepokretnostima. To možete ugovorom između prodavca, odnosno investitora budućeg fonda stan za sve i kupca isključivo voljom kupca. Znači, neustavna je odredba koju nam predlažete da se ograniči pravo raspolaganja sa kupljenim stanom na deset ili 15 godina, jer to je moguće isključivo voljom kupca. Znači, onaj koji stiče stan po navodno povoljnijim uslovima, iako mi ne znamo koji su to povlašćeni uslovi jer to nigdje ne piše ne postoji nikakav trag o tome što su povlašćeni uslovi, ali taj neko ko kupi stan pod navodno povlašćenim uslovima ne može biti ograničen mimo svoje volje da sa tim istim stanom raspolaže. Tako da osim što ste pokazali nedovoljno sistematičan pristup ovoj problematici iako ste u njoj duži period što vidimo po medijskim natpisima i bilbordima pokazli ste i određeni stepen neznanja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 14:58:27)

Zahvaljujem kolegi Dragoviću.
Predstavnik predlagača ima pravo na komentar.
Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 14:58:37)

Hvala, potpredsjednice.

Znate kako, kolega Dragoviću, podsjetili ste me, odnosno podstakli da se sjetim jedne misli koju je zapisao Pablo Pikaso. On je napisao da onaj ko hoće da nešto uradi on nađe način da to uradi, a onaj ko neće da nešto uradi on nađe izgovor. E, to Vi radite sada. Tražite izgovor kako da ne podržite predlog koji će da omogući za preko 40.000 ljudi, porodica u Crnoj Gori, da dođu do svog prvog stana. Vi ste kazali da vam je ovaj predlog naš zbog kampanje poznat od februara mjeseca. Ovaj predlog stoji sigurno više od mjesec dana u skupštinskoj proceduri, ako kod nas stanuje neznanje, a kod vas stanuje znanje, pamet i iskustvo što nijeste predložili jedan jedini amandman kako da se poboljša ovaj tekst zakona. Vi ste do danas podnijeli nula amandmana. Dakle, više sam nego raspoložen i ovi ljudi koji su predlagali ovaj zakon, vjerujući to što ste kazali da i vama namjera da se omogući da građani kupe stan po povlašćenim uslovima. Naša je to namjera i upravo sam zbog toga rekao ne smatram da je ovo najbolji i idealan predlog, kao što nije nijedan predlog koji dođe u ovu Skupštinu, svaki je podložan unapređenju. Pozvao sam vas i kad smo predavali ovaj zakon u skupštinsku proceduru, pozvao sam svih 81 poslanika da daju predloge kako da se unaprijedi ovaj tekst zakona.

Vi ste kazali da nijesu predviđeni detaljni povlašćeni uslovi po kojima će se kupovati stanovi. Znate zašto je to urađeno, da bi se upravo omogućilo da vaša Vlada kroz ministarstvo koje je nadležno za realizovanje stambene politike i prostorno planiranje da joj se olakša realizacija ovog cilja za koji svi kažemo da želimo da postignemo. Ovim predlogom zakona je predviđeno da fond krene sa radom od 01. januara 2025. godine upravo da bi se dalo vremena da se Vlada pripremi kako da se realizuju ciljevi i namjere fonda.

Znate kako, vrlo je jednostavno ovđe, ova situacija je vrlo jednostavna, hoćemo li mi da omogućimo da građani koji nemaju svoj stan kupe stan po povlašćenim uslovima ili ne. Mi drugi predlog na stolu nemamo. Ono što imamo je da više nema mogućnosti da građani kupe svoj stan preko projekta 1000+. Svjesni smo da Fond za stambenu solidarnu izgradnju ne funkcionše, odnosno nije profunkcionisao onako kako smo svi željeli. Nema treće opcije.

Imamo opciju da kažemo, da, mi želimo da ova namjera koja je na papiru, a trenutno je jedina na papiru i nije u skupštinskoj proceduri od juče nego više od mjesec dana, a o njoj govorimo od februara mjeseca, pa je svako imamo više nego dovoljno vremena da utiče na ovo, kao što smo i mi kad smo uvidjeli da ga treba dodatno unaprijediti podnijeli 13 amandmana ili nećemo da uradimo ništa. Moja životna filozofija da ne pristajem da ne uradim ništa. Možda će ovaj zakon poboljšati situaciju trenutno podstanara, možda neće poboljšati 100%, možda je poboljša 5%, možda je poboljša 10%, ali sam i za to prije nego da uradim ništa. E sad ako vi glasate za to da se ne uradi ništa, a pritome nijeste kao Vlada, odnosno parlamentarna većina izašli sa alternativnim predlogom da kažete - ne ovaj fond stan za sve ne valja, mi dajemo predlog kako da se riješi. Vi nijeste dali predlog kako da se riješi jedino što ponavljate i ponavljate i ponavljate i čitate neka obrazloženja Vlade o tome kako ovo ne valja i kako se ne može prihvatiti.

Završavam, ili ćete naći način kako da ovo zajedno uradimo, ponudio sam vam, ne mora to da bude formalno naš predlog neka bude vaš, ali ne možemo u ovoj situaciji, jer vi sigurno imate ljude i oko sebe koji su podstanari i koji nemaju svoj stan. Ti ljudi se svakodnevno sa rastom cijena i inflacija i svega suočavaju bukvalno zaista sa teškom izazovnom situacijom. Dakle, ili ćemo nešto uraditi ili da podignemo ruke i kažemo nećemo ništa.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:04:38)

Zahvaljujem, kolega Konatar.
Izvolite, kolega Dragoviću.
Imate pravo na odgovor na komentar.

DARKO DRAGOVIĆ (16.07.24 15:04:43)

Vi ste upravo priznali da ste prevarili građane. Vi ste uprvo priznali da ovaj predlog zakona ne sadrži mjerila i druge parametre na osnovu kojih bi se utvrdila cijena ispod tržišne cijene da je to dato Vladi na milost i nemilost, da ti paramatri mogu biti i jedan euro ispod tržišne cijene, kako vi to vidite. Tako da apsolutno nije istinita cijela ona kampanja od par mjeseci stan za sve po 900 eura. To treba narod da zna. Znači, nijeste smogli snage niti ste imali političke volje da to što ste pričali narodu stan za sve 900 eura da stavite u tekst ovog predloga zakona, pa o tome da pričamo. Hajde o tome da pričamo.

Druga stvar, molim Vas gospodine Adžiću, jasan sam bio, evo da odgovorim na to, potpuno sam jasan bio u svojoj diskusiji koji su to razlozi zbog čega je ovaj predlog neprihvatljiv i neprimjenjljiv i zbog čega se ne može amandmanski djelovati na ovaj predlog zakona. Čak i da se na sve ovo amandmanski djeluje da se da nadležnost upravnom odboru, da se utvrde mjerila, po mom mišljenju, ovo ne može da ima status državnog fonda, pa samim tim ako ne može da ima status državnog fonda, jer suštinski obavlja privrednu djelatnost, proizvodi stanovi i prodaje stanove, onda to je i pitanje da li je to nadležnost Skupštine ili Vlade Crne Gore koja bi formirala posebno privredno društvo u skladu sa vašom idejom.

Potpuno sam saglasan sa vama da se moraju stvoriti preduslovi da veliki broj građana Crne Gore koji su podstanari da im se omogući da po povlašćenim uslovima, odnosno uslovima koji oni mogu da priušte, riješe stambeno pitanje i od toga niko ne bježi. Smatram da niko od nas 81 poslanika ovdje ne smatra drugačije. To bi bilo suludo. Suludo bi bilo da želim da neko ne riješi stambeno pitanje. Smatram da ovim predlogom koji ste vi dostavili se to ne rješava. Ovo je mrtvo slovo na papiru.

Takođe, upravo zbog toga pozivam Vladu Crne Gore, evo da ovog mjesta ovdje, pozivam Vladu Crne Gore da predloži mehanizam na koji način treba da se riješi ovo goruće pitanje. U ovom momentu mi imamo Zakon o socijalnom stanovanju i tim zakonom su jasno definisane mogućnosti da se subvencijom određenoj kategoriji stanovništva, po tačno definisanim mjerilima, pomogne za kupovinu stana. Ne vidim razlog, ovo je kritika Vladi, ne vidim razlog zašto se te subvencije nijesu koristile i zašto se u punoj mjeri i punom kapacitetu Zakon o socijalnom stanovanju nije primjenjivao. To nije razlog da mi ovdje, po om mišljenju, čisto populistički i neprimjenjljivo u praksi donosimo neki zakon koji em što pravi alibi Građanskom pokretu URA, za ovih 900 eura po kvadratu, em što daje Vladi ili bilo kome drugome ovlašćenja da je postupio po zakonu tako što cijena kvadrata nije 1.800 nego 1.799 eura. To je malo nekorektno prema ljudima koji očekuju da im bude riješeno stambeno pitanje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:08:02)

Zahvaljujem kolegi Dragoviću.
Sada riječ dajem koleginici Ani Novaković Đurović.
Neka se pripremi koleginica Radinka Ćinćur.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (16.07.24 15:08:11)

Poštovane građanke i građani,
Evo imate priliku da čujete danas iz diskusija stavove predstavnika parlamentarne većine i opozicije oko našeg Predloga zakona o fondu stan za sve. Na samom početku da razjasnimo samo jednu nedoumicu. Dakle, Građanski pokret URA je predlog ovog zakona stavio u skupštinsku proceduru. To je kao što već rečeno bilo obećano i u našoj predizbornoj kampanji i mi smo se tog obećanja držali i slijedili, ali ovaj predlog zakona podržava, između ostalog, i Udruženje podstanara. Znam da oni prate ovu sjednicu danas i ovom prilikom ih pozivam, dakle, prema njihovim podacima već smo rekli da 40.000 porodica nema riješeno stambeno pitanje, ali takođe ovo zakonsko rješenje je podržalo nekoliko hiljada građana i podržalo je onlajn inicijativu za osnivanje fonda stan za sve. Ovo nije predlog samo poslaničkog Kluba Građanskog pokreta URA nego više desetina hiljada građana i građanki Crne Gore.

Što se tiče pravne argumentacije koju čujemo danas moram priznati da sam stvarno očekivala od kolega iz parlamentarne većine ozbiljniju pravnu argumentaciju. Ono što mi je negdje opšti utisak poražavajući je, a to je da najveći broj poslanika, oni koji su i diskutovali danas, stvarno nijesu pročitali ovaj zakon. Ono što smo dobili kao njihovo rješenje, odnosno daleko od rješenja njihove zamjerke i njihove komentare pokazuju da nijesu pročitali kompletan tekst. Dakle, bilo je komentara o tome da nijesmo prepoznali prioritete. Mi jesmo. U zakonu stoje opšti kriterijumi koji će se dalje razrađivati. Bilo je komentara o tome da će ovo zakonsko rješenje da ugrozi sjever, pa smo pojasnili da zakon podrazumijeva da se stanovi grade i na sjeveru. Neki od poslanika su samo pročitali mišljenje Vlade koje, između ostalog, osim što ne predlaže nikakvu alternativu obiluje i netačnim podacima, kao što sam rekla. Na primjer da je ovo zakonsko rješenje suprotno stavovima Evropske komisije, pozivam sve poslanike PES-a, pozivam Vladu Crne Gore da mi kažu koja direktiva, odnosno u odnosu na koju direktivu i dio pravne tekovine Evropske unije ovo zakonsko rješenje nije usklađeno.

Zabrinula bih se da prethodni diskutant, kolega nije tu, voljela bih da sa njim polemišem, da ove pravne dileme koje je on negdje ispred kluba postavio dolaze stvarno od poslaničkog kluba koji se od prvog dana drži slova zakona i slijedi ono što su negdje najbolja rješenja za naš pravni sistem. Međutim, kad mi poslanici PES-a govore o tome da neko rješenje nije tehnički idealno, poslanici koji su predlagali protivustavna rješenja o izmjenama Zakona o Ustavnom sudu, izmjenama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, pa ga povlačili nakon apela ministarke evropskih poslova i glavnog pregovarača. Oni sada kao, isključivo, izgovor da se ne predloži ovo zakonsko rješenje nalaze neke tehničke zamjerke. Pa tu čujemo da fond mora biti predviđen kao DOO da bi mogao da vrši ove poslove, mislim da i drugi fondovi, racimo, Penzioni fond može da ima i druge aktivnosti osim primarne koju ima, pa ne bi postao DOO, nego bi ostao državni fond. Daje se zamjerka da kad je u pitanju otuđenje to se može samo regulisati ugovorom. Apsolutno tvrdim, koliko pravnika toliko i mišljenja i mi imamo neke pravnike sa kojima smo se konsultovali, da se upravo u zakonskom rješenju u sistemskom rješenju pravi pravni osnov na koji se onda poziva ugovor koji se potpisuje između fonda i kupca stana.

Ono što čujemo danas je isključivo nedostatak, za sada, a ja i dalje imam optimizam i želim da vjerujem da će poslanički Klub PES-a prvo pročitati ovaj zakon, da će to učiniti i Vlada i da će podržati ovo zakonsko rješenje, a da neće koristiti za izgovor neke tehničke nedostatke, jer ponavljam, taj poslanički klub, pa i cijela parlamentarna većina je glasala IBAR zakone za koje su i sami govorili da nijesu idealni, jer idealni pravni teskst ne postoji, za koji su i sami rekli da odmah nakon dobijanja IBAR-a treba da ih mijenjamo. Sad je stigao ovaj predlog zakona koji suštinski, navodno, podržavaju kao namjeru, ali eto nijesmo znate precizirali jasno nadležnosti Upravnog odbora pa im to strašno smeta.

Pozivam vas, prvo, još uvijek ima vremena da se amandmanski interveniše na ovaj zakon, da to uradite ako želite stvarno da dođemo do jednog kvalitetnijeg zakonskog rješenja, da ga usvojimo i omogućimo građanima da riješe svoje stambeno pitanje po povoljnim uslovima. Hoće li se ovaj zakon u perspektivi mijenjati? Vjerovatno hoće. Hoće li nam funkcionisanje fonda pokazati da neke stvari vjerovatno i u sastavu i u nadležnosti upravnog odbora treba da promijenimo, svakako, ali ovo je samo pitanje političke volje da se donese jedna javna politika. Kad su u pitanju cijene i kad su u pitanju nadležnosti vi ih utvrđujete jednim zakonskim tekstom. Oni su uvijek odraz političke volje. Ona, svakako što se tiče poslaničkog Kluba Građanskog pokreta URA, postoji, ja i dalje želim da se nadam da će poslanici PES-a i dijela parlamentarne

većine dobro promisliti kad je u pitanju ovo zakonsko rješenje i da ćemo mu dati šansu barem onoliko koliko su dali šansu, između ostalog, i nekim skaradnim rješenjima pravni, a sigurna sam da kolega Dragović kao pravnik to negdje misli kada su u pitanju neki IBAR zakoni, pa su tome dali šansu, zašto se ne bi dala šansa jednoj, kako su i sami rekli, humanoj javnoj politici, koja u perspektivi može da se mijenja, ali za početak podrazumijeva uspostavljanje jednog održivog institucionalnog rješenja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:15:38)

Zahvaljujem koleginici Ani Novaković Đurović.
Pravo na komentar ima kolega Dragović. Izvolite.

DARKO DRAGOVIĆ (16.07.24 15:15:45)

Hvala.
Gospođo Novaković Đurović,

Prvo da analiziramo malo ovu činjenicu koju smatram da je neustavna. Dostaviću Vam presudu Ustavnog suda Crne Gore iz koje se vidi da je ovakvo jedno rješenje bilo sadržano i u nekim drugim odlukama gdje je Ustavni sud jasno zauzeo stav da je to povreda prava na imovinu i povreda Ustavom zagarantovanih prava, iz razloga što je prva svojina apsolutno pravo i ne može biti ograničeno bilo kojim drugim aktom niže pravne snage od Ustava. Međutim, to je najmanji problem. Apsolutno je najmanji problem što se tiče ovog predloga zakona da li će se zabraniti ili se neće zabraniti prodaja kupljene imovine licu koje je to steklo po povlašćenim uslovima u roku od 10 ili 15 godina. Mi ovdje imamo evo skoro treći sat diskusiju po ovom pitanju, još nijesam čuo od vas kao predlagača šta smatrate pod povlašćenim uslovima. To ovdje ne piše. Ajmo od toga da krenemo. Rekao sam da to može biti ili 900 eura koliko ste isticali tokom cijelog vremena kampanje ovog predloga zakona, da li je to plovina od tržišne vrijednosti, da li je to građevinska cijena ili kako smo čuli to sada od gospodina Konatara cijena koju odredi Vlada. Interesuje me, evo kao neko ko bi trebalo da razmisli, kako vi kažete, da li će ili neće da podrži ovaj predlog zakona, barem mi kažite što smatrate pod povoljnim uslovima, ajmo od toga da krenemo. I dalje smatram da ne može da ima status javnog fonda ovako predložen fond stan za sve, jer za razliku, kako ste rekli, od Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje ovom fondu, kako je predloženo, je primarna djelatnost obavljanje privredne djelatnosti, nije sekundarna nego primarna, a ako ćemo i jedina djelatnost. Evo pogledajte član 2, obavljanje privredne djelatnosti, investicija u izgradnji objekata i prodaja stanova i poslovnih prostora. Prema tome, imali smo ovako sličnu pravnu dilemu, ona je riješena na način što je Vlada Crne Gore sa pozivom na Zakon o privrednim društvima formirala Fond za solidarnu stambenu izgradnju i taj fond je faktički obavljao sve ove poslove koji se planiraju ovim zakonom u odnosu na ovaj fond.

Takođe, očekivao sam zaista, kada pišem neki predlog zakona pokušavam da ga napišem najbolje što mogu, zaista, to što najbolje što mogu ne znači da je najbolje i da je idealno, ali je barem najbolje od onoga što ja mogu, očekivao sam od vas kao predlagača da barem u dijelu ovlašćenja organa upravljanja upravnog odbora navedete način formiranja tržišne cijene, odnosno cijene prodaje nepokretnosti po povlašćenim uslovima, barem toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:19:04)

Zahvaljujem, kolega Dragoviću.
Odgovor na komentar ima koleginica Novaković Đurović. Izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (16.07.24 15:19:12)

Zahvaljujem.

Žao mi je što ponovo nekako imam potrebu da uputim ovaj apel da se ovaj zakonski tekst pročita, a posebno kada čujem da kolega Dragović uporno postavlja pitanje, moram priznati u prvoj iteraciji Vam nijesam odgovorila smatrajući da Vam je negdje nekako promaklo. Kad pitate za povlašćene uslove, povlašćeni uslovi su tržišna cijena izgradnje. Dakle, cijena izgadnje su povlašćeni uslovi za kupovinu prvog stana. Što se tiče nadležnosti upravnog odbora, ponavljam, one su date i dijelom unaprijeđene kroz amandmansko djelovanje, čak i u odnosu na ono što je bilo mišljenje Vlade, jer nama apsolutno nije

predstavljalo nikakav problem da tekst unaprijedimo u dijelu gdje smo dobijali komentare za koje mislimo da su osnovani.

Vaše je pravo da smatrate jesmo li se mi ili ne dovoljno oko ovog zakonskog teksta potrudili, ja Vam ponavljam da je ovo rezultat višemjesečnog rada. Sigurna sam da, kao pravnik, znate šta se može definisati zakonskim rješenje. Dakle, u zakonskom rješenju su opšti kriterijumi, a detaljni i uslovi su dio posebnog pravilnika koji bi se donio kao podzakonski akt. Potpuno je legitimno da Vi pričate o tome kako je poslanički Klub Građanskog pokreta URA prevario građane, oni sami neka procijene da li je to tačno. Mi smo, kao negdje, pokazatelj naše brige prema građanima i prije svega onima koji nemaju riješeno stambeno pitanje pokazali agilnost i predložili zakonsko rješenje koje može da se poboljša i da se uspostavi fond za razliku od Vas i od Vaše Vlade koja jedino na ovo pitnaje kaže ne može ono što predlaže Građanski pokret URA, ali ne daje nikakvu alternativu. Čak u prvom mišljenju Vlade na naš zakonski tekst i u drugom mišljenju Vlade na naš zakonski tekst ima nekih dijametralno suprotnih stavova i mišljenja što pokazuje da Vlada ne da nema prvo jasan stav prema ovom zakonu nego nema ni najmanje izdefinisanu viziju kako da riješi ovo pitanje. Sad nasuprot tome stoji predlog zakonskog rješenja u proceduri koji je već unaprijeđen, koji značajan dio poslanika i poslanica podržava i Vi odlučujete, evo barem načelno, da ga ne podržite zato što ima nekih tehničkih nejasnoća oko nadležnosti upravnog odbora i statusa fonda i to Vam je navodno argument. Da ne govorim o tome da ste dali sebi za pravo da već unaprijed kažete da je riješenje protivustavno.

Mislim da i sami znate da je to pretenciozno, nautemeljeno, neka o tome odlučuje jedini organ koji o tome može da odluči. Vas pozivam da pošteno pogledate ovaj zakonski tekst, date predlog ako može da se unaprijedi i da uspostavimo fond stan za sve. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:22:41)

Zahvaljujem koleginici Ani Novakvić Đurović.
Sada riječ dajem koleginici Radenki Ćinćur, a neka se pripremi koleginica Anđela Vojinović.

RADINKA ĆINĆUR (16.07.24 15:22:52)

Poštovana predsjedavajuća, koleginice i kolege poslanici, dragi građani,

Koliko je ovaj zakon bitan za većinu porodica u Crnoj Gori govori i apel podstanara Crne Gore koji smo svi dobili na mejl adresu sa molbom da sagledamo njihovo stanje i da učinimo što možemo da im pomognemo. Citiraću samo dio ovog pisma:

Siguran sam da vam ne moram posebno objašnjavati koliko je teško danas u Crnoj Gori doći do prvog stana i vjerujem da je i dio vas, vaših porodica, prijatelja takođe suočen sa nemogućnošću kupovine prvog stana i trajnog rješavanja svog stambenog pitanja. Kako na dnevnom redu Skupštine Crne Gore se nalazi Predlog zakona o fondu stan za sve u ime podstanara Crne Gore apelujem i molim vas da pružite podršku ovom zakonu jer je to trenutno jedini način da podstanari i svi oni koji nemaju svoj stan riješe svoje stambeno pitanje.

Ovo udruženje ima oko 3.000 podstanara, a broj podstanara u Crnoj Gori je oko 30.000. Vjerujem da je svako od nas u jednom periodu života prošao podstanarski život, koji je uvijek bio složen, a danas, čini mi se, nepodnošljiv. Ako znamo da se danas ispod 400 do 500 eura ne može iznajmiti nikakav stan, a da su nam plate vrlo često na nivou od 500 - 600 eura dovoljno govori da je nemoguće živjeti kao podstanar dostojanstveno. Prilike koje su se desile u našoj zemlji posljednjih godina u smislu povećanog prisustva stranaca koji su spremni platiti visoke kirije za smješaj učinile su da su naši ljudi svih generacija ostali na ulici ili u vrlo neuslovnom smještaju, jedinom koji mogu priuštiti. Čak i takav smještaj često ne mogu da plate, pa svakodnevno imamo apel dobrih ljudi ili češće žena da skupimo donacije za one koji ne mogu platiti podstanarsku kiriju. Nešto tako svakodnevno radi Marija Keković, žena koja je svoj život posvetila humanitarnom radu i ja ovog puta apelujem na sve ljude koji odlučuju o životima svih nas, da čuju apel ove žene jer ona radi ono što bi trebalo da rade centri za socijalni rad ili druge institucije. Mogu vam iz inboksa pročitati mnogo apela, da se uradi nešto da se podstanarima pomogne, a najbolji način je pomoći im da kupe stan. To nije nepoznato u našoj praksi. Imamo u mnogim gradovima stanove koji su se gradili za prosvjetne ili zdravstvene radnike, uz učešće lokalnih samouprava. Iako je ta gradnja ponekad trajala neobjašnjivo dugo, do tih stanova se u jednom trenutku došlo. Red je došao da se ovaj problem sistemski riješi, da se formira fond za stambenu izgradnju iz kojeg bi se subvencionisala izgradnja stanova po povoljnim uslovima za ljude koji ne mogu drugačije doći do krova nad glavom.

Citiraću još jedan apel Udruženja podstanara koji su prenijeli mediji - *Tražili smo da se podstanarima urgentno odobre sredstva za subvencionisanje kirija i, takođe, subvencionisanje računa za utrošenu električnu energiju. Zašto se Vlada oglušila na našu inicijativu, možda je odličan povod da mediji to pitanje*

upravo upute Vladi i premijeru. Na današnji dan hiljade podstanarskih porodica nemaju način kako da se izbore sa ovakvom situacijom, jednostavno sami ne mogu, a zaštita države ne postoji. Ovo kaže predsjednik Udruženja podstanara Crne Gore, gospodin Dragan Živković.

Vidimo da je naša država od zemlje socijalne pravde, kakva bi po Ustavu trebalo da bude, postala zemlja socijalne nepravde. Zašto još uvijek nemamo registar podstanara jer bismo tako došli do registra stanodavaca, pa bi se na osnovu tih podataka mogao donijeti zakon o rentiranju stanova gdje bi se jasno i zakonski regulisale cijene rentiranja? Ovako cijene stanova na svim poljima divljaju, a to je u najvećem dijelu siva zona, gdje se ne naplaćuje porez i ne uvodi red. Na hiljade podstanarskih porodica živi na rubu ili u siromaštvu. Jasno je da država mora urgentno reagovati i zaštititi ove porodice, a prevashodno djecu iz ovih porodica koja trpe najveću težinu današnjeg podstanarskog života. Zato se nadam da na ove apele najugroženijih slojeva društva moje kolege neće ostati uzdržane nego će pokazati dobru volju da se pronađe rješenje i da se usvoji ovaj zakon. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:28:45)

Zahvaljujem koleginici Radenki Ćinćur.
Sada riječ dajem koleginici Anđeli Vojinović, a neka se pripremi kolega Nikola Rakočević.

ANĐELA VOJINOVIĆ (16.07.24 15:28:53)

Hvala, potpredsjednice Popović.
Uvažene koleginice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Danas raspravom o Prodlogu zakona o osnivanju fonda stan za sve i kupovini prvog stana po povlašćenim uslovima raspravljamo o jednoj zapravo suštinski važnoj temi za sve nas, raspravljamo o domu. Domu kao mjestu gdje gradimo uspomene, gdje se osjećamo sigurni i gdje stvaramo bolju budućnost za sebe i za svoje bližnje, a ne samo o pukom krovu nad glavom. Iako je pravo na dom, odnosno stan, regulisano i obezbijeđeno i definisano svim međunarodnim konvencijama i ugovorima od Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Evropske povelje o ljudskim pravima i Socijalne povelje, pa sve i do Ustava Crne Gore u kojem je Crna Gora opisana kao zemlja socijalne pravde, ostvarivanje ovog prava za građanke i građane Crne Gore ne samo da je otežano nego za poneke već i nemoguće. To sigurno nije država socijalne pravde u kojoj želimo da živimo i u kojoj zadovoljenje osnovnih životnih potreba zasnovano na načelu ljudskog dostojanstva. Stanovanje uz podršku države mora biti pod jednakim uslovima dostupno svima kojima je ovakva podrška potrebna. Upravo iz tog razloga su Demokrate u svom programu pred Drugi partijski kongres 2019.godine i predložile što hitnije osnivanje nacionalnog fonda socijalnog stanovanja čiji bi osnivač bila Skupština Crne Gore. Tada smo predložili da se sredstva za funkcionisanje fonda mogu obezbijediti kombinovanjem različitih izvora, ovo pominjem zbog tooga što su se pominjale finansije i način finansiranja koji su predloženi ovim zakonom. Dakle, ti različiti izvori su podrazumijevali progresivno oporezivanje viška stanova, odnosno stanova koji nijesu objekti stanovanja i stanova koji su neprodati, a namijenjeni tržištu posebnim oporezivanjem na izgrađeno građevinsko zemljište od sredstava iz zakupa i prodaje stambenog fonda, izdavanje obveznica fonda, dodatnog oporezivanja luksuza pri čemu je bio predlog da se otvori potencijal i za privatno finansiranje, planiranje, usmjeravanju socijalnog stanovanja kao i za upravljanje i održavanje fonda putem različitih oblika stambenih asocijacija. Kao što vidite upravo iz ovog razloga ćemo podržati predloženo zakonsko rješenje sa svim manjkavostima koje ono, na neki način, i ima zbog toga što je ono u skladu sa onim i što je naše programsko rješenje, naš programski cilj. Čuli smo statističke podatke koje govore o desetinama hiljada podstanara, kao i porodica koje još uvijek nemaju riješeno stambeno pitanje da ne pominjemo da, mnogo puta smo mogli da čujemo ovdje u Skupštini da su cijene stanova porasle do neslućenih visina, pa tako u Nikšiću je cijena stana sada 1.000 eura starogradnja po m², a u novogradnji do 1.300 eura, kao i da ne pominjem ogromne cijene zakupa, odnosno kirija.

Od mladih ljudi koji žele da se osamostale od mladih bračnih parova preko većih porodica, naših starijih sugrađana penzionera, ljudi sa dugim podstanarskim stažom i svih ranjivih kategorija stanovnika, dakle među svima njima je veliki broj onih koji se suočavaju sa izazovom pronalaženja sopstvenog krova nad glavom. Mi smo u Demokratama saglasni da država treba da podijeli sa njima teret tih briga i osnivanjem fonda poput ovog bi se poslala poruka da su svaki čovjek i svaka žena u ovom društvu važni da niko ne smije biti zaboravljen. Ovo jeste jedan od koraka ka pravednijem i solidarnijem društvu i to ćemo uvjek da podržimo, jer društvo u kojem svaki građanin Crne Gore ima mjesto koje može nazvati svojim domom, društvo u kojem se porodica razvijaju u sigurnom okruženju bez brige gdje će sjutra seliti i bez brige da li će morati da biraju između hrane na stolu i krova nad glavom. Jer riješeno stambeno pitanje znači sigurnost i stabilnost, a kad ste sigurni i stabilni onda imate mogućnost da se fokusirate i na rad i na obrazovanje i na

stvaranje porodice i na druge načine doprinosa zajednici i društvu što je, naravno, osnova i svakog daljeg ekonomskog napretka.

Podsjetiću samo kratko i na praksu u zemljama Evropske unije gdje je državna intervencija u domenu stanovanja u razvijenim evropskim ekonomijama iznosi i od 3 do 5% bruto nacionalnog proizvoda, a da je udio od stanova na primjer u Švedskoj 25% i 35%, udio stanova u javnom sektoru. U Danskoj, Francuskoj i Njemačkoj do 2% BDP-a, a u Austriji, evo konkretno Beču pošto smo pominjali dio koji se odnosi na lokalne uprave i stanove koje lokalna uprava će da omogućava, 70% stanova u Beču je u vlasništvu grada i koriste se u domenu državne intervenije, odnosno lokalne intervencije u domenu stanovanja.

Ovaj fond, koji bi se formirao, se sa razlogom i naziva i fond stan za sve, a ne samo za privilegovane pojedince koji su ranije dobijali stanove po simboličnim cijenama, pa su tako brojni funkcioneri čije su plate bile i više hiljada eura plaćali stanove po ratama kredita od 25 do 70 eura dok su ostali građani koji nijesu imali tu sreću da budu miljenici prethodnog režima morali da plaćaju stanove po desetostruko većim cijenama ili čak nijesu ni mogli da ih priušte i to nikad više ne smije da se ponovi. Zato ovaj fond i svi projekti ove vrste moraju da funkcionišu na principima pravednosti, transparentnosti i jednakosti bez ikakve diskriminacije. Svaki čovjek ima pravo na dostojanstven život i sigurnost doma i to ne smije biti nikakav luksuz i nikakva privilegija i, naprotiv, ovakve politike i ovakvi predlozi jesu ulaganje u našu zajedničku budućnost, u budućnost gdje smo svi isti, gdje smo svi jednaki, svi podjednako važni i to mora biti naša i zajednička odgovornost i zajednička obaveza.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:35:02)

Zahvaljujem koleginici Vojinović.
Sada riječ dajem kolegi Nikoli Rakočeviću, a neka se pripremi koleginica Nađa Laković.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (16.07.24 15:35:09)

Zahvaljujem, potpredsjednice, i zahvaljujem takođe kolegama iz URA-e, odnosno kolegi Konataru koji je predstavnik predlagača, jer ovo definitivno jeste tema o kojoj treba da razgovaramo. Da li na ovaj način ili kroz neke programe koje ćemo i sami ponuditi kada budemo prezentovali uskoro ekonomski program za Crnu Goru u narednoj deceniji, o tome treba razgovarati. Ali ono što je sigurno tačno jeste da je ovo u posljednjih deset godina kako pratim istraživanje javnog mnjenja jedan od dva najčešća problema koje građani Crne Gore pominju kada je su u pitanju ključni problemi sa kojim se susrijeću u životu. Dakle, zaposlenje ili bolje zaposlenje i rješavanje stambenog pitanja. Zbog toga je veoma dobro da o ovome razgovaramo. Pazite sad, ovo je jedno od gorućih pitanja u crnogorskom društvu, a zbog čega je danas baš urgentno razgovarati o ovome? Zato što gospodo od 2020. godine, kad se promijenila vlast, cijena stanova u Crnoj Gori je 40% skuplja, dio toga pripada i inflaciji na globalnom nivou, ali samo dio toga, jer u posljednje dvije godine, posebno posljednjih godinu i po dana padaju cijene nekretnina na globalnom tržištu, kod nas i dalje rastu. Tako u Podgorici se od ispod 1.200 eura prosječne cijene jednosobnog stana došlo do 1.850 eura, na današnji dan, prosječna cijena stana u Podgorici jednosobnog stana u glavnom gradu. U Tivtu je 3.400 eura prosječna cijena stana, u Budvi 2.800. Sad se postavlja pitanje kako mladi bračni par da riješi svoje stambeno pitanje u ovim opštinama, i na sjeveru u odnosu na životni standard takođe su ovakve cijene, u odnosu na standard življenja tih ljudi.

Dakle, saglasni smo sa tim da su cijene nekretnitna u Crnoj Gori rapidno porasle i nastavljaju da rastu zbog što uvezene inflacije, a što stvorene kroz neefektivne i neefikasne ekonomske programe aktuelne Vlade, ali vlada od 2020. godine. Cijene zakupa su veće za 50%. Građani koji su plaćali do sada 250 eura jednosoban stan sad ga plaćaju po 450 ili 500 eura. Kad na to dodamo da je kupovna moć građana mnogo slabija nego u državama regiona i mnogo slabija nego 2020. godine vidjeli ste, kafa raste, juče naslov u novinama, sve osnovne životne namirnice rastu, sa 50 eura danas možete da kupite ono što ste nekad kupili za 20 eura, baš tako sa 22 eura, danas morate da date 50 eura za to. Renta stana je bila 250 eura sad je 450 eura i nema dileme da o ovome moramo da razgovaramo, da nađemo adekvatan model.

Sem toga što su porasle sve cijene u marketima i u trgovinama na lokalnom nivou povećane su, gospodo, kao što znate, komunalne takse, poreske takse, parkinzi, ulazi za bazen u ljetnjim mjesecima, voda itd. To sve utiče na životni standard. Kamate u bankama su mnogo veće nego što su nekad bile i to je u ekonomiji čisti primjer nedovoljno aktivne uloge države u stabilizaciji ekonomske krize, ekonomskih prilika. Nema dalje, ovo je knjiški primjer. Kada je država nesposobna da ekonomski reaguje da smanji negativne posljedice globalne krize i da proizvede svojim činjenjem i nečinjenjem multiplikativne efekte na to loše ekonomsko stanje. Kada dodamo da su građani Crne Gore najzaduženiji nego što su ikad bili u crnogorskoj istoriji, e zamislite sada njihovu sposobnost ili volju banaka da daju kredite da se zaduže građani za

rješavanje svog stambenog pitanja. Ozbiljan problem u koji je nedovoljno dobra ekonomska politika ove Vlade je dovela građane Crne Gore. Šta je odgovor na ovaj Prijedlog? Ali da je sreće prije ovog Prijedloga aktivnost Vlade povodom rješavanja ovog problema - nula, ne priča se o tome, nema. Istovremeno se oduzimaju mehanizmi države da obezbijedi neki fond, da obezbijedi sredstva za rješavanja stambenih problema građana, za izgradnju stambenih kompleksa za penzionere, za mlade bračne parove.

Znate zašto nema para? Zato što mi više ne prihodujemo ništa od avio dostupnosti Crne Gore, jer su svi letovi na Beograd i na Tiranu. Čuo sam juče da se već sad aerodrom Tirana, pazite kako organizovao - organizuju besplatne prevoze putnika iz Podgorice i Crne Gore do aerodroma Tirana. Dakle, aerodrom Tirana očigledno je postao naš nacionalni aerodrom, jer je neko obezbijedio da svi loukosteri više nijesu u Podgorici nego su u Tirani i više nema prihoda za državu po tom osnovu. Investitori protjerani, naplata PDV-a, gospodo, u junu mjesecu počela turistička sezona, 6% manje. Pazite sad manja je naplata čak i doprinosa u junu mjesecu. Objasnite to, u Ministarstvu finansija kažu ne možemo da objasnimo to, bukvalno ne mogu da objasnim to. Da ne pričam o ugroženosti poljoprivrednih proizvođača nakon, definitivno, potvrde da je za 16% veći deficit spoljnotrgovinski. Onda pričamo o Bijelom Polju o malinarima u Bijelom Polju koji zbog toga što mi uvozimo, i to skuplje nego što oni hoće da pruže na tržištu, pričamo o poljoprivrednicima u Zeti i Tuzima, a u finalu pričamo o budžetu zato što mi treba da prihodujemo kao budžet Crne Gore od proizvodnje, od nove ekonomske vrijednosti, da bi imali novac da finansiramo ovakve projekte.

Dakle, to vam je gospodo, i time završavam, primjer kako se loše upravlja ekonomskom politikom u državi. Zbog toga je važno da pričamo o ovoj temi, ovaj se zakon neće usvojiti, nadam se da kolega Konatar i kolega Adžić to znaju, mislim da ovdje većine nema, trenutno nema, ali trebamo da nastavimo da razmišljamo o još efikasnijim modelima za rješavanje veoma važnog pitanja, a to je rješavanje stambenih pitanja, prije svega za penzionere i mlade bračne parove.

Zahvaljujem, potpredsjednice.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:43:07)

Zahvaljujem kolegi Rakočeviću.

Riječ dajem koleginici Nađi Laković, neka se pripremi kolega Adrijan Vuksanović.

NAĐA LAKOVIĆ (16.07.24 15:43:13)

Zahvaljujem.

Evo čuli smo i šta je Vlada radila, a šta nije radila.

Čuli smo i mišljenja ostalih kolega i sa neke pravne i sa neke ekonomske strane. Ovaj zakon bih nekako domaćinski sagledala kao podstanar. Ono što je najbitnije u svemu ovome nije bitno dal će cijena m² biti 900 eura mi treba da smo svjesni da i 300 i 900 i 1.300 eura za m² je jedna novčana sredstva koja treba mi da izdvojimo da bi se taj stan otkupio, tako da to je manje bitno.

Ono što je najbitnije jeste taj građevinski materijal koji će da se koristi u ovoj izgradnji, a o tome smo najmanje danas pričali. Ono što mene konkretno interesuje jeste specifikacija materijala koja bi se koristila u izgradnji ove zgrade, na primjer. Imamo primjer zgrada koja je urađena u Budvi za prosvjetne radnike, oni su dobili stanove. Međutim, kad su ušli unutra nekvalitetan materijal je doveo do toga da se stvori kondenzacija, da bude vlage da se digne parket - to su sve nekvalitetni materijali. Ono što je bitno i građani trebaju da znaju jeste da mi živimo u crvenoj zoni poslije Japana, po razornosti zemljotresa, da nama zaista treba taj kvalitet. Nama je jako bitno koji će građevinski materijali da se koriste u izgradnji upravo ovoga stan za sve zato što ovo nije stan za sve, ovo je za nekoga budući dom i treba da sagledavamo situaciju sa te strane, građevinskih materijala. Jako je bitno pošto cijenu diktira i plac u kakvom je stanju da li je močvarno, da li je kamenito, pa onda temelj koji će da bude, armatura, to sve treba da se uračuna i da se napravi jedna fina procjena i biznis plan da bi mogli u budućnosti to da se izloži građanima.

Opet, kao podstanar, nagovještavam i kažem da meni ono što je bitno, prvenstveno s neke domaćinske strane kao majka, jeste da ne čujem svog komšiju, izolacija treba da bude dobra. Nije samo stvar osnovati ovaj fond, priložiti ga građanima i završili smo. Ako već stvarate dom dajte da ga stvorimo kao što treba da se stvori, to je ono što je ključno za mene, vjerujem i za većinu građana Crne Gore. Nema potrebe da osjećam što danas komšinica kuva, nema potrebe da čujem da li se neko svađa u stanju do mog. Građevinski materijali je uzuzetno bitan u građevini, u tom sektoru. Vjerujem da ljudi koji se bave time će me razumjeti o čemu govorim. Mi smo sagledali sa svih pravnih i ekonomskih tačaka zašto bi trebao ovaj zakon da prođe ili da ne prođe, ali smo najmanje pričali o tome da upravo ovaj stan za sve je nekome budući dom i da treba da se sagledaju realne neke stvari da sjutra ne bismo imali problem kao što smo imali u Budvi, digao se parket, osjeća se što komšinica kuva, čuje se da li se neko svađao ili se voli, tako da je jako bitno da se obrati pažnja

i na to, a u zakonu i u programu koji su prezentovali kolege iz URA-e ja to nijesam primijetila, nijesam ni vidjela da se na to skrenula i obratila pažnja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:47:06)

Zahvaljujem.
Pravo na komentar ima predstavnik predlagača.
Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 15:47:12)

Hvala, potpredsjednice.
Dakle, hvala koleginice Laković.
Opet kažem najvažnija je danas naša namjera ovđe hoćemo li mi da uđemo u rješavanje ovog pitanja ili ne. Stan za sve se zove upravo zbog toga jeć će omogućiti da svi građani u Crnoj Gori primjenom ovog zakona imaju svoj stan. Dakle, on nije namijenjen onim građanima Crne Gore koji imaju svoj stan ili nekretninu za stanovanje već je jasno rečeno da se ovim zakonom omogućava da po povlašćenim tj. povoljnim građani koji nemaju svoj stan kupovinom dođu do svog stana.
Sad, ono što je važno čisto zbog, građana vezano za pitanja koja ste postavili. Objekti koji se budu gradili, gradiće se u skladu sa planskom dokumentacijom, svi ti objekti koji treba da se rade moraju da prođu procedure koje prolaze svi objekti dakle, moraju dobiti na kraju građevinske dozvole saglasnost državnog arhitekte i sve ono ostalo što je predviđeno za izgradnju objekata. Upravo zbog toga smo propisali opšte uslove i kriterijume i posebne uslove i kriterijume koji će biti definisani podzakonskim aktima. Tako da ovaj zakon stvara mogućnost da građani po povlašćenim uslovima, po cijeni izgradnje, kupe svoj prvi stan. Još jednom apelujem ko god ima predlog kako da se unaprijedi ovaj zakon više je nego dobrodošao, to u ime predlagača kažem da zajedno unaprijedimo tekst. Siguran sam da će svi detalji koji će biti predviđeni posebnim pravilnikom biti definisani podzakonskim aktima kad se oni budu donosili. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:49:28)

Zahvaljujem, kolega Konatar.
Koleginice, imate pravo na odgovor na komentar.
Izvolite, koleginice Laković.

NAĐA LAKOVIĆ (16.07.24 15:49:40)

Zahvaljujem kolega Konatar na odgovoru.
Nijesam išla na tu stranu priče za koga su sve ovi stanovi zato što smatram da su dovoljno kolege prije mene to rekle i da ste to već rasrpavili. Mene konkretno interesuju građevinski materijali koji će da se koriste u izgradnji tih objekata. Samim tim kao što ste već rekli, postoji određena procedura za izdavanje građevinske dozvole. Vi kad dobijete te uslove predgrađevinsku dozvolu vi dobijete i kombinaciju toga, na primer, koji beton može da koristite u toj namjeni za koju ste vi aplicirali za te uslove. Sad, s obzirom da vi tu imate više vrsta betona koji vam država daje kao opciju da možete da ih koristite u izgradnju objekata kod nas mislim da se to ne poštuje da neko uzme najskuplje, nego uvijek uzme taj najjeftiniji beton i to se koristi. Daću vam klasičan primjer lošeg betona, zemljotresa u Turskoj, grad Hataj, čuvena renesansa kompleks koji se srušio kao pijesak i tu je poginulo više od hiljadu i po građana. Isti taj investitor, vjerovatno ste upućeni, je sagradio zgradu u Budvi na ulaz u Budvi, pitanje je kad zaljulja hoće li ona u more ili pored mora biti, on gradi i u Herceg Novom. Znači, mi jednostavno nemamo tih pravila, koji ćete vi u tom trenutku koristiti beton. Imate ograničeno poslije zemljotresa 1979. godine, vi imate ograničeno koliko treba tu armature da se koristi. Opet sa druge strane smatram da se i to ne poštuje dovoljno bez obzira što je zakonom propisano. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:51:43)

Zahvaljujem koleginici Laković.
Koleginica Ana Novaković Đurović, procedura, je li tako?

Izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (16.07.24 15:51:50)

Samo pojašnjenje, pošto je pokrenuto pitanje oko građevinskog materijala i objekata. Dakle, kao što je već rečeno ovim zakonom se to ne tretira nego drugim sistemskim zakonom i planskom dokumentacijom na osnovu koje se grade objekti. Mslim da je Vaš apel oko kvaliteta izgradnje objekata na mjestu, ali Vam je adresa pogrešna, pa Vas upućujem da se obratite Vašem partijskom kolegi, odnosno on više nije u PES-u, ministru Odoviću, zato što smo mi pripremili zakon o izgradnji objekata u 43. Vladi, završili ga, taj zakonski tekst je gotov, spreman, tretira sva problematična pitanja i seizmološka, između ostalog, koje je koleginica Laković pomenula i sva druga. Da je ova Vlada radila svoj posao imali bismo i novi Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata koje smo mi ostavili, pa bi onda ovo bila samo dopuna jednog sitemskog rješenja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:52:52)

Zahvaljujem koleginici Ani Novaković Đurović.
Riječ dajem kolegi Adrijanu Vuksanoviću, a neka se pripremi kolega Andrija Nikolić.
Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (16.07.24 15:53:01)

Poštovana potpredsjednice, dame i gospodo,
Danas pričamo o jednoj ozbiljnoj problematici koja tišti naše građane, ali i pored ovoga što je dominantna tema današnje rasprave čuli smo, takođe, i o nekim drugim zabrinjavajućim stvarima. Danas smo čuli ovdje da dio Tuzi nema vodu, a ja ću da vam kažem da u ovom trenutku veliki dio Tivta nema električnu energiju, evo sad mi kolega daje sugestiju ni Budva. Dok se u Tuzima problem rješava na tradicionalni način dovođenjem cistijerni, za električnu energiju ne postoji ta mogućunost. S obzirom da vidimo kolike su temperature i da je na snazi crveni meteo alarm i da smo usred turističke sezone, a i da nijesmo ne mijenja značaj ove problematike, onda treba svi zajedno da se zapitmo gdje smo.

Što se tiče današnjeg predloga ovog zakona ja ću da kažem da ćemo ga mi iz našeg kluba podržati. On na ispravan način detektira jednu ozbiljnu problematiku i smatram da država mora biti senzibilna na takve probleme sa kojima se suočavaju naši građani. Nijesam nešto oduševljen ni onima koji ističu da nijesu naišli na dobru ekonomsku analitiku prilikom predlaganja ovog zakona, jer slušao sam od istih njih kad su predlagali i neke strateške dokumente, na kojima se zasniva njihova politika, predlagali su ih takođe bez ikakve analitike ili nekih dubljih promišljanja. Uostalom ko god ima kakavu primjedbu ima još uvijek vremena da amandmanski djeluje i da poboljša ovo zakonsko rješenje, koje nije čarobni štapić. Neće ovaj zakon trenutno i mehanički riješiti ovaj problem. Ali uvjeren sam da je to početak rješavanja ovog problema. Ne bih bio iznenađen da je ovaj predlog došao iz redova parlamentarne većine, pogotovo iz onog dijela koji je svoju politiku bazirao na rješavanju ekonomskih problema, i koji se predstavio na političkom tržištu kao neko ko će generirat upravo brzi ekonomski razvoj. Od njih očekujem da će podržati ovaj predlog, jer on se tiče svih. Meni je jasno ako ne želimo da damo podršku ovom zakonu možemo ulaziti u neke nijanse, pa možemo tražiti određene razloge, pa možemo navoditi boje fasada budućih zgrada ili ne znam što već ne sve, ali ovo je problem koji tišti sve i koji treba rješavati.

Shodno tome, zastupnički klub Demokratske unije Albanaca i Hrvatske građanske inicijative će dati podršku za ovaj zakonski prijedlog. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 15:56:29)

Zahvaljujem kolegi Vuksanoviću, posebno na tome što poštujete vrijeme koje je predviđeno.
Dajem riječ kolegi Andriji Nikoliću, neka se pripremi kolega Duško Stjepović.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (16.07.24 15:56:39)

Zahvaljujem, potpredsjednice Popović.

Mislim da na početku ove tačke dnevnog reda treba kazati da Crna Gora nema stambenu politiku, a nema je zato što nema ni ekonomsku politiku. To je nešto što ne ide jedno bez drugog. Umjesto da parlamentarna većina, a posebno Vlada Crne Gore, traže rješenja i razgovaraju o tome kako će sniziti visoke cijene stanova, kako će obezbijediti kvalitetniji pristup zdravstvenom sistemu, kako će obezbijediti bolje obrazovanje u školama i institucijama obrazovanja, šta radi parlamentarna većina, gospodine Konatar? Parlamentarna većina nas zamajava rezolucijama, dvojnim državljanstom, promjenama Ustava, promjenom zastave, izgradnjom kapele na Lovćenu itd. Mogao bih da nabrajam još mnogo primjera kojima se svađa politička javnost u Crnoj Gori.

Dakle, Crna Gora danas nema stambenu politku, podstanara je, rečeno je to više puta, u Crnoj Gori oko 100.000, što znači da negdje između 30 i 40.000 porodica u Crnoj Gori nema riješeno stambeno pitanje. Ukinut je program 1000+ na osnovu kojeg je u onom sistemu vlasti do 2020. godine stambeno pitanje riješilo oko 4.000 porodica. Od promjene vlasti naovamo nijesmo vidjeli nijedan program koji bi zadovoljio potrebe ili makar obezbijedio ljudima koji su u stanju stambene potrebe povoljnije uslove da dođu do stana. Nešto smo imali na nivou lokalne uprave bivše vlasti u Podgorici, koju je predvodio bivši gradonačelnik Ivan Vuković, a to je projekat u kojem je 151 porodica u Podgorici dobijala 50 eura pomoći u iznajmljivanju stana. Šta je uradila nova lokalna uprava u Podgorici? U odnosu na fond koji je bio predviđen za to izdvajanje od 200.000 eura, kroz rekordni najviši budžet Glavnog grada preko 133.000.000 oni su izdvajanje za te potrebe smanjili sa 200.000 eura na 100.000 eura.

Danas u Crnoj Gori, poštovani građani, ovo želim dobro da čujete zato što su ovo podaci koje je nedavno objavila jedna ozbiljna institucija, 67% građana u Crnoj Gori nije u stanju finansijske moći da obezbijedi ljetovanje svojoj porodici u sedmodnevnom boravku negdje na Crnogorskom primorju. Cijene hrane su u posljednje dvije godine porasle 47%, dok su oko 35% rasle cijene usluga u restoranima i hotelima. Rekao je maločas kolega Rakočević da su cijene stanovanja skoro pa duplirane.

Nema, poštovani građani, u Crnoj Gori investicione potrošnje, sve se svelo na ličnu potrošnju. Budžet se koristi isključivo za isplatu plata i penzija, ali više ni to nije dovoljno nego su potrebna kreditna zaduženja u stotinama miliona eura da bi se servisirale plate i penzije. Ako nemate investicionu potrošnju i ako nemate ekonomsku proizvodnju, a administrativnim aktom pokušavate da povećate plate i penzije onda je to populizam, a populizam vodi u grčki scenario. Šta su posljedice gračkog scenarija? Viđeli smo u Grčkoj. Vlada Grčke je stimulisana ogromnim dotacijama iz Evropske unije. To su paketi od nekoliko desetina milijardi eura da bi se oporavila ekonomija, mimo toga morala osam puta da smanjuje plate, sedam puta da smanjuje penzije i naravno policija je morala da puca na penzionere koji su, logično, izašli da protestuju zbog krize u koju ih je uvalilo dužničko ropstvo. E ovo što se u Crnoj Gori na planu ekonomije sprovodi je dužničko ropstvo, jer mi danas u Parlamentu, kao što vaši izabrani predstavnici, ne možemo da provjerimo šta su modeli i kako se dolazi do to programa Evropa sad 2. Umjesto toga kalkulatori koje je koristilo makar 40% građana Crne Gore da bi izračunali koliko će im iznositi plata nakon što se ispuni obećanje da će to biti ovih dodatnih 25% više nema đe da računa, jer su ti kalkulatori izbrisani sa sajta političkog subjekta koji je obećao povećanje prosječnih plata i penzija. To je nešto što treba da zabrine svakog odgovornog građanina u Crnoj Gori i to je nešto što treba da predstavlja alarm za Parlament, jer u međuvremenu pristužu predlozi zakona o tome da se Parlamentu i izabranim predstavnicima građana oduzmu ovlašćenja. Dakle da se poslanici pošalju na tribine da bi Vlada mogla da donosi odluke o tome da proda državnu imovinu u vrijednosti do 300.000.000 eura, a zašto se to radi, zato što nema novca u državnoj kasi, poštovani građani. Zato je potrebno rasprodati državnu imovinu da bi mogla da se servisiraju izborna obećanja zahvaljujući kojima je neko došao na vlast.

Poštovani građani, da biste dobili investicije, da bi strani investitori došli u Crnu Goru da investiraju svoj novac mora da postoji politička stabilnost i mora da postoji uvažavanje domaćeg biznisa. Mi to u Crnoj Gori u ovom vremenu nemamo. Strani novac koji je dolazio u Crnu Goru u prethodnom periodu donio je ne samo novac i finansijsku virjednost, donio je kvalitet, u smislu onoga što je bila obuka ljudi koji su donijeli i nova znanja i iskustva na crnogorsko tržište, donijeli su razne druge benefite i povoljnosti uključujući i brojna radna mjesta od kojih danas se servisira budžet Crne Gore u najznačajnijoj mjeri. Dakle, pored toga što moramo paziti na domaći biznis i voditi računa i o ovim politikama i već su kolege kazale, gospodine Konatar, poslanički Klub Demokratske partije socijalista podržaće ovo zakonsko rješenje. Ne tražimo dlaku u jajetu, iako smo u ovom tekstu kojeg ste vi predložili pronašli nekoliko stvari u kojima bi se moglo intervenisati i kojima je možda mogla prethoditi malo detaljnija i opsežnija priprema, ali cijenimo da se tim pitanjima bavi opozicija umjesto da se bavi Vlada. Zato je i ovo zakonsko rješenje je važno i poslanički Klub Demokratske partije socijalista daće mu podršku.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:04:58)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.
Sada riječ dajem kolegi Dušku Stjepoviću.
Neka se pripremi kolega Filip Adžić.

DUŠKO STJEPOVIĆ (16.07.24 16:05:05)

Hvala, potpredsjednice.
Poštovana potpredsjednice Skupštine, koleginice i kolege poslanici, poštovani građani,
Zaista sam htio na neki drugi način da počnem ovu svoju diskusiju, ali pošto sam jedan od posljednjih možda i posljednji, nijesam siguran, diskutant na ovu temu dozvolite mi da sumiram da se osvrnem na nešto što su ocjene koje su se povodom ove tačke dnevnog reda čule danas u Parlamentu. Prosto kao neko ko je bio dugo godina u opoziciji ne mogu da prihvatim, iako razumijem kolege iz opozicije, kako je prije 30 godina ili zapravo prije 30. avgusta 2020. godine bilo mnogo bolje u ekonomskom i finansijskom smislu, u smislu održivosti finansija, nego što je to danas. Činjenice i sve ono što smo čini mi se i unazad nekoliko mjeseci, evo makar koliko sam u ovom Parlamentu, napominjali potvrđuje moju tezu da to nikako ne može biti slučajno. Ako imamo u vidu situaciju da je ogroman broj ljudi podstanara i podstanari su bili u tom periodu i tada se ništa nije uradilo iako je bio program 1000+ stanova, smatram da taj program nije bio loš, nije bio ni perfektan, smatram takođe da ne čini to standard građana održivim, standard građana su i ove plate i penzije. Standard građana je kada sigurno radite nešto da povećate penziju, a ne deset godina čekate i gledate da penzija prosječna u Crnoj Gori, ponavljam, za deset godina poraste svega šest ili osam eura evo neka bude razlika dva eura. Mii smo povećali tu penziju. Ako se sjećate nakon 2020. godine to isto građani pamte i to sve utiče na kućni budžet građana ove države. Vratili smo dječije dodatke, obezbijedili staračke naknade mnogo veće, obezbijedili udžbenike za svu djecu, sve je to nešto što zapravo čini boljim građane, odnosno standard građana i njihov kućni budžet. Evo skoro, imali smo naknade za novorođenčad. Razumijem poziciju opozicije, pogotovo kao neko ko je bio toliko dugo godina u opoziciji i razumijem da se kritikuje, ali moramo zaista da budemo realni.

Na samom početku bih želio da istaknem ono što su već moje kolege iz kluba istakli, a to je da će Demokrate glasati za Predlog zakona u okviru ove tačke dnevnog reda. Demokrate će glasati da se po povoljnim uslovima, a ja sam te povoljne uslove prepoznao u ovom zakonu, obezbijedi svakog građaninu Crne Gore krov nad glavom, da i one kategorije stanovništva koji to ne mogu drugačije postanu vlasnici, odnosno sopstvenici stana. Ovo ćemo uraditi, mi kao Demokrate, iz više razloga iako i sami primjećujemo određene manjkavosti u ovako podnijetom Predlogu koji vjerujem da se mogu donekle otkloniti do samog glasanja o njemu.

Prvo, problem podstanara i svih onih koji bi da riješe stambeno pitanje pod povoljnim uslovima jedan je od izazova koji su Demokrate prepoznale skoro od osnivanja što se može primijetiti kroz sve naše programe. Drugo, rješavanje stambenog pitanja kroz fond stan za sve dijeli našeg predizbornog koalicionog programa, pred ove prethodne parlamentarne izbore koji su se desili 11. juna prošle godine. Prema tome ne poostoji ništa prirodnije i normalnije nego da mi podržimo ovo zakonsko rješenje. Moram vam reći, uopšte nas u ovom smislu ne zanima koje to predložio da li su to kolege iz vlasti, da li su to kolege iz opozicije kada je nešto dobro, a naročito kada je nešto što smo i sami predlagali u predizbornom periodu mi ćemo to podržati. Kada je nešto u interesu ove države i u interesu ovih građana mi ćemo to podržati. Tako smo radili i kada smo sami bili u opoziciji i na taj način se ponašali, jer smatramo da je to iskreno, ispravno i principijalno.

Na kraju, smatramo da je ovo rješenje pravedno i pošteno i ljudski, jer treba omogućiti kupovinu prvog stana onima koji u svom vlasništvu nemaju stan ili nekretninu. Pošteno i pravedno jer je nepošteno i nepravedno postojeće stanje u kojem neki dobitnici tranzicije ili nekadašnji visoki lokalni funkcioneri ili državni imaju više stanova nego šibica koje izdaju ili ti stanovi zvrlje prazni, dok mnogi mladi ljudi, a bogami i oni koji nisu više tako mladi ne mogu sebi da priušte ni jedan jedini.

Duboko je nepravedno da neko samo zato što ga je zapalo u određenom vremenu da bude na određenoj funkciji dobije stan od 100 kvadrata za 50 eura mjesečno, kao da plaća telefon ili niže od toga, dok mnogi danas 50 kvadrata ne mogu da kupe ni za 100.000 eura. Takve su cijene danas stanova. Kad smo došli na vlast rekli smo da ćemo ispravljati nepravdu i da moramo ispravljati nepravdu. Ovo je zaista jedna od najvećih nepravdi, jer se nedostatak sopstvenog krova nad glavom i u nauci i među građanima doživljava kao jedan od najvećih nedostataka u životu svakog čovjeka, kao jedan od najvećih razloga za nezadovoljstvo, jedna od najvećih prepreka za osjećaj uspjeha u životu. Stoga Demokrate će, ponavljam, rado podržati ovo zakonsko rješenje, ono što je, opet kažem, godinama unazad bilo i naše programsko obećanje uz nadu da će se dodatno nomotehnički i na drugi način unaprijediti predloženi tekst kako bi se otklonila bilo kakva dilema mnogih pravnika da li je on ovako dat uopšte i primjenljiv. Svima nam je u interesu da se ovaj zakon, kao i svaki drugi, u potpunosti implementira, jer ćemo samo tako biti zadovoljni i mi i njegovi donosioci, a i naši sugrađani, pogotovo oni na koje se ovaj zakon odnosi.

Smatrajte ovo da je proceduralno, imam reakciju na nešto što sam čuo danas, takođe zamoliti pošto imam apele od naših sugrađana, od mojih sugrađana iz Danilovgrada da previše često nestaje struja u Danilovgradu i to previše dugo traje. Kad nestane struja u Danilovgradu zbog toga što vodovod lokalni nema agregat i mislim da se taj problem mora riješiti nestane istovremeno i voda. Zaista je neprihvatljivo da, osim ako su u pitanju neki hitni slučajevi ili radovi na mreži koji se izvode ovih dana, i ovih dana prosto imamo nešto što je nemogućnost građana evo da prostim jezikom kažem da na 41 stepen, koliko je danas čini mi se u Danilovgradu vjerujte mi Danilovgrad je uvijek makar dva stepena topliji nego Podgorica, ne mogu sebi da rashlade prostoriju u kojoj se nalaze ili ne mogu prosto da imaju vodu. Principijalno, opet kažem ,ne interesuje me vlast opozicija interesuje me ono što je manjkavost i što moramo zajedno otkloniti da se ovakve stvari ne dešavaju. Možda nas bolje čuju kad im sa ovog mjesta to saopštimo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:12:54)

Zahvaljujem, kolega Stijepoviću.
Možda su u pitanju objektivne okolnosti, jer čitamo da ni u Budvi nema struje već sat vremena ili dva.
Sada riječ dajem kolegi Filipu Adžiću i neka se pripremi kolega Oskar Huter.

FILIP ADŽIĆ (16.07.24 16:13:12)

Uvažene građanke i građani, poštovane koleginice i kolege poslanici, uvaženi podstanari i građani sa neriješenim stambenim pitanjem,

Dominantno ću se danas vama obraćati, ali kako smo čuli u današnjim raspravama, prije svega u proceduralnim reakcijama vidjelo smo da postoje brojni problemi širom Crne Gore od nedostatka vode u naselju Kuće Rakića do nedostatka vode i struje u Danilovgradu ili struje u Budvi na 41 ili 42 stepena. Rekao bih da na 41ili 42 stepena postoji još jedna grupa građana koja zaslužuje makar u pola minuta da im se obratimo sa ovog mjesta i iz ovog visokog doma, a to su obespravljeni radnici *Košute* koji na 42 stepena i dalje svoja prava potražuju na ulicama i dalje čekaju da im Vlada Crne Gore riješi njihov problem koji traje duže od 25 godina. Rekao bih da postoje svi preduslovi da do toga i dođe, s obzirom da smo imali tokom 2022. godine i 2023. godine rješavanje problema radnika koji su u rudarsko-metalskoj industriji, da je red došao na radnike koji su u drvoprerađivačkoj industriji, kožarskoj, tekstilnoj industriji. Tu nijesu samo radnici Košute, tu su radnici *Ibar* iz Rožaja, tu su radnici iz Bijelog Polja i sa Cetinja, dakle imamo puno problema, ali, takođe, ima i način ima i model koji je sadašnji predsjednik, a tadašnji ministar ekonomskog razvoja predložio i vjerujem da se vodeći tim primjerom može doći do rješenja problema u koji se nalaze ovi radnici.

Sada da se obratim, ono što i jeste dominantno danas bila tema rasprave, tiče se problema rješavanja stambenog pitanja za preko 40.000 porodica u Crnoj Gori. Samo bih rekao da problem rješavanja stambenog pitanja nemaju samo oni ljudi koji imaju prosječnu ili ispod prosječne zarade, vidjeli ste u prethodnom periodu kada su se šakom i kapom dijelili stanovi javnim funkcionerima da ni njima nije bilo lako po regularnim ili tržišnim uslovima doći do nekretnine, da su se morali i oni subvencionisati, da bi riješili stambeno pitanje, možete samo da zamislite kakva je situacija za one ljude koji žive od prosječne ili ispod prosječne zarade ili one ljude koji nijesu zaposljeni.

Prema današnjim tržišnim cijenama, koje iznose 1.850 eura, pomenule su to brojne kolege prije mene, ako uzmemo jedan prosječan nivo kamatne stope i roka otplate od 20 godina za rješavanje stambenog pitanja trebala bi da se izdvaja mjesečna rata od 670 eura, da bi se kupio jedan jednosoban stan. Kako riješiti to stambeno pitanje mislim da ne bi bilo jednostavno ni nama koji imamo plate značajno iznad prosjeka, a ne za one ljude koji žive od 700 ili 800 eura i to predstavlja prepreku koju je nemoguće preći ili pitanje koje je nemoguće riješiti, govorim o prosječnim cijenama. Ako uzmemo u obzir da probleme imaju građani koji žive i u Tivtu i u Budvi i Kotoru, gdje te cijene su i možda duplo veće od prosječne cijene, onda to zaista predstavlja nemoguću misiju i vjerujem da svi mi imamo obavezu da mislimo i na te građane, da svi mi imamo obavezu da zajednički iznađemo rješenje. Ne da slušamo danas, od jednog dijela poslanika, izgovore iako vjerujem da ni oni nijesu saglasni sa onim što je ocjena Vlade, što je ocjena nekih pravnika koji su se danas javili i apsolutno je neutemeljeno i ono o čemu su oni danas diskutovali ili zamjerke koje su davali.

Imali smo jedno nesrećno rješenje i taj fond se pokazao kao nefunkcionalan i nije riješio problem građanima, iako kažem sve i da je funkcionisao, sve i da je davao željene rezultate on se nije odnosio na one građane koji rade u privatnom sektoru ili one građane koji nijesu članovi bilo kojeg sindikalnog udruženja. Tako da ovo je, što se tog aspekta tiče, značajno povoljnije rješenje i nešto što predstavlja mogućnost rješavanja svih onih građana koji nemaju riješeno stambeno pitanje. Građani ne treba da imaju bilo kakvu dilemu da bi cijena izgradnje kvadrata stana bila do 900 eura. Evo, mi dajemo kolegama iz Pokreta Evropa sad, a vjerujem i nekako sam poslije današnjih diskusija vrlo optimističan, jer osim kolega iz Pokreta Evropa

sad i Nove srpske demokratije nijesam čuo nijedan drugi poslanički klub da neće dati podršku ovom zakonskom rješenju što me negdje dovodi do realnog zaključka da ovo može biti usvojeno i da ovaj veliki problem može biti riješen.

Niko ne kaže da će se svi problemi podstanara riješiti u godinu dana, ovo je proces koji treba da traje, ali samim tim što će oni znati da je fond počeo da funkcioniše, da je njihovo stambeno pitanje moguće riješiti u narednih dvije, tri ili četiri godine znaće i da, negdje na neki način, anticipiraju ono što su buduća dešavanja i moći će da planiraju svoju budućnost. Zbog toga dali smo ponudu, evo neka usvoje ovo zakonsko rješenje, pa neka kažu ako sjutra ta cijena stana ne bude onoliko koliko smo mi rekli da će biti, a to je do 900 eura, neka kažu da smo mi prevarili građane, a onda ćemo i mi platiti političku cijenu za ono što smo govorili, uvjeravam sve građane da bi ovim zakonskim rješenjem riješili stambeno pitanje sa cijenom koja je do 900 eura.

Čuli smo danas zamjerke da je mnogo 20.000.000, da se nije napravila strategija, da se nije pogledao fiskalni uticaj, i to smo čuli od onih ljudi koji predlažu program koji vrijedi 750.000.000 eura bez ikakve fiskalne strategije i bez ikakve procjene fiskalnog uticaja. Takođe, čuli smo da se brinu ko će i kako finansirati ovih pet članova upravnog odbora i to od onih ljudi koji su, vjerovali ili ne građani, na posljednje dvije sjednice Vlade imenovali su 79 funkcionera. Oni se brinu kako će se finansirati pet ljudi i da li će to ugroziti javne finansije. Slovom i brojem - 79 funkcionera su imenovali u prethodne dvije sjednice Vlade. Dakle, mi imamo puno primjera gdje smo pokazali da smo konstruktivna opozicija, za godinu i nešto dana koliko smo obavljali vlast nijesmo mogli riješiti sve probleme građana. Znate i Vi, uvažena potpredsjednice, da je ideja potekla negdje oko 2018. godine, ali realno u programu se našla na posljednjim parlamentarnim izborima i od ideje koja je stavljena na papir i predočena građanima do danas radili smo sve da do usvajanja i oživljavanja ovog fonda dođe, koliko smo mogli iz opozicije.

Ono što smo mi uradili, kao konstruktivna opozicija glasali smo za gotovo sve predloge koji su došli od vladajuće većine, a koji se tiču našeg evropskog puta. Glasali smo za svaki njihov predlog zakonski koji smo smatrali da donosi benefit i državi Crnoj Gori i građanima. To nijesmo samo uradili mi, nego to je uradila čitava opozicija. Isti takav princip smo očekivali i isti takav tretman od strane naših kolega, zato što sa njihove strane nijesmo čuli ni jedno jedino rješenje koje je možda i gore od ovoga, ali je njihovo. Ne, čuli smo samo kritike kako će se komunalno opremati zemljište. Pa, zar kolege nikad nijesu čule da se to već radilo? Da su predstavnici sindikata već dobijali mogućnost da se oslobode od komunalnog opremanja. To je nešto što je vrlo izvodljivo, vrlo jednostavno i za ovo nam je potrebna samo dobra volja. Kažem još jednom, vrlo sam optimističan. Veliki broj klubova koji je danas diskutovao kazao je da će podržati ovo zakonsko rješenje uz određene korekcije, amandmanske. Mi smo za njih otvoreni. Predložili smo i kolegama iz PES-a ako imaju korekcije na ovo zakonsko rješenje da ih upute do glasanja, imaju tu mogućnost.

Zbog toga kažem, hajde da zajednički uradimo nešto što će pomoći 40.000 porodica u Crnoj Gori. Hajde, na pet minuta, da političke podjele i sve razlike koje su evidente i svaki dan ih pokazujemo ostavimo iz nas, ali da za ono što je budućnost Crne Gore, a prije svega tiče se demografski jako loše slike koja je godinama unazad negdje evidentna u Crnoj Gori, da pokažemo da brinemo o budućnosti Crne Gore, da brinemo o našim građanima i da brinemo o najugroženijim kategorijama. Mislim da je to obaveza svih nas.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:24:08)

Zahvaljujem, kolega Adžiću.
Komentar ima kolega Dragović.
Izvolite.

DARKO DRAGOVIĆ (16.07.24 16:24:14)

Hvala.

Gospodine Adžiću, zašto prosto kad može složeno. Upravo je to zaključak nakon Vaše diskusije, kao i cjelodnevne diskusije predlagača. Ideja državnog fonda je dobra ideja. Potpuno sam saglasan da mora i ova parlamentarna većina i Vlada koju je ova parlamentarna većina izabrala da pronađe način da pomogne tim ljudima. Da pronađe sistemski način da se za 40.000 podstanarskih familija na teritoriji Crne Gore stvore preduslovi, pod uslovima koji mogu sebi da priušte, kupe stan. Ta ideja gdje smo i Vi i ja izgleda u cjelosti saglasni nije pretočena u zakonski tekst koji je ovdje pred nama na dnevnom redu.

Poštovani građani, šta Građanksi pokret URA predlaže? Predlaže da se formira jedna građevinska firma, investitorska firma, da u saradnji sa državom Crnom Gorom i sa opštinom se da na korišćenje opštinska ili državna zemlja, da se oslobodi komunalija od strane lokalne ili državne vlasti investitori, da se zaključe nakon toga ugovori o izvođenju građevinskih radova sa izvođačem radova, ako ne bude ovaj fond

izvođač radova ili sa drugim poduzimačima. Zatim, da se izgradi stambena zgrada, da se nakon toga upiše u katastar, da onda se ostvaruje pravo na kupovinu stana u proceduri koja je djelimično objašnjena ovim predlogom zakona, odnosno posebno su uslovi za lica koja mogu da ostvare pravo na stan pod posebnim uslovima, a postoje neki posebni uslovi u dijelu u odnosu na cijenu, s tim što ovom odlukom nigdje nije definisano koja je to prodajna cijena, da li je to tržišna, građevinska 900 eura, 1.000 eura, 500 eura. Čuli smo različite stavove predstavnika predlagača, od toga da to može biti građevinska cijena, do toga da je to 900 eura, pa čak i od kolege Konatara da će to da odredi Vlada jer je dato ovlašćenje Vladi da Vlada utvrdi cijenu po kojoj povlašćene grupe stanovništva mogu da kupe pod posebnim uslovima predmetni stan tako da je Vladi data sloboda da odredi je li to 900 ili nije 900.

Međutim, nakon toga svako ko nije zadovoljan sa rang listom prije zaključenja ugovora ima pravo prigovora, odlučuje se na prigovore, nakon toga tek se zaključuje ugovor, zaključenjem ugovora ograničava se dalje pravo na raspolaganje. Zaista, po mom mišljenju, jedna nepotrebna i složena procedura radi ostvarivanja prava na kupovinu stana po povlašćenim uslovima. Ideja fonda je nešto potpuno drugo. Ideja fonda jeste da imamo akumulaciju kapitala i da po uslovima definisanim zakonom tako u odnosu na iznos subvencije, tako i u odnosu na lica koja imaju prvo na tu subvenciju da se subvencioniše kupovina prvog stana. Onaj koji želi da riješi svoje stambeno pitanje pronađe stan, pronađe prodavca, a onda ispunjavanjem uslova koje u ovom momentu definiše Zakon o socijalnom stanovanju, a nije problem da ga definiše i drugi zakon, a ispunjavanjem tih uslova, kako u dijelu uslova pojedinca koji treba da ostvari to pravo, tako i u dijelu uslova subvencija na kupoprodajnu cijenu. da cijena toga stana za prodavca bude tržišna, a za kupca da bude pod povlašćenim uslovima hoće li biti 900 ili 1.000 to je stvar odluke. To je suština državnog fonda, a ne ovo što vi predlažete. To je razlog zašto smo mi protiv ovako predloženog načina rješavanja problema, a ne zato što ne želimo da se riješi stambeni problemi ljudima koji nemaju stan ili kuću za život.

Molim vas, nemojte da mijenjamo teze. Moj je predlog da vi ovo povučete sa dnevnog reda. Zaista se može riješiti puno bolje. Ovo što vi predlažete je veoma složeni način rješavanja problema koji je, u konačnom, po mom mišljenju, nemoguć. Ne razumijem kad ste već ušli u cijelu ovu priču kad ste ovo medijski eksponirali duži vremenski period, kad ste obećavali narodu da ako politički uticaj bude imao Građanski pokret URA da će cijena kvadrata biti 900 eura što to nijeste jednostavno riješili predlogom zakona koji bi subvencionisao iz fonda iznos kupoprodajne cijene, a ne ovako složeno formiranje građevinske firme izgradnjom objekata, prodajom, rang listama i drugim složenim načinima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:29:33)

Zahvaljujem, kolega Dragoviću.

Kolega Adžić, nijisam Vas čula, samo trenutak, ovako da se dogovorimo, kolega Adžiću pošto ste imali prekoračenje pet minuta, sada imate pravo na odgovor na komentar, molim Vas, u tri minuta. Molim Vas, ova rasprava danas traje, evo još malo, šesti sat. Kolega Dragović je prekoračio minut i po.

FILIP ADŽIĆ (16.07.24 16:30:00)

Potpredsjednice, ubijeđen sam da Vi jednako koliko i ja znate da za građane Crne Gore pogotovu za ovih 40.000 porodica, bitnijeg pitanja danas nema od ovoga, sat vremena manje ili više.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:30:13)

Kolega Adžiću, poslije Oskara Hutera zadnju riječ ima kolega Miloš Konatar. Računam da će on nadoknaditi sve što treba.

FILIP ADŽIĆ (16.07.24 16:30:22)

Čuli smo danas jednu poslovicu da *sit gladnome ne vjeruje*. Meni je ona odgovarala savršeno ambijentu i diskusijama koje su se dešavale i mogle čuti danas od poslanika iz Pokreta Evropa sad, ali nakon obraćanja gospodina Dragovića ima jedna koja bolje pristoji. To je da ne kune majka sina što se kladi nego što se vadi.

Uvaženi građani, samo da čujete što Udruženje podstanara poručuje gospodinu Dragoviću i njegovim kolegama. Udruženje podstanara Crne Gore želi poručiti poslanicima PES-a da je nevjerovatna prepotentnost i drskost da se potpuno odsustvo brige za najugroženije kategorije građana, bez ikakvog

ponuđenog drugog rješenja, u startu odbacuju nešto, što je moglo značiti da na hiljade podstanara dođu do svog krova nad glavom. Podstanari će pamtiti ovako sramnu odluke ove političke grupacije i da ne čitam dalje.

Tako da, gospodine Dragoviću, oni koji su trebali da nas čuju, i nas, i vas, oni na koje se odnosi ovo zakonsko rješenje, koji su zajedno sa nama i učestvovali i davali svoje predloge i oko šest, sedam hiljada građana koji su putem elektronske peticije podržali osnivanje fonda stan za sve, uz pravnike koji su nam pomagali i konsultante koji su bili građevinske struke i inženjere i arhitekte, rekao bih da su građani čuli, da su vidjeli ko brine o njihovom interesu i da je namjera kolega iz PES-a bila da se riješi ovo pitanje, oni bi predložili drugo zakonsko rješenje. Što oni rade - sabotiraju jedno dobro zakonsko rješenje, sabotiraju mogućnost i oduzimaju nadu ovim građanima da ikada u životu riješe svoje stambeno pitanje.

Kolega Dragović je na Odboru predlagao rekonstrukciju postojećeg fonda. Znate li da se protiv tog fonda vodi preko 200 prijava i sporova? Mislite da je to pravednije rješenje? Mislite da se na taj način odgovara građanima? Dakle, ne radi se o građevinskoj firmi. Ne radi se ni o subvencijama građanima. Jasno i precizno smo rekli da će se kupovati stanovi po cijeni izgradnje, uz pomoć opština u dijelu komunalnog opremanja ili ustupanja zemljišta ili Vlade koja bi ustupala zemljište. Ne postoji nikakva mogućnost da bilo ko na ovom projektu zarađuje. Radi se isključivo o mogućnosti da se pomogne građanima i da se riješi njihovo stambeno pitanje.

Zbog toga, vjerujem da imate još malo mogućnosti, s obzirom da vidite da ste u ovom ostali usamljeni zajedno sa kolegama iz Nove srpske demokratije, da još jedanput kolega Mandić i Spajić obave razgovor i da možda i Vas pozovu i kažu Vam, s obzirom da možete vrlo lako ostati u manjini, da se pred crnogorskom javnošću, ne mogu reći brukate, preteška je riječ, ali da ne pokazujete odsustvo bilo kakve empatije zato što ste dobili takvu partijsku direktivu. Nego da stvarno, s obzirom da i Vi i ja znamo mnogo ljudi u našem okruženju koji ne mogu po ovim cijenama tržišnim riješiti stambeno pitanje, da im omogućite da to urade. Jer, možda vama ovo jeste politika, možda jeste neka vrsta debate ili lične satisfakcije da oponirate nečemu što znate da je neodbranjivo, ali vjerujem da je ovo rješavanje egzistencije za te građane i da do kraja rasprave još jedanput treba da razmislite i možda promijenite mišljenje.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:34:48)

Zahvaljujem kolegi Adžiću.
Posljednja diskusija za danas kolege Oskara Hutera. Izvolite, kolega.

OSKAR HUTER (16.07.24 16:35:00)

Hvala.

Uvaženi građani i građanke Crne Gore, uvažena predśedavajuća gospođo Popović, želim da Vam se zahvalim na komplimentu koji ste danas u nekoliko navrata podvukli da sam grlat. Nije jedini kompliment koji sam dobio od Vas. Rekli ste i da uživate u mojim diskusijama, izlaganjima. U to ime vjerujem da me danas, i ako malo probijem, nećete prekidati.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:35:33)

Kolega Huter, možete slobodno, imate dozvolu da prekoračite.

OSKAR HUTER (16.07.24 16:35:34)

Dozvolite da se osvrnem na burnu reakciju koja se desila između Demokratske partije socijalista, odnosno našeg poslaničkog Kluba i Kluba Pokreta Evropa sad kada je bilo riječi o tome da se u vrijeme DPS-a nije moglo raditi. Onda smo dobili s druge strane argumentaciju da su se mijenjali poslovi državnički, a da pritom izgleda nije bila potrebna članska karta DPS-a.

Podśetiću građane Crne Gore da u Pokretu Evropa sad imate i bivše ambasadore, nosioce lista DPS-a na lokalnim izborima, ljude koji su radili u bezbjednosnom sektoru. Nije baš to tako kako se želi predstaviti taj mrski DPS, a u parlamentarnoj većini imamo i one koji su ostvarili milione i kamione i imaju jahte dok njihovo biračko tijelo nema leba da jede.

Nešto što je karakteristično je svakako da tih 30 godina DPS-a, kako se često govori, treba podśetiti crnogorsku javnost da se u tih 30 godina DPS-a debelo ugradio i dio parlamentarne većine, govoreći o onom

dijelu DPS-a kada su tu bili i oni koji su se 1997. godine odlučili za zajedničku državu, a s druge strane nijesu prihvatali i danas ne prihvataju Crnu Goru kao nezavisnu državu, Crnu Goru kao članicu NATO-a itd. i tome sl. Sada kada su na vlasti imamo, za razliku od onih 30 godina, nezapamćeni javašluk, zloupotrebu i arčenje državnih resursa.

Što se tiče samog termina i rokova, odnosno trajanja DPS-a, pa često imamo različite interpretacije. Jedan dio parlamentarne većine govori o 30 godina, jedan govori o 75. Volio bih da se usaglasite da li je to 30 ili 75. Jer, kako kažete, nakon 75 godina ste nas oslobodili od antifašizma. Mi jesmo antifašisti tako da se ponosimo sa tih 75 godina, uz sve greške i propuste. Valjda je to bolje nego ponositi se fašističkim vođama i uzorima. To je onaj dio na koji sam se želio osvrnuti, kada sam mogao koristiti proceduralne reakcije, odnosno pravo na komentar, a sada se vraćam na temu fond stan za sve.

Veoma inspirativna tema i važna za građane Crne Gore, za one koji su nam dali povjerenje da ih zastupamo. Rješavanje najvažnijeg egzistencijalnog pitanja se nameće kao prva briga države. Naravno, misli se na državu koja nije ispostava druge države đe vlastodršci od nje ne pravi ljušturu, a pojam Crne Gore se želi svesti sve više na mjeru teritorije, a sve manje države u pravom smislu te riječi.

Međutim, brojni podržavaoci politike koju predstavljam me svakodnevno kontaktiraju. Cijeneći činjenicu da crnogorski mediji ne postoje ili su pred gašenjem ili su cenzurisani do za njih prihvatljivog nivoa, traže da se na ovoj pozornici prozbori više o onome što se dešava u ovom provizorijumu. Ne prolazi mi opravdanje i argumentacija da se razmatraju tačke dnevnog reda đe nije uputno u okviru istih se baviti aktuelnim gorućim temama, a kako već rekoh drugu priliku nemamo. Priznaćete da ovaj dom i postoji kako bi se čuo glas naroda.

Kada se počasni predšednik Crne Gore Milo Đukanović želi likvidirati od onih kojima to ranije nije pošlo za rukom ili kada se novinari i pisci prisluškuju, pa nakon toga i kriminalizuju, to nije država i u takvoj državi niko slobodan ne želi da živi. Šta će nam fondovi za stanove na okupiranoj teritoriji, perspektiva koja se nudi je da nam đeca budu sužnji. Zato, danas treba govoriti o slobodi za sve da bi fond stan za sve imao smisao. Nije normalno da se povodom slučaja koji je uznemirio crnogorsku javnost, đe svjedočimo vjerovatno smišljenoj konfuziji u bezbjednosnom sektoru se ne oglasi koordinator Biroa za operativnu koordinaciju bezbjednosnog sektora. Za premijera, za razliku od svojih kolega u jučerašnjem saopštenju, baš nijesam ni očekivao da bi ga priprema atentata na bivšeg predšednika i bivšeg premijera države mogla zanimat, naročito jer je u toku sezona kupanja. Ako ćemo pravo, čovjek je još ranije izjavio da ga teme koje se tiču bezbjednosnog sektora i ne interesuju. Tako da opšte rasulo u političkom i bezbjednosnom sistemu je stanje koje Vladi, iza koje samo formalno stoji Spajić, zapravo najviše i odgovara.

Nasuprot njemu, neformalni, a stvarni gazda parlamentarne većine je brojne profesionalce iz bezbjednosnog sektora sklonio iz sistema i zamijenio ih politički podobnim kadrovima. Tako da više ne treba računati da su naše bezbjednosne službe zaista naše. One su sada i zvanično ekspoziture tuđih bezbjednosnih sistema. Nikad se nakon 1948. godine ovo nije činjelo, da se kroz prepiske u kojima nema ništa kriminalizujuće jednog političkog zatvorenika sa piscima i novinarima, ti pisci i novinari tretiraju kao navodni kriminalni klan, a njihova profesionalna zainteresovanost za slučaj političkog zatvorenika tretira kao medijska odbrana kriminala. Ali ne svi pisci i ne svi novinari, već samo oni koji su posvećeni i ukupnim životnim angažmanom uvijek stali u odbranu nacionalnih interesa. Onim drugim karikaturalnim po formi, a po suštini, se i nagrade dijele. To se radi smišljeno kako bi se iste obesmislile. Jednima može biti da u ZIKS-u prave ekskluzivne intervjue i emisije, da s kriminalcima druguju i putuju dok drugi ne mogu ni čuti one što ih politički progone, a da ne prođu kao plijen. Dobro ste me čuli - kao plijen. Selektivnost je srednje ime ovog režima. Nečuveno. Ovo više nije umiveni fašizam. Ovo je masni fašizam.

Sa jedne strane, za građane Crne Gore bi bilo bolje da ne vide i ne čuju što od puste učinje Vučićeva posluga, dok s druge strane, istorijske, je značajna ova pokazna vježba jer predstavlja opomenu kako nam potomci ne bi ovo nanovo proživljavali. Izgleda da Crnogorci sve, ali baš sve lekcije moraju na svojoj koži iskusiti i naučiti i to svaka generacija redom. Ugrožena su elementarna ljudska prava, a đe nam je ombudsman. Sada će se neki pitati što mi bi pa se njega šetih. Sigurno da na ovaj žaropek spava svoj zimski san koji traje cijeli njegov mandat i da ne namjerava da se budi. Mada, moramo priznati, nekako se uspio poslije skoro tri godine probiti do Cetinja i Vladinog doma, možda i helikopterom na koji je imao pravo i 2021. godine, da čuje kako vojvoda u Vladinom domu lijepo bešedi o tom malom, zabitom i nebitnom selu, o kapeli, tajnovidcu i, kako ga on namjerava učiniti, velikim i bitnim gradom kada to već ne pođe za rukom Crnojevićima i Petrovićima, Lubardi, Počeku, Dadu i drugima.

No, dok se stanje hibernacije ove institucije ne prekine, apelujemo na sve međunarodne organizacije za ljudska prava, ambasade zapadnih zemalja da stanu u zaštitu prava novinara i pisaca koje režim tretira kao državne neprijatelje i učine samo onoliko koliko su direktno ili indirektno, posredno ili neposredno doprinijeli da fašizam inkarniran u volji vlastodržaca razgradi Crnu Goru. Naša obaveza kao NATO članice je da vas pozovemo i da vam predočimo ono što svi živi vide. Reagujte dok je još vakat. Ne tražimo da u naše ime bilo što *rešite* već samo da se uključite jer je to vaša obaveza. Hvala Vam, gospođo Popović.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:44:45)

Kolega Huter, četiri i po minuta prekoračenja.
Nadam se sljedeći put, kada budete diskutovali, da ćete to mnogo kraće.
Proceduru je tražio kolega Duško Stjepović. Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (16.07.24 16:44:58)

Poštovana potpredsjednice, znam da je Vas je na početku svoje diskusije kolega Huter šarmirao onim komplimentima, pa ste mu omogućili da duplo prekorači vrijeme i da bude i dalje ovako grlat. Međutim, ono što je sporno u diskusiji kolege Hutera, iako je i dalje svojim gromkim glasom to iznio, nije njegova grlatost nego nebrojeno uvreda koje su, vjerovatno, Vama zbog nekog manjka koncentracije, pretpostavljam, promakle, a koje je iznio za ovih desetak minuta koje ste mu, opet kažem protivno Poslovniku dozvolili.

Koleginice Popović, Vama se obraćam, imao bih pravo i na repliku jer je kolega Huter pomenuo koordinatora bezbjednosnih službi u negativnom kontekstu, kao predsjednika naše partije, ali ću vrlo brzo završiti.

Masni fašizam je jedna od najvećih uvreda koju sam čuo u ovom domu. Meni kao predstavniku parlamentarne većine to nikako ne može da se pripiše. Neka kolega koji je prije mene govorio to specifikuje i tačno kaže na šta i na koga je mislio. Masni fašizam. Koordinator bezbjednosnih službi je, kaže, otćutao. Ništa on nije otćutao. Sve što je došlo do njega i što dođe do njega u narednom periodu on će da prokomentariše u skladu sa Ustavom, sa zakonom i Poslovnikom koji ga obavezuje.

Masni fašizam je bio ond, ako se vi ne sjećate, kada su bezbjednosnim sektorom vladali Radoje Zvicer, Ljubo Milović koji je, između ostalog, sa još jednim kolegom, a koji je na račun imao 50.000.000 eura od plate od 700 eura, pratili tog istog koordinatora bezbjednosnih službi, pa iz ovih kluba od kojih ovako gromoglasno čujemo određene replike i komentare, nije jedna jedina riječ zucnuta. Osim kada su spakovani i pošli u Spuž, a kada se njihov glasnogovornik izjasnio, u smislu da ih brani. Nijesu branili tada svog kolegu iz Parlamenta, tadašnjeg predsjednika Skupštine gdje se u službenoj zabilješci vidi da su ga pratili članovi i šefovi organizovanih kriminalnih grupa, da se ne vraćam u prošlost, pa da vidim da li je bilo mnogo izjašnjenja u vezi sa, na primjer, Vesnom Medenicom. Hoćemo li od početka, od kriminalne grupe u Budvi, od Svetozara Marovića. Ne dozvoljavam da se nama sa ove strane drže moralne pridike i tirade.

Meni je žao što sam došao u situaciju da branim Crnu Goru od kolege Hutera kojem je ljubav prema Crnoj Gori na sva usta i sva zvona. Ne možete, kolega Huter, i ovo moram na ovaj način da saopštim njemu direktno, jer računam da smo odrasli ljudi i da me neće pogrešno shvatiti. Za razliku od toga ili u zavisnosti od toga da li ste na vlasti ili nijeste da Crnu Goru nazivate provizorijumom, nikada, a dugo sam bio u opoziciji, kada ste vi bili na vlasti, kada ste bacili sve institucije, pogotovo bezbjednosni sektor, pod noge, dva kriminalna klana koji su se rodili u vaše vrijeme, nikada mi na pamet nije palo da zovem Crnu Goru provizorijumom. Nikada mi na pamet to nije bilo. Vi zavisno od toga da li ste u nekoj privilegiji ili nijeste, da li ste na vlasti ili nijeste, imate osjećaj prema Crnoj Gori. Taj osjećaj prema Crnoj Gori se ne mijenja u zavisnosti od toga jeste li na vlasti ili nijeste, kolega Huter. Nije dovoljno samo što kažu gledati u zastavu, pokloniti joj se, držati ruku na srce kada svira himna nego je veoma potrebno spriječiti organizovane kriminalne grupe da bace taj isti sektor bezbjednosti. Mi smo ga u rasulu našli. Sve što bude u skladu s Ustavom i zakonom i u skladu s Poslovnikom i sa svim pravilima i, hajde da kažem, pravnim sistemom nemojte da imate dilemu da će gospodin Bečić, ako na njega mislite, odreagovati. Nemojte da imati dilemu ikakvu, ali to je nešto što ćemo vidjeti. Mi smo imali priliku da vidimo kako ste se vi odnijeli prema svim nepočinstvima. To je nešto što smo vidjeli.

Ovo je bilo sijaset uvreda. Možda je kolegama iz parlamentarne većine promaklo što smo sve na svoj račun čuli. Niti sam fašista niti sam masni fašista niti dozvoljavam da mi to iko kaže, a pogotovo ne oni koji su zažmurili na Sky prepiske kada se po Pljevljima crtalo, kada su se crtale fašističke parole, pa se poturalo ljudima, nama ne, ali se poturalo ljudima s ove strane. To je fašizam. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:50:27)

Zahvaljujem, kolega Stjepoviću.
Proceduru je tražio kolega Nikolić. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (16.07.24 16:50:34)

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Dakle, kolega Stijepović je, vjerovatno, zbog manjka iskustva u državnom Parlamentu iznio nekoliko ocjena, a onda sam sebi dodijelio pravo koje mu Vi nijeste dodijelili kao predsjedavajuća u Skupštini, pa je vjerovatno komentarisao ili je dao repliku ili je bila procedura, više je teško utvrditi šta je karakter ove intervencije kolege Stjepovića. Ali, pošto je to uradio na nedozvoljen način i pošto ste prethodno nije obratio Vama i zatražio od Vas da mu Vi, skladno onome što on poslovnički traži, date riječ, mislim da kolega Oskar Huter ima pravo da odgovori na komentar kojeg je dao gospodin Stjepović.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:51:26)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Kolega Huter ima pravo na odgovor. Ali, kolega Huter, zamolila bih Vas, zaista mi je promaklo kada ste pomenuli te riječi masni fašizam i promaklo mi je dosta toga, da sada samo kažete konkretno na koga ste mislili. To je negdje molba.

OSKAR HUTER (16.07.24 16:51:54)

Hvala, uvažena gospođo Popović.

Hvala i gospodinu Stjepoviću što je rekao da sam šarmantan, makar i indirektno. Vi ste njemu i bez tog njegovog šarma dali pravo na riječ, iako je nikako nije zaslužio i zloupotrijebio je, i neka ste.

Da bih podsetio gospodina Stjepovića gromoglasno, onako kako se sa Lovćena huči i buči, oni koji broje krvna zrnca, gospodine Stjepoviću, i slikaju grobove naravno da su masni fašisti. Meni je žao ako je to rađeno po vašoj direktivi, pa ste se Vi prepoznali. Žao mi je što ste se prepoznali. Gospođa Popović se nije prepoznala i naravno da nije reagovala, a duboko je svjesna da je to čisti elemenat fašizma.

Što se tiče provizorijuma, ne znam da li znate samo značenje te riječi, etimologiju te riječi. To je privremeno stanje. Baš zbog toga što znate, onda su vaši komentari apsolutno van onog konteksta u kojem sam govorio. To što ste možda prepoznali koordinaciju bezbjednosnih službi, trebalo je da reagujete onda kada su ti najavljivali iz vaše stranke hapšenja i ta hapšenja su sprovođena od strane selektivnog Sky tužilaštva. Tada ste trebali da reagujete. Ovo su eklatantni primjeri fašizma, ponavljam Vam, brojenje krvnih zrnaca onih koji su sa vama u koaliciji. Nije se odnosilo na vas, a vi ste se našli jer ste, vjerovatno, u tom dijelu zajedno u toj priči. Nijeste se ogradili ni od Vraneša, nije ste ogradili ni od Kovačevića kada himnu sluša na onaj način kako je on sluša i sa gestikulacijom. Gospođa Popović to nije jer nju doživljavam drugačije nego ostale.

Tako da ovo što sam rekao, vi mi recite je li to masovni i masni fašizam. Znači, svi oni koji podržavaju takve elemente oni daju za pravo tom fašizmu da cvjeta. Naravno da jeste provizorijum, kažem kao privremeno stanje, ono što živimo u aktuelnom trenutku. Zadržaću se tu. Vi mu slobodno dajte, imao pravo ili nemao, nemam problem s tim.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:54:33)

Vrlo ću kratko.

Prvo, kolega Huter, zahvaljujem na tome što kažete da se nijesam prepoznala u svemu ovome. Naravno da se niko iz Demokrata ne prepoznaje u tome jer niko iz Demokrata ne broji crvena krvna zrnca nikome, niti se ponašamo na način koji bi bio nedoličan jednoj građanskoj partiji. Mi smo, prije svega, građanska partija, to dobro znate. Osuđujemo sve ono što znači skretanje udesno, posebno udesno. Prema tome, kolega Huter, budite sigurni da što se tiče Demokrata mi smo na pravom putu.

Daću riječ kratko kolegi Stjepoviću. Izvolite, kolega.

DUŠKO STJEPOVIĆ (16.07.24 16:55:19)

Hvala najljepše.

Samo jedna rečenica jer sam imao i na osnovu ovoga što je bilo izlaganje, iako ne postoji replika na repliku, ali sve ono što je gospodin Huter rekao opet se može podvesti pod uvredu, bar za mene jeste. Rekao sam neću dugo, već smo na kraju radnog dana. Vjerujte mi, gospodine Huter, bolje je biti u koaliciji sa svim ovim ljudima, pojedinačno sa svakim od njih nego sa Radojem Zvicerom i Ljubom Milovićem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 16:56:28)

Kolega Nikolić ima proceduru.
Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (16.07.24 16:56:50)

Dakle, očekivao sam da ćete Vašim iskustvom u ovom parlamentu usmjeriti novog kolegu Stjepovića koji je zloupotrijebio institut procedure, po drugi put, i pokušao da imputira nešto svojim kolegama u Parlamentu, prije svega poslaničkom Klubu Demokratske partije socijalista.

Kao što vidite, za nas je dobro vaspitanje nešto što nikad ne izlazi iz mode. Gospodinu Stjepoviću sugerišemo kako bi trebalo da se ponaša u Parlamentu kao neko ko je malo iskusniji kolega od njega. Dakle, niko iz ovih redova nije vaš politički subjekt identifikovao kao fašistički. Govorilo se, a to je uslijedilo i kroz dodatno pojašnjenje kolege Hutera, da ljudi koji ispoljavaju sve odlike neofašizma, počev od Pljevalja preko Nikšića, opstaju na vlasti zahvaljujući glasovima vašeg političkog subjekta. Ako se neko u tome prepozna, to nije odgovornost onoga koji je ovako nešto što sam prethodno citirao izjavio. To nije rečeno za vas.

Drugo, kada neko kaže da su poslanici Demokratske partije socijalista u koaliciji sa kriminalcima, taj neko bi prethodno morao da izbriše Sky prepiske u kojima se govori o finansiranju određenih političkih subjekata od strane nekih kriminalnih klanova, takođe. Ni to vam nije imputirano. Nema ovđe niko ko je u koaliciji sa Radojem Zvicerom ili bilo kojim drugim kriminalcem koji se nalazi na ovoj ili onoj potjernici. To su nedopustive izjave.

Dakle, više je kriminala, gospođo Popović, za ove četiri godine u Crnoj Gori nego za ovih prethodnih 30 godina. Mislilo se da će leševi ispadati kada se otvore fioke bivših državnih funkcionera Demokratske partije socijalista. Šta je sa tim? Sada se ovđe ovi ljudi koji šede u ovim klupama žele dovesti u vezu s kriminalom zbog toga što je teško braniti političku poziciju u kojoj na vlasti opstaju ljudi koji podržavaju fašizam. To se mora otvoreno reći. To su ljudi koji pozivaju na zatiranje Turaka. Viđeli ste šta Dario Vraneš govori u Pljevljima. Nije mu niko podmetnuo kroz Sky aplikaciju da progoni pripadnike nacionalnih manjina u Pljevljima i u svom javnom diskursu i u svom praktičnom političkom radu, niti se nekad ogradio od toga.

Poštujemo svoje kolege u ovom Parlamentu ne zovemo vas kriminalcima, ne zovemo vas fašistima, ali naravno toliko se dobro valjda poznajemo da vam je jasno da nećemo dozvoliti bilo kakvo imputiranje ovim ljudima o vezama sa navodnim kriminalnim klanovima. To je nešto što nećemo dozvoliti. Zbog toga vas molim da se ubuduće držite strogo procedure jer ovo što smo prethodno imali je bila zloupotreba procedure i zaslužilo je makar dvije kaznene replike.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:00:43)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.
Sjedite, kolege, i jedan i drugi, da kažem nešto.

Niti je bilo kod od nas iz Demokrata ni kriminalac, niti je fašista, niti nas ima u Sky prepiskama. Nas možete da nađete samo u Sky prepiskama u onom dijelu gdje se kaže da se prate naše kolege, da se vrijeđa naš kolega Albin Ćeman. Jedino to možete da nađete u Sky prepiskama, a ljudi koji su to pisali su ljudi koji su nekada bili u bezbjednosnim službama, nekada bili visoki policijski funkcioneri i neko ih je tu delegirao. Zaista sam mislila, sada je ovo već kraj sjednice Skupštine, da ćemo je privesti na način kako to treba da čujemo mišljenje predstavnika predlagača i da danas završimo rad, jer radimo već punih šest sati. Međutim, ovo je otišlo predaleko i mi smo van teme.

Danas sam zbog važnosti teme dozvolila prekoračenje, dozvolila da svi vi koji ste prijavljeni kao diskutanti govorite, čak i da govorite mnogo više i duže i bez ikakve opomene, čak ni zvučne opomene, ali mislim da je ovo prevršilo svaku mjeru. Molim vas i jednog i drugog da odustane od procedure i da sačekamo kolegu Konatara. Jer, ako krenete sa procedurama onda ovo neće imati kraja.

Ima proceduru kolega Huter. Kolega Stjepoviću, izvinjavam se, prvi se javio kolega Huter. Nakon toga, imate Vi proceduru, i završićemo time.

OSKAR HUTER (16.07.24 17:02:51)

Ovim putem Vas molim sa te pozicije đe šedite i koju pokrivate da pozovete Vašeg kolegu da se izvini i povuče ono što je rekao - da je DPS u koaliciji sa nekim Zvicerom i nekim Milovićem. Oskar Huter i Demokratska partija socijalista, svi ovi redom ovđe što šede nemaju veze ni sa Milovićem ni sa Zvicerom.

Gospodine Stjepoviću, neću biti ni maliciozan, ni nepošteno reagovati kako mi se čini da ste Vi interpretirali, jer bih na taj način mogao dovesti Sky komunikacije koje prozivaju vaš klub i škaljarce, ali ja to ne mislim ni o Vama, ni o gospođi Popović ni o gospodinu Ćemanu ni o gospodinu Lekoviću koji šedite ovđe. Ukoliko bih mislio ili imao jedno takvo saznanje odavde bih presavio tabak i direktno pošao u policiju i te ljude koje targetiram, ne bih postavljao ovako metu kako ste Vi uradili zlobno i zlokobno. Vi ste to uradili, a gospođa Popović je trebala da Vas u tome spriječi. U svojoj diskusiji jednom riječju nijesam prozvao Vas. Što ste se Vi pronašli u onim elementima fašizma koje sam Vam u naknadnoj diskusiji dodatno opservirao to je Vaš problem. Toliko od mene.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:04:29)

Zahvaljujem kolegi Huteru.
Kolega Stjepoviću, izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (16.07.24 17:04:37)

Koleginice Popović, nijesam se prozvao, sa jedne strane mi je vrlo bilo krivo da čujem gospodina Hutera kojem su puna usta ljubavi prema državi da se ova država u bilo kom kontekstu, i usta, i srce, i džigerice, i sve, a to ne može biti pozitivan kontekst da se to izgovori naziva provizorijumom. To je jedna stvar. Tu ću se uvijek pronaći prozvan.

S druge strane, želim da se izvinim kolegama iz Demokratske partije socijalista, poslanicima i poslanicama Demokratske partije socijalista jer nijesam mislio na vas. Želim da vam se izvinim što očigledno ne znate da je vođa Kavačkog klana u Sky prepiskama koje su prihvaćene u tužilačkim spisima za razliku od ovih, nećete mi zamjeriti na izrazu, gluposti koje Vi sada pominjete u kojem se kontekstu pominje Demokratska Crna Gora, ovlaš, bez ikakvog konteksta, da je vođa Kavačkog klana Radoje Zvicer i, kako on kaže tamo, njegovi vojnici. Duboko vam se izvinjavam što ne znate da su kupovali glasove i agitovali za Demokratsku partiju socijalista uoči parlamentarnih izbora 2020. godine. Taj Kotoranin je poručio da će spiskove donijeti direktno Milu Đukanoviću. Meni je žao i iskreno se izvinjavam što to ne znate. Ali, ako ste vi ovo iz određenih prepiski saznali, iz medijskih natpisa, gospodine Huter, još nijesam čuo da ste se vi ogradili u odnosu na ovo. Prvo da se čujemo, pa se javite, sve ok, odgovorite i nije problem nikakav.

Slušao sam mnogo puta ovdje i kada kolega Abdić i neko drugi ustane i kaže ne možete kolege to nama da kažete. Vama to niko ne govori, kao poslanicima. Vi znate, nadam se da znate, da vas ja izuzetno uvažavam u svakom smislu. Ali, jedno je politika partije, jedno su određena prošla vremena, jedno su mračne tajne, neka bude da su tajne koje su izašle u javnost u odnosu na koje se vaša zvanična politika nikad do kraja jasno nije ogradila i odredila. Ne može biti ograđivanje bile su greške koje smo pravili. Nijesu to greške, gospodine Huter. Govorii smo o stanovima danas itd. Znate li koliko bi stanova moglo za milijardu i ko zna koliko eura da se kupi i da ovom narodu da ga nijesu pojeli skakavci tokom godina u kojima ste vi bili na vlasti? Skakavci, korupcija i organizovani kriminal.

Dakle, kolega Huter, kada kažem nešto vjerujte mi svaku riječ koju izgovorim imam ovdje, nemojte me da me natjerate da čitam otprilike 100 stranica prepiski u kojima se vi pominjete, ne Vi lično, ali partija koju predstavljate. Prosto ne možemo biti dovedeni u istu ravan. Sve da smo najgori, vjerujte mi, za 30 godina vaše vlasti mi sada ne možemo uraditi ono za četiri godine ono što ste vi za 30 godina uradili. To je nemoguće. Ne da nijesmo najgori nego jednom jedinom činjenicom ne možete da opovrgnete da je ova partija nastala na temelju časnih ljudi, da su svi časni ljudi ugrađeni u njeno osnivanje i da se trudimo da budemo časni i pošteni do samog kraja. Neki su se možda ismijavali našim sloganom što je bio. Jedina smo partija koja je to u svoj slogan mogla da unese - časti mi. To nam je veoma bitno. Zato nas vrijeđa to, a vas ako vrijeđa ovo što vam kažem, to su određene činjenice u odnosu na koje vi morate konačno, ljudi moji, da se ogradite da ne biste bili duži period u opoziciji. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:08:55)

Dajem pauzu deset minuta.

/PAUZA/

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:23:03)

Kolege nastavljamo sa radom.
Minut ima procedure kolega Huter, izvolite kolega.

OSKAR HUTER (16.07.24 17:23:13)

Hvala gospođo Popović. Koliko god ste mi simpatični, ipak ste pokazali izuzetnu dozu pristrasnosti kada ste prekinuli šednicu nakon izlaganja, da ne kažem uvreda, gospodina Stjepovića.

Gospodine Stjepoviću citirali ste me na neke navode čini mi se sa portala i ja sam Vama rekao i ovaj klub i svi u njemu nemaju problem da Vam kažu da su i Škaljarski i Kavački klan svi za zatvor. Mi se ne možemo ograditi od njih jer se nijesmo ni zaogrnuli njima i jedni i drugi neka idu u zatvor, mi nijesmo kao vi da jedni jesu kriminalci, drugi nijesu, za nas su svi kriminalci.

Kada već citirate onda se bavite i presretnutim prepiskama, đe škaljarac pred izbore 2020. godine kaže citiram: *Biće sjutra haos, neka izađu svi glasaju za Demokrate šaljem po 50 eura*. Ne tvrdim da je bilko ko od vas ovđe kriv i da je bilo ko od vas ovo radio. Tako isto nemam pojma ko se bavio kojim prepiskama i Sky porukama. Ono što je zabrinjavajuće, kada već govorite o bezbjednosnom sektoru, to je da na Cetinju ginu ljudi ubijaju nekakvim navođenim minama i bombama, kalašnjikovima, zoljama i vi pričate o bezbjednosnom sektoru i o šumama. Ne smeta izgleda ovđe kad se ja dignem, ne smeta nikome moj gromoglasni govor, no izgleda smeta okle dolazim. Cetinje vama smeta, vama smeta Crna Gora nezavisna koju je ova partija, dominantno, obnovila naravno sa svim svojim tradicionalnim partnerima. To je ono što izgleda smeta. Smeta i Lovćen jer je simbol slobode, smeta i vojvoda Mirko jer je simbol junaštva, smeta i Milo Đukanović, kao simbol NATO referendumske, multietničke, proevropske Crne Gore, smeta im Belveder, jer simbol otpora. Smeta izgleda i Cetinje.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:25:47)

Kolega Huter prekršili ste dogovor koji smo imali, dogovor je bio da imate po minut procedure i Vi i kolega Stjepović i bez vrijeđanja.
Kolega Stjepoviću minut, nadam se da neće biti teških riječi.

DUŠKO STJEPOVIĆ (16.07.24 17:26:00)

Neće biti teških riječi, ali će biti reciprociteta u odnosu na ovo što smo čuli.

Kolega Huter, nama smetaju podmetačine, jedna od takvih podmetačina upravo je izašla sada iz Vaših usta kada ste citirali vrlo sporni portal *Udar* ili kako se već zvao koji je namjerno, a Vi znate kako je osnovan i pod čijim pokroviteljstvom osnovan i kakve su se sve bljuvotine mogle naći na takvim i sličnim portalima. U istu rečenicu ne mogu da se stave te riječi koje su podmetnute, a koje smo mi odlučno demantovali i nijesmo ih samo mi demantovali. Što se tiče našeg finansiranja i naše partije od DRI preko svake druge institucije je naše finansije označila čistim kao sunce i neću se na te podmetačine više osvrtati. Ono što mi smeta jeste što vama ne smeta, kao partiji, kao predstavniku partije, gdje kaže i da to od vas hoću da čujem, šta mislite o ovim riječima, jer nikad vas nijesam čuo da ste to demantovali - *Tigar po par miliona za izbore pukne jer mu Z kaže, a ovaj Z gleda kao brata, znaš ti to sve*. Hoćemo li, kad smo kod Cetinja, o ovom Kaluđeroviću itd. hoćemo li malo o tom fašizmu, ali taj fašizam je proizveo mnoga ubistva po Crnoj Gori. Nijeste Vi u prilici, gospodine Huter, da pomente jedno jedino ubistvo da stavite nama na teret. Sve ono što vidite ovih dana bezbjednosni sektor to rješava u ekspresnom roku, brzo, gdje je 40 i nešto ili 50 nerasvijetljenih ubistava po Crnoj Gori, gdje je to? Ako kažete već da smo mi krivi za ubistva, što nadam se da nijeste rekli, pretpostavljam da nijeste, onda, gospodine Huter, treba da se odredite u odnosu na to kako su se vaše institucije kojima ste vi 30 godina rukovodile, a koji su više bile u sprezi sa tim ubicama, nego sa bilo kim drugim, kako su se oni odnosili prema onih 40 ili 50 ubistava po Crnoj Gori.

Znate li što smeta evo kad smo pomenuli gospodina Đukanovića kako nama smeta Crna Gora, dozvolite mi samo jedan lijepi citat da čuju vaši Cetinjani, to je jedan od gradova koji najviše volim, čisto da vam to kažem i zbog onog što je istorijsko Cetinje za Crnu Goru.

Što kaže vaš predsjednik bivši, sada počasni. Predsjednik partije gospodine Huter, nemojte da me hvatate za riječ, dozvolite mi da kažem, rekli ste u dva minuta što ste imali. /upadice/

Evo jednu rečenicu citiram Đukanovića, nadam se da će ako ne meni dozvoliti da kroz moja usta Đukanović progovori pa možda bude odobravanje.

Pošto mi mrzimo Crnu Goru *od svega najviše mrzim između ostalog 100% Crnogorce,* gospodin Đukanović počasni predsjednik.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:29:24)

Zahvaljujem, kolega.

Molim vas, evo završili smo sada riječ dajem predstavniku predlagač i evo da se vratimo na temu, jer posljednjih sat vremena smo pričali nešto što nema veze sa temom ove sjednice.

Izvolite.

MILOŠ KONATAR (16.07.24 17:29:58)

Hvala, poštovana potpredsjednice Skupštine, uvažene kolege poslanici na kraju ove današnje rasprave o jednom vrlo važnom Predlogu zakona, htio bih da se zahvalim svim poslanicima koji su učestvovali u raspravi, koji su svojim komentarima, na neki način, imali želju da se popravi i sam tekst zakona i da dobijemo, kao uvijek, bolje rješenje nego što je to trenutno. Ono što bih želio da kažem jeste da mi u ovome trenutku, s obzirom da su kroz diskusije podršku o ovom Predlogu zakona dale i kolege iz parlamentarne većine, iz poslaničkog Kluba Demokratske Crne Gore, da su je dale kolege iz opozicije iz poslaničkog Kluba DPS-a, iz poslaničkog Kluba SD-a, iz poslaničkog Kluba Bošnjačke stanke, iz Posebnog poslaničkog kluba gdje su tri nezavisna poslanika i moje uvažene kolege iz kluba Nacionalnih manjina gdje su HGI i DUA. Mi u ovom trenutku imamo većinu za usvajanje ovog zakona i mislim da će to biti jedna, ako tako bude do samog glasanja, velika pobjeda za ovih 40.000 porodica koje nemaju riješeno stambeno pitanje. Jer, mi u ovome trenutku imamo samo dvije političke partije, odnosno dva politička kluba, koja su se jasno tokom ove rasprave izjasnila protiv ovog zakona, a to je poslanički Klub Pokret Evropa sad i poslanički Klub Nove srpske demokratije. Što bi rekao moj kolega Mugoša što je na neki način možda i logično.

Neko je kazao od mojih kolega da bi usvajanje ovog zakona i omogućavanje da 40.000 ljudi bez svojeg stana riješi to pitanje danas u Crnoj Gori bilo pravedno i pošteno i te dvije riječi prilično sumiraju našu namjeru, naš cilj, a to je da svi oni ljudi koji su bili žrtve političke, ekonomske tranzicije tokom 90'-ih godina, svi oni ljudi koji nijesu radili u javnom sektoru, radili su privatnom sektoru, a u privatnom sektoru, svi smo svjedoci kako se i privatni sektor razvijao, do skoro su se većini ljudi koji su radili u privatnom sektorue uplaćivali doprinosi na minimalnu zaradu, ti ljudi nijesu mogli aplicirati u bankama za kupovinu stana za dobijanje stambenog kredita.

Kolega Adžić je pomenuo da danas, čak i ako dobijete kredit, rata za jednosoban stan bila bi skoro 700 eura. Pitam vas, pitam one koji će glasati protiv ovog zakona, a ne nude alternativu u ovom trenutku, volio da smo mi čuli kako riješti, ako ne ovako kako mi predlažemo, kako riješiti, kako na koji drugi način riješiti problem ljudi koji ne mogu kupiti svoj stan. Da ne uradimo ništa, na to ne pristajem, čuli smo da možda treba država da subvencioniše kupovinu stanova do tržišne vrijednosti, za one ljude koji ne mogu da kupe svoj stan. Podsjetiću vas, preciznosti radi, program subvencionisanja kupovine stanova je program 1000+ i taj program je ukinut u 44. Vladi Milojka Spajića.

Dakle, ako neko kaže predlaže sad subvencionisanje stanova, a podržava Vladu koja je ukinula to subvencionisanje stanova, šta reći. Čak 40.000 domaćinstava, preko 100.000 građana Crne Gore danas nema svoj stan. Ako zamislimo da je prosječna cijena kvadrata u Crnoj Gori 1.800 eura, kako mladi bračni par, kako neko ko je penzioner, pazite sad još jedna stvar, o tim stvarima treba zaista da svi razmišljamo kada budemo glasali o ovome, kako neko ko je samohrani roditelj sa jednom platom može da dođe do svog stana, ako ne na način da mu država omogući da kupi taj stan po povlašćenim uslovima. Koju poruku treba mi da pošaljemo, da ti ljudi čekaju da se strpe nekad, pa će, možda, biti bolje stanje na tržištu nekretnina itd. Mislim da je obaveza države da pomogne građanima Crne Gore koji nemaju svoj stan i koji ga bez ovog zakona ne mogu kupiti.

Želim na kraju, pošto smo imali jednu vrlo kvalitetnu i iscrpnu raspravu da vam kažem da biti poslanik u Skupštini Crne Gore je privilegija. Nije to privilegija zato što to nosi, ne znam, platu ili neke druge sitne stvari koje idu uz to. Najveća privilegija je da sa ovog mjesta donošenjem pravih zakona nas 81 poslanik možemo da uradimo mnogo za preko 600.000 ljudi koji žive u Crnoj Gori. Vi imate sad i mi imamo sad privilegiju da nas 81 uradi nešto dobro za 40.000 domaćinstava, odnosno 100.000 ljudi u Crnoj Gori. Ima li veće časti koju neko

može da ima nego da ga više od 4.000 građana izabere da sjedi u ovim klupama i da ima šansu da donese ovakav zakon koji će omogućiti da ljudi koji ne mogu da kupe svoj stan svoj prvi stan kupe na način da će država preko državnog fonda stan za sve omogućiti da ga ti ljudi kupe po povlašćenim uslovima, odnosno po cijeni izgradnje, duplo povoljnijim uslovima nego što je to danas?

Poštovane kolege, posljednji apel, po Poslovniku Skupštine Crne Gore vi danas do kraja dana možete da podnesete amandmane na ovaj tekst zakona, ako mislite da on treba da bude bolji. Ali nemojte, apelujem na vas, bez obzira na vaše političke razlike, da propustite ovu privilegiju koju imate da nas malo uradi puno za veliki broj ljudi u Crnoj Gori.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (16.07.24 17:38:28)

Zahvaljujem.

Ovo je bilo završno izlaganje predstavnika predlagača.

Konstatujem da je pretres završen izjasnićemo se naknadno. Za danas završavamo, poslije šest i po sati, mislim da je ovo oboren rekord, zato je djelimično zaslužan i kolega Konatar, koji je odgovarao na svaku diskusiju kolega i na taj način izazivao komentare i odgovore na komentare.

Nastavljamo sjutra u 11.00 sati prva tačka dnevnog reda će biti - Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu.

Zahvaljujem.

Vidimo se sjutra.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:14:04)

Kolege poslanici, nastavljamo Šestu sjednicu Prvog redovnog zasijedanja u 2024.godini.

Prelazimo na pretres o ***Predlogu zakona o izmjenama Zakona o radu.***

Podsjećam da je Predlog zakona podnio poslanik Bogdan Božović.

Izvjestioci Odbora su: Darko Dragović, Zakonodavnog odbora i Bojana Pićan, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li poslanik želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvinjavam se. Procedura poslanik Nikolić, izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 11:14:41)

Poštovani potpredsjedniče Pejoviću,

Mislim da u odnosu na ono što je bio minuli rad Parlamenta, a odnosi se na usvajanje Rezolucije o genocidu u Jasenovcu, dugujemo građanima Crne Gore jedno objašnjenje.

Naime, danas u škafu predsjednika Skupštine Crne Gore Andrije Mandića, leži usvojeni tekst Rezolucije o Jasenovcu koji iz nekog razloga neće da potpiše i proslijedi na objavljivanje Službenom listu, to je jedno.

Drugo, suština je da taj dokument danas ne postoji, da su rasprava u Skupštini Crne Gore i glasanje bili potrebni predsjedniku Skupštine i parlamentarnoj većini, dijelu parlamentarne većine da ostanu u Vladi nakon što je Vlada Milojka Spajića glasala za Rezoluciju o genocidu u Srebrnici koje su usvojile Ujedinjene nacije.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, želim da znate da ste prevareni i vi i međunarodna zajednica i ukupna stručna domaća i međunarodna javnost. Dakle, očigledno je da su predsjedniku Skupštine pale akcije u srpskom svijetu, pošto su očigledno shvatili da je spreman da uradi sve za fotelju predsjednika Skupštine i za dva mjesta u Vladi Milojka Spajića, pa da bi spasio obraz pred Srbima u Crnoj Gori posegnuo za izglasavanjem rezolucije koja je izglasan,a nije izglasana čime se parlamentarna većina kolektivna narugala svim žrtvama genocida u Jasenovcu, i ne samo to nego je uvrijedila žrtve i njihove potomke i iskopromitovala Crnu Goru i u regionalnim i međunarodnim okvirima. Dakle, kao potredsjednik Skupštine, pošto gospodina Mandića nema, dugujete javnosti objašnjenje o čemu se radi sa tekstom Rezolucije koji i dalje stoji u fioci predsjednika Skupštine.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:17:38)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću, veoma ću kratko.

Izvinjavam se, mislim da se samo radi o formalnom činu i da apsolutno nema nikakavog prostora za ovakve konstrukcije koje ste vi upravo iznijeli.

Za proceduru se javio kolega Slaven Radunović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 11:17:58)

Dakle, gospodine Pejoviću, ovo nijesu konstrukcije, ja sam duže u Parlamentu od vas pa želim da vas podsjetim da kad se neki dokument usvoji u Parlamentu, bilo da je riječ o zakonu, o rezoluciji ili nekom trećem dokumentu. Ovaj dokument je usvojen prije 20 dana, njegov konačan sadržaj i izgled ne možemo da vidimo zato što se ne objavljuje ni na sajtu Skupštine, niti se prosljeđuje Službenom listu na objavljivanje. Zašto rekao sam vam imam sve razloge da vjerujem, da je ovo trgovina žrtvama ne bi li se obezbijedila bolja pozicija, u pregovorima za rekonstrukciju Vladi, odnosno da bi ostala opcija zajedno sa smjenom ministra Milovića, da se predsjednik Vlade Spajić dodatno ucjenjuje prije nego što rekonstruiše svoj kabinet. Svejedno da li je ova politička analitika na mjestu ili ne ođe imamo kršenje zakoina zato što predsjednik Skupštine ne potpisuje dokument koji je usvojila Skupština i ne prosleđuje ga "Službenom listu" na objavljivanje. Što znači da taj dokument ne postoji,a vi danas objasnite građanima Crne Gore zašto taj dokument ne postoji i zašto ste otvorili tu raspravu u Skupštini i zašto ste kompromitovali Crnu Goru i to neposredno nakon dobijanja IBAR-a, kršeći Poslovnik pri organizaciji te sjednice Skupštine.

Dakle, ja vas pozivam da date objašnjenje građanima, meni je jasno zašto vi ne objavljujete ovo u "Službenom listu", meni je jasno i iznio sam neke od argumenata da li će javnost da vjeruje u njih ili ne ostavljam to građanima Crne Gore da sude. Ali je praksa da kad se usvoji neki dokument glasovima poslanika u ovom domu predsjednik Parlamenta ga potpisuje i prosleđuje na objavljivanje u "Službenom listu", to nije učinjeno, a Rezolucija o genocidu u Jasenovcu je usvojena 28.juna, danas je 17.jul.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:20:25)

Zaahvaljujem, kolega Nikoliću.
Mislim da će vas vrijeme vrlo brzo demantovati.
Kolega Slaven Radunović ima riječ.
Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.07.24 11:20:33)

Hvala, predsjedavajući.

Skoro da je nepotrebno komentarisati sve što je rekao moj prethodnik, iz prostog razloga što je to jedan trzaj nemoćnih ljudi koji nijesu glasali za Rezoluciju, a sad kao navodno brinu o žrtvama i o građanima Crne Gore. Naravno, ni ja ne znam koji je razlog, vjerovatno je tehničke prirode i biće ispravljen u najkraćem roku, to se podrazumijeva. Nijesmo mi pokrenuli inicijativu i izglasali ovu rezoluciju, da je ne bi objavili, to su smiješne priče. Ja samo želim vas da upozorim, više puta smo imali slične situacije da DPS počne neku sjednicu, potpuno trećim temamama koje promoviše tog momenta, kako bi se sjednica čitava dovela do apsurda. Molim vas potrudite se da ne izgubite konce i da ove provokacije od strane DPS-a ne dopustite, jer mogli ste da ga prekinete posle minut kad ste vidjeli da se ne radi o nikakavoj proceduri već o jednom politikanstvu najobičnijem, i blaćenje naravno predsjednika Skupštine i svih nas koji smo glasali za tu rezoluciju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:21:57)

Zahvaljujem, kolega Radunoviću.
Molim vas samo recite koji član smo sada prekršili.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 11:22:06)

Dakle, potpredsjedniče Skupštine nije ovo nikakva politička zloupotreba, niti se ođe radi o pokušaja blaćenja, ođe se radi o potrebi građana Crne Gore čiji smo mi izabrani predstavnici, da dobiju odgovore na pitanja koja smo postavili.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:22:26)

Gospodine Nikoliću, to nije na dnevnom redu, imate prostora možete da pravite Pres kinferencije, možete da pošaljete saopštenje.

Kolega Radunolvić je priciopijelno i apsolutno u pravu. Dakle, postoji naravno jedan momenat da imate uvijek pravo, naravno i to poštujemo da se javite za proceduru, ali vi u velikoj mjeri to kršite.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 11:22:59)

Reći ću vam zašto ovo nije tema za Pres konferenciju u ovom trenutku možda će biti kasnije u toku dana, ali u ovom trenutku nije, zato što mi nemamo kod koga da se informišemo o aktivnostima u Skupštini. Ođe stvari kao što vam je poznato ne funkcionišu redovno, mi dnevni red za sjednicu dobijamo dan u očli sjednice, poslanici ne mogu da čitaju materijale, ne održavaju se sjednice Kolegijuma da bi smo na sjednici Kolegijuma pitali predsjednika Skupštine zbog čega ne potpisuje akt koji je usvojen u Skupštini. Zato koristim ovu proceduru da pitamo Vas jer ste dio rukovodeće strukture u Skupštini da nam date odgovor kojeg vi nemate. Zašto nije potpisan dokment koji je usvojen u ovom Parlamentu jer kao što vam je poznato, riječi i sadržaj teksta rezolucije ne mogu se mijenjati nakon što se on usvoji u Parlamentu. Zašto konačan tekst rezolucije nije na sajtu Skupštine Crne Gore? Zašto? Zašto nije potpisan od strane predsjednika Parlamenta i proslijeđen na objavu u "Službenom listu"? Dakle, vi nemate taj odgovor i ja želim samo da građani Crne Gore to konstatuju, a moja politička ocjena, i nek ide na moju dušu, je da se dogodila najbrutalnija manipulacija žrtvama genocida u Jasenovcu.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:24:11)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću, ja vam ponavaljam još jednom vrijeme će vas vrlo brzo demantovati.

Sada molim kolegu Božovića da uzme riječ.

Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (17.07.24 11:24:23)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovane koleginice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Dakle, mi smo predložili Zakon o izmjenama Zakona o radu. Ja ću podsjetiti da od 2011.godine do 2019.godine u Crnoj Gori je važilo zakonsko rješenje koje je upravo ono što mi danas predlažemo, a da je krajem 2019.godine u decembru donijeto zakonsko rješenje po kojem poslodavac može sa zaposlenim zaključiti jedan ili više ugovora sa prekidima ili bez prekida, govorim o ugovorima na određeni vremenski period do 36 mjeseci. Naš predlog podrazumijeva da se taj period skrati, odnosno da se vrati prethodno zakonsko rješenje sa 36 na 24 mjeseca. Osnovni motiv za upućivanje jednog ovakvog predloga naravno jesu svi zaposleni u Crnoj Gori, međutim, prije svega u fokusu su nam bili mladi ljudi u Crnoj Gori, jer brojna istraživanja nam ukazuju da čak i preko 70% mladih ljudi i dalje želi da napusti Crnu Goru i da potraži bolje uslove života negdje drugo. Naravno, i činjenica da se mladi ljudi u Crnoj Gori posle 30. godine odlučuju na samostalni život, to je da napuste roditeljski dom, a mi znamo kakva je politika banaka, što je apsolutno legitimno, oni imaju na to pravo da odobravaju stambene kredite samo onima koji imaju rešenje za stalno.

Što se tiče prakse koja postoji u Evropi, reći ću da u Španiji taj vremenski period kada govorimo o ugovorima na određeno, dakle, maksimalni vremenski period je pola godine. U nekim zemljama Skandinavije to je godinu. U Francuskoj godinu i po, u Njemačkoj, Belgiji, Portugalu, Sloveniji zemlji koja se nalazi u našem okruženju, a članica Evropske unije takođe dvije godine. Mi na ovaj način želimo da stvorimo povoljnije uslove tj. da skratimo vremenski interval za koji neko može dobiti rešenje za stalno, a vjerujem da je svakome zaposlenome to krajnji cilj.

Ono što još moram primijetiti jeste da u okviru našeg sistema, kada govorimo konkretno o ovoj oblasti, danas je pravilo, a ne izuzetak da se potpisuju ugovori na određeni vremenski period. Shodno Zakonu o radu

članu 37 stav 1 ugovori na određeni vremenski period se potpisuju kada tačno znamo datum do kada će oni trajati ili kada nastupi određeni događaj. Kod nas u praksi poslodavci ne postupaju u skladu sa ovim članom zakona već vrlo često, odnosno u najvećoj mjeri, o tome je govorio gospodin Boris Mugoša na našem odboru, biće zanimljivo da čujemo te podatke. Zaključuju ugovore na određeni vremenski period za već postojeća sistematizovana mjesta koja su prije svega trajnog karaktera tj. predviđeno je da se zaključenjem ugovora dobije ugovor za stalno. Takođe, u praksi kod nas barem nije poznato da postoji osim nekih izuzetaka o kojima ću govoriti da ugovor na određeni vremenski period traje i do tri godine izuzetak su svakako ugovor o radu, na primjer za direktora za neke sezonske poslove ili kada se radi o određenim projektima.

Suština našeg predloga jeste da svako ko u ovom trenutku ima preko dvije godine trajanja ugovora na određeni vremenski period poslodavac neće moći ponovo da mu ponudi ugovor na određeno već samo ugovor za stalno. Negdje smo o tome razgovarali na matičnom odboru treba uzeti u obzir svakako interese poslodavca i naći određenu mjeru kako bi oni bili spremni za ovu promjenu, te stoga ćemo vrlo vjerovatno ako ne kolege onda mi djelovati amandmanski kako bi naravno ukalkulisali i ono što su i interesi poslodavaca u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:27:57)

Zahvaljujem, uvaženi poslaniče Božoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Sada prelazimo na prijavljene za diskusiju i molim koleginicu Jelenku Andrić da uzme riječ, a kolegu Mihaila Anđušića da se pripremi.

Izvolite.

JELENKA ANDRIĆ (17.07.24 11:28:20)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene koleginice i kolege poslanice, poštovani građani i građanke Crne Gore,

Danas je pred nama još jedan predlog zakona većine konkretno kolege Božovića i ono što bi svako trebalo da zna da Pokret Evropa sad će uvijek podržati sva ona zakonska rešenja koja znače bolji životni standard građana i građanki Crne Gore. Juče smo u Skupštini imali priliku da slušamo sa raznih adresa koliko zaista svaki politički subjekt brine o pravima građana. Međutim, ovo zakonsko rješenje koje je danas pred nama negdje nam govori da to i nismo činili baš tako često u prethodnom periodu. Osvrnuću se na ono što je kolega Božović u samom uvodu kazao, a to je da vrlo često se ti ugovori na određeno daju i onda kada zakon ih ne predviđa. E to je ono što zovemo zloupotrebom ovakvih ugovora i to je ono što je zapamtilo crnogorsko društvo. Dešavalo se, uvažene kolege i koleginice, da neki ljudi u prosvjeti rade i po 14 i po 17 godina na ugovore na određeno i vjerujte neki od njih i danas na iste te ugovore drže časove. Zašto je to tako hajde da pitamo svi zajedno one koji su donosili takve politike. Ovo zakonsko rješenje je u skladu sa praksom Evropske unije i samim tim kao država koja je skoro dobila pozitivan IBAR moramo težiti upravo Evropskim praksama. Šta konkretno znači ovaj Predlog izmjene Zakona o radu? Pa, mišljenja sam da može u mnogome smanjiti taj okvir za manipulaciju zloupotrebu bilo od strane poslodavca, bilo od strane nekog nadređenog nevidljivog koji je često omladinu Crne Gore tjerao preko granice. Navešću samo jedan primjer jedne svoje koleginice koja je poslije tri godine rada u školi kao profesorica matematike napustila istu i pošla u Njemačku i danas tamo radi i možda je napravila i pravi potez jer tamo je neko cijenio njen rad. Danas je ona stalno zaposlena u Njemačkoj, a ja govorim o kadru koji je deficitiran u Crnoj Gori. Svaka škola ima manjak profesora ili nastavnika matematike, svaka apsolutno svaka crnogorska škola. Dakle, ovo zakonsko rješenje smanjuje onaj okvir vremenski sa 36 na 24, ali to neće biti dovoljno. Isto ovo smo imali kolega Božoviću i u prethodnom periodu pa smo neki od nas radili i deset godina po istom ovom zakonu. Moramo zbilja obezbijediti sve mehanizme zaštite ovih ljudi koji rade na ugovore o radu na određeno vrijeme da se ne bi istim manipulisalo.

Juče smo govorili mnogo o radnicima u Crnoj Gori, govorili smo koliko brinemo o njihovim pravima, govorili smo i pozivali se na ona vremena od '90-ih, tranzicije čuvene tranzicije kada je samo u našem Bijelom Polju kako je juče istakla koleginica Nedović više od 12.000 ljudi ostalo bez posla. Ti ljudi neki danas odlaze u penziju, neki su juče stekli uslove za penziju, a neki još uvijek nisu. Neki od tih ljudi i dalje rade na ugovor o djelu. Penziju će dočekati upravo tim ugovorima.

Ono što crnogorsko društvo mora da uradi je da apsolutno prestane da trguje ljudskim životima. Juče smo slušali zaista jasne stavove kada je Fond "Stan za sve" u pitanju i negdje brigu za crnogorske građane i građanke, a onda smo zaboravili šta smo samo nekoliko mjeseci prije govorili o istim tim temama kada se pričalo o penzionerima. Kazali smo da ako mogu nešto da uradim ja ću uraditi to pa nema veze da li će to biti

najbolje rešenje. Kada smo govorili o penzionerima nije nam bitna bila ona cifra od 70.000 penzionera već ona druga srazmjernih i ako sam sigurna da Ministarstvo rada i socijalnog staranja će u narednom periodu učiniti sve da se i potrebe ovih penzionera stave u ravnopravan položaj sa ostalim penzionerima Crne Gore. Ne sumnjam da će prava radnika uz ovu većinu zaista biti zaštićena i da ono što su predizborna obećanja Pokreta Evropa sad, a tiče se upravo minimalne penzije koju smo povećali ovog usklađivanja koje slijedi, kao i onog sedmočasovnog radnog vremena i minimalne plate od 700 eura nešto što je izvjesnost za crnogorske građane i nešto što ćemo u ovom domu svi podržati. Svakako za kraj ovog svog uvodnog izlaganja prosto smatram da ne treba puno ni dužiti na ovu temu jer ne vidim ko ne bi glasao za ovakvo zakonsko rešenje koje će dati povoljnije uslove za radnike Crne Gore.

Želim da istaknem par podataka iz Monstata, da je u Crnoj Gori trenutno najmanja stopa nezaposlenosti i da je to negdje rad svih vlada od 30. avgusta na ovamo i to je činjenica. Evo da podsjetimo građane, da je stopa nezaposlenosti 2010. godine bila 19,7, pa 2012. godine opet 19,7, pa 2014. godine 18, 2020. godine 17,9. Danas je ta stopa nezaposlenosti 11,9. To je ono što svakako nije nešto čemu teži Evropa sad. Mi smo vama obećali, dragi građani i građanke, punu zaposlenost i sve dok ne bude tako nećemo stati. Zahvaljujem, predsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:35:02)

Zahvaljujem, koleginice Andrić.
Sada molim kolegu Mihaila Anđušića da uzme riječ, a kolegu Borisa Bogdanovića da se pripremi.
Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (17.07.24 11:35:17)

Hvala, potpredsjedniče Pejović.

Drago mi je što danas i na ovaj način imamo priliku da razgovaramo o temi izmjene zakonskog rješenja kakav je Zakon o radu. Na žalost, hajde da kažem, u sređenim sistemima zakonska rešenja iz domena socijalne politike kakav je Zakon o radu, Zakon o penzijsko-invalidskom osiguranju iziskuju ozbiljnu inkluziju, iziskuju ozbiljan dijalog socijalnih partnera, bez obzira na, hajde da kažem, obim izmjena koji se tiče tog zakonskog rješenja. Kakva god izmjena njega pratila ono iziskuje zaista ozbiljan dijalog, prije svega, socijalnih partnera, da ne govorimo o privredi i o svim drugim stejt holderima u tom procesu. Zbog toga mislim da nastavljamo jedan loš trend ad hoc izmjena ozbiljnih zakonskih rešenja. Kada govorimo konkretno o ovom zakonskom rešenju i konkretno o izmjeni koju mogu pozdraviti u dobrom dijelu zaista mislim da ako se neko odlučio na taj korak to je bila prilika da razmotrimo i još neke stavke u okviru ovog zakonskog rešenja. Ako u okviru 15 dana koji su nam ostali do redovnog zasijedanja već posežemo za aktivnošću izmjene Zakona o radu mislim da je tu bilo još puno manjkavosti iz prethodnog sistema, prethodnih vlada itd. na kojima smo mogli da poradimo. Isto tako smatram da se svi možete složiti sa tom činjenicom iz tih razloga donekle indikativna može biti samo fokus na ovu izmjenu. Želim da vjerujem, naiskrenije želim da vjerujem, s obzirom na to da dolazi od kolega iz SNP-a da imaju dobru namjeru kada je u pitanju ova izmjena. Na kraju krajeva kao što ste i sami kazali ovakvu odredbu zakona smo imali u jednom ranijem periodu, ona je nakon toga vraćena. Ima i jedna i druga opcija svojih prednosti i nedostataka vi to dobro znate. Kako će se to pokazati u praksi viđećemo, ali zašto kažem želim da vjerujem i vjerujem da imate dobre namjere, ali ono što je faktičko stanje na terenu nam ne pruža situaciju da budemo optimisti po pitanju, hajde da kažem, čistih namjera možda nekog drugog iz Vlade po ovom pitanju. Zašto? Siguran sam da izmjena ovog zakonskog rešenja u dobroj mjeri će obezbijediti produktivnost onoga što trenutno na terenu imamo kao stanje, a to je partijskog zapošljavanja koje razara javni sektor u poslednje četiri godine. Mislim da će ovo u mnogome olakšati situaciju u pojedinim javnim ustanovama, javnoj upravi, lokalnim samoupravama i državnim preduzećima. To će biti ozbiljna prohodnost da neko mnogo ranije nego što je planirao realizuje neke svoje planove kada je u pitanju partijsko zapošljavanje, to tvrdim. Na terenu vas demantuju konkretne brojke i primjeri u velikom broju državnih preduzeća, primjeri u javnom sektoru, odnosno javnoj administraciji i takođe u lokalnim samoupravama đe je u dobrom dijelu lokalnih samouprava trenutno dragi građani imate situacije da usljed nedostatka administrativno-tehničkih i prostornih kapaciteta se poseže za iznamljivanjem privatnih objekata kuća itd. kako bi se smjestila glomazna administracija. Zaista imate nevjerovatne primjere na terenu za koje evo ni ja nisam vjerovao da se mogu dešavati u ovolikoj mjeri u ovolikom obimu.

Kada govorimo i o stavci vezanoj za smanjenje nezaposlenosti, dakle, veoma je jednostavno tu stavku razobličiti na današnji dan. Dakle, ukoliko ste vi u poslednje četiri godine zaposlili 15.000 ljudi u javnom sektoru, a da je jedan broj mladih ljudi o kojima pričamo bez obzira na to da li je to posljedica nekih ranijih činjenja nekih prethodnih vlasti itd. pošlo i sa sjevera iz centralnog dijela iz južnog dijela naše zemlje vi

vrlo lako možete doći do računice da se mora smanjiti ta stopa nezaposlenosti, pritom najopasniji momenta u svemu tome je što 80% tih zapošljenja novih zapošljenja je vezano za javni sektor. Znate, možda nekome ovo zvuči kao ponavljanje neke priče kao floskula, ali tvrdim vam da ćete vrlo brzo doći u situaciju kao što će recimo doći jedno ozbiljno preduzeće koje ima monopol na tržištu, a to je recimo Rudnik uglja Pljevlja koji se drži sve ovo vrijeme da može da funkcioniše iz razloga što ima dobrim dijelom monopol na tržištu, ali sva ta činjenja koja se tiču onih brojki o zapošljavanju od preko 500 ljudi do nekih drugih aktivnosti su uslovili da recimo u ovoj godini kad imate najavu ministra o projektu izmještanja toka rijeke Ćehotine oko pauze vezane za rekonstrukciju Termoelektrane Pljevlja i oko nezgodnog dijela sezone koji nalazi će stvoriti ovom preduzeću u ovoj godini takvu situaciju da sve ovo što se činilo u prethodnom periodu će ih sačekati u najgorem mogućem ekonomskom i finansijskom momentu i da ćemo u praksi imati situaciju na koju smo ukazivali, da će se vrlo brzo desiti da pojedina preduzeća će doći u kolaps. Ne da će sići sa zelene grane, ne da će poslovati sa gubitkom nego da će imati ozbiljne probleme. Dakle, takvu situaciju na terenu imate u preduzećima o kojima smo i ranije govorili kao što su CEDIS, kao što je Elektroprivreda, kao što je Solar, kao što je Pošta đe ovih dana vi recimo imate nalaz upravne inspekcije da je tamo nezakonito zaposlen veliki broj ljudi i znate što piše u nalazu da ti zaposleni koji se moraju vratiti sa posla su u obavezi u narednom periodu da vrate novac koji su primili kao plate. Zaista želim da pitam ljude koji su odgovorni za ovakve aktivnosti i ovakva činjenja koja je bila nužda i potreba da svjesno na ovaj način sebe dovodite u problem i kršite na ovaj način zakon. To su neke stvari koje siguran sam ovo zakonsko rešenje za koje kažem da želim da vjerujem da neko ima dobre namjere će samo nekim grupacijama koji su navikli na ovaj način da funkcionišu da olakša ovo partijsko zapošljavanje o kome govorim. To je jedno.

Kada govorimo o Zakonu o radu kazao sam u koji spektar to spada, kakav spektar ozbiljnih zakonskih rešenja spada. Znate kako sve ono što pominjemo i u smislu dilema koje smo imali vezano za neradnu nedelju i za skraćenje broja radnih sati. Ne bismo imali potrebu da posežemo ni jednom od tih aktivnosti ukoliko bi na kvalitetan način poštovali Zakon o radu i na današnji dan i u vladama koje su vodile partije koje je vodila partija kojoj ja pripadam. Ukoliko bi vi obezbijedili da se poštuje zakon na pravi način i sprovodi Zakon o radu konkretno govorim vi tamo radnicima vrlo precizno obezbjeđujete i na radnu neđelju i slobodan broj radnih sati i mnoge druge stvari. Kako se vrši nadzor i obezbjeđuje kvalitetan nadzor nad sprovođenje Zakona o radu. Tako što jačate ono što su inspekcijski nadzori, a šta na današnji dan imamo u tom dijelu. Mislim da je to jedno od najzabrinjavajućih trenutno stvari koje imamo sa nivoa Vlade kad je u pitanju rasulo u pojedinim institucijama. Da li vjerujte da je neko dobio ideju koju je vjerovatno negdje vidio kroz neku dobru praksu, da li neko ima neke posebne interese za to ili ne ne želim da ulazim u to, ali je Vlada na nekoj od prethodnih sjednica ukinula Upravu za inspekcijske poslove. Dakle, ne želim da ulazim u to vidio sam da su namjere vezane za izmjenu koncepta funkcionisanja Uprave za inspekcijske poslove. Pa neko je rekao da to možda treba da funkcioniše na način što će inspektori biti pripojeni ministarstvima kako je nekad bilo i moguće da je to ispravan potez, ali šta se desilo nakon toga. Dakle, neko je ovaj poriv dobio deset dana pred turističku sezonu, ukinuo je Upravu za inspekcijske poslove, ostavio je na stotine neriješenih pitanja đe će ti ljudi da idu, ko se đe rasporedio, đe je ko pošao. Imate situaciju da sjutra dan upravna inspekcija i Upravni sud mogu da ponište gomilu rešenja vezanih za funkcionisanje ovog organa. Na današnji dan inspektori koji treba da su dolje na primorju i da vrše nadzor u svim sverama inspekcijskog nadzora njima danas nema formalno-pravno ko da potpiše nalog. Sjutra može to da obori upravna inspekcija ili neko. Ima, ima radi, ali može li neko sjutra da postavi pitanje. Dakle, ovih dana se samo brinu zaposleni u Upravi za inspekcijske poslove, pitajte njih, đe ću ja da pripadnem kom ministarstvu, hoćemo li mi da ostanemo u ovoj zgradi, mogu li ja da idem danas oće li mi neko potpisati putni nalog da idem da radim svoj posao. Znate li šta je posljedica svega toga? Posljedica svega toga je poražavajući podatak da Ministarstvo finansija usljed turističke sezone, na početku turističke sezone ima manju naplatu PDV-a od planiranog za oko 6%. Čuo sam pojašnjenje da je to posljedica toga što se izvršio ogroman povraćaj PDV-a iz prethodnog perioda, ali vjerujte danas i onako nesređeno stanje i nedostatak kapaciteta kada je u pitanju inspekcijski nadzor nam je omogućavao da u prethodom periodu smo tanki po tom pitanju, a možete misliti u ovoj situaciji đe ti ljudi ne znaju kako danas funkcioniše njihova institucija đe će biti sjutra, ko im je nadređeni, da li više direktorica te inspekcije, odnosno tog organa ima ovlašćenja da im potpisuje radne naloge i šta god još. Dakle, samo hoću da govorim o jednom detalju, a to je ta neozbiljnost u Vladi da se ad hoc donese neko rješenje, a da se kasnije bavimo problemima i da se fatamo kasnije oko nekih drugih stvari zašto je nešto loše urađeno i zašto nije. U svakom slučaju, mislim da mi na snazi imamo i to sam negdje rekao kroz diskusiju, dakle, vidim da to preovladava u javnosti, najiskrenije vam to govorim. Dakle, ljudi primjećuju da sve ono, nemam problem ovdje da kažem, za bilo koju lošu aktivnost ili nešto što je bilo loše u funkcionisanju vlada koje je vodila moja partija, da ovdje to kažem iz punih usta. Zaista to nemam i to uvijek kažem u svojoj diskusiji, ali vjerujte da je utisak ukupne javnosti da sve te neuralgične tačke koje su se vezale za DPS i njihove koalicione partnere koje se tiču zapošljavanja, koji se tiču rukovođenja državnim preduzećima i tako dalje da je to na današnji dan puta tri, vjerujte mi, i u dijelu loklanih samouprava i u dijelu upravljanja državnim preduzećima i u dijelu javnog sektora. U svakom slučaju ja kažem, želim da vjerujem da neko ima dobre namjere, u praksi ćemo vidjeti kako to izgleda, u svakom

slučaju u koliko mi danas imamo sistem, odnosno Vladu u okviru koje ne možete da obezbijedite neke elementarne stvari koje se tiču određenih ministarstava, kao što je recimo situacija u poljoprivredi gdje imamo pojašnjenje ministra ili ministarstva da jednostavno poljoprivredni proizvođači moraju sami da se pobrinu da riješe svoje probleme, odnosno da bolje planiraju, jer ministarstvo im ne može pomoći, to je jedno. U koliko imate situaciju da resorni ministar sporta kaže nekom savezu da sami trebaju da se potrude da nađu sredstva da pođu na neko prvenstvo, na neki kvalifikacioni turnir, ukoliko imate situaciju da ne može ministar finansija da vam kaže šta će se desiti sa penzijama sjutra dan i hoće li se ukinuti doprinosi za PIO ili će biti duplo manji, ja zaista ne mogu da očekujem da mi možemo o ovim nekim stvarima na ozbiljan način da se pozabavimo, jer u pitanju su vjerovatno loše namjere iz dva pravca. Jedan je nedostatak kapaciteta, znanja i stručnosti da se bavite ovim problemima, a drugo je taj partijski pritisak koji visi iznad glave svakog pojedinčanog funkcionera koji se bavi ovim praktičnim problemima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:47:37)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
U ime predlagača prvo kolega Božović, izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (17.07.24 11:47:47)

Osvrt na jedan dio izlaganja kolege Anđušića. Naravno da ovo nije motivisano nikakvim partijskim zapošljavanjem niti ima veze sa time. Ovaj zakon je u proceduri, ako se ne varam, od 05.maja. Ovo govorim u onom dijelu gdje ste kazali da je možda trebalo da obavimo neke konsultacije, bilo je dovoljno vremena u koliko vi imate neku ideju za neko amandmansko djelovanje i smatrate da treba nešto da se promijeni, imali ste dovoljno vremena da djelujete, imate i sad nije kasno, ali me čudi da od vas dolazi, da postoji kod vas ta sumnja vezano za partijsko zapošljavanje ako se zna da ste vi tvorci tog koncepta, da je iz vaše partije dolazila ona čuvena rečenica - jedan glas četiri zaposlena i tako dalje. Sad vi izražavate sumnju na osnovu ovoga našega predloga da li je suštinski i osnovni motiv to da mi želimo ljude partijski da zapošljavamo. Kolega Anđušiću, ja vjerujem da i Vaša partija kao i sve druge ostvaruje podršku u biračkom tijelu, odnsono na samim izborima na osnovu programa koji nudi. Ovo je bio našeg programa na poslednjim parlamentarnim izborima, mi smo obećali ovo građanima. Ne znam na osnovu čega drugoga mi možemo da računamo da će nam građani dati podršku osim na osnovu našeg programa. Tako da ovo nikakve veze nema sa partijskim zapošljavanjem, ali apsolutno. Zakon je bio dovoljno dugo u proceduri da je moglo nešto da se izmijeni ako smatrate da treba. Uostalom, ovo je bilo dio pravnog sistema kada ste vi bili dio vlasti. Je li tada to imalo veze sa partijskim zapošljavanjem? Toliko. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:49:16)

Zahvaljujem, kolega Božoviću.
Pravo na odgovor ima kolega Anđušić. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (17.07.24 11:49:23)

Ja sam Vam kazao da najiskrenije želim da vjerujem kad to dolazi sa Vaše strane da imate dobru namjeru. Iznio sam ono što imamo kao faktičko stanje na terenu. To je nešto što mi ne uliva nadu da to sjutra u praksi može da da rezultate. Kada sam govorio o potencijalnom dijalogu i izmjenama, ja sam se bazirao na socijalne partnere. Ipak nismo mi adresa do kraja, jesno u ovoj finalnoj fazi amandmanskog djelovanja, ali vi ste trebali da konsultujete socijalne partnere, trebali ste da konsultujete sindikate, privrednike, trebali ste ministarstvo, trebali ste da mnogo više vremena potrošite za izmjene nego što je to slučaj, saglasan sam da se radi o manjim izmjenama i pazite teza da smo mi nekad imali takav koncept ne ide u prilog tome da smo se mi bavili partijskim zapošljavanjem, jer upravo smo mi ti koji su povećali ovaj period na 36 mjeseci. Tako da u tom trenutku smo se ipak vodili nekim odgovornijim principima nego što je ovo. Dakle, da nije tako neko ih ne bi na današnji dan vraćao. Ne želim da ulazim u tu vrstu polemike zaista.

Znate, ako će biti nakon četiri godine od 30.avgusta svakog dana odgovor na ovako jasnu argumentaciju koju ja dajem ovdje i na način na koji razobličavam funkcionisanje u državnim preduzećima i u javnoj upravi - a šta ste vi radili prethodnih nekoliko godina, ja mislim da to je katastrofalan pristup. Vjerujte, građani to svakog dana vide. Hoće li to da bude argument i narednih 30 godina? Dakle, četiri godine je prošlo,

preuzeta je odgovornost na svim nivoima, toga više nema. Ako će da se prave rezultati to ne može više da bude argument. Znate, u međuvremenu toliko se toga zbilo da je narod oguglao na svaki detalj. Znate li koliko je u međuvremenu od predmetne afere koju ste Vi pomenuli bilo afera u tom smislu? Koliko smo afera svjedočili i snimaka od strane aktuelniih funkcionera i predsjednika partije gdje imamo audio i video snimke u okviru kojih oni nude određene funkcije određenim ljudima koji su došli na razgovr za posao u koliko podrže njihovu partiju, tako da tih primjera je vjerujte na desetine i u tom smislu je već to pase priča do te mjere da, kažem Vam, u koliko dalje nastavite da Vam argumentacija bude - a šta ste vi radili 30 godina, ja mislim da je to put koji Vas ne vodi nigdje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:52:03)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Imamo prijavljeni komentar poslanika Pižurice na Vaše izlaganje.
Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 11:52:13)

Kratko bih se osvrnuo na neke djelove Vašeg izlaganja.

Prije svega želim da kažem da inspekcijski poslovi u Crnoj Gori rade u punom kapacitetu trentno, tako da tu nema zastoja. Ono što želim još jednom da nešto prokomentarišem sa Vama, a to je rad inspekcijskih poslova u prethodnom periodu, naročito Inspekcije rada. Rad inspektora Inspekcije rada je veoma složen i veoma težak, naročito u vremenu gdje nema u velikom broju firmi nema elektronske evidnecije dolazaka i odlazaka sa posla. Zbog svega toga ja sam bio veliki protivnik uvođenja radne nedelje, to znate svi, jer je veoma, čak i ako ima inspektor volju da to dokaže veoma je teško, brisanjem podataka, prepravljanjem evidencija u firmama gotovo je nemoguće dokazati da neko nije koristio taj dan nedeljnog odmora. Taj zakon je uveden u vrijeme Vlade Duška Markovića i ja sam bio veliki protivnik da se to vrati.

Ono što želim da Vam pokažem i ovu tabelu koju je pokazala koleginica Jelenka, nešto što je mogla inspekcija da radi u prethodnom periodu, a naročito u vrijeme vladavine Demokratske partije socijalista nije radila. Stopa nezaposlenosti je odmah pala poslije izglasavanja programa Evropa sad 1. Šta Vam to govori? To Vam govori da je veliki broj radnika u Crnoj Gori radio neprijavljeno ili na minimalni iznos zarade. Vi to dobro znate. Ja sam siguran da su svi imali primjer da su čuli da neko radi neosigurano, da je njemu poslodavac kao benefit rekao bićeš osiguran i kao uslugu zaposlenom dali i rekli bićete, zamislite, nešto što je zakonska obaveza poslodavci su predstavljali kao benefit. Rijetke firme su osiguravala zaposlene na puni iznos zarada. Siguran sam da ste Vi u svom okruženju imali to da neko kaže, e osiguran sam na puni iznos zarade, to je bio kao benefit nad svim benefitima. Benefit što se ispoštovao zakon. Onda je malo, ne znam koju riječ da upotrijebim neobično da se Vi ovoliko brinete za Fonda PIO. Ti ljudi koji su 20 godina radili neprijavljeni ili su radili na minimalni iznos zarada, oni nemaju čemu da se nadaju, njihova penzija je minimalna. Oni su bili zakucani na onu penziju koju ste vi davali, koju je davala Vlada od 100 i nešto eura. Na to su bili prinuđeni zato što su radili neosigurani ili osigurani na minimalni iznos zarada.

Što se tiče naplate poreza, prihodi budžeta za šest mjeseci u 2024.godini iznosili su 1.309 miliona, što je u odnosu na isti period prethodne godine veće za 72,7 miliona ili 5,9%. U poređenju sa planom za period januar - jun prihodi Budžeta su veći za 75,4 ili 6,1 milion. Pošto vidim da ste se javili, gospodine Anđušiću, da mi odgovorite na komentar.

Molim vas da mi kažete da li ste nekad čuli da neko kaže prijavljen sam na minimalac i koliko je toga manje poslije programa Evropa sad 1 i podsjetiću vas 27 poslanika Demokratske partije socijalista je glasalo protiv tog programa.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 11:56:05)

Zahvaljujem, kolega Pižurica.
Odgovor na vaš komentar ima kolega Anđušić, izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (17.07.24 11:56:11)

Hvala, kolega Pižurica.

Ja zaista volim da polemišem sa vama na ove teme, jer uvijek provučete kroz svoju diskusiju neku crtu koja dolazi iz realnog sektora u kome ste i to se vidi. To se vidi onda čim uđete u javne finansije i spektar onoga što je odbrana programa Evropa sad 2, tu već argumentacija postje mnogo tanja. Saglasio bih se sa vama oko ovog dijela koji se tiče manjkavosti kada je u pitanju inspekcijski nadzor i poštovanje Zakona o radu i u periodu dok smo mi bili na vlasti. Usaglasio bih se i te kako i zbog toga često to forsiram kada govorim o državnom aparatu i o sistemu. Za moj pojam, kao ekonomiste uloga Uprave za inspekcijske poslove je jedna od možda najvažnijih uloga trenutno u ukupnom državnom aparatu. Da mi imamo ojačanu tu instituciju, da imamo instituciju koja funkcioniše na pravi način koja ima dovoljan broj inspektora, tržišnih inspektora rada turističkih i svakih drugih prosvjetnih, mislim da bi ovaj sistem bio mnogo sređeniji.

Siguran sam da je veliki broj preduzeća nakon sprovođenja programa bio prinuđen da reguliše to pitanje. Da li smatrate da na današnji dan ne postoji više preduzeća koja mogu da zaobiđu sve ovo, naravno da postoji vi to znate isto tako. Uvijek će se u našem sistemu naći te rupe i ogroman je broj preduzeća koji danas isplaćuje ozbiljnih preduzeća u Crnoj Gori koji svojim radnicima danas isplaćuje na ruke plate i dalje imate zakonske rupe koje to mogu da im omoguće.

To je jedno, sa druge strane znate li šta su doveli ovi trendovi o kojima govorite nakon izglasavanja Program Evropa sad 1, doveli su do mnogo opasnih stvari u ekonomiji da vi imate trendove prelaska iz privatnog u javni sektor. Zato što su radnici su uvidjeli da preko partijskog zapošljavanja lakše mogu da dođu do nekog radnog angažmana, vi na današnji dan recimo u Glavnom gradu imate službenika sa visokom stručnom spremom prosječnog samostalnog savjetnika, koji prima 1000 eura, vjerovali ili ne, to je bio nekad pojam plate u Crnoj Gori, je li tako. Vi realno u privatnom sektoru u firmi u kojoj radite, je možda realna plata za nekog visokoškolca koji radi kao treći računovođa u toj firmi je 700 - 800 eura, to će vam reći svaki privrednik na današnji dan, da je to shodno onome što je njihova dobit i njihovo funkcionisanje, neka realna plata. E to je omogućilo da imate jedan opasni trend, da imamo trendove prelaska iz privatnog u javni sektor, to su mnogo opasne stvari i vidjećete svi ćemo biti ovdje vidjećete na šta će to da izađe kroz nekoliko godina.

Ja sam ukazivao samo na te trendove, vjerujte nemojte da ulazimo u dio koji se tiče inflacije koja je postala u jednom momentu je bila galopirajuća pa smo nalazili različite ekonomske termine, ona sad postaje hronična jer je jednostavno neizdrživo uz ovakav program da i ja vam sad odmah kažem. Nikad neću podržati ni jedan program koji dolazi bez analize koja je izostala i u tom periodu kada govorimo o fiskalnom uticaju i o svemu onome što su nejasnoće koje imamo u startu.

Dakle, da vam ne navodim sve one primjere da vi zbog takvih činjenja na današnji dan imate ne znam. Prije neki dan sam pošao u Nacionalni park Durmitor ulaznica je pet eura, neko ja sa tri eura povećao na pet, ili sa tri i po eura na pet eura. Juče su na bazenu u Podgorici povećali cijenu na četiri eura.

Ja vam govorim da ne postoji pora u našem sistemu privrede i društvenog života ili bilo đe, đe nijesu cijene polećele u nebo to su ti efekti i kada govorimo o ovim pozitivnim efektima ne možete nikada kompletnu sliku realnu ako ste realni računam da jeste dati ukoliko uzmete ove faktore, a oni su podsjetnica upravo programa koji ste izglasali.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:00:22)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću, sada molim kolegu Borisa Bogdanovića da uzme riječ, a kolegu Borisa Mugošu da se pripremi, a nakon toga molim koleginicu Sonju Milatović, takođe da se pripremi. Izvolite.

BORIS BOGDANOVIĆ (17.07.24 12:00:38)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejoviću.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu naših kolega iz Socijalističke narodne partije Crne Gore. Dakle o jednom predlogu akta čija je namjera da ovo trajanje vremena zaposlenja na određeno smanji sa tri na dvije godine i da spriječi manipulaciju sa ovim periodom na način što se izigrava zakon zaključivanjem ugovora sa periodičnim prekidima ili najednostavnije rečeno rekao bih da je ovaj Predlog zakona šamar u lice svim onima koji su navikli na izigravanje zakona. Mislimo da je zaista dosta i dovoljno igranja i igrica sa zaposlenima i sa građanima Crne Gore, mislimo da je zaista dovoljno dvije godine za dokazivanje da nakon toga slijedi jedna trajna stabilnost i sigurnost.

Međutim, dok danas razgovaramo o ovom predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, mislim da je zaista prava prilika da se prisjetimo svih onih radnika koji su radili pod sumnjivim okolnostima kod sumnjivih preduzetnika, kod sumnjivih biiznismena, svih onih radnika kojima je prijećeno da će ostati bez posla zbog njihove političke opredijeljenosti ili političke neopredijeljenosti, svih onih radnika koji su ostali bez

posla kod talentovanih preduzetnika koje su svoje biznise gradili u saradnji sa kriminalnim klanovima i sa licima koji su se krili iza kodnih imena, da se prisjetimo svih onih radnika koje su u preduzećima koje nose oznaku jednog zaposlimo a četvorica se nadaju ili šikanirani, proganjani i ostavljeni bez posla samo zato što su se odlučili određenoj političkoj garnituri reći ne. Ja zaista mislim da je upravo ovaj zakon za njih i iz tog razloga podržavamo Predlog zakona naših kolega ne samo zato što se borimo za prava radnika, nego zato što se borimo za prava svih građana Crne Gore.

Sjećate li se, poštovani građani Crne Gore, kada smo predložili obezbjeđivanje besplatnih udžbenika za sve osnovce govorili su da je to magla politika, da država Crna Gora baca milione na udžbenike koji će biti zaboravljeni poslije prve školske godine, da izvodimo iluzije i mađioničarske trikove za mase? A šta smo mi, poštovani građani Crne Gore, na kraju uradili? Obezbijedili besplatne udžbenike za sve osnovce koje danas imamo u svim učionicama širom Crne gore i ti besplatni udžbenici na stolovima naše djece, svjedoče o porazu onih koji su nas pokušavali spriječiti u donošenju ove odluke.

Kada smo, poštovani građani Crne Gore, predložili obezbjeđivanje dječjih dodataka, ponovo su proroci propasti tvrdili da to nije moguće, da je to san iz kog ćemo se vrlo lako i vrlo brzo probuditi, da djeca volševno treba da uče da se brinu o sebi, a što smo mi počtovani građani Crne Gore na kraju uradili, obezbijedili dječje dodatke za svu djecu Crne Gore.

Kada smo, poštovani građani Crne Gore, predložili povećanje naknada za novorođenčad sa109, na 900 eura, a odmah nakon toga i novi progresivni model naknada za novorođenčad koji podrazumijeva 1000 eura za prvo rođeno dijete i 1.500 eura za drugo rođeno, 2.000 eura za treće rođeno, 2.500 eura za četvrto rođeno i svako naredno u ovom Parlamentu se digla i kuka i motika.

Govoriše kako pravimo rupe u Budžetu, kako smo ekonomske neznalice, a šta smo mi poštovani građani Crne Gore na kraju uradili, stavili smo novac tamo dje su gladna usta, obezbijedili ozbiljan finansijski zamajac, svakom roditelju i svakoj porodici u Crnoj Gori i poželjeli dobrodošlicu svakom novom životu.

Kada smo, poštovani građani Crne Gore predložili vraćanje naknada za majke sa troje i više djece nastao je stampedo kao da smo najavili smak svijeta i šta smo mi na kraju uradili, slušali smo majke, a ne one koji su mislili na sopstvene džepove i na sopstvene bankovne račune. Danas svaka uplata na računima majki svjedoči o porazu onih koji su milili isključivo na sebe. Danas majke, koje su bile zaboravljene, koje su bile prevarene, koje su bile zapostavljene, danas su uvažene i poštovane.

Nakon toga, poštovani građani Crne Gore, podigli smo naknade za sva staračka domaćinstva u Crnoj Gori i tu nijesmo stali nego smo predložili novi zakon kojim ćemo makar malo ili djelimično obeštetiti bivše radnike Drvoprerađivačke industrije uplata na njihovim računima po 12.000 eura.

Zamislite, poštovani građani Crne Gore, bivši radnici Drvoprerađivačke industrije koji su negdje ostavili svoj znoj, trud i rad u fabrikama i šumama su volševno ostali bez posla, kada je bivša vlast prodala Vektru Jakić za mizernih 100.000 eura Draganu Brkoviću i to je naravno bilo malo, nego su tog čovjeka proglasili za gospodara Pljevaljskih šuma na 30 godine, zato što su to bile naravno aktivnosti za potrebe samog vrha kriminalne piramide.

Naravno, to nije bilo dovoljno poštovani građani Crne Gore, nego su mu obezbijedili dozvolu da na godišnjem nivou može da posiječe 138.000 metara kubnih drveta što mu obezbjeđuje zaradu između 10 i 40 miliona eura.

Dakle, dobro ste čuli, poštovani građani Crne Gore, jedno preduzeće prodato trajno za 100.000 eura, a to preduzeće tom vlasniku konkretno Draganu Brkoviću, obezbjeđuje zaradu na godišnjem nivou od 10 do 40 miliona eura, e to je bila matematika na njihov način, matematika magija a ne brojeva, matematika moćnika, matematika koja zaboravlja ljude, koja zaboravlja radnike, koja zaboravlja poštenje, e mi se borimo svi zajedno za onu drugu matematiku, matematiku pravde, matematiku koja računa sve, matematiku koja računa radnike, koja računa građane Crne Gore ne samo profiti i prevare.

Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:07:22)

Zahvaljujem, kolega Bogdanoviću.
Sada riječ ima poslanik Boris Mugoša, izvolite.

BORIS MUGOŠA (17.07.24 12:07:32)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.
Uvažene koleginice i kolege, poštovani građanke i građani,
17.jul 2024.godine, ja ću se baviti onim što se trenutno dešava i počeću sa predlogom uvaženih kolega, odnosno kolega i koleginica iz SNP-a, ja sam ga juče i podržao na nadležnom skupštinskom odboru.

Uradićemo to i kad bude glasanje uz određene stvari koje treba korigovati o čemu ću govoriti u narednih par minuta.

Međutim, počeću s tim da i kad sam bio dio vlasti, a davno sam bio od 2018. do 2020.godine u ovom Parlamentu, a i kad sam dio opozicije u prethodnih četiri godine sam govorio i jednima i drugima iz izvršne vlasti, a i kolegama poslanicima nemojte statističke podatke baš tako da prezentujete, jer postoje ljudi koji malo bolje razumiju suštinu te statistike, a i postoje ljudi koji žive i ne interesuje ta statistika, jer ništa ne utiče na život i tada sam govorio nemojte previše da se hvalite sa rastom BDP-a i tadašnjoj Vladi i vladama nakon 2020. sa stopama nezaposlenosti, a statistika je čudna. Jer to ne znači ništa građanima jer nije povećalo standard. To što raste BDP je dobro za jednu priču razvojnu, ako se uđe u strukturu vidjeće se da to nije posljedica razvoja nego nekih drugih stvari. Isto kao i stopa nezaposlenosti sad je super, što je na tom procentu kad se uđe malo u statistiku zbog čega je tako kad se razdvoji zapošljavanje u javnom sektoru i zapošljavanju u privatnom sektoru, kad se govori o promjeni metodologije koja sad neke ljude koji su prije tretirani kao nezaposleni sad ih više tako ne tretiraju itd. nemojte to da radite. Jer, čovjek koji sluša kad pođe u prodavnicu butik kod frizera, kad pozove vodoinstalatera, kad mu se pokvari auto itd. njega ova priča nervira. Zato što je na neki način ponižavanje njegovog standarda, jer mu pričate bajke. Ali o tome ću malo više o standardu kada budemo govorili o Zakonu o PIO. Tako, dajmo da se bavimo realnim činjenicama. Prva realna činjenica četiri mjeseca ovaj je zakon u proceduri, kad se hvalimo 44. Vladom puna su nam usta fantastične Vlade. Jedan član je promijenjen u ovom predlogu, četiri mjeseca Vlada ne daje mišljenje, četiri mjeseca Vlada nije u stanju da da mišljenje na jedan član izmjena i dopuna zakona je li to ozbiljno i odgovorno. Znate li da je ovo zakon o radu sistemski zakon koji pogađa najveći broj zaposlenih ne pogađa državne službenike i namještenike, ali je mnogo više zaposlenih koji rade po zakonu o radu i ovo je sistemska stvar? Četiri mjeseca nijesu u stanju da daju mišljenje na jedan član, a znate li zašto to ne radi cinculiraju, pa ako sjutra bude problem u implementaciji reće to su krivi poslanici, a onda ne bih da se zamjere ni poslodavci ni zaposlenima pa onda vagaju itd. Ne, izvršna vlast ima ključnu odgovornost jer ona izvršava zakone koje donosi ova Skupština. Onda mi nemojte pričati pohvalno o nekome o instituciji o Vladi koja ne želi četiri mjeseca da da mišljenje na izmjene jednog člana zakona i ovo nije običan zakon. Zakon o radu koje je donijet krajem 2019.godine, osnovna verzija mu je bila iz 2008, 2011, 2012, 2014.godine, neke sitne izmjene, jer je sistemski zakon. Tada je taj zakon bio kompromis između sindikata i poslodavaca i tada je nama poslanicima sugerisano molim vas, ovo smo jedva dogovorili, trajalo je godinama. Molim vas da vi vašim amandmanima možda iz najbolje namjere samo vodite računa da ne napravite neke ogromne korekcije da ćete poremetiti kompromis između nas. Ja sam i tada rekao da mi nije logično da se za 24 mjeseca povećava na 36 na određeno. Jer poslodavac ako ne može poslije dvije godine da vidi da li im odgovara radnik, kakav je to poslodavac. Ako ti neko radi dvije godine kod tebe, pa zar nije dovoljan period da vidiš da li ti taj zaposleni odgovara ili ne odgovara. Ali, nije baš ovo prepisano rješenje kao što je tada bilo, jer je tada povećano sa 24 na 36, ali u tih 36 su uračunati i rad kod agencija. Jer, je tada bila zloupotreba da su ljudi preko agencija se zapošljavali, pa to nije bilo računato u onih 24 mjeseca i tada se žalilo da neko po tri, po pet godina neko radi na određeno. Ali, kažem ovo rješenje podržavam jer je dobro jer se vraćam na onu činjenicu poslodavac mora za dvije godine da procijeni rad. Nema plotrebe da ga drži tri godine.

Međutim, plostoje dva izazova kod ovakve norme i zbog toga sam sugerisao svima nama da zajednički dođemo do rešenja. Jedini iz kluba pričam znam izvinjavam se, dva izazova su. Ako je nekome na tri godine dat ugovor na određeno, a mi donesemo sad zakone da je na dvije godine, da li po automatizmu a njima je prošlo na primjer dvije godine i četiri mjeseca ugovora na određeno. Da li po automatizmu on dobija ugovor na neodređeno, molim vas da to rasčistimo do donošenja do glasanja u ovom zakonu. Jer, imamo i drugu stvar mogu da tumače sljedeće, ako je neko imao dvije godine i šest mjeseci da mu on sad po novom zakonu da je na dvije godine, pa to je na kraju četiri godine i šest mjeseci. Moramo i to da obratimo pažnju kad budemo glasali. Tako da ta dva izazova da pokrijemo amandmanima do samog čina glasanja i završiću s tim ima još jedan izazov kojeg sad ne možemo da riješimo.

Ima tumačenja poslodavaca meni su rekli, pošto ovdje kaže da ugovor na određeno može najviše 36 sa 24 mjeseca, ali se postavlja pitanje, ako je neko radio kod vas prije tri godine godinu dana, pa ga sad zaposlite, da li mu se računa da može još godinu do 24 ili se onih godinu prije pet uopšte ne računa nego sad ponovo može da radi na dvije godine. Ja vam govorim to su sve izazovi koji tangiraju zaposlene i da znamo da je 70 dana iz postojećeg zakona sad ovim predlogom smanjeno na 60 dana prekida. To je malo nepovoljnije za radnike, jer svaki prekid ispod 70 dana prije bio da se ne računa kao prekid, a sad je smanjena granica na 60 dana.

Da završim s tim, mi imamo u Crnoj Gori suštinski problem tržišta rada i ugovora na određeno. Ugovor na određeno je po zakonu izuzetak, po nas je pravilo, ako pogledate statističke podatke zato vam govorim obazrivo sa statističkim podacima. Prvih šest mjeseci o.g. prijavljenih slobodnih radnih mjesta na Zavodu je bilo 14.100, znate li koliko na određeno, a koliko na neodređeno. Na određeno 12.300, 87% prijavljenih slobodnih radnih mjesta je na određeno, a vraćam se na zakon da je na određeno izuzetak. U praksi, 13% na

neodređeno, na određeno je pravilo, ono što mene zabrinjava zato nemojte da se hvalite sa stopama nezaposlenosti.

U ovoj godini za prvih šest mjeseci je 14.100 prijavljenih slobodnih radnih mjesta. Znate li koliko je u istom periodu prošle godine bilo? 17.100, znači u prvih šest mjeseci ove godine, manje za 3.000 prijavljenih slobodnih radnih mjesta. Znači, nemojmo da pričamo da nam se razvija tržište rada, da se ljudi zapošljavaju. Jeste da se zapošljavaju, kad nema prijavljenih slobodnih radnih mjesta koji drastično padaju, na koji način se zapošljavaju, bez konkursa, preko raznih ugovora o privremenim, povremenim ugovorima o djelu itd. Nama je struktura tržišta rada najveći problem i tu je kolega Pižurica, on ima i realnog iskustva, mi još malo nećemo imati radne snage mi o tome treba da vodimo računa. Evo po primorju smo svi vidimo odakle su nam radnici, imamo primjer iz Argentine, ne znam ni ja više odakle.

Znači, mi ovdje šminkamo realnost, poslušajte ovo nema veze s vlašću sa opozicijom, šminkamo realnost, mi se ne bavimo strukturnim problemom na tržištu rada, obrazovnim sistemom, koga mi obrazujemo za tržište rada itd. itd.

Samo ću završiti s tim molim vas oko ovih stvari, bio sam u temi eto izvinjavam se jeste, razumijem i uvijek sam saglasan kad ste prema meni prilično osjetljivi i nekako vas podržavam i u narednom periodu da mi dozvoljavate ova prekoračenja. Zaključiću sa tim, molim vas oko ovih stvari ja podržavam ad hok rješenja, ali sistemske stvari prevazilaze trenutnu konstelaciju snage u Parlamentu. Kad mijenjamo sistemske zakone, oni tangiraju toliki broj ljudi i toliki vremenski period da pokušamo da izađemo iz prizme dnevne politike, sad se to nije uradilo, nije zloupotrijebilo i zato ću glasati.

Ali vas molim kod sistemskih zakona da vodimo računa, da ne radimo u izmjene bez šireg kruga konsultacija sa svim relevantnim segmentima društva.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:17:38)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.

Pravo na komentar u ime predlagača ima kolega Božović. Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (17.07.24 12:17:49)

Zahvaljujem kolegi Mugoši na korektnoj diskusiji. Vi ste potpuno u pravu i o tome smo pričali na matičnom odboru kakva će biti situacija kada neko ima u ovom trenutku ugovor na određeno na duže od dvije godine, a mi donesemo novo zakonsko rješenje o kojem on treba da dobije ugovor za stalno tj. tako je za stalno.

Dakle postojeće zakonsko rješenje podrazumijeva da svako ko radi duže od dvije godine da poslodavac više ne može da mu ponudi ugovor na određeno, već isključivo ugovor za stalno. Mi smo o tome razgovarali i vi ste potpuno u pravu i ostale kolege da to može da dovede do određenog problema, da iz naše najbolje namjere kao krajnji efekat može biti negativan tj. da ljudi dobiju na kraju i otkaz. Mi smo najavili negdje da ćemo djelovati amandmanski neka osnovna ideja da svako ko u ovom trenutku po postojećem zakonskom rješenju ima ugovor na određeno duže od godinu dana da za njega važi staro tj. postojeće zakonsko rješenje, a kada mi ovdje u Skupštini izglasamo većinom poslanika na novom zakonskom rješenju da za njih važi da može ugovor na određeni vremenski period maksimalno da traje do dvije godine. Tako da nađemo neko kompromisno rješenje, da negdje poslodavci koje svakako moramo ukalkulisati kompletno ovo rješenje i njihove interese da ne izazovemo veliki šok, a u krajenjem da iz najbolje namjere kao što sam rekao imamo i negativan efekat to niko od nas ne želi, da ljudi ostanu bez posla zbog nepripremljenosti poslodavaca.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:19:13)

Zahvaljujem, kolega Božoviću.

Odgovor na komentar, izvolite.

Poslanik Mugoša.

BORIS MUGOŠA (17.07.24 12:19:19)

Saglasan, samo da znamo što se proceduralno dešava, mi ćemo brzo završiti raspravu o ovome zakonu i nakon toga samo može predlagač ili odbor da predloži amandman. Tako da mislim da je dobro kad se završi rasprava o ovome zakonu da svi zajedno sjedemo i da formulišemo ovih par amandmana koji se moraju donijeti da bi ovo rješenje bilo cjelovito.

Naravno, završiću na kraju da i sama formulacija određeno i neodređeno lijepo zvuči, ali je praksa drugačija. Kolege koje dolaze iz privatnog sektora znaju koliko je relatilizovan pojam rada na neodređeno u privatnom sektoru drugačije u državnoj upravi koji su zaposleni zaštićeniji mnogo u smislu zakona nego što je to zaposleni u privatnom sektoru.

Da završimo sa tim i poslodavac i zaposleni trebaju da budu podjednako važni u sistemu funkcionisanja privrede. Niko od nas i nije dobro da mi štitimo jedne ili druge mi trebamo da štitimo sistem koji podrazumijeva i dobrog poslodavca i dobro zaposelnog. Ali ono što ću uvijek štiti, a to sam uspio i tada kada smo donosili Zakon o radu. Na primjer na osnovu mog amandmana nije pohvala samo da znam koliko je taj jedan detalj bio po meni važan. Pisalo je da može poslodavac da otpusti zaposlenog bez disciplinskog postupka zbog nedoličnog ponašanja. Ja sam tada insistirao da se briše izraz nedolično zato što to nije definisano što znači i to su potencijalno poslodavci iz nekog revanišizma mogli da zloupotrijebe da kažu nedolično se ponašao zaposleni. To niko ne zna, koja je definicija nedoličnog i da mu zbog toga da otkaz. I ako ja vjerujem da poslodavcu odgovara kvalitetno zaposleni ali nijesam siguran da je baš situacija na tržištu rada takva, da je uvijek prisutan taj princip. Tako da završavam s tim donijećemo ovo rješenje ono je dobro, ali je mnogo važnije da pratimo implementaciju jer čini mi se da je Vlada predvidjela za posljednji kvartal novi zakon o radu i tu neke krupnije promjene, samo da vidimo da se u te stvari usklade da se ne bi desilo, kao što se sad neki posladavci ga tumače ovako, neko ovako, a inspekcija opet ima svoj pristup o kojem bi takođe mogao dobrano i na široko da pričam, je li adekvatan i je li dosljedan i principijelan u svakom slučaju kad se eventualno nazire povreda radnih odnosa nekih zaposlenih.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:21:52)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.
Naravno, imate pravo na komentar.
Za poslanik se javio poslanik Radunović, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.07.24 12:21:59)

Mene je samo povuklo kada je rekao gospodin Mugoša da su kod nas puno zaštićeniji ljudi u javnom sektoru nego u privatnom, i to je tačno. Ali je tačno da je tako svugdje u svim zemljama kapitalizma, posebno, vi sami znate, koliko ste filmova odgledali, kako se glavni akteri fanatično boje toga da ne ostanu bez posla, a ostaju lako samo im se kaže jednog momenta u najuređenijim zemljama više ne radite ovdje i eventualno imaju neku sitnu otpremninu, ali to je jedna od glavnih fobija na zapadu. A da je opet kod nas malo drugačije i kada je javni sektor u pitanju mogli ste da saznate, ako ste juče slušali emotivni nastup gospodina Vasa Obradovića. On je 13 godina kao profesor, inače je čovjek mašinski inženjer, 13 godina je radio u školi na određeno iz razloga što nije bio, ne što nije bio dobar, nego zato što nije bio podoban.

Svake godine na kraju školske godine prekidan mu je ugovor, nije primao platu za vrijeme odmora i onda su ga ponovo angažovali 1.septembra jer im je bio neophodan, 13.godina. Ne samo on takvih ima puno. I samo da znamo da ni naša država, kao poslodavac se nije baš proslavila u ovakvim situacijama. Ima naravno drugih primjera boljih, ali ima i ovakvih. I nadam se da i ovaj zakon, ali i naše ukupno buduće ponašanje će da učini da se radnici, zaposleni osjećaju sigurnije u onoj mjeri u kojoj je to moguće. Naravno, ne smijemo da se vraćamo na priče iz socijalizma, da svako ima pravo da radi u smislu, mora da radi, mora da mu se obezbijedi jer ništa ne mora, ako ima uslova radiće, ako nema bićemo nezaposleni, kao što je svugdje po svijetu.

Znači, samo da ne dajemo nekakva obećanja koja su potpuno nerealna moramo da ih uskladimo i sa potrebama Crne Gore i mogućnostima Crne Gore. Ali, da makar omogućimo pravdu za ljude da se svi jednako tretiraju. Neko će sada reći jeste vi kad ste došli na vlast sad vi gurate vaše nego ove druge itd. Morata uzeti u obzir samo jednu stvar, 30.godina, ali ajde da kažemo neka ne bude 30 godina, 15 godina posljednjih. Svako ko se ofirao da iskoristi taj kockarski izraz da je za opoziciju, bio je u ogromnom problemu da se zaposli.

Ja imam prijatelja poslodavaca, privatnih, ozbiljnih poslodavaca u Crnoj Gori koji kad bi sa mnom polemisali o politici kao krunski dokaz da oni nijesu šovinisti ili ne znam što, kaže evo pa juče sam zaposlio jednog čovjeka toga i toga imenom i prezimenom iako je Srbin. Samo da to vrijeme prođe i da svako može da

radi bez obzira na to. Molim,e to, baš mi je milo što ste to pomenuli, jer juče nisam bio u prilici da Vam odgovorim, odlazio sam. To prvo nije tačno, a reći ću Vam i zašto. Jednostavno je najavljivač na svadbi htio da zloupotrijebi situaciju u momentu kada je ulazio Milan Lekić to je pomenuo i to je on rekao. Znači, to nije bilo tačno. Druga stvar, toliko je ovdje puta rečeno, kao potpno normalno za Mija Lekića da se on bavi ne znam kakvim poslovima. Ja Vas sada pozivim da zajedno izvršimo pritisak, pozitivni pritisak, na sve institucije koje se bave predmetima vezanim za Mija Lekića, prijavama nekim i nešto ima toga dosta ste i Vi kumovali sami, da idemo zajedno do kraja da se sve istraži. Pa ako bude da je nešto kriv Mijo Lekić neka ide u zatvor, ali ako ne bude da je Mijo Lekić kriv, onda vi koji ste stvarali ovu lažnu sliku o tom čovjeku makar kao iz onih dječijih igara magaraca, da kažete ono tri puta za redom - ja sam magarac. Toliko. Mislim da je bi to bilo elementarno pošteno. Čovjeka prozivate ovdje bez ikakvog razloga. Kažem vam, ajde zajedno da se potrudimo da dobijemo što prije i istrage i presude i sve, da se skine ljaga koju namećete tom čovjeku. Znam zašto to radite. Zato što vam je veliki politički protivnik u Pljevljima i pregazio je DPS u Pljevljima i vi to znate, zato se tako ponašate.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:27:34)

Zahvaljujem, poslaniče Radunoviću.
Odgovor na komentar ima pravo Boris Mugoša.
Izvolite, kolega Mugoša.

BORIS MUGOŠA (17.07.24 12:27:44)

Inače sam se trudio da izađem iz tog domena dnevne politike, jer se radi zaista o ozbiljnoj temi. Međutim, kolega Radunoviću, da ste ovo pričali negdje u septembru, oktorbru 2020.godine mogu Vam reći da je bilo stvarno anomalija u prethodnom isstemu, ja sam to otvoreno govorio, da nije bilo anomalija, da smo gradili jače institucije vjerovatno ne bi došli ni do promjene vlasti, jer bi se neki fenomeni antidržavni prepoznali mnogo ranije. Sad je 2024.godina i možemo četiri godine da analiziramo i onda Vam tu Vašu argumentaciju i na vrlo emotivnu raspravu kolege koga uvažavam možemo odgovoriti kontra argumentom da je sad iz nove Vlade rečeno da 200.000 eura će država platiti zbog nezakonitih razrešenja 100 i nešto ljudi u prosvjeti, pa 100 hiljada za Etički komitet, pa sad uvaženi pedijatar Kavarić nezakonito je razriješen, pa uvažena doktorka Adžić nezakonito razriješena kao direktorica Doma zdravlja Nikšić, pa članovi Upravnog odbora Kliničkog centra nezakonito. Sve te pare 500, 600, 700 hiljada, milion će platiti građani iz svog budžeta zbog jednog brutalnog revanšizma. Nije tu bio u pitanju kvalitet nego brutalni revanšizam. Sad kad bih vam ja govorio hiljadu primjera po dubini gdje se brutalno obračunavaju sa ljudima, pa smo znali što nam se desilo sa cijelom pregovaračkom strukturom gdje odjedanput su ljudi ostavljani bez posla i mi smo dvije, tri godine bili zamrznuti u tom pregovaračkom procesu. Prema tome, čovjek se uči na svojm greškama, ali ako se čovjek nauči na tuđim greškama onda je to mnogo ozbiljniji problem. Prema tome, one anomalije koje su bile one su dovedene do savršenstva nakon oslobođenja Crne Gore. Ovo o čemu mi svjedočimo ovo upumpavanje zaposlenih u javni sektor, sa druge strane brutalni revanšizam. Došao sam sa 30 i nešto godina prva funkcija kad sam zatekao sistem sa 20 ljudi nikog nisam niti mi padalo na pamet, tamo je bilo ljudi govorili su mi iz Narodne stranke, nebitno, bitno je kako čovjek radi. Ovdje se radilo nevjerovatno. Ta teza da se niko nije mogao zaposliti bez članske karte DPS-a znate li koliko je smiješna kad vam je jedan gro državne uprave glasao za promjene 2020.godine. Pa ako su ti ljudi samo bili zbog DPS-a tu šta im bi da glasaju za druge. Tako da u tom smislu, pošto se radi o individualnim ljudskim sudbinama koje ne možemo parcijalno da gledamo, mnogo toga lošeg se dešava nakon 2020.godine. Nevažno je što vam ja kažem. Kada razgovarate sa građanima, evo juče kolega Vuković imao je jedan zanimljivi tvit, jer nije bio tu kada su ga napadali da nije ništa radio u Vodovodu podgoričkom, kada je dao detaljne podatke 200km nove vodovodne infrastrukture, pa mu se jedan građanin javio koji rekao - ne pada mi na pamet da Vas podržavam niti Vašu partiju, ali ovo što ovi rade za koje sam ja glasao ovo je skandal. Prema tome, samo vas molim realnost je jasna. Nemojmo ljude stalno da im stvaramo neku lažnu sliku, jer oni žive realan život i oni vide što im se dešava svakog dana.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:31:34)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.
Idemo dalje. U međuvremenu imamo proceduru Aleksandra Vuković - Kuč. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:31:43)

Zahvaljujem, gospodine Pejoviću.
Vama se obraćam. Dolazim iz Nikšića i imam jedan ozbiljniji pogled na magarca, da citiram Vitomira Nikolića, a povodom izjave kolege Radunovića, tako je kolega Nikoliću, vidi se da smo oboje Nikšićani, još samo da se pridruži kolega Eraković i Sonja Milatović pa da izrecitujemo tu pjesmu, ja ću samo poslednji dio.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:32:06)

Molim Vas , koleginice.
Ovo je već zloupotreba procedure. Imate, Vi ste prijavljeni i među diskutantima, možete iskoristiti to pravo. Molim Vas, ovo je već sada replika.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:32:30)

Molim Vas, imam ispravku navoda.
Izvinite, rekao je da bolje bi bilo da se kao magarci.
Želim da kažem čovjeku šta se desilo, jer smo podnijeli krivičnu prijavu, dajte mi riječ, kolega Pejoviću.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:32:41)

Molim Vas, koleginice, da se vratimo na tačku dnevnog reda.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:32:46)

Kolega Pejoviću, mi smo u tački dnevnog reda, dajte mi riječ.
Neću pominjati više magarca, magarca sam pomenula samo zbog toga što je kolega Radunović pomenuo.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:32:49)

Molim Vas, ovo nije procedura. Recite mi gdje sam prekršio.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:32:59)

Evo, izvinite molim Vas, zašto nijeste reagovali da ja ne bih reagovala, niko od nas se ne bi oglasio da ste kazali - nemojte kolega Radunoviću pominjati magarce u kontekstu poslanika Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:33:11)

Znate zašto nijesam, koleginice Vuković, zato što su slične metafore koristili i Vaši poslanici, imam jednake aršine prema svima.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:33:19)

I ja ću sad ,samo da odgovorim u pola minuta.

BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:33:22)

Nemojte molim Vas, ajmo da se vratimo na ovu tačku dnevnog reda. Evo sam Vam odgovorio.
Molim Vas, imate diskusiju, onda možete. Zato što ulazimo u spiralu kršenja procedura uvijek.
Dakle, ništa lično, mislim da sam prema Vašem poslaničkom klubu jako korektan.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:33:41)

Kolega Pejoviću, Vi se plašite moje riječi, plašite se Vita Nikolića, plašite se onih koji cijelu Crnu Goru, tuđe ruho oblače, tuđe grbove, tuđe zastave, tuđu državu slave i pjevaju tuđu himnu, znate to hoću da kažem.

BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:33:56)

Nikoga koleginice Vuković, nikoga se ne plašimo. Nemojte da brinete za Crnu Goru.
Koleginice Vuković, nemojte. Kolega Huter dok ste se vi brinuli za Crnu Goru 80 hiljada državljana je napustilo ovu zemlju, nemojte se Vi brinuti više. Imamo rezultate. Ponavljam vam, 80 hiljada državljana je napustilo ovu zemlju dok ste se vi brinuli za Crnu Goru.
Koleginice Milatović imate riječ i 13 minuta u ime kluba. Izvolite.

SONJA MILATOVIĆ (17.07.24 12:34:22)

Predsjedavajući molim Vas da mi vratite vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:34:32)

Naravno. Molim tehničku službu da vrati vrijeme na početak. Izvolite.

SONJA MILATOVIĆ (17.07.24 12:34:34)

Zahvaljujem.
Poštovane građanke i građani Crne Gore,
Na dnevnom redu je Predlog zakona o izmenama Zakona o radu i kao što ste čuli od predlagača, odnosno predstavnika predlagača predloženim izmjenama se skraćuje vremenski period u kojem poslodavac može zaključivati Ugovor o radu na određeno vrijeme sa zaposlenim. Po predloženim izmjenama maksimalni period trajanja ugovora o radu na određeno vrijeme je 24 mjeseca. Naravno, u praksi se nailazi na različite situacije i slučajeve i ovdje se nužno ne radi samo u slučaju u kojem postoji jedan Ugovor o radu na odrđeno vrijeme sa zaposlenim, odnosno o ugovoru koji teče u kontinuitetu u periodu od 24 mjeseca. Jasno je da su česte, možda i mnogo češće situacije u kojima poslodavac sa zaposlenim zaključuje Ugovor o radu na određeno vrijeme ali sa prekidima i da ni više zaključenih ugovora o radu na određeno vrijeme ne može trajati u periodu dužem od 24 mjeseca ukoliko bi predložene izmjene Zakona o radu bile usvojene.
Na samom početku, da budem jasna, smatram da su predložene izmjene dobre, ali i veliko ali, da ne živim u Crnoj Gori i da sve ovo posmatram sa neke distance da nijesam upućena u političku i društvenu zbilju u zemlji možda bih do kraja mogla da povjerujem u intenciju da se predloženim izmjenama samo žele stvoriti zakonski uslovi u skladu sa kojima će zaposleni u kraćem vremenskom roku moći da stekne status lica zaposlenog na neodređeno vrijeme. Međutim, uvažene građanke i građani, s obzirom na sve ono o čemu svi zajedno svjedočimo počev od predlaganja zakonskih rješenja koja izvjesno mogu nanijeti nesagledivu štetu državi Crnoj Gori do sistemskog urušavanja institucija gotovo nemoguće povjerovati u to da predstavnici aktuelne vlasti predlažu nešto u čemu ne vide ostvarenje nekih svojih usko partijskih interesa. Biću precizna i jasna, ako šta u ovoj državi cvjeta cvjeta partijsko zapošljavanje i predloženim se izmjenama olakšava put do transformacije silinih ugovora na određeno vrijeme u ugovore na neodređeno vrijeme koji su prethodne četiri godine podijeljeni politički podobnima od državne uprave do državnih preduzeća, od lokalne uprave do lokalnih preduzeća i ustanova. Zbog tog partijskog zapošljavanja u pojedinim državnim preduzećima nema đe više igla da stane i da uprkos povećanju broja zaposlenih izostaju rezultati pa od nekadašnjih respektabilnih državnih preduzeća usljed preopterećenosti sistema danas imamo gubitaše.
U pojedinim opštinama opštinske zgrade su postale male da prime sve one čije zaposlenje je došlo kao posljedica predizbornih obećanja pa su lokalni vlastodršci bili prinuđeni da izdvoje sredstva iz budžeta. Dakle, da izdvoje pozamašan iznos od vaših para, uvažene građanke i građani, da iznajme zgrade u

neposrednoj blizini opštinske zgrade, da u njih izmjeste djelove lokalnih samouprava kako bi oni koje su zaposlili po partijskom ključu imali ako ništa drugo đe da dolaze na posao. U ovom okolnostima ne bi bila za čuđenje ni situacija u kojoj neko uredno prima platu, a ne odlazi na posao jer mjesta u kancelarijama nema. Zaključno. Zbog svega navedenog veoma sam oprezna i skeptična kad je predloženi zaknski tekst u pitanju, odnosno kad su u pitanju posljedice koje može proizvesti u praksi, a sobzirom na ovu post 30. avgustovsku stvarnost koju u ovoj državi danas živimo. Ta je stvarnost takva da se masovno zapošljavaju ljudi koji ne zadovoljavaju uslove propisane za radna mjesta koja pokrivaju, da onda kad treba uhljebiti partijske kadrove prestaju da važe i zakoni i kadrovski planovi, a ne vrijede ništa ni nalazi inspekcija koji ukazuju na nezakonita imenovanja i zapošljavanja širom Crne Gore. Zavaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:39:00)

Zahvaljujem, koleginice Milatović.
U ime predlagača kolega Božović.
Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (17.07.24 12:39:09)

Možda ću se i ponoviti iz prethodnog odgovora kolegi Anđušiću koji nije trenutno prisutan u sali. Dakle, rekao sam da je ovo nešto što smo mi obećali građanima u predizbornoj kampanji. Na osnovu toga smo dobili podršku na izborima, nastupali smo samostalno i smatramo našom obavezom da činimo ono što je SNP uvijek činio, da drži datu riječ i da će da ispuni ono što je obećao građanima. Vaša bojazan iskreno da li se ovo odnosi na članove ili simpatizere partija parlamentarne većine ne razumijem jer ispada da su SNP svi članovi imaju rešenje za stalno. Neće biti baš tako, sigurno ima mada za 30 godina je to moguće da je takva situacija. Ovo se odnosi na ljude koji glasaju DPS i na ostale političke subjekte u Skupštini Crne Gore. To ide i njima u prilog. Apsolutno ne stoji ta konstatacija da neko na ovaj način želi da izmanipuliše tj. mijenjanje članova Zakona o radu obezbijedi svojim članovima da u što kraćem vremenskom intervalu dobiju rešenje za stalno. Siguran sam i da među vašim članovima i glasačima i svih ostalih političkih subjekata u Parlamentu ima ljudi koji nemaju rešenje za stalno. Sigurno da ih pitate će vam reći da su za ovakve predložene izmjene. Ako je to alibi da vi ne glasate za ovo samo naprijed građani mogu da čuju našu argumentaciju i neka se u odnosu na nju odrede. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:40:32)

Zahvaljujem, kolega Božović.
Imate pravo na odgovor na komentar.
Izvolite, poslanica Milatović.

SONJA MILATOVIĆ (17.07.24 12:40:37)

Zahvaljujem.
Kolega Božoviću, da na samom startu razobličimo jednu manipulaciju koju ste upravo izrekli da Demokratska partija socijalista neće glasati za predložene izmjene. Klub Demokratske partije socijalista će glasati za Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu koji vi predlažete i koji znači skraćenje ovog roka sa 36 na 24 mjeseca u smislu skraćenja vremenskog roka u kojem neko lice može steći status lica zaposlenog na neodređeno vrijeme. Takođe, kolega Božović zaista ne znam zašto ste vi tako srčano ustali da branite SNP da govorite da sam u svojoj diskusiji nešto podvukla samo vama i vašoj partiji kao što znate nijeste vi jedina partija koja čini parlamentarnu većinu čak ste možda jedan i od najmanjih konstituenata pa onda malo i razmislite koliko vam suštinski građanke i građani Crne Gore vjeruju. Govorila sam o fenomenu partijskog zapošljavanja u okvirima ove i ovakve parlamentarne većine u Crnoj Gori. Znate kolega Božoviću nekad smo se porodičnim stablima prepoznavali u Crnoj Gori ko smo čiji smo i od kojih smo. Danas naprosto smo prinuđeni da porodična stabla pravimo na osnovu radnih mjesta, odnosno da po osnovu porodičnih stabala prepoznajemo koga su sve i lokalni i državni vlastodršci od svojih kćerki, sinova, očeva, majki, snaha, zetova, kumova, prijatelja zaposlili u lokalnim i državnim preduzećima na šta sam dominantno i koncentrisala ovu diskusiju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:42:21)

Zahvaljujem, koleginice Milatović.

Sada molim poslanika Amera Smailovića da uzme riječ, a koleginicu Aleksandru Vuković Kuč da se pripremi. Izvolite.

AMER SMAILOVIĆ (17.07.24 12:42:33)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažene koleginice i kolege, uvažene građanke i građani,

Dakle, pred nama su izmjene Zakona o radu koje je predložio uvaženi kolega Božović. Dakle, Zakon o radu, kao što je poznato je važan zakon, važan sistemski zakon koji aktueleni zakon je donijet 2019. godine, dakle krajem 2019. godine i taj zakon, odnosno donošenje tog zakona imao je za cilj da suzbije sivu ekonomiju, da napravi jednu fleksibilnost na tržištu rada, ali svakako da zaštiti i prava zaposlenih. Dakle, to su ciljevi koji su bili predviđeni aktuelnim zakonom i prilikom izrade tog zakona vodilo se računa o brojinim stvarima. Dugo je trajala izrada tog zakona, dugo su trajale i konsultacije sa svim relevantnim partnerima, a prije svega sa socijalnim partnerima, akadamskom zajednicom, ali i NVO sektorom. Takođe, prilikom izrade tog zakona izvršene su i konsultacije sa relevantnim međunarodnim partnerima poput Evropske komisije, Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda. Dakle, takav zakon kao što je Zakon o radu zahtijeva jednu ozbiljnost, zahtijeva jedan ozbiljan pristup prilikom izrade jer on tangira veliki broj radnika u Crnoj Gori.

Dakle, taj zakon mora biti takođe i po mjeri vremena u kojem živimo i dati odgovore, adekvatne odgovore na brojne izazove koje ima i poslovna zajednica zaposleni, ali i država teško je naći neko rešenje kojim bi bili svi ovi subjekti zadovoljni, ali u suštini radi se o vrlo kompleksnoj materiji koja zahtijeva dakle jedan ozbiljan pristup prilikom izrade. Ovdje se radi o izmjenama koje se tiču intervencije na jedan član ovog zakona kojim se predviđa da se ugovor na određeno vrijeme ne može trajati duže od dvije godine i da se nakon tog perioda transformiše na ugovor na neodređeno, dakle da radnici zasnuju radni odnos koji će biti stalnog karaktera i to je sigurno nešto što će imati podršku Kluba poslanika Bošnjačke stranke. Dakle, ovaj zakon tj. izmjene će dobiti podršku Bošnjačke stranke, ali ipak treba navesti nekoliko stvari koje interesuju i javnost, ali i ovdje prisutne sve poslanike. Dakle, mi nemamo mišljenje dalje od strane Vlade kada su ove izmjene zakona u pitanju. Takođe, prilikom svih intervencija na Zakon o radu treba imati i mišljenje Socijalnog savjeta i sindikata, predstavnika zaposlenih, ali i Vlade kako bi se došlo do nekog rešenja koje bi bilo usklađeno kako je to i prilikom donošenja kompletnog zakona bio slučaj. Međutim, riječ je o izmjenama jednog člana i te izmjene svakako da idu u korist zaposlenih i imaće našu podršku. Treba voditi računa o zaštitnim mehanizmima i danas smo čuli da će biti amandmana na ove izmjene. Vjerujem da će se na taj način osigurati da ne bude došlo do otkaza od strane poslodavaca, prije svega u privatnom sektoru, da će se na taj način zaštiti radnici. Jer, očigledno da poslodavci nisu ukalkulisali da će se ove izmjene ovako brzo donijeti i da će radnici morati da trasformišu ugovore radnicima na neodređeno vrijeme. Dakle, treba voditi računa o tome. Vidjećemo i finalni tekst ovog zakona.

U suštini, mi ćemo podržati sve ovo, uz napomenu da se mora voditi računa prilikom bilo koje izmjene, bilo kojeg sistemskog zakona. Ovo je važan sistemski zakon koji mora proći određene skenere, prije svega Socijalnog savjeta. Takođe, vjerujem da će se na ovaj način obezbijediti egzistencija za veliki broj porodica koje željno iščekuju taj stalni radni odnos, a svi znamo šta znači stalni radni odnos u Crnoj Gori i koliko to obezbjeđuje sigurnost koja se tiče egzistencije porodica u Crnoj Gori, ali imamo i slučaj da veliki broj građana napušta Crnu Goru i da imamo manjak radne snage, a sve više radne snage koja dolazi iz zemalja regiona.

S druge strane, želio bih još jednu stvar napomenuti kada je u pitanju zapošljavanje i kada je u pitanju zasnivanje radnog odnosa u javnoj upravi. Imamo i dalje jednu nesrazmjeru kada je u pitanju broj zaposlenih koji su pripadnici manjebrojnih naroda u javnoj upravi i taj procenat zaposlenih nije na zadovoljavajućem nivou. Mogu slobodno reći da je daleko od onog procenta koji je zadovoljavajući, kojim bi bili zadovoljni svi građani Crne Gore, a prije svega pripadnici manjebrojnih naroda. Jer, procentualno i dalje je to daleko od jednog ozbiljnog nivoa, odnosno potrebnog nivoa.

Dakle, treba voditi računa o izmjenama ovih zakona, treba voditi računa da one prođu jednu ozbiljnu analizu, ali s obzirom da se radi o jednoj manjoj izmjeni, svakako ćemo podržati ove izmjene. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:48:43)

Hvala, kolega Smailoviću.

Sada molim koleginicu Aleksandru Vuković Kuč da uzme riječ, a kolegu Miloša Pižuricu da se pripremi. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:48:54)

Zahvaljujem na datoj riječi.

Oće nema gospodina Radunovića da bih recitovala Vitovu pjesmu, ali svakako ću mu odgovoriti kada on bude tu, a danas ću govoriti o ovoj temi.

Koliko je, dragi građani i građanke, u Crnoj Gori neredovno stanje najbolje govori okolnost da se dva dana u Skupštini Crne Gore, u redovnom duhu, raspravlja o zakonima koji su veoma važni za naš životni standard, ali samo kada živimo u sigurnoj i bezbjednoj državi, a to Crna Gora u ovom momentu nije. Nije, zbog toga što van ove prostorije, prema informacijama Agencije za nacionalnu bezbjednost, priprema se i prepremao se atentat na bivšeg predśednika države Mila Đukanovića dok Uprava policije ništa nije čula, ništa nije viđela o tome, a pojedini mediji kako su se oslobodili, začuđeni vjerovatno ovom tišinom i ovom prividnom redovnosti, osmjelili su se da relativizuju pa čak i izruguju tu informaciju kao što su to udruženo zločinački činili 2016. godine kada se prepremao akt terorizma u Crnoj Gori. Strašno da ne može biti strašnije.

Valjda zato i postavljam ovoj vladajućoj većini pitanje je li tako zato što su neki ljudi u ovom slučaju bivši predśednik države u državi Crnoj Gori legitimne mete. Kakva bi buka i bijes nastali da se u javnosti pojavila informacija da je neko iz vladajuće kaste praćen, bilo bi čudo neviđeno, a kamoli da se priprema ubistvo nekoga od nas. Mene ova situacija u toj mjeri brine da mislim da posle ove informacije i ovakve reakcije bezbjednosnih službi Crne Gore, pa čak i Odbora za bezbjednost ove Skupštine zahtijevaju da se uozbiljimo i da se pitamo je li bezbjedan iko od vas i od nas, je li bezbjedan ijedan građanin i građanka Crne Gore koji misle svojom glavom.

Novinarima u Crnoj Gori se crtaju mete, broje im se razmijenjene poruke sa u tom trenutku slobodnim čovjekom, poruke u kojima se oni dogovaraju, to je na kraju njihova stvar, o mogućem intervjuu s njima, etiketiraju se ti novinari, kriminalizuju, satanizuju i, ako hoćete, zastrašuju se novinari slobodnih medija. Mogu reći redovno stanje, nema što. Neka živi rad na urušavanju slobode na život i prava na život i slobode govora. Podśetiću pošto vidim da smo svi raspoloženi u IBAR stilu i u evroatlantskim integracijama na riječi Džordža Vašingtona: "Ako nam oduzmu slobodu govora neka nas glupe u tišini vode kao ovce u klaonicu". U ovom trenutku ti ljudi se, ti novinari se, ako treba i njihova imena da izdiktiram, ali ne želim da ih ja na ovaj način targetiram, od strane tužilaštva i od strane crnogorske javnosti vode u klaonicu. Sramna Crna Goro, u ovom momentu, s ovakvom vladajućom većinom.

Treba govoriti o ovakvim zakonima koje je predložio kolega iz SNP-a. Zašto? Da se navedu važne okolnosti koje u ovom neredovnom, a redovnom zastrašujućem stanju trebaju biti i ozvaničene. U Crnoj Gori rekla sam i ponoviću sto puta vlada kakistokratija, dakle vladavina najgorih. Kada kažem najgorih, mislim podobnih. Kada je koleginica Sonja Milatović govorila o porodičnom stablu, ja bih rekla dinastičko stablo zapošljavanje, ali stablo bez korijena jer su to zaposleni rođaci, kumovi i prijatelji vladajućih ljudi ili onih koji su na vlasti.

Da znaju građanke i građani Crne Gore, svi se mi borimo za birače. Ne zapošljavaju oni vas. Oni zapošljavaju svoje po principu ko nije za sebe nije ni za drugoga. Oni su uveli taj princip od momenta kada su pobijedili 30. avgusta 2020. godine, kada se i javio termin zapošljavanje po dubini, a nijesmo tada znali da je to dubinsko urušavanje ekonomske osnovice i privredne žile kucavice Crne Gore. Jer, Elektroprivreda Crne Gore i Rudnik uglja Pljevlja i Solar i Cedis i Željeznica Crne Gore i Pošta postali ništa drugo nego plijen, lovina vladajućih partija koje čupaju i čerupaju ko što stigne i ko đe stigne ne bi li udomili svoju braću i sestre, svoje supruge, svoje muževe. Alal vam vjera.

Moj prvi politički akt je trebalo valjda da bude da zaposlim svoga muža ili svoju sestru u nekoj od javnih institucija. Je li to treba da nam omogući ovo svakako dobro rješenje koje ćemo mi podržati. Podržaćemo sve što na neki način poboljšava položaj radnika u Crnoj Gori, ali bojim se da je ovo u ovakvoj atmosferi samo još jedna stepenica ka zloupotrebi javnih institucija i ka onome što jesu favorizovanje rođaka i kronizam, čisti kronizam, čisti nepotizam. Vi ste kao vladajuća većina uveli nepotizam i kronizam kao pojave i legitimisali ih. To je ono što karakteriše vašu vladavinu, vladavinu kakistrokatije. To je ono što karakteriše vladavinu onih koji su nesposobni, neprofesionalni, neodgovorni samo zato što zauzimaju sve te fotelje. U Elektroprivredi čula sam da se čak radi na ovaj način. Dijele se stolice u određenoj prostoriji jer u datoj prostoriji ne mogu da stanu svi zaposleni, rođaci ove vladajuće većine. Recimo, određuje se kada ko ide na pauzu. Nema redovne pauze kao što postoji pauza kao osnovno radno pravo u državi Crnoj Gori, pauza u 11.30h ili u 12.00h. Ne, postoji pauza za određene ljude u određeno vrijeme jer ne mogu svi da idu na pauzu u isto vrijeme. Trideset hiljada novozaposlenih za četiri godine, tačnije za tri i po godine otkada je došla ova osloboditeljska većina. Nude nam neke procente i govore o nivou nezaposlenosti.

Ljudi moji, imam u porodici čovjeka koji vodi jedno od najozbiljnijih preduzeća u ovoj državi, prema riječima ministra poljoprivrede. Ođe u ovoj Skupštini je rekao da je to najozbiljnije preduzeće u Crnoj Gori, najsolventnije, najprofitabilnije. Zamislite da taj čovjek pored sto ili sto pedeset radnika koje ima zaposli još 400 ili 500. Šta bi se desilo s tim njegovim preduzećem? Propalo bi kao što će propasti svaki najvažniji privredni subjekat koji ovu državu čini ekonomski živom. Zašto? Da biste vi opstali na vlasti. Tu ne važi princip četiri glasa - jedan zaposleni. Kod vas je jedan iz kuće zaposleni, širenje atmosfere da je zapošljavanje u Crnoj Gori intenzivno, jedan snimak kako se i na svadbi može dobiti posao, mladoj se obeća, pa onda jedan snimak kako smo dobili Željeznice Crne Gore da ih rastrgnemo po našoj volji i zaposlimo po našim prilikama. Evo je Crna Gora i živi u blagostanju.

Nemojte, molim vas, nikada više pomenuti aferu "Snimak" koja je deset godina bila u Izvještaju Evropske komisije jer stvarne afere se događaju u ovoj vlasti, u ovoj vladajućoj većini. Ja bih, nakon takvih snimaka i pojava, makar prestala da pominjem šta je bilo prije mene i govorila bih šta je od mene, a od mene je potop, od mene je propast, od vas tačnije, otkada ste vi došli na vlast. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:57:04)

Zahvaljujem, koleginice Vuković Kuč.

Sada molim poslanika Miloša Pižuricu da uzme riječ. Pošto je Poslaničkom klubu DPS-a ostao jedan minut od ukupnog vremena, a imamo prijavljenu koleginicu Zoju Bojanić Lalović i kolegu Jevrtu Erakovića, predlažem po pet minuta da iskoristite pravo. Mislim da je korektno.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 12:57:41)

Mislim da sam u svom govoru učinila jedan lapsus lingve, a možda i nisam jer sam govorila o kakistrokatiji i vladavini najgorih. Ako sam možda izgovorila drugačije, izvinjavam se, možda nijesam. Pošto ja uvijek sabiram to kako sam govorila i šta sam govorila. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 12:58:02)

Zahvaljujem, koleginice Vuković Kuč.

Sada molim kolegu Pižuricu da uzme riječ. Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 12:58:06)

Drage koleginice i kolege, dragi građani Crne Gore,

Na početku bih želio da se nadovežem na ovo što je rekla koleginica Vuković Kuč i da pozovem na slobodu novinarskog djelovanja i na slobodu javne riječi, naročito koleginice Vuković Kuč. Siguran sam da bi s tim sigurno složili i Tufik Softić i Olivera Lakić i, da može, sigurno i Duško Jovanović.

Pred nama je Predlog izmjena Zakona o radu kao jedan veoma bitan zakon za sve građene Crne Gore i radnička prava su sigurno nešto što će uvijek biti u fokusu Pokreta Evropa sad.

Želim da se osvrnem na razne diskusije koje su bile ovih dana naših kolega iz opozicije, gdje su oni nas upozoravali na loše stanje koje je trenutno u državi, pa sam se zapitao kako bi to bilo da naše kolege iz opozicije sada preuzmu kormilo vlasti i da li bi to bilo bolje. Sjetim se, onda, da su oni vladali 30 godina i da stanje i nije bilo baš tako dobro ni za državu ni za radnike u Crnoj Gori.

Bilo je pomena o povećanju PDV-a koje je demantovano od strane Vlade Crne Gore i od premijera, ali želim da se osvrnem na taj dio koji smo imali u prethodnom periodu. Hrvatska je primjenom sistema poreza na dodatu vrijednost počela 1998, Slovenija 1999, Makedonija 2000. i Crna Gora 2003. godine. Tada je bio, sjećamo se, porez na dodatu vrijednost 17%. Dana 19. juna 2013. godine prvi put je povećan PDV u Crnoj Gori i on je s 17% povećan na 19%. Skupština Crne Gore prihvatila je u srijedu predlog Vlade za povećanje poreza na dodatu vrijednost od 17% na 19%, što je uslov za kredit Svjetske banke Crnoj Gori. Protiv predloga Vlade su bili poslanici opozicije koji smatraju da je porez povećan da bi se platili dugovi Kombinata aluminijuma procijenjeni na više od 10% brutodomaćeg proizvoda. Više od 12.000 građana je peticijom tražilo od Skupštine da odbije predlog Vlade za povećanje PDV-a jer ne žele da plaćaju dugove privatnih kompanija.

Vlada povećanje poreza objašnjava potrebom smanjenja javnog duga koji se u poslednje dvije godine skoro udvostručio i približio iznosu od 60% BDP-a. Povećanje je tražila i Svjetska banka koja tom mjerom Vlade uslovljava 50 miliona kredita za stabilizaciju javnih finansija.

Kada se ovdje pomene prodaja Kombinata aluminijuma i najvećeg preduzeća u Crnoj Gori koje zapošljava ogroman broj radnika u Crnoj Gori, naći ćemo da je ruski tajkun Kombinat aluminijuma i Rudnik boksita kupio 2005. i njima je upravljao do 2009. godine na osnovu većinskog vlasništva. Od tada do uvećanja stečaja 2013. godine KAP-om je upravljao s 29,36% akcija, Boksitima s 31,82% koliko je imala Vlada na osnovu sporazuma o poravnanju. Deripaska je bio blizak s tadašnjim premijerom Milom Đukanovićem i njegovim savjetnikom nekadašnjim ministrom vanjskih poslova Milanom Roćenom. Đukanović je direktno s Deripaskom dogovorio prodaju KAP-a, a kasnije se uključivao u rešavanje sporova. Đukanović je Deripaski tada obećao i Termoelektranu Pljevlja, što je Rus pomenuo u raspravama tokom arbitraže, pokazuju dokumenta, u kojima je cijela Crna Gora imala uvid. Vlada je tim sporazumom Rusima dala subvenciju za struju od 60 miliona i garancije za kredit od 135 miliona eura koje su na kraju platili građani Crne Gore. Međutim, ni to nije riješilo problem u KAP-u koji se uvođenjem stečaja 2013. godine vratio državi, odnosno Privrednom sudu. Ovom prodajom je 6.000 građana Crne Gore ostalo bez posla. Ovim povećanjem PDV-a nijedan građanin Crne Gore nije dobio nikakav benefit. Naprotiv. Vratićemo se na druga najveća preduzeća u Crnoj Gori.

Znači, Željezara Nikšić, nekadašnji gigant i nosilac razvoja metalske industrije u Crnoj Gori, prodata je na licitaciji turskoj kompaniji Toš čelik za 15,1 milion eura. Početna cijena od 15 miliona je bila upola manja u odnosu na početni iznos na prvom tenderu. Njena cijena na drugom tenderu bila je 21 milion. Dva puta je bila davata na upravljanje ruskim kompanijama da bi je na kraju preuzela domaća kompanija Neksan.

Podsjetićemo da smo 2006, 2007. i 2008. godine bili među tri zemlje u Evropi s najvećim iznosom inveticija po glavi stanovnika. To se ne može falsifikovati. To su podaci koje bilježi evropska statistika. Taj novac je ušao u Crnu Goru, proizveo određene blagodeti za ekonomiju, a ako za to treba snositi odgovornost ja ću to s zadovoljstvom učiniti, izjavio je Milo Đukanović, bivši predsjednik Vlade Crne Gore na Festivalu nekretnina i investicija u Budvi. U istom tom tekstu nalazimo da nikšićka Željezara koja je nekad imala 7.000 zaposlenih, četvrtu prodaju dočekuje s 317 radnika. Ovo je, gospodine Huter, bilo između dva povećanja PDV-a. Šta je dobio građanin Crne Gore povećanjem PDV-a. Ništa.

Idemo na 5.6.2017. godine. Vlada sprema oštre rezove PDV na 21%, smanjenje plata u javnom sektoru. Cilj mjera fiskalne strategije je da javni dug od 2019. uđe u blagi pad i značajno se smanji u 2020. godini na 67%, rekao je ministar finansija Darko Radunović. Znači, povećanje prošlog PDV-a je bilo zbog smanjenja javnog duga, on je povećan na 67%. On je nakon sastanka s predstavnicima Privredne komore kojima je prezentirao mjere fiskalne strategije u periodu od 2017. do 2020. godine rekao da je cilj mjera fiskalne strategije smanjenje deficita s očekivanim suficitom od 4,5%. Reći ću vam da je tada plata u Crnoj Gori bila 488 eura prosječna, a da smo tada dobili informaciju da je gorivo u Crnoj Gori luksuz.

Imali smo porez euro po euro na sva tarifna brojila i na sve brojeve telefona. Samo zaključujem da smo mi u tom periodu, svaki radnik Crne Gore, bila jeftina radna snaga za domaće tajkune i za strane investitore. To je jedino što smo mi bili u tom momentu, ta velika destinacija, mi smo bili robovlasnička skoro radna snaga stranim investitorima - 488 eura prosječna plata. Ako uporedimo s nekim državama koje su, takođe, imale PDV, u stvari svi imaju PDV, ali ako bi uzeli Holandiju koja je isto imala 21% u tom periodu, imala je gotovo tri hiljade eura prosječnu platu.

Hajde da pričamo sada o javnom dugu. U 2014. bio je 59,91%, 2015. - 66%, 2016. - 64%, 2017. - 64%, 2018. - 70%, 2019. - 76%, 2020. godine 105,34%. Povećanjem PDV-a s nikakvim pravima za zaposlene, s niskim platama Crna Gora je dovedena na to da je njen dug 105,34%. U 2021. bio je 84,4%, 2022. - 70% i 2023. godine 60,27%.

Govori se o nezaposlenosti i govori se da je to posledica partijskog zapošljavanja. Siguran sam da to nije tačno. U prethodnoj diskusiji s kolegom Anđušićem sam rekao zašto to mislim. Imamo da je 2005. godine nezaposlenost bila, vjerovali ili ne, 30,3%. Znači, svaki treći građanin Crne Gore nije imao posao, a onaj koji je radio, radio je za 192 eura ili 222 eura. To su bili rezultati te finansijske ekspanzije, te privredne ekspanzije koju je doživjela Crna Gora. Jer, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013. bila na gotovo 20%, a 2020. godine na 18% nezaposlenost.

Tako, moje kolege, želim da se prisjetim kako je bilo zaposlenima u tom periodu. Radna nedelja od 40 sati nije nikada postojala. Plaćanje prekovremenih nije bilo gotovo nikad. Neosigurani ili osigurani na minimalan iznos plata. Praznične dnevnice nisu postojale. Gotovo da se nije davao primjerak ugovora o radu ili platne liste. Bilo je ima ko hoće da radi, ako nećeš ti, ono su vrata. Tržište rada i uslovi rada zaposlenih su se znatno promijenile u prethodnom periodu. Tržište rada je postalo mnogo povoljnije za zaposlene. Plata u Crnoj Gori je trenutno 800 eura prosječna. U Albaniji je 507. U Sjevernoj Makedojniji 577. U Bosni i Hercegovini 652. Prvi put u Crnoj Gori imamo zaposlenog kao resurs. Svaki dobar poslodavac želi da zadrži svog radnika. Izvukao sam jedan primjer šta nudi jedan poslodavac trgovcu da radi kod njega. Premija zdravstveno osiguranje, članarinu za fitnes centar i bazen, plaćen vrtić za djecu, plaćenu školicu sporta,

opremanje đaka za školu, poklon plata za rođendan djeteta, period prilagođavanja za nove majke, zajedničke stvari, plaćenu edukaciju, kupovinu na rate, povoljne kredite. Ovo prvi put imamo u Crnoj Gori. Koliko god je potrošeno, gospodine Huter, tonera, ovo samo pokazuje kako je bilo radniku prije, a kako je sada. Tržište rada je potpuno drugačije i mnogo povoljnije za zaposlene. Svakako Pokret Evropa sad će da podrži predlog kolega iz SNP-a. Ova izmjena s 36 na 24 mjeseca biće povoljna za zaposlene, ali neće uopšte da ugrozi poslodavce u Crnoj Gori.

Zato, nadam se da ćemo svi zajedno napraviti još bolji ambijent i za zaposlene i za ove investicije, ali ne da radnici u Crnoj Gori budu samo jeftina radna snaga nego neko ko će da učestvuje i koji će svojim radom da zaradi jedan dobar život u ovoj zemlji. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:10:19)

Zahvaljujem, kolega Pižurica.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:10:29)

Poštovani predsjedavajući Pejoviću, mislim da je kolega Pižurica u svojoj diskusiji više puta negativno konotirao na račun Kluba Demokratske partije socijalista pominjući imenom i klub i neke naše sadašnje i bivše funkcionere. Tako da smo zavrijedili kaznenu repliku na osnovu Poslovnika.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:10:54)

Imate pravo na tri minuta. Da budemo precizni, pominjao je vašeg kolegu Hutera koji je dobacivao iz redova, ali izvolite, imate pravo na tri minuta.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:11:05)

Rekao sam i klub i sadašnje i bivše funkcionere. Postoji stenogram koji nam to može utvrditi.

Dakle, gospodine Pižurica, u svemu tome što ste rekli možda bih mogao da izvedem jednu osnovnu premisu. Ona je da su građani 30. avgusta 2020. godine glasali za političke promjene jer nijesu bili zadovoljni učincima prethodne vlasti. To je tačno. To prihvatamo. Kao što vidite, nemamo nikakav problem s tim da iz opozicije radimo na tome da popravljamo našu političku ponudu. Kao što vidite, to nam prilično dobro ide jer smo u ovom trenutku najjača politička partija u Crnoj Gori. To je jedno.

Drugo, vi ste pobrajajući neke iz vaše vizure navodno ekonomske promašaje pokušali da okrunite ekonomsku politiku Demokratske partije socijalista. Ali, podsjećam da bi i vi i ja i svako ko se bavi odgovornim poslom u svemu morali da se držimo činjenica, a činjenice kažu sljedeće. Devedesetih godina Crna Gora je bila najnerazvijenija republika bivše Jugoslavije. Za vrijeme one bivše Federativne Republike Jugoslavije finansirala se po osnovu dotacija iz Fonda za nerazvijena područja kao manje razvijeni region ili teritorija ili, ako hoćete, republika u sastavu te bivše države. Od tog statusa Crna Gora je za vrijeme vlasti Demokratske partije socijalista postala najrazvijenija država na Zapadnom Balkanu među onim državama bivšim članicama Jugoslavije koje do tada nijesu postale članica Evropske unije. Dakle, to je druga stvar.

Treća stvar, kada govorimo o rezultatima, znate li šta je rezultat Demokratske partije socijalista, gospodine Pižurica. Ponavljao sam vam to nekoliko puta, a moram još jednom da vam ponovim. Milijardu eura za autoput, blizu milijarda eura u podmorski kabal, 800 miliona eura u Porto Novi, 700 miliona eura u Porto Montenegro, 430 miliona Luštica Bay i Mamula, 150 do 200 miliona u putnu infrastrukturu, 70 miliona eura u Sozinu. Znate li kakvi su ovo rezultati za 14 godina vlasti. Govorim o rezultatima nakon obnove nezavisnosti. Ovo su rezultati kojim se Demokratska partija socijalista legitimisala pred građanima, pobjeđivala na izborima uvijek zahvaljujući doprinosu koji su obezbjeđivale partije manjebrojnih naroda, ne zahvaljujući partijskoj trgovini, namještenjima kojima ste se vi besomučno predali nakon 30. avgusta 2020. godine.

Trideset hiljada novozaposlenih je od 2020. godine do danas. Ljudi šede po dvoje na stolici ili ne dolaze na posao, a primaju za to platu. Nijesmo mi protiv da ljudi rade i da ljudi imaju priliku da zarade i da izdržavaju sebe i svoju porodicu, ali ne ovako kako vi radite. Vi ste zahvaljujući učincima prethodne vlasti i učincima u ekonomskoj oblasti, zahvaljujući ovim projektima, od ovih projekata se finansira budžet Crne Gore, vi ste donijeli administrativnu odluku da povećate plate u Crnoj Gori.

Demokratska partija socijalista i prethodna vlast je odgovorna za stabilnost javnih finansija koja je to omogućila, ne vi. Jer, vi ste administrativnim aktom bez ekonomske vrijednosti povećali plate ljudima. Zato danas imamo katastrofu u marketima. Nema šta da im objašnjavamo. Ljudi kada uđu u prodavnicu, kada vide kakve su cijene, znate li ko se sjeća više programa Evropa sad 1. Niko. Pogledajte svako istraživanje javnog mnjenja koje sam imao priliku da vidim. Od 70% od 80% ljudi govori kakvi su učinci Evropa sad 1. O učincima Evrope sad 2 ljudi nemaju pojma zato što to ne postoji ni vi neznate nijeste spremni da dođete u Skupštinu da poštujete ustavne obaveze i predstavite građanima šta su modeli dostizanja tog programa. Ukinuli ste kalkulator sa svog sajta, dobili ste povjerenje na izborima zahvaljujući tom programu,ali znate li šta gospodine Pižurica, najveća kazna u crngoorskoj politici je da građani Crne Gore počnu da vas doživljavaju kao nedovoljni ozbiljni politički subjekt. Ja mislim da je put kojim se vi nepovratno krećete.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:16:19)

Zhavaljujem, kolega Nikoliću.

Imamo tri poslanika, odnosno dva poslanika i jednu poslanicu prijavljenih.

Izvinjavam se. Za proceduru nemate pravo na komentar, ovo je bila kaznena replika, imate pravo na proceduru, diskutovali ste sa kolegom Huterom.

Izvinjavam se.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 13:16:45)

Molim vas kratko ću, po istom principu koje ste dali kolegi Nikoliću, evo vidite nijesam se bunio, po mom mišljenju nije imao razloga da traži kaznenu repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:17:05)

Izvinjavam se kolega Huteru, dobićete i vi riječ.

(Upadica)

Kolega ovo je tačno, ako ćemo pricipijelno, ovo je procedura,ali neka pravo na komentar.Jedino ako vi tražite komentar je li tako.

Kolega Nikolić je završio vi imate pravo na komentar, nakon toga kolega Pižurica, predlažem da na taj način završimo ovo.

Izvolite na izglaganje kolege Pižurica.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:17:41)

Čini mi se od šponde,ono što sa željela da postane tema razgovora ove Skupštine bez obzira na to što je na dnevnom redu, a to je pripremanje atentata na presjednika države Mila Đukanovića i targetiranje,etiketiranje, kriminalizovanje i satonizovanje medija i pojedinih novinara u Crnoj Gor, nasloniću se na ono što je prekomentarisao koelga Pižurica i želim da mu postavim sledeće pitanje.

Kazali ste da vi osuđujete targetiranje i etiketiranje novinara, i kazali ste da u tom duhu biste voljeli da svoj bunt iskažu Olivera Lakić i Tufik Softić i da može Duško Jovanović. Sad ja vama kažem prva sam bila kad se desilo to novinarki Oliveri Lakić koja je osudila taj strašan događaj. Osudila sam ga ne samo kao napad na novinare, nego kao i mučki napad na jednu ženu. Ali sada ću iskazati imena novinara koji su targetirani za vrijeme ove vladajuće klase i za vrijeme selekivnog rada Specijalnog državnog tužilaštva.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:18:45)

Izvinjavam se uvažena koleginice Vuković, ovo nije tema dnevnog reda i ako jako značajna tema.

Molim vas kolega Pižurica nije pričao na tu temu,ali možete postaviti na neku drugu tačku dnevnog reda.Trenutno pričamo o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o radu ovo nema apsolutno nikakve veze sa ovom tačkom dnevnog reda.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:19:09)

Jeste ali je mene kolega Pižurica odgovorio da i on osuđuje napad na novinare, pa evo ja sad njega pitam, da li osuđuje napad na novinare.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:19:19)

Ja vas molim i kolegu Pižuricu da se držimo dnevnog reda. Ne treba da zaćutite,treba da se držimo dnevnog reda.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:19:40)

Jeste li čuli, gospodine Pejoviću za knjigu "What uncle Sam really wants" napisao je veliki američki lingvista Noam Čomski, on ima jednu sjajnu misao. Kaže da slobodu govora treba braniti, ali su recimo slobodu govora onog kojim odgovara i poželjnog mišljenja branili i Gebels i Staljin,ako zaista želite da branite slobodu govora onda branite slobodu govora koji prezirete i tek onda ćete stvarno biti branioci slobode govora.

Dakle, mogu samo da postavim pitanje kolegi Pižurici, jer onda ovo nije komentar.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:20:01)

Izvinjavam se.

Moram da Vam odgovorim, nije korektno to što pričate iz razloga što uprvo Vašem poslaničkom klubu sam dozvolio deset minuta mimo predviđenog i ne vidim da je to upravo prilog toga što Vi pričate. Ja Vas samo molim da se držimo tačke dnevnog reda da ne otvaramo ovdje paralelne teme nema potrebe.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:20:31)

Ja sam samo htjela da postavim pitanje u konektekstu slobode medija i novinara koji su targetirani. Da li isto podržava kao što je naveo novinare, jer ja ne volim odgovore na postavljena pitanja tipa pokušan atentat nad Milom Đukanovićem pa pokušan na nekog drugog, ne nego prvo da odgovorim na to što je aktuelno, pa ćemo onda govoriti o onim nekadašnjim i onim sadašnjim i slično to nijesu razgovori.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:20:56)

Uvažena koleginice Vuković, postoje druge medijske platforme i medijski prostor gdje možemo da razjasnimo sva ta pitanja, legitimno je ali dozvolite,kao neko ko ima zadatak da se držimo ovog Poslovnika član 98 je jako precizan u tom dijelu. Moramo se držati teme dnevnog reda. To jako značajna tema, toje jako značajna tema,ali mislim da ovo što ste sad Vi potencirali da nije u duhu rasprave koja se odnosi na Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu. Dakle, apsoltuno uvažavam sve ove temekoje ste delegirali, ali molim Vas moramo se držati dnevnog reda. Moramo u ovu Skupštinu vratiti red, jer je praksa postala da brojni poslanici zloupotrijebe to što im neko sa ovog mjesta dozvoli naravno da komentarišu određenu tačku dnevnog reda.

Ja Vas molim ne smatram da ste to Vi, ali ja Vas molim konkretno u ovom slučaju smatram da postoji elementi za to.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:22:02)

Mogu li Vas sada pitati, kao proceduralo, da Vas pitam.

Pošto je kolega Pižurica, komentarišući moje izlaganje kazao to novinarima i naveo ih, u redu, trebalo je možda njega da opomenete i kažete ovo nije tema i slično. Vi sada kao predsjedavajući preporučujete da kolega Pižurica i ja izađemo u hodnik, pozovemo novinare i razmijenomo ovo što sam htjela da ga pitam u komentaru je li tako gospodine.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:22:25)

Uvažena koleginice Vuković, ja sam zamolio i Vas i kolegu Pižuricu da se držite dnevnog reda to ste apsolutno u pravu. Ali naravno evo molim kolegu da Svakako se kolega Pižurica javio za riječ i dobićete odgovor ili nećete, ne znam to zavisi. Ja vas molim samo da se držimo dnevnog reda.

Javio se kolega Pižurica na izlaganje vašeg kolege, ali molim vas završite naravno imate pravo.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:23:06)

Šta ćeš da mi odgovaraš kad nisam postavila pitanje?

Nisam završila.

Evo da još razjasnimo, pošto je tu kolega Andrija Nikolić, onda treba da uđe iz Kluba poslanika pošto je izašao, ako će kolega Pižurica njemu odgovarati. Da se razumijemo, da li mi dozvoljavate da ja postavim kolegi Pižurici pitanje i da on onda odgovori ili će on odgovarati Andriji Nikoliću da Andrija Nikolić dođe ovdje.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:23:22)

Molim Vas koleginice Vuković - Kuč, imate još jedan minut, iskoristite pravo. Molim Vas da se držimo dnevnog reda. Vi ovaj jedan minut iskoristite kako Vi mislite da treba. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:23:31)

Kolega Pižurica, postavljam Vam pitanje.

Da li odobravate ovo što se naznačava u crnogorskim medijima da su pojedini novinari među njima Darko Šuković, Draško Đuranović, Šeki Radončić kao i pisci Milorad Popović, novinarka Tamara Nikčević, targetirani u smislu da su vodili komunikaciju sa tada slobodnim čovjekom Katnićem u pripremi razgovora već nećemo mi ulaziti u suštinu tih razgovora? Ali pitam Vas da li je po vašem mišljenju to u skladu sa demokratskim tekovinama, sa principima slobode medija i slobode govora naravno u okvirima onih koje mi imamo saznanje o tome? Ja vama sada ne postavljam i ne dovodim vas u neku stupicu jer ste korektan kolega, da sad vi raščlanjujete što jeste kako, ali da li je normalno da u ovo vrijeme kada ste Vi vladajuća klasa tako vas ja zovem se spaljuje manketa pisca Andreja Nikolaidisa tužilaštvo pokreće predmet protiv Bobana Batrićevića, zbog iskazanoga stava i naravno vrši se ovaj progon novinara koji se vrši danas to je moje pitanje.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:24:41)

Zahvaljujem koleginice Vuković-Kuč.

Prije toga izvinjavam se poslaniče Pižurica, naravno dobiće riječ. Prije toga za proceduru se javio poslanik Nenezić.

Izvolite.

BRANISLAV NENEZIĆ (17.07.24 13:24:54)

Hvala, potpredsjedniče.

Izvinjavam se što ću negdje zloupotrijebiti proceduru,ali je važna stvar, važna stvar za jednog građanina Crne Gore. Danas se ovdje bavimo problemima naših sugrađana i nadam se da će ovaj zakon zajedno sa amandmanima koji će vjerovatno biti podnijeti i biti usvojeni. Razlog mog javljanja je činjenica da za nekih pet minuta u Osnovnom sudu u Prištitni počinje suđenje mom sugrađaninu državljaninu Crne Gore gospodinu Ekremu Bajroviću koji je optužen za ratne zločine. Danas će biti iznošenje završnih riječi u narednih nekoliko dana iznešena presuda.

Ovim putem upućujem javni apel, molbu u ime porodice Bajrović, u svoje lično ime kao njegovog sugrađanina ministru pravde koji ga je i posjetio u zatvoru i ministru inostranih poslova Crne Gore da daju jedan dodatni napor kako bi državljanin Crne Gore imao pravedno suđenje i kako bi se njegova prava zaštitila.

Ovdje smo imali situacije da smo se pojedini borili za prava stranih državljanina u Crnoj Gori, ljudi koji su osuđeni u drugim zemljama, imamo čovjeka koji u poslednjih 23 godine od kad je iselio sa Kosova i živi u Baru on više puta godišnje je odlazio i jedini grijeh mu je što nije otuđio svoju imovinu. Opet kažem ovo je molba porodice Bajrović i mene kao njihovog sugrađanina da se nađe ako postoji ikakav pravni način da se gospodinu Bajroviću u narednih par dana do izricanje presude pomogne. Hvala i oprostite zbog zloupotrebe.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:26:59)

Zahvaljujem kolega Neneziću.
Čuli smo naravno vaš apel i institucije kojima ste se obratili, a sada molim kolegu Pižuricu da uzme riječ.
Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 13:27:13)

Koleginice Vuković Kuč, vi dobro znate da se ja apsolutno pridružujem svim osudama svim prijetnjama bilo kome da su urađene. Tu kod mene imate potpuno jednog sagovornika u svakom slučaju. Vi dobro znate da ja nikada nisam pravio razliku da li je napravio nešto što ne treba nekome da kažem iz parlamentarne većine ili iz nekoga ko je sada sa druge strane. Strogo vodim računa o tome i tako će uvijek da bude. Vi možda niste ispratili, možda jeste da sam ja apelovao i da se čuva bezbjednost bivšeg predsjednika Đukanovića. Smatram da je to veoma bitno i apelovao sam na to da se sve istraži u vezi toga. Mislim da bi bilo porazno za Crnu Goru da čovjek koji je obavljao tolike godine funkcije u Crnoj Gori da bude na bilo koji način ugrožen. Ja mislim da sam o tome bio uvijek jasan. Vratiću se dijelom i zahvaljujem pojedinim kolegama koji su nabrojali sve investicije koje su bile u Crnoj Gori za 30 godina vladavine Demokratske partije socijalista. Poptuno sam saglasan sa tim. Ali šta je bila moja poenta? Da imamo sa jedne strane uništene fabrike, uništena radna mjesta, s druge strane otvorena radna mjesta novim investicijama. Šta smo dobili za naše zaposlene sa tim? Ništa, ima li smo 192 eura minimalnu platu i kasnije 222 eura i 450 eura prosječnu platu. Kada pričamo o kalkulatoru koji je bio kolegama koji su imali i kalkulator za program Evropa sad 1 to ništa nije značilo kad su vidjeli da taj kalkulator izračunava sa 222 eura na 450 eura, kada su vidjeli da sa 450 eura izračunava na 570 eura. Taj kalkulator ih nije naveo da oni podrže taj zakon, 27 poslanika su glasali protiv, 27 poslanika je smatralo da je 222 eura dovoljna plata za građanina Crne Gore.
I ono što na kraju želim da kažem, a to je i to ponavljam da je u Mađarskoj bila inflacija viša od 30%, u baltičkim zemljama Estoniji, Letoniji i Litvaniji bila veća nego u Crnoj Gori. U Turskoj je bila 100% inflacija, globalna kretanja su bila takva. Ja želim da pitam građane Crne Gore šta bi bilo da su oni dočekali tu globalnu inflaciju sa platom od 222 eura. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:30:21)

Zahvaljujem, kolega Pižurice.
U međuvremenu imamo prijavljene dvije procedure koleginica Vuković Kuč i kolega Andrija Nikolić.
Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (17.07.24 13:30:33)

Oće dok smo raspravljali vi znate da sam ja kazala da treba da razjasnim oće vi kao predšedavajući da li će kolega Pižurica odgovarati meni na postavljeno pitanje ili kolegi Nikoliću koji nije u tom trenutku u klubu. On je odgovarao i kolegi Nikoliću, pa vas molim da omogućiute šefu kluba da odgovori na ovaj komentar jer je komentar na moje pitanje iskorišten da se polemiše sa njim. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:30:54)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Ali ako ćemo realno izvinjavam se poslaniče Lakoviću, ako ćemo realno kolega Pižurica nije prozivao vašeg kolegu Nikolića, imao je odgovor na dobacivanje kolege Huter tako da vas ja molim da nastavimo dalje kako smo i predviđeli dinamiku rada.

Izvolite procedura.
Izvinjavam se, gospodine Nikoliću, prije vas se javio kolega Laković. Izvinjavam se.
Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (17.07.24 13:31:35)

Kolega predsjedavajući Pejoviću, možda je momenat da nas obavijestite da je kolegenica Vuković Kuč preuzela predsjedavanje ovom Skupštinom. Mi vidimo da ona organizuje ko će kad da govori, ko će kome na koje pitanje da odgovara. Ja vas podsjećam i imao sam namjeru da se javim i prije nego što ste vi to rekli, a vi ste se pozvali na član 98 Poslovnika koji jasno kaže da se moramo držati teme dnevnog reda. Koleginica Vuković Kuč je u jedno trenutku rekla ja sam htjela da otvorim, parafraziram, ja sam htjela da otvorim jednu veoma važnu temu ugroženost bivšeg predsjednika Đukanovića i ugroženost novinara i u odnosu na tu temu sad vidimo da ona otprilike navigava ovu raspravu ko će da odgovori na neko pitanje, ko će da uzme riječ, ko će da vidimo da su se ovdje uzimale procedure ne vidim prostor da neko nekome ovdje odgovara i da neko nekome postavlja pitanje. Molim vas da konce ove sjednice vratite u svoje ruke i da vi dajete riječ onako kako je definisano Poslovnikom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:32:45)

Zahvaljujem, kolega Lakoviću.
Jako konstruktivna primjedba, koleg Nikolić izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:32:54)

Zahvaljujem, gospodine Pejoviću.
Dakle, ova moja intervencija će biti još konstruktivnija imajući u vidu da ipak uz ova djelimična odstupanja od procedure tolerišete duh parlamentarizma i demokratije u Parlamentu, a on podrazumijeva da se govori i da se vodi dijalog. Tako da od riječi ne vidim naročito od riječi koje ne sjeku u nekom negativnom smislu ne vidim nikakvu opasnost. Moja intervencija je iznuđena jednim komentarom koji ne odgovara istini. Dakle, prethodni kolega je govorio o tome da poslanici Demokratske partije socijalista nijesu željeli da se građanima Crne Gore poveća plata. Dakle, parafrazirao sam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:33:50)

Uvaženi kolega Nikoliću, kao što ste više puta rekli vi ste iskusan poslanik, ovo već nije procedura, ovo je već sad replika i onda imam obavezu da kolegi Pižurici dam riječ. Samo da razjasnimo taj dio.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:34:13)

Ja ću doći do poente. Možete vi da date kolegi Pižurici riječ, nezavisno od toga kako ćemo da tretiramo ovaj institut. Dakle, ovo bi mogla biti ispravka navoda izrečena neistina. Zamislite reći za nekoga ko važi za normalnog čovjeka, ali pretpostavimo da oče šedi 81 normalni čovjek da nije želio da glasa da se građanima povećaju plate. Ne, svako normalan podržava ideju da se građanima povećaju plate kolega Pižurica, ali ne način da se zloupotrebljava povjerenje građana u svrhu izbora. Do povećanja plata treba da se dolazi na osnovu stvorene ekonomske vrijednosti. Rekao sam vam možda je mogla i prethodna vlast do 2020.godine povećati plate i penzije na nekim realnijim osnovama, na nekim realnim osnovama i ne onako kako ste vi to uradili i ne i u onoj mjeri u kojoj ste uradili, jer vidimo kakav je efekat proizveden, a efekat je katastrofalan. Ne treba vam ništa drugo nego da uđete u market i da pogledate kakve su cijene. Danas u Crnoj Gori u marketima skuplje cijene nego u marketima u Njemačkoj i u Italiji. U vodećeim zemljama Evropske unije đe standard i đe su plate četiri ili pet puta veće nego plate u Crnoj Gori. Rekao sam vam juče oše kad sam govorio 67% ljudi u Crnoj Gori nije u stanju finansijske moći da plati sedmodnevni boravak na crngorskom primorju, da organizuje ljetovanje za svoju porodicu., 47% su porasle cijene hrane u Crnoj Gori, blizu 40% su porasle cijene stanovanja.Mislite li da ovaj inflacija i da ovo pogoršanje životnog standarda može da anulira,odnosno može da izravna ono što su pozitivne posledice onoga što ste vi proizveli vašim povećanjem plata. To je već poništeno, to je već poništeno to ne postoji, i govorili ste o investitorima. Završiću brzo. Sa investitorima gospodine Pižurica, u Crnu Goru su dolazila finansijska sredstva, dolazili su kapitalini

infrastrukturni projekti vrijedni nekoliko stotina i milijardi eura, dolazila su nova radna mjesta, dolazila su zapošljavanja za veliki broj ljudi u Crnoj Gori, dolazilo je znanje i iskustvo, dolazile su obuke za crngoroske poslodavce koji možda smo mi mogli da napravimo Porto Montenegro možda smo mogli. Ali ja mislim da nijesmo mogli i zato nam je trebao neko da dođe da nam pokaže kako se to radi pa će možda sjutra neki naši investitor uraditi slično kao on. E to je ono u čemu se mi razumijemo, a ja vam kažem na osnovu tih projekata dana se finansira Budžet Crne Gore htjeli Vi to da priznate ili ne na osnovu tih projekata se finansira Budžet Crne Gore to su stotine miliona eura, uglavno iz turističke privrede,ali i značajn dio onoga što je potrošnja kroz male hidroelektrane,vjetroelektrane, kroz podmorski kabal. Evo ove godine je bila je informacija 45 miliona eura je Crna Gora prihodovala kroz distribuciju struje koja ide preko naše teritorije zahvaljujući tom projektu.

Dakle, to je ono što vi u ekonomiji po meni ne razumijete, to je ono što Vi ne razumijete,a ovo što smo radili to će u nekom trenutku građani svakako uvažiti, kao što su uvažavali u prethodnom periodu,rekao sam 14 godina biti na vlasti posle referenduma pa to je van serijski uspjeh. Promijeniti vlast u Crnoj Gori u mirnoj demokratskoj tranziciji koja je obavljena uspješnijem nego u nekim najrazvijenim demokratskims sistemima. Mi smo danas primjer zahvaljujući između ostalog odgovornoj parlamentarnoj opoziciji koju predvodi Demokratska partija socijalista.

PREDSJEDAVAJUĆ BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:38:42)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Dozvolićete mi bukvalno jednu rečenicu da vam odgovorim uz rizik naravno, da imate komentar na moj odgovor.Jedan savjet, da ste za ovih osam godina od 2012.godine kada ste obećali 40 hiljada radnih mjesta ispunili vaše obećanje danas ne bi bilo zaposlenih, nezaposlenih hoću reći. Tako da to je jedan od osnovnih problema, a kada pričate o inflaciji znate kolila je inflacija u Evropskoj uniji koliki je prosjek, koliko je u Crnoj Gori tako da Crna Gora apsolutno nije izuzetak,a Vi mi nađite jednu državu koja je za četiri godine evo 2020.godine ovom dinamikom povećala zarade.

Kolega Pižurica.

Izvinjavam se kolega Nikolić,ovo je bilo veoma kratko.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:39:34)

Hvala vam, gospodine Pejoviću, što ste se usudili da mi dajete sajvet. Ali razumjeću to u najboljoj namjeri. Sad da ja dam vama jedan savjet, ako prihvatate, ovako kao kolega.

Ne znam da li ste po struci ekonomista ili nijeste, ali neko ko je pročitao jednu lekciju iz ekonomije zna da je prvi uslov za ekonomsku stabilnost politička stabilnost, da je prvi uslov za dolazak investitora u jednu zemlju politička stabilnost. Od 2020.godine do 2024.godine na današnji dan pale su dvije vlade gospodine Pejoviću. Nijesmo imali političku stabilnost, imali smo ono što sam vam rekao administratinim aktom povećanje plata koje na dugi rok proizvodi štetu. Zašto ga tada nijesmo pozdravili i podržali? Zato što smo strahovali i upozoravali na grčki scenario, a ja sam vam opisao kako je taj grčki scenario izgledao. grčki scenario u odnosu na Grčku koja je članica Evropske unije koja je dobila desetine milijardi eura iz Fonda Evropske unije za oporavak svoje ekonomije je između ostaloga podrazumijevao i da Grčka Vlada osam puta smanjuje plate i sedam puta smanjuje penzije, i da grčka policija u jednom trenutku zbog bunta penzionera puca na te iste penzionere, e zbog toga smo mi rekli vodite računa da vas građani Crne Gore jednoga dana ne bi jurili po ulicama.Zbog toga što ste uništili ekonomiju, a imamo sve razloge da vjerujemo, da ovi novi zakonoski predlozi koji dolaze u Skupštinu popot ovoga da se oduzme pravo Parlamentu da raspolaže imovinom države do 300 miliona eura, poput ovih amandmana da se može otužiti zemlja sa državnog zemljišta, da se to radi da bi se zakrpile rupe u budžetu i da bi se finansirale plate i penzije. Jer novca više nema, pošto smo mi danas na kreditnom rejtingu u B, a Republika Kosovo je u kreditnom rejtingu BB plus. Dakle, kreditni rejting Crne Gore u ovom trenutku je najgovci u regionu, što znači da se Vlada Crne Gore ponaša kao kockar koji krizira i traži novac na finansijskom tržištu dobijajući ga po velikim kamatama i pitanje je dana do kad će to moći da traje. Jer jednog dana će neko da zavrne slavinu i da kaže, momci potrošili ste to što ste mogli da potrošite, sad više nem,a onda će oni koji su naravno to sve priredili i organizovali da polože račune građanima Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:42:53)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću. Ja mislim da je zbog građana Crne Gore jako važno da otklonimo sledeću dilemu. Pominjete grčki scenario,a ja ću Vas podsjetiti sledeće, 2019.godine, ne pominjete 2020.godinu, dug Crne Gore u odnosu na GDP je bio 77% a sad je 65%, ne znam okud Vam ta ideja da ovdje slijedi Grčli scenarip. Molim Vas provjerite te podatke,a drugo zamislite kad smo u slovima političke nestabilnosti uspjeli da podignemo standard i ovolike plate uz efekte globalnih inflacija. Šta bi se desilo zadužujemo se da bi vratili vaše dugove gospodine Nikoliću.

Gospodine Nikoliću, Vi ste ostavili četiri milijarede dugova,provjerite podatke.Dakla, vaša vlast 2020.godine Crna Gora je bila dužna skoro četiri milijarede,ali ono što je činjenica,ono što je zakonom jeste provjerite koliko smo sad dužni u odnosu na GDP, a koliko smo bili dužni kada ste Vi bilina vlasti.Kolike su tada prosječne minimalne plate i penzije, a koliko su sad, to je vrlo jednostavno da se provjeri i da se ustanovi.

Naravno izvolite.

Kolega Nikolić ovo je radi građna jako je važno radi građana Crne Gore da čujemo kako nas čeka grčki scenario.

Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:44:32)

Dakle, gospodine Pejoviću, vidi se da nijeste ekonomista, kad govorite o dugu o javnom dugu morate da povedete strogo računa o strukturi tog javnog duga. Odnosno zašta se koristiti novac i zaduženja,novac koji je korišćen za zaduženje od 2006.godine do 2020.godine Crna Gora se zadužila oko dvije ipo milijarde eura, od 2006.godine do 2020.godine zaduživala se za razvojne projekte i za kapitalne projekte. Samo investicija u prvu dionicu autoputa košta je državu preko milijardu eura,samo ta investicija,a Vi ste se za dvije godine govorim o tadašnjem ministru finansija i današnjem premijeru Milojku Spajiću zadužili dvije milijarde eura kamatama, ne za razvoj nego za isplatu plata i penzija za tekuću potrošnju, pogledajte strukturu budžeta, pogledajte strukturu kapitalnog budžeta. Budžet se finansira iz turističke potrošnje, a ovaj budžet gospodine Pejoviću, ako ste zaboravili je planiran nerealno visoko. Zašto? Zato što je prošle godine u Crnoj Gori bilo preko 100.000 Rusa i Ukrajinaca koji su trošili mnogo više novca nego prosječan građanin u Crnoj Gori pa je novca bilo, ali ga danas nema zato što je pola tih ljudi već otišlo iz Crne Gore. Pogledajte kakva nam je turistička sezona, pogledajte i porazgovarajte sa turističkim poslenicama na primorju, kako dolaze do radne snage, kako su zadovoljni popunom privatnih smještajnih kapaciteta od stran turista, koliko nam traje sezona i šta će na kraju biti imlikacije na državni budžet. Rekao sam vam, pohvalno je kada imate kritičan odnos prema nekim politikama prethodnog režima, ali ne može na timk kritikama vječito da se živi. Četiri godine nije mali period da pokažete šta znate i umijete, četiri godine je sasvim dovoljno vremena, sasvim dovoljno vremena da pokažete stručne profesionalne i moralne kompetencije. Otiđite, pitajte građane Budve i Andrijevice šta mislim o učincima i efektima vašeg programa. Ne morate da ih pitate jer su vam rekli na izborima, a vidjećete šta će o učincima tog programa reći građani kod kojih se izbori tek održavaju.

Dakle, gospodine Pejoviću, vjerujem da i vi i ja poštujemo crnogorskog građanina, odnosno da vjerujemo da se crnogorski građanin ne može manipulisati. Možda može u nekom trenutku svak biti izmanipulisan, ali na dugi rok nema manipulacije. Ono što sam rekao vašem kolegi kažem i vama. Najgore što vam se može dogoditi u politici u Crnoj Gori je da građani Crne Gore ne počnu da vas doživljavaju ozbiljno.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:48:02)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Kako bismo izašli iz ove polemike izvinjavam se poslaniče Pižurica.

Pozivam građana Crne Gore da provjere sledeće podatke: da li je Milojko Spajić i ova Vlada se zadužila za tekuću potrošnju dvij milijarde kao što kaže kolega Nikolić. Dakle, građani imaju priliku da to provjere, koliki su prihodi od turizma ove godine i da li smo ostvarili suficit za prvih pet mjeseci pošto smo dobili podatak da imamo suficit od 33 miliona ja molim javnosti građane Crne Gore da sve ovo provjere.

Kolega Pižurica izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 13:48:45)

Hvala, potpredsjedniče.

Ja bih prije svega zamolio, gospoine Pejoviću, vas da više ne dozvolite rečenicu koju koristi kolega Nikolić da će nas neko da juri ulicama. To nije korektnost, to nije u redu i molim vas da više to ne dozvolite.

Druga stvar, gčki scenarijo je gospodine Nikoliću, je ovo zaduženje koje su vaše Vlade dovele Crnu Goru, ovo je grčki scenarijo. Ovo je gospodine Nikoliću grčki scenario povećanje PDV-a i smanjenje plata, to je gospodine bilo 2018.godine to je grčki scenarijo gospodine Nikoliću. Niste mi odgovorili i ne možete nikom da odgovorite na pitanje da su zemlje Evropske unije imale veću inflaciju od Crne Gore. Globalna kriza koja je uslovila naročito povećanje cijene hrane. Šta bi bilo da je tu inflaciju građanin Crne Gore dočekao sa 222 eura, koga bismo mi tada jurili po ulicama? Nikoga, jer bi bilo mrtvih tu.

Gospodine Pejoviću, na krjau ja želim da citiram još jedanput, a to sam već uradio gospodina Mila Đukanovića u intervju televiziji Face i Duška Markovića u intervju televiziji Vijesti kada su ih pitali šta su za 30 godina loše uradili? Obojica su dali isti odgovor, malo smo uradili za standard građana Crne Gore. Ja još jedanput ponavljam to što imamo na jednoj strani svaku uništenu fabriku, a druge nesporne investicije koje je gospodine Nikolić naveo, ali moje pitanje šta su oni donijeli građaninu Crne Gore, koji benefit i da li su ti investitori građane Crne Gore koristili kao jeftinu radnu snagu saplatom od 450 eura odgovor je jasan. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:51:07)

Zahvaljujem, kolega.
Poslanik Nikolić, da li je procedura, komentar?

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:51:20)

Imajući u vidu da ste bili korektni u ovoj razmjeni, a nekorektni u ovoj bočnoj razmjeni, ostao sam vam dužan komentar.

Ja mislim gospodine Pejoviću, da na ovim temama nema većeg političkog benefita za Demokratsku partiju socijalista nego da se vi javljate, da učestvujete i da govorite kako ste učinili čudo u smislu poboljšanja životnog standarda za građane Crne Gore, nema boljeg benefita političkog za nas, vjerujte mi, a znate li zašto? Zato što evo mi kao ljudi koji imamo relativno visoka primanja pa znamo da nije jednostavno planirati kućni budžet, a tek nije jednostavno ljudima sa mnogo manjim primanjima kad odu u tržne centre i u markete da kupe pribor djeci za školu, da kupe osnovne životne namirnice na temelju kojih domaćinstvo treba da živi mjesec dana, pa da kupe neku pristojnu gardarobu kojom će da idu na posao ili da rade neke druge službene radnje u okviru svojih redovnih aktivnosti.

Dakle, gospodine Pejoviću, mislim da je to politička taktika koja je potpuno pogrešna i naročito je pogrešna kad dolazi od političkog subjekta koji godinu dana nakon formiranja Vlade nije našao za shodno da građanima predstavi plan programa Evropa sad2 nego izbjegava ustavnu obavezu, odlaže kontrolna saslušanja, kupuje vrijeme ne bi li nekako izbjegao da govori o tome. Gospodin Eraković vas je prije nekoliko dana u Skupštini pitao hoće li biti povećanja PDV-a? Rekli ste neće. Govorili smo oće sa ministrom finansija hoće li biti smanjenja doprinosa. Prva informacija je bila da neće pa onda da će biti korekcija doprinosa itd. vi još uvijek ne znate šta vam je ekonomska politika, a ponavljam vam budžet se puni ne zahvaljujući ekonomskoj vrijednosti koju ste vi stvorili, jer ekser u Crnoj Gori nije zaboden od 2020.godine. Da biste stvorili ekonomsku vrijednost morate da imete neki investicioni angažman, morate da imate ekonomsku proizvodnju, vi nemate ništa od toga. Živite na temelju projekata, odnosno kad kažem živite gorim o tome kako se formira budžet Crne Gore, formira se na osnovu projekata prethodne vlasti. Da li jeta prethodna vlast mogla da uradi više na planu životnog standarda građana jeste i to vam kaže svaki normalan i odgovoran čovjek. Niko ne bježi od te odgovornosti i mi smo zbog toga vjerovatno sišli sa scene nakon 14 godina i pošli u opoziciju. Kao što vidite ne gubimo politički rejting, imamo stabilnu političku snagu i to dovoljno govori o tome kako radimo - pohvalno i u politici biti samokritičan, prihvatiti odgovornost za neke stvari, ali gospodine Pejoviću, prošlo je četiri godine, nema investicija, nema nove vrijednosti, ništa nijeste uradili, a pričate nam o tome kako građani u Crnoj Gori žive dobro. Na temelju čega žive dobro?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 13:55:31)

Zahvaljujem.

Poslaniče Nikoliću, naravno moram vam odgovoriti od poslednjeg pitanja. Kažete da smo na vlasti četiri godine, građani Crne Gore mogu i ovo da provjere koliko je Pokret Evropa sad na vlasti? Ja ću vas podsjetiti da je 42.Vlada formirana u decembru 2020.godine da ste onda vi formirali jednu novu većinu 2022.godine, pa ne znam kako računate tih četiri godine na naš račun, a da je 44.Vlada formirana prije osam

mjeseci. Kada to saberete, gospodine Nikoliću, ja ne znam kako ste vi došli do četiri godine. Ja ću vas podsjetiti da ste vi ovdje pravili jednu drugu parlamentarnu većinu i da ste građanima dali obećanje da to radite da biste ubrzali naš evropski put pa smo vidjeli kako se to završilo.

Što se tiče programa Evropa sad 2, ja mislim da ćete vi biti vrlo brzo iznenađeni, nadam se prijatno kao i svi građani Crne Gore, tako da ćemo imati priliku da vidimo da li vam je stvarno interes da naši građani žive bolje, a naravno ovo u su teme koje nam jako odgovaraju, jer svi vrlo dobro pamtimo kolike su bile minimalne penzije, kolike su bile minimalne plate, naravno ja ću vas podsjetiti na kumulativnu inflaciju od 2009.godine do 2019.godine koja je bila 40%. Zadužili ste se, kao što kažete, skoro tri milijarde, povećali platu za 50 eura. Jako bi bilo dobro da smo od svih tih projekata, investicija imali koristi svi mi građani Crne Gore, ali mi to nismo do sada imali priliku da osjetimo, a za ovih manje od dvije godine od kad je dakle konkretno za oblast ekonomije i finansija imao uticaj bilo koji funkcioner Pokreta Evropa sad vidimo drastične benefite.

Naravno i ovo što kažete dakle da je Evropa sad jedan anulirana inflacijom kao što je rekao kolega Pižurica zamislite kako bi građani Crne Gore živjeli u Crnoj Gori da su imali takvu dinamiku rasta plata kao što su imali za vrijeme vaše vlasti, da su deset godina čekali da se poveća prosječna plata, da su čekali toliko dugo da se poveća minimalna penzija i plata, a imamo efekte globalne krize. Vi, gospodine Nikoliću, vrlo dobro znate da Crna Gora nije izuzetak i da postoje brojne članice Evropske unije koje imaju mnogo veću inflaciju od Crne Gore, tako da ako već pominjete, naravno to što je činjenica i niko je ne osporava, da inflacija u Crnoj Gori mislim 7 ili 8% da je i u Evropskoj uniji ta inflacija takođe velika. Naravno, građani Evropske unije takođe pokazuje se na određenim izborima prema nekim vlastima pokazuju, ajde da kažem ,taj kritički odnos. Tako da vas molim da uzmemo širi kontekst.

Kolega Nikoliću, izvolite.

Ja vas molim kolega Nikoliću, evo pred građanima Crne Gore, obećavam apsolutno su u pravu kolege iz drugih poslaničkih klubova. Dakle, ja vas molim, evo ja neću odgovarati na vašu repliku molim vas minut i da završavamo da idemo dalje.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.07.24 13:59:12)

Ja se izvinjavam kolegama što ova rasprava traje dugo, traje dugo iz razloga što dobijamo komentare, a predsjedavajući je tolerantan u smislu dijaloga za kojega smatra da je važno da ga čuju građani. U redu. Ja obećavam da će ovo biti poslednja intervencija s moje strane. Dakle, želim samo da pcrtam nekoliko stvari.

Gospodine Pejoviću, životni standard nije visina plate nego kupovna moć građanina e ne znam da li ste znali, ali da vam kažem sad da znate. Godine 2019. je bila veća kupovna moć nego danas, to je podatak Eurostata, to provjerite u Eurostatu, pa onda dođite da govorite od kvalitetu života u Crnoj Gori. To je prva stvar. Druga stvar od 2006.godine do 2020.godine javni dug je porastao da budemo precizni sa šesto miliona na tri i po milijarde ovo su precizni podaci. Ali sa izgradnjom prve dionice auto puta koja je koštala preko milijardu i podmorskim kablom koji je bio investicija koju su finansijski podijelile države, ali sa manjim učešćem Crne Gore, a vi ste se zadužili blizu dvije milijarde sa kamatama za dvije godine ste se zadužili blizu dvije milijarde eura sa kamatama bez ijednog kapitalnog projekta. Zahvaljujem na pažnji gospodine Pejoviću. Ovo su zvanični podaci, možete ih demantovati ako imate neke referentkinje.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:01:19)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Jedna rečenica sve ove projekte koje ste vi pomenuli dakle i auto-put itd.veliki dio zaduženja se odnosi upravo da bi se vratili stari dugovi i da bi se isplaćivale te rate. Zahvaljujem.

Dakle, izvinjavam se i kolegama i javnosti Crne Gore, mislim da su ove teme bile jako interesantne.

Filip Adžić poslanik za proceduru.

Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (17.07.24 14:01:47)

Građani, uvažene kolege poslanice i poslanici,

Ja sam čekao s obzirom da ste i vi rekli prije možda nekih sat vremena da ima svega nekoliko prijavljenih čekao sam svoj red, ali imam obavezu dva sata je Vijeće za Nacionalnu bezbjednost kako brinem i zanima me da dobijem informcije o bezbjednosti svakog građanina tako i o bezbijednosti bivšeg

predsjednika pa bih zamolio samo da iskoristim vrlo kratko dva minuta da ne bih kasnije dolazili, vjerovatno ne znam koliko će potrajati rasprava. Vrlo kratko.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:02:15)

Izvinjavam se, kolega Adžiću, vi želite diskusiju je li tako?
Imate u ime kluba pravo šest minuta.
Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (17.07.24 14:02:29)

Dakle, čuli smo danas razna stanovišta i poglede na ono što je ekonomska situacija u Crnoj Gori bila i prije 2020.godine i poslije 2020.godine. Jedna garnitura koja predstavlja negdje vladaviinu 30-godišnju, ali prije svega osvrnuo bih se na onaj dio koji se tiče postreferendumske ere kada je za nas tada izgledalo enormno zaduženje od nekih 3,8 milijardi eura u tih 30 godina, ali dominantno poslednjih 14, da bi nakon toga promjenom vlasti, ali dobijanjem 44. Vlade i dolaskom premijera Spajića samo u dva mjeseca došli do zaduženja od preko milijardu eura i zaista negdje sve one kritike koje su bile na račun Demokratske partije socijalista su negdje izgubile smisao kada smo vidjeli da je neko za svega dva mjeseca uspio da se zaduži preko milijardu eura. Takođe čuli smo da nije otvoreno ni jedno radno mjesto da su bili projekti sve je to nešto što može da se tumači na razne načine, ali jedno ne stoji da nakon 2020.godine nije bilo ni jednog projekta. Ja upravo zbog toga imam obavezu samo da pocrtam ono što je urađeno za nekih godinu dana vladavine 43. Vlade i premijera Abazovića i negdje ljudi koji su bili u tom periodu glavni nosioci politika da kažem ono što je krucijalna stvar, a to je da je u tom periodu bilo najmanje zaduženje Crne Gore od 100 miliona eura, ali što je mnogo značajnije od toga da je sledeću Vladu 44. tih sto miliona eura sačekalo na računu. Znači, nula je bilo zaduženje, nula je potrošeno iz zaduženja. A u tom periodu samo građana radi moram reći da je plata od 535 eura koliko je bila danom stupanja na vlast 43.Vlade plata sa 535 eura porasla na 809 eura poslednjeg dana koliko je iznosilo kada smo mi prepustili vlast Pokretu Evropa sad i ostalima konstituentima vlasti od tada do danas dakle za gotovo godinu dana ta plata je porasla za svega 16 eura. Ne kažem možda će ta plata rasti, ali građana radi, preciznosti radi volio bih da se znaju tačni, egzaktni podaci.

Takođe, penzija svim penzionerima ne onima sa najmanjom penzijom, nijesu izostavljeni ni oni s razmjernim ni niko penzija je za tih godinu i nešto dana vladavine 43. Vlade porasla za 17%, a najniža penzija u Crnoj Gori je porasla za čitavih 100%. Takođe, u tom periodu Crna Gora je imala najmanji dug koji je iznosio ispod 60% i kretali smo se u onom mastrihtskom kriterijumu što je negdje i imperativ za sve vlade u Crnoj Gori. Takođe, imali smo i najveću zaposlenost od 259.000 zaposlenih i najmanju nezaposlenost kao posljedica tolike zaposlenosti. Takođe, u tom periodu otvorena je i najveća fabrika koja predstavlja trenutno najvećeg izvoznika u Crnoj Gori koja nakon Elektroprivrede stvara najveći izvoz i najveći produkt u Crnoj Gori. Otvorene su i fabrike čipsa, i fabrika sokova, otvoren je i remont brodova. Takođe, imali smo i brojne druge prijekte. Za mene najznačajniji, a to je žičara koja je u rekordnom roku urađena i kažem sve je to postignuto za nešto više od godinu dana. Mislim da je to odgovoran pristup i to je način kako je trebala da se ponaša i Vlada više vlada, dakle, do 2020. godine ali i vlade poslije one gospodina Abazovića.

Pošto je danas ključno pitanje se odnosi na prava radnika i na uslove koje radnici u Crnoj Gori imaju vrlo kratko bih se i osvrnuo na to. Dakle, podržaćemo izmjene zakona. Pokazaćemo još jedan put da nam je apsolutno nevažno da li predlog dolazi iz našeg kluba ili iz opozicije ili od predstavnika vladajuće većine za nas je najbitnije da je to nešto što može da doprinese boljem životu ili boljim uslovima kako zaposlenih tako i građana u Crnoj Gori. Rekao bih da kada govorimo o pravu radnika njihovo najznačajnije pravo je pravo na pristojan život, pravo na platu koja im je obećana. Svi radnici u Crnoj Gori su ušli da pogledaju vaš kalkulator. Vjerujem da su se svi obradovali kada su ukucavši svoj iznos zarade viđeli da će ona, sprovođenjem Programa Evropa sad II, porasti za 25%. Mislim da su oni juče izuzetno razočarani, da juče ne osjećaju više ni radnu satisfakciju ni životnu satisfakciju i elan kada su vidjeli da je taj kalkulator izbrisan i da vjerovatno od njihove dugogodišnje nade za povećanjem životnog standarda i većim platama neće biti ništa. Nije otvoreno, nijedno radno mjesto. Ako govorimo o radičkim pravima to bi brebalo da bude naš imperativ, nijeste u ovih godinu dana otvorili nijedno radno mjesto i ja negdje kažem želeći vam sve najbolje i računajući da stvarno imate neku viziju da stvarno nešto što ste pričali ćete i ispuniti navijam da otvorite ta radna mjesta, ali vi na današnji dan ne možete reći da ste u proteklih godinu dana otvorili nijedno novo radno mjesto.

Ono što je najporaznije od svega nije ni to zaduženje jer slušali smo i od kolega iz Demokratske partije socijalista i oni su se zaduživali, ali su dio tih sredstava koristili u kapitalne projekte. Vi nemate nijedan kapitalni projekat, nijedan infrastrukturni projekat, vi nemate nijedan projekat trenutno nijednu investiciju koja predstavlja novu vrijednost. Sjetite se samo koliko je za period Vlade gospodina Abazovića otvoreno hotela

sa pet zvjezdica, duž čitavog primorja. Dakle, to je nešto što građanima treba, to je nešto što prije svega treba radnicima i zaposlenima. Takođe, molim vas još jedan put da onu najavu koju evo vidim da se ovih dana ne pominje, ali uznemirala je radnike i njihova prava uvođenje radne nedelje, da negdje odustanete od tog nauma jer vjerujem da negdje ako govorimo o njihovim pravima, a to je nešto što zaista im pripada i dok se sistem ne uradi kako treba dok ne budemo imali njihovu sigurnost da neće raditi iznad onoga što je zakonska norma da im ta radna nedelja bude obavezna i da ne razmišljamo uopšte o uvođenju radne nedelje.

Takođe, na kraju još jedan put želio bih da pomenem i one obespravljene radnike koji više dobar dio njih i nije radno sposoban. Juče sam pominjao da svoja prava potražuju na 41 ili 42 stepena širom Crne Gore na ulicama. Dakle, ako smo uspjeli da omogućimo jednom dijelu obespravljenih radnika da obezbijede svoja prava ili zadovolje svoja prava poslije toliko godina molim vas da oni ljudi koji rade u drvoprerađivačkoj industriji, koji rade u kožarskoj i koji su radili u kožarskoj industriji i tekstilnoj industriji, a koji dominatno kažem su radili po sjeveru Crne Gore i na Cetinju da se obrati malo pažnje na njih i da imamo malo senzibiliteta i za radnike Košute bivše i za radnike bivšeg Gornjeg Ibra i za radnike Kombinata vunarskog. Dakle, to je nešto što zaslužuje našu pažnju i zaslužuje da nešto zajednički i kao vlast i kao opozicija uradimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:11:22)

Zahvaljujem, kolega Adžiću.

Molim vas, poslaniče Pižurica, kolega Adžiću ,ovo je bio predlog zakona i predlagači su kolege iz SNP-a vi ste polemisali sa gospodinom Spajićem. Ne, ne morate se izvinjavati. Samo ću vam odgovoriti, korektno je da vam odgovorim. Kolaga Adžiću, građani Crne Gore pamte ko je najviše uticao na povećanje minimalnih plata i prosječnih penzija. Dakle, neće to biti da je 43. Vlada. Program Evropsa sad I je prezentovan i počeo sa primjenom u 42. Vladi. Vi ste naravno to naslijedili, samo radi građana. Dakle, samo to konstatujemo. To je bio veliki pomak. Dobro je što plate će biti veće, nezaposlenost će biti manja. Jako mi je drago što brinete o kalkulatoru, mislim da je to građane zabrinulo pogotovu kad su imali priliku da pročitaju što su mediji pisali i to je apsolutno legitimno, ali mislim da će vrlo brzo biti pozitivno iznenađeni. Mislim da ćemo se radovati i vi i svi mi ovdje u Parlamentu i da će plate biti veće i minimalne i prosječne. Ovo je jako dobro što mi pričamo konačno o ovim temama. To je jako dobro. Samo ću vas podsjetiti da je vaša Vlada 43. nije naravno iz vaše partije ministar finansija, vi sta čak i promijenili ime. Dakle, nije se ta reforma zvala Evropa sad I već ste dali drugo ime pa kad ste vidjeli nova fiskalna politika da ipak Evropa sad I je potpuno održiva i da ima efekte onda ste ipak iskoristili da kažete da ste vi do kraja sproveli što mislim da je jako dobro. Sada molim koleginicu Zoju Bojanić Lalović. Izvinjavam se komentar kolega Pižurica. Izvolite. Imate pravo na komentar.

Kolega Mugoša, dajte molim vas jedan konstruktivan pristup sa pažnjom vas slušam.

Izvolite.

BORIS MUGOŠA (17.07.24 14:14:05)

Vama se obraćam jer je proceduralno izlaganje i moram reći jednu stvar. Imali ste dosta širine danas da puštate sve izlagače da imaju određena prekoračenja. Međutim, vjerujte mi danas ste najviše prekoračili ovlašćenje vi. Vi predsjedavate Skupštinom Crne Gore u odsustvu predsjednika Parlamenta. Vi nemate pravo da kao potpredsjednik Parlamenta komentarišete bilo koje izlaganje. Vi možete da se javite da koristite komentar u ime kluba i da trošite vrijeme kluba. Molim vas, vi se javljate bukvalno poslije svakog izlaganja i komentarišete u svojstvu potpredsjednika Parlamenta. Sad hoćete da date i kolegi iz vašeg kluba i njemu riječ da i on komentariše tako da bih vas zamolio ako već vi koristite to pravo da ga koristite u ime kluba i da onda na vaš komentar ima pravo onaj čije izlaganje komentarišete, a da ne duplirate još i dodajete i pravo predsjednicima vašeg kluba. Nezavisno od toga to sam rekao i predsjedniku Parlamenta molim vas dok predsjedavate koristite nadležnosti koje vam pripadaju kao predsjedniku i vama potpredsjedniku Parlamenta. Na kraju krajeva gro izlaganja nema veze sa temom dnevnog reda i molim vas da se vratimo jer ovo što pričamo danas tangira stotinjak hiljada građana. Eto, izvinjavam se, prosto nekako čini mi se da polako obesmišljavamo suštinu izlaganja. Juče smo umjesto tri sata pričali šest, danas već umjesto tri sata već smo i to, dva sata već pričamo preko, dobra je tema nekako da se fokusiramo da građani kad nas slušaju znaju šta je tema dnevnog reda. Izvinjavam se potpredsjedniče imao sam potrebu.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:16:13)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.

Samo želim, naravno, da vas informišem. Javljanje koje je bilo sa moje strane i računao sam da ide na račun kluba, PES-u je ostalo 24 minuta. Naravno, uvijek. Ne sada samo, nego uvijek, svako izlaganje želim da se računa i da se kalkuliše. Saglasan sam.

Zato molim kolegu Pižuricu, proceduralno.

MILOŠ PIŽURICA (17.07.24 14:16:44)

Ispravka navoda.

Poštovani potpredsjedniče, ja ću se osvrnuti samo na jedan dio izlaganja kolege Adžića, a to je vraćanje radne nedelje u trgovinama. Šta želim da pokažem? Da gospodin Adžić koji je bio u 43. Vladi nije reagovao na nekoga ko je želio da vrati nedelju. To je ministar iz 43. Vlade, gospodin Đurović. Evo izvolite dokaz. Gospodin Đurović je napisao zakon koji je trebao da vrati radnu nedelju u trgovinama. Gospodin Adžić ni jedanput nije reagovao na to. Ono što je je još gore za taj zakon, taj zakon apsolutno, koji je napisao ponavljam ministar iz 43. Vlade, nije primjenjiv u praksi i ne može da stupi na snagu jer prosto ne može da se primijeni u prodavnicama. Gospodin Adžić ni jedanput kao ministar iz 43. Vlade nije reagovao. Sada je malo licemjerno da sada o tome priča. Neću nikada biti takav i reagovaću isto i sa ove pozicije i onda kada ne budem u Parlamentu jednako. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:18:05)

Zahvaljujem, kolega.

Sada nastavljamo sa prijavljenim diskusijama. Molim poslanicu Zoju Bojanić - Lalović da uzme riječ.

Molim Vas, po dogovoru pet minuta.

U međuvremenu se prijavila koleginica Slađana Kaluđerović, pa se pripremite, molim Vas, nakon izlaganja koleginice.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (17.07.24 14:18:27)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Naravno, potrudiću se da u okviru pet minuta kažem ono što imam o ovom zakonu. Pozdravljam koleginice i kolege poslanice i poslanike, uvažene građanke i građane.

Kao što ste čuli od početka današnjeg plenuma, razgovaramo o izmjenama Zakona o radu koji predviđa da Ugovor na određeno ne može, odnosno da može trajati najduže 24 mjeseca. Jedno zakonsko rješenje koje je postojalo i prije 2020.godine, lično, ali i klub Demokratske partije socijalista je već kazao, smatramo da je ovo dobro rješenje i da je svakako u korist radnika. Ono što smo izrazili kao sumnju, a negdje to pokazuje i ovaj perod četiri godine, to jeste pitanje manjkavosti ovakvog rješenja u odnosu na neke druge zakone, da li se i koliko radilo na analizama ako uzmemo u obzir i činjenicu da je Vlada tek nakon četiri mjeseca dala mišljenje na ovaj zakon. Sa druge strane, danas smo ovdje govorili i o prosvjeti i možda će i moja diskusija negdje biti usmjerena malo drugačije, podstaknuta onim što sam čula i u prethodnim izlaganjima. Moram vas podsjetiti da 2020.godine nakon izbora, vi to računate vrijeme prije i vrijeme posle, ajde da dobro, da koristimo i tu terminilogiju, nakon izbora da se nova politika predstavila kao politika revanšizma i populizma. Prije svega revanšizma. To smo vidjeli, više puta spominjana priča o tim smjenama direktora, pomoćnika direktora, što je zapravo i ukazalo da jednom dijelu naroda i većini da teško može da se istinski vjeruje u one koji sa toliko želje ua revanšizmom ljudima daju rješenja o razrješenju i ono što je problematično u tom slučaju jeste pitanje njihovog daljeg radnog odnosa.

Ovdje se sada negdje možemo vezati i za ove manjkavosti ovog Zakona o radu i ne usaglašenosti sa ostalim zakonima jer desiće se to i ovima koji sada rukovode obrazovno vaspitnim institucijama u koliko ne uradimo nešto. Dakle, mi smo iz Demokratske partije socijalista spremni u tom smislu da damo doprinos iz želje da se nikada nikome više ne dogodi ono što se dogodilo prosvjetnim radnicima 2020.godine, a to je da za ljude koji su bili dva mandata nije bilo mjesta u sistemu, a za one za koje se i tražilo mjesto nije bilo moguće obezbijediti normu koliko je neophodno za puno primanje, već su dopunjavali norme u nekoliko obrazovno vaspitnih ustanova. To je nešto što više ne smije da se dogodi. O tome se nije razgovaralo ali reći ću vam još nešto. Targetirali smo pojedince, mislim da su i ti pojedinci žrtve politike, naglašavam, revanšizma i populizma. Oni nastavnici, oni direktori, oni rukovodioci koji nijesu uspjeli da pronađu mjsto u sistemu njima će se sada isplatiti zarade. To je ovaj novi minus za sve nas, uz ono, naravno, što je odšteta a ima i takvih. Da vam ne kažem da ima jedan broj nastavnika, odnosno rukovodilaca obrazovno vaspitnih ustanova, pomoćnika koji su tražili mjesto nakon otkaza i našli negdje u nekim ustanovama i rade sa srednjom školom,

a imam i onih koji primaju zarade još uvijek sa biroa i čekaju penziju. To više ne smije da se dogodi i moramo protiv toga, kao i protiv onoga o čemu ste govorili i juče i danas, a to je da je bilo nastavnika koji su 13 ili 14 godina radili na određeno.

Pojašnjenja radi, morate znati da je bilo takvih slučajeva i o tome sam ja govorila ovdje na nekoj ranijoj sjednici, bilo je slučajeva da kolege inženjeri rade kao profesori matematike i njih je nemoguće prevesti u stalni radni odnos, tačnije njima je nemoguće dati rješenje na neodređeno zato što ne postoji tako sistematizovano radno mjesto. To su manjkavosti, činjenice da u našem sistemu ne postoje nastavnici matematike, fizike, hemije, ista je priča i sa tehnolozima. Dakle, tehnoloizi koji su predavali u osnovnoj ili u gimnazijama a bili na određeno teško da su mogli dobiti ugovor na neodređeno jer ne postoji sistematizovano radno mjesto. Prosto program traži diplomiranog profesora hemije. Pojašnjenja radi, da kažemo da takvi su slučajevi postojali i koleginica Jelenka je danas rekla postoje i danas. Dok to ne uredimo postojaće. To je ovo o čemu smo govorili zakonom o radu, da 24 mjeseca da, ali sve treba izanalizirati i treba ga usaglasiti sa stvarnim stanjem, jer život je širi od svakog propisa. Podsjetiću vas, takođe, da jedna od populističkih odluka, izvinite kratko, minut, jedna od populističkih odluka bila je i odluka da se asistentima u nastavi koji rade sa djecom sa posbnim obrazovnim potrebama daju ugovori na neodređeno, jer znamo da je u ranijem periodu asistentni u nastavi su radili na određeno, zato što nisu postojala sistematizovana radna mjesta. U redu i treba da dobiju ugovor na neodređeno, ali tu se stalo. Pokupili su se politički poeni i asistenti u nastavi su se obratili svima nama. Nadam se da ste pročitali to. Šta oni traže? Oni traže vrlo jasno da regulišemo, da radimo na regulisanju neposrednog rada asistenata u nastavi sa djecom i učenicima u okviru punog radnog vremena. Oni traže 30 sati da to bude, a da deset sati idu pripreme, njihove pripreme jer oni moraju da obavljaju konsultacije sa roditeljima, sa stručnim službama, da rade vrlo ozbiljan posao.

2. Da se izmijeni član 30a Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Zašto? Radi priznavanja koeficijenta u odnosu na nivo nacionalnog okvira kvalifikacija formalnog obrazovanja. Znate o čemu se radi? Asistenti u nastavi neki su sa srednjom stručnom spremom, a neki su sa visokom stručnom spremom. Moje iskustvo kao rukovodioca i obrazovno vaspitne ustanove osnovne i srednje kaže da ti ljudi nijesu samo tehnička podrška već ozbiljna i pedagoška podrška djeci i učenicima u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Dalje, traže omogućavanje prava (prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:26:50)

Izvinjavam se koleginice molim vas završavajte. Saglasan apsolutno, molim vas samo završavajte.
Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (17.07.24 14:27:01)

Završavam.

Omogućavanje prava na uvećanje zarada je po osnovu dvokratnog rada, te usklađivanje granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete. Ako razredni starješina dobija 10% na zaradu po granskom kolektivnom ugovoru očekuje se i da se asistentima u nastavi pomogne. Naravno evo gotovo još dva zahtjeva, stručno usavršavanje, reći ću vam da nijedan asistent u nastavi nije prošao dalje obuke kao što je to slučaj sa nastavnicima. Na kraju, da se promijeni dosadašnja praksa nekontrolisanog sticanja kvalifikacija asistentkinja u nastavi. Dakle, ne može, mislim da je škola neka u pitanju, radi, odnosn da daje dozvole za asistente u nastavi. Auto škola organizuje obuku asistenata. Mnogo je pitanja i u prosvjeti, a i šire koja traže znanje i temeljit pristup. Šta se desilo 2020. godine htjeli da priznamo ili ne, odrekli ste se mnogih kvalitetnih ljudi samo zato jer su mislili drugačije jer su pripadali nekom sistemu prije. Pa niko od nas nije došao sa Marsa pa ni vi. Svi smo mi odavde i svi smo mi u Crnoj Gori živjeli i prije i sada. Odrekli ste se tih ljudi i onda je nastao zastoj ili samo zakon, izmjene zakona, informacije bez temeljitog pristupa i valjanih analiza. Ranije kao što sam rekla je bilo rješenja koja nijesu dobra i koja je trebalo unapređivati. Očekivano je kada se promjene dese da se radi na unapređenju, a ne na sječi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:29:00)

Zahvaljujem, koleginice Lalović, deset minuta je trajalo vaše izlaganje nadam se da kolega Eraković će biti racionalan i možda i odustati od diskusije.

U međuvremenu imamo prijavljen komentar, poslanice Jelenke Andrić.

Izvolite.

JELENKA ANDRIĆ (17.07.24 14:29:27)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Nisam namjeravala uopšte da se bavim, (prekid) obraćam se isključivo koleginici Zoji iz razloga što negdje se i vaše izlaganje naslonilo na ono moje nisam mislila da se striktno vežem za prosvjetu, ali eto kad ste već pomenuli svakako da osuđujem ono što se desilo u prethodnom periodu u smislu revanšizma koji pominjete. Mišljenja sam da apsolutno svako ko dobro misli ovom društvu treba tako da promišlja, ali što nisam saglasna sa vama i što moram da kažem, a tiče se upravo tih direktora koji su razriješeni. Kazali ste da oni sad nemaju gdje jer nemaju časove. Pa ne bih rekla da je taj problem nego se dešavalo koleginice Zoja bar u Bijelom Polju, a znam iks primjera takvih jer sam i sama radila dovoljno godina na ugovoru na određeno da za jednu normu časova su ugovor na neodređeno dobijala tri profesora. Ovo vam je praksa iz bjelopoljskih škola i to vam je praksa do 2020. godine. Ja ne govorim da smo pozlatili od 2020. godine na ovamo, ovo društvo treba korijenite promjene, uvijek o tome govorim ovdje, posebno prosvjete iz koje dolazimo i vi i ja. Dalje, ugovor na određeno koji sam pomenula u svojoj diskusiji, a vi ste se naslonili upravo na to. Nisam mislila na inženjere koji predaju matematiku ili fiziku u školama. Ti koji rade po 14 ili 17 godina su ljudi koje ja poznajem koji predaju engleski profesori razredne nastave. Stvarno ne znam na koji način ovo društvo treba da brani interese naših sugrađana ako ne izmjenama zakona, ali da to zakonsko rješenje ne bude slovo na papiru nego zbilja da ono što je namjera uvaženog kolege Božovića, uopšte kolega iz SNP-a, da bude suština svih nas, svakog našeg djelovanja u smislu unapređivanja svih politika da se ne bi desile zloupotrebe o kojima sam govorila. Dakle, ako imate rukovodioca koji je po profesiji prosvjetni radnik jer tako i zakon on mora biti iz prosvjete, je li tako, i koji je na jednu normu dao tri rešenja pa vjerujte mi vrlo sam empatična, ali uopšte mi nije žao što taj čovjek danas nema časove jer nije razmišljao da će jednog dana ostati bez funkcije. E to je suština. To je ono što treba da znaju građani i građanke, mog Bijelog Polja i te kako znaju jer znaju da ovo o čemu ja govorim nije nešto što sam čula ili načula nego nešto što sam vidjela, nešto što sam živjela i nešto što sam preživjela. Tako da ugovori na određeno na žalost su pravilo u Crnoj Gori. Za sistematizovana radna mjesta rukovodioci traže dozvolu ministra, resornog ministra da daju nekome rešenje za stalno. Po kom osnovu ako ne po onom želim da mi duguje uslugu, ministar da mi duguje uslugu, ne vidim drugi razlog. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:33:08)

Zahvaljujem, koleginice Andrić.
Imate pravo, odgovor na komentar.
Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (17.07.24 14:33:13)

Prvo ja jesam vrlo empatična i ponoviću ne želim nijednom direktoru koji je sada rukovodilac da se desi ono što se desilo prethodnima apsolutno i boriću se i za ove direktore i za sve naredne na isti način jer oni su naše kolege i oni koji su griješili i oni koji nijesu.

Drugo pitanje, pitanje o ugovorima na određeno na 12 i 13 godina. To je kršenje zakona. Svaki zaposleni je imao pravo da se obrati inspekciji rada ili da prijavi taj slučaj i na sudu da dobije. Govorim iz iskustva jer sam zatekla to u nekim ustanovama gdje sam došla kao rukovodilac. Sud je svaki put dodijelio naravno presudu u korist zaposlenog jer je Zakon o radu iznad Opšteg Zakona o vaspitanju i obrazovanju. To o čemu vi pričate jeste zaista samovolja pojedinaca, ali ne i sistema. Sistem je jasno postavio pravila to da znate i to je strašno. To o čemu vi govorite je strašno. Sada ako rade takvi, dakle, pozivam ih inspekcija rada sud i tu nema, sud će donijeti presudu da rukovidilac mora da zbrine zaposlenog. Ako nema prostora u ustanovi u kojoj je, dakle, u matičnoj onda je Ministarstvo prosvjete u obavezi u saradnji sa socijalnim partnerom, odnosno sindikatom prosvjete da mjesto nađe u bilo kojoj drugoj obrazovno vaspitnoj ustanovi.

Kada sam govorila o direktorima nijesam rekla da svi kažem ima direktora koji nijesu našli. Pitanje je i ponižavajućeg odnosa bez obzira kakav je ko bio u toku svog rada nijesu svi naravno bili sjajni to je nemoguće da budu. To je nemoguće da budu. Ovo pitanje nema veze sa našim odnosom prema tome.

Za kraj, rekli ste zašto su se rukovodioci obraćali Ministarstvu prosvjete. Moraju da dobiju saglasnost jer Ministarstvo prosvjete mora da odgovori da li se obezbijeđena finansijska sredstva eto to je suština. Kada dobije saglasnost od Ministarstva da se obezbijeđena finansijska sredstva i u skladu je naravno radno mjesto sa sistematizacijom onda se objavljuje konkurs i ostalo sve ide dalje. Ukoliko nešto nije u redu, inspekcija rada. Ti inspektori rada vi ste govorili prije mislim da je kolega Pižurica da se sad ne vrati da ne misli da sam

ga prozvala, govorio je kolega Pižurica o tome ranije da i danas funkcioniše inspekcija. To su isti inspektori koji su radili i ranije i sada, odgovorni ljudi koji su svoj posao radili odgovorno u skladu sa zakonom i na poziv i na zahtjev zaposlenih. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:36:30)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Imate pravo na proceduru.
Izvolite.

JELENKA ANDRIĆ (17.07.24 14:36:41)

Uvaženi potpredsjedniče,
Pozvala bih sve svoje kolege u Crnoj Gori koji rade na ugovore na određeno pozovu inspekcije rada i potraže svoje pravo pred sudovima Crne Gore. Nadam se da će imati više sreće nego što sam imala ja i neke od kolega koja ja poznajem. Ove procedure su svima nama jasne koje dolazimo iz prosvjete. Međuti, te procedure se krše. Ako odavde svi zajedno postavimo dobra zakonska rešenja učinićemo ta kršenja minimalnim. To je ono što je suština mog današnjeg izlaganja bilo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:37:24)

Zahvaljujem, koleginice Andrić.
Ovo nije bila procedura, ali mislim da je bilo u duhu pojašnjenja.
Molim sada koleginicu Kaluđerović da uzme riječ.
Izvinjavam se koleginice Kaluđerović.
Imate i vi prvo na proceduru kao i svi poslanici.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (17.07.24 14:37:50)

Samo jedna poruka koju moram pročitati. Konkurisao sam na nekoliko mjesta, ovo je bivši direktor, i nisu htjeli da me prime. Za prethodni period sam radio svega 15-ak dana na nekoj zamjeni u jednoj seoskoj školi. Staža imam 20 godina i četvoro djece. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:38:14)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Sada molim poslanicu Kaluđerović da uzme riječ.
Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (17.07.24 14:38:26)

Koleginice i kolege, drage građanke i građani Crne Gore,
Najprije želim da se zahvalim svim koleginicama i kolegama koji su podržali da se ovaj naš zahtjev nađe na dnevnom redu i glasali za to i to u ime svih radnika posebno u ime mladih ljudi i žena. Naš cilj je svakako, kao što smo mogli čuti iz prethodnih diskusija da se smanji maksimalno trajanje ugovora na određeno vrijeme sa 36 na 24 mjeseca jer svakako smatramo da to ide u pravcu zaštite radničkih prava i stvaranja stabilnijih uslova za rad.
Na samom početku želim i da naglasim razliku koja postoji u odnosu na prethodnu praksu koja nas je i motivisala da predložimo ovo zakonsko rešenje jer stari zakon je svakako bio nepravedan prema svima, a posebno prema ženama i prema mladim ljudima jer naše majke, sestre i kćerke zaslužuju sigurnost, zaslužuju podršku za svoje poslove i za karijere i zaslužuju da svakako njihove karijere više ne budu ugrožene zbog njihove uloge u porodici.
Poznato nam je svima da je rad na određeno vrijeme bio predmet zloupotreba i da je zbog toga nerijetko postojao izvor nesigurnosti i stresa za radnike jer svi znamo kako je to kad ne možete da planirate

vrijeme, kad ne možete da planirate život, kad bolesni idete na posao, kad ne možete da podignete stambeni kredit, kad u teškim uslovima planirate porodicu ili još teži slučaj kad ste spriječeni da planirate porodicu u trenutku kad vi to zaista želite. Zbog svega toga ova izmjena zakona je korak naprijed u kreiranju pravednijeg tržišta rada gdje su prava svih radnika, a posebno žena adekvatno i dobro zaštićena. Ovdje se jasno očitava princip pravičnosti, ali ne zaustavljamo se samo na tome. Mi na ovaj način imamo priliku i da radimo na izgradnji društva koje vrednuje i podstiče svakog pojedinca da doprinese svojim punim potencijalom. Kada bi ostavili zakon ovakav kakav jeste onda bi svakako nastavili lošu praksu bivšeg režima koji se ponašao sebično i bezobzirno i koji je stavljao u fokus interese poslodavaca i partijskih tajkuna, a na poslednjem mjestu je bila briga i zaštita radnika. Moramo biti svjesni da bez ove izmjene zakona rizikujemo da naše tržište rada ostane sredstvo eksploatacije umjesto da postane pokretač razvoja. Zato određujući se prema ovom pitanju mi definišemo što je važnije i što biramo sigurnost, zaštitu, brigu o radnicima, pravičnost prema njima ili ostavljamo ih na milost i nemilost surovim uslovima iskorišćavanja. Skraćivanje maksimalnog trajanja rada na određeno vrijeme omogućiće radnicima i veću sigurnost i veću stabilnost. Svakako da će našim građanima biti lakše da planiraju svoj život i da podignu stambeni kredit i što je možda najvažnije moći će da se oslobode straha. Kad kažem strah mislim na strah od gubitka posla, na nesigurnost prilikom odluke o osnivanju porodice, mislim na brigu za najdraže. Posebno je važno što će ovaj zakon direktno da poboljša položaj žena na tržištu rada i da im omogući veću sigurnost i zaštitu. Takođe, upoznala bih vas ovom prilikom da je predat i amandman na ovaj zakon, a taj zakon se svakako tiče i jednim dijelom i na zaposlene u prosvjeti budući da se prekid rada više neće smatrati 60 dana već 70 dana čime svakako prosvjetari koji nemaju ugovor za stalno, a potpišu ugovor na određeno vrijeme do kraja školske godine svakako ta pauza od 70 dana neće ih spriječiti da zasnuju ugovor za stalno, neće svakako biti prepreka. Pored toga još jedan amandman koji se tiče toga da će se ovaj novi zakon i novo zakonsko rješenje naravno odnositi na sve novoosnovane ugovore o radu na određeno vrijeme, ali i na stare ugovore o radu koji traju do 12 mjeseci, a na sve ugovore o radu na određeno vrijeme koji su sklopljeni prije ovog zakonskog rješenja, a traju preko godinu dana primjenjivaće se staro zakonsko rješenje. Zbog toga imajući u vidu da smo mislili kako na interese građana i zaposlenih tako smo mislili na ovaj način i na poslodavce koji će imati priliku a se negdje priviknu na novo zakonsko rješenje i onemogućićemo svakako i da dođe do otkaza ukoliko bi svakako ovo rešenje bilo primjenjivo bukvalno odmah za sve slučajeve ugovore na određeno. Stoga vjerujem da će biti i ovaj zakon u najboljem interesu poslodavaca da će ih svakako podstaći na još bolji odnos prema radnicima, a da će svakako radnici uzvratiti isporučivanjem boljih i efikasnijih rezultata rada. Ovim svakako podstičemo i bolje međusobne odnose između poslodavaca i zaposlenih i ne samo međuljudske nego svakako i profesionalan odnos.

Na kraju mi preostaje kao ishodište svega rečenog da vas pozovem da podržite ovu inicijativu za bolji i pravedniji život jer svako od nas ima pravo na stabilnost. Želim danas sa ovog mjesta da jasno i nedvosmisleno poručim da svakoj trudnici mora ostati sačuvan posao na najbolji način. Podsjetiću da je u prethodnom periodu i dok je Socijalistička narodna partija bila u opoziciji donešen zakon na incijativu SNP-a kojim je onemogućeno poslodavcima da daju otkaz trudnicama i porodiljama, a svakako smatram da to mora biti odrađeno na još kvalitetniji i na još bolji način kako bi se vratile na staro mjesto i da nastave bukvalno tamo gdje su stali i negdje u tom pravcu mislim da treba da olakšamo i porodicama i ženama koje odu na trudničko bolovanje koje odu na porodiljsko odsustvo da na što bolji način organizuju svoje vrijeme i budu sposobne i spremne da se vrate na posao.

Usvajanjem ovog zakona država staje uz svoje radnike i pokazuje da je spremna da prepozna i da vrednuje njihov doprinos društvu. Zahvaljujem unaprijed svim kolegama koji će podržati ovaj zakon.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:44:43)

Zahaljujem, koleginice Kaluđerović.

Više nemamo prijavljenih za diskusiju stoga pitam poslanika Božovića da li želi završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno. Sada bih pitao šefove poslaničkih klubova koji su ovdje prisutni da li nastavljamo sa radom ili pauzu. Nastavljamo dalje, je li tako.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijsko-invalidskom i invalidskom osiguranju.**

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Bogdan Božović i Slađana Kaluđerović.

Izvjestioci odbora su: Bojana Pićan, Zakonodavnog odbora i Dragana Vučević, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Poslanik Božović, izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (17.07.24 14:45:43)

Poštovane koleginice poslanice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Dakle, u prethodnom periodu se dešavalo da smo mijenjali Zakon o penzijsko-invalidskom osiguranju. Po nekom pravilu to se uvijek radilo u korist određene kategorije osiguranika i takođe po pravilu oni su uvijek radili u otežanim uslovima tj. imali su otežane uslove za rad. Ni ovog puta nemamo izuzetak dakle riječ je o radnicima lučko-transportnim radnicima u Baru, to su jedini radnici u Crnoj Gori koji rade na fizičkom pretovaru teških ruda metala, oni rade u zoni opasnosti jedan što dovoljno govori sa kakvim izazovima se suočavaju svakodnevno. Evo ja mogu pokazati sliku otprilike kako to izgleda zbog građana. Oni su me mimo toga zamolili da kažem, da je aktuelno rukovodstvo Luke Bar se zaista istinski potrudilo da oni imaju mnogo adekvatniju opremu nego u prethodnom periodu, ali to svakako ne smanjuje izazove sa kojima se oni suočavaju svakodnevno.

Što se tiče našeg predloga, on podrazumijeva da svaki osiguranik, ovo se odnosi na lučke transportne radnike koji ima 25 godina radnog staža, od čega najmanje 15 godina provedenih na radnom mjestu gdje se osiguranje računa sa uvećanim trajanjem stiče pravo na penziju. Negdje smo se u komuninkaciji sa njima smo to saznali da ljudi prosto nijesu motivisani da zasnuju radni odnos na tim radnim mjestima, da prosto ljudi koji u dužem vremenskom periodu rade tamo približavaju se uslovima u penziji možemo doći u situaciju da nema prosto ko da radi te poslove, a ti radnici su zaista neophodni kako bi cjelokupan sistem mogao da funkcioniše. Mislim, da smo negdje dužni kao poslanici da iskažemo senzibilitet prema ovim radnicima, ali i svim koji rade u otežanim uslovima.

Što se tiče fiskalnog uticaja mi smo tamo naveli u obrazloženju da do 2040.godine svega njega njih 15 ostvaruje ukoliko se usvoje ove izmjene prava na penziju, te stoga zaista ne postoji neki značajno fiskalan uticaj i ne postoje objektivno prepreke da ostale kolege vjerujem da će to učiniti da podrže ovakav jedan predlog.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:47:51)

Zahvaljujem ,kolega Božoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Sada prelazimo na diskusije i molim kolegu Nikolu Milovića da uzme riječ.

Izvolite.

NIKOLA MILOVIĆ (17.07.24 14:48:04)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Pozdravljam vas i uvažene koleginice i kolege građane Crne Gore.

Jedno zakonsko rješenje koje svakako ide u korist onih koji obavljaju svoje radne zadatke vrlo teškim i opasnim uslovima. U situaciji kada negdje na sceni imamo varijante da ne treba raditi, nego treba manje raditi, a imamo one koji žele da obavljaju svoje radne zadatke u vrlo teškim uslovima. Mislim, da država treba da bude na visini zadatka kada su u pitanju izmjene ovakvih zakonskih rješenja i da zbog svih uslova u kojima rade lučki radnici u gradu Baru, treba da izmijenimo ovo zakonsko rješenje i u tom smislu podržavam izmjene koje su predložile kolege iz SNP-a i Klub poslanika Demokratske partije socijalista će svakako galasati za ovo rješnje, posebno imajući u vidu da u onome što smo dobili kao obrazloženje njih je samo 15-tak tih ljudi koji do 2040.godine trebaju da ostvare svoje pravo.

Ovim putem pozdravljam sve radnike i Luke Bar i svih onih preduzeća koje u ovim vrlo teškim uslovima danas tokom ovih dana pokušavaju da obave svoje radne zadatke. Ali, svakako neću uputiti pozdrave njihovim pretpostavljenima koji su sve učinili da njima otežaju posao njima u prethodnom periodu.

Ono što je za mene ključno, kolega Božoviću, u ovom trenutku jeste iz kog novca ćemo za ovih 15 radnika lučkih radnika isplatiti penzije ako dođe do ukidanja penzionog sistema. Ako dođe do smanjenja penzija u Crnoj Gori. Jer najave koje ovih dana imamo su vrlo, vrlo opasne. Najavljuje se strategija koja je vezana za fiskalnu konsolidaciju, stabilnost javnih finansija u Crnoj Gori. Međutim o toj strategiji nema ni jedne riječi.

Kada želimo da brzim rješenjima dođemo do većih plata a svakako svi smo za povećanje plata. Moramo da se zapitamo iz kojih to izvora ćemo finansirati te plate, ako taknemo u ono što je trenutno održivi sistem funkcionisanja u jednom dijelu Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja ući ćemo u onu zonu u koju je ušlo većina zemalja Zapadne Evrope koja je postepeno ukidala javni penzioni sistem i prelazila na privatni penzioni sistem. Posljedice takvih događaja koji su vezani za ono što aktuelna Vlada želi da uradi, a to je

snižavanje doprinosa za penzije, može vrlo negativno da se odrazi na funkcionisanje i tog fonda i svih budućih generacija. Čime se definitivno ruši sistem međugeneracijske solidarnosti koji predstavlja civilizacijsko dostignuće na prostorima Evrope, a posebno kada je u pitanju i naš crnogorski sistem.

Zbog toga moramo da se vratimo realnoj ekonomiji i moramo da povećanje životnog standarda baziramo na novim realnim investicijama i novim i realnim zapošljavanjima, jer vjerujte mi ova brzopleta rješenja mogu donijeti kratkoročne koristi građanima Crne Gore, ali na dugi rok ćemo svi biti u problemu i taj scenario je vrlo opasan ukoliko ne budemo imali adekvatne analize koje će dati na koji način će se to uraditi.

Ja ću vas podsjetiti da u noći kada smo birali Vladu Crne Gore, koja je trajala i trajala smo upravo ukazali na probleme koji su vezani za program Evropa sad i način njegove realizacije. Ja ću vas podsjetiti da smo iste te noći saopštili da će se program Evropa sad realizovati na nekoliko načina. Prvi je ili je povećanje stope PDV-a, drugi je ili zaduživanje treći je ili ukidanje dijela samih doprinosa za penzije.

Nadam se da ćete demantovati sve ove činjenice koje smo isticali i da će ta nova fiskalna strategija izgledati potpuno drugačije. Ja jedva čekam da je pročitam i da vidim šta u njoj piše. Ali, morate da znate da pravila ekonomije i to potpredsjedniče vama posebno hoću da kažem pošto smo imali jedno izlaganje koje se ticalo ekonomije. Morate da znate da ključno pravilo ekonomije kaže da kada zarade rastu brže nego produktivnost radne snage. Inflacija je neminovna i to je ono što se desilo u Crnoj Gori, jedan dio inflacije koji smo uvezli i drugi inflacije koje smo sami proizveli.

Zato vas vraćam na primjer Hrvatske, koja je od 2022.godine, imala minimalnu zaradu koja je bila na nivou od 500 eura, pa je 2023.godine bila na nivou od 560 eura i od 1.januara 2024.godine je na nivou od 677 eura. U isto vrijeme imamo Crnu Goru koja je imala minimalnu platu od 250 eura, povećala je na 450 u 2023.godini i sada planira da uradi to na 700 eura. Povećanje minimalne plate u Hrvatskoj je iznosila 35% u ovom vremenskom okviru, a u Crnoj Gori treba da bude 280% povećanje. Hrvatska ima kreditni rejting A 67 milijardi bruto društvenog proizvoda i sve ekonomske perfomanse koje su u potpunosti u suprotnosti sa crnogorskom ekonomijom. Njena produktivnost radne snage za 25% veća, postavljam ključno pitanje kako i odakle ćemo učinjeti ovakvo povećanje.

Zbog toga se vraćam ono što sam juče rekao, to je dobra namjera koju iskazujem ovdje ali i velika zabrinutost ne može se administrativnim rješenjima uvoditi nova ekonomija. Zakoni ne proizvode novu vrijednost, nova vrijednost se stvara u ekonomiji i uslugama.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 14:55:18)

Zahvaljujem, kolega Miloviću.

Sada molim poslanika Subotića da uzme riječ, a kolegu Rakočevića da se pripremi ili kolegu Mihaila Anđušića.

Izvolite, kolega Subotiću.

JOVAN SUBOTIĆ (17.07.24 14:55:30)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege i koleginice građanke i građani.

Predlog da lučki radnici u čijem opisu posla barata, odnosno pretovar opasnih materija, rudnik teških metala, eksploziva, ubojnih sredstava, mogu da ostvare pravo na penzije nakon 25 godina staža od čega 15 provedenih na ovim poslovima dobar predlog neko je forsirao neko je dobro predložio rješenje i naravno dobiće punu podršku koji je to problem. Problem je to što su ovi teški i odgovorni poslovi, poslovi koji imaju uticaj na zdravlje onoga koji ih obavlja, na fizičko zdravlje i na mentalno zdravlje. Ja bih istakao ovu drugu kategoriju, kojom ponekad i ne razmišljamo toliko mnogo, svi mi barem imamo osnovna znanja u smislu toga šta teški metali čine organizmu, oni su svakako neophodni, ali u prevelikim dozama, a one se mogu konzumirati na razne načine između ostalog i udisanjem oni dovode do fizičkih promjena, povećanja rizika od raznih bolesti, ali dovodi i do promjena u ponašanju. Što je samo jedan aspekt rizika na mentalno zdravlje, drugi aspekt je velika koncentracija opasnost sa kojim se svakog dana susreću ti ljudi, oprez koji moraju da brataju o svim ovim stvarima, da ne bi ugrozili sopstveni život i život ljudi u okruženju. To je jedan veliki, veliki pritisak koji treba izdržati, zbog toga ovo rješenje zaista dobro rješenje tim ljudima treba dati pravednu nadoknadu bolje uslove za rad, ali i način da se povuku, odnosno da odu u penziju nakon obavljenog ovog rada.

Naravno, ne treba skroz preskočiti onu jednu bitnu stvar, da su ovo važni poslovi za državu Crnu Goru, da su ovo poslovi od kojih se zarađuje prema tome ovi radnici su jako neophodni i ovo rješenje je dobro, ovo rješenje je simpatičnog naziva koje dodaje novi član Zakon 197 je interesantan naziv, ali eto to nam je došlo na red po azbučnom redu. Šta bih volio još dodati, šta je bitno, bitno je da imajući u vidu važnost

ovih poslova, imajući u vidu opasnost sa kojom se susreću, imajući u vidu psihički pritisak, sa kojim se susreću. Ovo što mi danas radimo, nije neka naša odluka, ovo je naša dužnost, jer je velika istina da se radnik ne plaća po milosti već po zaslugama, odnosno po radu, tako da ovim radnicima čestitam nove uslove za rad, bolje uslove pod kojima će otići u penziju i sve ono ostalo, a siguran sam da će Ministarstvo finansija da će Vlada na čelu sa gospodinom Spajićem vrlo lako obezbijediti sredstva jer su uradili dobru procjenu nakon narednih 16-tak godina, upravo 15 radnika će ostvariti pravo na ovu penziju. Ali će motivisati nadam se dodatne radnike da se opredijele za posao slične kategorije.

Dozvolite mi da još par minuta samo potrošim na temu luka uopšte u našoj državi. Zato što je zakonski predlog vrlo jednostavn, koncizan i ne zaslužuje da njime umaramo javnost već da radnicima poželimo, da radnike pohvalimo na svim incijativama koje su preuzeli sa akterima iz raznih političkih stranaka i kako bi došlo do ovog predloga kolega iz SNP-a. Reći ću da je more jedan oda najvećih naših resursa i da se lukama u ovoj zemlji moramo pozabaviti na mnogo, mnogo bolji način. Ja znam da su u određenom fokusu ministarstva saobraćaja. Međutim definitivno je činjenica da u ovom trenutku moramo to razmišljamo više i o teretnim lukama i u putničkim lukama i o gradskim lukama i o malim i velikim lukama i da unaprijedimo naša zakonska rješenja kada su luke u pitanju. Jer, su one zamajac razvoja, kako trgovine, tako turizma, ali sveobuhvatnog života koji se dešava oko njih i u tom smislu želim istaći i Luku Zelenika u svom rodnom gradu. Luku koja ima ogroman infrastrukturni potencijal, luku koja jeste u ovom trenutku u kojoj je u ovom trenutku neophodno malo rada, malo investicija, ali koja može da bude veliki zamajac privrede i za grad Herceg Novi i za Bokukotorsku i za Crnu Goru, a takođe da bude razvojni potencijal jednog mjesta koje se zove Zelenika i koje zaista to zaslužuje i u tom smislu zaista podebljao bih svoju inicijativu, ličnu inicijativu i kluba iz kojeg dolazim da se razmisli o unapređenju statusa Luke Zelenika i da se iz trgovačke luke preimenuje i u putničku luku radi otvaranja novih linija, najprije Dubrovnik - Budva, a i sinoć smo imali priliku da vidim o otvaranje nove Luke Ankona, Bar, Drač, to su fantastične stvari za našu državu. Mislim da treba u tom smjeru da idemo i da posvetimo pažnju i Luki Zelenika.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 15:00:24)

Zahvaljujem, kolega Subotiću, sada molim kolegu Mihaila Anđušića da uzme riječ, a kolegu Borisa Mugošu da se pripremi.

Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (17.07.24 15:00:40)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Evo još jedna tema iz oblasti socijalne politike slobodno mogu reći i rekao sam negdje u svom izlaganju vezano za prethodnu izmjenu zakonskog rješenja koja se ticala Zakona o radu, da zakonska rješenja koja dolaze iz ove oblasti socijalne politike se računaju za jako ozbiljna zakonska rješenja čije izmjene treba da prate ozbiljne analize.

Na samom početku želim da pozdravim inicijativu u okviru koje se omogućava unapređenje položaja konkretno ove grupe ljudi, zaista se radi o specifičnim jako kompleksnim poslovima koji bez obzira na stepen zaštite na radu i sve ono što im kompanija pruža i država kada je u pitanju zaštita na radu, to nije dovoljno i kad god postoji način i prilika da se nekvoj takvoj grupaciji pomogne, mislim da to treba podržati. Mislim, da je to takvu situaciju imamo i sad, ono što je negdje reperkusija na ovu temu i na ovu situaciju jeste da imamo još popriličan broj sličnih situacija u ovoj situaciji čini mi se da je pogodno to što koliko sam vidio i shvatio iz informacija da zaista se ne radi o velikoj grupaciji ljudi ne radi se o velikom fiskalnom opterećenju kada uzmemo analizu pojedinačne slučajeve i na godišnjem nivou koliko to izlazi.

Tako, da u svakom slučaju dobro je što smo u prilici da možemo da uslišimo nečije zahtjeve i da izađemo u susret, to je jedno.

Drugo je ovo o čemu sam govorio, mislim da je i ovo bila prilika kad krećemo u izmjene ovog zakonskog rješenja da i tu proanaliziramo šta smo još u dodatnom mogli da uradimo. Jer, svakako neće biti da problem ima samo ova grupacija siguran sam da kad dublje zagrebemo ima drugi dokus grupa i drugih radnika koji se nalaze u nezavidnom položaju koji možda nijesu uputili određene apele ili kontaktirali poslaničke grupe, a opet se vraćam na to da rješenje za preveniranje takvih situacija su ozbiljne analize i razgovori sa socijalnim partnerima. Rekao sam u ozbiljnim sistemima zakoni o penzijsko-invalidskom radu i zakoni o radu itd. iziskuju ozbiljnu inkluziju, ozbiljan dijalog sa socijalnim partnerima u pojedinim državama to traje i decenijama, ako hoćete kada govorimo o reformi penzionog sistema. Ono što više brine od ove situacije volio bih da ovakvu brigu iskaže Vlada na način kako to u sporadičnim situacijama iskazuju poslanici

kojima je mnogo lakše kroz političku volju ovđe u Parlamentu da dođe do nekog zakonskog rješenja da se usvoji. Volio bih da Vlada iskazuje sličnu brigu po pitanju ovih kategorija, jer znate vi na današnji dan treba da pričamo o izmjenama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju, a da vrlo vjerovatno u situaciji đe nas dani dijele od početka realizacije programa Evropa sad 2, odnosno od donošenja fiskalne strategije i da vi imate državu u okviru koje resorni ministar finansija i premijer ne mogu da odgovore šta će se desiti sa doprinosima za penzijsko-invalidsko osiguranje.

Dakle, ja bih volio da postoji neko ko može da ustane na današnji dan ako je dijelom upućen u ovu materiju i da kaže. Poštovani građani, jer predpostavljam da mora imati plan ako smo na nekoliko neđelja ili mjeseci do donošenja fiskalne strategije ili pak realizacije programa Evropa sad 2, da nam kaže konkretno šta će uraditi sa ovim doprinosima.

Da li je tačno da je urađena fiskalna strategija sa kojom se ne može usaglasiti resorni ministar koji u njoj vidi puno kontradiktornosti i da zbog toga po četvrti put imamo njeno povlačenje tako da kažem, da li je to tačno?

Da li je tačna informacija ukoliko nije tačna informacija da će nam se ukinuti doprinosi da li je potencijalno tačna informacija da se planira njihovo smanjenje za 50%, da li je to možda tačna informacija? Toliko je pitanja, ako je to tačno onda sa sobom povlačimo ozbiljne probleme po pitanju ajde da kažem fiskalnog uticaja i uticaja na javne finansije, đe se evidentno stvara jedna rupa u budžetu od 500 miliona koju treba nadoknaditi.

Dakle, toliko je pitanja otvorenih, da zaista ne mogu da shvatim da možemo sebi priuštiti takvu neozbiljnost da na današnji dan nemamo precizno informacije po ovom pitanju. To je do te mjere neozbiljno, da ja jednostavno nemam riječi da ako imate ozbiljan projekat, ozbiljnu strategiju, ako planirate da napravite takve socijalne i ekonomske rezove po pitanju realizacije određenog programa, ovo su makar neka od pitanja na koja morate odgovoriti. Moramo odgovoriti i na pitanje kad smo već u ovoj temi vezanim za penzije. Za početak realizacija programa Evropa sad 2 koji se tiče uvećanja penzija, što pozdravljam. Ja to pozdravljam, ali znate, ozbiljna socijalna bomba je ubačena u naš sistem na način kad su se povećale penzije onako kako su se povećale. Pregršt je primjera, toliko je nezadovoljnih korisnika koji su se našli u određenoj zaista nezavidnoj poziciji. Svi mi imamo među prijateljima i među porodicama primjere. Dakle, ja sam pokušavao kroz konkretne primjere da testiram sve ovo i da vidim šta je neka najrealnija priča. Ja u svojoj porodici imam prosvjetnog radnika koji 40 godina radi bez dana odsustva i bolovanja, koji će na kraju primiti kao prosvjetni radnik sa visokom stručnom spremom penziju u iznosu od 480 eura. On će, odnosno ona, u mom konkretnom slučaju moja majka će primiti nakon 40 godina rada u prosvjeti sa visokom stručnom spremom penziju od 480 eura, a 450 eura će primiti supruga nekog preduzetnika koja je osiguravana 15 godina na minimalac. Ne želim da se bavim populizmom, ali ovo su stvari koje prave takvu socijalnu bombu i koje zaista dovode određene kategorije u naravnopravan položaj. Toliko imate kategorija sličnih ovima koje su nezadovoljne i koje traže odgovore na pitanja. E ako smo već imali takvu grešku i ako smo napravili takvu socijalnu bombu sa ovom situacijom, ja vas molim da na vrijeme reagujemo i izađemo i kažemo javnosti, socijalnim partnerima, privrednicima, različitim grupacijama šta će se desiti sa doprinosima, možda to bude nešto što je zaista dobro, možda je to nešto što je polovično dobro, možda je to nešto što uopšte nije dobro da bi znali kako da se odnesemo ka tome, da na vrijeme reagujemo, a ne da napravimo štetu pa da se onda bavimo otklanjanjem štete vezano za tu katastrofu koju napravimo. Tako da još jednom apel kad smo već kod ove teme, konkretnu izmjenu pozdravljam, ali mislim da ovdje prije svega moramo da što prije čujemo ozbiljan stav Vlade po ovom pitanju i da imamo mnogo većih briga koje u ovom trenutku treba da zabrinu sve nas, a sa druge strane nemamo ama baš nikakvog odgovora od strane Vlade. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 15:08:35)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Sada molim poslanika Borisa Mugošu da uzme riječ, a poslanika Momčila Lekovića da se pripremi.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (17.07.24 15:08:46)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Na početku da kažem da će poslanički Klub Socijaldemokrata podržati ovo zakonsko rješenje i predlog koleginice i kolege iz SNP-a. Malo smo i na odboru diskutovali. Ima sad realno pitnaje da li jedan sistem penzijsko invladiskog osiguranja sa izuzecima dovodimo u jedan neadekvatan položaj. Međutim, ta spirala izuzetaka je odavno krenula. Ona će se u jednom trenutku morati zaustaviti, ali na žalost imamo toliko recidiva, posebno iz 90-ih godina nekih privrednih subjekata i radnika u nekim industrijama koje sad više, na

žalost nisu "žive" da ćemo vjerovatno morati u narednim interacijama omogućavati određenim zaposlenima povoljnije uslove za odlazak u penziju. Ovdje je, kao što ste rekli, u pitanju je 15-ak zaposlenih koji rade na veoma teškim poslovima. Vidjeli smo i nedavno, na žalost, i ona havarija koja se desila u luci Bar, srećom zaposleni tada nisu bili tamo, jer da su bili ko zna što bi im se desilo. Moramo razmišljati, pošto su to važni poslovi što da uradimo da i onima koji će umjesto njih raditi sjutra slične poslove obezbijedimo što bolje uslove za rad. Tako da negdje čini mi se da će jednoglasno ovaj predlog naići na podršku. Čak i tu kad pričamo o nekom fiskalnom uticaju govorimo o ljudima i njihovim životnim sudbinama, tako da u tom dijelu ne treba uvijek govoriti o toj vrsti fiskalnog uticaja jer znamo u kakvoj se situaciji i u kakvim uslovima funkcionišu ti zaposleni.

Iskoristiću priliku, jer potrošio sam vrijeme a i jeste djelimično vezano za ovu temu, kada sam govorio o Zakonu o radu, a to je da često ovdje pričamo o životnom standardu i često mnogi pričaju o ekonmiji kojima to nije struka, dozvoljeno, legitimno, ali prosto negdje je važno da se držimo određenih podataka. Ja to govorim sa aspekta, jer često, a pričam dosta sa građanima jer šetam dosta pa je to razlog da imam intenzivnu komunikaciju, vjerujte mi da ih vrijeđa kada slučaju neke stvari. Ta priča da je njima poboljšan životni standard je nekorektna prema njima zato što oni to ne osjećaju na njihovoj koži. Evo reći ću vam par podataka koji govore o tome. Uzeću podatke Eurostata, niti podatke moje kao Borisa Mugoše opozicionara, niti podatke nekoga iz vlasti, nego ipak jedne institucije koja na Evropskoj uniji predstavlja standar u dijelu statistike. Ako pogledate 2019.godinu BDP po glavni stanovnika prema standardu kupovne moći, taj kriterijum je bio 50% prosjeka u EU Crna Gora, 2023.godine poslednji podatak Eurostata, kraj prošle godine, mi smo na 52% prosjeka EU. Znači, za četiri prethodne godine za 2% poena porastao je BDP-e po glavni stanovnika prema standardu kupovne moći. Sa druge strane, ako pogledate cijene 2019.godine smo po cijeni hrane i bezalkohonih pića, hrane koju koristi najveći broj, odnosno najviše opterećuje budžete građana Crne Gore, te cijene su sa 57% cijena u EU porasle na 64% prosječnih cijena u EU. Znači, standard kupovne moći je porastao 2% poena, cijene hrane i bezalkoholnih pića 7% poena. Ako se uzmu cijene potrošnih odbara i usluga, to je oko 2.000 dobara i usluga sa 74% prosjeka u EU prije četiri godine danas je 87% prosjeka kada su cijene u pitanju, 13% poena. Prema tome, kada analiziramo prethodne četiri godine mnogo više su porasle cijene nego standard građana Crne Gore, odnosno nije došlo suštniski do poboljšanja životnog standarda.

Zbog toga vas molim da povećanje plata, to je dobro i to svi podržavamo i treba da se dešava, ali nemojte da govorite da je povećan standard građana. Standard građana nije povećan. To svjedočimo svi. Za manje para se moglo kupiti više nego danas za više para jer je to zakon ekonomije i to su egzaktni podaci i standard nije samo zarada. Standard je i kvalitet zdravstva, obrazovanja, putne infrastrukture. Suštinski nije došlo do poboljšanja u tim segmentima. Zbog toga prosto nekako više ne mogu to da slušam, zato što to nije dobro. Kolege, meni možda i odgovara da vi iz vlasti po cijeli dan ponavljate to, jer građani su ogornečni kad vide da to nije tako, ali ja mislim da mi, pošto pripadamo ozbiljnom zakonodavnom domu gdje imamo ne suštinski ali jednu vrstu najvećeg legitimiteta jer građani su glasali za partije nisu baš za nas kao ličnosti, pa sad da ne otvaramo ni tu temu, ali mi ovdje bi trebali realnije da pričamo i ozbiljnije o tim stvarima. Ponavljam, standard nije poboljšan. To su egzaktni podaci.

Kad govorimo o raznim kategorijama, samo ću završiti sa jednom kategorijom, a opet ću za par dana predložiti taj zakon, nije prije mesec dana usvojen, nadam se da će biti usvojen, korisnicima socijalnih davanja mrdnula nisu socijalna davanja godinama, a ljudi dobijaju po 90 eura mjesečno. Tu su najteži slučajevi. Nemojmo da radimo to da tim ljudima ne povećamo zato što je to tuga što radimo sa tom kategorijom stanovništva, jer je to najsiromašnija kategorija stanovništva. Zbog toga bih vas sve zamolio da dobro razmislimo kako usmjeravamo određene mjere i da dobro razmislimo kakve poruke šaljemo. Nikad mi nije padalo na pamet da veličam sistem gdje se bio u vlasti zato što sam ukazivao na brojna anomalije i na izazove, ali isto tako ne mogu da prećutim da se sad pričaju bajkovite priče koje nemaju nikakvog utemeljenja u realnom životu i standardu ogromnog broja građanki i građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 15:16:04)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.
Sada molim poslanika Lekovića da uzme riječ, a kolegu Vukovića da se pripremi.
Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (17.07.24 15:16:15)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejović.
Poštovne koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pošto je današnja tema vezana za radnike na samom početku ću isrkoristiti priliku da pružim pordšku svim onim radnicima koji danas rade na otvorenom na plus 40 stepeni u zaista nevjerovatnim uslovima i da uputim apel svim njihovim poslodavcima da ih bar zaštite u ovom periodu od 12.00 do 17.00 časova jer zdavlja i sigurnost radnika zaista nema cijenu. Kao neko ko je i sam dijete lučkog radnika, kao neko ko dolazi iz grada koji je godinama uzdizan od strane Luke Bar, a zašto ne reći i od luke koja je ranila grad Bar zaista shvatam i potpuno razumijem značaj ovog problema žaleći možda što ga i ranije nijesmo rešavali jer kao što je tih '80-ih godina u Luci Bar radilo 2.000 ljudi na čijim leđima je ovo državno preduzeće opstajalo, razvijalo se i unapređivalo pri čemu su mnogi od njih u proteklim decenijama ostavili svoje zdravlje i život u štivama, gatovima ispod lučkih dizalica. Danas ovo preduzeće na svojim leđima upravo drže radnici i to najviše lučko transportni radnici koji rade na najtežim poslovima ponosno i dostojanstveno radeći na najbolji mogući način uprkos svim opasnostima. Lučki menadžment na čelu sa direktorom Pječićem napravio je taj prvi korak nabavljanjem najskuplje zaštitne opreme i najboljim odnosom prema njima kako kažu sami lučki radnici, a ne ja i samim tim je napravio jedan ključni korak u zaštiti temelja Luke Bar jer zaista smatram da su temelji i Luke Bar, ali i svakog preduzeća upravo sami radnici. Sada je na nama poslanicima da napravimo taj drugi korak ovdje u ovom domu i da zaposlenim radnicima koji obavljaju ove visokorizične i opasne po zdravlje poslove obezbijedimo povoljne uslove za ostvarivanje njihovog prava na penziju jer to je ono što oni najmanje zaslužuju. Moju podršku i podršku Kluba poslanika Demokratske Crne Gore imaju i uvijek će je imati. Takođe, želim da iskoristim priliku i da sa ovog mjesta uputim apel Vladi Crne Gore da učini da se ispravi ono što se desilo 2013. godine, a što je vezano za samu Luku Bar i što po meni nije bila greška već očigledna namjera, a tu mislim na prodaju ključnog dijela Luke Bar kontejnerskih terminala za samo osam miliona eura kompaniji Global forc. Dakle, kada već vršimo reviziju poslednjih nekoliko godina hajde malo da se vratimo i u godine prije toga, pa da vidimo šta se dešavalo sa našim preduzećima jer se nakon više pokušaja privatizacije Luke Bar, a tu ću osvrnuti se kratko u par rečenica na taj pokušaj iz 2003. godine kada se samo zaslugom tadašnjih radnika koji nisu dozvolili privatizaciju koja je peduzeće po svim mjerilima i procjenama tada vodila u ambis ipak 2013. godine desilo se ono što bi i lajku bilo jasno da je greška. Kada od jednog preduzeća oduzmete njegovo srce, oduzmete njegova pluća ne možete da očekujete da će to preduzeće da preživi, a možda je upravo to bila nečija namjera, možda je upravo to bila kapisla da se ovo preduzeće, odnosno Luka Bar potpuno uništi. Šta se desilo nakon toga Luka Bar je krenula da stagnira, Luka Bar je imala gubitak od preko pet miliona eura pa je nakon toga imala gubitak u 2018. godini, pazite, čak 22 miliona eura i onda se naravno spremala prodaja kompletne luke. Opet zaslugom, prije svega, građana Bara, zaslugom cjelokupne javnosti ta prodaja se na svu sreću zaustavila i koliko toliko uspjeli smo da spasimo ovo preduzeće. Luka Bar danas slobodno možemo konstatovati preživljava, bilježi profit, ali je značajno ograničena. Luka Bar danas nema kapaciteta na žalost da se izbori sa konkurencijom, a jedan od razloga je upravo privatizacija ovog jednog ključnog dijela Luke Bar 2013. godine.

Što se tiče ovog privatizovanog preduzeća, ono grca u dugovima, ima najveće obaveze od vrijednosti kapitala, ali i svi koeficijenti likvidnosti su značajno ispod granice za likvidne kompanije. To znači da ova barska firma bez konstantne finansijske pomoći vlasnika ne bi uopšte mogla da opstane, odnsono bila bi na putu za stečaj. Na kraju prošle godine ukupni akumulirani gubitak iznosio je čak 37 miliona eura. Od privatizacije do sada broj radnika u kompaniji je smanjen sa 580 na 290, a prošle godine morali su i štrajkom da se izbore za minimalno povećanje zarada. E, mislim da mi ovdje moramo se potruditi da ispravimo ovu grešku, da moramo što prije ovo preduzeće vratiti u državno vlasništvo, da moramo obejdiniti Luku Bar i naravno provjeriti na koji način i zbog čega je došlo do ovog katastrofalnog postupka 2013. godine koji je i Luku Bar, grad Bar i Crnu Goru unazadio 20 godina. Luci Bar moramo vratiti njen potencijal, moramo je ojačati i vratiti na mapu na kojoj je bila prije 40 ili 50 godina. Samo ću se kratko osvrnuti na još jednu stvar, na jednu svježu situaciju, a to je ovaj drugi jul i veliko nevrijeme koje je pogodilo Bar. U Luci Bar je, kao što znate, nastala ogromna šteta, vjetar je duvao rekordnih 190 km/h nije bilo najave orkanskog nevremena, pali su mostovi koji su, pazite sada, 47 godina bili stari, ponavljam, 47 godina. Prije odvajanja Luke Bar bili su loše održavani, a na žalost bili su loše održavani nakon toga jer prosto Luka Bar s obzirom na sve ove okolnosti nije imala novca da sve to održava. Šta se onda dešava od određenih političkih struktura, umjesto riječi podrške, što bi bilo normalno u jednom da kažem normalnom i demokratskom društvu stiže jedna zaista, moram istaći klasična mizerija i prikupljanje jeftinih političkih poena na jednoj elementarnoj nepogodi. Stižu neutemeljene osude pozivi na ostavku i to od strane onih koji su upravo ovu Luku Bar bacili u jedan ambis i pokušali da je bace, odnsono opustošili je, rasprodali i ostavili je da propada i vene. Sad zamislite da je one 1979. godine kada je bio onaj katastrofalan zemljotres neko tada nekoga pozvao na odgovornost. Ne, tada je cijela zemlja ustala i ne samo naša zemlja ustao je region, ustala je cijela Jugoslavija, ukupna šteta je tada bila oko milijardu dolara, a to je bilo ravno dvadesetogorišnjem društvenom proizvodu Opštine Bar u tom periodu. Sanacija štete od zemljotresa trajala je duže od decenije. Cijela Jugoslavija je pružala finansijsku pomoć Crnogorcima tri godine dok su zaposleni u Srbiji izdvajali gotovo 15 godina procenat od svojih ličnih dohodaka. U pomoć se uključila i Međunarodna zajednica finansirajući izgradnju nekih zdravstvenih i obrazovnih objekata u opštini. Takođe, i Luka Bar je potpuno obnovljena i u mnogo boljem potencijalu nego

što je bila. Danas umjesto svega ovoga sugrađani sugrađanima umjesto davanja podrške pokušavaju da steknu neke jeftine političke poene. To je zaista za mene mizerija, moram pomenuti i zaista uputiti jedan apel da konačno zanemarimo sve političke razlike i motive i da konačno budemo ljudi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 15:26:12)

Zahvaljujem, kolega Lekoviću.
Sada mi dozvolite da pitam predatavnika predlagača da li želi završnu riječ? Želi.
Koleginica Kaluđerović, izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (17.07.24 15:26:26)

Zahvaljujem, predsjedavajući.
Ovom prilikom bih zaista pozdravila sve radnike koji rade u teškim i opasnim uslovima i sve radnike Crne Gore i negdje mi je drago što se danas bavimo temama i stavljamo u fokus zaposlene u Crnoj Gori. Nadam se da ćemo više se tim temama baviti u narednom periodu.
Što se tiče radnika koji su zaposleni konkretno u Luci Bar oni obavljaju poslove koji su zahtjevni kako fizički tako i mentalno i ovo je priča o vrijednim ljudima koji svakog dana idu na posao kako bi radili na pretovaru i skladištenju opasnih materijala, eksplozivnih sredstava, minimalnih đubriva i koncentrata teških metala. Dakle, ovo je priča o radu ljudi koji se svakodnevno suočavaju sa rizicima posebne vrste. Uprkos primjeni svih mjera zaštite njihovi poslovi pripadaju kategoriji visokorizičnih i imaju posljedice po njihovo zdravlje. Zato sam sigurna da je neophodno da im pružimo odgovarajuću podršku i omogućimo da zasluženu penziju dočekaju u dobrom zdravlju i sigurnosti. Odlazak u penziju poslije 25 godina staža uz uslov da je najmanje 15 godina provedeno u radu na visokorizičnim poslovima jeste mjera koja ne samo što priznaje težinu i rizik njihovog svakodnevnog rada već i osigurava da ovi vrijedni ljudi mogu dostojanstveno poći u penziju.
Promjene zakona donose nagradu, ali i pokazuju brigu za radnike koji su svoje živote posvetili teškim i opasnim poslovima u Luci Bar. SNP je posvećen poboljšanju uslova rada i životu svih građana Crne Gore i predložene izmjene Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju samo su jedan korak, ali važan ka ostvarivanju ovog cilja posebno za one koji su svoje živote posvetili teškom i opasnom radu u korist našeg društva. Ovo nije samo izmjena Zakona o penzijama ovo je priznanje napornog rada i žrtve koju podnose ovi vrijedni i pošteni ljudi. Oni su kao i hiljade drugih kičma naše ekonomije i kao društvo im dugujemo sigurnost i dostojanstvo u njihovim zlatnim godinama.
Pozivam sve vas i zahvaljujem na najavama da ćete podržati ovaj predlog, sve kolege poslanike, ovo nije pitanje politike ovo je pitanje ljudskosti i pravičnosti. Glasanjem za ovaj zakon još jednom šaljemo snažnu poruku da država stoji uz svoje radnike i da smo spremni da prepoznamo, ali i da konkretno vrednujemo njihov doprinos društvu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (17.07.24 15:28:54)

Zahaljujem, koleginci Kaluđerović.
Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.
Sada zbog tehničkih razloga dajem pauzu od 15 minuta, a onda prelazimo na Devetu sjednicu Prvog redovnog zasijedanja. Zahvaljujem.
(Pauza)

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:35:17)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,
Nastavljamo Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnog) zasijedanja u 2024. godini. Imamo, poštovani građani, veoma dobru atmosferu u parlamentu, nadam se da se čujemo.
Prelazimo na 20. tačku **Izbor, imenovanje i razrešenja**. U okviru ove tačke imamo Predlog predsjednika Vlade Crne Gore za razrešenje članova

44.Vlade Crne Gore, deset članova se razrešava, i Predlog za promjenju sastava 44.Vlade Crne Gore - izbor 19 članova.

Podsjećam da je u skladu sa članom 105 stav 3 Ustava Crne Gore predsjednik Vlade predložio da se razriješe funkcije sledeći članovi 44.Vlade Crne Gore: magistar Aleksa Bečić funkcije potpredsjednika Vlade za bezbjednost, unutrašnju politiku, evropske i vanjske poslove, dr Srđan Pavićević funkcije potpredsjednika Vlade za rad, obrazovanje zdravstvo i socijalu, Dragoslav Šćekić funkcije potpredsjednika Vlade za demografiju i mlade i ministra sporta i mladih, Andrej Milović funkcije ministra pravde, dr Filip Ivanović funkcije ministra vanjskih poslova, Naida Nišić funkcije ministarke rada i socijalnog staranja, prof dr Saša Mujović funkcije ministra energetike i rudarstva, Filip Radulović funkcije ministra saobraćaja i pomorstva, Janko Odović funkcije ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Vladimir Martinović funkcije ministra turizma, ekologije održivog razvoja i razvoja sjevera.

Takođe, predsjednik Vlade Crne Gore je na osnovu člana 176 Poslovnika Skupštine podnio Predlog za promjenu sastava 44. Vlade i predložio da se u 44. Vladu izaberu magistar Aleksa Bečić za potpredsjednika Vlade za bezbjednost, odbranu, borbu protiv kriminala i unutrašnju politiku, dr Filip Ivanović za potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove, dr Budimir Aleksić za potpredsjednika Vlade za obrazovanje, nauku i odnose sa vjerskim zajednicama, Milun Zogović za potpredsjednika Vlade za infrastrukturu i regionalni razvoj, Ervin Ibrahimović za potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova, prof dr Saša Mujović za ministra energetike, Bojan Božović za ministra pravde, Slaven Radunović za ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, magistar Simonida Kordić za ministra turizma, Maja Vukićević za ministarku saobraćaja, Damjan Ćulafić za ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Dragoslav Šćekić za ministra sporta i mladih, Naida Nišić za ministarku rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Filipa Radulovića za ministra pomorstva, Mirsad Azemović za ministra dijaspore, Damir Gutić za ministra socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, magistar Admir Šahmanović za ministra rudarstva, nafte i gasa, Ernad Suljević za ministra regioanalnog investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama i Milutin Butorović za ministra bez portfelja.

Otvaram pretres.

Proceduralno se prijavio poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (23.07.24 11:39:02)

Poštovane građanke i građani,

Prije nego što započne diskusija oko ove istorijske rekonstrukcije Vlade, samo da ukažem da je povrijeđena procedura za zakazivanje nastavka sjednice, nažalost po enti put u ovom sazivu Parlamenta. Naime, današnji nastavak sjednice je u suprotnosti sa čl. 174, 176 i 179 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore i na to vam nisam ukazao ja, nego ste imali veoma detaljno obrazloženo i mišljenje između ostalog Udruženja pravnika, a ja ću vas podsjetiti na član 103 Ustava Crne Gore koji kaže da o programu i sastavu Vlade Skupština Crne Gore odlučuje istovremeno. Skupština Crne Gore je prije osam mjeseci istovremeno odlučivala o programu i sastavu Vlade na osnovu toga programa, a danas imamo potpuno izmijenjenu strukturu Vlade, tako da po mišljenjima određenih pravnika, ali to ostavljam Ustavnom sudu, trebalo je da se predloži eventualno 45. Vlada, a nikako da se na ovaj način kroz izbor, imenovanja i razrešenja potpuno mijenja struktura Vlade. Podjećam vas da je o programu i sastavu Vlade po Ustavu Crne Gore ova Skupština odlučila prije osam mjeseci.

Završiću sa tim da, uvaženi predstavnici parlamentarne većine, možete vi demonstrirati silu i to nije nikakav problem. Vi je demonstrirate u kontinuietetu i gazite, rušite sve, ali to ima svoj vijek trajanja. Podsjetiću vas na kraju na riječi Svetog Petra Cetinjskog koji je rekao - sve su sile slabe i ništavne za onoga koji pravo misli. Pobijediće građanska, kulturna, emancipovana, osviješćena, progresivna Crna Gora, ja vam garantujem. Pobijedila je 90. i mnogo ozbiljnije protivnike, pobijediće i ove danas, sofisticiranije, kvarnije i našminkanije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:41:31)

Dame i gospodo, ja kao predsjedavajući, a imali smo juče tu raspravu na kolegijumu, ne slažem se sa ovakim tumačenjem Poslovnika, ne bira se danas nova vlada u Skupštini. Program mandatara i njegov Predlog za sastav Vlade dostavlja se poslanicima najkasnije tri dana prije dana određenog za održavanje sjednice na kojoj se odlučuje o izboru Vlade. Ovaj član se odnosi na pravnu situaciji kada se Vlada bira prvi put. Dakle, predlog dostavlja mandatar, a ne predsjednik Vlade i ne može se primijeniti na pravni trenutak kada predsjednik Vlade dostavlja predlog o promjeni u sastavu Vlade. U prilog ovome govori odredba člana 176 - Predlog za promjenu sastava Vlade u toku trajanja mandata Vlade predsjednik Vlade dostavlja Skupštini u pisanoj formi, što je i učinjeno. Dakle, ovaj član jasno

odvaja pravnu situaciji promjene u sastavu Vlade od pravne situacije izbora Vlade i mandatara o kojem govori član 174. Dakle, mi se oko ove stvari ne slažemo, ovo je tumačenje koje mi imamo, vi imate drugo tumačenje. Ako želite da pojasnite, izvolite.

BORIS MUGOŠA (23.07.24 11:42:52)

Da budem iskren, ne želim vama iz većine da pojašnjavam nego građankama i građanima.

Promjene u sastavu Vlade kad jednoga ministra mijenjate drugim ministrom u okviru istog ministarstva, to se dešavalo. Ovdje se ne radi o tome, vi danas formirate nova ministarstva. Podsjećam vas na član 103 Ustava Crne Gore da je ova Skupština istovremeno odlučivala, i to je jedinstven bio dokument, o programu o radu Vlade i zadnji dio dokumenta je sastav Vlade na osnovu toga programa. To je u Skupštini odlučeno prije osam mjeseci. Vi danas ne mijenjate sastav, nego strukturu Vlade, jer od Vlade sa 23-24 člana, bolje da ne komentarišem, danas dobijate Vladu sa 31-32 člana.

Prema tome, to što ste vi pročitali ne odnosi se na ovu situaciju. Nikakav problem, dostavili ste poslanicima Skupštine 45 minuta prije ovoga zasijedanja ovakav predlog za rekonstrukciju Vlade. Kažem vam, proći će i ovo, ali na politički obraz neka svakom ostane kako se ponaša. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:44:07)

Pozivajući se na član 102 povreda Poslovnika - predsjednik poslije izlaganja daje objašnjenje o povredi Poslovnika, što sam ja uradio. Ako poslanik nije zadovoljan, a nije zadovoljan, o pitanju se rešava vezano za povredu Poslovnika glasanjem ove skupštine. Ja vas pozivam sada da se izjasnite bez rasprave da li je povrijeđen Poslovnik.

Izvinjavam se, moramo da završimo ovo.

Izvolite, glasajte, pa ćemo procedure. Vi ćete imati vašu proceduru, ovo je sad ova procedura.

Da li je povrijeđen Poslovnik, o tome glasamo. Izvolite, kolege. Molim tehniku da omogući da se glasa da li je povrijeđen Poslovnik. Ako mislite da je povrijeđen Poslovnik, glasate da, ako ne mislite da je povrijeđen Poslovnik, glasate ne.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 49 poslanika, jedan poslanik tvrdi da je povrijeđen Poslovnik, 48 da nije povrijeđen.

Konstatujem da Poslovnik nije povrijeđen.

Izvolite, gospodine Adžiću, proceduralno.

FILIP ADŽIĆ (23.07.24 11:45:30)

Uvažene građanke i građani, poštovane koleginice i kolege poslanici.

Gospodine Mandiću, što god vi pričali danas i kako god vodili ovu sjednicu nama je jasno što ste dosad radili i koji je vaš naum - u tome da ponizite svaku instituciju. Za sada uspjevate, ide vam dobro. Mogu da vam dam jednu fer ponudu, a da vam najbolje ona ilustruje koliko nijeste u pravu. Je li Poslovnik povrijeđen ili ne, mogu da se izjasne ovi taster poslanici, oni se izjašnjavaju svaki dan i njihov sud apsolutno nije relevantan. Evo ga Jole Vučurović prvi koji se oglasio sad, ako bude umio da nabroji imena ministara za koje danas glasa, ja ću da se povučem danas iz Parlamanta. Evo, ustanite, gospodine Vučuroviću, nabrojte imena ministara, ja se povlačim iz Parlamenta. Ne da čita. I vi meni pričate da nijeste taster poslanici. Vi, gospodine Mandiću, i ovaj čovjek ovamo koji sjedi, koji se budalasto smije svaki put kad nam dođe, došao je da ponizi Crnu Goru. Ne umije ni on koji je predložio ovu vladu da nabroji sva ministarstva i da nabroji sve ministre. Ako ih nabroji, i vama gospodine Mandiću i Milojku Spajiću i gospodinu Vučuroviću, ako izađe i nabroji sve predložene ministre i sva ministarstva, ja ću se povući odavde.

Zbog toga vam kažem da je trebalo da nam ostavite prostora da se upoznamo i sa predloženim ministarstvima i sa ljudima koji će pokrivati, oni će da vode Crnu Goru. Koliko se god to nama ne sviđalo ili vama sviđalo, oni će da vode Crnu Goru. Ovo je sramota što vi radite, na koji način ponižavate Crnu Goru. Ovo je sramota da danas birate ljude, a imena im ne znate, da dnas birate Vladu, a ne znate koje resore pokrivaju. Ovo Crna Gora viđela nije i građani to moraju da znaju, ovu bruku nije doživo Parlament niti Vlada i Crna Gora.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:47:51)

Gospodine Adžiću, moram da vam kažem, prekoračili ste duplo vrijeme koje vam je predviđeno za proceduru, ne govorite o proceduri, ne pozivate se na Poslovnik. Svako će svoje ime zaslužiti i svako će svoje ime opravdati onako kako bude procijenjivao. Svi smo mi bili anonimni ljudi što

se tiče javnosti, i vi i ja, pa smo došli ovdje u Parlament, pa smo postali javne ličnosti i ne treba sada nekim ljudima koji nisu bile javne ličnosti da spočitavamo ono sa čim smo se mi susretali kada smo postajali poslanici, ministri ili ne znam što. Dakle, da imamo poštovanje za sve ljude, to je izbor i dogovor parlamentarne većine ko će da budu ti ministri i ja ne bih ulazio u detalje.

Bolje da ništa nisam pričao, a želio sam da pojasnimo.

Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (23.07.24 11:48:50)

Ja nijesam govorio da li su ti ljudi poznati, da li su anonimni. Ja sam samo rekao da kada birate ljude koji će upravljati Crnom Gorom elementarno je bilo da ljudi koji danas treba da glasaju i da ih podrže da obnašaju svoje funkcije, daj bože da će ih najbolje obnašati, trebalo je da vidimo njihove biografije. Ne da mi znamo jesu li oni javne ličnosti ili nijesu, nego da znamo što su radili, da vidimo koja su ministarstva, da znamo o čemu se danas izjašnjavamo. Shvatate li vi da je sinoć izmišljeno ministarstvo znanstva i poznanstva za nekog čovjeka iz PES-ovog kluba. Nemojte da se šalimo sa Crnom Gorom.

PREDSJEDNIK NDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:49:27)

Hvala vam, gospodine Adžiću. Evo odgovorili ste, prihvatam vaš odgovor.

Otvaram pretres.

Gospođo Pejović, nisam vidio da ste se javili.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (23.07.24 11:49:47)

Zahvaljujem.

Predsjedniče, zaista smatram da bi bilo važno da smo dobili materijale ranije. Ja sam očekivala imajući na umu dinamiku, intenzivnost, dogovor i da je ova rekonstrukcija dogovorena unaprijed koalicionim razumom, da će biti ispoštovan taj minimalni zahtjev da mi znamo makar dan prije koji će svi resori činiti našu buduću vladu. Naime, ja sam bila na čelu direktorata od kojeg je danas napravljeno cijelo ministarstvo. Ne vidim da bilo ko može imati više poznavanja iz te oblasti i šta je sve potrebno za

rukovođenje tim dijelom Vlade od mene danas, bez lažne skromnosti. Zaista smatram da je to bespotrebno trošenje sredstava i ja vjerujem da i u ovoj i ovakvoj vladi ima dovoljno razumnih ljudi sa kojima se može razgovarati i negdje je bio zadatak svih nas, zadatak ovog parlamenta, da damo najbolje sugestije. Ali kako ćemo mi dati najbolje sugestije ukoliko ne dobijemo materijal na vrijeme i ukoliko smo spriječeni da radimo dobro svoj posao.

Podsjetiću vas, gospodine predsjedniče, da je to vaša obaveza i opet ću iskoristiti ovu situaciju da vas zamolim da se ubuduće ovakve stvari ne događaju, jer je ovo obraz naše institucije. Ja sam sigurna da vi kao iskusni prvestveno opozicionar, a i iskusni parlamentarac, razumijete koliko je važno da pokažete autoritet. Ovo mislim da je jedan presedan koji je još jedan u nizu presedana kojim se unižava ovaj dom. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:51:59)

Hvala vam, gospođo Pejović. Prekoračili ste vrijeme, ali važno je da čuju građani Crne Gore šta ko ima da poruči.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, predsjedniče Spajiću.

MILOJKO SPAJIĆ (23.07.24 11:52:22)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici,

Danas sam ovdje da se zahvalim prvo svim članovima nove skupštinske većine koji će izabrati jednu istorijsku vladu. Tu se slažemo sa gospodinom Mugošom iz opozicije, da danas biramo istorijsku Vladu Crne Gore, jednu vladu koja je nastala na temelju koji smo krenuli da gradimo uspješnim sprovođenjem popisa. Podsjetiću vas, nije samo skupštinska većina sprovela taj popis nego je zajedničkim radom sa opozicijom popis uspješno sproveden i uskoro ćemo imati rezultate tog popisa. Zbog toga pozivam opoziciju koja je puno pomogla pri formiranju ovakve jedne većine, skoro dvotrećinske većine, koju Crna Gora nikada nije vidjela u svojoj istoriji od komunističkih vremena i Centralnog komiteta. Imamo jednu većinu koja je testament da će Crna Gora biti stabilna, da Crna Gora može da se fokusira na najbitnije teme za građane. To su teme evropskih integracija, to su teme vladavine prava i to su teme standarda svih naših

građana, to su teme koje mire sve naše narode, koje mire sve religijske grupe, koje mire sve identitetske grupe. Želimo da pružimo ruku svima, danas je Crna Gora najpomirenija u svojoj istoriji. Mislim da je nešto radi čega je svaka žrtva bila primjerena i nemamo problem sa njom, mislimo da je ova vlada sa tolikom većinom, skoro dvotrećinskom, garant jedne stabilnosti, garant jedne zrelosti i to je pokazatelj ne samo prema našim građanima koliko ozbiljnosti projektuje ova većina i ova vlada, već je pokazatelj svima vani i mi postajemo primjer kako u regionu Srbi i Bošnjaci, Srbi i Albanci, Crnogorci i Srbi i svi ostali mogu da zajednički žive, mogu da zajedničiki rade, mogu da ...
(aplauz)

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 11:55:20)

Gospodo poslanici, dozvolite da premijer nastavi izlaganje.

MILOJKO SPAJIĆ (23.07.24 11:55:36)

Pozivam opoziciju ponovo da svojim sjajnim, konstruktivnim djelovanjem pomogne skupštinskoj većini u sledeće tri i po godine, biće zahtjevne, biće jako teške, ali ćemo izgurati. Sledeće tri i po godine su ključne za evropski put Crne Gore, sledeće tri i po godine su ključ za eksponencionalno povećanje svih zarada, svih penzija u Crnoj Gori. Evropa sad 2 je samo početak i za tri i i po godine, kratke tri i po godine, opozicija će sazreti dodatno i imaće još veći kapacitet da nam pomaže i da zajednički i vlast i opozicija uvedu Crnu Goru u Evropsku uniju 2028. godine, a možda i prije. Sprovodimo Evropu sad 2. U oktobru ove godine ćemo imati prosječnu zaradu u Crnoj Gori od 1.000 eura. Imaćemo minimalnu zaradu za srednjoškolce od 600 eura, za visokoškolce od 800 eura. To je veliki podvig. Zašto je veliki podvig? Zato što će sva naša djeca koja se trenutno nalaze na fakultetu znati da kad izađu sa fakulteta sa diplomama imaće zaradu dostojnu čovjeka u Crnoj Gori. Imaće 800 eura zaradu i treba da razmotre da ostanu u Crnoj Gori i da ne idu vani. To je ključna poruka bila svih naših ekonomskih programa, da sačuvamo naše ljude u našoj zemlji, to je najveća svetinja kojoj treba svi mi ovdje da se klanjamo, da naša omladina ostane u našoj Crnoj Gori. Zbog toga ovo pomirenje koje smo postigli danas je istorijsko pomirenje i to istorijsko pomirenje radi naših mladih, radi naše djece da bi oni bolje živjeli i da bi im napravili bolje uslove za život. Osim programa Evropa sad 2 radićemo

infrastrukturu, jedan od najvećih fokusa će biti izgradnja auto-puteva, izgradnja aerodroma, izgradnja lučkih kapaciteta.

Jedna od najbitnijih stvari će da bude nastavak izgradnje vladavine prava u Crnoj Gori. Za sedam-osam mjeseci smo uradili više nego pojedini za sedam-osam godina i to ne govorimo mi, to su govorili evropski zvaničnici za nas. Evropa će pozdraviti jednu veliku većinu, jedan odraz ozbiljnosti, jedan odraz zrelosti, jedan odraz pomirenja. Ovako Balkan čitav može da izgleda kao danas Crna Gora, pomiren, okrenut prema budućnosti, okrenut prema Evropi, okrenut prema boljem standardu, okrenut prema antikorupciji i borbi protiv organizovanog kriminala. Tako može da izgleda Balkan. Mi smo primjer za čitav Balkan i mi ćemo biti svjetionik za čitav Balkan i ponosni smo na to i treba da sarađujemo sa svim našim susjedima. Treba da radimo sa svim našim susjedima i da taj ekonomski prosperitet koji će se desiti u Crnoj Gori, tu ideju prosperiteta, tu ideju ekonomskog boljitka, tu ideju države koja je fer za sve, države vladavine prava, tu ideju ćemo da proširimo na čitav Balkan. Želimo najbolje moguće relacije i sa Hrvatskom i sa Bosnom i Hercegovinom i sa Srbijom i sa svim drugim zemljama sa kojima se graničimo i koje su okruženju, sa Turskom, sa Bugarskom, sa Grčkom, sa svim drugim zemljama sa kojima se ne graničimo, ali sa kojima imamo istorijske veze. Ovo je šansa da napravimo sjajne relacije sa svim zemljama iz bližeg i šireg okruženja i ovo je sjajna šansa za Crnu Goru i za čitav Balkan da ubrzano uđe u Evropsku uniju. Da Evropa kaže - ovi su najzad sazreli, ne moramo više da tutorišemo ovu ekipu tamo na Balkanu, sazreli su dovoljno, mogu sami o sebi da vode računa, mogu da se pomire, mogu zajednički da rade. Evropa će to da pozdravi i to je nešto što će da nas približi drugim zemljama u regionu. Približiće nas svim zemljama u regionu i radujemo se dodatnoj energiji u odnosima sa svim zemljama u regionu i sa Evropskom unijom. Hvala puno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:01:21)

Hvala vam, gospodine Spajiću.

Prvi prijavljeni za diskusiju je gospodin Živković.

Prije nego što uzme riječ gospodin Živković da kažem, šefom kluba poslanika DPS-a, oni su prijavili određeni boj diskutanata, sve je precizno dogovoreno. Molim sve diskutante iz DPS-a, kada istekne vrijeme biće isključen mikrofon. Vi imate deset minuta, samo da ne bi bilo da razjašnjavamo i da ne ulazimo u neprijatna objašnjenja. Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.07.24 12:01:56)

Hvala vam.

Uvažene građanke i građani Crne Gore, koleginice i kolege poslanici,

Mislim da je skraćenje rasprave definitivno obilježilo današnju sjednicu i očigledno je interes predsjednika Parlamenta i parlamentarne većine da danas o ovoj sramotnoj sjednici i ne pričamo i onome što će se danas desiti. Mislim da bi bilo korisno da imamo neograničenu raspravu i da kažemo sve ono što mislimo o rekonstruisanoj Vladi koja bi prirodno trebalo da vodi zemlju, kako reče premijer, stabilnim putem, ali s obizrom na to da smo ograničeni vremenom moramo se prilagoditi u odnosu na ovu novonastalu demokratiju poslije 30. avgusta 2020. godine.

Dakle, cilj ove rekonstrukcije je spašavanje Spajića na poziciji predsjednika Vlade i strmoglavog pada Pokreta Evropa sad koji na današnji dan po rezultatima istraživanja ima 15%. Cijena spašavanja predsjednika Vlade Milojka Spajića i njegovog Pokreta Evropa sad jeste prodaja nacionalnih interesa. Nema te cijene koju neće platiti Milojko Spajić i ova parlamentarna većina da bi ostala na okupu, samo da biste sačuvali glavu politički ovom čovjeku. Tih 15% se nekako mora spasiti, jer da je Milojko Spajić birao između svoje fotelje i da je birao između državnih interesa onda bi izabrao državni interes onoga momenta kada se u ovom parlamentu glasalo o Rezoluciji o Jasenovcu. Milojko Spajić je tada izabrao svoju fotelju jer je znao da će mu Andrija Mandić i Milan Knežević oboriti vladu ukoliko ta rezolucija ne prođe u crnogorskom parlamentu. Znao je da kada dođe do tog momenta i ako izađemo na izbore, od toga ne bi ostalo ni 15%, nego bi se vratio na marginu ispod 10%. Pošto mora da sačuva svoju političku glavu, mora da sačuva rejting svoje partije, on se odlučio na saradnju sa političkim sturkturama koje ni u Francuskoj ni u Njemačkoj ne mogu da privire u vladu. Nema te cijene koju Milojko Spajić nije spreman da plati da bi politički opstao. To danas imamo prilike da vidimo u Crnoj Gori.

Govoriti o rekonstrukciji Vlade sa Andrijom Mandićem i Milanom Kneževićem je postalo potpuno besmisleno. Politički rukopis, odnosno legitimacija tj. lična karta ove dvojice lidera parlamentarne većine i suštinskog lidera parlamentarne većine Andrije Mandića, mislim da o tome ne treba posebno da govorimo. Ljudi koji kažu da Crna Gora nije nezavisna i samostalna država, koji kažu da ne treba da postane članica NATO saveza, da je treba iščlaniti iz NATO saveza, ljudi koji kažu da Crna Gora ne treba da bude građansko društvo, nego društvo naroda koji potenciraju priču o izmjeni Ustava, o uvođenju dvojnog državljanstva, koji su slali

poruke o otkopavanju oružja i pozivanju ratnih drugova, koji misle ili podržavaju one politike i vrijednosti gdje su Bošnjaci i Muslimani lažni ljudi i lažna vjera, danas treba da postanu sastavni dio izvršne vlasti. To je potpuno legitimno, mislim da to treba da se desi što prije, jer što se prije desi, mislim da će ta Vlada napokon dobiti prave obrise identitetske ideološkog obilježja onoga što je u svojoj ličnoj i suštinskoj biti Andrija Mandić. On je suštinski lider ove parlamentarne većine i sa tim mi apsolutno nemamo nikakav problem. Ono što jeste problematično je ulazak Bošnjačke stranke u Vladu. Ja mislim da treba, kolege iz Bošnjačke stanke, graditi mostove u Crnoj Gori, mi smo ih uspješno gradili u prethodnom periodu, 2006. godine zajednički obnovili crnogorsku nezavisnost odnosno vratili dostojanstvo državi, otvorili evroatlantske integracije, učlanili Crnu Goru u NATO, otvorili evropsku perspektivu. Vjerovao sam da Bošnjačka stranka drži do principa, do ideala i do programskih načela, vjerovao sam do juče. Iskreno sam to vjerovao, jer poznajem veći dio kolega iz Bošnjačke stranke lično, znam Kenanu Strujić Harbić iz Pljevalja, poznajemo se lično, prijatelji smo, znam donekle Ervina Ibrahimovića, ostale nešto manje, ali do juče sam vjerovao da zaista držite do svojih vrijednosti, programskih principa i do programskih ideala. Međutim, vi ste juče zapravo uradili sve suprotno od onoga što je vaša politika, politika izgrađena u prethodnom periodu ili kako kažete 18 godina na putu časti. Sjećam se nekih drugih vremena, sjećam se 2016. godine kada je na čelu Bošnjačke stanke bio počivši časni Rafet Husović kome su se nudila mjesta premijera i cijela Vlada. Tada Rafet Husović je odbio ponudu Demokratskog fronta koja je bila velika, odbio je i rekao - ne, jer znam da je taj račun veliki, znam kakava je cijena ulaska u koaliciju sa onima koji žele rušenje Crne Gore. Svjestan tih okolnosti takvu ponudu je odbio. Danas ponudu koju ste vi dobili u vidu nekoliko ministarstava, direktorata, mjesta po dubini i širini, vi danas prodajete svoje principe i svoje ideale. Žao mi je što kao čovjek, ne kao političar nego kao čovjek tome moram da svjedočim, žao mi je što danas vi podastirete put ulasku ovih desničarskih struktura u Vladu i na kraju ćete završiti isto kao i svaki koji su sarađivali sa nacionalistima. Danas, pa i možda odskoro Crna Gora se etnofederaliyuje. Vi treba danas da uđete u kaoliciju sa ljudima koji kažu da su ratni zločinci heroji, vi treba danas da ušete u koaliciju sa ljudima koji kažu da se nije desio genocid u Srebrenici, vi danas treba da uđete u koaliciju sa ljudima koji ne žele građanski koncept društva, koji žele društvo konstitutivnih naroda, srpskog i crnogorskog naroda u kome ste vi minimizirani potpuno. Dakle, cijena je velika. Nemojte misliti da Demokratska partija socijalista u nekom momentu nije mogla da sjedne za sto sa Andrijom Mandićem i da kažemo hajde da promijenimo simbole, da

promijenimo himnu, da se dogovorimo da Crna Gora ne bude građanska država i naravno da vi budete potpuno minimizirani, ali to nismo uradili. To nismo uradili ni kod Vlade Dritana Abazovića. Dritan Abazović je računao, znate kako, kad potpišem Temeljni ugovor zadovoljiću privilegije Demokratske partije socijalista i kazati hajde sada ćemo ih malo uvesti po dubini i po širini, oni će na to pristati. Ne, posle 100 dana mi smo tu vladu smijenili. Nema te cijene za Demokratwsku partiju socijalista koju smo spremni da platimo da bismo postali sastavni dio neke izvršne vlasti. Znam može biti lažno moralisanje, može se shvatiti nekako i politički licemjerno i neko reći - da su vas pozvali u Vladu vi biste brže - bolje pohitali tamo, ali ne bismo i to da znate. Nismo džabe pozivali na izbore, da se na izborima odmjerimo, pa posle tih izbora vi se opet skupite na jedno mjesto i formirajte neku novu vladu, ali ste vi odlučili da prekomponujete Crnu Goru i da budete pontonski most za ulazak Demokratskog fronta.

Demokratski front danas ne bi ušao u Vladu da Bošnjačka stanka u tu vladu ne ulazi, to da znate. Vi ste airbag za ulazak Demokratskog fronta u Vladu i to je sva suština priče koju danas crnogorska javnost treba da zna. Ovo je Vlada koja je anticrnogorska. Prvi put od kada ja makar pamtim od uvođenja višestranačja ova vlada je anticrngoorska, ovo je Vlada Srba, Bošnjaka i Albanaca bez Crngoraca. Crna Gora jeste građanska država, do juče je bila, Crna Gora se od danas etnofederalizuje. Koleginice Strujić Harbić, vi ste o tome govorili na prošloj sjednici Skupštine Crne Gore, o etnofederalizaciji Crne Gore, kada ste govorili da po vašem utisku Pljevlja nisu u Crnoj Gori. Između ostalog kazali ste nešto više o šovinizmu i fašizmu ovakve vlasti i vi danas treba da budete pontonski most za ulazak tog šovinizma u izvršnu vlast. Očekivao sam drugačiju reakciju, ne nikako da vi ne budete sastavni dio Vlade, imate na to legitimno pravo i vjerujte mi da sa tim apsolutno nemam nikakav problem. Vrlo brzo ću završiti, predsjedniče Parlamenta.

Hoću da vam kažem samo jednu stvar. Postoji jedan uslov koji treba da ispunite, a to je da raskinete koaliciju sa Demokratskom partijom socijalista. Raskinite je, raskinite je danas, nemojte da čekate sjutra. U Bijelom Polju gdje su vas časne i poštene Demokrate uslovile da raskinete koaliciju, vi raskinite koaliciju gdje god vršite vlast sa Demokratskom partijom socijalista. Nema veze, neka mi propadnemo i neka nestanemo sa političike scene, kolege iz Bošnjačke stranke, apsolutno je nevažno, jedan da ostane u Demokratskoj pratiji socijalista, sami da ostanemo, ja ili bilo ko drugi od ovih ljudi, mi ćemo se protiv ovakvog sistema vrijednosti boriti. Dok god budemo živi mi ćemo se protiv ovakvog sistema vrijednosti boriti. Vi to vidite ...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:11:56)

Gospodine Živkoviću, dogovorili smo se, opomenuo sam vas u devetom minutu. Pošten je dogovor koji smo napravili sa šefom kluba i molim sve koji se prijave iz Demokratske partije socijalista, biće opomenuti. Biće signalizirano, pa neka privode kraju.

Proceduru izvolite.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 12:12:47)

Predsjedniče Skupštine, želim javno da vam uputim apel da ovu sjednicu održimo na način koji je predviđen kad se bira Vlada i da svi poslanici imaju pravo da govore po deset minuta. Obrazložiću taj svoj zahtjev i nadam se da ćete izaći u susret.

Izbor Vlade Crne Gore i rekonstrukcija Vlade je svečani trenutak, bez obzira na političke razlike. Mislim da je to dobra prilika da rasprava traje i duže, jer ne biramo Vladu i ne rekonstruišemo je svaki dan. Ako vi kažete odnosno premijer da su ljudi koje je on predložio za buduće ministre na ponos Vlade, na ponos Crne Gore, je li bog dao svi po deset minuta da imamo priliku da govorimo.

Mislim da je poruka ako ne dozvolite da govorimo ovdje po deset minuta, da vi želite brže-bolje da se ovo oko Vlade završi i da ste sami svjesni da ovo što mi pričamo je tačno oko ove vlade i da se vi sami... Da završim, predsjedniče, jednu rečenicu.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:14:18)

Gospodine Konotar, evo završavate trideset sekundi.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 12:14:27)

Dozvolite, niste pravili problem, a opet biramo Vladu, pa je dan drugačiji od drugih. Ako se, predsjedniče Skupštine Mandiću, vi i premijer koji predlaže ministre ne stidite ovakve vlade, nema nikakavog razloga da mi danas svi poslanici po deset minuta ne govorimo o ministrima, o programu itd. Ako vas je sramota, a ja mislim da jeste, ovakve Vlade, vi

nećete dozvoliti da ova rasprava danas traje. Dakle, mislim da je fer ponuda.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:15:03)

Završite više, gospodine Konotar, sve sam razumio, ponavljate četvrti put. Evo sada ću vam odgovoriti. Hvala vam.

Dakle, nećemo govoriti svi po 10 minuta jer danas imamo ne izbor Vlade, nego imamo tačku Izbor i imenovanja. Juče se na kolegijumu nismo dogovorili vezano za tu tačku, vi ste bili protiv, DPS, SD i Hrvatska građanska inicijativa i gospođa Pejović, tražeći da se govori po 10 minuta. Saglasno našem Poslovniku tačka Izbor i imenovanje trajaće tri sata, u okviru tri sata postoji podijeljeno vrijeme po klubovima.

Da vam odgovorim u svoje ime. Otkako su počele da se biraju vlade Crne Gore, ovo je Vlada na koju ću ja biti najponosniji, tako da se ni najmanje nje ne stidim, nego se njom ponosim.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 12:16:14)

Bez obzira na naše političke razlike gospodine Mandiću, ja vas doživljavam kao hrabrog čovjeka, ne doživljavam vas kao čovjeka koji se plaši bilo čega. Ja vam kažem, ako se vi ne plašite argumenata i ako vas nije stid i sramota ovakve vlade, dozvolite da pričamo po 10 minuta. Ako vas je sramota, a ja lično mislim da u dubini duše i vas i Milojka Spajića koji predlaže ove ministre je sramota i stid zbog ovoga što predlaže danas, dozvolite da pričamo po 10 minuta.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:16:52)

Gospodine Konatar, ovo ste rekli deseti put.

Gospođa Maja Vučelić je sljedeća prijavljena. Izvolite, gospođo Vučelić.

MAJA VUČELIĆ (23.07.24 12:17:05)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani premijeru sa članovima Vlade, uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Prije nešto više od godinu dana na izborima građani su glasali za promjene, glasali su za budućnost, glasali su za bolji život i glasali su za pravdu. Ono što su građani zahtijevali decenijama i godinama oni su sada i dobili, a to je napredak, uspjeh i promjene.

Ova 44. Vlada za koju slobodno mogu reći da je prva uspješna Vlada, na čelu sa Milojkom Spajićem, od sticanja nezavisnosti Crne Gore je sada za kratak period uradila velike stvari. Zapravo, moramo biti još bolji i efikasniji i moramo ispraviti sve ono što su oni godinama radili. Moramo se boriti protiv onoga za što su se oni zalagali, a to su organizovani kriminal, korupcija i pljačka državne imovine. Sve prethodne vlade našu državu su zaustavljale na evropskom putu, zbog ličnog a i partijskog interesa, a ova vlada zajedno sa parlamentarnom većinom je dobila IBAR u kratkom periodu i što je jako bitno, dobila je snažnu poruku od naših evroatlantskih partnera. Dakle, ovom rekonstrukcijom prve uspješne Vlade na čelu sa Milojkom Spajićem mi ispunjavamo ono što građani i građanke su rekle na izborima, a oni su zapravo rekli da žele ... budućnost, da žele bolji život i pravdu. Prvi put u Crnoj Gori ispunjavaju se obećanja iz kampanje, nepunu godinu nakon izbora realizovao se i najveći dio programa. Ono što drugi nisu znali i umjeli Evropa sad 2 donosi građanima.

Dragi građani, došlo je vrijeme da država brine o vama, došlo je vrijeme da država brine o onima koji naporno rade, a najmanje zarađuju. Zapravo, došlo je vrijeme da ste vi na prvom mjestu umjesto svih onih tajkuna, rođaka, kumova itd. Moramo biti još bolji i efikasniji, jer decenije pljačke i korupcije naše države moraju brzo biti ispravljene, to nam je zapravo rečeno i na izborima.

Što se tiče sporzuma o formiranju vlasti, on je jasan i precizan i njega treba apsolutno poštovati. Ne smijemo dozvoliti da se nameću teme koje nas dijele, koje nas vraćaju u prošlost i koje nas koče u budućnost, ne smijemo dozvoliti te teme da nas sputavaju ka evropskim integracijama. Moramo da znamo da Crna Gora je dom za sve nas i dužni smo da iskoristimo sav potencijal koji imamo kako bismo ubrzali njen razvoj. Zato ću podržati rekonstrukciju Vlade, koja je jedna od najuspješnijih, kako bismo poštovali volju građana i građanki, kako bismo još brže sprovodili reforme, kako bismo pobjeđivali korupciju i organizovani kriminal, kako bi pravda važila za sve i kako bismo bili efikasni i posvećeni evroatlantskim vrijednostima.

Moramo graditi jake institucije, moramo brinuti o onima koji to zapravo i zaslužuju i vrijede. Hajde da zajedno radimo na tome, da naša Crna Gora

bude mjesto gdje pravda, prosperitet i solidarnost nisu samo ideali, već stvarnost u kojoj živimo.

Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:20:58)

Hvala, gospođo Vučelić.

Ostala su još tri minuta za poslanički klub SNP i CIVIS. Imate još to vrijeme na raspolaganju.

Sljedeći prijavljeni je šef Kluba poslanika Demokratske partije socijalista Andrija Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 12:21:15)

Poštovani građani Crne Gore, od apostolske Vlade Zdravka Krivokapića sa 12 članova navodnog asketskog pristupa politici, dolaska na posao taksijem, došli smo i dogurali do najbrojnije Vlade u Evropi.

Zamislite, kabinet sa preko 30 članova Vlade, to nema ni Narodna Republika Kina sa milijardu i 400 miliona stanovnika, Kina ima 24 ministarstva, a ovđe je u ovoj beskrupuloznoj podjeli plijena jednog lošeg i bezidejnog društva došlo do toga da se takmiči ko će više zagrebati po privilegijama, ko će dobiti više službenih automobila, sekretarica, apanaža i mogućnosti da o trošku građana Crne Gore putuje u inostranstvo. Dakle, klijentilistička potreba jednog broja ljudi da budu vlast po svaku cijenu.

Kako drugačije objasniti zakletvu Milana Kneževića u Svetoga Vasilija Ostroškog da neće podržati ulazak Bošnjačke stranke u Vladu i da neće biti sa Bošnjačkom strankom u Vladi ukoliko Bošnjačka stranka glasa za smjenu Andrije Mandića? Kako objasniti da danas ulazak Demokratskog fronta u Vladu popločava Bošnjačka stranka, popločava ulazak ljudi za koje su Ratko Mladić i Radovan Karadžić ratni heroji, a ne zločinci koji su organizovali pokolj i ubistvo Bošnjaka u Srebrenici? Daleko smo mi, kolege i poštovani građani, od toga da prihvatimo slatkorječivost Andrije Mandića. Ovo je Vlada kojom se upravlja iz Moskve i iz Beograda, a u Beogradu, naravno, upravljaju velikosrpski nacionalisti, a ruski imperijalizam podržava nacionaliste na Zapadnom Balkanu i onda naravno znamo da je glava i mozak ove operacije u Moskvi, a da su svi ostali propratni igrači koji učestvuju u ovoj predstavi.

Poštovani građani, odvajanje interesa Srbije od Rusije je nešto što predstavlja geostrateški cilj naših međunarodnih zapadnih partnera u

regionu Zapadnog Balkana i kao posljedica te strateške orijentacije događa se da naši međunarodni partneri svjesno ili nesvjesno tolerišu velikosrpske igre u regionu Zapadnog Balkana, pa se onda razigravaju i drugi velikodržavni nacionalizmi koji žive u ovom regionu. Dakle, znamo da kod naših međunarodnih partnera i ne prvi put u istoriji postoji zanemarivanje onoga što su crnogorski nacionalni interesi. Gazda ove vlade, šef ove vlade je Andrija Mandić i zato u ovoj vladi nema nacionalnih Crnogoraca. Zato se Crnogorci pokušavju ućerati u tor i ostaviti van bilo kakvog uticaja na procese u Crnoj Gori. Ali, kao i mnogo puta u crnogorskoj istoriji, snaći ćemo se. Opstajali smo hiljadu godina, opstaćemo i u odnosu na ovu rašomunijadu u crnogorskoj Vladi koja je okupila sve koji su pomislili da je lijepo biti vlast. Zna se kako se to završava, podjela plijena privremenog karaktera i koja će se u nekom trenutku srušiti kao kula od karata, da ćete se međusobno ograđivati jedni od drugih i brisati fotografije kao što su brisali za vrijeme Staljinovog režima ljudi koji su se slikali sa onima koji su sprovodili čistke. To će te vi raditi, nećemo biti mnogo stariji.

Od danas kao što sam rekao, i žao mi je zbog toga, Bošnjačka stranka nastupa kao dio društva koje sprovodi anticrnogorsku političku platformu. Ne želim nikad da poistovjetim odluku Bošnjačke stranke sa Bošnjačkim narodom i sa onim što je njihovo razmišljanje o ovoj orijentaciji koje vi sprovodite kao rukovodstvo Bošnjačke stranke, to je vaša odgovornost pred Bošnjačkim narodom. Ne glasa Bošnjački narod u Crnoj Gori samo Bošnjačku stranku, da ne budete u nekoj zabludi, i to je sreća, zato što postoje građanske političke partije koje razmišljaju o interesima svih, ali ne na način da se bude vlast po svaku cijenu i da se bude vlast u savezu sa onima koje ste vi do juče označavali kao protagoniste najekstremnije radikalne i desničarske politike u ovom regionu. Ovo je političlki zaokret u odnosu na legat u odnosu na političko nasleđe Rafeta Husovića, čovjeka koji je 2016. godine imao političku snagu, autoritet i kredibilitet da se izmakne iz klijentelističkih ponuda da bude premijer i da obrazuje vladu sa podrškom Demokratskog fronta.

Što se Demokratske partije socijalista tiče, mi smo rekli svoje, ne želimo partnerstvo sa ovom vladom. Ne želimo zato što je ova vlada inferiorna u odnosu na svoje susjede i zato što ova vlada ne radi za interese Crne Gore, ne radi. Šef ove vlade je Andrija Mandić i on će diktirati dalji trend postupanja i ponašanja ove vlade. Što se nas tiče stojimo politički veoma dobro, rastemo i ova odluka danas će nam samo pomoći da se naš politički rast ubrza. Ovo getoiziranje i ovo okupljanje svih u Vladi ostavlja brisani prostor za političku opoziciju u Crnoj Gori, a kao što vam je poznato ne može biti društvo ...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:28:21)

Gospodine Nikoliću, imate jedan komentar prijavljeni pa ćete moći da odgovorite. Molim vas, dogovor je dogovor.

Prijavio se Milan Knažević. Izvolite, gospodine Knaževiću, komentar.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.24 12:28:45)

Slobodna Crna Goro, nisam imao namjeru da polemišem sa gospodinom Nikolićem, ali pošto ovu njegovu nadahnutu besjedu sa pažnjom gledaju u Kremlju, Putin je obustavio sve vojne operacije čekajući šta će da uradi DPS, meni je stigla poruka iz njegovog kabineta da odmah odgovorim gospodinu Nikoliću. Kad vidim njegovu nervozu i nervozu gospodina Živkovića, mislim da čitava Crna Gora zna da smo donijeli pravu odluku, jer je Demokratska partija socijalista ostala gotovo izolovana i njena politika i njena isključivost i ekstremizam je siguno vode ka marginalijama koje će je zaključati. Bukvalno ste opkoljeni, gospodine Nikoliću, kao one posljednje trupe Vermahta koje su branile Berlin i naprosto ja razumijem vaše grčevite pokušaje da odreagujete na način kojim želite da uvrijedite Bošnjake, Srbe i ostale koji se ne izjašnjavaju kao Crnogorci. Dakle, Bošnjaci su vam bili super i nosioci crnogorske nezavisnosti zajedno sa Albancima, kad su bili sa vama, ali sad je problem kada predstavnici Bošnjačkog i Albanskog naroda su sa nama Srbima i sa Crnogorcima koji ne razmišljaju na način na koji vi razmišljate. E to je sad problem. Ima Crnogoraca u Vladi Milojka Spajića, počev od Alekse Bečića, ministra Vukovića, gospodina Šaranovića i to je vama problem. Vama ne odgovaraju oni Crnogorci koji nisu po vašim standardima iz kalupa Demokratske partije socijalista.

Tačno je, rekao sam gospodinu Ibrahimoviću da ću biti protiv njegovoga ulaska u Vladu jer sam smatrao da ne može Bošnjačka stranka u jednom poluvremenu da igra za Crvenu zvijezdu, a u drugom da igra za Partizan i mi smo saopštili stav jasno kao parlamentarna većina da ćemo do decembra, dok se ne usvoji budžet u Opštini Bijelo Polje, imati saradnju sa kolegama iz Bošnjačke stranke, a oni neka se opredijele da li će sa vama ili će sa nama. Ali evo vama, majstori principa, vi branioci Crne Gore sa svih strana i meridijana, hajte vi sad raskinite koalciju sa DPS-om u Bijelom Polju. Sad vas pozivam, izađite vi, gospodine, raskinite koaliciju sa Bošnjacima, pošto vam sad Bošnjaci ne valjaju, a valjali su vam 2006.godine, valjali su vam 2016. godine i sad imate problem sa tim što

smo mi principijelno zauzeli stav i rekli - ne mogu sa vama i sa nama, neka se odluče. Ako ovo vi smatrate veleizdajom, a ja smatram da nije veleizdaja, veleizdaja je samo zato što vi niste u Vladi, a da ste vi u Vladi ovo bi bilo odmah da se ide u Brisel, da putujete svi. Dakle, raskinite vi koaliciju sa Bošnjačkom strankom, budite karakter i pokažite idemo u ilegalu, idemo kao Prle i Tihi da bačamo bombe, da napadamo Njemačke konvoje, odnosno okupatorske i da na kraju ubijemo Putina i Vučića. To uradite i dokažite principijelnost pred čitavom Crnom Gorom.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:32:00)

Hvala, gospodine Kneževiću.
Odgovor na komentar, gospodin Nikolić. Izvolite, gospodine Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 12:32:27)

Poštovani građani, ja mislim da vi dobro možete da prepoznate ko je nervozan, nikakve nervoze nema, niti frustracija. Žao nam je što je, po nama, zloupotrijebljena podrška dijela Bošnjačkog naroda u Crnoj Gori i to ističemo sa posebnim pijetetom u odnosu na ono što je nasleđe političke saradnje koju smo imali nekada sa Rafetom Husovićem. Međutim, gospodine Knaževiću primjećujem nervozu kod vas, a nervozni ste zato što je teško odgovoriti.

(*Snimak govora Milana Kneževića sa mobilnog telefona: "Što se tiče vašega stava, gospodine Ibrahimoviću, da ćete da glasate za smjenu Andrije Mandića, ja sad mogu da vam poručim. Ne znam koliko ću se pitati, ukoliko Bošnjačka stranka danas bude glasala za smjenu Andrije Mandića, mi ćemo kao Demokratska narodna partija biti protiv rekonstrukcije u koju ćete da uđete. Tako mi bog pomogao i sveti Vasilije Ostroški")*.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:33:43)

Sljedeći prijavljeni za riječ je gospodin Dritan Abazović.
Izvolite, gospodine Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ (23.07.24 12:33:50)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Uvažene koleginice i kolege, uvaženi članovi Vlade, poštovani građani Crne Gore koji ovo slušate,

Ja ću pokušati da dam jedan drugačiji ugao i mogu reći da, eto, politika je ovakva ili onakva, možda neću pritisnuti zeleno dugme zato što neću možda biti u sali kad se bude glasala ova rekonstrukcija, ali mislim da je ovo prava stvar za Crnu Goru. Da nema nikakve dileme, ja ću objasniti u par teza.

Iako nekad ljudi pogrešno shvate ili možda ja to pogrešno predstavim, ali u svakom slučaju građani treba da znaju da ovakvog cirkusa nikad postojalo nije u istoriji Crne Gore i ovo što se radi ovdje je suprotno svemu onome što je politička praksa, ekonomski napredak Crne Gore i želja za bilo kakvim progresom.

Poštovnai građani Crne Gore, pogotovo vi koji ste završili ekonomski faktultet ili se bavite bilo kojim biznisom, objasnite kako Vlada koja će imati više od 30 članova može da poveća svoju efikasnost. Svaki mjesec Milojko Spajić je napravio trošak, kažem ugrubo, imaćemo tačan podatak, ali ugrubo od 420.000 eura samo na novu administracije. Pri tome ovdje, poštovani građani, ima 25 mjesta, oni imaju 30 i nešto ministara, ja ne znam zaista gdje će sjedjeti, može li se napraviti neka rekonstrukcija sale nakon rekonstrukcije Vlade da mogu svi ljudi da stanu kad bude neki premijerski sat. Ipak ono što je suština priče, da ubrzam i pojačam efikasnost, jeste ulazak DF-a konačno u Vladu i ulazak Bošnjačke stranke. Dakle, ja lično sam bio onaj opozicionar koji je rekao da DF treba da bude dio nove većine. Zašto - zato što će to da ubrza proces pada 44. Vlade, zato što demaskira Milojka Spajića u potpunosti i zato što Milojko Spajić formalno više ne može da upravlja Vladom. Njegova želja da napravi široku koaliciju vođena je isključivo nekim drugim interesima i oni su na štetu građana Crne Gore, vođena je željom da oni uđu u jedan aranžman bez tendera oko auto-puta i da pokrije ono što sam rekao na prošlom Premijerskom satu, na šta nije imao odgovore, a tiče se i njegovih predašnjih poslova sa Do Kvonom i hedžinga koji je odradio sa određenim ljudima čiji ću identitet otkriti na nekom narednom Premijerskom satu. To je cilj Milojka Spajića. Došli smo do onoga da li Andrija Mandić kontroliše, ne kontroliše, ušla je Bošnjačka stranka u Vladu. Ja ne dijelim ovaj stav Milana Kneževića, za koji mislim da je ispravan, kako je Bošnjačka stranka bila dobra DPS-u dok je podržavala DPS, a sad navodno mi ih napadamo ili neko ih napada jer nije dobra zato što je ona okrenula stranu i podržava neke druge opcije koje nisu baš građanski orijentisane. Ja uopšte ne mislim da je to problem. Poštovani građani, pogotovo građani bošnjačke nacionalnosti, pogotovo građani koji živite u dijaspori, pogotovo vi koji ste

glasali Bošnjačku stranku a živite u Crnoj Gori, pogotovo vi koji ste je finansirali, a koji ste između ostalog i moji prijatelji, neka vam alah podari sabura da shvatite o čemu se radi. Niti ovđe stranke brane crnogorstvo, niti ovđe stranke brane srpstvo, niti ovđe stranke brane bošnjaštvo. Kako se neko prodao za 2.500 eura tako se neko prodao i za 2.000. Znate što je tragedija sa Bošnjačkom strankom? Ne što podržavate, jer ja mislim da je to dobro, svi treba da se demaskiraju, nego što je Bošnjačka stranka, poštovani građani Crne Gore, srušila svoju vladu navodno zbog Temeljnog ugovora. Srušila svoju vladu u kojoj je ona bila po mom skromnom sudu komotna navodno zbog Temeljnog ugovora i tad sam objašnjavao, istina neuspješno, da nije zbog Temeljnog ugovora, nego zbog drugih obaveza i interesa koje imaju svi koji su tada glasali za to, ne zbog Temeljnog ugovora. Sada Bošnjačka stranka pokušava da uđe ili ući će u Vladu sa onima koje oni navodno optužuju da daju nesigurnost građanima Pljevalja, crtaju grafite i ne mogu da žive komotno od trobojki koje se šire širom Crne Gore. Ja sam se iskreno uvijek borio za pomirenje. Meni je taj narativ smetao, ja sam 100% siguran da i ljudi u DF-u i ljudi u PES-u ili u bilo kojoj drugoj stranci, Demokratama, DPS-u itd, građani, obični ljudi, ne funkcioneri, žele da imaju pomirenje, žele da imaju jednu funkcionalnu državu, koja je građanska, koja je funkcionalna. Međutim, samo treba ljudi da razumiju da se ovđe ljudi bore isključivo za sopstvene interese i da bi, što bi jedan zajednički prijatelj moj i Bošnjačke stranke rekao, bio iznenađen da su uradili nešto dobro za svoj narod. Isto je i sa albanskim nacionalnim partijama. Vi pravite Vladu koja je totalno disfunkcionalna, vi imate nekoliko potpredsjednika i ministara zaduženih za spoljne poslove i za evropske poslove, vi ste unijeli konfuziju koja se nikad vidjela nije. Znate zašto vi radite svoju politiku "raspameti", ona može da bude neprepoznatljiva nekome ko ne razumije zašto ste vi tu dovedeni i instalirani i postavljeni, da biste obezglavili i banalizovali svaku instituciju u Crnoj Gori. Da biste srušili autoritet svakog ministra, jer u 30 i nešto ljudi ne može da se gradi autoritet, to je poenta povećanja Vlade. Ja sam navijao da svi uđu u Vladu. Što bi kolega Živković rekao da ostane sam, neko treba da ostane sam, jer građani nisu sami. Svečani čin rekonstrukcije Vlade, vi ste naišli samo na jednu opštu pljuvačinu od svakog normalnog čovjeka i kritiku koja se nikada nije vidjela. Vi četiri - pet dana živite tzv. red wedding, svako vas napada. Plaćate promo tekstove da objasnite da vaše laži nisu laži nego istine, pokušavate da se uzdignete ...

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (23.07.24 12:41:54)

Kolega Abazoviću, imate još minut i onda gasim mikrofon, po dogovoru.

DRITAN ABAZOVIĆ (23.07.24 12:42:10)

Nikakav problem, doći ću i do toga.

Dakle, došli ste u jednu situaciju u kojoj Crna Gora shvata da joj se na neki način stavlja omča oko vrata. Najgora kombinacija, poštovani građani Crne Gore, samo zapamtite, najgora kombinacija jeste populizam i nacionalizam. Kad se to upari, a ovo je krenulo u tom pravcu da se upari, to su najopasnije stvari za jedno društvo. Kad nisu uparene, kada stoje na suprotnim polovima, ima nade, kad se upare to je veliki problem. Vaše namjere po Crnu Goru, gospodine Milojko, loše su i to se svaki dan postavlja.

Dozvolite samo da završim.

Pokušaj da se upareni nacionalizam i populizam iskoriste protiv našeg društva, ja lično mislim da neće uspjeti. Završavam sa jednom pjesmom poznatom - Ne može se doć' do plaže, sve su straže Ibrahimovića Draže.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (23.07.24 12:43:32)

Zahvaljujem, kolega Abazoviću.

Sada riječ dajem kolegi Borisu Mugoši. Izvolite, kolega.

Izvinite, procedura, kolega Smailović. Izvolite.

AMER SMAILOVIĆ (23.07.24 12:43:51)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice.

Ja bih vas molio samo kao predjsedavajuću da vodite računa o dignitetu ove skupštine, da upozorite poslanike koje se na jedan ovako uvredljiv način ophode i ponašaju i na jedan uvredljiv način prema predsjedniku Ibrahimoviću se ponašaju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (23.07.24 12:44:11)

Zahvaljujem.

Kolega Smailoviću, vaša procedura je potpuno na mjestu, zaista molim sve poslanike da drže do digniteta ovog doma, da se ne vrijeđamo.

Samo ako mi kažete gdje je prekršena procedura.

DRITAN ABAZOVIĆ (23.07.24 12:44:28)

Proceduru imam iz dva razloga. Vama se, naravno, obraćam.

Prvo, pošto ste vi potvrdili da je nešto uvredljivo rečeno, ja bih volio da mi neko kaže šta je uvredljivo rečeno, ovdje sam da pojasnim. Ja nisam rekao nikome ništa uvredljivo, iznosim vrlo jasno, precizno svoje političke stavove.

Druga stvar, pozivam vas na član Poslovnika 92 ili 93, pogledaću, zadnji paragraf koji kaže da kada se govori o strukturi Vlade poslanici imaju po 10 minuta.

Samo dozvolite. Ni ja nisam bio u sali kada se glasalo o tome je li prekršen Poslovnik. To je nonsens jer nam u toj situaciji Poslovnik ne treba ako će da se glasa o Poslovniku. Znači, onaj koji predsjedava se stara da se Poslovnik mora poštovati, ljudi. Ne mora da se glasa o tome da li je nešto prekršeno ili nije prekršeno. To je to.

Dakle, svi smo imali po deset minuta, šta ste vi dogovarali ili ne, volio bih da to date i drugim kolegama. Vjerujem da neće puno njih učestvovati u raspravi, ljudi su već preblijeđeli, jedva čekaju da izađu iz ove sale.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (23.07.24 12:45:45)

Zahvaljujem, kolega Abazoviću.

Meni je žao što niste bili na početku kada je napravljen dogovor, a dogovor je takav da se poštuje vrijeme koje je dogovoreno. Dakle, napravljen je dogovor devet minuta. Dato vam je više vremena. Možete li mi dozvoliti da vodim sjednicu? Stanite malo, kolega. Za Klub poslanika URA predviđeno je devet minuta. Po ovome, kolega Dritan Abazović je imao izlaganje od devet minuta. Molim vas, dozvolite da vodimo sjednicu shodno onome što smo dogovorili. Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Konatar.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 12:46:48)

Uvažena potpredsjednica Skupštine, ne sumnjajući u vašu dobru namjeru, samo želim da budem precizan jer nisam bio sam na sjednici kolegijuma, nije postignut nikakav dogovor. Dakle, da budemo jasni. Poslanici parlamentarne opozicije su tražili da se o Vladi raspravlja onako kako se raspravlja kada se bira i kada se rekonstruiše Vlada jer ođe se rekonstruiše više od polovine ministarstava. Ne treba neka posebna pamet, logika govori da je ovo praktični izbor nove vlade, ali samo da budemo jasni. Ovđe nema dogovora. Ovđe postoji jedna samovolja parlamentarne većine gdje ste vi odlučili, bez dogovora s parlamentarnom opozicijom, da ova rasprava traje tri sata i odlučili ste se da svaki sekund posle toga prekidate mikrofon.

Nemojte, gledam kolegu Radunovića koji umjesto da širi, on je većina, zamislite on danas je dio većine od 54 poslanika, on bi trebao da ima širinu, da je kosmopolitan, a ne da poslanicima opozicije, da se zalaže za to da se sekund prekoračenja gasi mikrofon. Dozvolite, ako se ne stidite sopstvene Vlade da ovdje priča svako po deset minuta. Ako vam je cilj, što mislim da jeste, gospodine Radunoviću, da ovo smanđate i da idete što prije. Moram da kažem, potpredsjednice, zato što nije dogovor. Nema dogovora, možda postoji samo vaša samovolja.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (23.07.24 12:48:46)

U redu, kolega Konatar.

Na kolegijumu kod predsjednika Skupštine opozicija nije podržala predlog od strane vladajuće većine, ali je dogovoreno da pretres po ovoj tački dnevnog reda traje tri sata. Znači, Poslovnik kaže da u okviru tačke Izbor i imenovanja pretres traje tri sata. Kolega Zirojeviću, pogledajte Poslovnik i vidite koliko traje rasprava. Mogu li da vas zamolim iz klupa poslanika Demokratske partije socijalista i SD-a, molim vas, dozvolite da se ponašamo kao odrasli ljudi, poslanici koji treba da drže do digniteta ovog doma. Nemojte da dobacujete iz klupa. Dozvolite mi da vodim sjednicu. Dobacujete nepristojno i nekulturno.

Izvolite, kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.24 12:50:08)

Poštovana predsjedavajuća, mislim da ste unijeli zabunu jer stvarno nije dogovoreno ovo. Znači, nije dogovoreno. Imali su jedan stav kolege iz opozicije, drugi stav kolege iz vlasti, ali tu jednostavno ne postoji drugi

način da se presudi osim glasanjem ili stavom predsjedavajućeg. Nije uopšte sporno da nema dogovora, dogovora nije bilo, to je tačno, ali između dvije opcije oni koji predsjedavaju, koji imaju većinu su se odlučili za ovo. To je tako. Tako je bilo uvijek. Tako je bilo kada ste vi bili s DPS-om. Tako je bilo kada je DPS bio s Bošnjačkom strankom. Tako je uvijek bilo. Mislim da smo se sada razjasnili i da o tome više ne treba da pričamo.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:51:02)

Da li vi tražite proceduru? Izvolite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (23.07.24 12:51:05)

Jeste ovo jedna nesvakidašnja situacija, pa i ne čudi što je koleginica Popović bila zbunjena jer nije toliko često da se ne postigne dogovor oko ovako važne stvari. Tako da bih vas samo zamolila da koristite preciznu terminologiju, odnosno dogovor većine ili samovolja većine, kako vam odgovara, ali dogovor definitivno nije s kolegijuma. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:51:34)

Hvala vam.
Sledeći prijavljeni je gospodin Boris Mugoša. Izvolite, gospodine Mugoša.

BORIS MUGOŠA (23.07.24 12:51:44)

Poštovane građanke i građani, moje izlaganje ću fokusirati na najlicemjerniju floskulu kojom se manipuliše na crnogorskoj političkoj sceni, a to je pomirenje. Znate zašto ovo danas nema veze s pomirenjem. Zato što se pomirenje ne kupuje, a političari, odnosno politikanti se kupuju. Zbog toga ovo danas nije pomirenje jer je to vrijednost koju ne možete kupiti za razliku od toga da ste kupili podršku politikanata i imamo proizvod koji danas imamo. Ovo nije pomirenje, poštovani građani, nego podmirenje i povampirenje. Podmirenje jer nemam riječi da opišem koliko je politički bahato, nepristojno, nevaspitano predlagati Vladu s preko 30 članova.

Jeste li vi svi svjesni zajedno koliko se rugate građankama i građanima. Jeste li svjesni toga da vi od Švajcarske Balkana i Singapura Evrope koji je obećan prije osam mjeseci dobijate Vladu koja ima više članova kada se saberu vlade i Singapura i Švajcarske. Zašto. Zato što je isključivi kohezioni faktor ove većine nezajažljiva glad za foteljama. Znači, bolesna glad za foteljama. Zbog toga mi danas imamo u Crnoj Gori s 600.000 stanovnika Vladu đe svi ministri ne mogu da sjednu u onu zgradu. Nama ne treba rekonstrukcija Vlade nego rekonstrukcija zgrade Vlade jer tamo nećete imati mjesta. Imaćete ministre prvog i drugog reda. O tome koliko premijer cijeni svoje kolege govori to kako se ophodio prema kolegama u koje se do juče kleo u Vladi. Jednima je uzeo dio resora, a druge kvazi unaprijedio. Prema tome, između vrijednosti političkih i političke trgovine on je izabrao političku klasičnu trgovinu.

Što se tiče povampirenja, da bih ostavio kolegama iz mog kluba vremena, o političkom kukavičluku populista i o foteljaštvu nacionalista neću puno da gubim vremena da bi oni o tome pričali. Takođe, možda bi neko rekao da treba da pričam o Bošnjačkoj stranci. Cijenim i svoj integritet i svoje vrijeme, to neću da radim, a iznad svega cijenim bošnjački narod. Znam po reakcijama kako mi pišu kako oni na ovo reaguju, a najviše od svega cijenim čast i privilegiju koju sam imao, a to je da sjedim u Vladi s Rafetom Husovićem i da dijelim njegove stavove i sugestije koje ću pamtiti cijelog života.

Ono što je meni najvažnije u cijeloj ovoj priči, mi trenutno svjedočimo projektu razgrađivanja temeljne vrijednosti Crne Gore, a to je njen građanski karakter. Falila je samo jedna slagalica i ona se sada unosi u cijelu tu priču. Ali, građansku, osviještenu i progresivnu Crnu Goru ne možete pobijediti. Možete sve da joj radite, pobijediti je ne možete. Zato sam govorio da u Crnoj Gori građanski karakter, na žalost, postaje samo slovo na onom papiru Ustava, rabi se iz dana u dan. Svi ovi događaji su potvrdili da najbolja politička platforma za odbranu interesa svih građanki i građana su građanske političke platforme, pri čemu građansko i nacionalno ne isključuje jedno drugo. Tu posebno izdvajam kolegu Adrijana Vuksanovića i zahvaljujem mu se na vrijednosnoj principijelnosti. Građansko i nacionalno ne isključuje jedno drugo, ali građansko i nacionalističko dobrano isključuju jedno drugo.

Završiću time, kolega prije mene je govorio da je najopasniji populizam i nacionalizam. Jeste. Znate li što je rezultat populizma i nacionalizma. Vrijednosni primitivizam, a tom vrijednosnom primitivizmu svjedočimo iz dana u dan. Ovo danas što se dešava je još jedan ozbiljan i opasan doprinos vrijednosnom primitivizmu.

Na kraju, građanke i građanke, složno i strpljivo, mudro, proći će i ovo. Siguran sam da ta supstanca mudrih građanki i građana Crne Gore nezavisno od nacionalne i vjerske pripadnosti, znate da to nikad nisam pričao i nikad nisam dijelio ljude prema tome kako se zovu i prezivaju, ta mudrost će pobijediti političko šarlatantstvo kojim svjedočimo i na državnom i na lokalnim nivoima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 12:57:34)

Hvala.

Za Poslanički klub SD-a ostao je još minut i deset sekundi.

Sledeći prijavljeni za riječ je gospodin Abaz Dizdarević. Izvolite, gospodine Dizdareviću.

ABAZ DIZDAREVIĆ (23.07.24 12:57:53)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani premijeru s kolegama, koleginice i kolege,

Kako je premijer na početku i konstatovao, ovo jeste istorijska sjednica, ovo jeste istorijska odluka. Kada tražimo objašnjenje za neke događaje u sadašnjosti, moramo preispitati istorijski kontekst koji nam može ponuditi odgovore na određena pitanja.

Zato ću pomenuti da se ove godine navršava 100 godina od stravičnog zločina u Šahovićima kod Bijelog Polja. Neću otvarati pitanja o tome šta se tamo dogodilo već ću govoriti o jednom fenomenu cikličnosti koji je obilježio taj događaj. Nakon što su Šahovići u krvi nastradali, pripreman je istovjetan scenario i za Opštinu Bijelo Polje. Nikola Pašić tadašnji predsjednik Vlade Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca je dao prećutnu saglasnost za sprovođenje takvog nauma. Prema podacima, tada je zatvoreno 67 najuglednijih bjelopoljskih muslimana među kojima je bio i Huzeir - aga Dervović. Huzeir - agu Dervovića je oslobodio kapetan Vojske Srba, Hrvata i Slovenaca Apostolović i najzaslužnije za to što bjelopoljski muslimani nijesu doživjeli sudbinu onih u Šahovićima. Dervović je pošao kod Pašića s koferom punim zlata i nakon dogovora svi zarobljeni su pušteni na slobodu. Pašić je imao još jedan zahtjev pored ovog materijalnog, a u pitanju je bila podrška za izbore koji su se događali već 1925. godine. Taj zahtjev je bio da svi muslimani podrže njegovu Radikalnu stranku na tim izborima. Tako je i bilo. Možete naći u istorijskim spisima da je 1925. godine konsenzusom apsolutno podržana radikalna

stranka Nikole Pašića u Bijelom Polju. Tadašnju hipoteku nametnutu bošnjačko-muslimanskom narodu s danjašnje distance je jednostavno razjasniti. Dakle, u pitanju je bilo očuvanje biološke supstance tj. opstanka populacije, opstanka jednog naroda.

Ono što čudi je ovo što se događa danas, šta danas branimo i kako će u perspektivi biti tretirana ove perfidno osmišljena istorijska hipoteka koja se želi staviti na pleća Bošnjacima u Crnoj Gori. Ne smijemo dozvoliti ovakvo tumačenje jer ovdje nije riječ o opstanku već o ličnim partikularnim interesima pojedinaca. Nikada, dragi građani, molim vas, nemojte stavljati znak jednakosti između Bošnjačke stranke i bošnjačkog naroda. Praviti Vladu s negatorima genocida, onima koji slave presuđene ratne zločince, koji neskriveno podržavaju secesioniste u Bosni i Hercegovini i otvoreno nas svađaju s cijelim regionom je ništa drugo nego mazohizam ili, bolje reći, dio stokholmskog sindroma kod ovih ljudi zaslijepljenih sopstvenim foteljama.

Posebno je važno istaći da danas ulazak Bošnjačke stranke u Vladu predstavlja dimnu zavjesu, odnosno topovsko meso za bezbolnije uvođenje stranaka bivšeg Demokratskog fronta u Vladu. Dostojanstveni bošnjačko - muslimanski narod je uvijek beskompromisno bio na braniku vitalnih nacionalnih interesa. Mnogo puta smo to dokazali. Pripadnik sam tog naroda. Ovaj narod je učestvovao u obnovi nezavisnosti građanske Crne Gore i u svim progresivnim događajima koji su značili napredak naše društvene zajednice. Uvjeravam vas, dragi građani, da ćemo nastaviti da budemo konstruktivni dio ove zajednice bez obzira na ovu situaciju kojoj danas jesmo svjedoci. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:02:47)

Hvala vam.
Riječ ima gospodin Bogdan Božović. Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (23.07.24 13:02:55)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovane koleginice poslanice, kolege poslanici, uvaženi predstavnici Vlade Crne Gore, građani,

Dakle, rekonstruisana 44. Vlada je bez dileme istorijska. Zašto to kažem. Zato što će je činiti većina manjinskih naroda u Crnoj Gori i zato što je ona najbolji pokazatelj da, zaista, u Crnoj Gori, može doći do pomirenja i

da se mogu uspostaviti mostovi saradnje. Ona je najbolji zalog, po mom skromnom sudu, za buduće generacije koje tek dolaze u Crnoj Gori. Socijalistička narodna partija se već duži period borila za ovo, izborili smo se i ponosni smo što smo dio ovog istorijskog trenutka. Drago nam je svakako što će dio te Vlade biti i naše kolege iz koalicije "Za budućnost Crne Gore", kao i predstavnici Bošnjačke stranke s kojima smo uspješno sarađivali u 43. Vladi Crne Gore.

Ono što još želim da kažem, prije svega zbog javnosti, ali i zbog kolega iz Socijalističke narodne partije, da nam je žao što u budućem periodu neće biti predstavnik Socijalističke narodne partije na mjestu potpredsjednika Vlade za demografiju i mlade. Smatramo da su gospodin Šćekić i njegov tim za veoma kratko vrijeme postigli opipljive rezultate, da su pokrenuli mnoge projekte s mrtve tačke, da je formiran Savjet za demografiju. Svi znamo s kakvim se problemima suočavamo u Crnoj Gori kada govorimo o prirodnom priraštaju, da u 16 opština imamo negativan prirodan priraštaj i formiranje tog savjeta je pokazatelj odgovornog odnosa. Naslijedili smo svakako i Savjet za prava djeteta koji se bavi našom najranjivijom kategorijom stanovništva i održano je više sjednica za ovaj kratak period nego što je u prethodnom periodu. Naravno, u fazi izrade je bio zakon za podršku mladim bračnim parovima koji su ostali na selu i koji se bave poljoprivredom i brojne druge aktivnosti koje govore u prilog tome da se predano i žestoko radilo u prethodnom periodu. Nije važno, iako je to veoma bitno, što je to bilo dio koalicionog sporazuma, ali smatramo da su trebali da se cijene rezultati i da se da gospodinu Šćekiću i njegovom timu da i u rekonstruisanoj Vladi na tom mjestu daju puni doprinos i pokreću teme koje su izuzetno važne za naše društvo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:05:22)

Hvala, gospodine Božoviću.
Riječ ima poslanik Ivan Vuković. Izvolite, gospodine Vukoviću.

IVAN VUKOVIĆ (23.07.24 13:05:29)

Poštovane građanke i građani, uvažene koleginice i kolege,

Danas, u kontekstu ove važne rasprave, u nekoliko navrata je pomenuta i istorija. Kroz istoriju, kao što svi znamo, Crna Gora je dominantno bila zemlja gladnih, ali gladnih koji su časno živjeli i ginuli za slobodu i svog doma i svoje domovine. Danas je ova sala puna sitih, ali

sitih koji se po svoj prilici ne mogu najesti. Čuveni koalicioni kapacitet danas se u tom smislu mjeri debljinom obraza. Crnogorski građani su prevareni, dakle vi ste prevareni. Prije godinu dana na parlamentarnim izborima gotovo dvije trećine ljudi koji su glasali, glasali su za ideje evropske i građanske Crne Gore i njihove glasove nakon toga neko ponio kod Andrije Mandića i kod Aleksandra Vučića.

Danas svjedočimo samo završnom činu te prevare. U Vladu ulaze predstavnici ekstremno desnih antievropskih političkih struktura koje služe, kao što je to kazao uvaženi kolega Nikolić, realizaciji interesa velikosrpskog nacionalizma i ruskog imperijalizma u Crnoj Gori. Sve se to dešava u situaciji, kao što nam svima mora biti poznato, kada se cijela demokratska Evropa opire toj vrsti malignih političkih uticaja. U Francuskoj i u Njemačkoj odgovorni političari, državnici brane tekovine na kojima počivaju ta savremena demokratska društva od onih koji su bliski idejama koje predstavljaju ljudi koji dolaze u crnogorsku Vladu. U situaciji kada Crna Gora, u suštini, ima samo jedan jedini važan zadatak, dugoročno gledano, a to je da dovede proces evropskih integracija do kraja kroz koju godinu, premijer potpuno svjesno žrtvuje taj interes zarad opstanka na funkciji koju trenutno pokriva. Napravili ste pogrešno skretanje prije godinu dana i nastavljate pogrešnim putem. Vi ste svjesni toga i mi smo svjesni toga i građani su svjesni toga, gospodine Spajiću i prije ili kasnije platićete cijenu zbog toga.

Potpredsjednik Vlade, dragi građani, danas postaje čovjek koji je 2019. godine Opštini Berane predlagao da u centru tog grada podigne spomenik Pavlu Đurišiću. To je desna ruka danas ovog čovjeka koji priča o životnom standardu, o građansko evropskoj Crnoj Gori, 2019. godine, prije pet godina. Pavle Đurišić je, kao što znamo, lično odgovoran, postoje pisani tragovi, postoje izvještaji koje je on slao vrhovnoj komandi četničkog pokreta za smrt preko 8.000 muslimana Bošnjaka od Novog Pazara do Foče. To je od danas potpredsjednik Vlade Crne Gore. To je čovjek koji kaže da je Kosovo lažna država. To je čovjek koji kaže da se u Srebrenici nije desio genocid. U istu tu Vladu ulaze funkcioneri Bošnjačke stranke. Drugim riječima, Marko Kovačević glasa za to da Ervin Ibrahimović bude ministar vanjskih poslova Crne Gore. Bravo.

Ako je to istorijsko pomirenje, predsjedniče Vlade, imam prijedlog. Pošto nas čekaju izbori u Beranama, predlažem da nova koalicija na lokalnom nivou obnovi ovu inicijativu i da to bude prva odluka koja će poteći iz rekonstruisane Vlade. Neka Bošnjačka stranka i budući potpredsjednik Vlade predlože opet da se u Beranam podigne spomenik Pavlu Đurišiću kao simbolički čin istorijskog pomirenja koji se, po vama, dešava u crnogorskom Parlamentu.

Da zaključim. Neko je rekao danas vi ste opkoljeni. Tačno, mi smo opkoljeni. Ljudi koji pripadaju DPS-u, ljudi koji su čestito i ponosno nosili listu koalicije zajedno na parlamentarnim izborima, ljudi koji su od tada do danas podržali sve ono što je u interesu evropske i građanske Crne Gore, glasali za sve IBAR zakone, učestvovali u imenovanjima u pravosuđu i bili tu kada god je trebalo uraditi nešto dobro u Crnoj Gori. Jesmo li opkoljeni jesmo, ali znate kako, kao partizani na Neretvi februara 1943. godine. Ima nas mnogo i vode nas ideje koje se ne mogu poraziti. Ova priča, predsjedniče Vlade Spajiću, završiće isto kao i ta priča. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:11:17)

Hvala vam, gospodine Vukoviću.
Riječ ima gospodin Jevto Eraković. Izvolite, gospodine Erakoviću.

JEVTO ERAKOVIĆ (23.07.24 13:11:27)

Poštovani građani Crne Gore,
Bili smo ovdje svjedoci u ovom parlamentu kada je četnički vojvoda Andrija Mandić obećao da će do svojih programskih ciljeva doći na drugačiji način i drugačijim putem. Do sada sa svojih 7% do 8% pristalica koje su ga glasale i podrške među građanima Crne Gore nije to mogao da uradi. Bilo je jasno da je morao da spremi drugi plan. Prvo je morao sebe lažno da proglasi kao predstavnika srpskog naroda, iako je svima i u Crnoj Gori, a i u ovom parlamentu jasno da časni srpski narod mnogo više glasa neke druge partije nego partiju Andrije Mandića, ali uspio je u tome.
Drugi zadatak je bio da se nametne kao politički lider parlamentarne većine. Imajući u vidu da, čast izuzecima, to čine ljudi bez političkog utemeljenja, oni koji su birali i lutali od partije do partije da bi ostvarili neke svoje lične privilegije, uspio je u tome i nije mu bilo teško. Na prošlom zasijedanju vidjeli smo, gospodine Mandiću, da vam nije strano da uputite i ćuške svojim političkim prijateljima kada žele da se jave za riječ, a vi smatrate da to nije potrebno.
Treći zadatak, takođe je bio prilično lak. Trebalo je od političkog hazardera, brokera i čovjeka koji je nebrojeno puta do sada uhvaćen da priča neistine, napraviti potrčka koji će dominantno na Zapadu ispričati priču i prodati priču o novom pomiritelju, o novoj Dalaj Lami i svjedočiti renesansi Andrije Mandića, Putinovog i Mladićevog pulena koji negira pokolj i genocid nevinih ljudi, koji slijedi svoju ideologiju i koji nipodaštava

sve ono što je crnogorsko. Izabrani potrčko to je, izgleda, dobro odradio. Zauzvrat vjerovatno će dobiti mogućnost još nekih provizija, još koje kripto prevare i on je sasvim zadovoljan. Može u Singapur, kada ga osiromašeni i kada ga bankrotirani građani Crne Gore budu tražili po uliclama da im objasni od čega će da žive oni i njihova djeca i gdje su njihove plate i gdje su njihove penzije. Jedna stara izreka kaže ovako: "Sa prevarantima i sa izdajnicima ćete najlakše. Samo je važno da ih dobro platite, oni će vam sve završiti".

Četvrti zadatak se danas realizuje. Da bi proruske i prosrspke strukture koji su za istupanje Crne Gore iz NATO-a, koje negiraju genocid u Srebrenici, koji veličaju Ratka Mladića i Radovana Karadžića, koji imaju predsjednike u drugoj državi i formalizovali poziciju Andrije Mandića kao ... (prekid) parlamentarne većine. To je bilo potrebno upakovati sa manjinskim partijama i vidimo i to su uspjeli i četvrti zadatak je danas riješen. Da li su fotelje i podjela vlasti važniji od nekih ljudskih časnih osobina neka tu presude njihovi glasači. Ja neću ni riječi više o njima. Do tada naša obaveza prema časnom i bošnjačkom i albanskom narodu koji su ogromnim naporom i učešćem doprinijeli da imamo mi našu državu, da im mi našim i svojim djelovanjem pokažemo da Crna Gora mora biti građanska, da moramo živjeti u Crnoj Gori i bratski i složno. Neće niti Bošnjaci niti Albanci odustati od onoga što ih je uvijek krasilo, bratski odnos sa svima, a naročito sa Crnogorcima. Neće prihvatiti politiku koja se danas instalira u ovom parlamentu, eliminisanja Crnogoraca iz Crne Gore i eliminisanja Crnogoraca iz Vlade Crne Gore. Tu dolazimo do suštine ovog projekta. Milojko Spajiću, tebi i tvojim pristalicama i svima onima koji ste osmislili ovaj projekat, želimo da poručimo sledeće - neće biti i nema mirenja u Crnoj Gori po mjeri četničkog vojvode.

Crna Gora nije posvađana i to treba da znamo, mirimo se tamo gdje smo posvađani. Crna Gora je podijeljena i to je odavno, ali ovdje se živjelo i živjeće se jedni sa drugima, komšije, rođaci, prijatelji, školski drugovi, poznanici, nastavićemo mi da živimo i sa ovim našim podjelama, ne treba nama mirenje po modelu četničkog vojvode kako ste vi zamislili.

Andrija Mandić je odavde zvao ratne drugove i poručivao im je da iskopovaju oružlje i sprermaju se za odbranu. Mi nećemo tako. Mi pozivamo ljude da glasnom riječju branimo Crnu Goru, buntom i nepokoravanjem. Uspjećemo na tome na sledećim izborima, ali jasna poruka i Milojku Spajiću i svima onima koji mire po mjeri Andrije Mandića - nemojte da se usudite da pređete one linije koje gaze i krše Ustav i zakon Crne Gore. Nemojte da se usudite. U pamet se i poslanici i ministri. Nemojte se preigrati.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:18:06)

Hvala vam.

Više se govorilo o Andriji Mandiću nego što se govorilo o budućim ministrima, ali idemo dalje.

JEVTO ERAKOVIĆ (23.07.24 13:18:32)

Gospodine Mandiću, vama se obraćam. Dakle, još jednom u vašem maniru nebrojeno puta do sada ste zloupotrijebili poziciju na kojoj se nalazite. Vi ste ovdje prvi među jednakima i očigledno ste pogrešno shvatili poziciju predsjednika Skupštine. Ja znam da u vašoj glavi postoje sasvim neke druge pozicije, o njima sam i pričao, da vi dirigirujete kako će ova parlamentarna većina da diše i da radi, ali molim vas nemojte da zloupotrebljavate vaše mjesto na kojem se trenutno nalazite, da komentarišete izjave i izlaganje poslanika. Ako ih već komentarišete onda budite spremni da date odgovor poslanicima da vam odgovore na taj komentar.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:19:22)

Gospodine Erakoviću,

Ja sam ovdje sve vrijeme pričao o pomirenju i snažno podržavam premijera i izbor nove vlade koja će imati podršku gotovo dvije trećine poslanika ovog parlamenta. Nijedna vlada nije imala od uvođenja višepartijskog sistema podršku koja će imati ova vlada. To je ono što je pomirenje Crne Gore. Možda nekome smeta što je uspjela Vlada i parlamentarna većina da dođe do tako impozantne cifre. Ja vjerujem u pomirenje, ko želi da radi na podjelama neka nastavi da radi, ali nisam siguran da će to baš nagraditi građane Crne Gore, gotovo sam uvjeren da će to kazniti. Sve vrijeme pričate o meni, nisam vam se obraćao, poslao sam samo jednu poruku građanima. Mogu ja da izdržim. Kada ste me birali za predsjednika Parlamenta vi iz parlamentarne većine, posebno iz kluba poslanika, hvala vam, tada je bilo još odvratnijih i težih napada, pa sam sve to izdržao. Ja ću da budem veoma strpljiv, izdržaću sve te napade.

Gospodine Adžiću, šta ćete vi?

FILIP ADŽIĆ (23.07.24 13:20:53)

Razumijem da je osovina ove parlamentarne većine Mandić, Ibrahimović i gospodin Marko Kovačević, ali izvršilac vaših poslova i vaših nauma je i predlagač ove skalamerije od vlade, gospodin Spajić, pa vas molim da ga pozovete dok razgovoramo o njegovoj vladi makar da šedi tu.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:21:08)

Nisam želio da uzmem repliku, a mogao sa da uzmem repliku. Vi ste sve vrijeme u vrlo ružnom kontekstu govorili o meni, ja sam mogao da uzmem repliku, da koristim repliku. Nemojte da pokušavate, ja nijesam neko ko ulazi u politiku da bi dobio stan. Te moralne pridike meni držati, nije adresa koja mi drži moralne pridike neka velika firma. Izvolite, možete sada slobodno da nastavite.

JEVTO ERAKOVIĆ (23.07.24 13:22:01)

Jasno je, to mogu i profesionalno da potvrdim, tu vašu nervozu i pravo da vam kažem razumljiva je. Kad neko vam kaže ono od čega vi bježite onda je najteže suočiti se sam sa sobom, a vi se sad suočavate sami sa sobom i to je najveći problem. Znate kolika je razlika, gospodine Mandiću, između vas koji ste 30 i kusur godina u ovoj politici i mene koji sam u politici od 2020.godine, znate kolika je razlika? Zbog toga što vi sve vaše političke frustracije i sve ono zla što ste nanijeli ovom crnogoskom narodu u prethodnih 30 godina pokušavate sad da ispeglate, a to što sam ja dobio stan mimo politike, kao ljekar, to treba da vama služi na čast da imate takvog ljekara kao člana Parlamenta. To je ogromna i velika razlika.

Prema tome, gospodine Mandiću, ne možete da izbrišete sve ono što ste radili u prethodnih 30 godina, koliko god pokušavali to vam ne polazi za rukom. Još jednom vam ponavljam, Crnu Goru nema potrebe vi da mirite. Crna Gora nije posvađana, Crna Gora je podijeljena po različitim pitanjima vjekovima unazad, ali mi koliko god različito mislili i vaše pristalice i bilo koje druge političke partije u ovom parlmentu, mi se srećemo, mi pričamo, mi pijemo kafu, mi odlazimo zajedno na porodične, profesionalne ili neke druge obaveze i to je Crna Gora. Nema potrebe da vi unosite neke nove modele pomirenja koji ne vode ka pomirenju, nego koji vode, bojim se, ka nečemu što nikada nije služilo na čast Crnoj Gori.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:24:11)

Evo, nastavljate i dalje sa tim teškim optužbama, vidi se da ste odnedavno u politici. Politika je jedna velika vještina za koju treba iskustvo.

Što se tiče medicine, vi o sebi možete da imate mišljenje kako god hoćete, vaši pacijenti mogu da imaju kako god hoće, ali ako budem ne daj božeu prilici da moram da tražim neku zaštitu ljekara, vas ću svakako izbjeći. Sve je to vaše hvalisanje kako smo ponosni što imamo takvog ljekara. Ne bih volio da me vi liječite, odmah da vam kažem.

Izvolite, odgovorite.

JEVTO ERAKOVIĆ

Gospodine Mandiću, sva sreća da vi o tome nemate nikakvih kvalifikacija niti imate bilo kakvih rezona da možete vi da procjenjujete da li je neko dobar ili neko nije dobar. Naravno, ukoliko imate određenu političku ili neku drugu ostrašćenost da birate, naravno ostaje vama na izbor i neka vam ga, to me uopšte ne interesuje, ali znate šta je još jedna velika razlika? To što kažete vi ste iskusni, tridesetak godina, naravno poslije tolikog političkog djelovanja, poslije toliko političkih partija koje ste promijenili, poslije toliko političkih sukoba koje ste imali sa onima koji su vas dovodili u vaše političke partije, to dovoljno govori o tome koliko ste vi bili ili dobar i iskusan političar, ili koliko ste imali jednu potpuno neutemeljenu ili utemeljenu, neka to vaše pristalice procjenjuju, ambiciju da budete na čelu određenih političkih partija. I još nešto da vam kažem. To što sam četiti godine samo u politici, prvo da vam kažem to mi služi i na čast. Ušao sam u politiku, u Demokratsku partiju socijalista, kad je bilo najteže, profesionalno sam se ostvario i tek onda sam ušao u politiku, za razliku od profesionalnih političara koji su čitav svoj život samo u politici i od toga živjeli.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:26:51)

Hvala vam.

Izvolite, gospođo Kuč.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (23.07.24 13:27:05)

Znate da su moje kolege govorili po pet minuta, i Abaz Dizdarević i Ivan Vuković. U redu. Hvala vam.

Zbog Hrvatske građanske inicijative, zbog hrvatskog srca za Crnu Goru, zbog Andrijana Vuksanovića koji je i pjesnik počeću svoj govor riječima Miroslava Krleže: "Šta je stećak - oličenje gorštaka Bošnjaka, šta radi Bošnjak na stećku - stoji uspravno, digao glavu, digao ruku, ali nigdje, nigdje niko nije pronašao stećak na kome Bošnjak kleči ili moli, na kome je prikazan kao sužanj". Citiraću i Mešu Selimovića: "Živimo na razmeđu svjetova, na granici naroda, svakome na udaru, uvijek krivi nekome", kaže Meša Selimović o bošnjačkom narodu. Svjesna ovih Krležinih i Selimovićevih riječi, svjesna da će stećak crnogorskih Bošnjaka, Crna Gora koju su i oni ne samo 2006. godine uzdigli i stijenjem učinili, danas ću govoriti o odluci Bošnjačke stranke da suprotno svojim principima, duhu, smislu postojanja, postane dio Mandićeve ekipe na istome mjestu šedeći sa njima, navodno mireći Crnu Goru, bez mogućnosti uticaja, bez mogućnosti odlučivanja, bez presudnog glasa u Skupštini i u Vladi Crne Gore, pristajući da budu dio besmislene vlade od 30 resora, tragične svaštarnice, osmišljene za obezdržavljenje Crne Gore pod zastavom četničke, klerikalne, nacionalšovinističke ideologije đe se došlo na ideju da za izgradnju savremene Crne Gore istorijski zaslužnom narodu se nametne takav žig, žig slamanja građanske Crne Gore, jedinog nebosklona za sve njene narode. Pa u kabinetu Aleksandra Vučića, drukčijim metodama do istoga cilja, etnofederalizacije Crne Gore, jer zna da takva Crna Gora ne može opstati i ne može preživjeti. Taj vlasnik vladajuće većine ipak jedno nije imao u vidu, čujte me dobro, nije imao u vidu ko su i što su crnogorski Bošnjaci.

Crnogorski Bošnjaci su oni koji su vaskrsnuli ispod zvjerske kame Pavla Đurišića. Crnogoski Bošnjaci su oni koji, dok je građanske Crne Gore i nas, njenih branitelja, nikad više neće ući u voz iz koga se živ ne izlazi. Crnogorski Bošnjaci su oni iz čijih je suza zajedno sa našim nikao cvijet Sreberenice. Crnogorski Bošnjaci su oni čije je veliko referendumsko "da" za vazda poručilo ne mračnoj i velikosrpskoj ideologiji krvi i zla. Crnogorski Bošnjaci su oni koji su sa Crnogorcima i svim njenim građanima bili jataci i kada je bila muka i kada se negiralo i potiralo sve crnogorsko i sve građansko.

Crnogorski Bošnjak je napisao najvrednije knjige o stradanju crnogorskog naroda. Obznanio hiljade stranica skrivane crnogorske istorije. Crnogorski Bošnjaci su oni koji nijesu zaslužili da danas bošnjačko ime pominjemo u kontekstu služenja Andriji Mandiću, četničkom vojvodi, slavitelju Draže Mihailovića i Pavla Đurišića, branitelju Radovana Karadžića i Ratka Mladića, negatoru genocida u Srebrenici kao jasne

poruke odnosa prema svim Bošnjacima đe god se oni nalazili od Bosne i Hercegovine preko Crne Gore do Luksemburga. Crnogorski Bošnjaci su za nas građani Crne Gore, njena vrijednost i dar. Za one kojima Bošnjačka stranka ulazi u vlast oni su Turci i bule čije je kukanje za njih pjevanje u rukama njihovih heroja, za Bošnjake nož i žica, a u našim lastavica kao što su diljem Crne Gore domovi Bošnjaka i Muslimana za nas okupljalište i zborište. Ja danas od poteza Bošnjačke stranke branim bošnjački narod, građane Crne Gore. Nas i sebe koja sam nametnula na sebe velikosrpske hajkače braneći od te pošasti koja ne prolazi 1995. godine majke Srebrenice i kad bi Bošnjačka stranka sto puta ušla u Vladu sa onima koji njihovu vjeru nazivaju lažnom, ja bih i dalje branila one i ono što je Crnoj Gori vratilo državno dostojanstvo i građansku pristojnost. Iz Crne Gore i Crnom Gorom građanskom i multietničkom branila se i Bosna i Hercegovina i Kosovo, svaka od velikosrpskog nacionalizma ugrožena država, a sad je vrijeme da se brani Crna Gora od Vučićeve vlade i od nacionalističkog čudovišta koje se nadvilo nad njom.

Ova utvara od vlade čiji premijer nije udostojio ovaj parlament i po stoti put da dođe i da ođe šedi ispred nas da sluša ono što imamo da kažemo o njemu, ovo strašilo sa trideset pipaka, nacionalpopulistička neman, ovo sve i svašta koje Crnu Goru vodi u ništa, ova melez vlada nastala po automatizmu nadrealnim napadima panike za očuvanje fotelje Milojka Spajića koga zamišljam kako šedi za stolom i zivka koga stigne da bude ministar u njegovoj vladi žrvujući ljude oko sebe, posebno one koji su valjano radili svoj posao, jer sve je ništavo pri njegovoj fotelji koja je divovska i koja je pokorila cijelu Crnu Goru. Ova, dakle, vlada jeste istorijska, jeste jer se jedna takva birala nakon Podgoričke skupštine, ova,dakle, Vlada jeste pomiriteljska jer je pomirila podržavaoce koljača i njihove žrtve, sve u cilju gaženja...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:33:17)

Gospođo Kuč, imate još minut, privodite kraju.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ KUČ (23.07.24 13:33:57)

Hvala vam.Upravo sam htjela da kažem šta je ova vlada i da vas pomenem.

Ova vlada je posijelo Andrije Mandića, anticrnogorska omča oko vrata građanske Crne Gore. Davite je danas, mislite da ćete je udaviti, ali nećete,

tako mi Hrista i tako mi Alaha, kunem vam se nad Biblijom i nad Kur'anom, nećete, nećete, nećete. Ja kad se zakunem, ne lažem nakon toga. Ja kad se zakunem vjerujem u svece u koje se kunem i u svete knjige nad kojima se zaklinjem, ali meni kao pripadnici građanske i sekularne Crne Gore jedna je svetinja, a to je Crna Gora. Odbranićemo je od ove pošasti koju spremate, jer nećete nas izolovati i nećete simulirati da smo sami, jer mi smo sa svim onim građanima i građankama koji se ne smiju pristojnim i patriotskim govorima, mi smo nasuprot onima koji ne znaju ništa i koji Crnu Goru podmeću svojoj gluposti i svojem neobrazovanju.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:34:21)

Hvala vam gospođo Kuč.

Sada riječ dajem gospođi Slađani Kaluđerović. Njima je ostalo gotovo dva minuta. Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (23.07.24 13:34:42)

Zahvaljujem, poštovani predsjedniče.

Predstavnici Vlade, koleginice i kolege, građanke i građani Crne Gore,

S jedne strane želim da izrazim nezadovoljstvo zbog toga što na mjestu potpredsjednika Vlade za demografiju i mlade više neće biti predstavnik SNP-a koji je zajedno sa svojim timom u prethodnom periodu zaista pokazao izvanredne rezultate i proaktivnost u radu. S druge strane želim da čestitam kolegama iz Bošnjačke stranke, s obzirom da smo mi posebno u 43. Vladi imali izrazito kvalitetnu saradnju. Posebno sam ponosna na činjenicu što će koleginice i kolege u poslaničkim klupama oko mene nakon toliko godina političkog djelovanja i opozicionog i pozicionog konačno biti na ministarskim pozicijama i smatram to konačno zadovoljenjem pravde i sigurna sam da će na tim pozicijama biti makar jednako uspješni koliko i u zakonodavnoj vlasti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:35:43)

Hvala.

Riječ dajem gospođi Jevrosimi Pejović.

Iz Posebnog poslaničkog kluba prijavljena je i gospođa Radinka Ćinćur. Na raspolaganju ima Posebni klub sedam minuta, pa recite kako ćete da podijelite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (23.07.24 13:36:03)

Zahvaljujem predsjedniče, ali s obzirom na to da sam i prepoznata kao neko ko nema duge govore pretpostavljam da ćete biti tolerantni ukoliko budemo imali malo prekoračenje. Molim vas zbog toga da mi vratite vrijeme.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:36:23)

Vratite vrijeme, molim vas. Evo smo razjasnili.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (23.07.24 13:36:26)

Hvala.
Poštovani predsjedniče, poštovane kolege, dragi građani,
Kao što premijer reče, danas jeste istorijski, takoreći epski dan, tako da ovaj dan i zaslužuje da svoje obraćanje počnem slovenskom antitezom.
Što se bijeli u zgradi staklenoj, al' je snijeg, al' su labudovi? Da je snijeg već bi okopnio, labudovi već bi poletjeli, nit' je snijeg, nit' su labudovi, no fotelje Milojkove vlade. On boluje od ljutijeh rana, zaobilazi ga Međunarodna zajednica, ni sva druga ih od stida gledati ne mogla.
Danas nema istinskog opozicionara koji se sa političke tačke gledišta neće obradovati ovom projektu. Premijer Spajić koji nam je obećavao da će kao profesor Higins u Pigmalionu od, kako ih je nazivao, tridesetogodišnje salonske destruktivne opozicije napraviti proevropsku gospodu, ovim predlogom više odgovara jednom drugom fiktivnom karakteru, Frankenštajnu, jer spoj istinskih žrtava tridesetogodišnje nepravde i onih koji su imali najviše benefita od tog sistema može samo stvoriti čudovište vrlo opasno za društvo i državu. Međusobnim ucjenama i sitnošićarskim političkim potkusurivanjem ova kreatura će se oteti kontroli i u nacionalizmu pokušati da uguši građansko društvo. Vjerujem da ste već raspisali tender za nabavku fotelja kako bi svi članovi ove vlade mogli sjesti. Pretpostavljam da će svakog četvrtka morati biti najavljeno okupljanje i da će sjednice Vlade se zbog toga masovno morati

obezbjeđivati od strane Uprave policije, a možda upravo i zbog toga je premijer uveo ovu praksu elektronskih sjednica, pa će ove sjednice buduće vlade ličiti na roditeljske vajber grupe pred 8.mart. Stoga ne čudi da je formirano i ministarstvo čiji je zadatak da objedini materijale iz ovog buljuka ministarstava i šalje ih Parlamentu. Priznaćete da je ovo jedan veliki administrativni posao koji zaslužuje ministarsku poziciju, vozača i najmanje 50 zaposlenih. Borci protiv nepravde i oni ljudi koji su podnijeli žrtvu za sve nas spavajući po ulicama, gutajući suzavac, danas su poniženi i umjesto da budemo zadovoljni što smo se izborili sa jednim diskriminatorskim narativom da predstavnici jednog dijela ljudi koji žive u Crnoj Gori ne mogu činiti vlast, danas možemo svjedočiti pomirenju okupljenom oko sitnih političkih interesa. Voljela bih da mogu čestitati svojim dragim koleginicama ulazak u Vladu, iako sam se politički po mnogočemu od njih razlikovala, u ovim poslaničkim klupama sam mnogo i naučila od njih i zaista ih vrlo cijenim jer su često bivale glas razuma kada bi u Parlamentu postajalo burno. Sigurna sam da će i one uvidjeti vrlo brzo da ova vlada nije mjesto za njih.

Najveći nedostatak ove vlade koji će nas sve skupo koštati je nedostatak povjerenja između njenih konstituenata, a povjerenje je, dragi građani, ona greda vjenčanica svake kuće pa i vlade. Kao istinskog opozicionara, rekla bih, mene raduje ova rekonstrukcija jer će se ova konstrukcija vrlo brzo sama od sebe urušiti, ali kao patriotu vrlo me zabrinjava upravo ovaj Frankenštajn i što svi mi moramo da tolerišemo premijerove kockarske porive. Dragi građani, i ovo će proći, a naše društvo će krenuti naprijed čistog srca, zdravog uma i mirne savjesti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:40:45)

Hvala, gospođo Pejović.
Riječ ima poslanik Nikola Rakočević.
Izvolite, procedura.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 13:40:56)

Predsjedavajući, imajući u vidu da građani Crne Gore posmatraju ovu sjednicu, a da smo više mi koji sjedimo ovđe oguglali na ova kršenja procedura, nepoštovanje Parlamenta, nepoštovanje građana, mislim da bi bilo pametno da pozovete predsjednika Vlade i ostatak njegovog kabineta da dođu u salu, jer ovo više ne liči ni na šta. Raspravljamo o proširenju

Vlade, rekonstrukciji Vlade, kako god to da nazovete, nema ljudi koji su predložili Parlamentu ovu promjenu u sastavu Vlade. Znači, krajnje je neozbiljno da se poslanici obraćaju građanima, da govore o promjeni u strukturi Vlade, a da u Parlamentu ne sjedi predsjednik Vlade koji je predložio sastav Vlade. Dakle, jednom se tolerisalo da nema ekspozea od strane predsjednika Vlade. Pozovite ga da dođe u skupštinsku salu, mislim da bi bilo elementarno pristojno da se ova bruka, neka dođe da ova bruka traje u njegovom prisustvu.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:41:54)

Gospodine Nikoliću, čuo je. Dakle, da ne bi bilo zabune nije predsjednik Vlade sigurno otišao, nego sjedi u svom poslaničkom klubu i zamoliću potpredsjednika iz njegove stranke da ga pozove. Pozivam predsjednika Vlade da nam se piključi, a evo potpredsjednik Parlamenta će se postarati da se to i realizuje.

Sad i vi imate proceduru. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.24 13:42:30)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Prije nego što počnem sa diskusijom da dopunim samo šefa poslaničkog kluba. Dakle, sem što je bruka da predsjednik Vlade ne sjedi ovdje, molim vas, predsjednik Vlade koji treba ovdje da sjedi jer predlaže rekonstrukciju Vlade, takođe je neprimjereno da u Skupštini Crne Gore đe šede predstavnici građana, dakle delegati građana, građani očekuju da čuju riječ od nas da saopštimo stavove, dakle neprimjereno je da parlamentarna većina uopšte ne raspravlja o rekonstrukciji Vlade o kojoj će glasati. Shvatate li vi koliko je to nepoštovanje građana Crne Gore?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:43:18)

Da se bolje vi čujete.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.24 13:43:24)

Dakle, ako i postoji zainteresovanih poslanika parlamentarne većine, to je moja proceduralna reakcija, mislim da bi bilo dobro i korektno, u skladu sa praksom ovog parlamenta, da i oni dobiju riječ nakon poslanika opozicije i tako naizmjenično, ali pretpostavljam da oni nijesu zainteresovani za ono što građani misle o njima i ovome što danas radite.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:43:47)

Gospodine Rakočeviću, pošto ćete uzeti sada riječ da vam kažem, poslednji diskutant biće iz vaše stranke, danas prijavljeni, ako bi se neko prijavio, pošto nemamo prijavljenih izuzev gospođe Ćinćur koja će govoriti nakon vas. Dobro što ste vi prijavljeni, ali vi ste potrošili vrijeme, tako da je to lijepo što ste prijavljeni. Dakle, poslednji poslanik koji će govoriti danas biće iz reda opozicije iz najjačeg poslaničkog kluba.

Izvolite, gospodine Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.24 13:44:24)

Zahvaljujem,

Gospodine Mandiću, vi od danas niste predsjednik Parlamenta, vi ste od danas predsjednik Vlade Crne Gore. Vi ste, gospodine Mandiću, jedini čovjek koji nije prevario građane Crne Gore od ove parlamentarne većine, od svih ljudi političkih stranaka vi ste jedini koji nije prevario građane, međutim istovremeno jedini koji je trebao da prevari građane i da odustane od svoje politike koju je sprovodio 30 godina, a ne, vi ste jedini ostali dosledan toj politici i vama jedino možemo i čestitati. Međutim, pitamo se šta je sa onim politikama koji danas definitivno postavljaju vas za predsjednika Vlade u suštinskom smislu što će se vjerovatno formalizovati ako ova skupina ostane na okupu - što se desiti neće - nakon narednih izbora jer je to ideja Andrije Mandića. Ideja Andrija Mandića je da za jedan glas ima više od svih vas koji sa njim danas stvorite rekonstruisanu vladu da bi u narednoj vladi i formalno bio ono što je suštinski već, a to je šef parlamentarne većine. Što se njegove politike tiče tu nema ništa sporno. Oni koji podržavaju politiku Andrije Mandića su sigurno radosni danas. Međutim, oni građani, a njih je 70% u Crnoj Gori, koji su glasali za evropske, građanske, zapadno orijentisane politike i političke partije, oni su danas prevareni. Umjesto obećane priče o ekonomskom rastu, o rastu investicija, dolasku investitora koji će da ulože milijardu, sjećate se, iz Japana pa tako redom, da otvore radna mjesta u realnom sektoru, da se

nastave investicije na sjeveru, da crnogorski građanin osjeti boljitak, od toga ništa, nula. Građani pođu u markete, sve je skuplje. Prevarili ste ih sa vašim ekonomskim programom. Umjesto toga dali ste im ono što ste kazali da ... nećete, a to je građanska Crna Gora. Dopustili ste da Crna Gora bude dio koalicije Zapadnog Balkana Aleksandra Vučića, Dodika i sada naravno Andrije Mandića. To ste uradili Crnoj Gori. Naravno, ne samo vi koji ste navodno zastupali građanske politike nego i naši prijatelji iz Bošnjačke stranke. Ne u ime bošnjačkog naroda, nego u ime vlastite ambicije da zadovolje svoje karijerne ciljeve, a to su fotelje, vozači, vozila, dnevnice, putovanja i to je bila cijena da Crna Gora ne bude više građanska država.

Sve što ste obećali, gospodo, prevarili ste građane Crne Gore. Sve o čemu ste ćutali sproveli ste u djelo. Govorili ste o borbi protiv korupcije, Vlada Crne Gore danas bukti od korupcije, od namještenih poslova i namještenih dilova ljudi koji su bliski vlasti i onima koji su u Vladi. Dakle, ekonomski procvat koji ste obećali Crnoj Gori je bila samo farsa, samo prašina u oči uključujući tajming prezentacije Programa Evropa sad II koji je iznevjerio očekivanja građana, ali baš u ovom trenutku da bi bacio prašinu u oči građanima Crne Gore ne bi li ih oslijepio da ne vide ko nama danas ulazi u Vladu poslije 30 godina. Svaka čast vama, gospodine Mandiću, predsjedniče vlade, što ste ostvarili svoje političke ciljeve, ali šteta je za Crnu Goru što to nije u njenom nacionalnom interesu. Vi, gospodo, koji ste to omogućili, vi ćete politički platiti cijenu, nemajte nikakvu dilemu, doći će vrijeme, bliži se jer ovdje se zna i ko pije, a sve će građani morati da plate. Zahvaljujem, predsjedniče vlade.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:49:31)

Hvala.

Gospodine Rakočeviću, iako znate da ja nisam predsjednik Vlade i razumijem što je vaša strategija, ali razumiju i građani Crne Gore.

Gospođa Radinka Ćinćur. Izvolite.

(Prekid)

Otišao je potpredsjednik. Očekujem ga vrlo brzo.

RADINKA ĆINĆUR (23.07.24 13:49:55)

Možemo li mi da napravimo jednu pauzu da ova gospoda dođu da nas saslušaju makar pri kraju?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 13:50:12)

Gospođo Ćinćur, prihvatam vaš predlog i dajem pauzu od 10 minuta.
-Pauza-

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:07:20)

Dame i gospodo, nastavljamo.
Premijer je u sali, sad će zauzeti svoje mjesto.
Gospođo Ćinćur izvolite.

RADINKA ĆINĆUR (23.07.24 14:07:39)

Poštovani predsjedniče Skupštine, koleginice i kolege poslanici koji ste ovdje danas, dragi građani, sadašnji i budući ministri,

Žao mi je kao čovjeku što neke od vas vidim danas ovdje, što vam nije nimalo prijatno, cijenim mnoge od vas i žao mi je što niste smogli snage i potražili neki drugi posao. Drago mi je da je Crna Gora pomirena, da imamo respektabilnu većinu, ali zaista nisam očekivala da broj članova Vlade skoro bude kao broj članova većine koja je podržava.

Ovo što se događa u Crnoj Gori danas kad je riječ o rekonstrukciji Vlade je za Ginisovu knjigu rekorda. Zemlja od 630.000 stanovnika da ima 31 člana Vlade uz sve državne sekretare i direktore direktorata koje će sjutra postaviti bilo bi smiješno kad ne bi bilo finansirano iz skromnih sredstava našeg budžeta, iz sredstava građana od kojih je jedna trećina na ivici siromaštva, a svako četvrto dijete u zoni siromaštva, u zemlji u kojoj u jedinoj bolnici za psihijatriju koju imamo maloljetnici spavaju po podu jer nemaju svoje odjeljenje. Nemamo ni posebno odjeljenje za liječenje bolesti zavisnosti, nemamo za te ljude alternativu, ne nudimo izlečenje, ali zato imamo državni aparat koji nemaju zemlje poput Francuske ili Njemačke. Kabinet Angele Merkel je brojao premijersko mjesto i 15 ministara, a Francuska sa 70 miliona stanovnika 2020. godine je imala 31 člana Vlade kao i Crna Gora danas.

Dragi građani, zar ovo nije cirkus? Ova vlast više nema skrupula pred vama, izgubila je vezu sa realnošću. Ubjeđuje nas da nam je povećala plate, a oni su u stvari prelili vaša sredstva iz Fonda PIO u neto plate i to je uspjeh. Ne dozvolite da vas ovako potcjenjuju. Zato nemamo zakon o

Vladi, ni zakon o Skupštini koji bi uredili pitanja strukture Vlade, brojnost potpredsjednika, ministara i sl. Tada bi se morali poštovati neki međunarodni i evropski standardi, a to bi značilo kontrolu samovolje. To ne želi aktueleni premijer. Da bi minimizirao moć partija koje je nevoljno uzeo u Vladu, ali ne lezi vraže mogu valjati, on uvodi Ministarstvo za saradnju sa NVO, Ministarstvo za naftu i gas, samo nismo znali da imamo nafte i gasa. Sve ovo dovodi do ovakvog sastava Vlade koja će po brojnosti biti endemična na Evropskom kontinentu kažu iz Udruženja pravnika Crne Gore. Znači, ne samo u istoriji Crne Gore nego i u Evropi. O imenima ministara ne želim da govorim, ali sigurno znam da njihov ostanak u Vladi ni po čemu ne zavisi od uspjeha u njihovim resorima, već isključivo od političke trgovine. Sad vidite, dragi građani, da li je ovo ono za šta ste glasali. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:12:42)

Hvala, gospođo Ćinćur.
Riječ ima poslanik Oskar Huter. Izvolite, gospodine Huter.

OSKAR HUTER (23.07.24 14:12:50)

Hvala, predśedavajući gospodine Mandiću.
Svoje današnje izlaganje započeću nekim citatima, one druge ću ostaviti za repliku "Nož, žica, Srebrenica" "leleču Turci, kukaju bule", "muslimani smrde", "lažna vjera". To su sve citati sa jedne strane, a samo ću citirati jedan sa one druge strane: "Kad god smo vam vjerovali završili smo u grobnicama". Govoriću danas i o stokholmskom sindromu. To je psihološko stanje koje nastaje u situacijama kada dolazi do zbližavanja mučitelja i žrtve. Stokholmski sindrom ne nastaje u situacijama kada su taoci izolovani i kada nemaju kontakt sa otmičarima. Svi koji su se prepoznali, sa namjerom sam to i uradio da se prepoznaju.
Danas je na dnevnom redu tačka Imenovanja i razrješenja u okviru koje se vrši rekonstrukcija Vlade Crne Gore. Da se razumijemo, nema ovđe ništa neočekivano, zapravo sve je baš onako kako i treba biti. Znao sam da će nova bošnjačka demokratija biti saveznik Andrije Mandića, i to je apsolutno legitimno. Svaka partija ima autonomno pravo da bude u kolo sa kim god hoće, četnicima, ustašama i jednom riječju fašistima. Ipak zbog cjelokupne javnosti treba javno istaći da ovo nije Bošnjačka stranka časnog rahmetli Rafeta Husovića, duša mu u dženetu carevala, i da ovo

nije izbor Bošnjaka, makar ne onih Bošnjaka koji su me ovih dana kontaktirali, a vjerujte mi da ih nije mali broj bilo da je riječ o dijaspori i dragim mojim Bihorcima i svima redom koji me pošetiše na neke Sejde Bajramoviće, Rahmane Morine, Fikrete Abdiće i zato sa ove govornice moram čestitati starom gazdi nove ove prostoproširene većine.

Čestitam novo politički bračno, da ne kažem mračno partnerstvo, aferim ti vojvodo četnički, srbijanski državljanine, donedavni osuđeniče za terorizam. Bravo ga i vama svima ostalima redom. Zaista se radujem činjenici što pripadam partiji koja nema kao vi četnički koalicioni kapacitet. Mi sa onima koji slave osuđene ratne zločince, afirmišu četničko, a relativizuju antifašističko i multietničko nasleđe, ruše dobrosusjedne odnose sa Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i ostalim sušedima u ovakvom dunjaluku nećemo makar u ovu pamet, a bogami sam siguran da je u ubjedljivoj većini bošnjačkog naroda sve navedeno apsolutno neprihvatljivo. Zbog spašavanja redova Mickeya se postupa u potpunoj suprotnosti sa crnogorskim nacionalnim interesima. Ovo je još jedna vlada bez nacionalnih Crnogoraca. Ne mislim na one koje se deklarativno pišu, mislim na one koji crnogorski dišu, koji se bude i zaspijevaju sa Crnom Gorom u mislima i u srcu. No, ovoj Vladi je pripalo da finalno legitimiše nestanak Crne Gore. Ulazak Bošnjačke stranke u Vladu kojom gospodare srpski kleronacionalisti predstavlja završni čin i mračni plan produbljivanja jaza između Crnogoraca i manjina koje žive u Crnoj Gori. Bujrum, e baš smo ih čekali, jer ne pada snijeg da pokrije brijeg, već da znamo đe su kome tragovi. Crnogorci, najmračnije je uvijek bilo pred svitanje, a vama Bošnjaci želim poručiti da i ako se ikad bude desilo da se opet zvecka sa instrumentima i alatima sa kojima su vam prijetili, Crnogorci će biti tu uz vas, jer biti Crnogorac to je moralno i etičko pitanje, nema pretrčavanja i prelijećanja. Nije lako izdržati sve nalete. Što bi rekao Sveti Petar Cetinjski, ja se neću kleti danas u Vasilija Ostroškog, ali ću citirati Svetog Petra Cetinjskog: "Sve su sile slabe i ništave za onoga koji pravo misli". Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:18:37)

Hvala vam, gospodine Huter.

Sada riječ ima Nikola Zirojević u trajanju od dva minuta. To vam je preostalo.

NIKOLA ZIROJEVIĆ (23.07.24 14:18:46)

Kratko ću, a nadam se da ćete i vi imati malo senzibiliteta. Ne znam znaju li koleginice i kolege šta je ovo. Ovo je cvijet Srebrenice, kolege iz Bošnjačke stranke, ne nosite ga više slobodno. Ne nosite ga više slobodno, jer ulazak u koaliciju sa negatorima genocida vrijeđa svaku žvrtvu Srebrenice, a simbolika da je ta odluka donešena na šest godina od smrti Hatidže Mehmetović, majke i osnivačice Majki Srebrenice govori dodatno tome u prilog.

Dobili ste ovaj resor za naftu i gas u Vladi, pa se tako nadam i apelujem na predśednika Parlamenta da zamoli Darija Vraneša, predsjednika Opštine Pljevlja, da uvede na lokalnom nivou Bošnjačku stranku u vlast i da im tamo da poziciju direktora pljevaljskog metroa, jednako postojanog kao nafta i gas u Crnoj Gori, što najviše govori o tome da je ovo samo grčevita borba za fotelje, a ni za kakve principe i ni za kakvu odbranu vrijednosti u Crnoj Gori. Kao što sam juče kazao, bošnjački narod i Bošnjaci nijesu jednako Bošnjačka stranka niti su jednako bilo koja partija u Crnoj Gori, pa ćemo tako mi bošnjački narod braniti od ove bruke koja se danas priprema i koja će biti izglasana.

Završiću u političkom smislu naravno, s obzirom da imam vrlo malo vremena. Bošnjačkoj stranci ostaje samo nakon ovoga što ću uraditi izučiti jednu el fatihu. /Poslanik govori tekst iz Kurana na turskom jeziku/. Sami znate dalje da nastavite, a mislim da je bošnjački narod u Crnoj Gori jako dobro razumio.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:20:47)

Hvala vam.
Gospodin Andrijan Vuksanović. Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (23.07.24 14:21:02)

Poštovani građani Crne Gore,

Kada smo 11. 6. nakon velikog rezultata Hrvatske građanske inicijative obratili se medijima tada smo zahvalili svima koji su nam dali vlast i rekli smo da smo dobro svjesni ko nas je podržao i da ih nećemo razočarati. Danas potvrđujemo takvu odluku, a ovakva odluka, moram da kažem, nije bila teška, sve što se dešavalo u ovu godinu dana potvrđuje da smo ispravno postupali. Danas kada slušam premijera koji kaže da će razvijati dobre odnose sa susjedima, moram da mu kažem da predsjednik Vučić je ovih dana obnovio kuću u hrvatskoj zajednici Josipa Bana

Jelačića, njegovu rodnu kuću, a vama je uvalio Rezoluciju u Jasenovcu. Toliko o tome. Želi da razvija, kako je i sam kazao, dobre odnose sa Hrvatskom, a vama želi da imate loše odnose sa Hrvatskom. Što se tiće buduće vlade, već ovih dana ljudi pitaju uz tradicionalno dobar dan kako si, ima li ti koga u Vladi. Sjednica Vlade će biti masovni događaj. Ja mislim da će prva investicija, prvi kapitalni projekat ove vlade biti proširenje sale u kojoj će se odvijati sjednica Vlade, jer kad počnu ministri da izlaze iz zgrade Vlade biće kao na velikom odmoru kad djeca izlaze iz škole.

Kad govorimo o pomirenju onda moramo uzeti u obzir neke kategorije. Ko se s kim pomirio? Ja ne vidim da se iko pomirio. Za jedne je i dalje ratni zločinac Ratko Mladić, za druge je narodni heroj ili uzor. Ko je prihvatio čiji stav, da bi se moglo pomiriti? Na čelu Parlamenta je čovjek koji ne čestita Dan nezavisnosti ove države. Ja ne vidim da je tu moguće pomirenje sa takvom politikom koja cijeni, voli i koja je sudjelovala u obnovi državnosti Crne Gore. Ne radi se o pomirenju, već o nekim drugim interesima.

Želim večeras, namjerno kažem večeras, ne danas, da istaknem sledeću stvar. Hrvatsko srce za Crnu Goru potvrđujemo da nije bio samo predizborni slogan za jednokratnu upotrebu, već izraz našeg duhovnog bića. Evo vidim da me predsjednik Parlamenta opominje, iako mi još vrijeme nije isteklo. Pretpostavljam da mu nije drago ovo što čuje, ali što ću.

Hrvatsko srce za Crnu Goru nije bio samo predizborni slogan, već trajni izraz našeg bića i našeg opredjeljenja i baš u ovoj situaciji u ovim vremenima u ovim okolnostima potvrdićemo vrijednost te misli. Ustrajaćemo u našoj misiji i borbi za Crnu Goru koja je Crna Gora svih, koja prevazilazi i nadilazi ove civilizacijske podjele i za Crnu Goru istinsku u EU.

Hvala vam.

(Aplauz)

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:25:21)

Hvala, gospodine Vuksanoviću, dobili ste i aplauz, što je velika čast u ovom Parlamentu da imate i takvu podršku.

Sada imamo ono što smo definisali, imamo poslednjeg diskutanta za danas to je doktor Nermin Abdić i pretposlednjeg, to je gospodin Ibrahimović.

U međuvremenu imamo prijavljenu dvojicu diskutanata iz parlamentarne većine, iz Pokreta Evropa sad šefa Kluba poslanika Vasilija Čarapića i gospodina Dragovića, pa ćete vi sad uzeti riječ i diskutovati.

Gospodine Vasilije, izvolite, uzmite riječ.

VASILIJE ČARAPIĆ (23.07.24 14:26:23)

Uvaženi građani,

Danas rekonstruišemo 44. Vladu na način da ona postaje vlada sa širokom podrškom, što garantuje velike rezultat, izbornu reformu, EU članstvo, vladavinu prava i jak životni standar svakog građanina. Rezultati 44. Vlade su nesporni, oni su negdje i otvoreni u IBAR-u koji je dokaz našeg dosadašnjeg zalaganja za evropski put, kruna naših EU integracija, a to ne bi bilo moguće bez široke podrške u Parlamentu. Dakle, IBAR je recept kako treba da funkcioniše demokratija u Crnoj Gori ukoliko želimo da imamo velike rezultate.

Imajući u vidu diskusiju koju smo danas čuli, prije svega kritike od strane opozicije, želim da podsjetim sve građane, a i poslanike koji sjede u ovoj skupštini, na jednu stvar. Crna Gora je po Ustavu građanska, demokratska, ekološka država socijalne pravde zasnovana na vladavini prava. Dok je prethodni režim bio na vlasti, mi nismo bili ni građanska, ni demokratska, ni ekološka, ni država socijalne pravde, a kamoli država zasnovana na vladavini prava. Današnji kritičari ove široke platforme za našu evropsku budućnost su brutalno rušili slobodu medija, javnu kritiku i na svakom ćošku nacionalizmom strašili građanski duh. Vlast su preuzimali isključivo nedemokratskim metodama. Uništili su naljepši dio naše obale prekomjerenom gradnjom i izvršili su ekološki atak na manje-više svaki dio Crne Gore, od krađe šljunka iz naših rijeka, od stavljanja rijeka u cijevi, do bezmile sječe naših šuma i gora po kojima je Crna Gora dobila ime. Crna Gora je bila zemlja najbrutalnije socijalne nepravde, jer je prethodni režim na ulici ostavio 150 hiljada ljudi, radnika, i od njih napravio socijalne slučajeve, a svaka ptica na grani ili svaka ptica koja je ikada prelećela Crnu Goru i ostatak Evrope zna da u Crnoj Gori nije bilo vladavine prava, već sinonim za vladavinu prava u Crnoj Gori u bivšem režima bili su Vesna Medenica, Blažo Jovanić, Milivoje Katnić i ostali batinaši jednog mračnog režima. Međutim, danas je Crna Gora i građanska i demokratska i ekološka zemlja i zemlja socijalne pravde i zemlja u kojoj je vladavina prava barem na minumumu standarda Evropske unije. To ne kažemo mi, to je ralnost svakog građanina Crne Gore, to kaže Evropska unija jer je upravo IBAR dokaz da smo mi kao zemlja dostigli minimum standarda Evropske unije kada je u pitanju vladavina prava.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:29:34)

Molim vas, kolega Neneziću, dozvolite Čarapiću da završi.

Kolega Neneziću, imate opomenu. Vi ne vodite ovu sjednicu i vi nećete određivati poslaniku gdje će da gleda.

Izvolite, kolega Čarapiću.

VASILIJE ČARAPIĆ (23.07.24 14:29:59)

Očigledno da nekad činjenice stvarno zabole, a naročito kada dolaze sa moje strane pošto ja tačno znam da ...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:30:17)

Izvolite, gospodine Čarapiću, nastavite.

VASILIJE ČARAPIĆ (23.07.24 14:30:24)

Svu kritiku koju mi čujemo, mi znamo da je ta kritika neutemeljena, zato što je IBAR dokaz da pravac u kom se razvija Crna Gora od kada je došla ova 44. Vlada je upravo onaj pravac koji je zasnovan na idealima koji su upisani u članu 1 Ustava Crne Gore. To je pravac kome mi težimo. Ono za što ne možemo da kažemo da je bila Crna Gora u prethodnom režimu, možemo da kažemo da je Crna Gora danas. Crna Gora danas je ono što piše u našem Ustavu. Crna Gora se danas gradi na onim idealima koji su zapisani u našem Ustavu i to je Crna Gora koju mi želimo da gradimo. Ova vlada je odraz političke zrelosti da mi razumijemo kako treba politika da izgleda i u kom pravcu treba da se razvijemo da bismo došli do te ...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:31:12)

Molim vas, koleginice Vuković, dozvolite kolegi Čarapiću da završi.

Koleginice Jevrosima Pejović, informisaću vas da Pokret Evropa sad ima na raspolaganju 44 minuta, tri minuta je prošlo.

Izvolite, kolega Čarapiću, nastavite.

VASILIJE ČARAPIĆ (23.07.24 14:31:44)

Nije bilo teško naći zajednički jezik. Zašto? Zato što smo kao najmanji zajednički imenilac političkih subjekata u Parlamentu Crne Gore našli tri stvari: evropske integracije, vladavina prava i standard građana i to je upravo suprotno od onoga što smo imali ranije. Mi smo ranije imali zemlju iz koje je izašlo za vrijeme prethodnog režima 80 hiljada ljudi, da je neko vodio računa o idealima zapisanim u Ustvu Crne Gore, iz Crne Gore ne bi izašlo 80 hiljada ljudi. Ovu zemlju je napustilo 80 hiljada ljudi koji su bili i Srbi, Crnogorci, Bošnjaci, Albanci, Hrvati. Oni su napuštali ovu zemlju zbog toga što u njoj nisu vidjeli uslove, u njoj nisu vidjeli ono što smatraju da Crna Gora treba da bude i napustili su ovu zemlju. Obećavano je tim ljudima 50 hiljada radnih mjesta, umjesto 50 hiljada radnih mjesta, 40 hiljada radnih mjesta, mi smo izgubili 80 hiljada ljudi koji su pošli iz Crne Gore za vrijeme vladavne prethodnog režima. Nažalost, mi danas čujemo da oni koji su sprovodili tu politiku i dalje žive tu politiku, i dalje žive u toj prošlosti, i dalje smatraju da su oni jedini koji daju licencu tome ko je Crnogorac, ko je šta. To je nazadna politika. Crna Gora je građanska država. Bez obzira na to ko je koje konfesije, etničke pripadnosti, nacionalnosti može da sjedi u jednoj vladi sa subjektima koji su okupljeni oko jedne platforme koja se bazira prije svega na tri stvari, to su: vladavina prava, evropkse integracije i standard građana. To žele svi građani Crne Gore bez obzira na to koje su vjere, koje su nacije, kojim jezikom pričaju, to žele svi građni. Ova vlada je ovdje sa širokom podrškom, da upravo pruži te rezultate, da upravo te ideale ostvari. Vi strašite ljude koji ulaze u ovu vladu. Kad je pravljena prvi put, vi ste strašili Albance, sada strašite Bošnjake samo zbog toga što oni ne žele da iz Crne Gore izlaze ljudi, da napuštaju Crnu Goru. Samo zbog toga što oni žele vladavinu prava koju vi ne želite i to ste dokazali, kada su bila imenovanja u pravosuđu vi niste glasali ni za jedno imenovanje, DPS nije glasao ni za jedno imenovanje koje je dovelo do IBAR-a. Pola zakona koji su bili vezani za IBAR niste glasali. Vi ne želite vladavinu prava u Crnoj Gori, ovi ljudi to žele, ova parlamentarna većina koja se danas formira želi vladavinu prava. Mi želimo bolji standard građana Crne Gore i okupljamo se oko programa Evropa sad 2, vi to ne želite. Vi želite platu od 200 eura i penziju 140 eura, mi želimo platu od 800 eura minimalnu za nekog ko je završio fakultet, 600 eura za nekoga ko je završio srednju školu, želimo da prosječna zarada bude 1000 eura, želimo da penzije budu veće. Mi to želimo, ali vi to ne želite, vi želite ono staro. Vi ne želite evropske integracije, a mi to

želimo, mi smo se danas okupili ovdje radi evropskih integracija. Vi ste otvorili vrata, ja to ne sporim, vi ste otvorili ta vrata, ali to je bilo otvorite pa neka prođe promaja. Vaša politika na polju evropskih integracija bila je politika promaje, politika koja nije vodila ka učlanjenju Crne Gore u Evropsku uniju. Mi ne želimo tu politiku. Ova parlamentarna većina se danas formira da bi Crna Gora dok traje mandat stvorila sve preduslove da mi budemo član Evropske unije. To je jedini razlog, to je platforma oko koje se mi okupljamo. To je ona Crna Gora koja želi da ide naprijed, a vi ste Crna Gora prošlosti.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:35:37)

Zahvaljujem, kolega Čarapiću.

Molim kolegu Darka Dragovića da se pripremi. Prije toga imamo proceduru, poslanik Andrija Nikolić.

Izvolite.

Jeste, proceduralno.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:35:52)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Cijenim da je korisno da raspravljamo u Parlamentu, makar i u finišu rasprave da čujemo koju riječ od predstavnika parlamentarne većine koji inače predlažu ovu rekonstrukciju, ali ako u toj riječi se uvredljivo odnosimo prema političkoj konkurenciji kao bivšem režimu koji je mračan, koji je stajao iza kriminala, koji je omogućio devastaciju šuma itd. onda Poslovnik i član 101 kažu da onaj ko je na taj način prozvan i uvrijeđen ima pravo na kaznenu repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:36:31)

Kolega Nikoliću, to su bile političke kvalifikacije, apsolutno nije bilo nikakvih uvreda i na osnovu toga na član na koji ste se pozvali imam pravo da procijenim da li imate pravo na repliku, smatram da nemate.

Sada molim kolegu Darka Dragovića da uzme riječ.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:36:52)

Samo trenutak, da završimo razmjenu vi i ja, pa ćete onda da nastavite.

Gospodine Pejoviću, vama skrećem pažnju, ako smo ljudi i ako smo normalni ne treba nam Poslovnik da nam rastumači da li je pala neka uvreda ili ne. Elementarno je za onoga ko sjedi za predsjedavajućim stolom da se suzdrži u odnosu na političku pristrasnost, jer dolazi iz političkog subjekta koji je izrekao određene uvrede. Dakle, mračni režim koji je stajao iza kriminala, bivša vlast koja je omogućila kriminal u šumama...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:37:49)

Kolega Nikoliću, imate pravo na komentar. Na komentar imate pravo.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:37:55)

Ne, imam pravo na kaznenu repliku. Ne možete vi biti tumač Poslovnika koji tumači Poslovnik mimo procedura. Dakle, procedure su jasne i svakome ko ovo sluša je jasno da su to uvrede odnosno uvredljive kvalifikacije.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:38:13)

Kolega Nikoliću, bivši sistem nije politička partija. Ne znam, vi ste se prepoznali vjerovatno, ali na osnovu toga nemate pravo. Bivši sistem.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:38:20)

Ne, ne, reći ću vam ja. Bivša vlast, nije sistem, nego bivša vlast čiji je konstituent Demokratska partija socijalista. Kao ja jednako bi u tome mogao da se prepozna svaki konstituent koji je tvorio tu bivšu vlast.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:38:35)

Nije to kolega Čarapić rekao. Kolega Nikoliću, u toku svojih diskusija vrlo često deskripcijom opisujete druge poslaničke klubove. Niko nije tražio niti imao pravo na osnovu toga da ima repliku.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:38:51)

Je li vama neko uskratio pravo da tražite ili komentar ili repliku?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:38:58)

Vi nemate pravo. Vi tražite pravo koje vam ne pripada, niko to drugi ne traži osim vas. Imate prvo na komentar, ako hoćete komentar, možete, ali nemate pravo na repliku.
Samo mi recite da li želite kometar ili sta završili sa izlaganjem?

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:39:17)

Sad ćete da nam date pauzu, pa ćemo onda da se dogovorimo mimo javnosti o tome šta za vas i za nas znači Poslovnik. Dakle, elementarno sam pristojan i korektan, kazao sam vam ovo su uvrede, doživljavam ih kao uvredu. Šef sam poslaničkog kluba koji je najjači u opoziciji, ako za vas to ne predstavlja neko posebno značenje, dakle, dozvolite da se dogovorimo na kratkoj pauzi koju ćete dati kad zatraži predstavnik poslaničkog kluba.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (23.07.24 14:39:47)

Dejem pauzu od dva minuta.

-Pauza-

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:43:45)

Dame i gospodo, pošto mi sa velikim nestrpljenjem čekamo da se izvrši rekonstrukcija Vlade i da Vlada održi svoju prvu sjednicu u tom novom sastavu, želim da pročitam prvo jednu stavku. Član 101 - Ako se poslanik ili drugi učesnik u radu sjednice u svom izlaganju u negativnom

kontekstu izrazi o drugom poslaniku navodeći njegovo ime ili funkciju, poslanik na koga se to odnosi ima pravo da zatraži i dobije riječ pravo na repliku. Predsjednik Skupštine tom poslaniku daje riječ odmah po završetku izlaganja prethodnog poslanika. Ako se izrazi u negativnom kontekstu odnose na klub poslanika, političku partiju ili grupu građana, pravo na repliku ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik kluba.

Bivša vlast nije ni poslanički klub niti je poslanik, ali želim da se ovo završi u jednoj atmosferi gdje su svi imali pravo da mogu da kažu ono što god žele, gospodine Nikoliću, napravićemo izuzetak, dobićete pravo na repliku u trajanju od dva minuta. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 14:45:06)

Zna se naravno šta ta odredba Poslovnika znači u konkludentnom smislu i ne treba nam poseban tumač. Onaj ko stoji iza kriminala, a ako se ne bi osjetio prozvanim i uvrijeđenim taj bi bio kriminalac. Dakle, ođe ne šede kriminalci i ođe ne šede ljudi koji stoje iza kriminala. To je jedno.

Drugo, poštovani građani, ovo je kao što vidite vrijeme dramatičnog pada kvaliteta politike, ne samo u Crnoj Gori nego u cijelom svijetu i logično, ne može Crna Gora tu biti nikakav izuzetak. Takva vremena donose populizam i donose populiste, takva vremena na površinu izbace premijera kakvog imamo, dio njegovih kolega iz poslaničkog kluba i to je sve normalno u političkom životu, ali ono što nije normalno je što će ti ljudi za par godina kada nastupe posledice njihove politike biti van politike i ići će po ulicama da ubjeđuju ljude i da ih pitaju sjećate li se nas, nekad smo bili premijer i poslanici. E to su rezultati populističke politike i to je, logično, najozbiljniji izazov za građane Crne Gore u ovom vremenu. Dakle, ljudi koji su došli poput džeparoša da uzmu neku kintu i da pobjegnu na zadnji izlaz ne mogu biti ljudi koji zaslužuju povjerenje, a izborni procesi koji dolaze i oni koji su se desili u međuvremenu rekli su nam sve o kvalitetu njihove politike. Jer građani Crne Gore su sudije o onome što radi jedna politika. Ako ste sa 26% došli na 15%, pa kud ćete bolje ocjene o kvalitetu vaše politike.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:47:06)

Gospodine Nikoliću, hvala vam.

Sada imamo sledeću stvar. Imamo još dvojicu prijavljenih diskutanata, gospodina Ervina Ibrahimovića i Nermina Abdića.

Zahvaljujem se gospodinu Dragoviću koji je odustao od diskusije i imamo po minut za gospodina Adžića i gospodina Konatara.

Izvolite, koji će prvi?

Hoćeš diskusiju? Izvinjavam se, Milane. Evo kad završe po minut, pa ćeš ti prije Ervina.

On se prijavio na početku.

Izvolite, ko će prvi?

Gospodine Adžiću, izvolite vaš minut.

FILIP ADŽIĆ (23.07.24 14:48:10)

Moram biti brz i evo potrudiću se da u najkraćem mogućem roku kažem da je odgovornost premijera i obaveza prema poslanicima ali i prema građanima bila da nam da neke odgovore. Ja razumijem da je on u dosadašnjem djelovanju obavljao neke poslove čiji je cilj i interes bio samo finansijski, da odgovornost nije osjećao moguće ni prema sebi niti prema kome drugome, ali ovo je nešto drugo. Državni posao podrazumijeva i jedan nivo više odgovornosti i danas je trebao da nam kaže zašto je Vladu formirao i napravio ovog Frankenštajna sinoć u večernjim časovima da se do poslednjeg momenta nije znalo koja će ministarstva biti u okviru ove rekonstruisane vlade, da crnogorski jezik nema toliko pojmova da svi ministri i novoformirana ministarstva dobiju neke sinonime različite, nego su morali i u tom dijelu da se preklapaju pa imamo po nekoliko ministara zaduženih za iste resore. Da nam objasni premijer zašto je i kojom metodom se vodio kada je odlučio da određene ministre koji jesu dali neki rezultat smenjuje, da razdvaja njihova ministarstva, do juče se hvalio njihovim rezultatima. Zašto je odlučio, evo iz njihovih klupa smo čuli da su radili sjajan posao, dakle zašto je ova vlada trebalo da se rekonstruiše ako radi sjajan posao? Da nam odgovori premijer na brojne druge stvari poput ove na koji način smatra da će crnogorski budžet izdržati novih 450.000 eura mjesečno koliko će ova vlada koštati. Gdje će, u kojoj sali, da li za svadbe, da li za sahrane, da li možda u nekim drugim salonima se održavati sjednice Vlade? Dakle, to su sve stvari koje interesuju građane.

Ja vas molim i biću vrlo kratak, evo završavam, jedan minut.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:50:21)

Gospodine Adžiću, već ste postavili pitanja, ja vas molim, nemojte, imali smo korektan dogovor. Ja vas molim.

Gospodine Konatar, uzmite riječ, evo vi to pitanje možete postaviti u ime kluba vašeg.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 14:50:38)

Poštovani građani Crne Gore, žao mi je što ne možete biti danas u sali, jer nijedna od diskusija koje su imale moje uvažene kolege danas ne može da opiše ovu situaciju bolje od izraza lica poslanika koji će glasati za ovu i ovakvu vladu i ministara koji ostaju u ovakvoj vladi. Taj izraz lica,. poštovani građani, govore da ih je stid i sramota zbog ovoga što rade.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:51:18)

Molim vas, nemojte da vrijeđate poslanike parlamentarne većine.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 14:51:26)

Poštovani građani Crne Gore, u ovome trenutku u sali Skupštine ima 25 mjesta za Vladu Crne Gore. Kad bude sledeći Premijerski sat, novih članova Vlade će biti preko 30. Da li razumijete da gospodin Klarić koji je generalni sekretar Skupštine mora iz Ikee da nabavlja one stolice na rasklapanje da bi možda moj uvaženi kolega Radunović ili kolega Gutić mogli da sjednu uopšte.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:51:56)

Kada je bila inauguracija predsjednika imali smo te stolice i nikome nije smetalo ulaženje, gosti su sjedjeli, ništa nam nije smetalo.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 14:52:10)

Gospodine Mandiću, vi ste dali dobru ideju.

Gospodin Spajić je dao jedan novi doprinos političkoj teoriji i praksi. Mi umjesto ministra bez portfelja uvodimo ministra bez fotelje, jer ti ljudi nemaju gdje da sjednu u zgradi Vlade i u zgradi Skupštine. U pozitivnom duhu da kažem dozvolićete, jer odslikava na jedan duhovit način cijelu

situaciju. Cijela Crna Gora je, predsjedniče Mandiću, sinoć pratila događaje oko Vlade, ko će biti kandidati. Evo da potvrdim tu vašu tezu, ja mislim da je ovo dobro za građane Crne Gore i građani Crne Gore nema razloga da budu zabrinuti, jer se sad jasno stvari raščišćavaju. Ovo ću da kažem. Dakle, sinoć smo svi pratili sa iščekivanjem kakva će biti ministarstva, čuli smo da ćemo imati, dozvolite mi pola minuta, interesantno je. Predsjedniče Mandiću, mi smo imali novi momenat da imamo Ministarstvo za saradnju sa NVO sektorom i onda je neko u jednoj grupi gdje smo bili napisao - mislim da je pobjednik ovo ministarstvo za saradnju sa Parlamentom. Ja sam mislio da je to neka šala, da se neko šali da stvarno je planirano da bude ministarstvo za saradnju sa Parlamentom, a onda smo bili obaviješteni da je zvanično, poštovani građani, stigao predlog od gospodina Spajića da bude ministarstvo za saradnju sa Parlamentom.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:53:53)

Hvala vam, gospodine Konatar. Evo ste sve dogovore naše prekršili. Ja vam se zahvaljujem mnogo.

Gospodin Knežević ima sve vrijeme svog kluba. Izvolite, gospodine Kneževiću.

Gospodine Kneževiću, izvinite, procedura ima prednost.

Izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (23.07.24 14:54:41)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja ću zaista kratko i poštovaću proceduru, obratiću se vama u ovom svečarskom tonu. Želim da vam čestitam izbor, izvjesno, rekonstrukcije 44. Vlade, svima nama da čestitam zato što je ovo korak bliže vanrednim parlamentarnim izborima, korak bliže 45.Vladi za koju sam sigurna da će biti istinski građanska, evropska, sekularna i antifašistička. Obratiću se vama da ne bih zloupotrebljavala proceduru, ako možete samo da pitate predsjednika Vlade, tražila sam u ovom spisku, pošto imamo 30 ministara, pretpostavljam 40 državnih sekratara i više, da li je ostalo negdje mjesta za mačka Gvida pošto znam da ga je udomio u 42. Vladi. Ja traži pravdu za mačka Gvida da dobije prostor, a da dobije i resor.

Samo jedan ozbiljniji malo komentar oko saradnje sa nevladinim sektorom, dozvolite mi 30 sekundi. Provela sam 15 godina u nevladinom

sektoru. Dakle, trebalo bi mi sat vremena da objasnim na koliko nivoa je pogrešan ovaj resor, ali samo jedna poruka. Formirate Ministarstvo za saradnju sa nevladinim organizacijama. Uvažene moje koleginice i kolege iz nevladinog sektora, pročitajte Fiskalnu strategiju gdje vam je ovaj gospodin planirao uskraćivanje finansija i uništavanje nevladinog sektora.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 14:55:33)

Hvala vam, gospođo Đurović.
Gospodine Kneževiću, izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.24 14:56:25)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,
Dozvolićete mi da podijelim jednu malu intimnu istoriju iz 27. decembra 2019. godine negdje oko ponoći. Klub poslanika Demokratskog fronta sjedi u redovima gdje sad sjedi Demokratska partija socijalista, treba da se izglasa Zakon o slobodi vjeroispovijesti. Mi bacamo neke petarde i dinamite ka Dušku Markoviću koji netragom bježi preko ovih klupa, dinamit i petarde nisu ni eksplodirali, onda ulazi s kordonom policije, jedan Pivljanin glasno viknu ili urliknu "hapsi marvu" i ta "marva" biva uhapšena, svih 17 poslanika Demokratskog fronta, a ja sam imao čast i zadovoljstvo da zajedno sa kolegom Mandićem i kolegom Zogovićem završim u Betonjerci. U toj Betonjerci - nikad ne bili tamo -sijalice su dalje nego mjesec, prije ćete doći do mjeseca nego do sijalice, kad se pokrijete ćebetom samo što Žan Klod van Dam ne iskače iz njega. Prije nekoliko mjeseci od tog decembra Andrija Mandić i ja smo bili presuđeni na pet godina zatvora, godinu prije toga sam bio četiri mjeseca u Spužu, zatim sam 15 dana živio ovdje u Skupštini zabarikadiran jer su opredijelili da nemam pravo na imunitet kada krenu da me hapse, bez samo u ovoj plenarnoj sali, živio sam u toaletu Skupštine Crne Gore, a štitile su me moje kolege poslanici Demokratskog fronta. U tim situacijama vodite neki unutrašnji dijalog. Ja sam, vjerovali ili ne, vodio unutrašnji dijalog sa mojom majkom. Čujem ja nju kako ona meni kaže -ima li još ko da je uradio ono što si uradio ti? A što sam uradio? Slomio si monitor. Ima li još neko da kaže nešto od onoga što si rekao ti? Jesam li rekao istinu? Rekao si istinu, ali valjda još neko zna što je istina, pa ćuti. Ta istina iz Betonjerke u Centru bezbjednosti 2019. godine 27.decembra kad mi je bilo zabranjeno da napuštam Podgoricu, kad su mi

bili poništeni i pasoš i lična karta i kad sam samo čekao još jednu od novih robija, dovela nas je do današnjega dana.

Sva ona borba od 2015. godine započeta u Beranama 13. jula kada smo donijeli odluku da protestujemo ispred Skupštine Crne Gore i tražimo formiranje vlade koja će biti privremena i organizovati prijevremene parlamentarne izbore, svi oni ljudi koje su proganjali na ulicama Podgorice i crnogorskih gradova, gonili ih "hamerima", gađali bojevom municiojom, trovali suzavcima, svi oni ljudi koji su umrli ne dočekavši ni 30. avgust i ne dočekavši 24. jul samo sa jednom mišlju - da li ćemo kad ispratiti i pobijediti Demokratsku partiju socijalista - danas će osjetiti makar moralnu satisfakciju iz prostog razloga što je nakon 30. avgusta u onoj reformisanoj apostolskoj vladi postojao projekat da Srbi iz Demokratskog fronta ne mogu da budu dio nijedne vlade zato što smo valjda ruralni, zato što smo ćelavi ili nemamo zube i zato što smo zagledani možda prema istoku ili prema Beogradu. To je bio jedini argument da oni koji su osvojili 67% parlamentarne većine ne mogu da budu u Vladi i svi su se pozivali na evropske standarde koji važe u svim drugim zemljama, samo ne važe kada je u pitanju Demokratski front. E danas sa ovom rekonstukcijom ruši se taj bezumni projekat i koalicija Za budućnost Crne Gore ili nekadašnji Demokratski front postaje dio 44. Vlade.

Što je najvažnije, slobodna Cnra Goro i vi u ZIKS-u, nismo odustali ni za jednu jotu niti od naše ideologije, niti od naših izbornih principa, nismo se odrekli ničega i stojimo potpuno uspravni, što bi rekao onaj stih iz one bivše himne bivše nam države, kao klisurine. To je najveće bogatstvo ove naše koalicije koja je od onog 13. jula 2015. godine u Beranama do današnjega dana prošla golgotu, ali kao što kaza meni moja majka u onom unutrašnjem dijalogu u Centru bezbjednosti, u Betonjerci, naravno poslije su i nju hapsili i u istu sobu je stavili đe i mene, kaza - jeste, govorili ste istinu, ali valjda još neko treba da kaže istinu. E ta istina Demokratskoga fronta i naše koalicije nas je dovela dovde, a mogli smo da budemo bez principa, mogli smo da budemo bez ideologije. Mnogi su nam govorili puštite srpski jezik, puštite Srbiju, puštite Rusiju, puštite sve ono na čemu je počivala tradicionalna Crna Gora, uđi bre u Vladu, dobićeš "mercedesa", dobićeš sekretaricu, vjerovatno će se neko zaljubiti u tebe, imaćeš rotaciona svijetla da gledaš u Aleksandru Prijović svaku noć kad ti hoćeš od Porto Montenegra do Luštice, moćeš sa Severinom da piješ suvi martini, samo uđi u Vladu, sve izdaj i budi ministar bilo čega ili ničega. Ali mi ne izdadosmo i ostasmo nepromijenjeni od one 2012. godine kada smo formirali Demokratski front. Ja znam da mnogima smeta to što smo mi možda nekim različitim putevima ali s jasnom namjerom stigli do cilja i to treba da bude pokazatelj kako vi u budućnosti treba da vodite politiku, kako

treba da rezonujete i kako treba da planirate dalje političko djelovanje, jer u ovom trenutku u crnogorskom parlamentu postoji dvotrećinska većina za sve ono što je budućnost Crne Gore i njen evropski put.

Veoma bitno, pošto ste ovdje pokušavali da targetirate bošnjački narod kroz Bošnjačku stranku, ja sa kolegama iz Bošnjačke stranke nikad nisam imao nedoumica niti nesporazuma. Uvjek su znali šta mislim, šta im mislim, a ne mislim im ništa loše i uvjek su znali da neću dozvoliti da me iko ideološki prevaspitava kao što sam uvjeren da neće dozvoliti ni oni. Tačno je, rekao sam ako se budem nešto pitao biću protiv ulaska Bošnjačke stranke zato što sam smatrao da u tom trenutku ne mogu da budu i sa vama u koaliciji i da planiraju koaliciju sa novom parlamentarnom većinom i taj stav je preovladao, jer smo mi dobili jasno reagovanje aktera trenutne parlamentarne većine koji su saopštili kolegama iz Bošnjačke stranke i svima drugima da mi jesmo partneri, želimo da gradimo partnerstvo sa svima, ali da do decembra, dok dođe do izglasavanja budžeta u Opštini Bijelo Polje, kolege iz Bošnjačke stranke neka se opredijele da li žele da grade partnerstvo i budućnost sa nama ili će da grade sa vama. Meni je to bilo prihvatljivo i rukovođen vjerom i nadom u bolje sjutra Crne Gore i svih njenih građana, ja sam to prihvatio i nemam nikakav problem, jer nisam izdao nijedno svoje uvjerenje. Šta će da urade kolege iz Bošnjačke stranke, na njima je. Nikad se nisam miješao u njihova unutrašnja politička pitanja, za razliku od vas koji ste se i te kako danas miješali targetirajući ih i nazivajući ih pogrdnim imenima koja ona nisu zaslužili. Evo, ja sam sa Ervinom Ibrahimovićem imao na stotine duela i nikad ga nisam okvalifikovao na način na koji ste ga kvalifikovali vi, a i on i kolege iz Bošnjačke stranke bili su vaši koalicioni partneri sve vrijeme. Stalno govorite da su vam manjine donijele nezavisnost, a mi to nikad nismo prigovorili iako smo pripadali bloku za zajedničku državu, niti smatramo da imamo pravo da opredeljujemo manjinama kako će da se izjašnjavaju.

Na kraju, ideja u koju vjerujem je toliko bila dominantna i toliko snažna da ja sam odlučio da budem jedini od predsjednika svih parlamentarnih stranaka aktuelne većine koji neće dobiti niti tražiti nijednu funkciju. To je nešto što treba da shvatite u narednom periodu, kako je kad osjetite borbu za ideologiju i za ono što predstavlja naslađe nekadašnjeg Demokratskog fronta. Lista koju sam predvodio uvela je prvi put Srbe iz Demokratskog fronta i u zakonodavnu i u izvršnu vlast i ja nemam veće satisfrakcije od te. Možete govoriti Milan Knežević je Vučićev, Milan Knežević je Putinov, Milan Knežević je Peđe Bulatovića. Milan Knežević je samo Dragana, Jakova i Ratke Draganove i samo svoj i ovoga naroda koji ga je glasao. Srećan zbog toga svim Srbima u Crnoj Gori želi da poručim - sviće novi dan. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:06:47)

Hvala, gospodine Kneževiću.
Komentar izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.07.24 15:06:59)

Kolega Kneževiću, vrlo inspirativna diskusija za jedan veoma svečarski dan poput ovoga, da napokon i vi postanete sastavni dio izvršne vlasti. Kamo devet sreća da ste to bili posle 30. avgusta. Nije vam prepreka na tom putu bila Demokratska partija socijalista, nego čovjek koga ste vi postavili na prvu poziciju liste, a to je apostol, kako je rekao, koji je pomjerao planine, Zdravko Krivokapić. Vaš sabrat u svakom smislu i u odnosu prema crkvi i svemu ostalom. Pa dobro, on je vaš sabrat i vi ste zbog toga izostali iz Vlade. Dakle, prethodne četiri godine, gospodine Kneževiću, nije vas osporavala Demokratska partija socijalista, nego vaši partneri. Vi ste između ostalog jedne prilike kazali da ćete promijeniti Crnu Goru i da ćete sprovesti sve programske ciljeve onog momenta kada budete imali većinu u toj Vladi. Je li tačno, je li tako? Ne morate, kolega Kneževiću, vi ste već dovoljno svezali Milojka Spajića da on mora da ispunjava sve vaše uslove i zahtjeve. Je li tako? Isporučili ste mu Rezoluciju o Jasenovcu. Ood straha da mu ne padne Vlada, rekao je najštetnija odluka, izglasao je u crnogorskom parlamentu. Isporučili ste mu zahtjev za promjenu Ustava u dijelu jezika, to će on sprovesti, isporučili ste mu zahtjev koji se odnosi na promjenu simbola, to će takođe uraditi, isporučili ste mu zahtjev o dvojnom državljanstvu, to će takođe uraditi. Da vam kažem i ovo, kolega Kneževiću, isporučite mu zahtjev da izađe iz NATO-a da bi ostao u premijerskoj fotelji, izaći će. Još jedan zahtjev, a vama veoma bitan kao nekome ko dolazi iz Zete kao predstavniku srpskog naroda, da Crna Gora povuče priznanje Kosova, to će ovaj čovjek isto uraditi. Za ovog čovjeka ne postoje nikakve crvene linije. Uostaolom da postoje crvene linije, on bi danas ovdje ustao i nešto rekao za ovo što smo mu kazali.

Finalno, kolega Kneževiću, vi ste na sjednici Parlamenta se zakleli u Svetog Vasilija Ostroškog. Veliko je to zaklinjanje u Crnoj Gori, bez obzira da li se neko izjašnjava kao Crnogorac ili kao Srbin. Kazali ste tako mi bog pomogao i Sveti Vasilije Ostroški neću dozvoliti da Bošnjačka stranka uđe u Vladu ako glasaju za smjenu Mandićevu. Bošnjačka stranka je glasala za

smjenu Andrije Mandića, vi ćete danas glasati da oni postanu sastavni dio Vlade. Nismo se obraćali ni kolegi Ibrahimoviću, ni predstavnicima Bošnjačke stranke, ni bošnjačkom narodu, njihova je autonomna odluka hoće li ući u Vladu ili neće, neka idu sa vama zajedno ruku pod ruku u ovu vladu srećno im bilo. A kada govorite o principima, vrijednostima, ideologijama i borbi za tu ideologiju, kolega Kneževiću, ja to neću govoriti na riječima. Kad dođe momenat, kolega Kneževiću, da se to pokaže u Parlamentu i van Parlamenta, mi o tome nećemo pričati, nećete nas...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:10:03)

Hvala vam.
Gospodin Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.24 15:10:20)

Za nekog ko je isključen iz crkve imate jedan veoma religiozni narativ da bih počeo da razmišljam da ste vi ipak neka desničarska grupacija. Naravno, vi možete sad da pokušate da konstruišete kao što ste to uradili u slučaju sa jednom mojom polemikom koju sam imao sa Milom Đukanovićem.

Ja sam jasno saopštio, nakon nekih kvalifikacija koje je tada izrekao kolega Ervin Ibrahimović u martu ove godine, da ću biti protiv uslaska Bošnjačke stranke u Vladu jer ne mogu jedno poluvrijeme da igraju za Zvijezdu, jedno poluvrijeme da igraju za Partizan. Neću da Partizan poredim s vama pošto sam ja navijač Zvijezde, iako ste se ... sad sa Željkom Obradovićem, ali sam jasno saopštio da će kolege iz Bošnjačke stanke morati da se opredijele da li će da grade budućnost sa ovom parlamentarnom većinom ili će da grade sa vama. Nakon razgovora koji smo imali sa kolegom Ibrahimovićem, mi smo sve naše nesporazume izgladili i jasno se dogovorili da se svako opredeljuje prema principima i to je potvrdila čitava parlamentarna većina, i šta je tu sporno? To bi čak i svaki božanski ili svetački prst potvrdio i blagoslovio, da dođe do pomirenja između ljudi koje ste vi sukobljavali plašeći ih nama i njih plašeći od nas, a ovi koji su zabrinuti i koji sad karikiraju vezano za lik i djelo mitropolita Amfilohija i crkve, želim da im poručim da nikad ne bi bili u Vladi da im nije bilo Srpske pravoslavne crkve i mitropolita Amfilohija i da meni niko nije slao poruke, ni Zvicer, ni Kaluđerović, da ne prisustvujem skupštini niti da

glasam protiv Zakona o slobodi vjeroispovijesti, niti da bježim od svojiih uvjerenja i dogovora. Eto to je razlika.

Što se tiče mojih ideoloških uvjerenja saopštio sam vam i saopštavam sad, da imam većinu 41 poslanika rukovodio bih Crnom Gorom na način za koji smatram da je u njenom punom i najboljem interesu. Nemam većinu 41, želim da budem pošten koalicioni partner i želim da služim Crnoj Gori. Ako budete željeli da budete projekat dobročinstva Crne Gore, podržite me da završimo treću dionicu auto-puta, da završimo rekonstrukciju pruge Beograd - Bar, da obnovimo prekookansku flotu, da napravimo riječnu i jezersku flotu. Sve to mogu da uradim sa svojim vezama, sa svojim uticajem upravo iz ovih klupa, zajedno i sa Andrijom Mandićem i sa premijerom i sa ovim ljudima koji će da budu ministri. Ne, gospodine Konatar, ne sa Borom Miranovićem. Kad budem želio nekog čarobnjaka onda ću zvati Dritana Abazovića da mi se priključi. Bora Miranovića ćemo koristiti za neke ozbiljnije projekte.

Takođe, gospodine Živkoviću, na kraju, ja razumijem da vi morate da planirate novu političku strategiju i za razliku od svih vaših kolega vi ste se danas držali dostojanstveno, hrabro i treba da se držite, vi ste predsjednik stranke i treba da razmišljate o vaninstitucionalnim pravcima djelovanja. Ali da vam kažem nešto, samo da je jednom ovaj čovjek Milojko Spajić rekao da želi vas u Vladi, gospodine Živkoviću, pisali biste mu ljepše panegirike nego što je nekad Haris Džinovič onoj Melini pisao dok se nisu razveli. Tako da nemojte meni o tome da govorite, jer ste sve vrijeme koketirali sa Milojkom Spajićem, a onda je Milojko Spajić izgleda odlučio, ne znam da li zbog moje kose ili ušiju, da pravi priču sa nama, a ne sa vama. Eto u tome je suština, inače biste sad vi sjedjeli ovdje pored Milojka Spajića i sigurno biste kidisali na mene kao one Gadafijeve ratnice koje su branile Gadafija od napada NATO alijanse.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:14:25)

Hvala vam.

Izvolite, gospodine Ibrahimoviću, vi ste sledeći.

Gospodine Ibrahimoviću, mi smo bili korektni. Izvolite vi, gospodine Ibrahimoviću, vrijeme koje ja imao poslanički klub URA je istrošeno.

(Govor iz klupa)

Molim vas. Boro Miranović i njegova porodica zaslužuju poštovanje. Iz poslaničkog kluba URA je pomenuto to ime. Ne, ne čuo je svako ovdje to da je iz vašeg kluba pomenuo.

Molim vas, jedno poštovanje prema čovjeku, ja ne znam da li je on živ danas, i prema porodici. Tu priču, da neko bude ponižen da bi drugi bio uzvišen ne dozvoljavam.

Izvolite, gospodine Ibrahimoviću.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.07.24 15:16:00)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani predsjedniče Vlade, ministri, koleginice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo.

Predsjedavajući, ja evo četiri sata slušam ove nadahnute govore, pa dajte da ...

ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:16:22)

Pozivam sve poslanike, mislim da je ovo danas što se tiče Parlamenta najinteresantnija diskusija koju treba da čuju poslanici, građani Crne Gore, molim vas da se koncentrišemo.

Izvolite, gospodine Ibrahimoviću.

Vratite vrijeme na početak.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.07.24 15:16:36)

Evo još jedan dokaz koliko se mi u ovoj maloj državi ne poznajemo i koliko smo spremni jedni drugima da dodamo onoga lošeg ili razne epitete, ali to je Crna Gora.

Još jednom smo danas vidjeli, potvrda zašto ovoj Crnoj Gori treba Bošnjačka stranka. Ne trebaju nam mentori ni s lijeve, ni s desne strane i ovih 18 godina ih nismo imali i nećemo imati. Imamo svoje političke ciljeve i nećemo ih slušati kako treba da ih sprovodimo. Neka se naviknu kolege na to. A znate zašto - jer su to građani prepoznali.

Da podsjetim redom. kad su bili parlamentarni izbori rekao sam jednu rečenicu - živimo, radimo da u Crnoj Gori budu ravnopravni i Mirsada i Anđela, da bude ravnopravan i Mehmed i Goran, da bude ravnopravna Mihrija ali i Marija. Znate kako su nam građani odgovorili - imamo istorijski rezultat, najbolji rezultat od osnivanja Bošnjačke stranke, dobili smo šest poslanika i pokazali su građani ipak da ne slušaju one dušebrižnike. Te godine su nam ovako pričali - gotova je Bošnjačka stranka, razni narativi

pa ove štampe koje su oduvijek bile režimske, i evo - istorijski rezultat. Nemojte, pustite, građani najbolje znaju. Ono što je važno, jedina smo partija u ovom parlamentu da više od 12 godina izlazi samostalno i da svaki put uvećamo rezultat. Šta je to? Kontinuitet, vjeruju nam građani, džabe su ove priče danas o nama. Ja ne pitam u drugo dvorište šta ko radi, ali ovo je politika i neka svak cijeni zašto Bošnjačka stranka u 44. Vladi. Ali prije nego što odgovorim da podsjetim, mada mi je drago da se neki sjećaju ovdje, radili smo mnoge dobre stvari, obnovili nezavisnost, izglasali Ustav, pa glasali za NATO i pravimo dobre korake uvijek prema Evropskoj uniji. E zamislite danas neko upita koji ima upit prema državnoj politici Bošnjačke stranke, vrlo hrabro, da li bi danas Crna Gora bila nezavisna da nije Bošnjačke stranke - ne. Da li bismo imali Ustav - ne. Da li bi Crna Gora bila u NATO - ne. Da li bismo bili ovako blizu Evropi - ne. Ali eto, neko danas želi da nam drži ovdje savjet, i neka, zato će neki ići naprijed, a neki će ... Sve je to legitimno, ali hajmo ovdje još jednom jedni druge da podsjetimo. Nemojmo držati pridike. Osamnaest godina postojimo, ali i prije nas su živjeli Bošnjaci ovdje. Glasali smo, trpjeli, stavljali ispod tepiha samo zbog interesa cijele države Crne Gore i njenih građana. Vidite, to danas ne valja, ali vjerujte i Crnogorci i Srbi, Bošnjaci, Hrvati, Romi, svi poštuju Bošnjačku stranku. Nisu ovo glasovi samo Bošnjačke stranke. Ovako lijepo je ovo pozorište, ovdje da pričamo da će propasti Bošnjačka, svi znamo da ćemo biti još jači na sljedećim izborima jer smo mi partija, ljudi kojima narod vjeruje, vjeruje našoj emociji, našoj ispravnoj politici i vjeruje ono što su radili prije nas i što radimo. Ja nemam nimalo sumnje da ćemo povećati broj poslanika za tri godine kada budu redovni parlamentarni izbori.

Zamislite, danas neko pita šta će Bošnjačka stranka u ovoj 44. Vladi, a ja ću da pitam druge da li je neko protiv ravnomjernog regionalnog razvoja u Crnoj Gori, da li je neko protiv izjednačavanja prosječnih plata na sjeveru i jugu. Da li je neko protiv afirmacije kulture Bošnjaka, da li je neko za Crnu Goru u NATO, da li je neko za evropske vrijednosti Crne Gore i da li je neko za nultu toleranciju protiv organizovanog kriminala i korupcije? Oni koji pitaju Bošnjačku stranku zašto će u Vladu ne misle dobro Crnoj Gori, gdje god smo mi bili bilo je dobro Crnoj Gori. Ali ostavimo to njima. Danas sam se naslušao svega i iznenađen sam. Dijelili smo mnogo lijepih stvari, to je tako, neka ljudi izaberu kako će da diskutuju. Ja ovdje neću pominjati, poslije referenduma bilo je evo ruke. Šta smo imali poslije ruke - ruku u vazduh, veliku podijeljenost u ovoj državi, ovoj maloj državi za podijeljenost, ali velikoj za siromašne, ali smo se borili, zajedno pravili bolju Crnu Goru i mi se ponosimo time.

Da zamolim sve ovdje, građani će izabrati koga će glasati, ne moramo navijati. Da podsjetim šta su sve mediji pisali, razni napisi, razno sve, pa

dušebrižnici iz inostranstva. Moraju ljudi shvatiti da mi sve što radimo, dogovoramo. Prije dugi period sam obavio razgovor sa predstavnicima u dijaspori, ljudi koji vole Crnu Goru i koji investiraju u Crnu Goru. Obavio sam razgovor i sa nekima koji su zamolili da ih ne pominjemo u ovom parlamentu. Mi se družimo, mi razgovaramo sa našim građanima, uvažene kolege, razgovaramo sa građanima i zato rezultati dolaze. Građani ne daju glas lako, glas građana je naša obaveza, obaveza je da mirimo Crnu Goru. Neko kaže da nismo posvađani, jesmo podijeljeni, zato sam na početku mojeg govora rekao hoću da su ravnopravni i Muhamed i Goran. Ali svi moramo tome da doprinesemo, svi u ovom parlamentu, nismo završili posao. Da li neko misli da će Crna Gora biti punopravna članica Evropske unije ukoliko ne završimo priču o ratnim zločinima? Moramo završiti priču o Bukovici, deportaciji Bošnjaka, moramo Štrpce, moramo tu priču privesti kraju, moraju porodice žrtava naći neku satisfakciju, a žrtve mir. Zato nam treba jedinstvo, rad, energija, a ne podmetanje. Zato nama treba nezavisno pravosuđe, to nezavisno pravosuđe kod Bošnjačke stranke će uvijek dobiti glas. Kada ratni zločini budu dobili svoj sudski epilog tada ćemo reći da smo zreli kao društvo i da je Crna Gora spremna da makne mrlju sa ovih divnih građana Crne Gore. Ali za to smo potrebni svi.

Kolega, molim vas, ja sam vas sve slušao, riječ progovorio nisam, ali dobro, svako ima svoj način.

Nema poglavlja 23 i 24 bez sudskog epiloga ratnih zločina i da znate da mi u Bošnjačkoj stranci poglavlja 23 i 24 ne doživljavamo kao omču oko vrata. Mi ihe doživljavamo kao šansu za Crnu Goru i za njene građane, a da bismo tu šansu iskoristili moramo se svi ujediniti, puno raditi, puno energije, kako bismo put prema Evropskoj uniji dočekali spremni i standardom i svim onim što treba da bismo bili dio evropske porodice. Vjerujte, dragi građani, Bošnjačka stranka će nastaviti svojim putem kao i do sada i to ćete vidjeti, a vi ćete potvrditi svojim glasanjem, naravno. Zašto? Zato što ono što kažemo mi i realizujemo, jer mi sa narodom razgovaramo, ne iz udobnih fotelja, kancelarija, skupih auta, mi pričamo sa građanima svakodnevno i građani nam vjeruju.

Dragi građni, Bošnjačka stranka vjeruje da će ova 44. vlada i ovaj saziv parlamenta uvesti Crnu Goru u Evropsku uniju. Zato se Bošnjačka stranka odlučila da uđe u 44. Vladu, jer mislimo da evropski put nema alternativu. Građani nemaju vremena da čekaju, ovu istorijsku šansu moramo iskoristiti. Ja sam mislio da smo spremni poslije onog jedinstva u ovom parlamentu kada smo glasali svi zajedno za IBAR zakone, da ćemo nastaviti u tom pravcu. Ali kažem, svak bira svoj put, nikoga nećemo učiti, ali nećemo dozvoliti nama da drže lekcije moralne. Radićemo kao i do sad, kako nama naši građani simpatizeri kažu.

Još jednom, građani, hvala Crnogorcima koji su me pozvali na telefon, hvala svima. Neko je ovdje lijepo rekao, svi smo mi predstavnici svih naroda i građana Crne Gore. Ima jedan dio koji nas glasa. Hvala svima koji vjeruju Bošnjačkoj stranci, a vrijeme će pokazati ko je bio na ispravnom putu. Ono što znam, do sada Bošnjačka stranka nijednom nije pogriješila kada su najvažniji procesi u Crnoj Gori.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:25:32)

Hvala.
Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.07.24 15:25:43)

Komentar na izlaganje gospodina Ibrahimovića.

Gospodine Ibrahimoviću, vi ste lider Bošnjačke stranke ili kako sebe smatrate liderom bošnjačkog naroda u Crnoj Gori i kažete da se držite programa i principa. Ja to cijenim i poštujem, cijenio sam uvijek i znate da smo imali uvijek korektan ne politički nego građanski i ljudski odnos.

Ja ću vam postaviti, gospodine Ibrahimoviću, jedno pitanje. Da li vi zaista, suštinski držite do vaših principa i vrijednosti ako se držite programa koji ste vi makar usvojili na vašim organima stranke? U programu Bošnjačke stranke u posljednoj rečenici kaže se: "Bošnjačka stranka", pazite sad, imeprativno, "ne može sarađivati sa strankama i organizacijama koje zagovaraju bilo koji oblik netrpeljivosti, nasilja ili šovinizma."

Ja samo govorim jezikom činjenica, ja ne govorim onim što nisu činjenice. Možete da se ljutite, ali ja govorim činjenice. Svko bira, kolega Ibrahimoviću, svoj put, vi ste autonoman politički subjekt koji donosite odluke i svačija odgovornost će se iskazati kroz naredne izbore kao što ste kazali.

Zašto govorim ovo što se tiče programa - jer je u izjavama predstavnika Bošnjačke stranke bilo sljedećeg: "Ne iznenađuju me odavno fašistički nastupi oslobodilaca Crne Gore, posebno ovog iz Nikšića", aludirajući na predsjednika Opštine Nikšić Marka Kovačevića, koji danas takav kakav jeste treba da glasa za Ervina Ibrahimovića koji je lider Bošnjačke stranke da bude potpredsjednik Vlade.

(Govor iz klupa)

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:27:55)

Molim vas, danas ovo privodimo kraju i krećemo jednim novim putem.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.07.24 15:28:04)

Naravno, krećemo novim putem i treba ići novim putevima, treba ići različitim putevima do istog cilja i legitimitet različitim putevima do istog cilja, koji ste vi zacrtali, gospodine Mandiću, a koji je vrlo jasan legitimitet, treba da da Bošnjačka stranka. Ja sam to doveo na nivo principa.

Gospodine Radunoviću, kad me već prozivate kakav sam čovjek, jesam li loš ili dobar, nije sporno ništa, ja sam čitao izjave. Ono što sigurno znam za sebe, mogu biti najlošiji na svijetu, vi imate možda kantar da to mjerite, jedno znam za sebe, da nisam izdajnik Crne Gore.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:28:40)

Riječ ima gospodin Ervin Ibrahimović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.07.24 15:28:52)

Čovjek sam koji ne ruši mostove i zato biram riječi.

Danas bih mogao da kažem baš vam hvala što ste citirali ono što je iz našeg statuta, odnosno programa partije. Vidjeli smo ko je danas zagovarao govor mržnje, ali neću da idem u tom pravcu.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:28:55)

Molim vas, kolege, poštujte ove godine prethodne što ste bili partneri.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.07.24 15:29:24)

Poštovani građani, moji Bošnjaci,

Pošto neko ovdje ima hrabrosti da kaže da mi ne predstavljamo Bošnjake, samo da podsjetim, 2023. godine Bošnjačku stranku je glasalo

nešto oko 7,1% onih koji su izašli. Do zadnjeg popisa u Crnoj Gori kao Bošnjaci izjašnjavalo se 8,69%, e sad vi računajte ko je autentični predstavnik Bošnjačke stranke. Vidim da svi trče za te glasove, mene to raduje, ali ajmo da trčimo da im pravimo bolji život, a ne da trčimo da politički dođemo do njih. To je ono, moji dragi prijatelji, što želim da kažem. Što je glavno, vrijeme je majstorsko rešeto. Danas sam vidio šta misle kolege o meni i o nekim davnim danima i druženju. Možda me to nije iznenadilo, ali to ostaje kod mene, to je manje važno, kao predsjednik partije to mogu da izdržim, ali mi je drago što su Bošnjaci građani Crne Gore vidjeli kako pojedini predstavnici tzv. građanskih partija vide njih. To je mnogo značajno.

Pretrpio sam da ne bi bilo da koristim našeg vječitog lidera rahmetli Rafeta u političke svrhe. Molba brata rahmetli Rafeta - molim vas, ne zloupotrebljavajte rahmetli Rafeta u vaše političke obračune. Zato vas i molim, nadam se da ćete uvažiti, barem od onoga što ste lijepo pričali o njemu. Znate li šta je isto dobro? Nije važno šta neko priča o tome čovjeku, važno je da ne utiče na sve što je ostavio. Rahmetli Rafet jeste lider, on je lider Bošnjačkog naroda i ostaće, to mu ne može niko uzeti i molim vas prihvatite tu činjenicu.

Ovolika briga oko Bošnjaka raduje me i nadam se da će se odslikati to na boljitak Bošnjaka u ovoj državi. Ali dozvolite da ipak više brinu moji prijatelji lideri Bošnjaka iz regiona od nekih ovdje partija. Bošnjačka stranka je skoro od svih predsjednika dobila ili telefonski ili zvanično podršku da Bošnjačka stranka bude u ovoj vladi. To nisam slučajno rekao, mi smo u regionu svi vezani, sve su porodične veze i držimo to, iskoristimo ovu sinergiju pozitivnu da napravimo boljitak ne samo Bošnjaka nego cijele Crne Gore. Ova današnja priča ne doprinosi tome, ali kao što sam rekao na početku, ovo je dokaz zašto Bošnjačka stranka treba Crnoj Gori. Ipak ćemo mi najbolje brinuti za svoj narod.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:32:17)

Hvala, gospodine Ibrahimoviću.
Posljednji prijavljeni. Izvolite, doktore Abdiću.

NERMIN ABDIĆ (23.07.24 15:32:24)

Zahvaljujem, predsjedavajući, pozdravljam premijera, uvažene članove i članice Vlade, koleginice i kolege, uvažene građane i građanke Crne Gore.

Poštovani premijeru, hvala što ste nas udostojili prisustvom na današnjoj sjednici Parlamenta. Moram vam reći da ste od danas za mene najveći mazohista koga sam upoznao, a znate zbog čega, vi dobro znate, jer je vaša jedna od izjava bila - uvesti Demokratski front u Vladu Crne Gore je čisti mazohizam, pred očima cijele crnogorske javnosti. Ništa novo od vas, vi ste, uvaženi premijeru, dan ili dva prije usvajanja Rezolucije o Jasenovcu rekli da bi to bila nemjerljiva šteta za Crnu Goru, a onda je vaš politički savez to bez ikakvih problema glasao.

Vi ste, uvaženi premijeru, rekli i obmanuli građane i nas ovdje parlamentarce, predstavnike građana, da ste u Briselu, pa nijeste u Briselu, nijeste li u Pržno, jeste li u Podgorici, nije ni Podgorica, bog sami zna đe ste, možda ni vi sami. Ali vi ste, dragi moj premijeru, ja sam srećan danas, sa ovim potpisali vaše političko samoubistvo. Vi ste sa ovim to danas potpisali i ja sam srećan i radostan zbog toga, odmah da vam kažem, i navijao sam da se ovo desi jer ovo je početak vašeg kraja, početak vašeg kraja. Uvaženi premijeru, mislim da bi bilo elementarno korektno i pristojno da ste pored imena ovih ljudi - slažem se s kolegama ovđe, nijesam siguran ni znate li imena kompletnog vašeg budućeg kabineta - mogli bar da dostavite njihove biografije, da znamo ko su ti ljudi, ko su te osobe koje će biti predstavnici Vlade, koji je njihov profesionalni autoritet, profesionalne reference zbog kojih su kandidati za buduće pozicije ministara u Vladi Crne Gore. Vi ćete imati ozbiljan problem da objasnite ljudima da to nije zadovoljavanje partijskih kriterijuma, nego da je to sve na nivou ovoga što se busate u prsa junačka, samo profesionalizacija, samo ne partitokratija itd. A što se radi ovđe - zadovoljavanje partijskih interesa po dubini, širini i visini i kako god hoćete i srećno bilo, ništa sporno nije.

Prvo, rekao je kolega Mugoša, ovđe će imati posla predsjedavajući Parlamenta i generalni sekretar da obezbijede adekvatno mjesto za buduće članove Vlade. Takođe slijedi ozbiljna rekonstrukcija, građevinski radovi ozbiljni u samoj Vladi ili ćete možda kontaktirati neku firmu za proizvodnju namještaja da izmisle neke stolice na dva sprata, pa ćemo imati dvospratnu vladu, samo će se, bojim se, boriti ko će biti na prizemlju, a ko na prvom spratu, vidjećemo i to.

Uvaženi premijeru, nije sporno, ide ova rekonstrukcija 44. Vlade, ali znate što ostaje? Ostaje muka građanina, velika muka, premijeru. Dvadeset prvi vijek, pojedina naselja u Podgorici, evo čitam i u sjevernim opštinama, nemaju vode, otkazuju turisti svoje smještaje, građani se bore

da dođu na red na preglede, nema termina za obavljanje pregleda, liste čekanja samo rastu. Ko će, uvaženi premijeru, da nadoknadi ove troškove te padaju ove sudske odluke svakodnevno? Bilo je ljudi u Parlamentu koji su rekli neko će sigurno morati da odgovara. Ko će da odgovara? Svakodnevno gledamo da padaju odluke Vlade na odgovarajućim sudovima. Znate kako, premijeru, ima jedan moj komšija čestiti i pošteni Srbin kome sam ja u životu više valjao i on mene nego da smo bili rođena braća. Cijeli život je govorio i govori i dan danas i to znam da govori sa najvećim poštovanjem, jer su njegovi kumovi Muslimani, govori - Ostroga, Kurana mi i bese mi. Ja mislim da tako čestito i pošteno svaki član Vlade i članica Vlade treba ubuduće da se ponaša, jer kad neko kaže kvalifikaciju, zakune se u svetinju, onda to mora biti svetinja, mora biti za poštovanje. Idu fotelje, ali obraz, održana riječ znači mnogo više, obavezuje u Crnoj Gori ma kako se zvali, ma kom se bogu molili i u koju bogomolju išli. Ostaje obraz, fotelje su prolazne, rekao je oće uvaženi kolega Konatar jednom prilikom, jesu li toliko vrijedne, oganj ih zapalio. Evo da vidimo, dajte neki rok, što će uraditi određeni ministri iz određenih resora. Moram da vas kritikujem i oko toga, znate li da ste marginazovali ljude, moram to kao lokalpatriota podgorički da vam kažem, marginazovali ste ljude iz Podgorice koji su bili kvalitetni ministri, uzeli ste im određeni dio resora da biste zadovoljili političke apetite pojedinih drugih političkih struktura. Ja znam, uvaženi ministri i premijeru, da mnogima nije bilo lako u Crnoj Gori. Ja sam spavao bez ikakvog opterećenja, odmah da vam kažem, bez ikakvog opterećenja, ali bogami pojedini su imali košmarne snove. Nijesu bili zadovoljni određivanjem ovih resora, pa kada su se jutros umili ladnom vodom nije im bilo svejedno. Da vidimo kako će se sve odvijati i na koji će način funkcionisati.

Srećno bilo, ja za kraj neću kritikovati, nego reći da su pripadnici Bošnjačkog naroda u Crnoj Gori najlojalniji građani u ovoj državi. Ja ih pozdravljam i siguran sam da će oni znati pravilno da donesu odluku u odnosu na ovu odluku koju je donijelo rukovodstvo Bošnjačke stranke. Ne želim da zaborave, nego dobro da upamte, zarad fotelja, zarad političkih apetita, pala je u zaborav svaka suza srebreničkih majki, zaboravilo se i "nož, žica Podgorica" i "leleču Turci, kukaju bule". Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:39:25)

Zahvaljujem, gospodine Abdiću. Hvala vam.
Da li predsjednik Vlade želi dati završnu riječ? Izvolite.

Molim vas, samo jednu stvar da raščistimo. Mi smo se dogovorili da će poslednji prijavljeni za diskusiju biti predstavnik DPS-a, pretposlednji gospodin Ibrahimović, tako da ja znam da je vama ostalo vremena, ali onda ste trebali to vrijeme potrošiti kako biste ispoštovali dogovor koji ste imali.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (23.07.24 15:40:21)

Danas sam možda bila najcitiranija u parlamentu. Do unazad dva dana znala sam što mi pojedinci misle sa lijeve strane. Od prije dva dana znam šta mi misle, ne većina naravno, ogradiću se, nego pojedinci sa moje desne strane.

Da krenem redom. Ovo je rečenica koju sam prenijela od jednog našeg čuvenog živućeg ambasadora nakon razgovora juče, emeritusa iz Pljevalja i hvala mu na tom savjetu, juče kada sam krenula nakon rastanka s njim. Izgleda da dobar Bošnjak je samo onaj Bošnjak u vicevima, Bošnjak koji je kuhar, Bošnjak je domar, Bošnjak koji je higijeničar. Nemoj da me javnost niti kolege ovako čudno gledaju, ne omalovaževam te poslove, zato što u mojoj porodici ima i konobara, kuhara i higijeničarki i tako dalje.

Ne može mi niko kokardi zalijepiti ovih dana na šajkačama i fotomontaža koliko s ponosom i stameno Kenana Strujić može podnijeti sa svoje 44 godine koje punim ako bog da u avgustu, odgovorno odavde tvrdim. Ne mogu mi mangupi sa tastatura i tih hrabri tastatura majstori sa lažnih botovskih profila, kreni od mojih Pljevalja pa završi do Ulcinja, toliko kokardi zalijepiti koliko jedna Bošnjakinja može izdržati udaraca, kako životnih tako i političkih. Znate zašto? Karma je čudo. Sad da napravimo jednu paralelu 2009 - 2024. S ponosom kažem da sam sarajevski student, najljepši dio svoj života živjela sam u Sarajevu, student Univerziteta sarajevskog, Filozofskog fakulteta na Marijinom dvoru, prelijepi dio grada Sarajeva. Tu sam najljepše godine svog života možda i rada ostavila.

Kada sam došla u moju Crnu Goru i moju Taslidžu i moja Pljevlja 2006. godine,kada sam svojim glasom tada već kao radnik, svršeni student, dala doprinos kao i moja porodica i Strujića i Harbića i Muratovića i da ih ne nabrajam, dala doprinos da se vrati nezavisna Crna Gora 2006. godine, pa ini ljudi Bošnjaci koji su trenutno bili na privremenom radu i studenti u Bosni, mi u Sarajevu, u Goraždu, u Brčkom i ostalim gradovima, tada smo izgleda bili prihvatljivi. Gospodo draga, da vam kažem, sa takvim kvalifikacijama sam 2009. godine dobila prekid ugovora. Gospođa potpredsjednica prošli put je rekla da ne pominjemo imena, znaće se o

kome pričam. Godine 2009. prvi čovjek u lokalnoj samoupravi, neću pominjati imena, biću fer i korektna, rekao je jednoj buli, Turkinji, balijki, vehabijki, to je mnogo bitno, da pođem tamo odakle sam došla. Sad imamo jedan rimejk, vraćamo se u 2024. godinu, često danas spominju Darija Vraneša, kog ću uvijek odavde pominjati u negativnom kontekstu. Autobus dolazi pun putnika, Turaka, pazite sad rimejk. Trebali su se nakad davno dogovoriti u mojim Pljevljima da li Kenana treba da ode iz mojih Pljevalja ili da se vrati. Sada imamo opet jedan rimejk. Prije petnaestak dana je bio izvještaj našeg uvaženog Siniše Bjekovića o ljudskim pravima. Tu sam rekla sljedeće - Niti sam trebala da se vraćam iz mojih Pljevlja, nemojte da me prekidate, gospodine Mandiću, niti sam dolazila, niti odlazim. Tada sam rekla da svaki kvart, svaka mahala su dokaz da smo vjekovima tamo.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:45:41)

Sve je lijepo, ta ispovijest, ali moramo privoditi kraju ovu raspravu.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (23.07.24 15:45:56)

Ne treba mene da brane Crnogorci niti moje Bošnjake od mene. To se spočitavalo čak i s lijeve strane, ne govorim sada za desnu. Zamislite da su dolazili s lijeve strane da brane moje Bošnjake od mene. U ovoj državi Crnoj Gori, gospodine Mandiću, sada ću se vama obratiti, niti se plašim vikend ratnika 90-ih koji su rukovodili određenim lokalnim samoupravama, niti se plašim mangupa na baterije u 2024. godini koji snimaju autobuse. Znate zašto? Ako crnogorska javnost trenutno ne zna o čemu pričam, ima arhiva pojedinih bosansko-hercegovačkih novinskih agencija, neka vide ko je viked ratnik.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:46:37)

Gospođo, potrošili ste mnogo više vremena nego što vam je ostalo. Molim vas, završite.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (23.07.24 15:46:52)

Ko su mangupi na baterije koji snimaju građane Crne Gore kada dolaze autobusom, koji imaju biračko pravo i koji su trenutno na privremenom radu van Crne Gore ili su studenti. Vrijeme mi je isteklo.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:47:13)

Potrošili ste šest minuta. Hvala vam.
Izvolite. Kakav komentar, čovječe?
Izvinjavam se premijeru koga drugi put pozivam za završnu riječ.
Izvolite, gospodine Nikoliću, komentar.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.24 15:47:53)

Možete li stvoriti uslove i vratiti vrijeme na početak?
Zahvaljujem.

Poštovana koleginice Strujić Harbić, ne možemo mi kao poslanici Demokratske partije socijalista i ljudi koji su do juče bili s vama u jednom vrijednosnom sistemu sačuvati bilo koga pa ni vas od lošeg društva, niti to želimo. Vi ste autonoman politički subjekt koji je, kao što je rekao predsjednik naše stranke Živković, ugradio sebe u neke najbolje stvari koje su se desile Crnoj Gori od 2006. do 2020. godine. Tačno je ono što je kazao vaš predsjednik Ibrahimović, da su presudan doprinos obnovi crnogorske nezavisnosti dali manjebrojni narodi u Crnoj Gori.

Takođe, vi ste dobili podršku šest poslanika nakon poslednjih izbora. Oni ljudi koji su vas glasali neka danas tumače da li je podrška na izborima bila da pravite koaliciju s bivšim Demokratskim frontom. Kao što smo vam rekli, mi ne dajemo sebi pravo da budemo tumači vaše odluke, ali dajemo sebi za pravo da u odnosu na političko nasleđe Rafeta Husovića, jednog čovjeka kojeg veoma poštuje cijela građanska Crna Gora, imamo pravo da uspostavimo naš politički stav i da ponovimo da je taj čovjek 2016. godine odbio da bude predsjednik Vlade i da sastavi Vladu, ponudu koja je stigla od bivšeg Demokratskog fronta.

Velika je podijeljenost nakon referenduma, tačno, ali Demokratska partija socijalista je stranka koja je sve pobjede od refenduma do 2020. godine ostvarila u širokim multietničkim koalicijama i dva puta pozivala političke predstavnike Srba u Crnoj Gori da se pridruže Vladi i da zajedno činimo multietničku i multinacionalnu Vladu u

Crnoj Gori. Zašto je to neko odbijao, zašto je odbijao da bude dio evropske Vlade, o tome, takođe, danas mjerodavnije može da se sudi nego u tom vremenu.

Ponavljam još jednom, ne želim nikad da poistovjetim odluku rukovodstva Bošnjačke stranke, gospođo Strujić Harbić, i vašu odluku. Ne želim nikada da poistovjetim odluku rukovodstva Bošnjačke stanke s osjećajem koji, prema mom sudu, ima bošnjački narod u Crnoj Gori u odnosu na odluku koju vi donosite. Ali, građani su najbolje sudije i na rezultatima narednih izbora provjerićemo težinu odluke koju danas donosite.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:51:13)

Hvala vam, gospodine Nikoliću.
Sada napokon može premijer da se obrati. Izvolite.

MILOJKO SPAJIĆ (23.07.24 15:51:27)

Zahvaljujem, predsjedniče. Zahvaljujem poslanicima opozicije koji su nam dozvolili da imamo završnu riječ.

Ujedinjeni u različitosti, to je vizija Crne Gore. Crna Gora je jedna od etnički, religijski, identitetski najraznovrsnijih zemalja na Balkanu i u Evropi. Takve zemlje su, ako pogledamo statistički, u svijetu od skoro 200 koliko ih ima, ili najsiromašnije ili najbogatije na svijetu. Ponavljam, zemlje koje su raznovrsne etnički, religijski, identitetski su ili najbogatije ili najsiromašnije na svijetu. Nema sredine. One koje odluče da su ujedinjene u različitosti, to su najbogatije zemlje na svijetu. Nisam džabe spomenuo Švajcarsku, nisam džabe spomenuo Singapur, jer, upravo su to primjeri na koje Crna Gora treba da se ugleda.

Svi mi različito mislimo, imamo različite puteve, ali nas objedinjuje jedan evropski put, borba za bolji standard građana i borba za pravnu državu. To nas objedinjuje. Sve nas. Treba čitavu Crnu Goru da objedini, ne samo vladajuću većinu nego i vas iz opozicije. Vas iz opozicije pozivamo da podržite sve dobre predloge kojih će biti puno u budućnosti, to vam garantujem. Počeli smo s Evropom sad 2 i tu nećemo stati. Što je rekao prof. Ivanović, krećemo i stati nećemo. Ova vlada će da traje još tri i po godine. Za te tri i po godine ćemo napraviti istorijske rezultate. Od one Crne Gore koja je doskoro bila podijeljena i bila joj je namijenjena sudbina najsiromašnijih zemalja svijeta, kao takva, kao podijeljena, ona je trebala

da postane kao jedna od tih siromašnih zemalja. To su patriote pojedine koje nam drže lekcije.

Meni niko ne može da drži lekciju oko patriotizma, jer imaćemo u oktobru prosječnu zaradu od 1.000 eura, imaćemo minimalnu zaradu za srednjoškolce 600 eura, 800 eura za visokoškolce i imaćemo u januaru 2025. godine povećanje penzija svim penzionerima u Crnoj Gori. To je mjera patriotizma. Ulazak u Evropsku uniju takođe je mjera patriotizma. Borba za pravnu državu je mjera patriotizma svih nas, kako god se izjašnjavali u ovoj državi, kojim god jezikom da pričamo, koje god da smo religije, svi su dobrodošli. Drago mi je da u ovoj vladi i skupštinskoj većini će biti pripadnika svih naroda, etničkih grupa i religijskih grupa u Crnoj Gori. Srećan sam zbog toga.

Hvala vam svima na velikoj podršci. Ovo je istorijski dan za Crnu Goru, jer ovo je dan kada je Crna Gora odlučila da ne želi da bude siromašna država. Želi da bude u klubu najbogatijih, najuspješnijih država na svijetu. Hvala vam na tome.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:55:32)

Hvala vam.

Koliko sam razumio, Poslanički klub URA traži pauzu, mada bismo je dali i ovako jer mora tehnika da se pripremi.

MILOŠ KONATAR (23.07.24 15:55:47)

Predsjedniče Mandiću,

U ime Poslaničkog kluba URA želim da tražim pauzu prije glasanja, zbog toga što ne želimo da prisustvujemo ovom činu, a vama želim da čestitam jer ste dobili svoju vladu. Vi ste danas, gospodine Mandiću, praktično i predsjednik Skupštine i imate svog premijera, neka vam je sa srećom. Građanima Crne Gore želim da poručim da od danas kreću poslednji dani ove vlade, i to kreće od Podgorice. Vrlo brzo ćemo imati vanredne parlamentarne izbore i na sreću građana Crne Gore novu vladu. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 15:56:36)

Hvala, gospodine Konatar.

Dajem pauzu od deset minuta, a nakon toga pristupamo glasanju.

-Pauza-

PREDSJEDAVAJUĆI ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:25:41)

Kolege poslanici, prelazimo na izjašnjavanje. Prvo prelazimo na razrješenje članova 44. Vlade Crne Gore.

Proceduralno se javlja šef Kluba Pokreta Evrope sad gospodin Vasilije Čarapić.

Izvolite, gospodine Čarapiću.

VASILIJE ČARAPIĆ (23.07.24 16:26:00)

Samo jedno i za vas i za javnost pojašnjenje. Nama jedan poslanik Stojović opravdano je odsutan danas i on neće biti danas ovdje da glasa. Međutim, to ne utiče na jedinstvo našeg kluba kada je u pitanju podrška ovoj vladi. Samo želim radi javnosti da naglasim da jedan naš poslanik danas nije prisutan iz opravdanih razloga.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:26:21)

Dakle, svi koji budu računali koliko je glasova dobila ova vlada neka slobodno računaju i taj glas da stoji iza ove vlade.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se magistar Aleksa Bečić razriješi funkcije potpredsjednika Vlade za bezbjednost, unutrašnju politiku, evropske i vanjske poslove.

Kolege, izvolite glasajte, ko je za, protiv i uzdržan.

Mogu da zaključim glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, nema nikog protiv, jedan poslanik uzdržan.

Objavljujem da je Skupština razriješila funkcije potpredsjednika Vlade za bezbjednost, unutrašnju politiku, evropske i vanjske poslove gospodina Aleksu Bečića.

Stavljam na gasanje predlog predsjednika Vlade da se doktor Srđan Pavičević razriješi funkcije potpredsjednika Vlade za rad, obrazovanje, zdravstvo i socijalu.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, niko protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i doktora Srđana Pavičevića razriješila funkcije potpredsjednika Vlade za rad, obrazovanje, zdravstvo i socijalu.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Dragoslav Šćekić razriješi funkcije potpredsjednika Vlade za demografiju i mlade i ministra sporta i mladih.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, dva protiv, jedan uzdražan, objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Dragoslava Šćekića razriješila funkcije potpredsjednika Vlade za demografiju i mlade i ministra sporta i mladih.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Andrej Milović razriješi funkcije ministra pravde.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skuština usvojila predlog predsjednika Vlade i Andreja Milovića razriješila funkcije mijnistra pravde.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se doktor Filip Ivanović razriješi funkcije ministra vanjskih poslova.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 50 poslanika, 47 za, jedan protiv, dva uzdržana, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog odluke predsjednika Vlade i doktora Filipa Ivanovića razriješila funkcije ministra vanjskih poslova.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Naida Nišić raziješi funkcije ministarke rada i socijalnog staranja.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasao je 51 poslanik, 48 za, jedan protiv, dva uzdržana, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog odluke predsjednika Vlade i Naidu Nišić razriješila funkcije ministarke rada i socijalnog staranja.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se profesor doktor Saša Mujović razriješi funkcije ministra energetike i rudarstva.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, nije niko bio protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i profesora doktora Sašu Mujovića razriješila funkcije ministra energetike i rudarstva.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Filip Radulović razriješi funkcije ministra saobraćaja i pomorstva.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 51 za, niko nije protiv, dva uzdržana. Objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Filipa Radulovića razriješila funkcije ministra saobraćaja i pomorstva.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Janko Odović razriješi funkcije ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Janka Odovića razriješila funkcije ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Vladimir Martinović razriješi funkcije minsitra turizma, ekologije održivog razvoja i razvoja sjevera.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 51 za, niko nije bio protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Vladimira Martinovića razriješila funkcije ministra turizma, ekologije održivog razvoja i razvoja sjevera.

Sada prelazimo na izbor članova 44. Vlade Crne Gore, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se magistar Aleksa Bečić izabere za potpredsjednika Vlade za bezbjednost, odbranu, borbu protiv kriminala i unutrašnu politku.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Aleksu Bečića izabrala za potpredsjednika Vlade za bezbjednost, odbranu, borbu protiv kriminala i unutrašnju politku.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se doktor Filip Ivanović izabere za potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, svih 52 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i doktora Filipa Ivanovića izabrala za potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se doktor Budimir Aleksić izabere za poptredsjednika Vlade za obrazovanje, nauku i odnose sa vjerskim zajednicama.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasao je 51 poslanik, 50 za, niko protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i doktora Budimira Aleksića izabrala za poptredsjednika Vlade za obrazovanje, nauku i odnose sa vjerskim zajednicama.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Milun Zogović izabere za potpredsjednika Vlade za infrastrukturu i regionalni razvoj.

Izvolite kolege, glasajte.

Dakle, kolega Zogović, naš poslanik, za potpredsjednika Vlade.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 52 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Miluna Zogovića izabrala za potpredsjednika Vlade za infrastrukturu i regionalni razvoj.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se magistar Ervin Ibrahimović izabere za potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 51 za, jedan protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i magistra Ervina Ibrahimovića izabrala za potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se profesor doktor Saša Mujović izabere za ministra energetike.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, svih 52 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Sašu Mujovića izabrala za ministra energetike.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se magistar Bojan Božović izabere za ministra pravde.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 52 poslanika za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i magistra Bojana Božovića izabrala za ministra pravde.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Slaven Radunović izabere za ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa obajvljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Slavena Radunovića izabrala za ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Stavljam na glasanje predlog predsjednoika Vlade da se magistar Simonida Kordić izabere za ministarku turizma.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i magistar Simonide Kordić izabrala za ministarsku turizma.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Maja Vukićević izabere za ministarku saobraćaja.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, svih 52 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i gospođu Maju Vukićević izabrala za ministarku saobraćaja.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Damjan Ćulafić izabere za minsitra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Damjana Ćulafića izabrala za ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Dragoslav Šćekić izabere za ministra sporta i mladih.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Dragoslava Šćekića izabrala za ministra sporta i mladih.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Naida Nišić izabere za ministarku rada, zapošljavanja i socijalni dijalog.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, nema protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Naidu Nišić izabrala za ministarku rada, zapošljavanja i socijalni dijalog.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Filip Radulović izabere za ministra pomorstva.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, nema protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Filipa Radulovića izabrala za ministra pomorstva.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Mirsad Azemović izabere za ministra dijaspore.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 51 za, jedan protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Mirsada Azemovića izabrala za ministra za dijasporu.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Damir Gutić izabere za ministra socijalnog staranja, brige o porodici i demografiju.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 51 za, jedan protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Darmira Gutića izabrala za ministra socijalnog staranja, brige o porodici i demografiju.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se magistar Admir Šahmanović izabere za minsitra rudarstva, nafte i gasa.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, jedan protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i magistra Admira Šahmanovića izabrala za ministra rudarstva, nafte i gasa.

Stavljam na glasanje predlg predsjednika Vlade da se Ernad Suljević izabere za ministra regionalnoinvesticionalnog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, jedan protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Ernada Suljevića izbarala za ministra regionalnoinvesticionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama.

Stavljam na glasanje predlog predsjednika Vlade da se Milutin Butorović izabere za ministra bez portfelja.

Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, niko nije bio protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog predsjednika Vlade i Milutina Butorovića izabrala za ministra bez portfelja.

U vaše i svoje ime želim da čestitam svih izabranim članovima Vlade i molim da novoizabrani članovi Vlade polože zakletvu.

(Aplauz)

Samo malo strpljenja, jer ulaze nam predstavnici medija koji žele da zabilježe ovo polaganje zakletve.

Gospodo iz medija, da li ste spremni?

Pozivam magistra Aleksu Bečića, potpredsjednika Vlade za bezbjednost, odbranu, borbu protiv kriminala i unutrašnju politiku, da položi zakletvu.

ALEKSA BEČIĆ (23.07.24 16:45:09)

Zaklinjem se da ću ovu dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno, tako mi bog pomogao.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:45:31)

Pozivam dr Filipa Ivanovića, potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove, da položi zakletvu.

FILIP IVANOVIĆ (23.07.24 16:45:42)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:45:59)

Pozivam dr Budimira Aleksića, potpredsjednika Vlade za obrazovanje, nauku i odnose sa vjerskim zajednicama, da položi zakletvu.

BUDIMIR ALEKSIĆ (23.07.24 16:46:08)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:46:29)

Pozivam Miluna Zogovića, potpredsjednika Vlade za infrastrukturu i regionalni razvoj, da položi zakletvu.

MILUN ZOGOVIĆ (23.07.24 16:46:38)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:47:03)

Pozivam mr Ervina Ibrahimovića, potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova, da položi zakletvu.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.07.24 16:47:12)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:47:31)

Pozivam prof. dr Sašu Mujovića, ministra energetike, da položi zakletvu.

SAŠA MUJOVIĆ (23.07.24 16:47:39)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:47:56)

Pozivam mr Bojana Božovića, ministra pravde, da položi zakletvu.

BOJAN BOŽOVIĆ (23.07.24 16:48:07)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:48:28)

Pozivam Slavena Radunovića, ministra prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, da položi zakletvu.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.24 16:48:37)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:48:55)

Pozivam mr Simonidu Kordić, ministarku turizma, da položi zakletvu.

SIMONIDA KORDIĆ (23.07.24 16:49:07)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:49:25)

Pozivam Maju Vukićević, ministarku saobraćaja, da položi zakletvu.

MAJA VUKIĆEVIĆ (23.07.24 16:49:34)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:49:54)

Pozivam Damjana Ćulafića, ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevara, da položi zakletvu.

DAMJAN ĆULAFIĆ (23.07.24 16:50:05)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:50:26)

Pozivam Dragoslava Šćekića, ministra sporta i mladih, da položi zakletvu.

DRAGOSLAV ŠĆEKIĆ (23.07.24 16:50:36)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu čestito, odgovorno i savjesno, tako mi bog pomogao.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:50:54)

Pozivam Niadu Nišić, ministarku rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, da položi zakletvu.

NAIDA NIŠIĆ (23.07.24 16:51:03)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:51:20)

Pozivam Filipa Radulovića, ministra pomorstva, da položi zakletvu.

FILIP RADULOVIĆ (23.07.24 16:51:32)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:51:50)

Pozivam Mirsada Azemovića, ministra dijaspore, da položi zakletvu.

MIRSAD AZEMOVIĆ (23.07.24 16:52:00)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:52:19)

Pozivam Damira Gutića, ministra socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, da položi zakletvu.

DAMIR GUTIĆ (23.07.24 16:52:30)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:52:46)

Pozivam mr Admira Šahmanovića, ministra rudarstva, nafte i gasa, da položi zakletvu.

ADMIR ŠAHMANOVIĆ (23.07.24 16:52:58)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:53:13)

Pozivam Ernada Suljevića, ministra regionalnoinvesticionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama da položi zakletvu.

ERNAD SULJEVIĆ (23.07.24 16:53:24)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:53:42)

Pozivam Milutina Butorovića, ministra bez portfelja, da položi zakletvu.

MILUTIN BUTOROVIĆ (23.07.24 16:53:52)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu, čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (23.07.24 16:54:10)

Dame i gospodo, mi smo iscrpili ovo što smo danas planirali da radimo.

Sjutra u 11.00 h održaćemo kolegijum da se dogovorimo oko nove sjednice Skupštine i da se dogovorimo o daljem radu, a za danas je naš posao u ovoj sali završen.

Hvala. Živjeli čestitam još jednom.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:29:37)

Kolege poslanici nastavljamo **Šestu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini.**

Prije prelaska na pretres, imamo par proceduralnih obaveza. Obavještavam vas da su Ervin Ibrahimović i Damir Gutić podnijeli ostavke na poslaničke funkcije zbog nespojivosti funkcija, pa, saglasno Poslovniku Skupštine, objavljujem da Skupština konstatuje ostavke čime im prestaje mandat poslanika, o čemu ćemo obavijestiti Državnu izbornu komisiju radi sprovođenja postupka dopune upražnjenih poslaničkih mjesta. Obavještavam vas da smo iz poslaničkog Kluba Zajedno za budućnost Crne Gore, Nova Srpska

demokratija dobili obavještenje da će predsjednik kluba poslanika biti poslanik Dejan Đurović. Čestitam gospodinu Đurorviću.

Shodno dogovoru na Kolegijumu predsjednika Skupštine, prelazimo na objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru.** Ovlašćeni predstavnici Vlade su Marash Dukaj, ministar javne uprave i Enesa Hasanagić-Katana, v.d. generalne direktorice Direktorata za državnu upravu. Izvjestioci Zakonodavnog odbora su Vasilije Čarapić i Duško Stjepović, a izvjestioci Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu su Slaven Radunović i Darko Dragović.

Otvaram pretres i želim da vas obavijestim da smo se dogovorili da rasprava objedinjena traje tri sata.

Hvala vam.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Imamo prijavljenog za proceduru šefa poslaničkog Kluba Demokratske partije socijalista gospodina Andriju Nikolića.

Izvolite, gospodine Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 13:31:53)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Pretpostavljam da Vas ne iznenađuje ova moja procedura kao nekoga ko je iskusan poslanik u ovom Parlamentu. Naime, nije za Vas novost niti za građane Crne Gore, imajući u vidu da je ta vijest stara već nekolika sata, da je Republika Hrvatska, članica Evropske unije, naš susjed, proglasila nepoželjnima predsjednika Skupštine Crne Gore Andriju Mandića, potpredsjednika Vlade Crne Gore Aleksu Bečića i poslanika Skupštine Crne Gore Milana Kneževića.

Dakle, imamo predsjednika Skupštine kome je zabranjen ulaz u zemlju članicu Evropske unije, sa velikom vjerovatnoćom da takvu mjeru mogu da prihvate i neke druge članice Evropske unije. Takođe, imamo i potpredsjednika Vlade sa istim statusom. Želim da pošaljem poruku građanima Crne Gore da je ovo, prije svega, opomena za predsjednika Vlade Milojka Spajića da on može biti sljedeći i da sa ovom parlamentarnom većinom Crnoj Gori nema ulaska u Evropsku uniju.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:33:19)

Gospodine Nikoliću,

Dakle, od čitave povike da će Hrvatska da nanese štetu kolektivno Crnoj Gori, na kraju se sve svelo na jednu reakciju vezanu za trojicu političara iz Crne Gore. Mislim da nijedan dobronamjerni čovjek nije mogao očekivati da će se u 2024. godini moderna Republika Hrvatska u određenom kontekstu poistovjećivati sa Nezavisnom državom Hrvatskom, na način što će liderima tri parlamentarne stranke, koje su glasale da Crna Gora napravi civilizacijski iskorak i osudi najstravičniji zločin koji se ikada dogodio na Balkanu, genocid u Jasenovcu, zabraniti ulazak u Hrvatsku.

Ono što je posabno važno, građani Crne Gore, treba istaći da Crna Gora ostaje posvećena izgradnji dobrosusjedskih odnosa i da, iako smo iznenađeni ovakvom reakcijom zvanične Hrvatske, naša zemlja neće preduzimati nikakve recipročne mjere. Ja sam i nakon usvajanja same Rezolucije pozvao da delegacija Hrvatskog sabora posjeti Crnu Goru i taj poziv je i danas otvoren, kako bi sa svojim kolegama iz našeg Parlamenta otvoreno razgovarali i kako bi se otklonile sve moguće nedoumice koje postoje oko ove Rezolucije koja je, slobodno mogu reći, mjera naše pripadnosti narodima koji baštine tekovine slobode, istine, pravde i mira. Taj poziv kažem, ponavljam, i danas.

Smatram da u 21. vijeku ne smije postojati zvanična politika koja na bilo koji način pokušava da revitalizuje mračne i sumanute ideologije nacizma i fašizma. Crna Gora je usvajanjem Rezolucije o Jasenovcu napravila veliki civilizacijski iskorak. Na samom kraju želim da iskažem svoje zadovoljstvo što su svi poslanici u Skupštini Crne Gore, bez obzira na to da li su glasali za rezoluciju ili nisu glasali za rezoluciju, saopštili da ono što se desilo u Jasenovcu jeste genocid.

Dakle, nezavisno od odluke Hrvatske Vlade, želim da iskoristim ovu priliku da u svoje ime i u ime predsjednika DNP-a, mog kolege Milana Kneževića, pozovem ponovo sve poslanike Hrvatskog sabora, sve članove hrvatske Vlade, kao i hrvatske građane da posjete Crnu Goru jer oni u našoj državi imaju prijatelje, kao što i mi njih doživljavamo kao nama veoma blizak narod, sa kojim smo dugi niz godina živjeli u istoj državi. Uvjeren sam da današnja Hrvatska i njeni građani nemaju nikakve veze sa režimom i ideologijom koja je vladala Nezavisnom državom Hrvatskom. To je ono što mogu da poručim našoj javnosti, što želim da poručim našim komšijama u Hrvatskoj. Razumijem da Hrvatska, kao nezavisna država, ima pravo da vodi politiku kakvu ona želi, kao i mi kao nezavisna država možemo da vodimo politiku saglasno interesima naših

građana i ne bih želio da oko ovih stvari gdje su trojica političara od strane Hrvatske prepoznati kao problem u našim komunikacijama... To je ono što je i te kako važno da se čuje danas iz ovog Parlamenta.

Izvolite, gospodine Nikoliću, Vi ste se javili.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 13:37:10)

Kao što sam i kazao, anticipirali ste da ćemo razgovarati o ovome pa ste došli sa napisanom izjavom. Ali, po mom skromnom sudu, nijeste je pripremili u skladu sa onim što treba da bude odgovornost jednog državnog zvaničnika. Vi nijeste političar kojem je zabranjen ulazak u Hrvatsku, vi ste državni zvaničnik Crne Gore, jedan od tri najviša ove zemlje. Kazali ste i napravili mislim materijalnu grešku, potvrđujući zbog čega ste dobili ovu zabranu, da se ovom reakcijom Hrvatska poistovjetila sa Nezavisnom državom Hrvatskom iz Drugog svjetskog rata.

Drugo, kazali ste da recipročnih mjera neće biti. Dakle, Vi kao šef parlamentarne većine već unaprijed znate šta će biti postupanje Vlade Crne Gore u odnosu na ovu akciju Vlade Hrvatske.

Treće, Hrvatska, gospodine Mandiću, obilježava sjećanje na ono što se dogodilo u Jasenovcu. Ne negira, za razliku od Vas koji negirate i relativizujete ono što se dogodilo u Srebrenici. Svakome je jasno da je Republika Hrvatska u ovom trenutku politički zloupotrijebljena za više političke ciljeve saradnika Aleksandra Vučića u Crnoj Gori, tu mislim na Vas, koji ste ovom Rezolucijom pokušali da opravdate vaš ostanak u Vladi i u parlamentarnoj većini nakon što je Vlada Crne Gore podržala Rezoluciju Ujedinjenih nacija o genocidu u Srebrenici. Dakle, ova Rezolucija o Jasenovcu je ideološki odgovor na tu Rezoluciju, zloupotreba Republike Hrvatske i naših dobrosusjedskih odnosa i naravno zbog toga je došla ova ...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:39:26)

Hvala, gospodine Nikoliću. Evo sam čuo u drugom javljanju, hvala Vam.

Želim samo da razjasnim jednu stvar. Naša rezolucija i naš predlog u Skupštini Crne Gore koji je podnijela parlamentarna većina nema nikakve veza sa Aleksandrom Vučićem. Ono što usvoji Parlament Srbije to ima veze sa Aleksandrom Vučićem, tako da Vi predstavljate nekoga naivnim Tošom koji će u nekom parlamentu nešto da realizuje. Ono što usvoji Parlament Srbije čak nema veze ni sa, moram reći i to, predsjednikom Srbije, nego sa parlamentarnom većinom koju predvodi predsjednik Srbije. Nemojte da nam predstavljate to na taj način da je ovdje urađeno nešto što je navodno želio Aleksandar Vučić da se uradi, a on nije dovoljno hrabar da to uradi u svom Parlamentu. Nemojte da potcjenjujete predsjednika Srbije.

Ovo je naše, izvorno smišljeno u Crnoj Gori, realizovano u parlamentarnoj većini Crne Gore i ta Vaša nespremnost da prihvatite da Vaše kolege, koji čine danas parlamentarnu većinu, imaju neke ideje koje nisu uvezene sa strane, nego su izvorno naše u Crnoj Gori. Mislim da pravite veliku grešku. To sam morao da pojasnim.

Dobićete još jednom riječ, ali da čujemo i druge kolege.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 13:41:02)

Gospodine Mandiću, postoji jedna značajna razlika u sagledavanju kriterijuma kojim želite da kvalifikujete državnu politiku Republike Srbije i državnu politiku Crne Gore. Aleksandar Vučić i njegova parlamentarna većina su jednom odbili da usvoje sličnu rezoluciju u Parlamentu Republike Srbije, sa sviješću da bi to moglo da zaustavi evropski put te zemlje. A onda je predsjednik Vlade Milojko Spajić, u izjavi za Politiko, par dana prije nego što će donijeti ova rezolucija, kazao: Tačno, ta rezolucija može da napravi štetu evropskom putu Crne Gore. Ali je, pod Vašim pritiskom da će izgubiti mjesto predsjednika Vlade, pristao da izglasa tu Rezoluciju i da svjesno napravi štetu državi Crnoj Gori. U tome je velika razlika - što Vi pravite štetu svojoj državi, sa sviješću da ćete joj napraviti štetu, zato što ne razmišljate i ne radite u skladu sa odgovornosti koja pripada Vašoj poziciji.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:42:20)

Hvala Vam, gospodine Nikoliću. Hvala Vam na istini da je to usvojeno u Skupštini Crne Gore, da nije usvojeno u Skupštini Srbije. Ne vidim potrebe da predsjednika Srbije, čovjeka koji je prepoznat od strane te

iste zapadne međunarodne zajednice kao jedan od vodećih lidera regiona, trpate sada u naše unutar crnogorske priče.

Gospodine Adžiću, izvolite.

FILIP ADŽIĆ (25.07.24 13:43:01)

Uvažene građanke i građani, poštovani koleginice i kolege,

Nije prošlo puno dana od formiranja nove rekonstruisane Vlade da dobijemo ono što je odgovor naših međunarodnih partnera, nije bilo puno potrebno našim međunarodnim partnerima da shvate pravi karakter ove Vlade i da se prema njemu i odrede. Danas bruka koja je zadesila državnu politiku Crne Gore nije bruka pojedinačna ovih ljudi, mi smo svi znali da oni i zastupaju ovakvu politiku, ali jeste diplomatski šamar Crnoj Gori i jeste najrigoroznija mjera koju ja mislim da je država Hrvatska izrekla bilo kojoj drugoj državi. Zbog toga, ako postoji zaista imalo želje da nastavimo naš evropski put, imalo dobre namjere da ne ugrozimo ono što jeste primarni cilj i pitanje oko kojeg se slaže najveći broj građana u Crnoj Gori, mislim da bi danas neko trebao da podnese ostavke i tu najmanje mislim na Vas, gospodine Mandiću, zato što Vi deklarisano vodite politiku koju vodite. Vi ste i danas izrekli neke stvari za koje mislim da bi trebali u ime Parlamenta, s obzirom da predstavljate Parlament, da se izvinite građanima naše susjedne države poistovjetivši politiku koju su oni danas vodili sa politikom NDH - što svakako ne smije da se čuje iz ovog Parlamenta.

Ono što nijeste razumjeli kada je otkazana posjeta Šarla Mišela vezano za rezoluciju, mislim da ne razumijete ni danas. Ne razumijete koji su naši primarni prioriteti, u kojem pravcu treba da se kreće Crna Gora i žalosno nije što i nakon svega ovoga Vi i dalje pokušavate građanima da zamažete oči i pokušavate da nam objasnite kako je ovo ispravan put. Završavam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:45:00)

Molim Vas, gospodine Adžiću. Gospodine Adžiću, evo ste dobili dušlu proceduru i hvala Vam. Evo završili ste i mislim da imali ste dovoljno vremena minut više nego što Vam pripada. Hvala Vam. Imate diskusiju, pa ćete tada.

Izvolite, gospodine Vuksanoviću.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (25.07.24 13:45:19)

Ironija je, gospodine Mandiću, kad Vi pozivate zastupnike Hrvatskog sabora i pozivate ih na prijateljstvo. Nedavno sam kazao nešto slično premijeru Spajiću, koji je imao izraze zahvalnosti prema Republici Hrvatskoj, pa sam mu kazao da na čudan način izražava zahvalnost. Sad Vama kažem da na čudan način izražavate prijateljstvo.

Ironija je kada Vi današnju suvremenu Republiku Hrvatsku idendificirate sa nekadašnjom NDH. /Upadice/

Na početku ste rekli da je, /upadica/ samo da nastavim. Razumijem da ste nervozni, ali dok ste to čitali, izgovorili ste i tu rečenicu na samom početku, a ironija je u tome jer upravo ste vi oni koji negirate ono što se desilo u Srebrenici, a desio se genocid, vi veličate izvršitelje tog genocida i nekome sad spočitavate da je ima on kontinuitet iz zločinačkih režima NDH.

Ja ću biti zadovoljan kad Vi uradite ono što rade hrvatski zvaničnici, pa kao što oni idu u Jasenovac i izražavaju komemoraciju, tugu i bol zbog toga što se desilo, kad Vi nešto slično uradite i odete u Srebrenicu zajedno sa svojim kolegama. To će biti mjera emancipacije Crne Gore. Nažalost, mi imamo nešto drugo, ali ja Vam mogu čestitati. Razumijem Vaše političke stavove, suprotstavljam Vam se, ali uvažavam Vašu borbu. Moram Vam čestitati, jer ste vi od 13 zastupnika u Parlamentu došli do 54. Vi ste istinski lider parlamentarne većine i Vlade.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:47:19)

A Vi ste sa jednim mandatom već duplo prekoračili vrijeme za proceduru i to mandatom koji je dobijen znate po kojoj kvoti. Bilo bi lijepo da uzmete sve u obzir.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (25.07.24 13:47:41)

Imponira mi što me stalno opominjete na vrijeme, jer to je znak da ono što kažem kažem na adekvatan i efektan način.

Gospodine Mandiću, ovo što se danas desilo nije razlog za opozicioni trijumfalizam, jer ovo je šteta za državu, društvo i za građane Crne Gore.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:48:00)

Hvala Vam, gospodine Vuksanoviću. Da Vam odgovorim. Ja najmanje izražavam bol onoliko koliko izražava i hrvatsko rukovodstvo za svim zločinima koji su počinjeni nad Bošnjacima. Nikada ni jednu majku bošnjačku nijesam ni zaplakao, niti uvrijedio i izražavam najmanje toliko odnosa prema svim žrtvama i bošnjačkog, i srpskog, i hrvatskog naroda. Protivnik sam svih zločina i svaki zločin osuđujem. Možda ne znate, ali u Crnoj Gori postoji još mnogo jama koje su pune kostura, a da niko se na to nije osvrnuo, ili ova država se nije osvrnula unazad u susret suočavanja sa vlastitom prošlošću. Tako da mi imamo puno posla ovdje u Crnoj Gori dok sve dok sve te nesrećne ljude izvadimo koji su tamo bačeni, pa se suočimo sa tim. Imamo mi mnogo posla dok pređemo na ove okolne prostore gdje osuđujem svaki zločin.

A, kažem Vam, što se tiče bola kojeg iskazuju hrvatski političari u Jasenovcu, vjerujte najmanje toliko bola ja iskazujem prema svim žrtvama Srebrenice.

Izvolite, gospodine Mugoša.

BORIS MUGOŠA (25.07.24 13:49:21)

Zahvaljujem. Da budem iskren, nijesam imao namjeru da se javim, međutim držim u ruci Ustav Crne Gore i trudim se da ukazujem i Vama i drugima da ga moramo poštovani bez obzira što vi o tom Ustavu Crne Gore mislite. Rekli ste da Crna Gora neće primijeniti recipročne mjere. Vi nemate nikakvu nadležnost u tome, eventualne recipročne mjere može da preduzme Vlada Crne Gore, odnosno novi vaš koalicioni partner iz Bošnjačke stranke, ministar vanjskih poslova. Prema tome, nemojte, iako mi znamo suštinski da Vi vodite ovu državu, barem retorički da formalno ugrožavate institucije sistema preuzimajući nadležnosti koje Vam ne pripadaju. To je pod jedan.

Pod dva, Vi danas prčate nešto o Rezoluciji o Jasenovcu i spočitavate državi Hrvatskoj kako ona reaguje na to, a likovali ste kad su, zbog glasanja o Rezoluciji o Srebrenici, poslanici ovoga doma maltretirani na granici. Tada ste to pozdravili. Ta vrsta Vaše neprincipijelnosti i političkog licemjerstva je najbolji dokaz toj tezi koju Vi pokušavate da plasirate, a to je teza da Vi tobož samostalno donosite odluke i da Vaše odluke se donose u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (25.07.24 13:51:05)

Prvo, želim da pošaljem poruku Vladi Crne Gore i da korigujem svoju izjavu. Ja predlažem Vladi Crne Gore, čija je to ustavna nadležnost, da ne uvodi recipročne mjere. To je njena nadležnost, nije nadležnost predsjednika Skupštine, tako da, ako Vlada ne uvaži ovaj zahtjev, odnosno preporuku, može ona da postupi i drugačije. Ona vodi unutrašnju i spoljnu politiku i Vi ste tu potpuno u pravu. I evo, gospodine Mugoša, vidite šta je dijalog, dolazi do korekcije na osnovu jasnog citiranja u Ustavu. Izgovorio sam nešto što mi ne pripada i korigujem se i kažem Vladi Crne Gore da ona odluči prema vlastitom nahođenju, a preporučujem, u ime svoje i u ime kolege Kneževića, da ne uvode recipročne mjere. Mislim da za to postoji Parlament, da jedni drugima pomognemo, da se krećemo u okviru Ustava i zakona.

Što se tiče ovog drugog vezano za to da smo mi likovali, meni ne smeta danas neka likuje ko god hoće u ovom Parlamentu, ne sjećam se da sam likovao, da sam izgovorio bilo koju ružnu riječ, kao što ni danas bilo kome od poslanika Skupštine Crne Gore ne zabranjujem da likuju zbog toga što je Hrvatska donijela, odnosno hrvatska Vlada ovakvu odluku. Neka se raduje, neka tuguje, meni je žao jedino što ovog ljeta neću moći da ljetujem na Korčuli, to je dosta nezgodno. Ali, pokušaću da se snađem na našem Primorju i vidjećemo kako će se razvijati stvari (govorim iz ličnog ugla).

Hvala vam. Idemo dalje. Gospodine ministre, izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 13:53:10)

Gospodine predsjedniče Parlamenta, uvažene poslanice i poslanici, građani Crne Gore, predstavnici medija,

Kao što znate, pred vama su danas dva zakona, to jeste Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru. Ja ću kratko u uvodnom dijelu obrazložiti ova dva zakona, jer je predviđeno da budu pod jednom tačkom.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru. Kako bi se povećao stepen kvaliteta i zakonitosti u postupku vršenja inspekcijskog nadzora, neophodno je bilo primijeniti izmjene i dopune Zakona o inspekcijskom nadzoru. Pomenuo bih na početku da je ovaj Predlog zakona već bio u skupštinskoj proceduri, ali je formiranjem nove Vlade povučen zajedno sa svim zakonima u tom periodu koji su bili u proceduri. Donošenjem ovog zakona stvoriće se neophodni mehanizmi, a njihovom primjenom obezbijediti ujednačeno, srazmjerno i efikasno postupanje inspektora. Sveobuhvatno rezultat ovog zakona ogledaće se, sa jedne strane, u većem profesionalizmu kvaliteta rada inspekcijskih organa, a, sa druge strane, u većoj pravnoj sigurnosti subjekata nadzora.

Konkretno, ovim predlogom uvode se i novi instituti u skladu sa dobrim praksama zemalja regiona i evropskih zemalja poput kontrolnih listi, planiranja rada, procjene rizika, dodatak zapisniku o inspekcijskom pregledu. Kroz ovaj Predlog, Zakon o inspekcijskom nadzoru usklađen je i sa drugim sistemskim zakonima u ovim oblastima, to jeste upravnog postupka i uređivanja prava i obaveza državnih službenika i namještenika, kao i drugim materijalnim zakonima u različitim upravnim oblastima.

Takođe, ovim Zakonom inspekcijski organi su definisani kao organi državne uprave, odnosno organi uprave nadležni za određene upravne oblasti, određene propisom kojim se uređuje organizacija i način rada državne uprave, koje vrše inspekcijski nadzor preko nadležnih inspekcija, odnosno inspektora ili ovlašćenih lica, kao i pravna lica propisana ovim zakonom. Na ovaj način je Predlog zakona usklađen sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru, a koji se isto nalazi u skupštinskoj proceduri.

Treba napomenuti i to da je jedna od novina ovih predloga i pravni osnov da Vlada obrazuje koordinaciono tijelo za usklađivanje i praćenje inspekcijskih nadzora kao stalno radno tijelo Vlade.

Što se tiče Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su definisane propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru, treba naglasiti da sistem inspekcijskog nadzora nikad u Crnoj Gori nije bio objedinjen, tako da je od 2011. godine djelovao u sastavu 11 ministarstava, od 2012. godine 26 inspekcija djeluju u Upravi za inspekcijske poslove, ... preko 10 ministarstava kao i više organa u svom sastavu imaju makar po jednu inspekciju, a neki od ovih organa i više inspekcija.

Imajući u vidu ovo, kao i da je u postojećem sistemu teško uspostaviti dosljedno sprovođenje politike djelovanja i izražavanja Zakona, pristupilo se pripremi ovog zakonskog rješenja. Konkretno ovim zakonom se vrše izmjene i dopune Zakona kojima je propisano da poslove inspekcijskog nadzora u oblastima koje se uređuju tim zakonima vrši organ Uprave nadležan za poslove inspekcijskih nadzora na način da se propisuju nadležne inspekcije odnosno inspektori. Ovako propisanim odredbama vrši se, kao što sam rekao, usklađivanje sa predlogom zakona. Jasno i decidno su definisani inspekcijski organi, odnosno organi državne uprave i organi uprave nadležni za određene upravne oblasti. Takođe, određenim propisom odnosno propisima kojima se uređuje organizacija i način rada državne uprave, a koji inspekcijski nadzor vrše preko nadležnih inspekcija, odnosno inspektora ili ovlašćenih lica, kao i pravna lica propisana su ovim zakonom, koji se isto nalazi, kao što sam već rekao, u skupštinskoj proceduri.

Reforma koja se predlaže trebalo bi da ojača povezanost između ministarstava i organa uprave, sa jedne strane, i inspekcije koja vrši nadzor u određenoj oblasti, kao i vezu, odnosno koleraciju između kreiranja politika i zakonodavstva u određenoj oblasti i izvršavanje u potpunosti i primjenu zakona. Inspekcija treba da obezbijedi resornom ministarstvu povratne informacije o implementaciji propisa u praksi i koji su praktični problemi u sprovođenju zakona.

Toliko za početak, vidim da nije ni zainteresovanost na nivou. Stojim na raspolaganju za sva vaša pitanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:00:11)

Zahvaljujem, ministre Dukaj. Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Sada prelazimo na diskusije. Molim poslanika Mihaila Anđušića da uzme riječ, a poslanicu Zoju Bojanić Lalović da se pripremi. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.24 14:00:25)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Vidim da nije neko pretjerano interesovanje za ovu temu, makar kada je u pitanju parlamentarna većina. Pozdravljam uvaženog resornog ministra sa saradnicom. Ja sam prije nekoliko dana, kroz diskusiju vezano za neka druga zakonska rješenja, govorio o značaju teme inspekcijskog nadzora za trenutni momenat u kome se nalazi naša država, naš sistem i fazu demokratije u kojoj se nalazi ova država.

Zaista smatram da inspekcijski nadzor, zajedno sa institucijom kakva je Uprava za inspekcijske poslove, predstavlja možda jedan od najznačajnijih segmenata funkcionisanja našeg sistema. To mislim iz više razloga, najviše u dijelu onoga što je rad institucija u ovom momentu, turistička sezona koja je pred nama i sve one neuralgične tačke našeg sistema koje postoje, jer i tom prilikom sam kazao - sva ona pitanja oko kojih ovdje imamo dileme vezano i za neradnu neđelju i dodatne sate radne, poštovanje Zakona o radu, bismo regulisali ukoliko bi imali na snazi ozbiljan i kvalitetan inspekcijski nadzor, koji bi omogućio, recimo, da se Zakon o radu pravilno sprovodi u praksi. Zakonom o radu, između ostalog, predviđeno je da svaki zaposleni u Crnoj Gori ima zagarantovan broj slobodnih radnih sati u neđelji. Iz tog razloga, mi ne bismo morali da pričamo o neradnoj neđelji ukoliko bismo obezbijedili da se inspekcijski nadzor sprovodi na ispravan način. Toliko o tome. Tu sam povukao paralelu iz razloga što je nekome palo na pamet da pred, ne usred nego nekoliko dana pred turističku sezonu na sjednici Vlade ugasi Upravu za inspekcijske poslove donošenjem ovog Zakona. Ovaj zakon, između ostalog, podrazumijeva gašenje Uprave za inspekcijske poslove i neki novi koncept funkcionisanja. Možemo da pričamo o tome da li je dobar ili nije i ima li manjkavosti. Pozdravljam što je u ovom momentu neko krenuo da razgovara o toj temi. Podsjetiću vas da je ovo započeti proces reformi inspekcijskog nadzora u Crnoj Gori od 2019. godine.

Što se nije našao niko pozvan ovih pet godina da se pozabavi time i zašto smo čekali do današnjeg dana da se ovo desi? Ja za to imam razumijevanja, znam što su bili prioriteti, znam koliko je palo u međuvremenu vlada, što su bili partijski prioriteti i toliko o tome na čemu nam je fokus i šta su bitne stvari, šta su prioriteti Vlade i političkih predstavnika koji sjede u toj Vladi. Koliko je ovo bio loš potez, što ste pred turističku sezonu napravili konfuziju u ovoj instituciji ukinuvši Upravu za inspekcijske poslove, jer se vraćamo na koncept u okviru koga će pojedinačno inspektori biti pripojeni resornim ministarstvima, to je koncept koji je nekada bio na snazi - podijeljena su mišljenja je li to dobro ili ne. Vidjećemo u praksi kako će to funkcionisati, ali nije postojala potreba da pred turističku sezonu to uradite i napravite haos u instituciji đe se ne zna koji inspektor kome pripada, radnici i zapošljeni u Upravi za inspekcijske poslove koji samo brinu o tome trenutno đe će biti šutradan, šta će biti sa ostalom administracijom, ko potpisuje putne naloge inspektorima koji ovih dana trebaju da idu na Primorje i da se bave svim ovim. Potpuni haos. Pri tome, nije se donio nikakav pravilnik, nikakva pripremna dokumenta koja bi omogućila da na valjan način dočekamo turističku sezonu.

Znate li šta je rezultat svega toga? Rezultat vam je poražavajuća naplata PDV-a usred turističke sezone. Za 6% dragi, građani, je manja naplata PDV-a usred turističke sezone od projekcija Ministarstva finansija, a Ministarstvo finansija koje nemoćno izađe i kaže - nemamo objašnjenje zašto je pala naplata doprinosa u Crnoj Gori. To vam je rezultat ovoga što inspekcijski nadzor haotično funkcioniše, odnosno ne funkcioniše. Ostaje da vidimo kako će se ovo sprovoditi u praksi. Ako vam tempo bude ovakav kakav je, pa u Parlamentu čeka usvajanje ovog zakona usljed neaktivnosti Parlamenta, bojim se da ćemo još grđe obršiti, ali optimista sam da možemo da unaprijedimo stanje u ovoj oblasti uz neki novi pristup.

A što se tiče inspekcijskog nadzora, kako god on funkcionisao - biće mu pune ruke posla. Evo samo od danas krenite, već su počeli nakon jučerašnje sjednice Skupštine Glavnog grada, a na najnižem mogućem ljudskom nivou, optužbe dojučerašnjih koalicionih partnera kako je ko radio, kako je kršio zakon, zbog čega nije imenovan na novu funkciju. Ja ne znam trenutno kakvo političko vrijeme živimo da je jedna gradonačelnica Podgorice danas, nakon maltene, figurativno da se izrazim, svoje smjene od juče, odnosno pada vlasti u Podgorici, dan nakon toga organizovala pres konferenciju i na najgori mogući način govorila o prvim dojučerašnjim saradnicima, govorila o tome da je realizacija kapitalnog, sopstvenog budžeta bila 9% - čujte 9% i za to krivi svog saradnika iz Direkcije Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice, jer on to nije radio na dobar način, jer on pripada parlamentarnoj većini koja je glasala za njenu smjenu. To je slika i prilika kako je ta grupacija funkcionisala u prethodnih godinu dana. E kako je funkcionisala, tako je i obršila. Samo hoću da vam ukažem na detalj da kakav god format bio isnepkcijskog nadzora u narednom periodu, samo da se bavi Glavnim gradom iz posljednjih godinu dana imaće posla u naredne četiri godine. To je jedan segment. Vjerujte, ranije sam upozoravo na to koliki je značaj inspekcijskog nadzora u Crnoj Gori. Kakve sve resore imamo u ovoj novoj političkoj, kako sam neđe već rekao, čekerendi od Vlade, mislim da je bilo dovoljno prostora da možda i napravimo resor za inspekcijski nadzor kada smo ga imali i za naftu i za gas, kada smo imali dva ministarstva rada i socijalnog staranja. Podijelili smo rad i socijalno staranje na dva ista ministarstva. Deset puta više ima potrebe za Ministarstvom za inspekcijski nadzor nego što je bilo za pojedina ministarstva koja smo uveli.

Dakle, imate na današnji dan situaciju i ja ne mogu da se ne osvrnem na to, govorim o sistemu, govorim o inspekcijskom nadzoru, govorim o resorima koji su bili potrebni ovoj državi - način na koji je parlamentarna većina i premijer aktuelni ponizio najbliže saradnike, kao što je recimo Saša Mujović, ministar,

kao što je recimo ministar Filip Radulović ili Filip Ivanović, uzevši im 80% njihovih resova, a to su ljudi koji su makar na momente davali znake da mogu da imaju dobru percepciju među građanima. Konkretno, što god neko mislio o njegovom radu, ministar Filip Radulović se trudio u svom resoru. Je li mu realizacija kapitalnog budžeta bila poražavajuća - jeste, ali se korektno trudio da radi svoj posao. Kako ga je nagradio njegov premijer i njegova parlamentarna većina? Tako što su i njemu i ministru Mujoviću i Filipu Ivanoviću uzeli nadležnosti i dali im da se bave trenutno, recimo, bovama na Crnogorskom primorju ili eloksiranom bravarijom i tako dalje. To dovoljno govori o tome.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:08:25)

Kolega Anđušiću, molim Vas da se bavimo ovom temom. Imali smo prethodne nedjelje ovdje, tačka dnevnog reda je bila rekonstrukcija Vlade i mogli ste tada ovo da izlažete. Ovo nema veze sa temom. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.24 14:08:48)

/Prekid/ Imamo ministra javne uprave, uvaženi potpredsjedniče, i govorim o sistemu i o inspekcijskom nadzoru koji je, recimo, bi nužniji u ovom sistemu da se više kroz rekonstruisanu Vladu uvaži i efektuira kroz neko ministarstvo, nego što je to bilo Ministarstvo za naftu i gas ili duplo ministarstvo rada i socijalnog staranja, tako da sam i te kako u temi. Govorim samo o ljudima. Nama su oće puna usta i držale su se predike ovih ljudi i ministara koje sam pomenuo, koji su držali toboš do svog digniteta, a o autoritetu koji je njima narušen i kako su poniženi od strane svojih partijskih kolega najbolje govori njihovo ćutanje. Puna su im usta bila meritokratije oće i danas svjedočimo tome da od jednog ministra ne možemo riječ da čujemo zašto mu je neko uzeo 80% resora. Odgovor na to je sva ta demagogija koja se mjesecima unazad prosipala. Odgovor na to ministru je najbolje što je on kao resorni ministar uspio da nagradi bivšeg direktora Rudnika uglja i bivšeg direktora CEDIS-a umjesto odbora direktora tog preduzeća, pa nakon toga se bavimo nekim drugim političkim izjavama. Ali, mislim da najbolje u svemu ovome uspijevaju građani da percipiraju na ispravan način sve ono što se dešava. Ta politika je ogoljena i trendovi su nezaustavljivi. Krenuli su od Andrijevice, nastavili su se sa Ulcinjem, ovih dana ne može da se formira vlast u Budvi i na kraju su efektuirali kroz ono što se desilo juče u Podgorici. Kad krenu trendovi kod građana i percepcija, ne pomaže vam ništa. Znate li šta su juče u toku dana bili glavni argumenti ljudi kojima su građani dali poslije 30 godina priliku da upravljaju procesima, recimo, u Glavnom gradu, koji su tu priliku prosuli nakon godinu dana? Glavni argumenti su im bili da će neko ići sjutradan da DPS-om.

Draga gospodo, dok god vam to budu argumenti, prošlo je skoro pet godina, ne znate do koje je mjere je ta priča pase u očima građana Crne Gore. Provaljeni ste. Građani Crne Gore su to počeli da percipiraju na ispravan način i trendovi su nezaustavljivi. To vam se desilo u ovim gradovima, desilo vam se i u Podgorici. Ljudi to ne praštaju. Sve ono što su bile neke neuralgične tačke DPS-a, radili ste puta pet u odnosu na to. Vjerujte, mi smo juče počeli da svjedočimo optužbama ko će ići sa DPS-om, ko neće ići sa DPS-om i to do te mjere izgleda poražavajuće u javnosti da nemam riječi. Ja ne znam da li su ljudi svjesni ako argument na gubljenje vlasti u Podgorici nakon godinu dana vam je to što će neko poći sa DPS-om, to je najveći poraz politički koji može da bude. Koristite se takvim argumentima i ne možete ljudski da kažete - nijesmo dobro radili, nijesmo složni, kad je došao momenat podjele funkcija, sve se raspalo. To je suština koju prepoznaju građani, a trendovi su nezaustavljivi. Krenulo je sa Andrijevicom, nastavilo se sa Ulcinjem, Budvom, juče sa Podgoricom. Nije problem u DPS-u, evo i nakon tih izbora neka DPS ne bude u vlasti, biće za godinu, biće za dvije, biće za tri, ali ono što je ukupna percepcija građana, pitajte ovih dana građane Crne Gore za mišljenje oko rekonstrukcije Vlade. Ljudi se sprdaju na svakom ćošku sa onim što imamo. Od sto građana na uzorku, da ih sretnete, sto će vam reći da je to jedna najobičnija sprdnja. To je percepcija građana na sve ono što se dešava u ovom sistemu. Htjeli vi da priznate ili ne, to počinje da se efektuira kroz lokalne izbore, kroz krize vlasti i kroz prilike koje propuštate na svakom nivou.

Što god bila argumentacija, na snazi imamo nešto što je nazaustavljivo i što ćemo gledati u narednom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:13:18)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću. Dozvolite mi, jer ste prozvali moje uvažene kolege iz Pokreta Evropa sad i konstatovali da se osjećaju poniženo. Ja ću Vam reći da se osjećaju veoma ponosno zbog toga što su u Vladi koja je dobila skoro dvotrećinsku većinu, što ste vi mogli da sanjate iako ste 30 godina bili na vlasti.

Kada su u pitanju trendovi, trendovi su takvi, gospodine Anđušiću, da sa vama više niko neće. Vi apsolutno više nemate nikakav koalicioni potencijal. Vama je džabe u Andrijevici 30% i 35% i svi oni flomasteri i tako dalje, kada sa vama niko neće. Mislim da vi treba da se zapitate zašto je to tako. /Upadice/ Ovo je komentar, jer je kolega mimo teme komentarisao. Dobiće priliku.

Vrlo ću kratko. Molim vas. Kad konstatujete da se ljudi sprdaju aktuelnoj Vladi, kad čuju Vaše argumente, vrlo brzo promijene mišljenje. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.24 14:14:40)

Ja sam, uvaženi kolega Pejoviću, juče u lokalnom parlamentu Podgorice tražio od predsjednice Parlamenta da dozvoli duplo vrijeme kolegama iz parlamentarne većine, kao što bih sad dozvolio i Vama da govorite još više. Savjetujem Vam da što više izbacujete argumenata na konto ove priče, jer, vjerujte, to nama i politički i u svakom drugom smislu ide u korist.

Samo mi odgovorite na ovo pitanje. Šta je vaš odgovor građanima Podgorice poslije 30 godina, koji su vas čekali i dali vam priliku da upravljate jednim sistemom kakav je Glavni grad? Koji je vaš odgovor na pitanje da ste prosuli to povjerenje posle nepunih godinu dana? A znate li kako ste ga prosuli? Nijeste bez nekog razloga. Demokratska partija socijalista sa dijelom svojih koalicionih partnera je na dnevnom nivou razobličavala nepočinstvo u Glavnom gradu. Ima li veće bruke nego što, recimo, danas radi, nije mi manir ali ne mogu to da ne pomenem, gradonačelnica Injac - da danas na pres konferenciji svog prvog saradnika na najgori mogući način optužuje.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:15:50)

Kolega, molim Vas. Olivera Injac nije ovdje i nije fer drugi put da je pominjete i ne može da Vam odgovori. Molim Vas nastavite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.24 14:16:05)

Hvala Vam, ali dozvolite. Ona je gradonačelnica Podgorice, par ekselans najozbiljnija politička ličnost. Mnoge druge političke ličnosti oće pominjemo, ali ja sam zgrožen na koji način govorite o sistemu i kažete da direktna odgovornost to što je realizacija kapitalnog budžeta od 9% u Glavnom gradu je isključivo na direktoru koga je, pazite sad, ona sve vrijeme držala na toj funkciji i ograđuje se zbog toga što je taj direktor imenovan od strane političkog subjekta koji je glasao za njenu smjenu. Ovo je samo jedan od primjera koliko to može tužno biti i kako to izglega u očima građana koji su vam dali povjerenje da upravljate ovim procesima. Ne možete odbraniti priču rekonstrukcije Vlade. Da li shvatate da crnogorski građani na današnji dan imaju osam potpredsjednika Vlade?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:16:48)

Molim Vas, kolega. Današnje tačke dnevnog reda su - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru. /Upadice/ Ovo je, gospodine Nikoliću, trebala biti kaznena replika. Ja sam zamolio kolegu Anđušića da u toku diskusije da obrati pažnju i da se drži člana 98. Međutim, nije to uradio. Ne želim da ga sprečavam da iznosi argumente, da ne bi bilo da sprečavam da iznese neku istinu. Imao je juče priliku u lokalnom parlamentu sve da kaže što je imao.

Ja vas molim da se vratimo na ove tačke dnevnog reda. Ako hoćete da nastavimo priču o Podgorici, da promijenimo salu, da ostavimo ovdje ljude koji će da se bave ovim tačkama dnevnog reda. /Upadice/ Ja ne zabranjujem, ja vas molim da se držimo tačaka dnevnog reda.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.24 14:17:53)

Sve je u redu. Mi ćemo nastaviti, uvaženi potpredsjedniče, raspravu na ovu temu i u podgoričkom Parlamentu već u ponedeljak kao odgovorna opozicija. Iako smo vas smijenili, nakon godinu dana ćemo nastaviti i doći na sjednicu u ponedeljak, usvojiti odluke koje se tiču interesa građana Podgorice. Da ne bih dužio, da ne koristim ovu priliku, volio bih da mi ovi ljudi danas oće odgovore kako ste uspjeli da na ovakav način građanima Podgorice vratite povjerenje koje su vam dali na izborima u Podgorici. Je li zabilježeno da je

neko na ovakav način iskoristio svoju priliku, a da sa druge strane kao argumente ne čujemo ništa drugo sem DPS, izdaju od strane sopstvenih kolega i prljavštinu iz sopstvenih redova. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:18:33)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Anđušiću. Vrlo kratko ću Vam odgovoriti, jer insistirate. Mi nijesmo izgubili povjerenje, nego su neke kolege počele da vjeruju vama. Da li smo izgubili povjerenje vidjećemo vrlo brzo na izborima.

Ja sada molim kolegu Dukaja da uzme riječ.

Izvinjavam se. Imamo proceduru. Izvolite.

NERMIN ABDIĆ (25.07.24 14:18:57)

Javljam se proceduralno, uvaženi potpredsjedniče.

Pozdravljam uvažene kolegeginice i kolege poslanike i uvažene građanke i građane Crne Gore.

Potpredsjedniče, ja ne znam, Vama se obraćam jer je procedura, jeste li Vi isti onaj čovjek koji je juče bio u lokalnom parlamentu. Što se desilo sa Vama od juče? Samo dopustite, molim Vas. Ja Vas nikad ni jednog poslanika u ovom parlamentu ne prekidam. Dozvolite da se proceduralno Vama obratim. Znate kad bi cijenio Vašu reakaciju? Cijenio bih je da ste juče bili kooperativni toliko kad se pričalo o ljudima, kad se iznosilo sve iz njihovog privatnog života, kad su se vrijeđali ljudi koji nijesu bili u lokalnom parlamentu. Svašta se iznosilo, bolje je da ne kažem, a rekao sam juče - građani Podgorice su sve viđeli, a što bi rekli moji Starovarošani i Dračani, mnogo jada, katres je bio juče.

Ja Vas razumijem da ste nervozni, ali tu nervozu nemojte prenositi na okolinu. Shvatam Vas, razumijem Vas u potpunosti i zato Vam mnogo puta kažem - Umijte se ladnom vodom prije nego što dođete ovđe. Pogledajte se malo, porazgovarajte o nekim stvarima. Mi ovđe ne vrijeđamo nikoga, mi smo branili vašeg dojučerašnjeg lidera, ne dozvoljavamo, a isto bi se tako ponio da pominjete ovđe bilo koga iz vašeg političkog saveza iz pozicije, iz opozicije kad pominjete ljude koji nijesu ovđe.

Molim Vas da princip koji sprovodite sprovodite adekvatno - i ovđe, i u lokalnom parlamentu, i na ulici, i na svakom drugom mjestu. To bi bio pravi korektan politički princip. E, da ste juče tako nastupali, a ne da smo imali priču o pravljenju torti, o rekonstrukciji stanova, o ovome, o onome - o svemu smo pričali, gospodine Pejoviću, osim o skraćenju mandata Skupštini Glavnog grada. I desilo se to, što bi rekli, takođe Podgoričani, bambara. Doviđenja, nema više.

E malo da se uozbiljimo, dovedemo tok rasprave kako treba. Kolege, predstavnici naroda, žele da kažu nešto što ih zaduže građani da kažu ovđe. Vi očito hoćete da mi govorimo ovđe ono što ste se vama sviđa. Ne može. Mi hoćemo da kažemo ono što smatramo da je potrebno, a Vas molim kao predsjedavajućeg trenutno da imate isti aršin prema svim poslanicima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:21:39)

Zahvaljujem. Kolega Abdiću, ja uopšte nijesam nervozan, ima priliku javnost u to da se uvjeri. Ko je nervozan ovdje i kakve imate reakcije Vi i lično ja ostavimo da to građani sude, jel' tako? Molim Vas, samo da dovršim. Kada već konstatujete da branite našeg bivšeg lidera, apsolutno shvatam zašto ga branite. Imate razloga da ga branite. Kada me već pitate i konstatujete da nisam onaj isti, ne znam na osnovu čega to tvrdite. Iza svake izjave koju sam juče rekao i pustio u etar, stojim i dan danas. Nisam odstupio, nisam bio nervozan juče, nisam ni danas. Mislim da će građani imati priliku da kažu to što misle veoma brzo i o vama i o nama. Mislim da nema mjesta nervozi u ovom domu.

Zato vas molim da se vratimo na tačke dnevnog reda. Pozivam vas da se, bez nervoze, vratimo na ove tačke dnevnog reda. Ovo je bio odgovor Vama, ovo nije bila procedura. Molim Vas da se vratimo na tačke dnevnog reda. Izvolite.

NERMIN ABDIĆ (25.07.24 14:22:58)

Uvaženi potpredsjedniče, ne možete Vašu nervozu prenijeti na mene. Svako i u ovoj sali i mimo sale poznaje moj temperament, a poznaje Vaš, razumijete? Ne možete se poput lisice prikrivati jedan dan ispod glasa, drugi dan malo jače. E, ne možete. Nermin Abdić je ovakav, đe god bio i što god radio.

Nemojte me prekidati.

Što se tiče branjenja lidera, braniću i vašeg i mog lidera na isti način, jer smo oće stava i bilo će drugo da nije lijepo i pristojno govoriti o ljudima koji nisu u sali. O tome pričam. Imam svoj princip - i životni, i politički. Ja Vas nisam prekidao.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:23:47)

Kolega Abdiću, molim Vas. Vi otvarate polemiku koju smo juče imali u gradskom parlamentu. Meni je žao što se juče niste javljali, imali ste priliku sve da kažete. Vi ste juče ćutali na sve ove stvari. Imali ste priliku tamo sve da kažete. Molim Vas, ovo nije lokalni parlament, ovo je državni parlament. /Upadica/ Ovdje nisu tačke dnevnog reda ni skraćenje mandata, niti Olivera Injac. Ovdje su tačke dnevnog reda potpuno neke druge. Nema nikakve nervoze. Poštovao bih Vas da ste se juče javili i imali ovakve reakcije tamo će je trebalo.

NERMIN ABDIĆ (25.07.24 14:24:29)

Javio sam se. Očito ste bili ne sinoć, nego juče tokom cijelog dana košmarni. Košmarni ste bili, gospodine Pejoviću.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:24:43)

Kolega Abdiću, Vi imate pravo da dajete kvalifikacije da sam nesiguran i da sam nervozan, ali molim Vas da se držimo Poslovnika i tačka dnevnog reda.

NERMIN ABDIĆ (25.07.24 14:24:45)

Napravite pauzu i umijte se malo hladnom vodom. Nesigurni ste, nervozni ste, sada Vam to kažem. Sačuvajte političko dostojanstvo.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:24:57)

Ako treba da dam pauzu, daću je samo da biste se Vi umili, gospodine Abdiću.
Prvo se javio poslanik Ivan Vuković. Izvolite.
Izvinjavam se. Ministre, imate pravo na komentar, nemate pravo na proceduru.
Na komentar imate pravo. Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 14:25:52)

Znaju svi da sam, otkako sam na čelu Ministarstva javne uprave, uvijek došao na svaki odbor i na svaki poziv ovog Parlamenta. Molim vas da se dogovorite kada će ova tema doći na dnevni red. Inače, nemamo vremena, jer imamo bitnijih stvari da ne slušamo ovu debatu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:26:12)

Zahvaljujem, ministre Dukaj.
Veoma konstruktivna primjedba.
Izvinjavam se, kolega Nikoliću, Vi ili poslanik Vuković? Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 14:26:23)

Javiće se kolega Vuković za ono što je on planirao da kaže u svojoj proceduri. Moja procedura je upućena Vama.

Dakle, ministri su ljudi koji dolaze ođe da odgovaraju pred Parlamentom i ne bi bilo pametno da daju sebi za pravo da podučavaju Parlament kako Parlament treba da se ponaša. To ste Vi imali dužnost da upozorite ministra. Možda sam Vas preduhitrio, imaćete priliku da to uradite i Vi svakako, ali dobro bi bilo da se pridržavamo ove prakse ubuduće.

Drugo, postoje u političkom životu, gospodine Pejoviću, u Crnoj Gori teme koje su od centralnog značaja, nezavisno od toga koje su teme na dnevnom redu skupštinskog zasijedanja. Uvijek je praksa bila, pošto ste poslanik s manje staža u odnosu na mene, da i kada se govori o dnevnom redu, političkom vještinom uvijek dođemo i do drugih tema koje su od kapitalnog značaja za politički život. Ne možete poslanicima ograničiti da, u sklopu svojih diskusija, otvaraju i druge teme koje se dodiruju sa tačkom koja je na dnevnom redu. To ne možete zabraniti. Dakle, ovo je politički život, ođe se odvija politički dijalog, ovo je politička pozornica. Građani očekuju od svojih predstavnika da saopšte političke stavove koje dijele građani koji podržavaju te političke subjekte. Jednako tako, jasno Vam je kao i meni da je pitanje predstojećih izbora u Glavnom gradu i stanja u Glavnom gradu povezano maltene sa svim temama dnevnog reda koje mi otvaramo u ovom Parlamentu.

Tako da sugerišem najdobronamjernije, bez obzira što je možda u nekim Vašim intervencijama i bilo mjesta reakciji, nemojte da dajete za pravo ministrima, pa čak ni sebi da organizujete kako treba da izgleda diskusija poslanika.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:28:37)

Zahvaljujem, poslaniče Nikoliću. Pročitaću član 98 Poslovnika, koji kaže sledeće: Poslanik ili drugi učesnik u pretresu može govoriti samo o predlogu koji je na dnevnom redu i u vremenu propisanom za izlaganje. Ako se govornik udalji od dnevnog reda i ne pridržava se vremena propisanog za izlaganje, predsjednik će ga na to upozoriti. Ako se govornik ni posle upozorenja ne drži dnevnog reda ili vremena za izlaganje, predsjednik Skupštine će mu isključiti mikrofon, odnosno oduzeti riječ i pozvati sljedećeg prijavljenog za pretres da uzme riječ. Ovo kaže Poslovnik - član 98.

Takođe, smatram da su sugestije i primjedbe ministra Dukaja potpuno na mjestu, iz razloga što mi ovdje imamo na dnevnom redu dvije tačke - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru. Sve ono što je veoma značajno za politički život - postoje druge medijske platforme i niko neće pobjeći od toga.

Molim vas sada da se vratimo na dnevni red. Jer, ako ćemo da pričamo o Podgorici, onda bi bilo prilagodnije da promijenimo salu i da se vratimo đe smo juče imali priliku da pričamo u vezi svega onoga što se tiče i skraćenja mandata, i povjerenja, i nepovjerenja itd.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 14:30:27)

Nijesam se nijednog trenutka javio da osporim Poslovnik Skupštine Crne Gore zato što znam, gospodine Pejoviću, šta tamo piše i bez da pogledam na te stranice jer sam Poslovnik Skupštine Crne Gore učio onda kada sam postao poslanik.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:30:46)

Molim Vas da ga primjenjujemo, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.24 14:30:50)

U redu. Prihvatam Vašu potrebu da insistirate na poštovanju Poslovnika, samo bih mnogo više cijenio taj pristup kada biste ga se pridržavali na svim mjestima. Nekim slučajem sam gledao jučerašnju sjednicu podgoričke skupštine. Vidio sam kako ste se tamo držali Poslovnika i Vi i drugi odbornici koji su pritom i poslanici Skupštine Crne Gore.

Dakle, ođe nema nikakve potrebe sa naše strane da osporavamo ono što piše u Poslovniku. Tačno je da se govori u sklopu teme dnevnog reda, ali Vas upozoravam na ono što je dobra praksa u političkom životu Crne Gore i u Parlamentu - da se u sklopu teme dnevnog reda uvijek otvore i neke dodatne teme kojima poslanici imaju pravo da artikulišu određene političke stavove i političke poruke sve dok to pravi izvjesnu kopču sa onim što je osnovna tema dnevnog reda.

Vi ste u pravu kada to kažete, to Vam niko ne osporava, ali znamo šta je politička praksa koja se praktikuje od uvođenja višestranačja u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:32:04)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.

Vrlo ću kratko. Mislim da nisam uopšte restriktivan kada je to u pitanju, da sam veoma tolerantan, ali Vas molim da imamo mjeru u svemu tome. Apsolutno razumijem i Vaš pristup, jasno je da postoji ta praksa, ali Vas molim da imamo mjeru.

Da li ministar Dukaj želi riječ?

Procedura, Oskar Huter. Izvolite.

OSKAR HUTER (25.07.24 14:32:31)

Uvaženi predsjedavajući, gospodine Pejoviću,

Shodno Poslovniku, odjeljku mjesto za govor, pročitaću vam stav 3 - Predšednik i potpredšednik Skupštine kada učestvuju u pretresu to čine sa svog poslaničkog mjesta (između ostalog se navodi u tom dijelu). Ono što želim da Vam prigovorim zbog ukupne javnosti je da ne možete sa tog mjesta da budete selektivni i da navodite da ne može da se pominje gospođa Olivera Injac zato što žena nije tu. To kada budete uradili, kada se pominju istorijske ličnosti sa strane DPS-a i opomenete Vaše kolege, onda ću shvatiti da ste principijelni. To važi i za druge koji šede na toj istoj stolici kada Vi nijeste tu.

Imali smo primjer da se oduzela riječ gospodinu Vukoviću, a sada shvatam i zašto. Upravo zato što je Glavni grad vodio onako kako treba da se vodi glavni grad evropske države. Tada ste ga spriječili da pominje gospodina Krvavca, gospodina kojeg je gospodin Spajić pomenuo, zapravo čitala se njegova biografija koja je javno dostupna. Znači, Vi biste oće da DPS pomene Nikolu Teslu, rekli - nije čovjek tu pa nemojte ga pominjati. S te strane morate biti i Vi i svi koji šede na toj poziciji principijelni i onda ćete moći da opomenete bilo koga. Znači, direktno sam se bavio Vama i procedurom i nijesam izašao iz okvira teme.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:34:08)

Zahvaljujem, kolega Huter.

Poslanik Ivan Vuković. Izvolite.

IVAN VUKOVIĆ (25.07.24 14:34:14)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kratko ću samo vezano za ovo što je već pomenuto u toku današnje sjednice.

Imam potrebu da se obratim i Vama i samo kratko da napravim osvrt na ono što se desilo juče u Parlamentu Glavnog grada. Sada ću da Vam kažem zbog čega.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:34:33)

Molim Vas, kolega. Ovo već nije procedura. Nije procedura ako ćete da pravite osvrt na ono što se dešavalo juče.

IVAN VUKOVIĆ (25.07.24 14:34:49)

Hoću da Vam kažem jednu stvar. /Upadica/ Mislim da je korisno, kolega Lakoviću, da crnogorska javnost ovo čuje. Jer, mi na svakom mjestu kao poslanici i odbornici postavljamo neke političke i demokratske standarde u ovoj zemlji.

Što se tiče Vas, ne govorim formalno, ne govorim koliko ste se držali procedure, gospodine Pejoviću, ja sam Vam zahvalan. Kao neko ko Vas dugo poznaje, nisam bio iznenađen time kako ste Vi juče diskutovali. Bili ste oštri, govorili ste u političkim kategorijama, ali niste prešli granicu - za razliku od jednog Vašeg kolege, kojeg neću pomenuti danas, koji treba da se stidi onoga što je govorio juče i jedne koleginice, moram to da

kažem, s kojom mi ođe šedimo u istoj sali koja na jednu diskusiju koja je bila ispod svakog nivoa tom kolegi dobacila - bravo. A ticala se mene, ticala se mog privatnog života. Osjetio sam potrebu da ovo kažem. Uvijek ću praviti razliku bez obzira na to ko pripada kojoj političkoj opciji u odnosu na ove stvari. Jer, kako sam znao često da kažem - i van politike i posle politike ima života, potpredsjedniče Pejoviću. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:36:09)

Zahvaljujem, kolega Vukoviću.
Sada molim koleginicu Zoju Bojanić Lalović da uzme riječ.
Imamo u međuvremenu prijavljen komentar ministra Dukaja. Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 14:36:25)

Hvala, potpredsjedniče.
Nemam komentar, nego samo da pojasnim jednu činjenicu. Meni je veoma drago što uvaženi gospodin Anđušić razmišlja skoro isto o onome što mi razmišljamo o inspekciji. To sam rekao više puta javno. Cjelokupna javnost zna da se o reformi inspekcijskog nadzora razmišljalo i u prethodnim vladama. Ovo je korak za koji će vrijeme pokazati kakav jeste. Još jednu veoma bitnu činjenicu da pojasnim za crnogorsku javnost. Ovaj zakon je Vlada utvrdila 25. aprila. Uz dogovor na Odboru, primjena ovog Zakona će biti od 1. oktobra upravo zbog ovih predloga koje ste i Vi, gospodine Anđušiću, rekli. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:37:30)

Zahvaljujem, ministre Dukaj.
Sada molim poslanicu Zoju Bojanić Lalović da uzme riječ. Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (25.07.24 14:37:38)

Zahvaljujem, predsjedavajući.
Da ne biste protumačili pogrešno moj kratak komentar, prije nego što ću i prokomentarisati ovaj zakon, mislim da sve ovo o čemu se danas ovdje govori i te kako ima veze sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru ako uzmemo u obzir da će konačno i rad inspekcijskog nadzora biti regulisan Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, s jedne strane. A s druge strane, podsjetiću i Vas, a i pozivam svoje kolege da se, takođe, podsjete na zanimljiv komentar juče jednog mladog čovjeka koji je dolazio iz redova vlasti, koji je iz jednog mog ugla, zaista, politička budućnost Crne Gore kojoj god on partiji pripadao, jer je pokazao i hrabrost i odvažnost da prokomentariše način zapošljavanja u Glavnom gradu. Zato se i komentariše u okviru ove tačke dnevnog reda. I sam je razočarano o tome govorio, ukazujući na činjenicu da njemu kao mladom čovjeku koji podržava vlast nije bilo mjesta ni na jednom radnom mjestu baš zato što je sve bilo organizovano u skladu sa dogovorom među partijskim partnerima i zato što, kako je on to naglasio, nije bilo mjesta pored rođaka, prijatelja i kumova. Zato mislim da se nije previše od teme udaljilo. Za mene bi ovi komentari danas, da sam kao profesorica književnosti ocjenjivala, dobili i najbolju ocjenu jer ne odstupaju od teme.
S druge strane, kada govorimo o Zakonu o inspekcijskom nadzoru, prosto i zbog dugogodišnjeg staža pamtim i ono vrijeme kada je inspekcija bila u okviru ministarstava i period kada se promišljalo o tome na koji način da se ove inspekcije podvedu pod Upravu za inspekcijske poslove, odnosno da se centralizuju. Bila je to dobra ideja, dobra zamisao, s jedne strane, da se formalno usaglasi i rad inspekcije, a, s druge strane, da se i postigne jedan kvalitet ali i da se stane na put korupciji. Sve su to bile dobre ideje. Naravno, na putu ka realizaciji tih ideja bilo je i određenih manjkavosti, i to treba reći, ali ono što je veoma važno jeste da se o tome promišljalo i da se sistematično pristupalo ovim pitanjima.
Podsjetiću Vas, ministre, na činjenicu da inspekcija, čiji sam rad najbolje i poznavala i s kojom sam najviše sarađivala, Prosvjetna inspekcija je tek 2015. godine ušla u sastav Uprave za inspekcijske poslove zato što je Vlada tumačila da neke inspekcije treba postupno da ulaze u sastav Uprave za inspekcijske poslove. Dakle, radilo se temeljito, jer nije mogla svaka inspekcija da se nađe pod Upravom za inspekcijske poslove.
U ovom trenutku, kada imamo najglomazniju Vladu u istoriji države, kada imamo toliko ministarstava koliko imamo, kada treba oformiti direktorate, kada treba uraditi nove pravilnike o sistematizaciji, kada treba sistematizovati nova radna mjesta, ono što mene zanima i što bih voljela da čujem od Vas danas, a sigurna

sam da ste zabrinuti i Vi kada je ovo pitanje na dnevnom redu, jeste - na koji način će se sve ovo realizovati i kako će to izgledati u praksi. Znam da uredba treba da reguliše sve ovo. Znam da ste planirali formiranje koordinacionog tijela, ali šta će biti nadležnosti tog koordinacionog tijela i ko će biti članovi tog koordinacionog tijela? Da li će to biti opet ljudi koji su birani samo po principu zadovoljenja određenih partijskih zahtjeva, ili će to biti ljudi od iskustva koji će znati na koji način treba sva ova pitanja regulisati? Sa druge strane, pretpostavljam da će za inspektore biti mjesta. Samo, kako ćete rasporediti inspekciju ako ste odvojili Ministarstvo turizma i ekologije, ako imamo Ministarstvo rudarstva, pa Ministarstvo za naftu i gas? Ko će kontrolisati taj rad, gdje će oni biti smješteni prosto mi objasnite kako to fizički je zamišljeno u ovako glomaznom državnom aparatu. Šta će se desiti u tom slučaju sa administracijom? Da li ste napravili analizu koliko će ljudi ostati bez posla i da li će, jer mislim da nema mjesta za sve? Vidjeli smo da neće biti dovoljno mjesta ni za one koje ste planirali, a ne tek za ove za koje još uvijek ne postoji valjan plan rada niti organizacije.

Dakle, mnogo je pitanja. Dobro je zamišljeno, ali ne mislim da će donijeti dobra građanima. Mislim da će donijeti dobro političkim dogovorima, kao uostalom i ova rekonstrukcija, ali ono što je cilj i trebalo bi da bude cilj jeste da od toga benefit imaju građani. Ovako zamišljena inspekcija i ovako zamišljena organizacija mislim da u ovakvim okolnostima ne može donijeti nikome dobro. Nadam se da ćete mi odgovoriti na ova pitanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:43:49)

Zahvaljujem.
Komentar ima ministar Dukaj.
Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 14:43:55)

Hvala, potpredsjedniče.
Zahvaljujem se uvaženoj koleginici Bojanić.

Što se detalja tiče u ovom trenutku, znate i Vi sami, siguran sam da ste Vi pročitali zakon u detalje, odnosno nacrt ovog zakona gdje smo pokušali maksimalno da definišemo sve što ste Vi rekli, najbitnije, koordinaciono tijelo, stalno koordinaciono tijelo Vlade. Preporuka Ministarstva javne uprave će biti u onom proceduralnom smislu kao što je bila do sada. Mi ćemo predložiti da će u tom stalnom radnom tijelu biti iskusni, stručni profesionalci koji su već dokazani, a logika je i praksa, ne samo u okruženju nego i šire, da to budu upravni inspektori iz nadležnih ministarstava. Nismo mi nešto potpuno novo što nije nigdje primijenjeno ne samo u regionu nego i šire, tako da siguran sam da će na ovaj način ministri nadležni preuzeti veće ingerencije ne samo ingerencije, nego i odgovornost u tim oblastima. Takođe, želim da naglasim ono što sam više puta rekao, ne samo ja nego i predsjednik Vlade, da niko od zaposlenih u Upravi za inspekcijske poslove neće ostati bez posla. Znači, mi smo već uradili analizu, zna Uprava za inspekcijske poslove, mi smo već i tražili imenom i prezimenom ljude koji rade sa ugovorima na određeno vrijeme, odnosno sa ugovorima o djelu. To imamo u Ministarstvu javne uprave.

Bitna stvar koja se ne spominje, Ministarstvo javne uprave stvari radi sistematično, planski ne samo za ovaj dio, nego za inspektore. Po meni, Vi imate iskustvo u ovoj oblasti, ali niko do sada nije izašao, a ništa uradio za inspektore. Mi smo kroz Nacrt Zakona o državnim službenicima i namještenicima jasno i decidno predložili da se reguliše status inspektora, jer sad imaju neuređen status inspektora. Tako da, po meni, ovo je još značajan korak, jer gdje god bio jedan profesionalac, u prosvjeti ili negdje drugo, ako bude profesionalac i radi svoj posao, ta institucija će imati rezultate. Nadam se da sam odgovorio. Ako ne, tu sam za sve. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:47:00)

Zahvaljujem, ministre Dukaj.
Pravo na komentar ima poslanica Zoja Bojanić Lalević.
Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (25.07.24 14:47:08)

Zahvaljujem na odgovoru.

Iz ugla nekoga ko je sarađivao sa Prosvetnom inspekcijom, reći ću da je dobro da Prosvjetna inspekcija bude u okviru Ministarstva prosvjete, nauka i inovacija, ali reći ću Vam i da je ovo Ministarstvo sada dobilo novi naziv, što podrazumijeva i da treba povećati broj inspektora. Rekli ste da je urađena analiza i da niko neće ostati bez posla. Ne znam da li ste uradili analizu u skladu sa novim okolnostima, jer niko nije mogao ni da pretpostavi, uoči rekonstrukcije Vlade, koliko će ministarstava biti. To znate i Vi i ja, i pitanje je da li će se to uskladiti u tom slučaju. Tako da, poznajući Vas i Vaš rad iz prethodnog perioda, ne bih ta obećanja ovdje davala građankama i građanima s obzirom na novonastale okolnosti.

Sa druge strane, isto tako dobro znate da inspekcija je moćno oružje u rukama onih koji žele da je zloupotrebe. Ne kažem da će se to dešavati u svim ministarstvima, ali Vi dobro znate da sve to zavisi i od onih koji rukovode ministarstvima i od njihovih apetita i ciljeva. Ideja jeste dobra, uporedne prakse postoje. Vidjeli smo Crna Gora je u toku svog trajanja imala i jedan i drugi model. Pokazale su se manjkavosti i jednog i drugog modela i saglasna sa tim, ali način na koji se ulazi u ovo ne mislim da je dobar, već da je ishitren. Malo je vremena do oktobra, koliko imamo do primjene ovog zakona, a kazali ste tek će krenuti analize na koji način će funkcionisati inspekcije.

Moram Vam reći da ovo nije zabrinutost samo nas poslanica i poslanika. Mi naravno prenosimo glas naroda, ovu zabrinutost izražavaju i inspektori i svi zaposleni u Upravi za inspekcijske poslove. Iako znate da odnosi koji su postojali u ovoj instituciji ne funkcionišu baš najbolje, svjedoci smo tih nekih javnih istupa i sindikata i menadžmenta, ne bih o tome jer to je na nivou jedne potpuno druge priče, ali mislim da ovaj trenutak nije dobro isplaniran. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:50:14)

Zahvaljujem.
Sada molim poslanika Borisa Mugošu da uzme riječ, a poslanika Duška Stjepovića da se pripremi.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (25.07.24 14:50:24)

Zahvaljujem, opušteni potpredsjedniče Skupštine.
Poštovani ministre, uvažene...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:50:34)

Kolega, to mi se već sviđa.

BORIS MUGOŠA (25.07.24 14:50:36)

... građanke i građani,

Na početku, kolega Dukaj nije bio prije par dana kad smo razgovarali o rekonstrukciji da mu čestitam nove koalicione partnere u Vladi. Znam da je on u Vladi i njegova partija iz principa, a ne zbog fotelja, tako da zaista koristim priliku da Vam čestitam.

Što se tiče samog Predloga zakona o inspekcijskom nadzoru, ovo je vrlo kompleksna materija. Mislim da se u neke reforme ulazi prebrzo. Sjećam se kad je bio ovakav model u Crnoj Gori, kad je bila priča zbog čega iz toga modela prelazimo u model jedne institucije centralizovane na nivou države. Sad odjednom se vraćamo ponovo na stari model. Podsjetiću vas da je javna rasprava o ovom Zakonu bila krajem 2017. godine. Znači, sad je kraj jula 2024. godine, a javna rasprava je bila prije šest godina. Onda posljednje je bitnije, konsultacije su bile krajem 2021. godine sa Privrednom komorom, Udruženjem poslodavaca i Upravom za inspekcijske poslove.

Zbog toga kažem da se u ove stvari ne može ulaziti na ovaj način. Čak Uprava za inspekcijske poslove nije konsultovana u ovom procesu, a vrlo negativno gleda na ovo. Neću da ulazim u razloge zašto negativno gleda, ali pokušaću da sam dam par opservacija. Prvo, ovo su obimne izmjene zakona. Ako pogledamo tih 32 člana sa onima koji se dopunjuju i onima koji se brišu, bilo je prostora da se predloži novi zakon. Druga stvar, kaže se da nema nekih osnova u pravu o Evropskoj uniji, a onda u petoj rečenici se pominju direktive kod Zakona o ljekovima. Onda se postavlja pitanje što dobijaju građani sa svim ovim. Mislim da dobijaju ministri da vrše politički uticaj na inspektore, jer su oni njima direktno odgovorni. Mislim da to nije dobro. U ovoj

rašomonijadi političkoj, gdje smo dobili mastodontsku vladu sa preko 30 članova, najveću suštinski u regionu i Evropi, vi pričate da trebaju ministri, koji su se onako pohlepno borili za izmišljene resore, sad da kontrolišu inspektore, kao i da je to bolje rješenje nego da imamo instituciju koja ne zavisi niti od jednog ministra (i da imamo inspektore koji ne zavise od ministara). U ovoj situaciji, u ovako oprljanom političkom ambijentu nepovjerenja, neprincipijelnosti, pijačne demokratije - ovo rješenje ne može da bude dobro. Mislim da smo ovdje najmanje vodili računa o ljudima koji se bave ovim poslom i građanima. Zamislite građane koji su sad imali jedan organ, jednu Upravu za inspekcijske poslove i obraćali se njoj, nisu morali da znaju ko je zadužen za šta, koji resor, znali su što im je problem. E sad oni sami moraju da razmišljaju gdje se inspekcija nalazi. U ovom sastavu Vlade mislim da ni premijer ne zna koji ministar se čime bavi. Zamislite kako je građanima.

Jesu li zaposleni zaštićeniji na ovaj način nego što su bili do sada? Hoćemo li da kažemo koliko će njih potencijalno da ostane bez posla? Hoće li neko ostati bez posla zbog ovoga? Neće? Rekao je ministar da neće. Dobro. Ako neko ostane bez posla zbog ovakve reorganizacije, očekujem ostavku ministra. Rješenje gdje starješina organa, ministar kad nekome prođe pet godina mandata, bez oglašavanja može da popunjava to mjesto - je li to korak naprijed? Što ćemo sa jedinstvenim informacionim sistemom koji se gradio? Što ćemo sa tim što su sad mogle nekoliko inspekcija da pođu na jedno mjesto? Bile su koordinirane iz jednog centra, pa pođu tri, četiri inspekcije. Kako će to sad da se koordinira? Jedna, druga, peta, ministar zove drugog ministra, ide inspekcija itd. Je li to unapređenje efikasnosti sistema? Gradite deset godina jedan sistem, naviknete građane na jedan "šalter", zaposlene da zajedno idu u inspekcije, sudsku granu vlasti, koja je uspostavila određenu praksu, da reaguje promptno na neke zahtjeve i vi sad pravite potpuno drugačiji sistem.

Nisam ja apriori protiv toga sistema, da budem potpuno jasan, samo mislim da neke stvari nisu posljedica stručne analize, nego posljedica pritisaka ministara jer je ministrima glavno da imaju inspekciju u svom resoru. Zašto? Što on to želi da kontroliše? Ti isti ljudi koji su radili u Upravi će sada da rade i tu, pa? Pa su oni do sada bili u jedinstenom organu diskutabilni, a sad će biti super kad imaju ministra. Što ćemo sa prvostepenim i drugostepenim sad? Kadija ti sudi, kadija te tuži. Jesmo li vodili računa o tome? Idemo ka političkoj kontroli. Volio bih da mi imamo drugačiji ambijent, živim za drugačiji ambijent. Kažem vam, vrlo vodim računa i onome prije i onome sad, ne glorifikujem ništa jer ne možete glorifikovati, jer je to ponižavanje građana. Ali, mi moramo da pravimo rješenja realna ambijetu u kojem živimo, a ne prilagođeno ovome ludilu od strukture Vlade. Gdje je slika Vlade? Imate li vi sliku kako su se ljudi zajedno slikali da predstavljaju Vladu? Ne mogu stat. Nema. Ovo je prva vlada gdje nema slike gdje svi članovi vlade i premijer stoje i slikaju se, jer one stepenice što su tamo pravljene morao bi jedan dio da bude onaj drugi dio stepenica da se ne vidi.

Vi pričate o efikasnosti sistema. Puna su nam usta efikasnosti. Ljudi, građani ovo gledaju. Juče se desilo ono što vam govorim - ne mogu više da žmure. U decembru 2020. godine građani su na izborima tražili napredniju i drugačiju Crnu Goru. Dobili su drugu i nazadniju i pucaju više, prevarili ste ih, ljudi. Obećavali ste im nešto, radite potpuno drugačije. Onda vam je neko kriv. Završiću sa tim i to sugerišem svima - ne tražite u drugima krivce za svoju krivicu. Nemojte nepristojno da etiketirate ljude, pogledajte svoje redove, pogledajte koliko funkcionera koji ne znaju obavljaju funkcije, koliko funkcionera vaših pozira. E time se bavite, a ne etiketiranju drugih zato što vi ne znate da radite svoj posao. Čojstvo je da čuvate drugog od sebe, a vi paljbu na druge jer su vam krivi za vaš nerad. Što mislite sa tim da dobijete? Narodna volja, puna su vam usta - zaboravili ste vi na taj narod čim ste śeli u fotelje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 14:59:28)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.
Imamo prijavljeni komentar poslanika Vlade, koja ima dvotrećinsku podršku, gospodina Dukaja.
Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 14:59:42)

Samo ću kratko, neću debatu naravno sa uvaženim gospodinom Mugošem. Prvo da mu se zahvalim za čestitku. Ostalo, rekao jasno ne samo tu nego svugdje da će ministar javne uprave iz svoje nadležnosti Ministarstva javne uprave dati sve od sebe da niko ne ostane bez posla. Isto je i premijer rekao. Drugo, gospodine Mugoša, danas imamo, kao što sam rekao na početku, više od desetak inspekcija koje funkcionišu kod raznih ministarstava i kod organa uprave na ovaj način koji ste Vi naveli. Takođe, želim da naglasim da koliko je moglo iz okvira naših nadležnosti bili smo otvoreni i transparentni. Zašto? I predsjednik sindikata Uprave za inspekcijske poslove je bio član Radne grupe. Što se tiče centralizovanog, odnosno digitalnog sistema, već radimo na tome sa UNDP-em, dakle, na administraciji bez papira ne samo za Upravu, nego i za sve organe. Treba napomenuti da će koordinaciono tijelo pratiti rad inspekcija i svih nadležnih

institucija. Ponavljam da će predlog Ministarstva javne uprave biti da stručni ljudi, odnosno glavni upravni inspektori iz nadležnih ministarstava budu u tom koordinacionom tijelu. To su neke stvari koje sam morao da pojasnim. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:01:51)

Odgovor na komentar poslanik Mugoša.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (25.07.24 15:01:55)

Upravo Vam govorim o tome u kakvom ambijentu mi živimo. Vi ste kreirali jedno rješenje za jednu strukturu Vlade, a u međuvremenu smo dobili drugu strukturu Vlade, gdje vam ja garantujem prvo jednu stvar. Ljudi, ministri kao kod Minje Subote u Muzičkom toboganu, garantujem vam da nemaju nego ujutro ko prije dođe sjedne. Nema mjesta za svakoga od njih. To je pod jedan.

Pod dva, kad krenu da rade, garantujem vam da ne znaju što su im nadležnosti. Radio sam u tom sistemu, ovo što je napravljeno veze nema sa sistemom. Da vam ne pričam koliko im se poklapaju nadležnosti. Mene to ne interesuje što se njih tiče, njima su fotelje udobne, 54 će imati državna sekretara, 25 ministarstava plus ministar bez portfelja, sedam potpredsjednika Vlade. Ja se za njih ne šekiram. Svaki će prvo da traži auto itd, da imamo one slike, video kako izlaze iz auta i otvaraju im vrata da očigledno liječe neke svoje komplekse, pa kad su se dohvatili funkcije. Ali, ovo je za građane pakao. Ja vam garantujem da je ovo za građane pakao, jer oni više ne znaju kome da se obrate. Evo vidite oko restitucije ljudi su čekali, došlo je do rekonstrukcije, a ljudi čekaju. Trebalo je do 13. ili 15. jula da im se isplati restitucija. I mi pričamo o funkcionisanju sistema. U Strategiji reforme javne uprave srednjoročnom programu rada Vlade ne piše ovo. Piše unapređenje kapaciteta, ali ne piše ovo. Ja vam kažem, haos će da nastane. Znate li zbog čega će taj haos biti sveden na najmoguću mjeru? Zbog kvalitetnih ljudi koji rade te poslove, ali im je sistem napravio osnovu koja je haos. Deset godina gradite jedan model i onda prelazite na drugi uz ovakvu strukturu Vlade. To će da bude, ljudi, evo vidjećete ja bih volio da griješim, nemam nikakvih problema, neka 100 puta bude bolji sistem nego što je bio, ali garantujem vam, odnosno sa velikom vjerovatnoćom tvrdim da ovo ne može ovako da funkcioniše. U društvima kao što je naše bez obzira koliko mi mislimo da centralizacija nije dobra u dijelu inspekcijskih organa, ne govorim o kvalitetu menadžmenta Uprave za inspekcijske poslove, mogao bih i o tome da pričam, nego vam govorim u takvom sistemu da imate jedan inspekcijski organ pomjeren od politike je mnogo bolja varijanta, jer taj inspekcijski organ ne zavisi od političara. Čak ćete imati sitauciju da jedan ministar, kroz inspekcije u njegovom Ministarstvu, kontroliše druge ministre, Skupštinu, predsjednike itd. Možete vi misliti kakav mi sistem stvaramo.

Zamolio bih vas, nijesam apriori protiv ovoga, 100. put kažem, da ovo rješenje analiziramo do kraja godine, nije smak svijeta, pa ako utvrdimo u narednih tri, četiri mjeseca, da je dobro - neka počne od 1. januara. Da pripremimo i građane i zaposlene u Upravi za inspekcijske poslove za eventualnu promjenu modela. Nemojmo da žurimo. Jer, sve što je brzo, to je, kolega, i kuso.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:05:45)

Zahvaljujem, kolega Mugoša.
Sada molim poslanika Duška Stjepovića da uzme riječ, a koleginicu Radinku Ćinćur da se pripremi.
Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (25.07.24 15:05:56)

Hvala, potpredsjedniče Skupštine.

Danas imamo na dnevnom redu veoma važnu objedinjenu raspravu o dva predloga zakona kojima se poboljšava, ja ću reći, unapređuje, odnosno precizira i uređuje rad inspekcijskih organa.

Evo čuli smo od nekih prethodnika da ovaj sistem nije dobar koji se sad uspostavlja, da ovaj model koji se predviđa ovim zakonima nije dobar. Ja ću vam reći da sam sklon tome, iako nijesam istraživao, ali na osnovu nečega što od ranije znam, da ovo sigurno nije model koji je nepoznat u svijetu, u Evropi. Zapravo, sklon sam tome da mislim da više država određuje inspekcijski nadzor upravo ovakvim modelom i ovakvim

sistemom. Ovim predlozima koji su na dnevnom redu stvaraju se neophodni mehanizmi, koji će obezbijediti sveobuhvatno, ujednačeno, kako je to reklo i Ministarstvo, srazmjerno i efikasno postupanje inspektora, profesionalizam i kvalitet rada inspekcijskih organa, a što je od izuzetnog značaja za subjekte nadzora u smislu njihove pravne sigurnosti.

Zbog čega je ovo još važno? Ako imamo u vidu da inspekcijski organi predstavljaju državu, odnosno da država ostvaruje svoje ovlašćenje preko njih, sa jedne strane je važno obezbijediti brzo i efikasno rješavanje svih predmeta da se niko ne šali sa državom, kao što smo imali prilike u nekim ranijim slučajevima, a sa druge strane da se onim inspektorima koji bi pokušali da zloupotrijebe svoja ovlašćenja što više vežu ruke za tako nešto.

Zakon o inspekcijskom nadzoru prvi put je donijet 2003. godine, a posljednji put mijenjan, ako sam dobro informisan, 2016. godine. U međuvremenu, u praksi je primijećen značajan broj njegovih nedostataka, nepreciznosti, nedorečenosti, što je sve omogućavalo kako inspektorima, tako i subjektima nadzora razne zloupotrebe ili makar različita tumačenja. Kako se jedan dio tih zloupotreba ili različitih tumačenja ne bi dešavao, upravo će se postarati zakonsko rješenje o kojem danas raspravljamo.

Pored preciziranja i dopune određenih ranijih odredaba, Predlogom zakona koji je na stolu uvode se pojedini novi instituti u skladu sa dobrim praksama ili država u regionu ili država u Evropi. Kako je već ministar Dukaj saopštio, uvode se kontrolne liste, plan rada, procjena rizika, postoji uvođenje opomene kao posebne upravne mjere, dodatka zapisnika o inspekcijskom pregledu itd.

Zašto mi sve ovo radimo? Kako se ne bi nama kao državi ponavljali užasni slučajevi, poslije kojih bismo se mi pitali gdje su i šta rade naše inspekcije, misle li što preduzimat povodom toga i toga, ili, još gore, je li moguće da su išli u kontrolu i saopštili da je sve čisto iako svi znamo ili gledamo ili osjećamo da to ne može biti. Sa druge strane, bilo je i onih gdje inspekcija nije imala šta da traži, ali je za potrebe jedne grupe ljudi nezakonito postupala i radila sve što joj ta grupa ljudi kaže, odnosno što toj grupi ljudi ide u korist. Bezbroj je takvih primjera, ali za današnju diskusiju ja ću navesti samo neke vrlo karakteristične.

Sjećamo se postupanja Upravne inspekcije u slučaju onog klasičnog puča u Budvi 2020. godine i silu na sramotu preuzimanja vlasti nekoliko mjeseci pred izbore, kada je Upravna inspekcija konstatovala zakonitost odluka sjednice Skupštine, na kojoj su nezakonito izabrani potvrđeni za zakonito izabrane i naredila im da im se omogući ulazak u službene prostorije, što ni u kom slučaju, koleginice i kolege, nije mogla biti nadležnost upravne inspekcije. Takođe, ovom prilikom još samo nešto o Inspekciji za vode. Sjećamo se koliko je izgrađeno mini hidroelektrana na kojima se, uništavanjem životne sredine u Crnoj Gori, ekološkoj državi, obogatila cijela jedna klika bliska onima koji su tada vedrili i oblačili. Sjećamo li se da je ta inspekcija ikad išta značajno uradila ili kaznila nekoga?

Kad smo kod nje, pada mi na pamet jedan primjer iz Danilovgrada, koji sam ja dosta često tada kao opozicioni odbornik pominjao a kasnije pokušao nešto da uradim i kada smo došli na vlast. Međutim, koliko sam upoznat, ni danas se ništa značajno nije promijenilo ali vjerujem da će se uraditi nešto ovim povodom u narednom periodu. To je farma svinja u Spužu iz koje se šire užasni neprijatni mirisi. To može svako ko prolazi starim putem ili popularno sa autobuskom linijom 31 prema Danilovgradu da osjeti. Tada je dolazila Inspekcija za vode, koja je bila u sklopu Ministarstva poljoprivrede, bile su i druge inspekcije u sklopu Ministarstva poljoprivrede. Međutim, nakon njihovog pregleda, ništa, ali ništa se nije tim povodom desilo iako su ljudi iz farme svinja ispuštali bukvalno otpadne fekalne vode direktno u Zetu, bez ikakvih prečišćivača. Čak je tada predsjednica Opštine Danilovgrad javno za govornicom u Skupštini Opštine, kad smo je upitali zašto se ništa ne preduzima, hoće li inspekcija izaći na teren itd, saopštila: A znate kako, ta Inspekcija za vode pođe u kontrolu, ovi im iz te farme napune gepek pršutama i oni se vrate za Podgoricu. Imamo priznanje sa mjesta predjsednika opštine kako se radilo i ništa tim povodom se nije riješilo, niti se završilo. Ne mislim da je to samo zbog tog punog gepeka pršuta, ja mislim i zbog toga, kad se već pominju ministri i njihov uticaj, što je vlasnik te farme svinja u Spužu kum tadašnjeg ministra poljoprivrede. Pretpostavljam da i to ima veze sa tim. Ovakvih primjera je bezbroj u svim opštinama i vezano za sve inspekcije u ovoj našoj Crnoj Gori.

Prema tome, kako se ovo ne bi dešavalo, jedan od koraka u pravcu efikasnije i pravednije inspekcije je i ovaj Predlog zakona, zbog čega će Klub poslanika Demokrata i glasati za njega, odnosno podržati ga.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:13:02)

Zahvaljujem, kolega Stjepoviću.
Sada molim poslanicu Radinku Ćinćur da uzme riječ.
Komentar, izvinjavam se.
Imamo prijavljeni komentar.
Poslanica Zoja Bojanić Lalović, ima riječ. Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (25.07.24 15:13:16)

Zahvaljujem.

Samo komentar kratak na izlaganje. Govorili ste o radu inspekcije i govorili ste o tome da će na ovaj način organizovan inspekcijski nadzor bolje raditi i da ćemo dobiti jedan pravedniji sistem. Mislim da su to preoštre kvalifikacije za ljude koji obavljaju ovaj posao. U Upravi za inspekcijske poslove imamo profesionalce koji su sjajno obavljali svoj posao. Ali, podsjetiću Vas na jednu činjenicu, pošto stalno govorimo o vremenu prije i vremenu poslije.

Podsjetiću vas na činjenicu da je 18 direktora dobilo predlog za razrješenje od Prosvjetne inspekcije u ovom vremenu. U prethodnoj godini nijesmo imali reakciju, a znate kako funkcioniše Prosvjetna inspekcija. Prosvjetna inspekcija da predlog, a, naravno, Ministarstvo odlučuje. Tako da ne možemo govoriti - danas ćemo ispraviti nešto, jer danas nije 2020. godina, danas je 2024. godina. Imali smo vremena, a nijesmo ništa uradili po tom pitanju. Sada imamo u ovom trenutku sve, dakle, u jednom trenutku imate sve, imate ovako glomazni državni aparat i sigurna sam da isto mislite, samo politički ne želite, odnosno ne ide Vam u prilog da to kažete. Pritom će svi inspektori računamo da pređu u ministarstva, a, vidjećete, vrijeme će to pokazati, neće biti mjesta za administraciju iz Uprave za inspekcijske poslove. Neće biti mjesta za sve.

Jer, dobro znate i Vi i ja, a zna to i crnogorska javnost, koliki su politički apetiti. Nema tu ničeg skrivenog, to je prosto nekako postalo u posljednje vrijeme vrlo transparentno. Šta će biti sa onim ljudima koji su svoj posao do sada obavljali profesionalno, pokušavajući da se uzdignu iznad političkih podjela i političkih potkosurivanja. To je fakat i znate da je tako.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:16:04)

Zahvaljujem, uvažena poslanice.
Odgovor na komentar poslanik Stjepović.
Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (25.07.24 15:16:10)

Ako ćemo o teoriji, mada mislim da sam prilično pričao o praksi, ali da prvo krenem od teorije - nijedan model sam po sebi nije ni perfektan, niti mora biti manji, odnosno štetan prije nego što vidimo šta će izazvati u praksi. Ja sam samo na početku svog izlaganja rekao da ovaj model nije nepoznat u Evropi, nije nepoznat čak ni u regionu - imali smo ga i prije nego što smo uveli Upravu za inspekcijske poslove. Kako će se pokazati? Kao što Vi meni kažete da nije dobro da kažem da će biti dobar, tako ja Vama kažem da ne govorite unaprijed jer ne znate da će biti loš. Dajte, ostavimo vrijeme da pokaže kakav će biti ovaj model, koji će, po mom mišljenju i po svemu onome što znam o pravu i pomalo o ovim stvarima, biti dobar.

Ne bih sada o tome šta je bilo prije 2020. godine i poslije 2020. godine. Ja sam se zaista u svojoj diskusiji prilično fokusirao na ono što je tema dnevnog reda, a Vi znate da ja imam dovoljno vokabulara da izađem iz onoga što je tema dnevnog reda pa da obaspem paljbu po onome što je bilo prije 2020. godine. U ovom trenutku to nijesam htio da uradim, zato što, kao i Vi, ne smatram da je poslije 30. avgusta 2020. godine sve perfektno. Daleko od toga. Ali, za razliku od nekih ranijih praksi, mi to uočavamo i pokušavamo da ispravimo. Jedan od modela koji će, po mom mišljenju, ispraviti te loše prakse je upravo ovaj model. Možda je naša greška što ga, ako se to može nama pripisati, nijesmo predložili mnogo ranije. Implementacija je bitna, u hodu ćemo vidjeti šta se dešava. Da li je uticaj politički ako npr. vi birate tog direktora Uprave za inspekcije? Kako se on bira ? Je li i on mogao biti pod nečijim uticajem isto? Ne bih ja bio sklon tome da kažem da ovaj prethodni što je bio nije mogao da bude pod političkim uticajem i da bude biran na taj način. Ako je način izbora zapravo svih tih direktora, uprava, a Vi znate kakav je to način, garancija da će oni ostati bez političkog uticaja, nijesam siguran. Znači li to da Vi priznajete da je svaka uprava u Crnoj Gori danas mnogo bolja nego što je to neki organ u sastavu Ministarstva i da ljudi koji su na čelu tih uprava nemaju nikakvog političkog uticaja od strane možda vlasti u Crnoj Gori. Ja nijesam sklon tome, ja samo želim da vjerujem da ako je čovjek profesionalac, nema toga ko može na njega uticati. Bilo da je prosvjetni ili neki drugi inspektor, bilo da je prosvjetni radnik, a sjećam se i nekih direktora koji su pisali pluseve, minuse itd. Nijesam opet kažem sklon tome da vjerujem da su oni bili profesionalci i da neki od njih nijesu zaslužili određene sankcije. Da li su u smislu razrješenja ili neke druge sankcije disciplinske o tome već možemo da razgovaramo, ali su sigurno zaslužili određene sankcije. Makar ja u mom Danilovgradu znam kako su direktori osnovnih škola, a bogami i oni drugi pisali pluseve i minuse pored određenih imena i prezimena sa spiskova.

Tako da u tom smislu, 'ajmo da ostavimo vremenu da da odgovor na sve ovo što su Vaše dileme. Vi smatrate da neće biti dobar, ja kažem da će biti bolji. Ostaje da vidimo ko će biti u pravu - Vi ili ja.
Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:20:10)

Zahvaljujem, kolega Sjepoviću.
Nemate pravo po Poslovniku.
Imate pravo na proceduru, ali molim Vas ...

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (25.07.24 15:20:36)

Ovo što ću reći biće smisleno i ne želim da zloupotrijebim činjenicu da ste mi dozvolili da makar proceduralno reagujem.
Nijesam postavila pitanje za direktore iz ranijeg perioda. To je prepričana priča, o tome je sud donio odluku i vrijeme će naravno dati odgovore na sva postavljena pitanja. Rekla sam da smo i u ovom vremenu sada, nakon 2020. godine, imali predloge za razrješenja, a da se nije reagovalo. Toliko o radu inspekcije.
Drugo, kada je riječ o zloupotrebama, sigurna sam da zloupotreba će biti mnogo više ako je inspekcija u nadležnosti jednog ministarstva. Jer, rekla sam i u prethodnom izlaganju da to može biti moćno političko oružje. Nijesam ni u jednom trenutku, ni u prethodnom izlaganju ni sada, govorila o tome da ne vjerujem u ovaj sistem. Rekla sam, ko je pažljivo slušao, da sam prošla i sistem kada je inspekcija funkcionisala u okviru ministarstava i da sam, takođe, prošla i sistem kada je bila unutar Uprave za inspekcijske poslove.
Da samo podsjetim, bez obzira na to ko je bio na čelu Uprave za inspekcijske poslove, inspektori su imali samostalnost u radu, jer to je prosto u opisu njihovog radnog mjesta.
Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:22:15)

Zahvaljujem, poslanice Bojanić Lalović.
Ovo je više bio komentar, kolega će imati pravo na odgovor. Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (25.07.24 15:22:25)

Samo kratko. Prosto mi, na način kako je sada postavljen sistem, vidimo da će i sada inspektori koji budu u okviru ministarstava imati samostalnost u radu u odnosu na ministra isto koliko su ga imali u odnosu na direktora.
Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:22:47)

Zahvaljujem.
Sada molim poslanicu Radinku Ćinćur da uzme riječ, a poslanika Filipa Adžića da se pripremi.
Izvolite.

RADINKA ĆINĆUR (25.07.24 15:22:56)

Poštovani predsjedavajući, poštovani ministre, koleginice i kolege poslanici, dragi građani,
Prije nego što počnem ovu diskusiju, želim da osudim i očekujem da isto i vi to uradite, i svi prisutni u ovoj sali, posebno vlasnici botova koji na najprimitivniji način, na najmizerniji način su napadali juče naše koleginice iz podgoričkog parlamenta. Sjetimo se ...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (25.07.24 15:23:35)

Molim Vas, koleginice, da se držimo dnevnog reda. Osuđujemo sve napade.

Ja se nadam da ćete Vi osuditi napade predsjednika Milatovića koji je upućivao isto našim odbornicima da budemo principijelni. Osuđujemo sve napade.

Izvolite.

RADINKA ĆINĆUR (25.07.24 15:23:52)

Morate mi dozvoliti da govorim.

Sjetimo se samo da sve što govorimo ne govori o onome o kome govorimo, nego govori o onome ko govori. Prema tome, moram još jednom da kažem da je jadna Crna Gora koja se na ovakav način obračunava sa političkim neistomišljenicima, a sad ću da pređem na diskusiju.

Prva asocijacija na pojam inspekcije su kontrola primjene zakona i sprečavanje korupcije, ali je to kod nas često suprotno - korupcija i selektivna kontrola. Mislim da niko u našoj zemlji nije zadovoljan radom inspekcijskih organa i zaista su se promjene morale dogoditi. Ovim Zakonom ukida se sadašnja Uprava za inspekcijske poslove, a inspekcije se pripajaju nadležnim ministarstvima ili upravama. Ako uporedimo ovaj prijedlog sa praksom iz zemalja regiona, vidjećemo da je sličan model organizacije u Srbiji i da funkcioniše pod krovnom institucijom koordinacionog tijela kojeg treba i kod nas Vlada da formira.

Uprava za inspekcijske poslove kod nas je formirana 2012. godine, kada su inspekcije uzete ministarstvima i objedinjene u jednu upravu, s ciljem da se unaprijedi inspekcijski nadzor, da se izbjegne uticaj donosioca odluka na rad inspekcijskih organa, te da se izbjegne sukob interesa - da inspekcije kao nezavisne institucije kontrolišu rad svih donosioca odluka. Koliko su ovi ciljevi ispunjeni, drugo je pitanje i zašto nijesu takođe posebno je pitanje. Istraživanja koja se bave radom inspekcija govore da je manje transparentan rad inspekcija koje rade u okviru ministarstava od Uprave za inspekcijske poslove. Nijesu ažurni u odnosu na zahtjeve za slobodan pristup informacijama, a kada dostave u rijetkim slučajevima je u pitanju cjelovita informacija. Nijesu često pristupačni građanima, jer nije u dovoljnoj mjeri jasno gdje se podnosilac inicijative može interesovati za status ili rezultat inicijative. Da li nas sve ovo čeka kao pravilo u novim zakonskim rješenjima, gdje će sve inspekcijske službe biti u nadležnosti ministarstava? Ako pogledamo zemlje u regionu, vidjećemo da je Hrvatska od 1999. do 2014. godine, imala ovaj kombinovani model inspekcijskog nadzora, pa je 2014. godine ukinula taj državni inspektorat, ali se ubrzo vratio - 2018. godine. Što znači da nije bila zadovoljna, nije pokazao rezultate.

Ponovno uspostavljanje državnog inspektorata podstaklo je širenje dobrih praksi, između različitih inspekcijskih službi omogućilo je primjenu informacionih rješenja i olakšalo sprovođenje kontinuiranih inspekcijskih nadzora. Mi sada znamo da je samo Uprava za inspekcijske poslove imala jedan informacioni sistem koji je funkcionisao i pomagao se međusobno, a da inspekcije koje su radile pri ministarstvima nijesu bile umrežene u taj informacioni sistem. To i te kako otežavalo njihov rad.

Vidimo da je negdje saradnja različitih inspekcijskih organa, nedostatak zajedničkih baza podataka velika boljka naših inspekcijskih organa. Prvi put se propisuje obaveza planiranja rada inspekcija, koji će se pripremati na osnovu analiza stanja i procjene rizika, što ocjenjujemo kao dobro, jer su u proteklom periodu postojale inspekcije koje su radile najčešće na osnovu inicijativa, pa smo imali slučajeve recimo nesrazmjerne kontrole određenih subjekata, kao što je npr. bio slučaj sa Sigurnom ženskom kućom ili Centrom za pomoć žrtvama nasilja, a na drugoj strani u neke institucije, gdje je to zaista bilo potrebno, evo čuli smo iz diskusija kolega, nije se često ulazilo.

Još jedan problem koji sam uočila jeste da ni u jednoj od inspekcija nijesu popunjeni svi kapaciteti predviđeni internim aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Znači, u svakoj fali inspektora. Zašto? Složićemo se da su ovo vrlo zahtjevni i nepopularni poslovi i ova radna mjesta su u velikom riziku od korupcije. Razlozi su razni - od velike opterećenosti poslom, velike izloženosti sudu javnosti inspekcijskih organa do neadekvatnih plata. Teško da možemo od jednog inspektora, koji ima platu od 1.100 do 1.300 eura u bruto iznosu, očekivati da se svom poslu posveti potpuno. U ovakvim uslovima, rizik od korupcije je veliki, a percepcija javnosti razne inspekcije prepoznaje kao najkorumpiranije profesije.

Još jedna nepoznanica - zašto se radi na razjedinjavanju inspekcijskih službi umjesto da se ujednači metodologija rada pri njihovom djelovanju i uvedu pravila koja važe za sve. Zakon daje mogućnost da se u slučaju nedovoljnog broja inspektora privremeno daju nadležnosti inspektora i drugim službenicima koji ispunjavaju uslove da budu inspektori. Očigledno je prepoznat problem sa kadrom, ali je pitanje koliko će ovakve mjere doprinijeti većem prisustvu inspekcijskih službi tamo gdje su one potrebne. Da li će ovi ljudi, koji formalno ispunjavaju uslove za rad kao inspektori, zaista moći stručno da odgovore zadatku koji im se ustupa? Stručnjaci za ovu oblast upozoravaju - prije reforme inspekcijskog nadzora neophodno je da Vlada prethodno sprovede adekvatne detaljne analize o radu i učinkovitosti inspekcija pri ministarstvima i Upravi za inspekcijske poslove. Promjena modela inspekcijskog nadzora mora biti zasnovana na jasnim potrebama i uočenim nedostacima.

Ono što mi danas vidimo nije zasnovano na relevantnim analizama od strane stručne javnosti. Umjesto da se unaprijedi rad Uprave za inspekcijske poslove, da se ova institucija profesionalizuje i obezbijedi joj se samostalnost i nezavisnost od političkog uticaja - ona se stavlja pod okrilje ministarstava, iako znamo da inspekcijske službe koje su do sada radile pri ministarstvima u suštini imaju gore rezultate od službi koje su radile u okviru Uprave za inspekcijske poslove. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 15:32:50)

Zahvaljujem koleginici Ćinćur.
Sada riječ dajem kolegi Filipu Adžiću.
Izvolite, kolega, a neka se pripremi kolega Mirsad Nurković.

FILIP ADŽIĆ (25.07.24 15:32:59)

Uvažene građanke i građani, poštovani ministre Dukaj, sa uvaženom saradnicom,

Zadovoljstvo mi je što danas imam priliku da razgovaram sa Vama. Jedan ste od rijetkih ministara sa kojim imam želju i namjeru, vjerujem dobru, da zajednički dođemo do onoga što je interes Crne Gore. Zbog toga ne mogu, za razliku od kolega koji su se prije javljali, čestitati Vam koaliciju sa partijama čiji lideri imaju zabranu ulaska u zemlje Evropske unije i to zbog politike koju sprovode. A sad bi zajednički trebali da sprovodite i oni u ime građana da sprovode tu politiku u Crnoj Gori. Ali mogu Vam čestitati pobjedu Dečića i zaista je to nešto što treba da raduje sve nas u Crnoj Gori.

Kada govorimo o inspekciji, Upravi za inspekcijske poslove i njenim nadležnostima, ali i ovoj namjeri da se ona podijeli po ministarstvima i da negdje ministarstva budu direktno nadležna za ono što je njihov rad, ja bih, prije svega, rekao ono što sa tehničke strane mislim da je nezakonito i da pravno nije održivo - izmjene zakona ne možemo raditi ako se mijenja više od 50% teksta tog zakona. Ako dobro brojimo članove i one koji se mijenjaju ili one koji se brišu ili dodaju, onda svakako imamo preko 50% teksta koji se mijenja. Zbog toga ne znam kako je prošao nadležna tijela, kako je prošao izmjene Zakona koji predlažete.

Takođe, mislim da je bila vaša zakonska obaveza da ovaj izmijenjeni tekst date na javnu raspravu. To je izostalo. Isto tako, mislim da je u duhu dobre prakse i onoga što svakodnevno slušamo, iako je sada jasno da to nije politika ove Vlade, ali našeg evropskog puta, da ove izmjene zakona uputite Evropskoj komisji i da vidimo kako je njihovo mišljenje o predloženom tekstu. Ja sam više puta govorio o taster poslanicima, ne znam da li to više ima smisla govoriti, ali vjerujem da je svako odgovoran i ko treba da donese ovako važnu odluku trebao da ima neku vrstu analize. Nijesam vidio da ste vi uradili analizu koja pokazuje, s obzirom da smo već imali model ovaj koji vi predlažete, da li je efikasnije da ona bude u sastavu jednog zasebnog organa Uprave za inspekcijske poslove, ili da bude podijeljena po ministarstvima.

Ono što mi imamo i što je mjerljivo, što možemo sada na osnovu statistike i podataka koji su javno dostupni vidjeti jeste da su određene inspekcije, koje su funkcionisale u sastavu ministarstava, za period od godinu dana, uzećemo 2022. godinu, ostvarile 2.339 nadzora. Iste te inspekcije, koje sada funkcionišu u okviru ministarstava, su za vrijeme kada su bile u okviru Uprave za inspekcijske poslove ostvarile 4.520 nadzora. Ako govorimo o efikasnosti rada, onda vidimo da se pokazalo da su kao sastavni dio Uprave za inspekcijske poslove duplo više nadzora odradile.

U susret ljetnjoj turističkoj sezoni, rekao bih da ne znam na koji način planirate da date negdje zakonitost u radu ovim inspektorima koji će danom izmjena ovog zakona izgubiti svoja ovlašćenja. Znate da do dobijanja novih ovlašćenja prelaskom u ministarstva, do dobijanja ovlašćenja, do dobijanja pečata oni neće moći zakonito da vrše nadzor. Vi ćete čitavu Crnu Goru ostaviti bez inspekcijskog nadzora, ili makar zakonitog inspekcijskog nadzora. Možda će oni mimo zakona moći da šetaju po Crnoj Gori, vrše inspekcijski nadzor, ali zakonito to neće moći da rade.

Zanima me, takođe, kako planirate vršiti koordinisane aktivnosti različitih inspekcija s obzirom da znamo da su u prethodnom periodu, praksa je pokazala, pogotovo u ljetnjim mjesecima turističke sezone po četiri, pet inspekcija funkcionisale zajednički, zajednički obilazile objekte nadzora. Kako će sada i ko će biti nadležan da koordinira tim aktivnostima ako oni odgovaraju ministrima. Na koji način smatrate da će to povećati efikasnost ako umjesto odlaska jednog tima imamo sada inspekcije koje će možda desetak ili više sati, uslovno rečeno, da me niko ne shvati pogrešno, maltretirati objekte nadzora, jer neće dolaziti u isti vremenski period, moraće da im se preklapaju nadležnosti. Isto tako, i Vi znate kao što i ja znam, pogotovo kada je pojačan intenzitet njihovog rada, da su oni mogli u okviru Uprave za inspekcijske poslove da dobijaju ovlašćenja i da rade i druge upravne poslove. Na koji način i ko će im sada davati ovlašćenja da sprovode u drugim oblastima upravne radnje? To su neka pitanja koja vjerujem da zaslužuju odgovor. Vjerujem da zanimaju svakog onog ko negdje želi da inspekcije funkcionišu na način kako bi trebale da funkcionišu i da se

sistem, ovakav kakav jeste, sa mnogo izdataka na neki način, mnogo i sivog tržišta, uvede u legalne tokove i imamo funkcionalan sistem koji može da bude održiv.

Još jedna stvar, Vi ste pominjali u prethodnim izlaganjima da imate neku vrstu informacionog sistema koji će moći da radi objedinjeno. Zaista imam veliku želju da saznam na koji način će građani moći da se obrate inspekcijama, da li će morati svaku pojedinačno da obilaze, kako ih naći. Ako vi znate da postoji preko 30 ministarstava, tj. 25 ministarstava, u ovim uslovima nije jednostavno ni znati ko su ministri, niti nazive ministarstava, a ne inspekcije kako će u njihovom sastavu funkcionisati. Stoga, da li je iko radio procjenu povećanja troškova koji će se svakako desiti razdvajanjem, tj. gašenjem Uprave za inspekcijske poslove? Sada ćemo umjesto korišćenja jednog automobila, imati inspektore koji će iz raznih ministarstava koristiti automobil. Takođe, za svakog od njih treba posebna kancelarija i drugi troškovi koji će sigurno prevazići ono što je planirano ako je uopšte planirano. Vjerujem istinski da ovo nije Vaša ideja, jer ova ideja se pojavila i tokom 42. Vlade dominantno od gospodina Spajića. Vi ste imali period tokom trajanja 43. Vlade da ste vjerovali da je ovo zaista dobra ideja, ideja koja može unaprijediti rad sistema, vi ste mogli da pokrenete to pitanje i da razdvojite Upravu za inspekcijske poslove.

Tako da smatram da je ovo još jedan pokušaj, Vi ste sada jedan od stotine ministara tako da ne kažem ni da možete uticati na promjene mišljenja premijera, ali mislim da je ovo nastavak urušavanja institucija. Vidjeli ste danas da se negdje to uništavanje institucija, počevši od broja ministarstava svakom građaninu, ali međunarodnim adresama negdje zvuči smiješno. Tražio sam podatak i vidio da nijesmo ušli u Ginisovu knjigu rekorda, da postoji Šri Lanka koja ima više ministarstava nego Crna Gora, ali da Indija sa milijardu i po stanovnika ima 36 ministarstava, Crna Gora preko 30 je nešto što smanjuje efikasnost u radu. Na tom primjeru vidimo da indicija premijera nije da poveća efikasnost u radu, već da sroza institucije. Tome u prilog najbolje govori poruka koju smo danas dobili iz Hrvatske, koja nije svakako poniženje za pojedince koji su dobili ovu zabranu, jer oni predstavljaju državu Crnu Goru. Da se odnosi lično na njih, ja vjerujem da bi oni bili zadovoljni, makar pojedini. Njihova politika jeste u tom pravcu i vidim i po reakcijama da su njihovi podržavaoci izuzetno zadovoljni onim što je reakcija države Hrvatske, ali mislim da je to loše za naš evropski put, da je loše za nas.

Zbog toga ja se radujem i izuzetno sam zadovoljan što je agonija u glavnom gradu prekinuta, što imamo priliku i građani će imati priliku da pokažu da se ne slažu sa politikom koju vodi ova Vlada, da se ne slažu sa uništavanjem institucija i da će moći da na narednim izborima, koji će se vrlo brzo dogoditi, u Podgorici gdje živi jedna trećina građana Crne Gore da pokažu koliko je pogrešno sve ovo što se radi. Oni će moći da ocijene doprinos ove Vlade i ove parlamentarne većine i prilikom dobijanja IBARA-a i prilikom hvaljenja rezultatima oko Manivala, ali prije svega da daju svoj sud o onome što je najavljeno pomirenje, o onome što je najavljena dobrosusjedska politika, o onome što su povećanja minimalne zarade koja nijesu ispunjena, o onome što su neispunjena obećanja prema penzionerima, čak i onim sa minimalnim zaradama ...

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 15:44:01)

Kolega Adžiću, samo trenutak.
Pošto se javio ministar za komentar, imaćete odgovor na komentar pa nastavite.
Možemo li sada da završimo?
Zahvaljujem.
Ministre Dukaj, izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 15:44:23)

Na neka pitanja pokušaću da odgovorim da uvaženi kolega Adžić bude zadovoljan.

Meni je stvarno drago Vaše mišljenje koje imate, isto imam i ja prema Vama. Budite sigurni, gdje god da smo, biću prvenstveno na braniku Ustava, zakona i države Crne Gore - ili neću biti. Posebno da Vam se zahvalim za uspjeh Dečića, što nije uspjeh, kao što ste rekli samo Tuzi, Malesije nego čitave Crne Gore. To je rijetki uspjeh crnogorskog fudbala i zato smo stvarno ponosni.

Što se tiče Vašeg pitanja, pojašnjenje. Mi smo koliko smo bili u mogućnosti, kao Ministarstvo koje je zaduženo da sprovodi ovaj proces, pokušali da budemo inkluzivni. Ponavljam da smo organizovali i okrugle stolove i radne grupe i da su iz Uprave za inspekcijske poslove bili članovi Radne grupe za ovaj zakon.

Želim da napomenem i da upoznam cjelokupnu javnost da će ovaj zakon stupiti na snagu 01. oktobra, upravo zbog ovoga što ste i Vi i rekli i neke druge kolege. Zbog digitalnog procesa, koji spovodimo zajedno sa našim evropskim partnerima, biće centralizovan sistem kompletan ne samo inspekcija, nego svih minstarstava. To radimo zajedno sa UNDP-em, to je projekat vrijednosti većoj od 1,5 miliona eura. Nadam se

da će do kraja godine biti čitav sistem obuhvaćen kao centralizovan sistem. To je jedan od projekata digitalizacije na kome smo radili zajedno i kad ste bili Vi u 43. Vladi. Takođe želim da naglasim da će stalno radno tijelo, koje će formirati Vlada, biti ključno tijelo koje će pratiti rad ovih inspekcija. Ministri će biti odgovorni za postupak, odnosno nepostupak, odnosno odgovornost i neodgovornost za takve postupke.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 15:46:50)

Zahvaljujem ministru Dukaju.
Pravo na odgovor na komentar ima kolega Adžić.
Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (25.07.24 15:46:56)

Hvala, uvaženi ministre.

Volio bih da sam dobio detaljnije odgovore. Vjerujem u Vaše dobre namjere i zbog toga mi je negdje žao da ne upadnete u jednu vrstu kola ili obećanja koje olako daju predstavnici vlasti. Takođe, da bez detaljne analize uđemo u dato obećanje da nećemo imati ni smanjenje broja zaposlenih u Upravi za inspekcijske poslove, niti smanjenje efikasnosti ovih inspekcija. Jer, naslušali smo se raznih obećanja, počevši od onoga da će minimalna plata biti 700 eura, pa vidimo da ni u predlogu nije minimalna plata 700 eura. Naslušali smo se da će minimalne penzije biti 450 eura, pa vidimo da srazmjerni penzioneri imaju manje od toga, a da ostali penzioneri nijesu dobili obećano povećanje. Takođe, naslušali smo se obećanja da će radno vrijeme biti skraćeno na sedam sati, pa od toga, uvaženi ministre, nema ništa. Čuli smo i da će biti pomirenja, a vidimo da je Crna Gora danas posvađanija nego ikad, iako je određenim podmirenjem došlo do zadovoljenja nekih 30 i nešto ministara, 54 državna sekretara, još 25 ili 26 sekretara ministarstava. Dakle, nekih 200 ljudi jeste podmireno, ali Crna Gora nije pomirena.

Zbog toga kažem opasno je da ne uđem u to kolo olako datih obećanja, datih rezolucija koje su postale negdje ovdje predstavljanja nama kao vrsta pomirenja. Vidjeli smo da su izazvale skandal na našem evropskom putu u našim međunarodnim odnosima. Zbog toga sve ono što izgovorite u ovom Parlamentu ostaje zapisano, sve ono što je dobra namjera ako je sprovodite sa ljudima koji su pogrešni ili nijesu na istom fonu kao Vi može sjutra da se pretvori u svoju suprotnost.

Zbog toga kažem volio bih da sam vidio detaljnu analizu, volio bih da sam dobio precizne parametre koje su prema onim inspekcijskim službama koje rade u okviru ministarstava što su one uradile u prethodnom periodu, a što ove koje su funkcionisale u okviru Uprave za inspekcijske poslove. Imamo negdje i mišljenja ljudi koji su zaposleni u Upravi za inspekcijske poslove, Vi ste rekli da su u Radnoj grupi učestovali predstavnici Sindikata. Jesu jednog, ali, koliko znam, postoje dva sindikata i oprečna su mišljenja o onome što je budućnost Uprave za inspekcijske poslove i ja samo, vodeći računa o državnom interesu, ali i o interesu zaposlenih, jer vi znate da inspektor isto kao i policajac, isto kao ljekar nije dovoljno da samo za taj posao koji radi prima platu. Mora da ga motiviše još nešto, mora da ima uslove za rad koji su njemu prilagođeni. Mora da bude dodatno motivisan, jer poslovi koje obavlja nijesu poslovi kao svi ostali službenički poslovi. Iziskuju veću odgovornost, veći rizik i ti ljudi moraju da rade poslove i da imaju mehanizme prilagođene njima samima, a ne željama premijera ili željama nekih ljudi koji, vidimo, ni sami nemaju ni dobre niti časne namjere prema Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 15:50:52)

Zahvaljujem kolegi Adžiću.

Prije nego što dam riječ kolegi Mirsadu Nurkoviću, želim da vas obavijestim da je Državna izborna komisija podnijela izvještaje o popuni upražnjenih poslaničkih mjesta sa izborne liste "Jasno je, Bošnjačka stranka, mr Ervin Ibrahimović", pa, saglasno Poslovniku Skupštine, konstatujem da su, podnošenjem izvještaja Državne izborne komisije, započeli poslanički mandati Edini Dešić i Jasminu Ćoroviću. U svoje i u vaše ime čestitam našim novim kolegama.

Sada riječ dajem kolegi Mirsadu Nurkoviću, a neka se pripremi koleginica Aleksandra Despotović.
Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (25.07.24 15:51:35)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Popović.

Uvaženi ministre Dukaj, koleginice poslanice, kolege poslanici, dragi građani,

Danas imamo na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru. Dakle, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru doprinijeće se uvođenje većeg stepena kvaliteta u postupku vršenja inspekcijskog nadzora kroz preciziranje i dopunu pojedinih odredbi i uvođenje novih instituta, u skladu sa dobrim praksama zemalja regiona, kao i ujednačavanju prakse, što će u konačnom i rezultirati većoj pravnoj sigurnosti kod subjekata nadzora. Ovaj zakon ima za cilj da otkloni sve nedoumice i nejasnoće koje ovaj propis stvara građanima, privredi i u postupcima ostvarivanja svojih prava. Nadanje je da ovaj zakon će olakšati i primjenu propisa, a olakšati i onima nad kojima se budu vršio nadzor. Takođe, dosadašnja praksa je pokazala da je postojala potreba usklađivanja ovog zakona sa drugim sistemskim zakonima u oblasti upravnog postupanja i utvrđivanja prava i obaveza državnih službenika i namještenika, kao i drugim materijalnim zakonima u različitim upravnim oblastima. Vraćanjem inspekcije u okvire resornih ministarstava, kako je bilo i do 2012. godine, umnogome će se ojačati nadzor nad radom inspekcije i obezbijediti sveobuhvatno, ujednačeno, srazmjerno i efikasno postupanje inspektora - što će rezultirati i većem profesionalizmu i kvalitetu rada istih. Postoji klasično mišljenje i shvatanje inspekcijskog nadzora, kao nadzora koji se pravashodno vrši na reaktivan način. Dakle, inspekcije reaguju kada se desi šteta, odnosno povreda propisa, pronalazi odgovorne i sankcioniše ih. Nadamo se, ministre, da će u narendom periodu inspektori kroz rad za koji budu zaduženi kroz svoja ministarstva ići korak naprijed i da neće ići samo nakon učinjenog prekršaja, nego da će prije svega djelovati preventivno i da ćemo negdje imati u budućem periodu i one nad kojima se vrši nadzor da sami po sebi ne čine određene prekršaje koji su bili, da kažem, možda ustaljena praksa.

Kada govorimo o činjenici da se vraćamo na zakon iz 2012. godine, moram napomenuti da je bilo određenih indicija i za vrijeme 41. Vlade. Određeni ministri su ukazivali na ove nedostatke, centralizovane uprave, kako smo imali Upravu za inspekcijske poslove na centralnom nivou, pa se to onda odrazilo i u 42. Vladi, bilo je komentara, evo čuli smo ovdje i za 42. i za 43. Vladu, da je bilo nekih koji su uvidjeli da određeni nedostaci postoje u ovakvom načinu kako je to bilo i do sada. Evo konačno imamo jedan tekst koji bi trebalo da razriješi dilemu i ubrzo nakon ovoga ćemo zaista znati da li je ovo bilo dobro ili nije. Nešto dok ne bude primjenjivo u praksi možemo nagađati da li ima efekta ili nema i kakvog će efekta imati.

Dakle, po prvi put se propisuje obaveza praćenja stanja u oblasti inspekcijskog nadzora, kako bi se efikasno procijenili rizici i obezbijedila potpora za preventivno djelovanje i poštovanje zakona. Od velikog značaja je i uvođenje ovlašćenja inspektora da vrši prikrivenu kupovinu. To je novina koja ima za cilj da odgovori na otežano dokazivanje pojednih činjenica koji problem se identifikovao u praksi što je rezultiralo obustavljanjem u prekršajnim postupcima i izazivanju troškova po budžet Crne Gore.

Ne možemo zanemariti činjenicu da je Uprava za inspekcijske poslove u prethodnom periodu imala veliku podršku Evropske unije, naročito kod uspostavljanja jedinstvenog informacionog sistema koji je omogućio da nekoliko srodnih inspekcija učestvuju u zajedničkom postupanju. Na ovu temu smo nešto čuli i od prethodnika i nadam se da će se i ovo pitanje riješiti podzakonskim aktom, s obzirom na to da sistem predstavlja tehničku podršku sprovođenju i praćenju učinka inspekcijskog nadzora. Pozitivno je i to da je propisano da će Vlada obrazovati koordinaciono tijelo, s obzirom na to da se u većem broju predmeta inspekcijski nadzor obavlja u prisustvu inspektora iz različitih oblasti koji zajedničkim djelovanjem preduzimaju mjere i radnje, što doprinosi boljem efektu nadzora i subzijanju nelegalnog poslovanja.

Čini mi se da smo čuli od Vas da radite na tome i da će to biti primjenjivo, na Vama zaista ostaje i ne samo na Vama, nego na svim ministrima koji budu imali u svom resoru i sektor inspekcije da usklade i sinhronizuju ove i ovakve inspekcije. Predlog zakona je uredio status zaposlenih i napominjem, opreza radi, da se velika pažnja mora posvetiti istima. Čini mi se, po mojim informacijama, da ima negdje oko 320 zaposlenih u Upravi za inspekcijske poslove, koji su u dosadašnjem radu pokazali veliku stručnost i profesionalnost u vršenju svojih dužnosti. Radi očuvanja integriteta i ekonomskog statusa svih zaposlenih u Upravi, vjerujem da neće doći do otpuštanja zaposlenih, umanjivanja njihovih zarada, te da predloženi model organizaicje inspekcije neće ići na štetu zaposlenih, već će samo rezultirati dodatnim kadrovskim jačanjem i postizanjem boljih rezultata. Radi neselektivnog postupanja, od velike je važnosti da inspektori budu nezavisni i samostalni u svom radu, bez politčikih ili pritisaka bilo koje vrste, kako bi savjesno i u skladu sa pozitivnim propisima obavljali svoju funkciju. Uvjerenja sam da se će decentralizacijom ojačati povezanost ministarstava i inspekcija koje vrši nadzor, s obzirom na to da ministarstva kreiraju politiku i zakonodavstvo dok inspekcije izvršavaju zakone.

Uvaženi ministre, s obzirom na to da ćemo najverovatnije od danas, tj. od primjene ovog zakona preći na novi način primene inspekcijskog nadzora, čini mi se da treba da istaknemo činjenicu da će se disperzija moći raspodijeliti na ministarstva. Mi znamo da je Uprava za inspekcijske poslove je do sada bila jedna uprava koja je, ne radi se sada ovdje da ja prozivam bilo kojeg direktora, naprotiv, pričam o ukupnoj upravi, Uprava za inspekcijske poslove je bila kao država u državi, što u nekim slučajevima je moglo da znači i

određene zloupotrebe. Nadam se da ih nije bilo, slušali smo svakojakih izjava i kvalifikacija. Ipak, vjerujem da je prije svega riječ o časnim i poštenim ljudima koji vrše inspekcijski nadzor i ne sumnjam da će to i nastaviti. Složićete se da zaista je velika moć bila u jednoj upravi i samim tim u jednom direktoru, ko god bio i iz koje god struktire bio i kad god bio i mislim da će se na ovakav način sprovoditi lakše i brže ukoliko bude bilo volje. Mi možemo sprovesti i napisati još pet ovakvih ili sličnih zakona, ali ukoliko ne bude bilo volje od sprovodioca zakona da se to sprovede na najbolji način, ovo neće dati efekte, ministre. I onda ćemo imati potrebu vrlo brzo da ponovo radimo nešto što bi značilo možda opet vraćanje na centralizovani nivo ili nešto treće.

U susret izglasavanju ovoga, samo da najavim da će Klub Bošnjačke stranke, a to ste mogli da zaključite i iz mog izlaganja, podržati Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:00:09)

Zahvaljujem kolegi Nurkoviću.

Sada riječ dajem koleginici Aleksandri Despotović, a neka se pripremi koleginica Ana Novaković - Đurović.

Izvolite, koleginice.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (25.07.24 16:00:20)

Zahvaljujem.

Poštovani građani i građanke,

Obraćam vam se sa jednom temom koja mislim da je za vas jako važna, jako zanimljiva, životno bitna, zato što čini mi se da je u Upravi za inspekcijske poslove preko 300 ljudi zapošljenih. Ministre, Vi ste na kraju rekli da ova tema možda nije izazvala veliko zanimanje danas, ali evo mi Vam iz ovog kluba govorimo da i te kako smo zainteresovani za ovu temu, i te kako ćemo o njoj komentarisati - i stručno, i politički, i onako kako je za dobrobit građana i zapošljenih u inspekciji.

Prvo bih željela da Vas pitam zašto ste ovako hitno, brzo stavili ovaj zakon da o njemu danas raspravimo, kada su se potpuno političke prilike promijenile, kada je broj ministarstava danas 26, a do neki dan je bio, ne znam koliko već, 18, 19. Kao drugo, u uslovima kada imamo jedan novi fiskalni sistem koji je još uvijek nejasan, a objasniću Vam zašto Vas ovo pitam. Prvo, Vi kažete ćete brinuti o zaposlenima i tako dalje. Radi građana, ja ću koristiti jedan jednostavni jezik da im kažem šta na osnovu svega što je do sada izrečeno, pa na osnovu i onoga što sam zaista vrlo prilježno pročitala, mogu da kažem da ukidanjem Uprave biće rasformirana, a inspekcije će biti, po meni, vraćene u okvire resornih ministarstava, na čiji način će se jačati jedan centralistički sistem. Dakle, ministri su ti koji će rukovoditi inspekcijama, a dobro znamo da su ministri... Evo ja se izvinjavam, jel' me čujete? Ja bih prekinula ako Vi imate komunikaciju sa... Vratite mi vrijeme, jer bi zaista da me ministar sasluša. Ovo su bitne stvari. Mogu da krenem ponovo.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:02:25)

Koleginice, produžićemo Vam vrijeme.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (25.07.24 16:02:28)

U redu.

Radi se o ovome, imamo pravo na osnovu ovoga što ste pohitrili u potpuno različitim uslovima, kada je struktura Vlade u pitanju, da nam date za to da kažemo da ovo mogu da postanu i političke ćelije u Ministarstvu, jer vi mičete, odnosno sklanjate, ukidate Upravnu inspekciju, a dovodite ljude u ministarstva. Ministarska mjesta su politička mjesta. Dakle, ljudi njih preko 300 ulazi raspoređeno po ministarstvima i u redu. Vi kažete neće biti političkog uticaja, u redu, da Vam vjerujemo, ali imamo pravo sa druge strane da postavimo ovo pitanje.

Druga stvar, ukidate Upravu za inspekciju, ali sa druge strane formirate koordinacionalno tijelo kao stalno tijelo Vlade. Pitam Vas na kojoj sjednici Vlade je ona utvrdila da je ovo koordinaciono tijelo stalno tijelo, jer, koliko mi se čini, stalna tijela su komisije za politički sistem, za unutrašnju politiku itd. To me interesuje, možda nijesam dovoljno upućena, ali ćete mi Vi na to odgovoriti. Dalje, kad govorimo o zaposlenima i ovih 320, ja sam pročitala da se razmišlja o tome da će biti 80 do 100 ljudi koji će biti višak u ovoj raspodjeli. Ja

Vas pitam, pošto imamo novu fiskalnu politiku, na koji način će se riješiti ako se desi slučaj da čovjek koji ima visoku spremu bude raspoređen na mjesto koje je sistematizovano sa srednjom spremom? Koju će on platu primati - da li kao visokoškolac, ili kao onu koja je predviđena sistematizacijom? Vi idete u razmatranje, odnosno u raspoređivanje ljudi po ministarstvima, a ja Vas pitam: Na koji način ćete im sistematizovati radna mjesta, u kom okviru i u kom vremenu? Na koji način će se vršiti isplata njihovih plata, jer budžetom za 2024. godinu predviđeno je da Uprava za inspekcijske poslove postoji? Na koji način će se izvršiti raspodjela sa određenih budžetskih linija ka ministarstvima, da bi ovi ljudi imali odnosno bili primljeni u ta ministarstva i primali plate?

Ovu su, dakle, ključne stvari koje me jako interesuju. Dalje, kada govorite o tome da ćete uraditi unapređenje itd, pa jako insistirate na tome da će se raditi određene procjene rizika, pitam Vas: Koja je to metodologija i da li će biti standardizovana metodologija za utvrđivanje rizika, ili će svaki inspekcijski nadzor u ministarstvima biti sam sebi dovoljan, odnosno da će on morati na neki način da radi svoju standardizaciju? Da li će biti potrebne interne procedure u okviru ministarstava da se uredi rad ovih službi? To je jako bitno. Moramo građanima govoriti jednostavnim jezikom, jer njih ovo interesuje. Njih interesuje đe će, na koje radno mjesto, u koje ministarstvo. Nemojte zamjeriti što sam dala političku konotaciju, dajem je sa razlogom. Zato što su inspekcijske službe radile kada je prosvjeta bila u pitanju, nemamo rezultat. Kada je rađena u Glavnom gradu toliko su inspekcijske službe uticale da su određeni ljudi primljeni bez struke, bez kvalifikacije, bez radnog iskustva - niko nije reagovao. Zašto? Zato što bili politički podobni, tako da to meni daje za pravo da ja danas u tom pravcu razmišljam.

Dalje, jedno pitanje vezano za član 72 đe govorite o Zakonu o vinu, odnosno đe kažete da će nadzor na sprovođenjem zakona odnosno vina vršiti inspektor za vino. To morate da mi objasnite. Šta znači inspektor za vino? U svim članovima, i 76 i 82, navodite da će to raditi ili poljoprivredni inspektor ili fitosanitarni inspektor. Ovdje kažete inspektor za vino. Ja Vas sa ovog mjesta, zovem Vas odnosno Ministarstvo poljoprivrede koje spava i ovo mu prolazi ispod radara, molim Vas da se za ovo navede koja će struka biti koja će se baviti vinom. To je struka koja je iz oblasti vinarstva i koja mora biti zastupljena. Zašto ovo govorim? Vinari su i kroz fiskalnu politiku sada novoprimijenjenu kada su dobili povećanja akciza za mirna vina nijesu konkurentni na domaćem tržištu, a sad se vinima ne bavimo ni kroz ovaj zakon. Ko će da ih kontroliše? Dakle, vinar i vinogradarstvo u koje je ova Crna Gora od 2010. godine uložila najviše sredstava kako bi bili konkurentniji na domaćem tržištu, mi danas na ovaj način se odnosimo prema vinu i kontroli vina kao jednom najspecifičnijem proizvodu koji poljoprivreda i prehrabrena industrija u Crnoj Gori imaju. Opet ću poručiti ko nam je u oblasti vinogradarstva pomogao. Hvala našim kolegama iz Hrvatske, hvala našim kolegama iz Zagreba koji su nam jako puno prenijeli stranica koje su bile prevedene za Zakon o vinu, sa kojima smo radili vinske ceste. A vidimo danas kako Hrvatska reaguje s punim pravom. Ja se obraćam i vinarima da oni budu dovoljno pametni i da drže veze sa našim kolegama u Zagrebu i u Hrvatskoj, koji su nam jako pomogli u svemu ovome. Stručne ljude, moje kolege pozivam, gledaju me i u Zagrebu i u Istri itd, prate moje nastupe. Kažem im - gospodo draga, ovo je Crna Gora, ovaj klub je Crna Gora. Mi nećemo posustati ni na vinskim cestama, niti ćemo posustati da idemo sa vama da razmjenjujemo iskustva što se tiče vina.

Mislim da sam dala dosta stučnih sugestija koje možete ili nećete da primijenite i naravno kao neko ko sjedi u klupama imam pravo da da svoj politički sud. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:09:16)

Zahvaljujem koleginici Aleksandri Despotović. Zaista stručna diskusija i stručna pitanja. Hvala Vam na tome.

Pravo na komentar ima ministar.

Izvolite, ministre.

MARASH DUKAJ (25.07.24 16:09:29**)**

Ja ću da odgovorim iako je otvoreno više pitanja na koja su i neki poslanici Demokratske partije socijalista već odgovorili, da inspekcija, odnosno Uprava za inspekcijske poslove nije u ovom momentu centralizovan sistem - u stvari nema sve inspekcije pod svojim krovom.

Drugo, želim da naglasim da je ovaj tekst zakona utvrđen na Vladi 25. aprila, u skupštinsku proceduru je stigao 09. maja. U vezi ovog koordinacionog tijela, i ako ste pročitali zakon, biće Vam jasno da koordinaciono tijelo stupa na snagu sa svojim radom posle usvajanja ovog zakona. Ponavljam još jednom, da će onaj dio koji se odnosi na Ministarstvo javne uprave dati ogroman doprinos, kao i do sada, da to tijelo bude prvenstveno profesionalno. Što se ovih drugih pitanja tiče, Zakon o državnoj upravi je jasno definisao

raspoređivanje zaposlenih po ministarstvima i organima. To je jasna procedura svakome, a pogotovo pravnicima je to jasno. Takođe je jasna procedura i kako će plate primati zaposleni - po zadnjem rasporednom rješenju.

Što se metodologije tiče, u proceduri smo dogovora sa našim evropskim partnerima, gdje ćemo obuhvatiti sva ministarstva i ta metodologija će se primijeniti na sve i za sve isto. Naravno, sve će se sprovesti zajedno sa našim evropskim partnerima, na najbolji način i uporedo sa najboljim praksama. Što se tiče inspektora za vino, ako budete pročitali zakon koji je danas na snazi - to je jasno i sad definisano, a bilo je definisano i kod Uprave za inspekcijske poslove. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:12:02)

Zahvaljujem.
Pravo na odgovor na komentar ima koleginica Despotović.
Izvolite.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (25.07.24 16:12:08)

Zahvaljujem što ste Vi odgovorili, ali, što se tiče Zakona o vinu, ja sam rekla vrlo jasno. U stavovima 74, 82, 83 navodite koji je to inspektor, navodite fitosanitarnog, navodite poljoprivrednog inspektora, navodite šumarskog inspektora. Tako piše u onih 82 člana koje sam ja vrlo prilježno pročitala i zato sam samo tražila da se ovdje stavi koji je to inspektor - hoće li to biti fitosanitarni, hoće li biti poljoprivredni itd. Vrlo bitno. U okviru poljoprivrede i ruralnog razvoja imate stručne ljude za oblast vinarstva. Oni se zaista školuju, pet godina, plus pet itd. Ja želim samo da Vas ovdje uputim, mislim ne morate to da znate ali da Vam kažem da postoji ljudi koji taj posao rade. Oni moraju biti uključeni u taj proces i moraju biti prepoznati kroz zakon.

Što se tiče metodologije, niste mi rekli hoće li se neđe kroz ministarstva voditi te interne procedure vezano za određene rizike, za određenu organizaciju poslova itd. Na koji način će oni biti međusobno umreženi? Ako neko ode da radi kontrolu vina, a neko ide da radi kontrolu na granicama uvoza recimo grožđa iz xy države, pa će onda da ode da kontroliše proces fermentacije u xy podrumu, interesuje me na koji način će se to uvezati, kako će oni međusobno komunicirati. Ja to govorim znajući probleme vinara i znajući šta je vinarstvo i vinogradarstvo za Crnu Goru, gospodo draga.

Nemojte me pogrešno shvatiti, ali Crna Gora od 2010. godine radi na tome da bude konkurentna u pregovaranjima za oblast vina i vino je nešto đe Crna Gora treba da bude konkurentna. Ja govorim o tome i zašto ih danas ističem? Zato što su sa dva aspekta pogođeni. Pogođeni su sa povećanjem akciza i svi vinari koji su me zvali juče su pogođeni. Sa druge strane, imate turizam đe vama usluge idu sa 7 na 15%. Kad povežete, vi sad vidite da su nama dvije ključne grane, poljoprivreda i turizam, u stvari pogođene određenim mjerama. Ne zamjerite, ovo je trenutak đe mi moramo da govorimo. Nadam da će ministar poljoprivrede da se probudi i da shvati da se ovdje radi o radu poljoprivrede, da se radi o prehrambenim proizvodima. Ja ne znam šta oni rade i da njima prolazi jedan po jedan zakon, a da oni to ne vide.

Dakle, govorim kao neko ko je iz te branše i neđe imam pravo da to kažem u javnosti i potenciram zbog vinara. Znate li zašto Vam kažem? Najveći procenat EU sredstava koje je Crna Gora povukla povukla je iz oblasti vinogradarstva, jer se od 2010. godine prilježno radilo da oni budu zainteresovani, a znate li zašto? Da bi bilo uvezano sa ruralnim turizmom, da bi bilo uvezano sa agro turizmom. Nemojmo da siječemo dvije grane koje Crnoj Gori donose novu vrijednost, jer poljoprivreda učestvuje 8% u novoj vrijednosti. Ako ćete plate, morate raditi na novoj vrijednosti. Nadam se da mi niko neće izmjeriti stepen emocija, ko prošli put. Predajem i mislim da ovdje nije zabranjen stepen emocija, ili ne znam kako već da nam nećete na taj način govoriti šta da pričamo i kako govorimo. Ja Vas molim da o ovome povedete računa, jer ja ću svakako pitati uvijek kada su u fokusu poljoprivreda, turizam i agro turizam. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:15:58)

Zahvaljujem.
Ministre, nemate pravo.
Imali ste odgovor na komentar i sad nemate pravo. /Upadica/
Koleginice Despotović, čujete li me? Ja imam emociju prema Vama i zato sam vam dozvolila prekoračenje.
Koleginica Ana Novaković Đurović ima riječ, a neka se pripremi kolega Momčilo Leković.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (25.07.24 16:16:28)

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Pozdravljam ministra Dukaja i njegovu saradnicu.

Poštovane građanke i građani,

Mi već na nedeljnom nivou gotovo, rekla bih, svjedočimo jednom laganom, ali i sigurnom urušavanju sistema od strane 44. Vlade i Predlog ovog zakona je samo jedna u nizu tih aktivnosti. Obrazložiću brzo zašto tako mislim, ali prvo moram reći da smo mi danas dobili potvrdu onoga što je već kontinuitet ugrožavanja državnih interesa i dobrosusjedskih odnosa. Dakle, zabrana ulaska od strane naše susjedne države Hrvatske, članice Evropske unije, za potpredsjednika Vlade i predsjednika Skupštine je vrlo jasna poruka ovoj parlamentarnoj većini da ozbiljno ugrožava evropski put. Ovaj pokušaj banalizacije i relativizacije, koji smo čuli prije nekoliko sati od strane predsjednika Skupštine, koji je navodno zabrinut da li će ovoga ljeta biti na Korčuli ili neće, ne može nikako baciti u sjenu ono što su opasne namjere ove parlamentarne većine, koje, nažalost, našu državu polako ali sigurno ne guraju ka Evropskoj uniji, nego je guraju ka izolaciji. Jer, pored ovoga što smo dobili danas, moram vas podsjetiti da je ovo jedina Vlada 44. koja je uspjela za samo tri mjeseca dobiti i tri protestne note od naših susjednih država.

Pa smo pored ugožavanja državnih, nacionalnih interesa i evropskog puta, vrlo brzo nakon toga, kroz prezentaciju fiskalne strategije, vidjeli i najavu i ugrožavanje našeg ekonomskog sistema, penzionog sistema, a danas razgovaramo o jednom u nizu zakona koji su, takođe, usmjereni na urušavanje sistema. Meni je zaista drago što su se neke koleginice i kolege potrudili da razgovaraju i o posebnim članovima ovog zakona i da ukažu na ono što su bili propusti i što jesu propusti ovog zakonskog rješenja, ali ja ću se zaista ovdje baviti onim što je suštinska namjera. Suštinska namjera ovog zakona o inspekcijskom nadzoru jeste da se inspektori i inspekcije stave pod političku kontrolu ministara. To ne govorim ja, mi smo za to dobili jednu vrlo otvorenu i poštenu potvrdu od strane šefa poslaničkog kluba Pokreta Evropa sad. On je na matičnom odboru, kad se raspravljalo o ovom zakonu, rekao, parafraziram - zbog nepostupanja nekih inspektora i neažurnosti nekih inspekcija da oni trpe političku štetu kod birača i da oni više ne mogu da trpe političku štetu, pa su odlučili da taj problem neažurnosti nekih inspektora koji neminovno postoji i neažurnosti nekih institucija koje vjerovatno postoje riješe tako što će oni kontrolisati politički te inspektore pa će moći tako da kontrolišu i svoje birače.

To je sva suština ovog zakonskog rješenja i ja bih dala sebi za pravo da mislim drugačije i da razgovaram sa ministrom o članovima ovog zakona sa zadovoljstvom. Ali, zaista nemam nikakav osnov za to, jer mi je namjera ovog zakonskog rješenja potpuno jasna. Nažalost, suvišno je govoriti, i već je nekoliko puta rečeno, da smo dobili zakonsko rješenje koje nije zasnovano na nekoj analizi, i Vi to dobro znate i zakonsko rješenje koje nije prošlo javnu raspravu. Jer, da jeste, kao neko ko je rukovodio Ministarstvom prostornog planiranja, između ostalog i Urbanističko-građevinskom inspekcijom, sa zadovoljstvom bih Vam rekla kako funkcioniše taj model sada inspekcija u okviru Ministarstva, ali nisam imala priliku za to.

Takođe, ovo rješenje, u suštini usmjereno na političku kontrolu inspektora i inspekcija, usmjereno je i na gašenje Uprave za inspekcijske poslove, a umjesto nje će se formirati koordinaciono tijelo, suprotno Uredbi o radu Vlade. Jer, za sada, koliko sam ispratila, ova Uredba nije promijenjena ili je u fazi izmjena, ali ovo koordinaciono tijelo ne postoji kao stalno radno tijelo Vlade. Od ove Vlade i parlamentarne većine već nekoliko mjeseci slušamo da su oni došli tu i da će, naravno pored ekonomskog prosperiteta, oni učiniti sve da raskinu sa lošim praksama bivšeg režima. Upravo ovim zakonskim rješenjem potvrđuju i vraćaju se na loše prakse bivšeg režima, koji je, između ostalog, na primjer upravo 2015. i 2016. godine iz centralizovanog sistema izvukao Urbanističko-građevinsku inspekciju, kao jednu od najvažnijih i najuticajnijih inspekcija u ovom sistemu, i stavio u resor prostornog planiranja i urbanizma kako bi se uspostavila politička kontrola.

Dakle, vraćanje na ta rješenja od prije nekoliko godina bez ikakve analize, možda su one imale neke prednosti, ali bez ikakve analize i pokazatelja da li takav pristup sistemski ima bilo kakav izlaz za rješavanje problema u inspekcijskom nadzoru - nikako ne može dobiti našu podršku.

Između ostalog, doći ćemo sa ovim zakonskim rešenjem u još jednu paradoksalnu situaciju. Kao što sam rekla, ministri će u suštini kontrolisati inspekcije, biće drugostepeni organi, a to za posljedicu ima i činjenicu da će ministri jedni druge kontrolisati. Imajući u vidu kakvu smo dobili Vladu, rekonstruisanu ovu 44, sa kakvim sve suprotstavljenim interesima u njoj, vrlo je realno očekivati da će upravo ovo zakonsko rješenje možda ministar prostornog planiranja koristiti protiv nekog ministra iz Vlade koji mu nije po mjeri, jer sada dobija apsolutno mehanizam za to. Dakle, ministri, kao drugostepeni organ, će moći da kontrolišu rad inspekcija i ako se, na primjer, ministru prostornog planiranja ne dopada kako je ministar zdravlja imenovao nekog direktora doma zdravlja, možda može odlučiti da sa svojom inspekcijom reaguje u odnosu na njega lično ili na nekoga iz njegovog okruženja.

Toliko sistemskih propusta, nedostatka analize, nedostatka jasne vizije. Vi znate, ministre, da ovo nije predviđeno strategijom reformskom, što pokazuje da u Vladi nema konsenzusa. Niste dali Predlog kako za

četiri ili pet godina naš inspekcijski nadzor treba da izgleda, jedno u nizu ad hok i "paf-paf" rješenja koje će biti jedna mini bomba u našem sistemu. Zaista apel da, bez ikakvog problema, razgovaramo o tome kako treba da nam izgleda inspekcijski nadzor, ali da ne donosimo ovakva rješenja koja će samo urušiti naš sistem. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:24:52)

Zahvaljujem koleginici Novaković Đurović.
Dajem riječ kolegi Momčilu Lekoviću, a neka se pripremi koleginica Sonja Milatović.

MOMČILO LEKOVIĆ (25.07.24 16:25:02)

Zahvaljujem, potpredsjednice Popović.
Poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore, poštovani ministre Dukaj sa saradnicom,

Pa pošto je danas očigledno dan čestitki i pozdrava, želim, uvaženi ministre, i ja Vama da čestitam što prije svega niste u koaliciji sa onima u čije vrijeme su formirana dva najveća kriminalna klana na Balkanu, a možda i u Evropi, a sa kojima su borci protiv kriminala i korupcije formirali koalicije i vršili vlast. Takođe, Vama se obraćam, želim i ja da kažem nešto o evropskom putu Crne Gore. Smatram da evropski put Crne Gore nije ugrožen zbog odluka bilo koje druge zemlje, već možda zbog odluka onih političkih struktura koje su odlučile da sarađuju upravo sa onima zbog kojih je taj evropski put Crne Gore bio godinama ugrožen i preko deset godina u stagnaciji. Možda bi naš evropski put bio ugrožen i zbog kriminala i korupcije, ali, na svu sreću, za to smo se pobrinuli i za to ćemo se pobrinuti u narednom periodu. Na ovo prvo, nažalost, ne možemo da utičemo i to ostavljamo tim političkim strukturama koje odlučuju da donose ovakve katastrofalne i pogubne odluke za Crnu Goru i za njen evropski put.

Što se tiče konkretno ove teme, jasno je da će, donošenjem ovakvih zakonskih rješenja, doći do unapređenja efikasnosti i transparentnosti u radu državne uprave. Na početku rekao bih da je od nepravde samo gora selektivna pravda. Mislim na ovu oblast i mislim da je to ono što se veže i za inspekcije i za inspektore u ovoj oblasti. Nažalost, to je upravo jedan od razloga zbog stvaranja animoziteta prema njima i zbog toga svi moramo učestvovati kako bi to iskorijenili. Jer, inspektorski posao i kompletna ova oblast podrazumijeva da u svemu tome moraju učestvovati jako odgovorni i profesionalni ljudi. Dakle, radi se o jednom nezahvalnom poslu, koji definitivno moramo unapređivati i moramo dati tim ljudima da se dokažu i pokažu. To je ono što je, po meni, ključno u svemu ovome.

Ovaj predlog Vlade predviđa decentralizaciju Uprave za inspekcijske poslove i vraćanje inspekcija pod okriljem ministarstava. Ova je tema od izuzetne važnosti za našu zemlju, jer inspekcije igraju, kao što rekoh, ključnu ulogu u očuvanju javnog interesa, zaštiti prava građana i obezbjeđivanju poštovanja zakona. Inspekcijski nadzor je fundamentalni stub pravne države i javne uprave. Kroz svoj rad inspektori osiguravaju da se zakoni i propisi pravilno sprovode, što je od suštinske važnosti za zaštitu kako zdravlja, sigurnosti i ekonomskih interesa građana, bilo naravno da se radi o sanitarnim inspekcijama, inspekcijama rada, tržišnim inspekcijama i građevinskim inspekcijama - svaki segment inspekcijskog nadzora doprinosi očuvanju standarda i kvaliteta života u našoj državi.

Ja ću se samo kratko ovim jednim primjerom osvrnuti na građevinske inspekcije - s obzirom da dolazim sa primorja i znam koliko je ovaj problem posljednjih godina, naročito prije 2020. godine, bio izražen. Definitivno inspekcije u ovoj oblasti nisu bile samostalne, nisu bile nezavisne i bile su definitivno pod političkim uticajem, što je velika katastrofa. Imamo primjer kada bivši ministar turizma prije 2020. godine, na primjer, bivšoj predsjednici Vrhovnog suda šalje spisak sa imenima divljih graditelja i uzurpatora državne imovine, kako bi ona mogla da se zaštiti upravo od optužbi za divlju gradnju. Dakle, pazite kakav je to uticaj politički bio kada jedan bivši ministar, u ovom slučaju turizma, ima, odnosno u posjedu je spiska divljih graditelja. Spisak šalje bivšoj predsjednici Vrhovnog suda kako bi njoj pomogao da se zaštiti, jer, gle čuda, ona se sad pita zašto su baš počeli od nje. Zbog svega toga se mi moramo truditi da se ove pojave nikad više ne dešavaju u budućnosti, jer je nezavisnost inspekcija jedna od najvažnijih karakteristika koja će garantovati njihovu objektivnost i nepristrasnost. Zaista se moramo potruditi i inspektori zaista moraju biti u stanju da donose odluke bez bilo kakvog uticaja, kako bi osigurali da njihov rad bude u skladu sa zakonom i da služi javnom interesu - što je suština. Inspektori i inspekcije moraju služiti javnom interesu - nikako privatnom, bilo kakvom privatnom interesu.

Nažalost, centralizacija inspekcijskih poslova može dovesti do prevelike koncentracije moći, čini mi se da se i to konstatovalo, i potencionalno omogućiti politički pritisak ili druge vrste nepravilnosti. Zato je decantralizacija korak u pravom smjeru, jer omogućava bolju kontrolu i veću odgovornost na nivou

pojedinačnih ministarstava. Negdje sam pročitao i da je to standard Evropske unije i nije mi jasno zašto se onda protivimo tome ako već želimo da uđemo u Evropsku uniju (a čini mi se da će to biti slučaj 2028. godine). Onda definitivno moramo usvajati te standarde koji su se u Evropskoj uniji pokazali kao odgovarajući. Definitivno to može i treba da bude slučaj i kod nas, jer je profesionalnost inspektora jedan od ključnih važnosti za efikasnost i kredibilitet inspekcijskih službi. Inspektori moraju biti stručno obučeni, kompetentni i kontinuirano obučavani kako bi mogli adekvatno odgovoriti na sve izazove koje nosi ovaj njihov posao.

Usvajanjem ovih zakonskih rješenja smatram da ćemo osigurati da se standardi profesionalizma podignu na jedan viši nivo kroz sistemsko obrazovanje i obuku, kao i kroz jasno definisane procedure rada. Predloženi zakoni predviđaju da inspekcije budu organizacione jedinice unutar ministarstava, što će omogućiti bolju koordinaciju i integraciju njihovog rada sa ostalim funkcijama ministarstava. Ovakav pristup može dovesti do veće efikasnosti u radu inspekcija, bržeg rješavanja problema i bolje raspodjele resursa. Pored toga, smatram da će decentralizacija omogućiti veću transparentnost u radu inspekcija. Javnost će imati bolji uvid u rad inspektora, a time i veće povjerenje u njihovo djelovanje. Transparentnost je, naravno, ključna za izgradnju povjerenja građana u državne institucije, i to sam rekao negdje na početku mog izlaganja. Moramo omogućiti inspektorima da se u punom kapacitetu predstave javnosti kao ljudi koji su potpuno nezavisni i koji rade u javnom interesu. Na kraju, zbog svega toga, zaista smatram da će primjena ovakvih zakonskih rješenja značajno doprinijeti jačanju pravne države, zaštiti prava građana i unapređenju kvaliteta života u našoj zemlji generalno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:33:34)

Zahvaljujem kolegi Lekoviću.
Sada riječ dajem koleginici Sonji Milatović, a neka se pripremi kolega Nikola Rakočević.

SONJA MILATOVIĆ (25.07.24 16:33:44)

Uvažene građanke i građani Crne Gore,

Na dnevnom redu su izmjene i dopune Zakona o inspekcijskom nadzoru. Dakle, govorimo o jednoj nesporno važnoj temi. Međutim, ja ne mogu a da se ne zapitam ko će vršiti nadzor nad ovom i ovakvom Vladom Andrije Mandića, čuš mene Andrije Mandića, mislim Milojka Spajića. Znam, neko od građana će, sa punim pravom, pitati kako to misliš ko će vršiti kontrolu rada ovog sad još brojnijeg raštimovanog orkestra, podrazumijevajući da kontrolu vrši Parlament. Kontrolu nad radom Vlade morao bi da vrši Parlament, ali to nije slučaj u ovoj oslobođenoj Crnoj Gori, u kojoj su vlastodršci, dok su građane oslobađali od prava na slobodno mišljenje i govor, istovremeno i Skupštinu Crne Gore oslobodili od kontrolne uloge. Jer, svjedoci ste, uvažene građanke i građani, da su u ovom Parlamentu ovi pusti nosioci najvažnih državnih funkcija bježali od kontrolnih saslušanja, do te mjere da su i Poslovnik o radu Skupštine Crne Gore izmijenili na način da opoziciji pripadne pravo na jedno kontrolno saslušanje, umjesto na dva kao što je to ranije bio slučaj. Oni, uvažene građanke i građani, nijesu obesmislili kontrolna saslušanja zato što rade sve u vašem interesu, zato što je sve bajno i sjajno, kako vam se pokušava uzaludno predstaviti, pa nema šta da se kontroliše, nego zato što bježe od odgovora - ne na pitanja poslanika opozicije, nego na vaša pitanja i zato što ne žele da polažu račune ne nama nego vama, koji ih dobro plaćate zato što oni danas sa pozicija moći i odlučivanja urušavaju ovu državu, u čije ste temelje vi, uvažene građanke i građani, sebe utkali.

No, ne može se dovijeka bježati od odgovornosti. Pokazala im je to i Podgorica, koja je još jedna potvrda istine koju smo vam nedavno saopštili. Ova se parlamentarna većina nije raspala samo tamo đe nije ni postojala. Danas ću dodati - ova parlamentarna većina neće biti srušena samo tamo đe ne postoji. Rušićemo ove što misle da su bogom dani za fotelje, što se grčevito drže za privilegije, što vrijeđaju zdrav razum svima, što misle da je oće sve na prodaju i da se sve može kupiti. Eto koliko ništa ne znaju o Crnoj Gori, o tome da su lična i porodična čast i obraz oće kategorije koje ne znaju za rok trajanja. Zato strmoglavo padaju i zato će, htjeli ne htjeli, baš kao i u Podgorici morati pred vama da polažu račune, baš kao što bi i mnogi rukovodeći kadrovi, koje je proizvela ova licemjerna parlamentarna većina. Da vas podsjetim, uvažene građanke i građani, danas u Vladi Crne Gore, čiji je stvarni šef Andrija Mandić, koji je kazao da su ciljevi isti samo su putevi drugačiji, sjede oni čija se politika tokom cijelog svog trajanja bori protiv te i takve ideologije, mračne i nazadne, čija je personifikacija Andrija Mandić. Srećne fotelje svima koji slave, ali unaprijed žalim zbog otrežnjenja koje slijedi, jer ne mogu da povjerujem u to da iko, čija je politika progresivna, u istinu vjeruje mireljubivom narativu Andrije Mandića. Pamtimo mi ovog Dalaj Lamu i od ranije.

Dakle, baš kao što bi i mnogi rukovodeći kadrovi, koje je ova licemjerna parlamentarna većina proizvela, a sad ovako proširena će tek proizvoditi po širini i dubini, eksperta do eksperta, od ćerke do kuma,

od supruge do svastike, od brata do sina - trebalo da je sreće da podnesu ostavke, da časa ne čase zbog nezakonitih zapošljavanja i imenovanja širom Crne Gore, od lokalnih samouprava, preko državnih preduzeća, od CEDIS-a do Pošte. Evo da ne idem dalje od Pošte, uvažene građanke i građani, u kojoj je, prema dostupnim podacima, od početka 2021. godine do kraja 2022. godine zaposleno oko 130 radnika, u kojoj je inspekcija utvrdila ko zna koliko nezakonitih zapošljavanja, zbog čega će ti ljudi koji su zaposleni protivno zakonu, osim što bi po praviliu poslodavac trebao da raskine sporni ugovor sa njima, morati da vrate novac koji su primili kao svoju zaradu. Zamislite samo do koje mjere je srozana Pošta Crne Gore. No, ne znam šta suvi genijalci misle o tome što se širom Crne Gore, od mog grada, preko Podgorice pa dalje ne postupa shodno onome što inspekcije nalože. Šta više, kroz razne malverzacije pokušavaju da zamažu oči nadležnima. Doprinosi li to poboljšanju ili unižavanju uloge inspekcija i inspektora? Stiču li se tako suštinski i stvarni uslovi za efikasniji rad inspekcija? Ovo govorim iz razloga što upravo ti koji ne postupaju po onome što inspekcija naloži dolaze iz redova ovih suvih genijalaca. Onda će ođe neko da mi priča o zalaganju za poštovanje zakona, a milion smo puta svjedočili kako su i u ovom domu pokušali kršiti ne samo zakone, nego i Ustav Crne Gore. Je li Crna Gora spremno dočekala turističku sezonu? Nije. Jesu li inspektorske snage spremne dočekale turističku sezonu od koje ova država dominantno živi? Nijesu, jer je neko od ovih suvih genijalaca baš ubo tajming da pred ljeto ukida Upravu za inspekcijske poslove i stvori neviđenu konfuziju da inspektori danas treba da obezbijede red u svim oblastima na crngoroskom primorju, dok se pitaju đe će sjutra ići na posao, kojeg će ministra od ovih 30 i kusur koji čekaju red da uđu na sjednicu Vlade imati nad svojom glavom.

Finalno, poštovane građanke i građani, jedini inspekcijski nadzor za ovu i ovakvu vlast, koja narušava dobrosusjedske odnose, što za posljedicu može imati to da mi mladi ljudi platimo ujedno i najskuplju cijenu, ostanemo bez svoje evropske budućnosti, što je nekima možda i cilj i ovakvu Vladu, skrojenu shodno apetitima foteljaša ste upravi vi. Jedino vi možete, izlaskom na izbore i svojim glasom, promijeniti ovo katastrofalno stanje. Zato, počnimo od Gusinja, a nastavimo u Kotoru i Podgorici, zaključno sa Nikšićem naredne godine. Glasajte da ova i ovakva aktuelna vlast i ova i ovakva Vlada padnu i pokažimo da uprkos nikad većem broju uhljeba, nikad nije imala manju podršku građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:41:17)

Zahvaljujem koleginici Milatović.
Riječ dajem kolegi Nikoli Rakočeviću.
Izvolite, kolega. Neka se pripremi poslednji diskutant za danas kolega Dejan Đurović.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.24 16:41:31)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Skupštine.

Uvaženi građani i građanke Crne Gore, poštovani ministre i uvažena gospođo Katana saradnice ministra,

Mi u Demokratskoj partiji socijalista i vjerujem u značajnom dijelu opozicije imamo poštovanje prema onome što radite vi, gospođa Katana kao profesionalac u državnoj upravi i Vi, uvaženi ministre u Ministarstvu javnih poslova. Međutim, ipak ovim zakonskim rješenjem i nekim nedosljednostima političkim stvorili ste prostor da sumnjamo u politički integritet koji stavljate pred nas i pred građane Crne Gore. Evo zašto. Vama, uvaženi ministre, sa kojim želimo i siguran sam da hoćemo dalje graditi građansku Crnu Goru, ne može da imponuje da budete u Vladi sa onima koji razgrađuju građansku Crnu Goru, razgrađuju Crnu Goru koju smo zajedno gradili svih prethodnih decenija. Ne može Vam imponovati kada Hrvatska pošalje poruku, uvaženi gospodine Dukaj, a tako čitajte tu diplomatsku poruku, Vama je, između ostalog, poslata, nijeste u dobrom društvu. Društvo u kojem ste nije društvo koje će Crnu Goru učlaniti u Evropsku uniju. Drugo, Vaš politički, profesionalni, bolje reći, integritet takođe može biti doveden u pitanje, a povodom određenih vrlo spornih za javnost neprihvatljivih odluka Vlade u kojoj sjedite.

Počnimo redom. Uvaženi ministre, i dalje je na sajtu Vlade Crne Gore Prijedlog zakona o Vladi koji ste Vi pisali, koji u jednom od svojih članova, u članu 24, propisuje da Vlada treba da ima 14 ministarstava. Vi ste ministar javne uprave, koja je dopustila sebi da izabere Vladu uz kršenje Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave i izboru ministara. Dakle, prekršena je odluka na način da se izabrala Vlada sa 30 i kusur mjesta, a da pri tome ta ministarstva za koje su se ministri birali nisu ni postojala. U budžetu ne postoje stavke i pozicije za ministarstva koja već uveliko su formirana i rade. To je najglomaznija Vlada u Evropi trenutno. Zbog čega? Zbog ličnih ambicija pojedinaca da imaju fotelje, da imaju vozače, da imaju vozne parkove i da imaju privilegije od građana Crne Gore, a ne za građane Crne Gore. Vi ste u toj Vladi, uvaženi ministre,

ministar javne uprave i sasvim sam siguran da ćete u vremenu koje dolazi, možda već danas, kazati da ste makar zabrinuti za funkcionalnost aparata Vlade Crne Gore.

Drugo, danas donosimo zakon koji, uvaženi ministre, treba ovdje da bude usvojen bez javne rasprave, bez prethodne javne rasprave. Ja Vas, uvaženi ministre, pitam da li ste se konsultovali sa Evropskom unijom, budući da je Evropska unija značajno pomagala Upravu za inspekcijske poslove, posebno u dijelu funkcionisanja njenog informacionog sistema. Nakon usvajanja ovog zakona, neće biti prostora za tu vrstu finansija i tu vrstu ekspertize od strane Evropske unije za organ Uprave za inspekcijske poslove, jer će inspekcijski poslovi biti stavljeni ministrima na odlučivanje - da, u skladu sa njihovom praksom već ustaljenom, politički zloupotrebljavaju za partijske, lične ili neke druge interese. Zbog toga, uvaženi ministre, što usred sezone donosimo ovakvo rješenje, možemo dati sebi odgovor na koji, kako kaže Ministrstvo finansija, nema adekvatnog objašnjenja. Zašto je pad PDV-a na jun mjesec 6% u odnosu na prošlu godinu? Pad naplate PDV-a. Zašto je pad naplate poreza i doprinosa? Zato što je Vlada Crne Gore, mada najmasovnija, i sistem i aparat izvršne vlasti nefunkcionalan.

Uvaženi ministre, ovo mora da zabrine svakog normalnog građanina Crne Gore, svakog dobronamjernog građanina Crne Gore. Dakle, ovim zakonskim rješenjem na brzinu rušite sistem koji je dobro bio njegovan i osmišljen, koji je morao da bude unaprijeđen na način da mi ovdje ne raspravljamo da li nam je potrebna ili nije potrebna neradna nedjelja, nije bilo potrebno da su inspekcijski organi radili bolje svoj posao. Nije dobar put kojim idete, da, umjesto da reformišete Upravu za inspekcijske poslove, date joj dalje nadležnosti, date inspektorima bolje uslove, ojačate njihov integritet i kredibilitet, da ih vi zapravo rasformirate i pošaljete po ministrstvima, da njima upravljaju ministri - 30 i kusur čuvenih ministara koji su prihvatili sve samo da budu u foteljama. Toliko o njihovom profesionalnom, čast izuzecima, integritetu. I oni treba da upravljaju sada jednom od najvažnijih uprava.

Dakle, ovo je ozbiljan korak unazad povodom funkcionisanja sistema javne uprave. To se samo nadodaje ukupnoj ideji razgradnje one evropske, napredne, za sve snažne Crne Gore. Nakon urušavanja međunarodnog imidža od protestnih nota, do sankcija za državnike Crne Gore od strana država Evropske unije, do ugrožavanja bezbjednosnog sektora u Crnoj Gori, preko urušavanja finansijskog i socijalnog, kroz najavljenu Evropu sad 2, koja nije ostvarila očekivanja sem očekivanja da će dalje urušavati ekonomsku i fiskalnu odgovornost i stabilnost Crne Gore - sada smo napravili još jedan korak, još jedan korak u razgrađivanju supstance Crne Gore. To je urušavanje javne uprave i postavljanje na potpuno nesistemski i neuređen temelj. Zahvaljujem, potpredsjednice.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:49:49)

Zahvaljujem kolegi Rakočeviću.
Ministar Dukaj ima pravo na komentar. Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 16:49:58)

Poslaniče Rakočeviću, hvala Vam na ovim pitanjima. Tu je bilo više i nekih političkih konstatacija i stvari. Stvarno mi je drago što Vi prepoznajete rad Ministarstva javne uprave. Uvijek kažem da djelima treba čovjek da sve dokaže. Samo gledajte tim Ministarstva javne uprave, počevši od uvažene gospođe Hasanagić, da ne spominjem ostale. Moj pristup je bio prvenstveno prema ljudima a onda profesionalcima. Prva stvar. Druga stvar, albanski narod u Crnoj Gori kao uvijek visi na braniku Crne Gore, građanske, samostalne, evropske i evroatlantske Crne Gore. I za ovaj slučaj što se danas desio mi ćemo naravno imati odgovor za to. Strukture Albanskog foruma veoma brzo će se izjasniti.

Očekivao sam od vas jednu stvar, da kažete da ste vi prvi ministri javne uprave koji ste započeli i završili proceduru Zakona o Vladi. Neću ulaziti u to šta je bilo u prethodnom periodu, ali ću vas podsjetiti. Crna Gora je jedina zemlja u regionu koja nema zakon o Vladi. Prvi put ministar javne uprave sa svojim timom je započeo tu proceduru i bukvalno završio i u 43. Vladi. Tačno je tako. Mi smo dali predlog, ono kako ste Vi rekli, i stojimo iza toga i sve što smo radili radili smo zajedno u skladu sa našim evropskim partnerima. Uvijek će tako biti - profesionalno, transparentno dok budem na čelu Ministarstva javne uprave.

Još neka stvar, odnosno neke stvari koje sam već napomenuo i oko... Rekao sam da zajedno upravo sa našim evropskim partnerima sprovodimo administraciju bez papira, ne samo za Upravu za inspekcijske poslove. Uvaženi kolega Rakočeviću, mi ne izmišljamo toplu vodu, kao što su rekle i kolege. I drago mi je, posebno uvažena koleginica koja dolazi iz prosvjete, koja je stručna u toj oblasti znala, nije ona jedina, uvažena gospođa Lalović Bojanić, koja zna taj posao odlično, daje pozitivno neko viđenje u tom aspektu. Tako da vidjećemo kako će se ovaj model sprovesti, ali, budite sigurni, ne zavisi samo od Ministarstva javne uprave. Mi ćemo dati maksimum da to bude kako treba, kao što smo i do sada i podići glas i reći otvoreno šta

ne valja. Ponavljam još jednu stvar, ovaj zakon ne stupa na snagu danas, odnosno sjutra ili kad bude se usvajao, nego 1. oktobra upravo zbog ovih sugestija i turističke sezone. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:52:52)

Zahvaljujem ministru Dukaju.
Pravo na odgovor na komentar ima kolega Rakočević.
Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.24 16:53:01)

Uvaženi ministre, potvrdili ste ono što sam kazao na početku. Potvrdili ste da sam sa pravom kazao da imamo poštovanje prema onome što dolazi iz Ministarstva javne uprave. Nijesmo ovdje mi u opoziciji spremni da zapalimo sve samo zato što se nalazi na suprotnoj strani. Naprotiv. Tu smo da pohvalimo dobro i da pružimo našu podršku da se ispravi ono što nije. Sa tim u vezi, raduje me Vaša najava da ćete se odrediti u odnosu na to što je članica Evropske unije poslala poruku da nijeste u dobrom društvu. To je dobro za vas, to je dobro za Crnu Goru i to je dobro za albanski narod u Crnoj Gori, koje, takođe, podsjetiću Vas, ima ko da zastupa. Predlažem Vam da ostanete na liniji ili se vratite u vinklu, zavisi kako ko tumači, zaštite i vođenja računa o interesima Albanaca u Crnoj Gori. To je jedno.

Drugo, pohvalio sam Vas za Zakon o Vladi i sad Vam kažem - stavite ga u skupštinsku proceduru u odnosu na preporuke GRECO-a, u odnosu na preporuke Venecijanske komisije i Evropske komisije mi ćemo vaš nacrt da podržimo. Mi ćemo vaš nacrt da podržimo. Bio sam jedan od onih koji su razgovarali sa ekspertima Venecijanske komisije povodom Nacrta o Vladi, pa neka vam kažu što sam kazao i o Vašem radu i o tom Predlogu zakona. Nemam problem sa tim, ali pitam Vas jednu drugu stvar. Budući da je, kazao sam, u članu 24 tog Nacrta zakona predviđeno da sastav Vlade broji 14 ministarstava ili 15, ispravićete me, manje važno, oko 15 ministarstava, mi ih sada imamo 30, 26 ili 27 i još sedam potpredsjedničkih mjesta. To je kolizija u odnosu na Nacrt zakona o Vladi. Da li se može taj zakon sada usvojiti ako imamo ovakvu Vladu: nefunkcionalnu, netransparentnu, a najglomazniju u cijeloj Evropi?

Treće, povodom informacionog sistema. I tu vas ohrabrujemo i nudimo našu komunkaciju koju imamo sa ljudima u Briselu kako da ne izgubimo ekspertsku, stručnu i finansijsku pomoć koja je nesebično data u prethodnom periodu Upravi za inspekcijske poslove. Ona neće moći da se locira na način na koji se locirala do sada, jer se Uprava za inspekcijske poslove postavlja na potpuno drugačiji način i sistem. Vodite računa o tome. Drago mi je, naravno, uvijek kada imamo civilizovan razgovor bez obzira na razlike koje postoje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 16:56:06)

Zahvaljujem kolegi Rakočeviću.
Sada riječ dajem kolegi Dejanu Đuroviću.
Nemate pravo, ministre, izvinite, ali možete u završnoj riječi da odgovorite.
Izvolite, kolega.

DEJAN ĐUROVIĆ (25.07.24 16:56:20)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Parlamenta.
Uvaženi ministre Dukaj,

Bilo je bespotrebno da ovdje predstavljate neke političke opcije koje ćete zastupati i iz kojih političkih opcija dolazite. Ovdje je najvažnije da kažete danas da donosite zakon koji će biti približan onim zakonima koje smo doneli u zadnjih šest mjeseci u ovom Parlamentu, koji su nam otvorili vrata Evropske unije, a zbog ranijih rezultata su se morali donositi i neki IBAR zakoni, gdje je apostrof bio na Poglavlje 23 i 24, a to je kriminal i korupcija. Mislim da ćete upravo sa ovim zakonom uspjeti ono što je omogućeno 2012. godine i stvaranjem Uprave za inspekcijske poslove koja je predstavljala supstrat za kriminal i korupciju, što potvrđuje toliki broj hapšenja upravo iz ove Uprave. Mislite li Vi stvarno, ministre, da postoji čovjek koji može da vodi ovoliko inspekcija i da se svakoj toj inspekciji da onoliko koliko treba. To je nemoguća misija. Nema ovdje i dobro društvo Vi birajte, ministre, za sebe, a ovdje ste parlamentarna većina - tako se ponašamo i Vi i ja. Nema ovdje prije i nakon 2020. godine, nego ima prije i nakon nečega što je dobro. Želim da budem kritičar

svega onoga što je loše bilo prije 2020. godine, ali, kao što znate, do 2011. godine postojao je zakon, gdje su inspekcije bile u ministarstvima, i to u 11 ministarstava da bi se ušlo u reformu i iz te reforme se izašlo sa Upravom za inspekcijske poslove. Da se ne bih ponavljao, svi smo svjedoci šta je bilo sa građevinskom inspekcijom u Crnoj Gori. U toj inspekciji danas imate oko 40, čini mi se, zaposlenih, a najmanje ih 80 fali. Imate nevjerovatnu stvar, imate Kancelariju za građevinsku inspekciju u Gusinju, ali zato nemate u Budvi. Nemate je ni u Ulcinju, nemate je ni u Kotoru, nemate je ni u Tivtu. Ako postoji negdje divlje gradnje i neformalnih objekata, to je preko 100.000, to je upravo u ovim opštinama i upravo je ovaj nerad doveo do ovakve situacije.

Takođe, ovdje se priča o velikom zaposlenju, a pitam Vas od 2020. godine koliko je zaposleno novih inspektora. Mislim da ih ne možete nabrojati na prstima jedne ruke. Takođe, želim da kažem ono sa čim treba vi da se borite, a to je mjesečna nadoknada za inspektore, jer ako je neko podložan korupciji i kriminalu, podložan je isključivo zbog mjesečne nadoknade koja je mala. Onda je korupcija tu koja cvjeta. Iz svega toga proizilazi Poglavlje 23 i 24, sa kojim ćemo se boriti i kao država do kraja, a to je borba protiv organizovanog kriminala i korupcije. U jednoj zemlji, nama bliskoj, postoji nešto od čega je svakog građanina strah, a to se zove finansa u Italiji. Nijedan građanin Italije nema potrebe da se boji saobraćajnog inspektora ili inspektora za krvne delikte, ali od finansija se svi boje. Nema tamo kriminala u finansi i svi moraju da plaćaju dug. Neplaćanje duga državi i obaveza državi je nešto što smo dobili prije, a to nije nacionalno stanje. Najveći nacionalni podstrek je kad platiš obavezu državi. Vraćanje, čuli ste, lokalnoj samoupravi ingerencija. Ne znam, Vi ste mlađi čovjek, neko će ovdje od starijih znati da smo imali na primjer u Dobrim Vodama najljepšu plažu koja postoji na Jadranu. Danas to liči na jedno mjesto strave i užasa. Lokalna samouprava je po zahtjevu građana crtala objekte kako ko želi. Evo kolega iz mog mjesta i neka Vam kaže na što to liči. Država mora da bude sistem. Govorilo se ovdje i o restituciji, ja sam siguran i Vi to objasnite, gospodine ministre, da već postoji nalog za isplatu restitucije u visini od devet miliona evra za četiri hiljade građana koji čekaju. Takođe se pričalo da je duplo više nadzora bilo u 2023. godini nego u 2011. godini. Pa je li to normalno? Valjda jeste, u 2011. godini znate u kakvom smo bili u stanju, a danas 2024. godine već. Govorilo se da će nadzor raditi jedna inspekcija, druga, pa treća, ministarstva. Valjda postoji danas u Crnoj Gori informacioni sistem. Evo čuli smo, čini mi se da je neko od prethodnika govorio o IT sektoru. Taj IT sektor može da upari ministarstvo, to je bar lako, da nema potrebe da šaraju inspekcije iz jednog i drugog ministarstva.

Znate li što je problem, uvaženi ministre? Problem je što smo mi naše IT stručnjake ispratili iz Crne Gore i najveći zadatak ove Vlade, koja će da uvede Crnu Goru u Evropsku uniju, je da vrati kadrove Crne Gore koje su poćerali. Baš one koje su poćerali. Znate li koje su poćerali? Najbolje. A znate li zašto najbolje? Zato što je konkurencija. Mi moramo kao parlamentarna većina i Vlada da uradimo sve da vratimo pamet Crne Gore iz inostranstva u Crnu Goru, bez bojazni da će biti konkurencija. Nemojte dozvoliti da naša djeca, da djeca nečijih drugih roditelja budu pod patronatom nekih ljudi koji rade za neke inostrane zemlje, što je sasvim regularno, kojima na zadnjoj godini i doktorskim studijama ponude da rade u nekoj stranoj zemlji. Mi svršenog studenta, doktoranda, doktora damo za nulu. To je koštalo državu Crnu Goru 200 ili 300 hiljada evra.

Na kraju završiću sa ovim čuvenim Data centrom. Da li iko može da pretpostavi gdje se Data centar nalazi u Crnoj Gori? Ako kažete da ne smije biti u dijelu zemlje gdje struja nestaje, jer je ozbiljan problem, gdje su teške vremenske neprilike i gdje je loš saobraćaj do tog mjesta, onda biste rekli - E nećemo postaviti Data centar u Žabljaku. Nažalost, kao što znate, ministre, Data centar je u Žabljaku, u nečijem privatnom hotelu. Ne znam zašto. Ja Vas molim da napravimo Data centar sličan onome u Kragujevcu, da ne dođe do nekog sajber napada đe ćemo ući u ozbiljan problem. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 17:06:32)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.
Pravo na komentar ima ministar Dukaj.
Izvolite.

MARASH DUKAJ (25.07.24 17:06:39)

Uvaženi gospodine Đuroviću, Vi ste otvorili i neke političke teme, a Vi, kao iskusan političar, znate da i ja dolazim iz političke partije. Moji politički stavovi su legitimni i ubuduće ću ih iznositi, bez obzira gdje sam, a i Parlament je mjesto za to - pogotovo kad imam pitanje za te stavove.

Kao drugo, postavili ste dosta pitanja koja se ne odnose na Ministarstvo javne uprave, kao što je restitucija itd. To su nadležnosti Ministarstva finansija. Spomenuli ste i IT-ovce. Slažem se sa Vama u tom dijelu, i ne samo IT nego i druga stručna lica koja fale Crnoj Gori. Ako ste pratili rad Minstarstva javne uprave

u zadnje dvije godine, možete konstatovati da po prvi put IT stručnjaci imaju mogućnost povećanja na zaradu 30%, i ne samo u Ministarstvu javne uprave nego gdje god rade. To je prvo. Drugo, to će se jasno i precizno definisati i Zakonom o zaradama. Počeli smo dosta stvari, koje se odnose na digitalizaciju i takođe na državni Data centar. Mogli ste da primijetite da po prvi put Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo javne uprave zajedno sa našim međunarodnim partnerima, to jeste UNOPS-om, u završetku smo izrade studija za državni Data centar. Moji stručnjaci, gospodine Đuroviću, su bili i u Kragujevcu, bili su u Mađarskoj, bili su u State Departmentu, bili su u Tel Avivu. Kao ministar, posle sedam godina sam primljen u ENISU. To je najlegitimnija najbolja evropska institucija koja se bavi sajberom. Takođe, dobili smo WB3C, Regionalni centar za obuku kadrova od sajber kriminala. U skupštinskoj proceduri imamo novi Zakon o informacionoj bezbjednosti. Nadam se da će se taj zakon usvojiti do kraja ovog mjeseca ili najkasnije početkom septembra, jer ćemo time otvoriti po prvi put Nacionalnu agenciju za sajber bezbjednost, sve u saradnji sa našim NATO i EU partnerima. Sve su ovo neke aktivnosti koje mi sprovodimo u kontinuitetu i sve su naravno rezultat ne ministra Dukaja, nego tima koji rukovodi Ministarstvom javne uprave. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 17:09:31)

Zahvaljujem ministru Dukaju.
Pravo odgovora na komentar ima kolega Đurović.
Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (25.07.24 17:09:37)

Niko Vama, ministre, ne brani da Vi u slobodno vrijeme i u nekim drugim situacijama branite svoju partijsku aktivnost. Ja sam samo govorio da ste Vi ovdje kao ministar i predstavnik Vlade, tako da nema potrebe da odgovarate na pitanja kakvo je razmišljanje Vaše partije. Ja sam ovdje i u ovom trenutku govorim kao poslanik.

Mi smo predali, koliko se sjećam, amandman da ovaj zakon stupi na snagu 01. oktobra, tako da ste već u početku diskusije čini mi se zaboravili da kažete, ili da Vas nijesu dobro čuli pa je bila /upadica/ Ne, ne, slušao sam ja Vas dobro, ali u odgovorima ste trebali malo češće da kažete da neće ovo nastupiti ni 01. avgusta ni 15. avgusta, nego 01. oktobra. Ova ljetnja turistička sezona ići će po zakonu koji je sad na snazi. Ovo je zakon koji treba da učini sve da bude bolji inspekcijski nadzor, da bude bolja naplata, da budu smanjeni kriminal i korupcija. Saglasan sam sa Vama i drago mi je da ste obišli sve ove centre. U svakom slučaju, nema potrebe za nekom skromnošću kad je u pitanju Data centar, jer sve što valja u Crnoj Gori treba da se pohrani u Data centar. Pametno je, na primjer, da se izdaje dio Data centra, s obzirom na to da Albanija nema razvijen Data centar, kao što to imamo u Kragujevcu. Spomenuo sam Kragujevac iz razloga što znam da je to jedan od najboljih Data centara, ako ne najbolji i u samoj Evropi. Vraćanje ovog zakona na zakon iz 2011. godine, koji je bio dobar... Znači, kritika može biti na račun nekog političkog dijela dejstvovanja u Crnoj Gori, ali mora se priznati i ono što je dobro i treba da se kaže da je bilo i kvalitetno. Mislim da je inspekcijski nadzor bio mnogo bolji do 2012. godine, nego nakon toga. Zahvaljujem se i Vama, uvažena potpredsjednice.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 17:12:16)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.
Ovo je bila poslednja diskusija po ove dvije tačke dnevnog reda. Sada pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ. Ne želi?
Procedura.
Izvolite, koleginice.

SONJA MILATOVIĆ (25.07.24 17:12:35)

Potpredsjednice, malo ću svjesno zloupotrijebiti proceduru i Vama se obratiti, jer sam propustila u diskusiji da nešto poručim ministru, pa Vas molim da mu Vi prenesete.

Naime, 19. aprila 2024. godine sam iskoristila svoje pravo da, shodno članu 50 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, podnesem zahtjev za dostavljanje podataka u vezi sa jednom interesantnom temom, koja se tiče Opštine Nikšić, a koja je prosto bila medijski plasirana. Tiče se moguće zloupotrebe kada je u pitanju zaključivanje ugovora. Do danas nijesam dobila odgovor na pitanje koje sam, opet ponavljam,

postavila u skladu sa Poslovnikom o radu Skupštine Crne Gore, u skladu sa članom 50. Molim Vas da mi, snagom svoga autoriteta, sa mjesta na kojem sjedite omogućite da valjano obavljam svoj posao. U suprotnom, počeću da mislim da i odgovor na moje pitanje putuje oko svijeta baš i kao pojedini ministri u Vladi Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (25.07.24 17:13:43)

Zahvaljujem, koleginice Milatović. Ministar Dukaj je čuo ovu Vašu proceduru. Ja takođe molim ministra Dukaja da odgovori na pitanje koje je uputila poslanica Milatović.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno i bićete naknadno obaviješteni kad nastavljamo sa radom.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 11:50:22)

Poštovane koleginice i kolege poslanici nastavljamo Šestu sjednicu Prvog redovnog zasijedanja u 2024.godini.

Obavještavam Vas da su Maja Vukičević i Milun Zogović podnijeli ostavke na funkciju poslanika zbog nespojivosti funkcija, pa, saglasno Poslovniku Skupštine, objavljujem da Skupština konstatuje ostavke, čime im prestaje mandat poslanika o čemu ćemo obavijestiti Državnu izbornu komisiju radi sprovođenja postupka popune upražnjenih poslaničkih mjesta.

Sada prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o izmjenama Zakona o međunaronoj i privremenoj zaštiti stanaca**. Ovlašćeni predstavnik Vlade Danilo Šaranović, ministar unutrašnjih poslova, izvjestioci odbora su: Duško Stijepović, Zakonodavnog odbora i Milun Zogović, Odbora za politički sistem,pravosuđe i upravu .

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Ministar Šaranović ima riječ.

Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 11:51:22)

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani građani,

Dakle, Vlada Crne Gore je, na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova, u skupštinsku proceduru predložila Predlog zakona o izmjeni Zakona o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca. Vjerujem da poslanici koji su se upoznali sa predmetnim predlogom zakona primjetili da se ne radi o nekim sveobuhvatnim izmjenama zakona, ali je suštinski važno za onim što je da kažem i međunarodni ugled Crne Gore, suštinski važnim za ono što je usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Dozvolite možda da za kratko uđem i na onaj teren po kome Crna Gora dobro poznata još od devedesetih godina, to je da je mnogim narodima i mnogim ljudima, kada su se našli u teškoj poziciji Crna Gora je znala i da otvori svoja vrata, ali i da im pruža podršku. Dozvolite da sada pređem na sam zakon.

Dakle, važećim Zakonom međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca je propisano da u slučajevima masovnog priliva stranaca iz trećih zemalja koji se ne mogu vratiti u svoju zemlju porijekla, ako postoji rizik da zbog tog masovnog priliva nije mo,guće efikasno sprovesti postupak odobravanja međunarodne zaštite, može se odobriti privremna zaštita tih lica radi njihove zaštite. Nakon izbijanja ukrajinske krize februara mjeseca 2022.godine Vlada Crne Gore je, shodno Zakonu o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca, donijela odluku o odobravanju privremen zaštite licima iz Ukraine u trajanju od jedne godine to jeste do marta 2023.godine. To državljanima Ukrajine, licima bez državljanstva kojima je poslednje boravište bilo u Ukrajini i licima kojima je Ukrajina odobrila međunarodnu zaštitu. Imajući u vidu da se početkom 2023.godine nijesu stekli uslovi za povratak navedenih lica u Ukrajinu, Vlada Crne Gore je u martu mjesecu 2023.godine, iskoristrila zakonsku mogućnost i produžila privremenu zaštitu ovim licima na još jednu godinu, tačnije do marta 2024.godine. Novom odlukom su obuhvaćena lica koja su zakonito boravila u Crnoj Gori, a koja se ne mogu vratiti u Ukrajinu, naravno razumije se zbog i dalje trajućeg oružanog sukoba. Radi nadzornog spovođenja navedenih odluka Vlada Crne Gore od samog početka odobravanja privremene zaštite obrazovala koordinaciono tijelo koje čine predstavnici različitih organa džavne uprave nadležni za unutrašnje i vanjske poslove, poslove finasnija rada i socijalnog staranja i zdravlja, Crvenog krsta Crne Gore i UNHCR. Primjenom odluka iz 2023. godine iscrpljena je zakonska mogućnost da se licima koja su dobila privremenu zaštitu u Crnoj Gori produži privremena zaštita na rok duži od dvije godine. Zbog toga je nastala da kažempotreba ovakve hitne izmjene Zakona o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca.

Želim da Vas podsjetim da je Vlada Crne Gore prije nekoliko mjeseci produžila do 2025.godine čini mi se do marta mjeseca, privremenu zaštitu licama koja nijesu, koja su kasnije da kažem došla u Crnu Goru. Imajući u vidu da evropski savjet omogućio, odnosno dao jednu vrstu direktive zemljama članicama Evropske unije da mogu produžiti privremenu zaštitu licima iu Ukrajine na period duži od dvije godine, mi smo sa druge strane imali ovu zakonsku barijeru i otuda ovakva zakonska izmjena kako bi se Crna Gora usaglasila sa onim što je politika Evropske unije u konkretnoj oblasti. Eto to je to ukratko,a naravno ostajem otvoren za pitanja poslanika. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 11:56:01)

Zahvaljujem, uvaženi ministre Šaranoviću?
Da li izvjestioci odbora žele riječ?
Sada prelazimo na diskusije i molim poslanika Amera Smailovića da uzme riječ, a koleginicu Zoju Bojanić-Lalović da se pripremi.
Izvolite.

AMER SMAILOVIĆ (29.07.24 11:56:18)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.
Uvažene koleginice i kolege poslanici, uvažene građanke i građani, uvaženi ministre,
Dakle, Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremene zaštite stranaca koji je podnijela Vlada Crne Gore odnosi se na izmjene kako nebi više postojalo vremnsko ograničavanje trajanja privremene zaštite, a na osnovu odluke Savjeta Evropske unije. Dakle navedeni izmjenama bi se u velikoj mjeri naše zakonodavstvo uskladilo sa evropskim zakonodavstvom i pomoglo bi se Crnoj Gori u sprečavanju preopterećenosti sistema međunarodne zaštite koja bi nastala usled znatnog povećanja broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu od strane lica iz Ukraine kojima je produžena privremna zaštita prestaje dana 11.marta 2024.godine. Dakle, kao što rekoh, zakon predstavlja usklađivanje crnogorskog zakonodavstva, politike Vlade Crne Gore sa politikom Evropske unije i stoga će ove izmjene svakako imati podršku Bošnjačke stanke, jer svakako ove izmjene prate i stavove Bošnjačke stanke po pitanju vanjske politike Vlade,ali i svakako utvrđivanje sa spoljnom politikom Evropske unije prije svega u odnosu na pitanje Ukrajina odnosno pitanje ruske agresije na Ukrajinu.Takođe, ono što ste Vi, uvaženi ministre ,pomenuli Crna Gora se u svojoj prošlosti može ponositi jer često je bila sigurno utočište za brojne izbjeglice , bez obzira na vjeru ili naciju. Podsjetiću ću samo 1999.godine u Rožajima je u jednom trenutku bilo preko 70 hiljada izbjeglica sa Kosova, međutim imali smo i neke loše epizode, imali smo i deportaciju izbjeglica iz Herceg Novog, sve je to negdje istorija Crne Gore, sve je to nešto što treba pamtiti, sve je to nešto treba na kraju i osuditi kao što je u pitanju deportacija izbjeglica iz Herceg Novog i tražiti naravno sudske epiloge svih tih slučaja.
Međutim, ovde postoji jedno značajno usklađivanje politike Crne Gore sa politikom Evropske unije iz toga će ove izmjene ovog zakona imati podršku, imati podršku jer svjesni smo koliko je Ukrajinaca dobilo utočište, dobilo zaštitu,a u Crnoj Gori od svih tih ratnih dejstava u Ukrajini. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 11:59:10)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.
Sada molim poslanicu Bojanić Lalović da uzmem riječ, a koleginicu Anđelu Vojinović da se pripremi.
Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (29.07.24 11:59:20)

Zahvaljujem, predsjedavajući.
Uvaženi ministre sa saradnicima, koleginice poslanici, kolege poslanice, građanke i građani,
Danas je na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca i smatrala sam da je važno da uzmem učešće iz razloga koji ste, ministre u uvodnom izlaganju spomenuli, jer sam 90-tih bila profesor učenicima koji su bili upravo doseljenici, odnosno izbjeglice iz drugih zemalja ratom zahvaćenih u našem okruženju. Pa sam eto negdje upoređivala sa trenutnim položajem i onih čije je jedno od osnovnih prava pravo na obrazovanje, odnosno prava djeteta i prava na obrazovanje.

Dakle, kao što ste rekli radi se o izmjenama zakona u dijelu koji se upravo odnosi na zahtjeve pojedinih osoba iz Ukrajine koje imaju status stranaca pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i naravno oni su iscrpili sve zakonske mogućnosti, privremene zaštite u trajanju od jedne godine i neophodna je ovo produžiti. Ispratila sam vaš sajt i vidjela sam da na sajtu Ministarstva unutrašnjih poslova postoje uredne informacije o tome koliko je predato zahtjeva, koliko zahtjeva je na čekanju i vidjelo smo da 16.07.upravo u Ministarstvu unutrašnjih poslova postoji saopštenje o tome da je 10.841odobreno zahtjeva je li tako, a da je za potrebu zaštite na čekanju 9.402 otprilike, evo ne znam da li sam taj podatak precizno ovdje iznijela. Inače kao što znamo u jednom trenutku Crna Gora je bila zemlja sa najvećim brojem izbjeglica po glavi stanovnika, a naravno među svima njima značajan je broj djece koje je trebalo usmjeriti u pretškolsko, osnovno ili srednjoškolsko obrazovanje.

Dakle, pravo na osnovno i srednje obrazovanje maloljetni stranac koji traži međunarodnu zaštitu ostvaruje po istim uslovima kao i crnogorski državljanin. Po sadašnjoj evidenciji Ministarstva prosvjete nauke inovacija oko 7.131 učenik je upisan ove godine, dakle govorimo o strancima, konkretno o učenicima dakle djeci i učenicima mislim i na pretškolsko osnovno i srednjoškolsko obrazovanje je 9%, iz Rusije je 39%, iz Srbije 25%. Ovo su zvanični podaci.

Htjela sam da skrenem pažnju, a i da čujem vaš komentar na činjenicu da kada govorimo o vršnjačkom nasilju vrlo malo se komentariše upravo o položaju ove populacije u obrazovno vaspitnim ustanovama. Koliko su ova djeca izložena vršnjačkom nasilju ako znamo da je jedno od obavještenja Ambasade Ukrajine bilo da imaju podatke da u nekim lokalnim zajednicama ukrajinska djeca trpe nasilje od lokalnog, odnosno djece iz lokalnog stanovništva kojim upravo poručuju "vi treba da ginete, Rusija treba da pobijedi" to je onaj dječiji žargon i naravno ne znam koliko je reakcija u tom smislu negdje bila, a znam da prateći sve ono što se dešavalo kasnije bilo je malo reakcija i medijskih i reakcija u Ministarstvu prosvjete. Naravno da ovakva jedna atmosfera nije slučajna. Ona je kreirana u društvu i ona je prosto posledica jednog stava Vlade, odnosno onih koji danas čine Vladu. Znate da jedan dio predstavnika Vlade negira agresiju Rusije nad Ukrajinom i da se mnoge stvari sada samo formalno kreiraju, a da će suštinski atmosfera biti u skladu sa onim što zaista pojedinci zastupaju.

Podsjetiću i da je prije neki dan Ambasada Amerike upravo zaključila da izražava bojazan što se u Vladi nalaze oni koji negiraju agresiju Rusije nad Ukrajinom. Nijesam slučajno sve ovo uvezala i vratiću se konkretno na pitanje vaš komentar o tome da li i koliko ovako kreirana atmosfera utiče na socijalno emocionalnu prilagođenost djece Ukrajine i učenika Ukrajine kroz naš obrazovni sistem. Da li je slučajan podatak da je samo 9% sada učenika među ovih 7.131 Ukrajinaca, da li to znači da su u međuvremenu ukrajinski roditelji i njihova djeca osjetili su nesigurnost u ovakvom jednom ambijentu, da li traže sigurnost negdje drugo ili je to zaista tako i kada uporedite podatke koje vi imate u odnosu na iseljena lica.?Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:05:55)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Za komentar se javio ministar Šaranović.
Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 12:06:02)

Hvala na postavljenom pitanju u kom ja zaista ne prepoznajem sugestivnost, prepoznajem na prvom mjestu prostor da odagnamo sumnje u ono što na činjenicama nije utemeljeno. Prvo, ako govorimo o Vladi Crne Gore, iako nemam zaista pretenziju da govorim u ime Vlade kao kolektivnog organa, ali mogu u jednom segmentu koji niko danas ne dovodi u pitanje u Crnoj Gori, a to je da zaista konkretno kada je ova tematika u pitanju pružanja privremene zaštite licima koja se nalaze u stanju potrebe usklađivanja našeg zakonodavstva sa zakodavstvom Evropske unije i standardima Evropske unije imamo potpuno jedan konsezualan stav. Dakle, nijesam zaista primijetio bilo kakvu poruku koja bi se mogla čak i ukoliko bi neko imao potrebu da maliciozno izvlači iz konteksta se može uzeti kao uzrok eventualnog vršnjačkog nasilja. Konkretno zbog čega mislite da je upravo ovakvo stanje u Crnoj Gori kao što ste i kazali što je Crna Gora zemlja sa najvećim brojem ukrajinskih izbjeglica po glavi stanovnika u Evropi. Upravo zbog toga što su to ljudi procijenili da je to najsigurnija zemlja na Balkanu ja zaista nijesam upoznat sa time, a prva sam osoba koja bi sa time morala biti upoznata da postoje neki nekotrolisani ili incidenti većeg obima dakle treba razumjeti da nema te društvene pojave koja je dovedena u stanje savršenog. Znate kako konkretno kada govorimo o sektoru bezbjednosti ono što je uvijek u žiži javnosti jeste kriminal i tzv.kriminalni obračun.

Pomenuću samo jednu stvar da u jednoj godini dana u saobraćajnim nezgodama u kojima je isključivo ljudski faktor uzrok saobraćajne nezgode sa smrtnom posljedicom izgubimo više života nego li u kriminalnim obračunima za 20 godina. Dakle, radi se samo o neodgovornoosti, ušli ste na teren malo da kažem sociološkog gdje odgovornost za ono što se može prepoznati kao neka šira društvena devijacija ne nekog izraženog obima, ne može se adresirati bilo kome pojedinačno, možda generalno stanje u društvu, mentalitetskim, sociološkim navikama, dugogajenim itd. Pa odmah da vam kažem evo kao bivši parlamentarac koji je mnogo duže bio član Parlamenta i kolege iz Parlamenta nego ovaj ministar odgovorno tvrdim da dosta često i diskusija, narativ i tonalitet koji se može čuti u Parlamentu sigurno ne doprinosi tome da na pozitivan način utičemo na sociološke prilike koje bi trebale da imaju pozitivne implikacije na način da nemamo devijantno ponašanje pa i među samim maloljetnicima. Vršnačko nasilje i maloljetnička delinkvencija je nešto što je posebno važna, odnosno borba protiv toga nešto što je posebno važno u Upravi policije i ponosan sam na ono što inspektori Uprave policije rade u konkretnoj oblasti, nije to moj subjektivni osjećaj već je to da kažem jedna vrlo objektivna ocjena naših međunarodnih partnera i siguran sam da u narednom periodu kroz saradnju sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija u konkretnoj oblasti ćemo imati da kažem zapaženije rezultate.

Nadam se da sam uspio da zadovoljim potrebu za odgovorima na pitanje koje ste postavili iz domena moje nadležnosti iako su ovo pitanja koja su negdje više iz nadležnosti Ministarstva prosvjete rada i socijalnog staranja, ali kako maltene na dnevnom nivou imam komunikaciju ja i kolega iz Ministarstva unutrašnjih poslova sa kolegama iz ova dva Ministarstva zaista želim da prvo pohvalim nivo međusobne koordinacije kada je ova oblast u pitanju i vjerujem konkretno kada je u pitanjiu Ministarstvo unutrašnjih poslova da ćemo u brzom vremenskom periodu stvoriti preduslove da opet imamo tzv.policajce pozornike koji će se nalaziti i u samim školskim dvorištima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:10:47)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Pravo na komentar ima koleginica Bojanić Lalović.
Izvolite.

ZOJA BOJANIĆ LALOVIĆ (29.07.24 12:10:58)

Kada ste odgovorili malicioznim komentarima nijeste mislili na ono o čemu sam ja govorila, jer nije mi to bila namjera.

Kazali ste da često i govor iz ove sale utiče, odnosno na kreiranje stanja u društvu i saglasna sa tim ne pronalazim sebe među onima koji na bilo koji način svojim govorom može uticati naravno i siguran sam da nijeste mislili, ali baš zato što sam neko ko je konkretno u bazi imao mogućnosti da prepozna uzroke posledica koje imamo među mladima. Kažem da uzroci su upravo u onima koji su u izvršnoj vlasti, odnosno Vlada kreira taj ambijent. Vi dobro znate da narativ koji se nameće društvenoj zajednici često ide od političara, odnosno od onih koji rukovode, to je jedno. S druge strane i naravno u Vladi imamo one koji zaista ne priznaju da je riječ o agresiji i tu smo saglasni i vi i ja. U redu trenutno je politički dogovor takav. Vidjećemo želja je da nas uvedu u Evropsku uniju, znamo kako Evropska unija ovim pitanjima promišlja pa čak kada je u pitanju i odnos prema iseljenicima. Vi znate da i ti sajtovi su unapređeniji od onih koje mi imamo, pa imate više pitanja koja tretiraju položaj i prava iseljenika u našoj zemlji, odnosno u zemlji Evropske unije i taj dio i vi imate prostora da unaprijedite.

S druge strane rekli ste mi smo da sam konstatovala da smo zemlja koja je primila najveći broj iseljenika iz Ukrajine. To je podatak s početka. Dakle vi znate da to nije trenutno tako. Mijenjalo se to, napuštao je veliki broj Ukrajinaca. Zato sam vam rekla da je poslednji podatak da je 9% svega ukrajinske djece nije to bilo tako ni na početku. Očigledno da postoji jedan taj osjećaj nesigurnosti, tako je imamo pitanja za Ministarstvo prosvjete, ona se tiču socijalno emocionalne prilagođenosti, ona se tiču vršnjačkog nasilja, ali ne može samo pitanje vršnjačkog nasilja biti pitanje za Ministarstvo prosvjete, ono je pitanje za sve, posebno za one koje kreiraju društveni ambijent, a kada je riječ o agresiji Rusije nad Ukrajinom znate da je crnogorsko društvo polarizovano i to prije svega i jedino zaslugom političara koji su to pitanje tretirali na svoj način. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:14:18)

Zahvaljujem, poslanice Bojanić Lalović.

Sada molim koleginicu Anđelu Vojinović da uzme riječ, a kolegu Andriju Nikolića da se pripremi. Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (29.07.24 12:14:33)

Zahvaljujem, uvaženi ministre sa državnim sekretarom.

Uvažene koleginice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Dozvolićete mi na početku prije nego što pređe konkretno o predloženom zakonskom rešenju da zbog zaposlenih u administraciji Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprave policije, ali i zbog svih građana Crne Gore pohvalim rezultate koje MUP sprovodi, posao koji radi vrlo revnosno, vrijedno i uspješno i to se na dnevnom nivou čini mi se potvrđuje rezultatima kako u okviru zakonodavne inicijative, jer čini mi se da nije bilo sjednice Skupštine u ovom proljećnom zasijedanju, da nismo imali makar jedno zakonsko rešenje, odnosno neki Predlog zakona iz Ministarstva unutrašnjih poslova, dakle ali i kako u pogledu zakonskih rešenja tako i rezultatima na terenu. Pošto pričamo o zaštiti stranaca neminovno je da je povežemo i sa granicama i graničnim prelazima u Crnoj Gori pa bih ja željela da zbog javnosti informišem da je unutrašnja kontrola podnijela krivične prijave za krivično djelo davanje mita protiv 30 stranih državljana za koje se sumnja da su u kontinuitetu davali mito policijskim službenicima i dakle u produženom trajanju koji su uzimali novac od onih ljudi koji su prelazili granični prelaz Božaj.

Dakle, ta krivična djela koja su vršili vršili su ne pojedinačno već zajedno i organizovano. Podsjetiću da je na graničnim prelazima u Crnoj Gori zaplijenja i tona opojne droge, kao da je zaplijenjeno 185.000 paklica cigareta u vrijednosti od 175 miliona eura i podsjetila bih u ovom dijelu na jednu vrlo važnu akciju koje Ministarstvo unutrašnjih poslova sprovodi sa turističkom nacionalnom organizacijom i kompanijom One, a odnosi se takođe na granične prelaze gdje putnicima, odnosno turistima u jeku turističke sezone dijele određene poklone i vodu na ulazu u Crnu Goru.

Sada da se fokusiram na ono što je konkretno zakonsko rešenje. Dakle, migracije su uz azil u posebnom fokusu Evropske unije iz tog razloga je veoma važno da se naše zakonodavstvo uskladi sa zakonodavstvom Evropske unije i to svaka država za članstvo mora da uradi dakle ima obavezu i kao što ima obavezu da uskladi ima obavezu da se izvrši i u tom smislu i puna implementacija. Usvajanjem ovog zakona mi dakle šaljemo poruku da smo spremni da preuzmemo sve obaveze međunarodne i da budemo pouzdan partner na međunarodnoj sceni. Ja sam jednom prilikom dok sam tražila odgovor na poslaničko pitanje dobila statistiku koja je vezana za broj stranih državljana u Crnoj Gori pa bih voljela da pročitam.

Dakle, ukupan broj stranih državljana stalno nastanjenih u 2023.godini zbog toga što podaci za 2024.godinu još uvijek nisu skroz do kraja procesuirani bio je skoro 30.000 sa privremenim boravkom, skoro 37.000 sa produženim privremenim boravkom i skoro 28.000 sa produženim privremenim boravkom i sa privremenom zaštitom 2.869 ljudi. E sad zamislite koliko je to posla za službenike Uprave policije i za službenike Ministarstva unutrašnjih poslova. Podsjetiću da je granična policija napravila početne korake za uspostavljanje sistema biometrijske registracije uz saradnju sa međunarodnom Agencijom za migracije i finansijsku pomoć Evropske unije i ovo podsjećam zato što je važno da znamo da svaki zakon u ovoj oblasti služi prije svega građanima Crne Gore, jer će poslužiti za bolje profilisanjem onih ljudi koji dolaze i prolaze kroz Crnu Goru i samim tim će doprinjeti većoj bezbjednosti naših građana, ali i onih stranaca koji su stalno nastanjeni u Crnoj Gori. Kada govorimo konkretno o ovom zakonskom rešenju dakle statistika je to ste vi naveli u vašem uvodnom izlaganju da je Ministarstvo od marta 2022. do marta 2024. godine kada je ovaj zakon nama i predložen zapremilo 10.551 zahtjev, od toga je većina odobrena. Iako volim da se služim ovom statistikom, nikad ne zaboravim da zapravo ova brojka preko 10.000, da je zapravo riječ o ljudima koji su bježai od strahote oružanih sukoba i utočište našli na teritoriji Crne Gore. Znamo da naš trenutni zakon predviđa zaštitu od godinu dana, uz mogućnost produženja na još šest mjeseci, ali se ovim predloženim rešenjem uklanja vremensko ograničenje za privremenu zaštitu. To znači da im možemo pružiti sigurnost sve do onog momenta dok im je ona i neophodna, dok se ne pobojšaju uslovi u zemljama iz kojih oni dolaze. Ovaj predlog je, to su kolege prije mene govorile, usklađivanje s međunarodnim propisima, ali ima jednu mnogo humaniju dimenziju gdje smo omogućili ljudima da u Crnoj Gori pronađu sigurnost ako već nisu mogli u svojoj zemlji. Nije riječ samo o Ukrajincima, ljudima koji su državljani Ukrajine već je riječ o ljudima koji su bili na teritoriji Ukrajine kada je izbio rat. Riječ je i o drugim državljanima i strancima koji su tada prelazili teritoriju Ukrajine i došli do Crne Gore. Dakle, obuhvata mnogo širi spektar migranata.

Mislim da je potrebno podržati ovaj predlog. Nisam vidjela da je iko imao išta protiv ovoga. Očekujem podršku svih. Predlog je usmjeren ka tome da se ljudima pruži sigurnost, normalni uslovi za život, adekvatno obrazovanje, adekvatna socijalna i dječija zaštita. Ovim pokazujemo da Crna Gora za ljude van Crne Gore nije samo mjesto na mapi već i sigurno utočište. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:21:33)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.
Za komentar se javio ministar Šaranović. Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 12:21:42)

Uvažena poslanice Vojinović, želim da zahvalim prvo na temeljnom pristupu samoj temi. Vrlo ste lijepo uvezali konkretno rešenje s drugim oblastima koje su iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Vjerujem da sve poslanike ovdje u parlamentu raduje sve veća podrška međunarodne zajednice Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije. Upravo vidite da oni najkrupniji iskoraci u raznim oblasti, ne kada je u pitanju samo borba protiv kriminala već sve ostale oblasti su rezultat saradnje s ključnim međunarodnim partnerima. Te saradnje ne bi bilo da ne postoji apsolutno povjerenje u današnje Ministarstvo unutrašnjih poslova i Upravu policije. Navešću samo jedan primjer.

Sjetićete se prošlonedeljne policijske akcije "General" u kojoj su lišena slobode više lica koji su najviše rangirani članovi visokorizičnih organizovanih kriminalnih grupa u Crnoj Gori, onih članova organizovanih kriminalnih grupa čije se ime do ne tako davno maltene nije smjelo ni pomenuti u Crnoj Gori, a do lišavanja slobode tih haj profajl kriminalaca desilo se upravo kroz saradnju s američkim FBI, DIA, Federalnom policijom Austrije i Europolom. Dakle, upravo su takve akcije podrška ne samo Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije već bezbjednosnom sektoru Crne Gore u cjelini. To je konkretno kada je u pitanju oblast borbe protiv kriminala.

Ono što je posebno važna oblast za Ministarstvo unutrašnjih poslova jeste oblast granične kontrole. Jer, vjerujem da svi u ovoj sali polazimo od pretpostavke, imajući u vidu da će Crna Gora biti prva naredna članica Evropske unije, da to implicira da će i granice Crne Gore samim tim postati granice Evropske unije.

Zbog toga Ministarstvo unutrašnjih poslova, prije svega sa IOM-om (Međunarodnom agencijom za migracije) predano radi na podizanju kapaciteta u graničnoj kontroli. Tu imamo i Fronteks na našim granicama, na današnji dan, čini mi se, 62 službenika Fronteksa koji zajedno sa službenicima granične policije Crne Gore nadziru granice Crne Gore. Takođe, svjedočili ste u poslednjih nekoliko mjeseci snažnim iskoracima Ministarstva unutrašnjih poslova kada je širenje kapaciteta prihvatilišta za strance jer je to važno ne samo zbog Crne Gore i njenog međunarodnog ugleda već zbog cijele Evropske unije.

Dakle, ilegalne migracije su bezbjednosni problem br.1 u Evropi, naročito u Italiji koja je vrlo specifična zemlja u jednoj oblasti. Podsjetiću vas da je iznad 80% granica Italija tzv. plava granica koja ne može do kraja da zaštiti svoje granice od ilegalnih migracija, što je direktan razlog zbog čega se na sjeveru Italije bilježi porast opšte stope nasilja. Zbog toga, Crna Gora iako tranzitna zemlja radi sve i postiže konkretne rezultate na podizanju kapaciteta u ovoj oblasti kako bi sve partnerske zemlje i sve članice Evropske unije u realnom vremenu dobijale podatke iz Crne Gore o prisustvu migranata u Crnoj Gori.

Takođe, sami ste pomenuli, i drago mi je da ste se toga sjetili, što ste afirmisali jednu lijepu akciju koja je novo ruho iznad Crne Gore i potvrda je našeg domaćinskog pristupa. To je akcija koja je organizovana prije desetak dana kroz saradnju Uprave policije Nacionalne turističke organizacije i kompanije One gdje ste mogli da vidite desetine volontera koji dočekuju turiste na ulazu u Crnu Goru, koja je prva najava lijepog boravka u Crnoj Gori svih turista. Hvala još jednom što ste afirmisali ono čega se možda ne bismo sjetili u ovom trenutku. Sve ovo što smo mogli od vas čuti potvrđuje predan rad svih kolega iz Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije. Hvala još jednom.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:26:32)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Sada molim kolegu Andriju Nikolića da uzme riječ, a kolegu Momčila Lekovića da se pripremi. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (29.07.24 12:26:44)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Na dnevnom redu imamo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca. Dakle, parekselans tema koja se tiče izbjeglica. Pitanje izbjeglica je vanvremensko, vanteritorijalno, ljudsko pitanje. Na tom terenu se Crna Gora kao stara, humana evropska država više puta dokazala. Poslednji u nizu primjera dogodio se 1999. godine prilikom egzodusa Albanaca s Kosova nakon zločinačkih dejstava tadašnjeg režima Slobodana Miloševića kojem su, između ostalog,

podršku davali i neki aktuelni politički subjekti u današnjoj crnogorskoj Vladi. Kao što rekoh, bilo je u državnoj politici Crne Gore u tom vremenu dovoljno zrelosti, dovoljno humanosti i dovoljno dobrosusjedskih referenci da primite više od stotinu hiljada Albanaca, da im obezbijedite siguran krov nad glavom, stabilno utočište i bjekstvo, prije svega od ratnih dejstava čime su sačuvali živu glavu zahvaljujući Crnoj Gori. To je najhumanija i najcrnogorskija priča s kraja 20. vijeka.

Prije dvije godine Crnu Goru je zapljusnuo novi talas izbjeglica koje su mahom došle iz Ukrajine koju je zadesila agresija Ruske Federacije, koja se našla u osvajačkom pohodu i u pokušaju da demokratiju koja se približava njenim granicama odbaci što dalje. Prema podacima koje sam imao priliku da pročitam, u Crnoj Gori je tokom 2023. godine
ušlo 90.894 lica iz Ukrajine dok je u istom periodu iz naše države izašlo blizu 89.708 lica. Godinu ranije 9.700 lica je imalo status privremene zaštite u Crnoj Gori, što znači da je veći broj ukrajinskih državljana koji su boravili u Crnoj Gori u međuvremenu napustio Crnu Goru. Treba reći ono što imamo obavezu da kažemo pred građanima Crne Gore, da je ta nesreća koja je zadesila ukrajinski narod, između ostalog, predstavljala i značajnu finansijsku injekciju za Crnu Goru. Jer, ti ljudi koji su zbog tegobe koja ih je zadesila došli u Crnu Goru, trošili su veliki novac, svoju ušteđevinu, porasle su značajno cijene nekretnina u Crnoj Gori i danas su ti ekonomski benefiti u padu. Najbolji primjer je odlazak Ukrajinaca koji se negativno odražava na crnogorsku privredu u Budvi jer su prihodi u brojnim djelatnostima značajno manji.

Ovo su ključna upozorenja koja smo adresirali Vladi Crne Gore kada je kreirala održivost budžeta za ovu godinu, upozoravajući ih da ne možete planirati budžet tako što projektujete da će tih 90.000 ili manje od toga ljudi ostati u Crnoj Gori. Vidite, u međuvremenu, da ih je ostalo 9.000, ako su tačni ovi podaci. Naravno, tu su ljudi iz Ministarstva unutrašnjih poslova i bilo bi dobro da čujemo koliko u ovom trenutku ima ukrajinskih državljana u Crnoj Gori.

Važno je, takođe, kazati da se ova vlada i ova vladajuća većina kolebaju u odnosu na neka civilizacijska pitanja oko kojih danas nema sporenja u Evropskoj uniji. Danas su konstituenti ove vlade politički subjekti koji nijesu podržali uvođenje sankcija Ruskoj Federaciji, odnosno pridruživanje vanjskoj i bezbjednosnoj politici Evropske unije. To je jedno.

Drugo, danas u Vladi Crne Gore politički subjekti koji nijesu podržali Rezoluciju o osudi ruske agresije na Ukrajinu. Danas su u Vladi politički subjekti koji na Parlamentarnom odboru za stabilizaciju i pridruživanje Evropskoj uniji predlažu ukidanje sankcija Rusiji, a onda velika većina vladinih konstituenata o tome glasa uzdržano.

Dakle, danas imamo Vladu koja proizvodi incidente i probleme. Najnoviji u nizu je ovaj koji je isprovociran izglasavanjem Rezolucije o Jasenovcu. Vidjeli smo odgovor Republike Hrvatske koja je trojicu državnih zvaničnika Crne Gore proglasili nepoželjnim osobama. Imamo predsjednika Skupštine koji je persona non grata u Hrvatskoj, imamo potpredsjednika Vlade koji je, takođe, persona non grata u Hrvatskoj i imamo poslanika crnogorskog Parlamenta koji je persona non grata u Hrvatskoj. Sada neko očekuje da Crna Gora može postati članica Evropske unije ako u središtu vlasti imamo ljude koji predstavljaju problem. Problem predstavljaju i o tome tako misli članica Evropske unije. Politika ove vlade sve više liči na politiku Aleksandra Vučića. Ali, kao što smo rekli i onog dana po onoj staroj izreci brod ne tone zato što se voda nalazi oko njega, brod tone onda kada voda prodre u njega. Sada su u ovu vladu ušli antievropske, antizapadne političke strukture koje će pomoći da ova vlada brže vidi svoj kraj. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:33:57)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.
Za komentar se javio ministar Šaranović.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 12:34:04)

Više odgovor nego komentar. Ne bih polemisao s političkim stavovima uvaženog poslanika Nikolića. Odgovoriću vrlo konkretno u odnosu na konkretno pitanje. Dakle, na današnji dan imamo 4.288 zahtjeva za produženje privremene zaštite u Crnoj Gori od strane ukrajinskih državljana, njih 912 čeka usvajanje zakona kako bi produžili privremenu zaštitu u Crnoj Gori u periodu dužem od dvije godine. Naravno, Crna Gora je slobodna zemlja gdje je sloboda mišljenja Ustavom garantovano pravo, pa onda i poslanici kao predstavnici građana naročito imaju pravo na to. Ali, s pozicije ministra unutrašnjih poslova koji se na dnevnom nivou bavi ovom problematikom, odgovorno tvrdim da ne postoji nijedan razlog koji bi se mogao tumačiti kao posljedica neke političke situacije koju svako subjektivno može da tumači u Crnoj Gori, zbog čega je jedan broj ukrajinskih državljana koji su godinu ili dvije boravili u Crnoj Gori odlučilo da se vrate u svoju zemlju ili u neke druge zemlje od Srbije, čak i Bosne i Hercegovine do zemalja Zapadne Evrope.

Vi ste upoznati s tim da su se ovi ljudi našli u teškoj situaciji. Doći s porodicom u jednu udaljenu zemlju, a koju su s razlogom izabrali, govorim o Crnoj Gori kao zemlji u kojoj je stanje opšte bezbjednosti na najvišem mogućem nivou, bio je razlog zbog čega smo imali takve brojke. Imajući u vidu da je prošlo dvije godine, postoji ona ekonomska, odnosno socijalna, egzistencijalna komponenta koja, između ostalog, natjerala najveći broj tih ukrajinskih državljana da se vrate u zemlju porijekla.

Dakle, odluka da se ovi ljudi vrate iz Crne Gore u svoju matičnu zemlju ili, eventualno, odu u neku od zemalja Zapadne Evrope, nema nikakve veze s Crnom Gorom jer je Crna Gora u međunarodnim okvirima navođena kao najpozitivniji primjer u oblasti privremene zaštite ukrajinskih državljana. Znate i sami da o trošku države su se čak plaćali hoteli za boravak ukrajinskih izbjeglica. To je nešto što je bio presedan u odnosu na Evropu. Ne bih volio da ovdje u Parlamentu jer nas slušaju građani, ostane bilo kakva dilema da je neko eventualno postupanje države Crne Gore, njenih državnih organa bilo koga od nas, pa čak iz prethodne Vlade bilo kakav akt mogao da bude razlog zbog kojeg jedan broj ukrajinskih državljana koji su uživali privremenu zaštitu u Crnoj Gori napuste Crnu Goru. Dakle, upravo zbog toga se zove privremena zaštita, oni su se nalazili u stanju privremene potrebe. Još jednom naglašavam, najveći broj njih su odlučili da se vrate u zemlju porijekla. Još jednom zaključujem, Crna Gora se pokazala kao dobar domaćin ne samo sada, svi smo govorili nekoliko puta, nego u više navrata od 90-ih godina pa do danas. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:37:51)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Poslanik Nikolić, odgovor na komentar. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (29.07.24 12:37:58)

Zahvaljujem na odgovoru u odnosu na broj ukrajinskih izbjeglica koji se nalaze u Crnoj Gori. Na drugu temu nemamo razloga da polemišemo jer je i moj stav s početka ove diskusije bio da je Crna Gora stara, humana država koja je na brojnim primjerima pokazala privrženost najvišim standardima civilizacije, demokratije i ljudskih sloboda.

Ono što sam istakao u mojoj diskusiji odnosilo se na to aktuelna vladajuća većina udruženim naporima proizvodi štetne posledice po državu i građane. Ako danas ovu temu komentarišemo iz vizure usklađivanja državne politike s politikom Evropske unije u djelokrugu vanjskih poslova i bezbjednosti, teško možemo zanemariti da smo tako grubo faulirali nedavno u crnogorskom Parlamentu, da smo glasali za odluke za koje smo znali, prema riječima predsjednika Vlade, da će proizvesti štetne posledice po državu, odnosno po njen evropski put i da su nastupile posledice tih štetnih odluka. Posledice su da danas imamo tri državna zvaničnika Crne Gore kao nepoželjne osobe u članici Evropske unije. To ne treba bilo koga da čini spokojnim. To nas čini veoma uznemirenim. Jer, valjda nema naivnih koji smatraju da će Crna Gora u Evropsku uniju ući mimo Hrvatske. To je veliki problem koji je, prije svega, kreiran od strane ove parlamentarne većine. Kako će se taj problem riješiti, mislim da će ta faktura samo rasti. To znači da će, kada na dnevni red dođu neka bilateralna pitanja od važnosti za obije države, pozicija Crne Gore u tom smislu biti oslabljena, a oslabili ste je vi vašim političkim radom, govorim o parlamentarnoj većini i o Vladi. Rekao sam to prije par dana, predsjednik Vlade je izuzet iz ove mjere sankcija koja je uvedena prema potpredsjedniku Vlade, prema predsjedniku Skupštine i prema poslaniku zato što je opomenut. Ne znači da ta mjera u nekom trenutku neće zahvatiti i čelnika izvršne vlasti, kao što ne znači da zabran za pomenutu trojicu državnih zvaničnika neće uslijediti u Šengen zoni. Jer, Hrvatska može insistirati na tome da zemlje u okviru Šengena proglase ove državne zvaničnike Crne Gore personama non grata i u svojim državama.

Dakle, to je nešto o čemu treba da misle građani Crne Gore onda kada na dnevni red dođu pitanja o kojima odlučuju o budućim čelnicima izvršne vlasti. Ovako kako sada izgleda Vlada Crne Gore, rekao sam, najviše liči na vladu Aleksandra Vučića.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:41:50)

Zahvaljujem, kolega Nikoliću.
U međuvremenu imamo proceduru poslanika Nermina Abdića. Izvolite.

NERMIN ABDIĆ (29.07.24 12:42:00)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, uvaženi građani,

Javljam se proceduralno. Moram, pravo da vam kažem, da iskoristim i tu priliku što je i uvaženi ministar unutrašnjih poslova sa saradnicima danas ovdje u Parlamentu, prije svega da i njega sa svojim timom, Upravu policije i Ministarstvo pravde okuražim da ove sve češće napade na medicinsko osoblje najstrožije sankcionišu. Zgrožen sam, zapanjen sam činjenicom i informacijom koju sam primio. Kontaktirao sam direktora Zavoda za hitnu medicinsku pomoć da pružim svu podršku uvaženim kolegama koji na svom odgovornom zadatku, pored svih stresova i neprijatnosti koje doživljavaju, treba da dožive i to da ih šamaraju na radnom mjestu, da fizički nasrću na njih.

U 21. vijeku, na žalost, u jednoj građanskoj državi koja pretenduje da bude zemlja Evropske unije, bojim se da ćemo imati slučajeve da ćemo u svakoj zdravstvenoj instituciji morati imati, ministre, pripadnike Uprave policije ili obezbjeđenje da obezbjeđuju ljekare. Zamislite vi kako se osjeća danas taj moj kolega ili koleginica ma u kojoj zdravstvenoj instituciji radio, a da mora da radi pod stresom hoće li on doživjeti sudbinu ovih kolega u Nikšiću. Zapamtimo da su u zadnjih nedelju dana bila dva događaja, prije svega napad na ljekara, a pet, šest dana prije toga bio je napad na čitavu ekipu Zavoda za hitnu medicinsku pomoć.

Zaista, s ovog mjesta apelujem na ova nadležna ministarstva da se što prije u Krivičnom zakoniku donesu najstrožije kazne za ove izvršitelje krivičnih djela jer je ovo nezapamćeno. Ovoliki stepen primitivizma, nemam riječi, zgrožen sam. Prije svega, kao građanin ove države, kao ljekar i kao poslanik ne mogu da to prećutim. Nisam mogao da ne iskoristim ovu priliku i prisustvo uvaženog ministra unutrašnjih poslova ovdje da zajednički ovo osudimo i da se zajednički borimo protiv ovoga. Jer, ovo je nedopustivo pored posla što imamo, pored sve muke koju imamo.

Takođe, ministre, puna moja podrška i najveće sankcije za one koji prekrše saobraćajne propise. Vidimo li mi da se na našim drumovima gine. Pogledajte što se dešava na Skadarskom jezeru. Vidite u svakom dijelu naše države kakva je katastrofa. Treba da sjedimo ovdje i da gledamo zatvorenih očiju. Nikako. Molim vas, najstrožije kazne, puna moja podrška i zaštita, prije svega, uvaženih kolega i koleginica koji čestito i pošteno obavljaju posao, koji pružaju zdravstvenu zaštitu građanima koji im se obrate, ali takođe najstrožija kazna za one koji nasrću na njih. Takođe, najstrožije kazne za one koji prekrše i saobraćajne i svake druge propise u ovoj državi. Nemojte da to prolazi nekažnjeno jer ćemo time samo osnažiti one koji su u namjeri da to učine i sledeći put.

Dakle, puna podrška svom osoblju Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, svim koleginicama i kolegama, puna zaštita i s ovog mjesta i u zdravstvenoj ustanovi đe radim i sa svakog drugog mjesta đe budem bio, da oni moraju biti zaštićeni da slobodno rade svoj posao pošteno i čestito jer je to teška profesija. Dosta je stresa koji doživljavaju svakodnevno u liječenju pacijenata, a ne da ih još neko fizički zlostavlja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:45:50)

Zahvaljujem, poslaniče Abdiću.

Ovo nije bila procedura, ali saglasan sam s vama da je veoma važna tema. Ubijeđen sam da će nadležni organi adekvatno reagovati.

Mislim da bi bilo dobro da javnost čuje odgovor ministra Šaranovića. Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 12:46:17)

Uvaženi doktore na prvom mjestu, pa onda poslaniče Abdiću, sigurno ste jedan od najpozvanijih poslanika koji mogu govoriti na ovu temu. Ali, dozvolite da dam odgovor iz jednog praktičnog ugla.

Ministarstvo unutrašnjih poslova s Upravom policije je najveći organ u državnom aparatu u smislu obima njegovim nadležnosti, razumijete, ali imamo sklonost jednog dijela državnih organa i institucija koji nekako oslanjajući se na uvijek prisutnu ažurnost MUP-a i Policije da ne rade svoj dio posla. Dakle, policijski službenici ne mogu biti redari i zaštitari. Ipak je neko prošao policijsko obrazovanje. Ipak je policijski službenik lice koje je i formalno i suštinski u mnogo drugačijem statusu od državnog službenika i namještenika. U situaciji kada imamo kadrovski deficit od iznad 1.500 policijskih službenika mi imamo preko stotinjak službenika koje smo maltene pretvorili u zaštitare. To su zaštitarski poslovi iza čijeg kvalitetnog obavljanja nije neophodna primjena policijskih ovlašćenja. Brojne državne institucije i organi bi trebali da te poslove preuzmu u svoju nadležnost. Navešću primjer.

Već desetak godina ne postoji obaveza Uprave policije da štiti pravosudne organe i tužilačku organizaciju. Znate da mimo zakona obezbjeđujemo zbog stanja u sudovima, onoga što se dešava u sudnicama policija obezbjeđuje te institucije na bazi dobre volje, imajući u vidu, opet ponavljam, nivo

ažurnosti i posvećenosti policijskih službenika. Odmah da vam kažem, svaka čast i kapa dolje svakom vrijednom državnom službeniku i ljekarima i doktorima i prosvetarima, ali vam garantujem da na današnji dan ne postoji nijedan službenik, a ovo su policijski službenici, koji u toku jedne radne sedmice toliko radnih sati provede na radnom mjestu nego što su to policijski službenici. Ne postoji bilo ko bi mogao da im se primakne.

Tako da poziv i Parlamentu, između ostalog, a naravno izvršna vlast će i te kako pomoći, da se riješi ovaj status koji danas imamo, a to je da smo zemlja s najmanjim brojem policajaca po glavi stanovnika. Prije nekoliko godina, odnosno ne tako davno bili smo zemlja s najvećim brojem policajaca po glavi stanovnika kako bismo mogli da pređemo iz jedne situacije gdje su policajci postali mađioničari, ljudi s nadljudskim sposobnostima u ono što bi trebali da budu, ljudi koji će u jednom adekvatnom ambijentu moći da rade svoj posao i štititi sigurnost svih građana, pa između ostalih, naravno, i zdravstvenih radnika.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:49:44)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Molim vas, samo dvije rečenice i da idemo dalje. Izvolite.

NERMIN ABDIĆ (29.07.24 12:49:52)

Zahvaljujem, prije svega, na komentaru, uvaženi ministre.

Potpuno sam saglasan s vama. Ne želim ni najmanje da se degradiraju ti pošteni ljudi i lojalni građani ove države koji nose uniformu Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije. Odmah da vam kažem žao mi je te ljude. Nije ovo patetika, ovo je ljudski osjećaj. Nije lako na 40 stepeni, po kiši, snijegu i ledu i tamo i ovako da stoje i regulišu saobraćaj i sve ostale druge stvari koje rade. Upravo mi je drago da ste ovo pomenuli. Samo profesionalizacija svakog segmenta u državnom aparatu i nema greške. Da svako radi svoj posao profesionalno i odgovorno i nećemo imati problema. Onda će i ti ljudi za koje znam da rade krvavo da posle smjene pođu, pa obezbjeđuju te koncert, te sportski događaj, te ovo, te ovo. Nije im lako po ovim temperaturama nositi i oklopne zaštite. Sve to pozdravljam.

Cijeli život se borim da svako radi svoj posao, ali profesionalno i odgovorno, onako u domenu svog obrazovanja. Slažem se s vama da ne treba da ih spustimo na nivo zaštitara već da to ljudi koji su završili adekvatne kurseve sprovode profesionalno, ali ipak da damo neku vrstu zaštite tim ljudima i da ih okuražimo u tom smislu i da im kažemo da nijesu sami, da je država tu i stoji iza njih čvrsto i nepokolebljivo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:51:27)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Abdiću.
Sada molim poslanika Lekovića da uzme riječ, a u međuvremenu se prijavio i poslanik Filip Adžić. Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (29.07.24 12:51:40)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejoviću.

Poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicima,

Imam osjećaj da se tokom prethodnih dana želi stvoriti određen utisak da su u Evropskoj uniji poželjni oni u čije su vrijeme stvorena dva najjača kriminalna klana na Balkanu, u čije vrijeme su stvoreni i Zoran Lazović i Petar Lazović i Ljubo Milović i pripadnici i Škaljarskoj i Kavačkog klana i pripadnici ovog poslednjeg klana koji je pratila akcija "General", svi ti ljudi koji nisu samo o jadu zabavili Crnu Goru i Balkan nego i čitav svijet.

Takođe, političke odluke onako kako ste i vi rekli, neću ni ja komentarisati, ali će biti mnogo jasnije, čini mi se, u narednom periodu kako je sve teklo i ko je s kim koje stvari dogovarao. Tako da ćemo to ostaviti za naredni period jer će biti veoma zanimljivo.

Što se tiče same tačke dnevnog reda, dakle kako ste vi i istakli i kako smo i vidjeli i pročitali, navedenim izmjenama pravni okvir oblasti privremene zaštite u Crnoj Gori biće unaprijeđen i u velikoj mjeri usklađen s tekovinama Evropske unije. Ovim zakonom uklonićemo određene prepreke koje su se pojavile u praksi prilikom primjene važećeg zakona u dijelu koji se odnosi na produženje privremene zaštite stranaca. To je sasvim jasno i to ćemo podržati. Smatram da, prije svega, moralna i društvena odgovornost naše

države mora biti ta da prosto svim strancima u Crnoj Gori moramo pružiti utočište i moramo pružiti zaštitu. U istoriji smo imali mnogo takvih i sličnih procesa. Smatram da ni sada to ne treba da bude izuzetak, naročito zbog toga što upravo Crnu Goru krasi ta raznolikost, ta otvorenost prema svim narodima i nacijama. Smatram da tako treba da bude i u ovom slučaju.

Takođe, bilo je ovdje pomena i u vezi ilegalnog prelaska migranata na našim granicama. Želim tu da istaknem i da pohvalim vaš rad, s obzirom na probleme koji su postojali u proteklom periodu naročito na području sjevera Crne Gore, konkretno Pljevalja. Znam da ulažete velike napore da se taj problem rešava upravo u skladu s tekovinama Evropske unije i u skladu s našim zakonima.

Ono što, takođe, želim ovom prilikom da istaknem i da pohvalim je, prije svega, rad vašeg ministarstva, vaš rad i rad vašeg tima. Čini mi se da svi pokušaji da se to omalovaži, pokušaji da se zaustavi borba protiv kriminala i korupcije koju vodite proteklih mjeseci je apsolutno bezuspješna, odnosno svi ti pokušaji su neuspješni. Svaki put kada su pokušali napadati Ministarstvo unutrašnjih poslova vi ste iz toga kao grupa, kao tim i kao pojedinci izlazili sve jači. Tako mi dozvolite da napravim jednu retrospektivu prethodnih mjesec dana koliko je, čini mi se, prošlo otkada ste poslednji put bili ovdje. Eto, igrom slučaja i najaktivniji ste ministar u Vladi, da mi se ne naljute ostali.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 12:55:40)

Izvinjavam se, uvaženi poslaniče, ali vodite računa o vremenu, ali naravno završite.

MOMČILO LEKOVIĆ (29.07.24 12:55:47)

Brzo ću završiti. Čini mi se da i nema previše prijavljenih diskunata nakon mene.

Dakle, nakon onog nemilog događaja na Cetinju koji je inače rasvijetljen, kako ste rekli, u rekordnom roku, a čini mi se negdje da sam pročitao da je to bio i prvi ovakav slučaj ubistva bombom koji je prvi i jedini koji je riješen u proteklih devet godina, formirali ste ovaj međuresorni operativni tim koji ima za cilj održavanje bezbjednosne situacije, što je, po meni, bio aktivan, odgovoran i konkretan potez koji već daje rezultate. Vidjeli smo da ste uspjeli da nakon gotovo četiri godine flota aviohelikopterske jedinice bude operativna za pružanje podrške svim resorima, a naročito u oblasti bezbjednosti saobraćaja i zaštite spašavanja. Tu ću se kratko zaustaviti i osvrnuti na bezbjednost u saobraćaju. Pohvaljujem vašu najavu da se pristupi hitnim izmjenama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Osjetio sam da i građani to vrlo podržavaju i pozdravljaju. Jer, pored borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, smatram da i ovaj problem mora biti zadatak svih nas kako izvršne vlasti tako i samog Parlamenta. Po meni, jedino ovim zakonskim izmjenama, strožijim kaznama, uvođenjem posebnih odredaba koje će prepoznavati nasilničku vožnju, nekim privremenim dozvolama, možemo sačuvati našu omladinu od njih samih. Tako da mi je drago što ste prepoznali ovaj problem i što ste prontno u ovom slučaju reagovali.

Takođe mi je drago što ste i ćirilicu na policijskim vozilima učinili ravnopravnom baš onako kako Ustav propisuje i nalaže. Nije da vas i tu nisu napadali. Bilo je i tu napada, bili ste i tu neprijatelj br.1, ali definitivno nisu uspjeli. Jer, gospodine Šaranoviću, narod zna da je ćirilica utkana u tradiciju Crne Gore, da su i ćirilica i latinica blago Crne Gore, da je prva knjiga na Balkanu štampana upravo na ćirilici. Onda dođu ti dežurni kritičari i zamjeraju vam i ćirilicu i tradiciju. Oprostimo im jer defitivno ne znaju šta rade.

Zamjeraju vam i uštedu od 630.000 eura dok istovremeno plaču za tenderašom koji je svake godine po osnovu iznajmljivanja vozila MUP-u zarađivao 800.000 eura, a koji je po cijeni novih na korišćenje davao polovna i potrošna vozila. Prije nekih dva mjeseca zaustavio me je jedan policijski službenik i tom prilikom mi je pokazao svoje službeno vozilo koje je bilo u veoma lošem, mogu slobodno reći u katastrofalnom stanju, to vam nikada nisam prenio. Tada me je zamolio da uradimo sve što je u našoj moći da zaustavimo čuvenog tenderaša za kojeg je javna tajna u Crnoj Gori kako je dobijao i kako je ostvarivao te tendere. Drago mi je da ste konačno stali na put svim tim malverzacijama koje su činjene proteklih godina i decenija. Akcija "General" je naravno pokazala da u Crnoj Gori nema nedodirljivih da će za sve pravda doći, a sve se manje čuje ono što smo decenijama slušali, čini mi se, da je mafija jača od države. Toga danas nema. Danas su institucije države strah i trepet za mafiju, kriminalce, ali i sve one koji ih podržavaju.

Na kraju, zaista znam da vam nije lako, ali izdržite zbog Crne Gore, zbog građana, zbog pravde u Crnoj Gori jer kao što ste negdje i rekli bez obzira na destruktivno ponašanje određenih struktura nećete stati samo ćete ubrzati. Zato ministre nemojte stati i ubrzajte dok svaka klica kriminala i korupcije u Crnoj Gori ne bude uništena. Zahvaljujem, izvinjavam se ne prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:00:10)

Zahvaljujem, poslaniče Lekoviću.

Sada molim poslanika Filipa Adžića da uzme riječ, a u međuvremenu se prijavio i poslanik Oskar Huter. Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (29.07.24 13:00:26)

Uvažene građanke i građani, poštovane koleginice i kolege poslanici, uvaženi gosti, naročito direktore Popoviću,

Nijesam imao namjeru da se javljam, ali osjećam zaista obavezu da se vama, prije svega, zahvalim na svemu onome što ste uradili u prethodnom periodu i negdje rekao bih na najbolji mogući način pokazali i širinu Crne Gore, ali i gostoprimstvo i način kako i na koji način se treba odnositi prema onim ljudima koji su najvećoj potrebi mimo svoje volje pogođeni nekim ratnim i drugim dešavanjima napuštali svoja ognjišta. Rekao bih da će ostati upisano da je Crna Gora sa takvim resursima kakve je imala zahvaljujući službenicima koji su bili u Direktoratu za upravne poslove državljanstvo i strance negdje opslužila najveći broj stranih državljana tj. prije svega građana Ukrajine po glavi stanovnika u Evropi. To je nešto što je zaista svakome od nas na ponos, ali prije svega vama i službenicima Ministarstva unutrašnjih poslova.

Ono što najbolje oslikava ta i tadašnja situacija kada smo imali najviše stranih državljana iz Ukrajine po glavi stanovnika i ovo što je danas situacija kada oni napuštaju Crnu Goru rekao bih da odražava i politiku koju sprovodi ova vlada i ambijent u kojem se Crna Gora na današnji dan nalazi. Dakle, ako su građani Crne Gore zbog porodičnih veza, zbog poslovnih veza, zbog svega drugog vezani za Crnu Goru i teško se odlučuju nekad i na mogućnosti proceduralnih i papiroloških da napuste Crnu Goru bez obzira na ambijent u kojem žive oni ljudi koji su stranci u Crnoj Gori to rade mnogo lakše. Sva ona priča o boljem životnom standardu, sva priča o inveticijama, o stabilnosti, o pomirenju najbolje se odražava i najbolje se oslikava kada vidimo da nam ljudi koji su u Crnu Goru prepoznali kao zemlju gdje su mogli naći svoje utočište ostvarivati svoja prava raditi i obezbeđivati sebi egzistenciju za život sada oni napuštaju Crnu Goru. Bilbordi nijesu pomogli Ukrajincima da ostanu u našoj državi. Priča o većim investicijama o novim radnim mjestima vidimo da ih nije zadržala da sve ono što se odnosi i na sukobe kriminalnih grupa, što se odnosi na kidnapovanje stranaca, traženje određenih otkupa za njih uticala je da se oni ne osjećaju bezbjedno u našoj državi i da Crnu Goru napuštaju. Naročito politika koja je još i formiranjem 44. Vlade najavila rekonstruisanje i ulazak proruskih snaga čime je i Vlada Crne Gore negdje se jasno odredila da je na stanovištu antizapadnih vrijedosti. Uticala je da ti ljudi sebe više ne vide u našoj državi, da ne vide sebe i svoju budućnost u Crnoj Gori i bez obzira što intezitet rata je na nivou onoga kada su i napuštili i možda i intezivniji kada su napuštili Ukrajinu vidimo da oni bez obzira na to su se odlučili ili da napuštaju Crnu Goru ili svoju egzistenciju potraže u zemljama regiona ili nekim drugim zemljama Evrope ili da se vrate u ratom pogođenu Ukrajinu jer im je i tamo izgleda bolje i sigurnije nego u ovakvoj Crnoj Gori. Tako da, rekao bih, da ovo jeste opomena, jeste alarm jer logično je da će prvo stranci oni koji nijesu dobuko vezani za Crnu Goru napuštati, ali nastavkom ove politike, nastavkom ovakve politike koja utiče na poskupljenje svih životnih namjernica, poskupljenje nekretnina, a plate koje ne prate inflaciju povećanja plata koje ne prate inflaciju utiču na životni standar iako su se oni odlučili da napuste Crnu Goru možemo to isto očekivati i od naših državljana. Zbog toga treba oprezno voditi politiku, treba razmišljati što je naša alternativa i treba se što prije, nadam se da će to građani vrlo brzo pokazati u Podgorici koja jeste jedna trećina Crne Gore pokazati da se ne slažu sa antizapadnom politikom, da se ne slažu sa vraćanjem onih mračnih politika, politika koje su koštale života mnoge ljude i u regionu, ali i pojedince u Crnoj Gori tako da siguran sam da su građani sada negdje na čistac sa onim što je politika ove i ovakve Vlade i da je interes građana postao zaista na desetom ili nekom drugom mjestu da nije prioritet više ovih ljudi koji su se tako zdušno zalagali da će i poboljšati životni standard, povećati plate, da će smanjiti radno vrijeme i uraditi sve ono što je od interesa za građane. Ne vidimo da je agenda potpuno drugačija, da imamo brojne rezolucije one koje su ugrozile naš evropski put. Vidimo da se naši najveći zvaničnici proglašavaju personama non grata u zemljama okruženja, da im prijeti zabrana ulaska u zemlje Evropske unije ili u Šengen zoni. Dakle, ne zbog toga što su oni fizički ne sviđaju nekome ili zbog toga na koji način se oblače nego zbog politike koju vode. E, to je građani politika koju vi siguran sam nijeste birali, siguran sam da vam to nije bio ključni izbor, tada ste se pojavili na birališta i dali masovno podršku određenim političkim subjektima i sada je ta politika razbijena, sada je ta politika stavljena u službi nekih drugih država, drugih centara moći i uticaja zbog toga mislim da je vrijeme da se podvuče crta i da se na nekin način prekine sa ovakvim odnosom i ovakvom politikom koja nanosi štetu Crnoj Gori i građanima u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:07:23)

Zahvaljujem, kolega Adžiću.
Za komentar se javio ministar Šaranović.
Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:07:29)

Dobro, možda od većine kolega ministara imam drugačiji pristup kad dođem ovdje u Parlament, jer opet ponavljam, najponosniji sam na svoj rad u Parlamentu u prethodnom periodu jer do tada sam naučio i da kažem trudio se i na kolege sa kojima sam sarađivao da prenosim taj pristup koji je po meni jedini potreban, optimalan, poželjan i pretpostavka kvalitetnog parlamentarnog rada, a to je kada iznosite određene kvalifikacije, naročito kada su one ovako malo teške, da ih bazirate na činjenicama.

Prvo, poslaniče Adžiću, Vi ste moj prethodnik, dakle, bili ste na poziciji ministra unutrašnjih poslova, nijeste iznijeli nijednu tvrdnju, nijednu činjenicu koja može da opravdava pa i u nekim mikronskim mjerama da neko stanje bezbjednosti u Crnoj Gori uzrok zbog čega su državljani Ukrajine odlučili da napušte Crnu Goru. Super, lijepo je evo negdje na bazi nekog prethodnog poznanstva koje je nekada bilo funkcionalno,nije dobro da izdvajamo bilo kog pojedinca zato što mi gajimo jedan potpuno drugačiji pristup, hvalimo tim, nikad me nećete čuti da izgovorim bilo kog pojedinačno, ime bilo kog pojedinačno nego svakog zajedno i kolegu Popovića i sve ostale direktore direktorata i državne sekretare i svakog službenika koji je radio na svamu ovome. Nije to dobro, jer se na taj način šalje loša poruka službenicima, pa zbog neke selektivnosti koja se dešavala nekada itd. imamo nizak stepen motivacije.

Prvo, ne treba građane, gospodine Adžiću, dovoditi u zabludu, jer vi ste bili ministar unutrašnjih poslova. Ovi ljudi su tražili privremenu zaštitu, nijesu oni došli u Crnu Goru da trajuno veđu za Crnu Goru, došli su privremeno neki su bili godinu dana, neki su bili dvije godine, a postoji evo 10.000 njih, ako se ne varam, koji žele da ostanu i tri godine.

Dakle, ljudi žele da se vrate u Crnoj Gori, a to kakvo je stanje bezbjednosti, to najbolje govori vaše najavljivanje super finala u borbi protiv kriminala. Vi ste možda trčali zagrijavanje, kada je u pitanju borba protiv kriminala. Evo mi sad idemo ka super finalu, tako da nekako ste u nekoliko sekundi iznijeli dvije teze koje ne da su neodržive nego su međusobno u koliziji. Prvo, Ukrajinci stanje bezbjednosti a onda sa druge strane u svakom javnom nastupu i vi i predsjednik vaše partije kažete super finale kada je borba protiv kriminala u Crnoj Gori. Ima li borbe protiv kriminala u Crnoj Gori bez Ministarstva unutrašnjih poslova i uprave policije? Nema, gospodine Adžiću.

Govorili ste da će stati ruka pravde, ipak nije stala idemo do super finala, pa ste govorili da će tranzicije na poziciji direktora policije ugroziti borbu protiv kriminala. Evo vidjeli smo četiri puta za osam mjeseci je došlo do tranzicije na poziciji direktora policije. Ali, ono na čemu insistiramo od početka jeste da sistem ne zavisi od pojedinca jer je to onda stabilokratija, to nije demokratija, to nije sistem. Jer ovdje stvari ne treba da zavise od pojedinca, treba da zavise od timskog rada, državnog opredjeljenja i ja vam odgovorno tvrdim da ova Vlada pruža snažnu podršku u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije a kud ćete bolje potvrde međunarodnog ugleda i posvećenosti današnje Crne Gore u borbi protvi organizovanog kriminala od toga da međunarodna saradnja našeg bezbjednosnog sektora nikada nije bolja bila nego što je to danas, a to potvrđuju ove akcije FBI Europolom koji je povećao za 20% razmjenu podataka sa Crnom Gorom, federalnom policijom Austrije itd. itd. da ne nabrajam. Pričali smo o migracijama, evo granicna policija će dobiti novu zgradu, tako da negdje molba da kao bivši parlamentarac, ne iznosite kvalifikaciju na moj račun iznosite kvalifikaciju na račun službenika Ministarstva unutrašnjih poslova koji vrijedno rade, oni su tamo zimzeleni, oni tamo rade godinama. Ja sam listopadan, danas sam tu sjutra neću biti. Mi smo prolazni na ovim funkcijama, ali je svaki sekund minut, sat i dan na ovim funkcijama neophodno da bude sproveden tako da ovi ljudi imaju apsolutno povjerenje u menadžment Ministarstva unutrašnjih poslova. Ja se svakog dana borim za njihovo povjerenje, ne snagom institucionalnog autoriteta, ne zbog toga što sam ministar unutrašnjih poslova, ne zbog toga što dolazim na posao kad oni dolaze i što sam jedan od onih koji posljednji izlazi iz zgrade Ministarstva unutrašnjih poslova.

Tako da ne bih volio, u redu, imate pravo da nastupate kako vi želite, bez pokrića činjenicama, ali moja dužnost i obaveza jeste da ne dozvolim da bilo koji član Parlamenta, a svakog pojedinačno poštujem ,baci sjenku na dananoćnji rad službenika Ministarstva unutrašnjih poslova.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:13:02)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Pravo na odgovor ima poslanik Filip Adžić, izvolite.

FILIP ADŽIĆ (29.07.24 13:13:10)

Uvaženi ministre, ili nijeste pažljivo slušali, ili vam je teško da odgovorite činjenicama koje su evidentne. Nijesam rekao da je samo bezbjednost uticala na njihov odlazak, između ostalog uticala je ako vi mislite da su bombe u sred bijela dana, da su ubistva u ranim jutarnjim časova nešto što njih treba da motiviše da ostanu, onda ste u zabludi. Meni nije problem što ste vi u zabludi, žao mi je neko ko obavlja odgovornu funkciju misli da je to motivišuće za građane i za strance da ostanu u Crnoj Gori, ako imamo svakodnevna ubistva, podmetanje bomba, palenje automobila to je vaše mišljenje i ja na to ne mogu uticati, ja sam govorio o životnom standardu koji je lošiji nego li prije godinu, dvije ili tri kada su oni masovno bili tu. Govorio sam o najavljenim novim radnim mjestima kojih nema, a oni su se nadali da će možda započeti svoj radni angažman u Crnoj Gori.

Takođe, govorili ste o pohvalama pojedinaca. Pohvaljujem one ljude koji su direktno odgovorni za stvar o kojoj danas raspravljamo, za zakon o kojem danas raspravljamo. Doći će red i na nekog drugog direktora, doći će možda i na neku drugu instituciju, danas govorimo o onome što je na dnevnom redu. Tako da nema nikakve selektivnosti.

Govorite o superfinalu i govorite o akcijama koje se sprovode, ja sam siguran da vi znate i možda nije politički dobro da kažete, ali akcija koju ste pominjali se sprovodi od 2022.godine, a podaci su dobijeni krajme 2021.godine. Dakle i prije mog dolaska, tako da zasluge naravno pripadaju jednom kontinuitetu i vi ste prolazni i ja i direktori uprave policije, meni je najbitnije gospodine Šaranoviću da sam ja stvorio sistem koji je danas održiv i da vi naravno možete i da šetate i da putujete, a da sistem funkcioniše bez bilo kakvog zastoja. Ali političke odluke koje donosi Vlada i tu ne mislim na vas, način na koji se premijer prije svega i određeni ministri njemu bliski odnose na sektor bezbjednosti i kako se odnose u odnosu na ljude koji treba da dovedu Crnu Goru do super finala, vi ne možete poreći. Jer smo to slušali i u ovoj sali i na Odboruza bezbjednost i odbranu, građani su viđeli da su ti ljudi bili targetirani. Upravo ti koji treba da dovedu do super finala. Tako da u tom dijelu ja vam kažem, da možete vi govoriti što god hoćete i potpuno je opravdano politički i utemeljeno, ali ne možete govoriti, da neke stvari nijesu započete ranije i da se ne sprovode u kontinuitetu i da ne zavise ni od vašeg ni od mog ni od rada mog prethodnika, već od uspostavljenog sistema. Kada govorite o povjerenju, na kojem vi toliko insistirate, ja ću vam reći samo jedan primjer, koji je možda najaktuelniji ovih dana, a imali smo i sjednicu Odbora za bezbjednost upravo povodom tog slučaja.

Koliko je povjerenje trenutno u rad Ministarstva unutrašnjih poslova i uprave policije, najbolje govori da je službenik uprave policije zaobišao upravu policije zato što ima veće povjerenje u neku instituciju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:17:33)

Zahvaljujem.

Nemate pravo na komentar, imate mogućnost u završnoj riječi.

U članu 101 stav 3, evo ćemo ga pročitati ako se izrazio u negativnom kontekstu odnose na klub poslanika političku partiju ili grupu građana pravo na repliku ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik kluba. Ovo je više bilo u formi komentara, ja vas molim u završnoj riječi, molim vas. Vidite ,mogu da vam dam jedan minut i to predlažem vi i kolega Adžić, i to je to. Jer, u Skupštini poslanik po Poslovniku ima završnu.

Izvolite po minut.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:18:21)

Ja opet ponavljam prvo žao mi je što nemam tu širinu u političkom izražaju koju sa ove pozicije kao što to ima jedan poslanik, pa bi moj odgovor gospodinu Adžiću bio mnogo drugačiji.

Dakle, ni u jednom svom obraćanju neću pobjeći od onoga što je potreba za institucionalnim nastupom, jer ne predstavljam samo sebe lično, predstavljam Vladu Crne Gore, predstavljam Ministarstvo unutrašnjih poslova i kao starješina organa koji je dužan da obezbijedi funkcionalnost organa u svim segmentima za razliku od mog prethodnika nikada nećete od mene čuti da kažem ja sam izgradio sistem. Ja sam učestvovao i učestvujem predano u građenju sistema, jer ako ga gradim samo ja, onda to nije sistem nego je to neodoljivo podsjećanje na ono što je prethodno bilo, a to kakav je sistem, ostavljen najbolje govori što je institucija, odnosno Uprava policije ključni organ za sprovođenje zakona ostavljena u v.d. stanju, bez izabranog direktor apolicije, bez ijednog pomoćnika. Pazite, hoćete da se borite protiv kriminala svaki pomoćnik koji vodi sektor za borbu protiv kriminala itd. imali smo samo finansijsko obavještajnu jedinicu u

mandatu 1.500 službenika policijskih manje, situacija da nema vozila, da nema uniformi. Hiljadu puta sam pričao o tome, zamislite kad se gospodin Adžić kao moj prethodnik bavio time koliko novca policijska vozila imaju cilindara. Nijesam znao da je ekspetr za automehaniku, ali ću vam reći nakon toga zatražio sam stručno mišljenje, ne da su samo nova vozila bolja od starih nego je specifikacija novih vozila bolja od onih zatečenih, a plus su nova vozila jeftinija od onih prethodnih. Jer nova su birana u transparentnom postupku nijesu kao prethodne tri godine birana u direktnom pregovaračkom dogovoru sa nekim. Jer vi kada raspišete tender za 130 bijelih polomnih vozila brindiranih ko ih ima u Crnoj Gori, samo jedan čovjek koji je imao prije svih prethodnih godina. Mi se odgovorno odnosimo prema državnom novcu, pa smo htjeli za isti novac da policijskim službenicima kupimo nova vozila i ako ja naravno kao ministar unutrašnjih poslova donosim odluku o pokretanju postupka nabavke zna se što je u mojoj nadležnosti, a što je nadležnost Komisije za sprovođenje postupka javne nabavke.

Još jednom vas molim gospodine Adžiću, vi i ja sa ovih pozicija, ja za vrijeme mog mandata, vi za vrijeme vašeg mandata odlično moramo poznavati stanje bezbjednosti.

Još jednom vas molim imate viteški pristup u razgovoru sa mnom, da mi ne mijenjate teze, da ostanete dosljedni nečemu, što vam je imanentno bilo u prehtodnom periodu, da ne zamjenjujete teze. Jer, nemojte da me tjerate da pričam o nekim stvarima koje su izvan možda domena granica mog prije svega kućnog vaspitanja, jer ja neću pominjati ovdje da bih vama politički doskočio katastrofalne propuste u vašem radu. Jer, za osam mjeseci mog mandata nijesam izgovorio bilo kakvu negativnu ličnu kvalifikaciju na vaš račun, a ako ste se ozbiljno bavili svojim poslom na poziciji ministar unutrašnjih poslova onda znate da za određene devijacije koje postaje na samom terenu ne mogu biti ja odgovoran ili uprava policije već isključivo puštanje na slobodu najviše rangiranih članova organizovanih kriminalnih grupa zbog neizricanja prvostepenih presuda u roku od tri godine.

Najveći broj njih gospodine Adžiću kada ste vi preko 90% od njih, kada ste bili ministar unutrašnjih poslova, oni su bili u zatvoru, pa naravno nijesu bili ni u prilici da vrše teška krivična djela. Još jednom napominjem, nemojte da manipulišete i nemojte samo da ulazite na teren koji će me nesumnjivo natjerati da ne pričam o nekim drugim stvarima, zaista ne bih volio nego da ostanemo na džentlamenskom nivou.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:22:23)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.

Poslanik Adžić imate tri i po minuta na raspolaganju i izvinjavam se ostalim poslanicima, ovo je ipak mimo Poslovnika, mislim da je tema interesanta pa ne znam da je dobro da građani čuju.

Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (29.07.24 13:22:58)

Baš ne vidim mislim da je ovo puno bolje i ja više podržavam taj pristup koji vi naglašavate tako viteški, a mislim da nije viteški, dati vijestima ili nekim drugim medijima da objave nešto što je razgovor ne postojeći iz ove sale kada su kamere ugašene, nego ohrabrujem da sve što imate iznesete upravo u ovoj sali. Nijesam, naglašavao svoj rad, nijesam govorio ni o onome ni onome što su učinci Ministarstva unutrašnjih poslova kao moje zasluge u periodu kada sam obavljao tu funkciju trudio sam se da stvorim sistem, trudio sam se da stvorim sistem i pokazuje se da on i danas funkcioniše bez obzira na kontrinuirane napade od strane članova Vlade u kojoj vi sjedite na ljude koji treba da iznesu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije i vi se u dobrom dijelu sa tim i složili.

Kada govorimo o vozilima, a ja ne bih da sam na vašem mjestu to uopšte pominjao, nakon presude Upravnog suda mislim da će doći momenat kada ćete i o tome informisati Odbor za bezbjednost i odbranu i ostavio bih da tada govorimo o ovoj situaciji. Žalbe ponuđača u odnosu na tender koji ste učestvovali.

Dakle, samo polako doći će vrijeme da i o tome razgovaramo. Ja sam tu za sve što treba potpuno otvoren, potpuno transparentan ubijeđen da su sve činjenice na mojoj strani i ja svakodnevno u razgovoru i sa vama i sa bilo kim drugim govorim o onome što su rezultati, a vi se pozivate za sve probleme koji trenutno postoje u državi, a ima ih mnogo na rad prethodnika. Mi smo zatekli sistem koji nam je ostavio gospodin Lazović, gospodin Veljović, pa nam nije odgovor na svaki problem koji se desi bio tu su ovi prije nas. Nego smo se trudili da odgovorimo na svaki izazov da sa toliko ljudi koliko ih je bilo raspoloživo, a znate i sami da to nije veliki broj naročito u kontekstu policijskih službenika, ali su se ostvarivali rezultati. Ja isto i vama želim ne da tražite izgovore, nego da dajete konkretne rezultate, ne da se bavite onime što je radio neko od vaših prethodnika, nego da se bavite onime što je sadašnjost, da se bavite problemima koji sa svake strane

pritiskaju upravu policije i utiču da ona nije više institucija kojoj se najviše vjeruje, a bila je i na tome vi treba da radite.

PREDSJEDAVAJUĆI ORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:26:42)

Zahvaljujem, kolega Adžiću.
Sada molim poslanika Oskara Huter da uzme riječ i time smo iscrpili spisak prijavljenih diskutanata. Izvolite.

OSKAR HUTER (29.07.24 13:26:53)

Hvala, poslaniče gospodine Pejoviću. Uvažene građanke i građani Crne Gore, uvaženi ministre sa svojim saradnicima,
Nijesam baš imao namjeru da se danas javljam po ovoj tački dnevnog reda, ali ponukan nekim vašim diskusijsma kao i komentarima želim naravno uzeti učešće.
Neću se osvrtati na onaj dio kojim se bavio moj kolega uvaženi gospodin Nikolić, a ticalo se kako to izgleda u praksi kada se ide ka Evropskoj uniji, zapravo to izgleda baš tako da nosioci najznačajnijih funkcija ne smiju da privire najbližem graničnom prelazu ka Evropskoj uniji. To je vjerovatno plod dobrog i promišljenog rada, ali ne za interese Crne Gore, iz prostog razloga što je država Hrvatska naš najbolji saveznik i partner u dosadašnjem putu ka Evropskoj uniji.
Vaše prisustvo želim iskoristiti da u svijetu baš ovih komentara koji su se ticali jakih institucija i da je kriminal u strahu mi date i neke odgovore o kojima je govorio i prethodni diskutant a tiču se bezbjednosti, konkretno u gradu iz kojega dolazim. Želim vam prenijeti utisak mojih sugrađana koji žive uznemireni, oni su u strahu, a nijesu kriminalci i plašimo se ja vam moram priznati da imam troje đece i da sam prilično uznemiren, a sa druge strane mi je jako milo kad vidim jake policijske snage u Prijestonici. Kada god ih vidim računam možda će uticati da se nešto spriječi, doduše ne gledam ih intenzivno, vidim ih povremeno u večernjim časovima kada dolazim sa Skupštine i to ne ulazi u grad, a onda preko cijelog dana ih nema ili imamo vozilo koje je konstantno ispred cetinjskog manastira i tu imamo određene policijske snage odnosno jedno policijsko vozilo i dva policajca koja su tu cjelodnevno. Sve vam ovo govorim iz razloga što nije baš tako makar ne u Prijestonici, da smo baš relaksirani.
Takođe, vas želim pitati i kada govorite o ovom dijelu partnerskih službi, odnosno konkretno šest lica je pobjeglo ako su tačni navodi koje čitam u medijima nemam nijesam lično upućen niti sam u Odboru za bezbjednost ali pobjeglo je kada govorimo o akciji generala ili dženerala, kako su znali za tu akciju i kako su lica u iksu imala mogućnost da se bave bilo čim izvan zidina zatvora, a naročito kako su se bavila kriminalnom djelatnošću. Da li je neko i ako jeste ko je procesuiran zbog toga, da li to ima veze sa skay prepiskama određenih kriminalnih klanova, a posljedice toga su i ugrožena bezbjednost novinarkama koje su to objavile. Pozivate se na dobru saradnju sa partnerskim službama, pa me to upućuje na pitanje da li je DEA ili neka druga partnerska služba ukazala na akciju Krstović ili su to primarni interesi nove većine. Sve ovo govorim jer sam pročitao u medijima i ograđujem se od tih detalja mogu vam pročitati onaj dio koji se odnosi na medije koji je to medij prenio i kada je prenio. Zato koristim vaše današnje prisustvo da ipak građanima Crne Gore pojasnite sve te navode i date neke odgovore makar na ovo što sam postavio.
Između ostalog, čuo sam u vašem predposljednjem izlaganju, ako sam dobro čuo ponovo se ograđujem, rekli ste mi mimo zakona obezbjeđujete pravosuđe i tužilačku organizaciju. Što se zapravo to gospodine ministre dešava i u sudnicama. Imamo preko 1.500 policajaca pitam se odakle će, kako ćete obezbijediti sigurnost za sedam potpredśednika i 26 ministara, sve to i mimo zakona i košta molim vas da mi pojasnite da li sam dobro shvatio vas u tim navodima da se radi nešto mimo zakona, odnosno da se neko obezbjeđuje mimo zakona. Mislim da se nijeste proslavili ni u onom dijelu koji se odnosio na izbor direktora Uprave policije. Evo, konkretno mislim da sam bio jako, jako jasan.
Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:32:08)

Zahvaljujem, kolega Huter.
Za komentar se javio ministar Šaranović, izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:32:12)

Poslaniče Huter, evo da prvo da budem vrlo direktan u odgovoru na posljednje pitanje.

Znači, kad sam kazao mimo zakona, ne znači da je nezakonito, to znači da ne postoji zakonska obaveza, Uprave policije da štiti pravosudne institucije, odnosno tužilaštva i sudove. Već da od 2013.godine, na bazi džentlamentskog dogovora između sudske i izvršne grane vlasti postoji da kažem opredjeljenje Uprave policije da štiti pravosudne institucije. Zbog toga sam predložio Ministarstvu pravde, predsjednici Vrhovnog suda, glavnom specijalnom tužiou i vrhovnom državnom tužiocu da pomjerimo standarde ka boljem u toj oblasti, tako da očekujemo stvaranje predpostavki da Crna Gora, kroz nekoliko mjeseci dobije pravosudnu policiju. Dakle, što bi bila policija koja bi bila u nadležnosti Ministarstva pravde koja bi radila poslove da kažem štićenja pravosudnih i tužilačkih institucija, kako bi i na taj način da kažemo oslobodili negdje oko čini mi se 70-ak policijskih službenika koji obezbjeđuju pravosudne institucije u odnosu na današnji dan.

Drugo, gospodine Huter, vi ste vidjeli da borba protiv kriminala, organizovanog kriminala i korupcije i beskompromisna posvećenost dekriminalizacije ovog društva za nas nije piar i nije rijaliti, nego najveća patriotska dužnost generacijama koje dolaze. Zbog toga, imajući u vidu da sa ozbiljnim ljudima iz ove oblasti sarađujem na dnevnom nivou, kako u svim ostalim oblastima evo ostaću i na institucionalnom nivou.

Dakle, ne komentarišem policijske akcije u forumima gdje se obično vodi i politička rasprava, jer ne želim na taj način da ugrozim bilo koju istragu koja je u toku, a konkretno što se tiče Cetinja razumio sam da ste afirmisali snažno prisustvo policijskih snaga u Prijestonici koja je odgovorna okolnost da samo u posljednjih nekoliko mjeseci imamo preko 20 visoko rangiranih pripadnika dva suprostavljena klana koji su pušteni na slobodu i jedan broj njih borave na Cetinju. To je odraz potrebe, da se osigura i garantuje bezbjednost građanima Crne Gore, a ono što primjećujemo kao trend jeste porast brutalnosti u izvršenju krivičnih djela u odnosu na neki prethodni period. Jer, kako evaulira sve u svijetu tako evaulira kriminal i sredstva koja se koriste za izvršenje teških krivičnih djela i otuda posvećenost policijskog aparata da do limita svoje izdržljivosti a čini mi se da je neko od vaših kolega afirmisao, pohvalio i hvala na tome što ne vidimo samo mi već i ostali imamo situaciju da policijski službenici u opremi teškoj preko 30-tak kila po 14, 15, 16 sati dnevno na temperaturama koja su iznad 30 stepeni provode na javnom mjestu kako bi štitili bezbjednost svih građana Crne Gore u konkretnom slučaju građana Prijestonice.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:36:06)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Odgovor na komentar ima ploslanik Oskar Huter, izvolite.

OSKAR HUTER (29.07.24 13:36:11)

Hvala, uvaženi ministre, i na ovako umjerenom odgovoru i u vidu emocija, ja svakako ne zamjeram da ste imali onaj energičniji pristup kakav ste imali u prethodnim diskusijama. Zapravo, cijenim takav vid. M oram vam priznati da ne možemo biti spokojni posebno ne u Prijestonici, zadovoljni stanjem bezbjednosti uopšte u Crnoj Gori. U sred bijela dana imamo bombaške napade i imamo likvidacije, ne možemo takođe biti spokojni ni sa ovim dijelom koji se odnosi na kupovinu vozila i procedura koje nijesu bile u skladu sa tenderima.

Rekli ste da se ne bavite pijar borbom, ja vas želim pitati konkretno dolazim rekao sam iz Prijestonice i negđe sam i glas svojih sugrađana makar u jednom dijelu. Da li je situacija na Cetinju stabilna, da li možete reći da je situacija na Cetinu recimo na nivou Tivta, Kotora ili drugih gradova, da li možete reći i umiriti da građani su uznemireni i rekao sam nije ne stanuje kod kriminalaca strah i već stanuje baš kod mojih sugrađana. Dajte nam makar neke najave koje mogu da ljude na neki način umire, jer prenosim njihov doživljaj stanja stvari rekao sam da se on ogleda upravo u tim policijskim snagama koje su povremeno kad kad prisutne, ali ne i cjelodnevno, vjerujem da čim su prisutni ljudi sa maskama policijski službenici sa maskama i onim mašinkama kao u filmovima vjerovatno imate određena saznanja i određenu bojazan, da li se ona manifestuje u vidu kada se desi jedan bombaški napad ili kada se zoljom miniraju i gađaju po Cetinju, to se desi odmah nakon tih dešavanja, ali kasnije nemamo prisustvo policije.

Znači, policija nam je u ovakvim kombi vozilima sa tom posebnom opremom samo prisutna nakon tih dešavanja, a onda opet se čeka nekakvi novi nemili događaj, nadam se iskreno da ne samo na Ceitnju nego da to nećemo nigđe svjedočiti. Znam da to nije u okviru onoga što vi možete da garantujete, ali da nas makar umirite i date nam neka saznanja da se stanje stabilizovalo jer se u posljednoj interaciji frekli da su određene

strukture puštene na slobodu i da se se ti ljudi nalaze na Cetinju, da li se nalaze samo na Cetinuju ili se nalaze i u drugim gradoma ili da li je ta je njihova zastupljenost na Cetinju najitenzivnija. Samo toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:39:17)

Zahvaljujem, kolega Huter.

Veoma kratko, nema po Poslovniku, ali evo dakle možete u završnoj riječi i onako imate pravo na završnu riječ. Pa, možete obuhvatiti u završnoj riječi ovaj odgovor. Evo ako je saglasan kolega Huter, je li vam to u redu? Jeste u redu.

Predstavnik Vlade ima završnu riječ. Možete, možete i u okviru završne riječi dati odgovor kolegi.

Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:39:52)

U redu. Hvala, potpredsjedniče Skupštine.

Prvo želim na samom kraju da se svim poslanicima i poslanicama koji su učestvovali u raspravi naročito onima koji su dali konstruktivan doprinos, jer smatram da je neophodna šira i politička i društvena solidarnost da bismo kao društvo iskoračili naprijed. Negdje sam pripadnik jedne nove političke elite koja ne dijeli političku scenu na vlast i opoziciju već na one koji žele da ovo društvo ide naprijed i na one koji žele da Crnu Goru drže u okovima prošlosti. Potpuno je logično i jasno i lako zaključiti kojoj grupaciji želim da pripadam i zbog toga se zaista trudim da ovdje kada sa kolegama dođem u Parlament da svakog poslanika, svaku poslanicu ne gledam kao poslanika vlasti ili opozicije već kao nekoga sa kim želim da sarađujem na najbolji mogući način, jer svakoj vlasti treba i odgovorna opozicija da bi i sama bila bolja, tako da negdje apel da kad su ovako važne teme malo ozbiljnije i razgovaramo. I opet još jednom hvala svim kolegama koji su dali konstruktivan doprinos jer iako je ovo bila jedna, da kažem, sitnija zakonska izmjena drago mi je što ste temeljno pročitali te izmjene i vidjeli koliko je to suštinski važno kako za pružanje privremene zaštite strancima u Crnoj Gori tako i za međunarodni ugled Crne Gore. Kada smo se već tako dogovorili, evo uvaženom poslaniku Huteru samo da kažem sljedeće, dakle, vi siguran sam, poslaniče Huter, da znate kako i na koji način je kreirana bezbjednosna slika na Cetinju, vi znate da ovdje zbog zakonskih ograničenja ne mogu govoriti o konkretnim podacima, naročito ne o određenim vezama, strukturama itd. ali siguran sam da će biti vrlo brzo prilike u gluvoj sobi, ali navešću vam primjer. Dakle, primjećujem i malo kao jednu, da kažem, devijaciju gdje jedan dio stanovništva sa Cetinja,, legitimno svako ima pravo na samoopredjeljenje, gospodina Nena Kaluđerovića predstavlja kao heroja. Sa druge strane Zvicer, šef kavačkog klana ga predstavlja kao svog čovjeka od najvećeg povjerenja koji je bio učesnik kod nekih najtežih krivičnih djela, tako on kaže, koji danas nije dostupan organima, ali evo vidjećemo i do kad. Tako, vi znate da je taj obračun između dva klana koji su nekada bili jedan klan krenuo prije desetak godina, da je to situacija koju smo naslijedili, da smo naslijedili situaciju kada evo vidite. Bez obzira što sektor bezbjednosti, dakle, i policija i ANB i Tužilaštvo kao organi odlično sarađuju, imamo situaciju u sudstvu gdje prosto se ne donose pravosnažne, odnosno prvostepene sudske presude, gdje imamo situaciju da ljudi koji su, da kažem, optuženi za izvršenje najtežih krivičnih djela za koja je propisana najteža, odnosno najveća kazna zatvora zbog prosto neefikasnosti sudskih procesa nalaze se kao ptičice na slobodi odmah nakon toga ove situacije na Cetnju, siguran sam da su vam dobro poznata ta imena u smislu dolazite iz jednog grada gdje maltene svako svakog poznaje. Svi ljudi koji su izvršavali ta krivična djela znate kad su izvršili, 15 ili 20 dana posle puštanja na slobodu iz Uprave za izvršenje krivičnih sankcija. Tako da opet ponavljam drago mi je što prepoznajete posvećenost Uprave policije da štiti i osigurava bezbjednost svim građanima Crne Gore i onih koji u njoj borave, ali u konkretnom slučaju naravno i građana Cetinja. Znate koji je preduslov za to? To što više policija ne radi za mafiju nego radi protiv mafije i protiv organizovanog kriminala. Više nisu najviše rangirani članovi organizovanih kriminalnih grupa starješine i rukovodioci u Upravi policije. Samo taj iskorak koji je napravljen dovoljan je da se pošalje jasna poruka kriminalnim strukturama ne da nećemo stati, ne da nećemo odustati nego da ćemo, ono što se kaže ,gas do daske nagaziti, a to potvrđuju i rezultati koje postižemo iz dana u dan. Dakle, stvar je potpuno jasna. Neko je gradio ovakve onakve sisteme, ne želim da iza nas, neću reći iza mene već iza nas, ostavimo sistem gdje će jedan Ljubo Milović pratiti predsjednika Skupštine pa da neko kaže da to uopšte nije problematično. Čovjek koji prima platu 700 eura, vidjeli smo, ima 48 miliona na računu. Tako da još jednom hvala na onome što prepoznajete kao napore Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova da odgovorim na jednu vrlo složenu bezbjednosnu situaciju na Cetinju. Vi znate, ući ću samo za kratko na teren složenosti bezbjednosne situacije, kakvu tradiciju i istoriju ima Cetinje, vi znate da u tim suprostavljenim članovima ima čak rođene braće od kojih je jedan u jedom drugi u drugom klanu gdje su dva kuma u suprostavljenim klanovima, gdje su dvojica braće od tetaka u suprostavljenim

klanovima i da je to za njih mnogo više od kriminalnih interesa itd. a naročito kada se dese ovakve situacije poput poslednje na Cetinju gdje smo imali kolateralne žrtve koje nijesu bile glavne mete, i to je ono što će definitivno usložniti odnose između brojnih porodica na Cetinju i zato, prije svega, apel i na vas kao poslanika sa Cetinja i na sve vas u Parlamentu da budemo vrlo pažljivi kada govorimo o imenima, kada govorimo o porodicama, kada govorimo o ovim stvarima, jer vjerujte jedna pogrešna riječ koja pođe u etar nikad se ne može vratiti, a posljedice mogu biti dalekosežne čega smo se nagledali u prethodnom periodu. Hvala još jednom svima na konstruktivnim diskusijama. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:46:28)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.
Za proceduru se javio poslanik Huter.
Izvolite.

OSKAR HUTER (29.07.24 13:46:34)

Gospodine ministre, (prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:46:38)

Molim vas kolega obratite se meni iz razloga što nakon završne riječi nemate, ali dogovorili smo se tražili ste.

OSKAR HUTER (29.07.24 13:46:45)

Ok, ali neću zloupotrijebiti konkretno gospodin ministar se u završnoj riječi obraćao baš meni. Ne vidim razloga posebno iz razloga što je ok, a nije baš pozitivan navešću vam da vidite đe ste pogriješili. Rekli ste vi znate. Ja gospodine ministre pojma nemam, moj posao nije da ja znam ko je u koji klan. Ono što me od vas brine i što stvara određene indicije je da za Poslanički klub Demokratske partije socijalista postoje i škaljarski i kavački klan. U vašoj interpretaciji svakoj ne samo vas već i partiji iz koje dolazite sam često čuo samo jedan klan, nikad ne čuh ovaj prvi. Ok. Sad ste vi konkretno pomenuli, znači, (prekid) Samo vam moram reći, znači, da mi na Cetinju nijesmo spokojni, ne poznajem te strukture o kojima vi govorite Cetinje jeste mala sredina, zabrinuti (prekid) Ne poznajem ko pripada kojemu klanu i ko je, ne znam da li ima i treći klan. To nije moj posao. Moj posao je da vam prenesem uznemirenost građana Cetinja. S tim u vezi sam se i javio za diskusiju ne nikako da vas optužim. Međutim, morate se neđe i moralnom odgovornošću voditi, postoji profesionalna, ali i te kako moralna koja je i kod prethodnih ministara trebala da bude naročito u svijetlu brojnih dešavanja koja nijesu za primjer, koja nijesu za ponos ni gradu ni državi tako da neke stvari ne želim ovđe sa te strane aktuelizovati, ali vas želim dovesti ponovo na stvar koju ste rekli da je Ustav što nije prepoznao da je zakonski uokvirio onda je to dozvoljeno, ako sam vas tako shvatio u vašoj intepretaciji. E, pa moram vas i tu razuvjeriti iz prostog razloga što Ustav kaže što nije zabranjeno dozvoljeno je. To je tačno, ali nije tačno da policija treba da obezbeđuje pravosuđe jer je uvedena sudska policija koja čini mi se nikad nije uspostavljena. Sa te strane razumijem da nemate pravo na komentar, ali za to ne želim da vas dodatno u tom pravcu, ajde da kažem isprovociram. Ako imate prostor da kažete proceduralno i vi da se obratite slobodno se javite, što se mene tiče nemam taj problem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:49:22)

Zahvaljujem, poslaniče Huter. Ministar Šaranović. Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:49:29)

Ne postoji zakonska obaveza MUP-a i Uprave policije da vrši poslove štićenja objekata koji su iz nadležnosti Tužilaštva i sudstva, već to radimo sada, to je praksa koja postoji 2013.godine i upravo zbog toga da bismo stvari uveli u potpuno redovne, da kažem tokove, inicirali smo nešto što je prihvaćeno od strane

Ministarstva pravde da u najkraćem periodu se formira jedna organizaciona jedinica,koja bi se zvala uprava, pravosudna politija, jer za te vrste poslova koji su u najvećem broju slučajeva zaštitarski poslovi, nijesu neophodni poslovi,nijesu neophodna policijska ovlašćenja. I ono što sam takođe zaboravio da vam kažem. Vi znate ko su štićene ličnosti u Crnoj Gori, nije štićena ličnost svaki ministar, već imamo tri predsjednika znači, države, Skuštine i Vlade, potpredsjednika Vlade za bezbjednost i ministri unutrašnjih poslova pravde i vanskih poslova. Ostali članovi Vlade nijesu štićene ličnosti tako da čak u tom segmentu čini mi se na današnji dan da imamo i pad policijskih službenika u odnosu na štićene ličnosti i zaboravio sam još jednu stvar ako dozvolite, vi možete da komentarišete, a što se tiče vozila. U 2016.godine Uprava policije koristi jedna ista vozila.

Prve tri godine je ta policija koristila ta vozila, čuvene Opel astre po važećem ugovoru,nakon toga sjetićete se, taj ugovor je produžen 2018.godine.Od 2021.godine, sjetićete se one blamaže kada je policija ostala nekoliko mjeseci bez vozila,pa svoja privatna vozila koristila kao policijska vozila.Nakon toga je došlo do toga da se kroz takozvani pregovački postupak sa jednim ponuđaček, samo su se vratila stara vozila.Konkurentnost je predpostavka tranasparentnosti. Šta znači konkurencija? Kad imate najmanje dva ili više ponuđača.

U prethodne tri godine pokušavani su takozvani otvoreni postupci javnih nabavki za nabavku novih vozila.Ni jedan nije uspio, jer upravo taj ponuđač je obarao tender, a znate li kako je produžavano svake godine po godinu dana, tako što se onda išlo na hitan pregovarački postupak i to ne za nabavku novih, već za nabavku polovnih vozila, pocijeni novih i naravno, ako vi pregovaračkim postupkom što institut koji poznaje Zakon o javnim nabavkama, koji se konstantno koristi, tražite nabavku polovnih vozila,pa ja evo opet ponavljam.Na jednom malom crnogorskom tržištu, evo recite mi ko može da vam isporuči 130 polovnih, bijelih, istih bendiranih vozila sa svjetlosnom i zvučnom signalizacijom osim onaj koji je bio prethodne četiri godine. E,ono što je naša bila razlika, jeste što smo mi pokrenuli pregovarački postupak za nabavku novih vozila po istoj cijeni i nijesmo samo sa njim pregovarali i ako smo mogli da pregovarali samo sa jednim, nego smo pregovarali sa svima i odabrali onog koji je dao najnižu cijenu i najkraći rok isporuke, a ja ću vas podsjetiti možda ne znate za to jedan ministar neću mu izgovarati ime, jer nije u sali za vrijeme prethodne 43 Vlade je prijetio krivičnim prijavama protiv Vlade, jer je pregovarački postupak sa tim ponuđačem prošle godine vođen paralelno sa otvorenim postupkom. Nije bio završen otvoreni postupak, javne nabavke vozila, a uporedio se pregovarački postupak, što je direktno bilo kršenje zakona.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:53:50)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću.Javio se poslanik Huter. Molim vas dozvolite mi da konstatujem, da već sada ulazimo u spiralu kršenja obesmišljavanja i prakse i Poslovnika i svega. Ja vas molim veoma kratko i samo da vas podsjetim da završnu riječ u ovom slučaju kada je u pitanju ova tačka dnevnog reda ima ministar Šaranović. Molim ministra Šaranovića da u koliko bude, evo neće više.Kolega Huter i to je to.

OSKAR HUTER (29.07.24 13:54:19)

Gospodine ministre,

Čini mi se da je naša polemika bila krajnje konstruktivna i ja nemam taj problem ko će završiti u koliko samo se dozvoli da se čuje ono što treba da se čuje. Konkretno ste u vašim komentarima vi zapravo pretpostavku nevinosti ukinuli. Vi iz tih klupa presuđujete prije suda. To je ono što je imanentno i vama i brojnim vašim kolegama koji se pojave baš u tom odjeljku ove skupštinske sale. Znači, to je ono što ne treba da radite.Svi treba da odgovaraju, ali nijeste u poziciju da vi presuđujete mimo suda. To je konkretno taj odgovor, a što se tiče slučaja direktora Uprave policije sud je rekao da je čovjek smijenjen nezakonito. Da li smatrate da je jedan od odgovora i na takav čin i vaša ostavka? Da li treba da date ostavku u smislu tom da se dva put presuđuje, da je nezakonito smijenjen i što imamo kao plod? Demokratska društva poznaju određene odgovore ostavke na ta mjesta .Kako šedite u tu Vladu, a na ovaj način se tretiraju ove situacije?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:55:47)

Zahvlajujem, kolega Huter. Predlažem da završimo. Ovo je bilo direktno pitanje.Nije bila završna riječ. Molim vas kolega Šaranović i nakon ovoga završavamo sa ovom tačkom dnevnog reda. Izvolite.

DANILO ŠARANOVIĆ (29.07.24 13:56:00)

Evo odgovorno ovdje tvrdim u Parlamentu, onog trenutka kada bude opravdanog razloga za podnošenje ostavke neće biti potrebe da me bilo ko proziva, gospodine Huter.

Prvo, ja mislim da sam pokazao da se uvijek i u svakom trenutku odazivam na poziv Parlamenta, bilo kada je u pitanju kontrolno, konsultativno saslušanje, nikada moji saradnici ne dolaze bez mog prisustva kako na radna tijela Skupštine, tako ni na plenum i odmah da vam kažem i sledeće.Ja sam naučio šta je predstavnička demokratija.

Odbor za bezbjednost i odbranu na kome vaši članovi nijesu učestvovali je jednoglasno glasao protiv Izvještaja o radu Uprave policije u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije u vrijeme kada je gospodin Brđanin bio direktor Policije.Član 14 čini mi se stav 3 Zakona o unutrašnjim poslovina eksplicitno kaže da ministar unutrašnjih poslova, u koliko Odbor za bezbjednost odbaci Polugodišnji izvještaj o radu direktora Uprave policije da Vladi može predložiti razrješenje, što sam ja i učinio.Vlada je to prihvatila. Pazite jednu stvar.

Vi sad kažete, da li ja sad treba da podnesem odstavku. Ja bih trebamo da podnesem možda ostvaku da nijesam uvažio Parlament koji me birao za ministra. Znate li šta je sud kazao u svojoj presudu, da odbor nije imao pravo da razmatra izvještaj u roku dužen od 20 dana i na taj način doveo u zonu pravne nesigurnosti zakonodavnu granu vlasti,odnosno Parlament,jer ja sad vas pitam?

Da li je Parlament uvijek u mogućnosti da razmatra svaki materijal koji uđe u skupštinsku proceduru u roku od 20 dana, kao bivši parlamentarac odgovorno tvrdim da nije i šta to znači? Dakle, opet ponavljam.

Upravni sud je vratio gospodina Brđanina ne zbog toga što sam ja bespravnog osnova predložio njegovo razrješenje, ja sam imao pravni osnov, ali Upravni sud zauzeto stav da Odbor za bezbjednost i odbranu nije imao pravo da razmatra izvještaj o njegovom radu u roku dužem od 20 dana.Eto toliko u najkraće.Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 13:58:32)

Zahvaljujem, ministre Šaranoviću. Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno. Kako je u toku matični odbor koji je razmatra Predlog zakona o šumama, što je sledeća tačka dnevnog reda, daću sada pauzu,na sa radom nastavljamo po završetku rada matičnog odbora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 15:46:02)

Poštovane koleginice i kolege, nastavljamo sa radom.

Prelazimo na ***Predlog zakona o šumama***. Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Vladimir Joković, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ranko Kankaraš, načelnik Direkcije za šumarstvo.

Izvjestioci odbora su: Bojana Pićan, Zakonodavnog odbora i Vladislav Bojović, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Ministar Joković ima riječ, izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 15:46:48)

Uvaženi predsjedavajući, poštovani poslanici,

Zadovoljstvo mi je da kao ministar u čijoj sam nadležnosti šumarstva danas u Parlamentu izložim Predlog zakona o šumama. Donošenjem ovog zakona, je ključni korak reforme u sektor šumarstva i drvne industrije, koje je iniciralo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a sprovodi Vlada Crne Gore. Kao najveću društvenu vrijednost Predloga zakona o šumama naglašavam zaustavljanje koncesijom korišćenja šuma putem koncesije. Prodaja drveta u dubećem stanju sistem koji se ne primjenjuje ni u jednoj evropskoj niti u jednoj državi ovoga regiona. Uz takav oblik korišćenja se vezuju devastacije šuma mali benefiti za stanovništvo koje živi na prostorima u okruženim šumama, a veliki za koncesionare i korisnike šuma. Uz to šume ostaju neuređene nakon korišćenja, a šumski seoski putevi oštećeni i neupotrebljivi. U konceptu koji kreira novi zakon, država preuzima odgovornost za izvršavanje poslova gazdovanja šuma umjesto koncesionara i korisnika šuma i obavezuje se da se stvari vrate u normalno stanje, odnosno da obezbijedi novčanu raspodjelu benefita, koju daju šume. Ekonomski benefiti Predloga zakona o šumama su predviđeni u sljedećem.

Povećanje učešća šumarstva o bruto društvenom dohotku smanjenje deficita u izvozu proizvoda od drveta novi okvir za finalizaciju proizvoda domaće drvne industrije i na kraju zaustavljanje sive ekonomije, čiji je obim u ovom sektoru procijenjen veoma visok. Projekcija ekonomskih analiza koje je u prometu od drveta i proizvoda od drveta realno moguće generisati prihode duplo veće od sadašnjih pri istom obimu upotrebe sirovine.

Predlog zakona o šumama omogućava uspješnu primjenu nove fiskalne strategije Crne Gore, stragtegije održivog razvoja do 2030.godine, "Zelenog plana Zapadni Balkan" industrijske politike Crne Gore. U dijelu koji se odnosi na tržište drveta i proizvoda od drveta. Veći dio ovih dokumenata su završna mjerila u pregovorima u pristupanju Evropskoj uniji, naročito za poglavlja 27, životna sredina i 20 preduzetništvo i industrijska politika.

Sa stanovišta šumske struke ključni doprinos Predloga zakona o šumama je stvaranje uslova za održivo gazdovanje šumama. Održivo gazdovanje šumama znači sposobnost sektora za sprovođenje svih aktivnosti i strategija razvoja šumarstva, osnova gazdovanja šumama i planova gazdovanja šumama u privatnom vlasništvu. Ekonomska analiza urađena za pripremu ovog zakona projektuje sticanje sposobnosti privrednog društva, gazdovanje šumama da u trećoj godini poslovanja projektuje prihod od 45 miliona, što osigurava pozitivan, javni finansijski bilans privrednog društva Budžeta države. Dakle i Ministarstvo i uprave za šume i lokalnih samouprava, ista predviđa za ulaganje u šume u trećoj godini zaposlenost u trećoj godini poslovanje iznos od 5,1 milion eura. To je garancija zašto je šumarskog biodiverziteta, za obnavljanje šuma za izgradnju i održavanje šumske infrastrukture za stvaranje efikasnijeg sistema zaštite od šumskih požara.

Kvalitet Predloga zakona o šumama je organizacija sektora, naime jasno i precizno su podijeljene nadležnosti subjekata i upravljanje gazdovanje šumama po savremenim evropskim konceptima. Postavljena je jasna uloga uprave za šume u organizovanju sistema u sektoru šumarstva, to je uloga upravljača šuma u pravnom smislu te riječi, u pravom smislu te riječi izgleda i donošenje planova gazdovanja šuma, kreiranje strukture izgleda ambijenta crnogorskih šuma moritoring šuma njihovoga zdravstvenog stanja i gazdovanje šuma i kontrolu korišćenja šuma, ključni su planovi te institucije, ključni su poslovi te institucije. S druge strane nova organizacija oblikuje privredno društvo za gazdovanje šuma kao i kvalitet koji se sprovodi, planske dokumente uprave za šume, održivosti ekološke i socijalne funkcije šuma i istovremeno generiše prihoda od šumskih resursa na održivim osnovama.

Kad je odnos sa drvnom industrijom u pitanju za očuvanje šuma to je bitno da se za razvoj prerade drveta sirovinska osnova iz naših šuma ne bude garancija jer se dešava da to podstakne pritisak na resurs. Primarnin faktor koji utiče na razvoj drvne industrije, proizvodni program u svim elementima, vrste proizvoda njihov kvalitet i cijena, tehnološka opremljenost, produktivnost i dizajn proizvoda. Dug predlog ovog zakona je da šumarska struka vrati šumi i preradi a da se vrati šumi i preradi, a da se drvoprerađivači posvete svojim proizvodnim asortimanima i njihovom kvalitetu.

Na kraju ništa manje bitna vrijednost ovog predloga zakona približavanje standardima Evropske unije, kad je šumarsko zakonodavstvo u pitanju.

Naime, predmetni predlog stvara preduslov za primjenu EU regulative za stavljanje na raspolaganje na EU tržište na tržište Evropske unije i izvoza iz unije određenih roba i proizvoda povezanim sa krčenjem i preprodajom šuma. Taj dio do sad nije bio slučaj. Po trenutnom konceptu prodaje drveta u dubećem stanju nemoguće je steći sertifikat za održivo gazdovanje šumama.

Predlog zakona o šumama zabranjuje čiste sječe i limitira krčenje šuma postavlja mehanizme za uklanjanje sa tržišta drveta koji potiču iz bespravnih sječa. Za potpunu transpoziciju navedene upotrebe uredbe neophodna je izrada zakona o prometu drveta i proizvoda od drveta što je Crna Gora i dogovorila sa Evropskom komisijom, da se uradi do kraja 2025.godine. Novi zakonski okvir EU za praćenje evorpskih šuma koji se nalazi u formi predloga još uvijek nije obuhvaćen EU propis je ključni sveobuhvatni mehanizam za zaštitu šuma u stečenom dejstva biljnih bolesti i štetočina i za ublažavanje negativnih uticaja klimatskih promjena.

Predlog zakona o šumama je sad već u najvećoj mjeri usklađen sa uredbom Evropske komisije u moritoringu šuma. Predlog je jasan, postavljanje pitanja očuvanja šuma u Crnoj Gori kao prioritetno. U to ime želim vam danas uspješan rad, kvalitetnu diskusiju, zahvaljujem se na vašoj pažnji. Predlažem uvaženi poslanicima da glasaju za Predlog zakona da usvoje zakon, donesu zajedno sa amandmanima koji su dati u toku skupštinske procedure.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 15:54:11)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Sada prelazimo na diskusije i molim poslanika Boria Bogdanovića da uzme riječ, a kolegu Mihaila Anđušića da se pripremi. Izvolite.

BORIS BOGDANOVIĆ (29.07.24 15:54:28)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Gospodine ministre sa saradnikom, poštovane koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o šumama, o jednom predlogu akta čija je namjera, nadam se, da slomi šake šumarske mafije kraljice našeg podzemlja koja je negdje uspjela da nanese štetu državi Crnoj Gori i građanima Crne Gore, koja se mjeri ne desetinama miliona nego desetinama milijaradi eura.

Naravno, postavlja se pitanje kako je uopšte jedna grupica ovako polusposobnih ljudi uspjela da nanese ovoliku katastrofalnu štetu državi Crnoj Gori i građanima Crne Gore, a naravno odgovor leži u činjenici da ovaj zločinački projekat ne bi ni uspio da to nije bila kompletna mreža saradnika. Tu su bili i državni tužioci i državni policajci, tu su bili i šumari i lugari i državni funkcioneri, ali naravno i državne sudije koje su bile dio iste mafije. Oni, naravno, u svojim rukama nijesu imali zakone, nego su pored administrativnih alata za krađu imali i kofere pune desetinama miliona eura koje su oteli i ukrali od građana Crne Gore i naravno prirode kojoj su se negdje zakleli da će je braniti i čuvati i naravno poštovani građani Crne Gore, ironično ali u našoj zemlji u proteklih 10-tak godina ovi stvarni zločinci i članovi šumarske mafije nijesu nosile ni maske, ni oružje, nego su nosili službene legitimacije i službene uniforme o čemu najbolje svjedoči službeni podatak, da je na svakih 250 podnijetih krivičnih prijava od prije 10-tak ili 15 godina odgovarao jedan šumar ili jedan lugar.

Dakle, iz ovoga se jasno da zaključiti da pravda ne samo da je bila slijepa, nego je bila toliko zaslijepljena da nije pravila razliku između šumarske mafije i šumskih mušica. E mi smo odbili da budemo njihove kopije, odbili smo da hodamo njihovim putem i da budemo instrumenti u rukama šumarske mafije. Pazite sad ovo poštovani građani Crne Gore, šumarska mafija je prije 10-tak, 15-godina, na svaki metar kubni metar drveta plaćala upravi za šume i državi Crnoj Gori šest do osam eura po metru kubnom i to isto drvo ekstra kvaliteta istog dana iz vozila van zemlje i prodavala od 130 do 140 eura po metru kubnom i postavlja se naravno pitanje kako se uopšte od jeftinog drveta pravili zlato, a ovo naravno uvezili u činjenici odnosno u fiktivnom pretvaranju drveta ekstra klase u drvo oboljela stabla koja su navodno spremna samo za sanitarnu sječu i tako su oni naravno krmčili naše šume i dok su naše šume nestajale u požarima, naša prethodna javna administracija i Uprave policije od prije 10-tak godina, nas uvjeravale da se šume samo spaljuju. Ozbiljno su nas uvjeravali poštovani građani Crne Gore, da su šume ovladale tehnikom samo spaljivanjem, e mi mislimo zaista da ta opasna igra sa vatrom treba da prestane danas odmah na ovoj sjednici Skupštine Crne Gore. Ali, kada je država Crna Gora odlučila da to promijeni i da promijeni sistem dodjele koncesija suočila se sa protestima koncesionara.

Znate li kako su, poštovani građani Crne Gore, ti koncesionari došli na tim protestima u skupocjenim automobilima čija vrijednost je ekvivalentna vrijednošću jednog trosobnog stana u centru Podgorice? E toga dana na tom mjestu, pred tim četvoročkašima država Crna Gora je bankrotirala, ali ako ne vjerujete u bankrot, ako bankrot laže, dozvolite mi da iznesem podatke koji sigurno ne lažu. U 2022.godini, prije samo godinu i po dana država Crna Gora od sječe šuma zaradila 7,5 miliona eura, te iste godine je posjekla nevjerovatnih 600.000 metara kubnih drveta da je tu drvnu masu šumarska mafija prodala isključivo kao obično drvo za ogrev, znate li koliko bi zaradili 38 miliona eura, a od 38 miliona eura državi Crnoj Gori je kapnulo 7,5 miliona da je šumarska mafija bila mudrija kao što naravno je i bila i da je samo ovu drvnu masu polupreradila u građevinske daske, znate li koliko bi zaradila iznosila 160 miliona eura. Državi Crnoj Gori je naravno kapnulo 7,5 miliona, a šumarskoj mafiji ne manje od 7,5 miliona gdje bi možda bilo prirodno, nego više od 150 miliona eura. E to je bila njihova matematika, matematika na njihov način, matematika kojom su građani Crne Gore i mi zajedno sa njima brojali siću, a oni brojali milijarde. E mi zaista mislimo da ovim zakonom treba da naučimo šumarsku mafiju da država Crna Gora nije njihova kasa, nego naš zajednički dom, a u tom zajedničkom domu poštovani građani Crne Gore, ko je bio najveći koncesionar Vektra Jakić i Dragan Brković, Dragan Brković kog je prošla vlast imenovala za gospodara Pljevaljskih šuma na punih 30 godina i ne samo to nego mu obezbijedila dozvolu, da na godišnjem nivou može da posiječe 138.000 metara kubnih drveta, a što se dešavalo sa tim drvetom e to je tajna bolje čuvana i od recepta za coca colu. Naravno nova vlast nakon objede na izborima od 30.avgusta 2020.godine, raskida ovaj ugovor sa Draganom Brkovićem, jer da to nije učinila i da to nije uradila danas rođena beba bi uspjela da odraste, da završi osnovnu školu, da završi srednju školu, da završi fakultet, da se osamostali, a Dragan Brković bi i dalje sjekao šume i učio naravno svoje potomke kako da broje milione.

Nego mi da se vratimo na sistem brojki, jer one mnogo bolje pričaju od riječi. Da je sve bilo kako treba kao što i decenijama jeste Dragan Brković bi sjekao na godišnjem nivou 138.000 metar kubnih drva, da je ovu crnu masu prodao samo kao obično drvo za ogrev, zaradio bi 10 miliona eura, a državi Crnoj Gori uplatio dva

miliona, što zapravo znači da bi sebi u svoj džep i za potrebe vrha kriminalne piramide strpao osam miliona eura e to je bilo umijeće kako su poštovani građani Crne Gore državno blago pretvarali u privatno bogatstvo. Ali to nije sve, sad slijedi ono najbolje. Da je Dragan Brković ovu drvnu masu polupreradio isključivo kao građevinske daske, a ne kao namještaj što je obećao da će učiniti i raditi, znate li kolika bi iznosila zarada i koliko mu je iznosila zarada? 40 miliona eura, od tih 40 miliona eura državi Crnoj Gori uplaćuje dva miliona eura, a on sebi u svoj džep i za potrebe vrha kriminalne piramide ostavlja 38 miliona eura. E tako su, poštovani građani Crne Gore, šume pretvarali u pepeo, a pepeo u zlato za potrebe jednog čovjeka i za potrebe kriminalne piramide. Tako da danas stojim ovdje ne samo da podržim ovaj Predlog zakona o šumama sa određenim intervencijama nego i da pošaljemo poruku svim mafijama u Crnoj Gori od građevinske, hidromafije, šumarske mafije, stečajne mafije i svih drugih mafija koje su ojadile svaki kvadrat ove zemlje, da se ne bojimo, da se ne plašimo jer svaku njihovu prijetnju vidimo isključivo kao priliku da pokažemo svoju snagu i svoju moć u obračunu sa njima. Jer, ovim zakonom ne štitimo samo naše prirodno bogatstvo ne štitimo samo naše šume, nego stvaramo negdje temelje za pravednu, pravičnu i naravno hrabru Crnu Goru.

Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:03:06)

Zahvaljujem, kolega Bogdanoviću.
Sada molim poslanika Mihaila Anđušića da uzme riječ, a kolegu Milana Zečevića da se pripremi.
Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (29.07.24 16:03:20)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Pozdravljam uvaženog ministra sa saradnikom i drago mi je da danas govorimo o ovoj temi, temi koja je vrlo često popularna i aktuelna kod nas. Tema oko koje bih rekao da se puno priča a malo radi u kontinuitetu. Ne za vrijeme ove ili prethodnih vlada, nego i u ranijem periodu i neko sam ko nema problem sa tim da kaže da stanje u ovoj oblasti nikada nije bilo na zadovoljavajućem nivou i kada govorimo o samom prijedlogu zakonskog rješenja treba istaći da je dobro što ga na današnji dan imamo u proceduri i kao što sam rekao. Tema o kojoj se puno priča, a vrlo malo se radi i to je negdje opšti zaključak.

Poštovani građani, na današnji dan, bez obzira na svu priču koju smo imali godinama unazad i koju imamo danas vi nemate apsolutno nikakvih opipljivih rezultata, kada je u pitanju borba sa svim onime što predstavljaju problemi akutni problemi, kada je u pitanju ova tematika. Samo zakonsko rješenje pozdravljam, ono predstavlja neki kontinuitet borbe i trebalo bi makar na papiru da omogući da se neke stvari regulišu na bolji način. Ja pozdravljam i ajde da kažem intenziviranje odnosno pojačanje kaznene politike kada je u pitanju ova oblast, ovo zakonsko rješenje to podrazumijeva i ono što je institut inspektora kojim se povećavaju nadležnosti i neke nove inicijative koje omogućavaju da se neki novi organi bave svima ovima na neki drugi način i ovo ugovoreno finansiranje preko Svjetske banke. Dakle, nijesam od onih koji će pričati loše politički o nečemu zašta ne znam kako će funkcionisati u narednom periodu vidim na papiru da volje za to postoji. Međutim, implementacija zakonskih rješenja je nešto što nas razuvjerava da u ovoj oblasti imamo ozbiljan problem i u ranijoj fazi a i sad. Sve ovo što imamo ovdje na papiru, će zaista biti mrtvo slovo na papiru, ukoliko ova implementacija bude loša. Hoće li ona biti loša, ostaje nam da vidimo međutim, sve ono što smo gledali i slušali i što slušamo na današnji dan, nas ne uvjerava da ova priča može biti dobra.

Zašto to kažem, siguran sam da je crnogorska javnost danas imala prilike da isprati da kažem mimoilaženja na relaciji resornih institucija koje se bave ovim pitanjima na relaciji ministarstvo, Uprava za šume itd. i da mi pojednostavimo ovdje priču.

Dakle, ja ću pročitati doslovice citiraću reakciju Uprave za šume koja je danas bila da posjetim građane štab resorne institucije koje se trenutno bave ovim pitanjima koje su neko ko su najpozvaniji da se bave svima ovime to su na kraj krajeva ljudi koji dalaze iz iste parlamentarne većine koju je ova Vlada predlagala šta oni kažu o predloženom zakonskom rešenju koje posle više decenija treba da unaprijedi stanje u ovoj oblasti na jedan veći nivo.

Dakle,"Prekršen je postignuti dogovor, a naši stručni argumenti i prijedlozi sakriveni su i odbačeni što nam govori da je krajnji cilj novog Zakona o šumama uništenje Uprave, njenih zaposlenih i crnogorskih šuma, a sve zbog ostvarenja prikrevenih ličnih koristi i interesa". Dakle, poštovani građani, na današnji dan zvanično institucija kaže da je cilj ovog zakona ostvarenje prikrevenih ličnih koristi interesa o kojima pričamo vezano za prethodne decenije. Nastavljaju dalje, apeluju na sve nas poslanike u Skupštini da dobro obratimo pažnju na istorijsku jednostranu prevaru koja je upućena prema njima na dalje odlučivanje. Njene zaposlene

će poslati na ulicu, a crnogorske šume baciti u propast u kojoj će kroz različite mehanizme, a u cilju ostvarenja ličnih interesa posjeći sve za rad virtuelnih profita i ličnih interesa. Nadamo se da će crnogorski poslanici imati sluha i dobro razmotriti ovu serviranu prevaru u njihovim materijalima i svojim protivljenjem spasiti Upravu za gazdovanje šumama i lovištima, njene zaposlene, prvenstveno crnogorske šume po kojima smo prepoznati u Evropi i šire.

Dakle, želim da upitam sve ovdje. Dakle, drago mi je što je ministar tu da pojasnim sve ovo i mislim da ovo zaslužuje pojašnjenje, shvatio sam da ste jedan broj pojašnjenja već dali, ali ja pitam Vladu Crne Gore, pitam parlamentarnu većinu o čemu se ođe radi kad zvanična najpozvanija institucija nam kaže da se ođe radi o pohari, o prevari, da se ođe radi o ličnim interesima? Je li to nastavak ove borbe za korupciju o kojoj pričamo na ovaj način? Kad vam zvanično ljudi iz parlamentarne većine, ljudi koje zvanično Vlada imenuje kažu da se radi o ličnim interesima i da se radi o prevari. Dakle, postoje li dvije institucije u ovom našem sistemu u poslednje četiri godine koje imaju komunikaciju između sebe ili koji nemaju neki šum u komunikaciji?

Dakle, odmah da vam kažem uvaženi ministre, ja sam neko ko je veliki protivnik vođenja politike ovog uvaženog gospodina iz Uprave za šume, za mene to nije politika i ozbiljno upravljanje sistemom. To je šibicarenje, način i taj performans i te sitne aktivnosti kako se oni bave na taj način svime ovime, ja za to nenavijam i lično mislim da bi to bio presedan, nadam se da ćete mi dati odgovor da aktivnosti vezane za osnivanje novog državnog preduzeća koja će gazdovati šumama bez obzira na ovu finansijsku podršku i kreditiranje od strane Svjetske banke će podrazumijevati preuzimanje zaposlenih Uprave za šume itd. da će se naći način. Zaista ne želim da vjerujem da neko može da pomisli na to. To je jedno i to jedino sa čime bi se usaglasio, jer sa druge strane u ovom reagovanju ne vidimo nikakvu drugu ozbiljnu argumentaciju za ovo što su ozbiljne optužbe, složićete se da ako neko pominje lične interese, ako neko pominje da je ovo uništavanje svega do sad izgrađenog, da su to zaista ozbiljne optužbe ovo na žalost govori o ozbiljnosti cjelokupnog ovog posla i kako se na ovaj način bavimo. Ovo ne smije da se događa. Dakle da najpozvanija institucija, da najpozvaniji čovjek za ovu tematiku trenutno pored krovne institucije Ministarstva, odnosno vas koji ste tu prisutni na ovaj način govori o ovoj temi.

Ja sam rekao na početku što je moje mišljenje. Moje mišljenje je da pred sobom imamo neke kvalitetne odrednice ovog zakona, ali .treba da bude nešto u praksi što treba da bude prioritet. Sa druge strane moje lično mišljenje je da gro problema ovdje pravi dio koji se tiče sive ekonomije, koji se tiče neregularnih pilana, koji se tiče malih preduzeća koja posluju da kažem slobodno mogu reći nelegitimno, da sa koncesionim ugovorima na godinu dana ne možemo stvarati ozbiljna preduzeća koja mogu kvalitetno da planiraju svoju politiku i da prave ozbiljan proizvod za međunarodno tržište. Ja mislim da tu ne treba da se bavimo populizmom, treba da budemo ozbiljni, da ozbiljnim firmama damo ozbiljne ugovore koje mogu da podignu ozbiljne kredite, da odstranimo ono sve što su štetočine, nemam taj problem da treba ovdje da kažem da tamo imamo na desetine i na stotine ljudi koji su iznosile desetine miliona odatle, ali ne možemo to raditi na ovaj način kako smo krenuli. Mislim da ove nejasnoće moramo da otklonimo, moramo jasno da kažemo građanima koje su namjere i da damo jasne odgovore na kraju krajeva.

Tako da volio bih da nam pojasnite sve ovo, volio bih da ne samo se osvrnete na ovaj detalj koji se tiče zaposlenih koji treba "da ostanu na ulicu" jer ne vjerujem da će se to desiti, to kažem ovdje. Volio bih da nam pojasnite mnogo toga drugog što su suštinske optužbe da se ođe radi o nekakvim ličnim interesima u šta ne vjerujem iskreno, da se radi o nekoj politici koja treba da unazadi sve ovo bez obzira na loše stanje koje trenutno imamo. Tako da ja lično mislim da ovdje imamo na snazi nešto što imamo poslednje četiri godine na svim drugim nivoima. Da smo imali puna usta obećanja, da će ovdje neko da raskrsti i sa raznim mafijama, da će ovdje budu ljudi iza rešetaka, da će ođe da bude ne znam čega. Četiri godine je prošlo, neka mi neko kaže jedan opipljivi rezultat. Đe su ti ljudi? Evo ja pozivam svakoga od njih pojedinačno bih volio da vidim iza rešetaka ako su zaista napravila ova krivična djela, a đe su ti rezultati, o kojim to mi rezultatima ođe pričamo, ko su ti ljudi koji su nastradali iz svega ovoga i koji će odgovarati građanima za te desetine miliona. Ja evo pozivam da mi kažete koji su to konkretni rezultati. Tako da samo želim da predstavim građanima čega su nam puna usta, prolazi vrijeme, a što imamo kao konkretne rezultate? Za mene ovaj zakon može da bude konkretna stvar ukoliko bude imao dobru inplementaciju i ukoliko se zaista bude realizovao na način, a da je to suprotno u odnosu na ono što su optužbe ovog gospodina.

Tako da u svakom slučaju kao što sam rekao na početku puno je priče, vrlo je malo rezultata i građani imaju priliku da vide kako to u praksi izgleda kad preuzmete odgovornost i šta ste vratili sa druge strane građanima kao proizvod. Dakle, dobili smo zvaničnu izjavu nekoga ko je najpozvaniji da se bavi ovim pitanjem, da se radi o ličnim interesima i da se radi o određenoj korupciji. Tako da nadam se da možemo kasnije kroz neku polemiku dodatno razraditi ovu temu i potencijalno još od neke druge. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:13:28)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Za komentar se javio ministar Joković.
Izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 16:13:36)

Dakle, čuo sam i pročitao sam ovu izjavu i začudio sam se, ali sam dobio objašnjenje ova izjava se apsolutno ne odnosi na ovaj zakon, niti na amandmane koji su ovdje u proceduri. Ovi amandmani koji su donešeni na ovaj zakon donešeni su u potpunoj saglasnosti sa sindikatom i zaposlenima u Upravi za šume. Međutim, sve poslaničke grupe i poslanici nijesu bili informisani da su usvojeni ovi amandmani pa su negdje bili u pripremi neki drugi amandmani na koje je Uprava za šume reagovala da se oni ne odnose, jer su oni u potpuno uključeni u sve ovo. Dakle, ovdje je došlo možda do nepreciznosti, ali nikako se nije, mislilo se da se vraća sve ono što je Uprava za šume u dogovoru sa parlamentarnom većinom i sa Ministarstvom uradila te amandmane, mislili su da se vraća i da se to poništava i da onda oni ostaju onako kako su oni viđeli. Dakle, ovo je potpuna istina. Dakle, nije u suštini ovo na zakon niti na amandmane koji su ovdje u proceduri.

Što se tiče Uprave za šume naravno njoj je ostavljeno i te kako od najviših u nadležnosti, ona je po rangu viša od budućeg preduzeća jer je Uprava upravlja državni organ i naravno da niko neće, a ja vjerujem da vi to znate progoniti ili bilo gdje bez slobodne volje radnike Uprave za šume. Od onoga kad se ubace ovi amandmani koji su sastavni dio zakona, jer su obadva prošli jednoglasno Vladu posle usaglašavanja sa sindikatom Uprave za šume imaće toliko nadležnosti da vjerovatno neće biti ni potreba da neko prelazi. Da li će neki prelazi zbog veće plate izazova možda veće pozicije koji će u budućem preduzeću zauzimati to će biti ostavljeno njihovoj slobodnoj volji. Ali da će neko vršiti pritisak da neki prelaze, ostavljaju poslove ili budu primorani na bilo koji drugi način da moraju napustati ta mjesta, a prelaziti u buduće prirodno društvo koje će se formirati sigurno neće i niko neće ostajati bez posla. Mislim da sam ovo objasnio. Ovdje je bila zabuna, jer su trebali pojavili se koji su došli u Upravi za šume amandmani koji bi vratilina ono prije nego što je usaglašeno i zbog toga je njihova reakcija bila takva. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:16:03)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.
Odgovor na komentar ima poslanik Anđušić.
Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (29.07.24 16:16:09)

Moram Vam priznati da Vas nisam baš najbolje razumio, iz razloga što ne znam našto se onda konkretno odnosi reakcija uvaženog gospodina. Na koji zakon Vi ste rekli da se odnosi na ovaj zakon i na ove amandmane, na koji se onda konkretno zakon odosi i Vi ako sam dobro razumio u odnosu na ono što je bilo vaše pojašnjenje makar za sad je planirano da mi imamo dvje institucije, odnosno jedno novo formirano preduzeće koje će se baviti ovim pitanjem. Uprava za šume koja potupno regularno ostaje da radi u svom formatu. Ako je to tačno to je definitivno nešto što je takođe po meni trebalo da bude predmet ozbiljnih analiza, do koje mjere racionalno ili nije, za moj ukus ne kažem da nam je ikad dovoljno službenika ili operativaca na terenu koji će se baviti ovim problemom jer je zaista ogroman. Ali da mi imamo dvije konkurentske institucije koje će se baviti ovim pitanjem i Vama je ministre jasno, nijesu konkurentske, nijesu tržišno orjetisane,ali vama je jasno da to nije koncept koji održiv na drugi rok i da to nije prirodno da funkcioniše. Do duše ako ćemo se voditi logikom da imamo dva Ministarstva rada i socijelnog staranja ili u ovoj situaciji ministrea bez portfelja ili Ministarstvo za naftu i gas. Potpuno mi je logično da imamo na neki način dvije Uprave za šumu, ali da Vas pitam intimno i za mišljenje vas i kolegu saradnika znam da nijeste za taj koncept,ali ako je to nekakvo prelazno rješenje pretpostavljam da će tako biti,ali znajući prirodu gospodina koga smo često slušali ovdje i način na koji on temeramentno izlaže i uvjeravane su neke stvari, bojim se da Vas čekaju ozbiljni problemi i u javnom diskursu i generalno funkcionisanje, jer ne djeluje mi da ste tu od neke sloge to je pod broj jedan.

Drugo, mnogo je teške optužbe i kvalifikaciju uputio da bi nam ovo ulilo povjerenje da se ovo baš ovako dobro i lijepo isplaniralo. Dakle, razmio sam da ostaju da kažem dvije institucije, a našto su se konkretno njegove optužbe veoma ozbiljne složićete se odnosile, ne znam na koji su to drugi zakon, koji su to drugi amandmani, je li on propustio neko radno tijelo đe trebao da nešto čje ili ne čuje. Ali čini mi se da imamo u najavi ozbiljan problem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:18:31)

Zahvaljujem, kolega Anđušiću.
Sada molim poslanika Milana Zečevića da uzme riječ, a koleginicu Aleksandru Despotović da se pripremi.
Izvolite.

MILAN ZEČEVIĆ (29.07.24 16:18:42)

Uvaženi ministre Jokoviću, direktore Kankaraš, uvaženi građani Crne Gore,
Danas je pred nama veoma važan zakon Zakon o šumama koji će staviti tačku na dosadašnje rukovođenje i stavljanje u promet tako da kažem šumskih resursa. Kao što je uvaženi kolega Bogdanović rekao dosadašnje šumskih resursima i davanje koncesija pojedinim preduzećima koji su dobijali koncesije na 30 godina, po cijeni od desetak eura, je stvarno nešto što predstavlja tako da se izrazim legalnu pljačku državnih resursa. To su dobijale ovlašćene firme, koje su u tom periodu morale da budu u tsako da kažem u prvoj liniji vlkadajuće partije tada, tim su se novcem finansirale i predizborne kampanje i sada je vrijeme da se stavi tačka na to, da se otvori kao što je i sad rečeno novo preduzeće. Ali ja sam imalo smo prije ovoga i matični odbor, na matičnom odboru smo pričli u vezi ovog preduzeća i treba prije nego što izglasamo i prije nego što se formira to novo preduzeće koje će se baviti upravljanjem i biti za korišćenje šuma, moramo da sagledamo se nedostatke koje bi možda to preduzeće trebalo da ima.
Prema tome, gospodine Jokoviću, ja bih vam postavio par pitanja, da ja sam to pitao i na Odboru,ali i ovdje da kažete, jer građani ovdje više prate sjednice plenuma, pa evo da razjasnite nejasnoće između Uprave za šume i budućeg novo osnovano preduzeće. Vi ste rekli da razlog za donošenje Zakona o šumama vezan je za unapređenje upravljanja šumama,postizanje održivosti i gazdovanja šumama i razvoj drvne industrije na bazi potencijala naših šuma. Takođe, ovaj zakon bi služio za ostvarivanje ciljeva za dostizanje održivosti gazdovanja šuma, u skladu sa strategijom, održivog razvoja Crne Gore do 2030.godine. Ono što je ključ svega, je to da predmetni zakon se donosi radi napuštanja koncesionog modela korišćenje šuma. Kako ste naveli veoma važan razlog je i unapređenje sistema zaštite šuma, od.aktivnosti u šumarstvu u prvom redu zaustavljanja nelegalnih sječa, kroz jačanje kontrolnih mehanizama i inspekcijskog nadzora i regorozniju kaznenu politiku. Ali ja ne vidim ovdje logiku da će šumokradice osnivanjem ovog preduzeća smanjiti svoje aktivnosti, to će sigurno biti kroz ovu kaznenu politiku određeno. Da mi kažete, kako je došli ste do zaključka da osnivanjem ovog preduzeća smanjiti tako da kažem krađa u šumskom sektoru. Ono što je isto bitno je pitanje koje su ingerencije koje će imati ingerencije sadašnja uprva za šume, jer smo vidjeli dopis čini mi se 55 šumskih inžinjera koje je potpisalo zahtjev da doznaka šume za sječu ostane u njihovoj upravi. Pa evo i to da razjasnite mislim da je pred građanima veoma bitno da se to razjasni, u odnosu na ove optube koje smo čuli sad koji je izrekao direktor Uprave za šume. Dalje finansiranje ovog preduzeća i broj radnika je upitan. Onda da li će moći da ispoštuju sve drvoprerađivače zainteresovane za otkup, kada će biti taj lager koji će moći da ispoštuje sve drvoprerađivače koji mogu da dođu na lager od tog novo osnovanog preduzeća, i ono što je veoma bitno mislim da su opštinesa sjevera tu zakinute u jednom dijelu finansijski, jer su oni od dosadašnjih koncesija ostvarivali neku dobit 70% čini mi se od koncesija. Sada ovim ovim zakonom smo vidjeli da od ukupnog prometa novog preduzeća 20 procenata ide u Budžet Crne Gore. E sad od tih 20 procenata sigurno će Vlada nešto dodjeljivati opštinama sa sjevera, ali mi ne znamo koji je to procenat. E to je to što sam htio da vas pitam radi javnosti da razjanite. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:24:32)

Zahvaljujem, poslaniče Zečeviću.
Za komentar se javio ministar Joković.
Izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 16:24:39)

Poštovani poslaniče Zečeviću, zaista mi je drago da postavljate ova pitanja, ova su pitanja koja negdje najviši dio zainteresovane javnosti po ovom pitanju interesuju.

Dakle, svi misle da će ovdje doći do neke raspodjele ili sučenjene dvije državene institucije,jedna je Uprava za šume, a druga je buduće privredno društvo koje će se baviti eksploatacijom šuma. Uprava za šume je državni organ i kao Uprava za šume ne može biti upravni državni organ, ne može biti privredno preduzeće koje će se baviti sječom, prodajom. Dakle, Uprava za šume rekao sam već u dogovoru sa sindikatom neke nadležnosti koje su u inicijalnom prvom predlogu zakona ispravili smo to u amandanima koji su dogovoreni sa njima i tu neće biti nikakvih problema. Ono što izaziva i u raspravu sa njima ostali smo da vidimo to je ko će vršiti ,i to čemo koliko je sjutra sa Upravom za šume i Direktoratom uministarstvu vidjeti i eventualno izmijeniti i raditi a vašu zabrinutost, posebno kad se uzme u obzir da privredno društvo ako bi ono vršilo doznaku sledećem privrednom društvu koje mu je konkurencija negdje privatnom privrednom društvu to ćemo da vidimo i eventualno da intervenišemo.

Što se tiče kako će se finansirati preduzeće, preduzeće će se finansirati iz kredita Svjetske banke, ona je odobrila, kazala da su potrebne reforme u šumarstvu. Mi smo, kao što sam rekao, jedina zemlja u regionu koja prodaje drvo u dubećem stanju a jedina zemlja i u Evropskoj uniji ni jedna zemlja nema koja ima takav način kao što je do sada. Složio bih se sa vama, sve ono što je rekao poslanik Bogdanović, šta se prije radilo i kakva je situacija bila u šumarstvu negdje je ovim jednogodišnjim tenderima u nekoj mjeri ispravljen i počeli su prihodi da budu veći, ali to nije dovoljno. Pitanje je kako će ovo preduzeće i kako će na ovaj način osim kaznene politike smanjiti nelegalnu sječu. Ovdje je intencija da privatna preduzeća koja po prirodi, ne sva, žele čist profit, što je moguće više da posijeku i da profitiraju. Njima više neće biti posle nekog vremena dozvoljen ulazak u šumu i samim tim neće biti duplih faktura na isti dan, na iste papire i tako dalje, od oprme i svega. Ja ne ulazim u te detalje na koji način to rade, jednostavno neće biti u šumi. Ako se pojave neke mašine, neki utovarivač u šumu, sad je moguće da se pojavljuje, oni imaju koncesiju i usput pretpostavka je da mogu da urade mnogo toga što im nije dozvoljeno jer nema dovoljno mogućnosti Uprava za šume da obezbijedi svako drvo ili svaku gazdinsku jedinicu zbog nedostatka i efikasnosti Uprave za šume.

Da li će biti lokalne samouprave zakinute? Ja mislim da neće. Zbog čega? Lokalne uprave su dobijale 70% od početne cijene ona koja se proda, 30% ide državi, a ovdje se kaže od prihoda. Uprava za šume će prodavati više, veći će zahvat biti, 20% će prihoda preduzeća izdvaja u budžet, a onda slijede isti ovaj zakon raspodjele koncesija 70% lokalnoj upravi, 20% državnom budžetu.

Naravno, ovdje je pomenuto lokalni putevi. Vjerujem u veću savjest radi državno preduzeće, da čuva državna dobra nego kada radi privatno preduzeće koje zbog pretovara, loše urađenih puteva i tako dalje, to mi je dobro poznato jer potičem sa sjevera gdje se to dešava, jer su pravila štetu lokalnim putevima jer lokalne samouprave posevno na sjeveru koje nemaju visoke budžete gdje mogu to da saniranu, a negdje ni oni koji su to napravili po pravilu su izbjegavali i nikad nijesu to uradili.

Dakle, ono što je, kratko ću, veoma važno, svi se slažu i Uprava za šume i drvoprerađivači, i ministarstvo i svi oni koji se bave ovim da ovakav način, da je potrebna reforma i ovo je nešto što je sad prihvaćeno u Evropi i što funkcioniše i u Sloveniji, i u Austriji i ne znam ni ja, i u bivšim zemljama Bugarskoj, Rumuniji i tako dalje i mi u ovom trenutku ne postoji neki bolji put. Da li će biti tu problema? Ja zebnju vašu apsolutno prihvatam i najviše smo se oko toga raspravljali što i kako, zato smo i postavili ove amandmane, zabrinutost Uprave za šume, a preduzeće će postepeno osvajati jednu po jednu gazdinsku jedinicu i raditi i nema nikakvih bojazni da će biti mogućnosti da ostanu drvoprerađivači bez drva. Čak mislim da će mnogi biti presrećni da neće morati da angažuju da idu po šumama nego da se bave svojom proizvodnjom, unapređenjem, povećanjem kvaliteta i asortimana proizvoda. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:30:09)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.

Sada molim poslanicu Aleksandru Despotović da uzme riječ, a poslanika Mirsada Nurkovića da se pripremi. Izvolite.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (29.07.24 16:30:24)

Pooštovani gtrađani i građanke, želim da vas pozdravim i pozdravljam kolege iz Ministarstva poljoprivrede,

Zaista mi je drago da se danas ovdje vidimo i da ponovo aktuelizujemo zaista pitanja iz oblasti poljoprivrede, ruralnog razvoja i u oblasti šumarstva koje su čini mi se malo nam prolaze ispod radara i da kažem da je pažnja i Vlade usmjerena ka nekim drugim pitanjima, a ovo je jedno možemo reći i najznačajnije poglavlje koje mi treba da zatvorimo. S tim u vezi, prije nego pređem na konkretan Prijedlog zakona o šumama, sa ovog mjesta ću vam uputiti jednu molbu i jedan apel, da se Ministarstvo poljoprivrede oglasi po pitanju uvođenja akcize na vina, na mirna vina, za koje vidimo da je bitno da se akciza uvede, da se ostvare

četri miliona eura od akcize, pri tom ne vodieći računa šta znači brend Vranca u Crnoj Gori, šta to znači za vinogradarstvo i šta to znači za vinare. Ako znamo da je izvoz vina u poljoprivredno prehrambenim proizvodima negdje oko 25,80%, ako znamo da je Vranac autohtona sorta u Crnoj Gori, ako znamo da smo obezbijedili 51 sortu za narednih 100 godina da imamo svoje autohtone proizvode i ako znamo da ćemo do kraja godine dobiti podatke da li je kratošija, velika je vjerovatnoća i to autohtona sorta u Crnoj Gori. Ja vas molim da preko toga ne pređemo ispod radara, jer je po pitanju fiskalne politike u Centru i PIO i visina plate, što je naravno jako važno, ali nama koji dolazimo iz ovog sektora na nama je da dignemo glas i da kažemo da akcize na vino jako loše u finansijskom smislu i konkurentnost utiču na male vinare, a naravno i na Plantaže kao nosioca vinarske proizvodnje u Crnoj Gori. Ovo je zaista apel nekoga ko dolazi iz te struke i ja vas molim da se u okviru ministarstva i Vlade založite da poljoprivreda i ruralni razvoj mnogo više budu u etru i da budu na pravi način cijenjeni, jer to poglavlje jeste poglavlje koje su naše susjedne države zatvarale među zadnjima. Kome se čini da je to jednostavno i kome se čini da je brend Vranca rušiti tek tako jednostavno ima nas koji ćem i te kako iza tog crnogorskog brenda stati.

Dalje ću se naravno diskutovati o Prijedlogu zakona o šumama, o čemu smo i govorili upravo na odboru i ono što ću da kažem o Zakonu o šumama jeste sledeće. Drago mi je da je zakon stavljen na papir i da mi danas imamo o čemu da govorimo. To govorim vrlo otvoreno. Sledeće takođe želim da kažem da smo 2017.godine krenuli u proces pisanja zakona i da je već tada bio izabran ekspert iz Slovenije koji je vodio taj proces. Ono što je jako važno napomenuti jeste da Crna Gora nije bila jedina država koja je koncesije nego je to bila i država Slovenija koja je to uvela 90-ih godina i nakon isteka 20 godina Slovenija je prekinula sa tom praksom 2015.godine. Naravno, imajući komparativne sličnosti sa Slovenijom takođe Crna Gora je u tom momentu preuzela taj model, koji se naravno kasnije pokazao da nije bio dobar i da smo već 2016. i 2017.godine krenuli u taj proces.

Ono što želim da istaknem jeste šta je to u ovom zakonu što kod mene stvara određeni zazor da li će on biti implementiran na pravi način i osim ovih naravno pozitivnih trendova da će se ipak određene stvari dovoditi u red, postavlja se pitanje zašto tako žurimo da sve ovo završimo. Znam da ćete reći da ćete da iskoristite sredstva Svjetske banke i to je u redu i to poštujem, ali ja ne saznajem koliki je iznos tog kredita Svjetske banke, pod kojim uslovima. Ono što je važno napomenuti jeste da ovdje vidimo formiranje da ostaje Uprava za šume, kao neko ko upravlja, a sa druge strane formirmo preduzeće koje gazduje šumama. Dakle, mi novoformirnaom preduzeći u kome ne znamo još uvijek koliko ćemo imati zapošljenih, kako će ono funkcionisati, mi mu dajemo već tako jednu važnu stvar, a to je gazdovanje šumama. Da li je to dvoje jedno sa drugim spojivo ili ne spojivo, prepuštamo vremenu da o tome govori. Vidimo da su postojali apeli 340 zpošljenih u Upravi za šume koje su potpisali i koji nijesu bili zadovoljni ovim prijedlozima zakona i najavili su i štrajk 05.08. ukoliko ovaj zakon bude prihvaćen.

Ono što meni ostavlja dilemu jeste sljedeće da se kaže da će 2025. godine trebati za to novo preduzeće deset miliona obrtnih sredstava i 13 miliona eura za nabavku nove opreme. Ako smo rekli evo upravo gore na odboru da 13 miliona mi je negdje jasno zašto treba nabavka mehanizacije onda za ovih deset miliona obrtnih sredstava postavljam pitanje u koju svrhu će oni biti korišćeni. Takođe, sistematizacija radnih mjesta, odnosno kako će se i na koji način radnici zadržati u Upravi za šume, a kako će biti riješeno zapošljavanje u ovoj, da kažemo, novom preduzeću. Zašto vam to kažem, imam jedan razlog isto jednog lošeg iskustva koje smo imali 2020. godine, kome smo svjedočili, đe smo rekli da za jedan euro otvaramo avio kompaniju pa vidimo sada kako to funkcioniše, a zatvorili smo već jedno perduzeće i ti ljudi nisu preuzeti i mnogi su ostali nezaposleni. Dakle, to je moje suštinsko pitanje da li se od postojeće uprave koja funkcioniše sa 340 ljudi mogla izvršiti određena reorganizacija sa određenim finansijskim sredstvima i na neki način ovaj sistem zaokružiti i imati jedno integralno preduzeće. Zašto to kažem, iz razloga što imamo i problem kadrova. Mi znamo da nam fali u ovom dijelu 231 čovjek iz oblasti šumarstva. Na koji način ćemo mi taj nedostatak i deficit kadra pokriti u narednih dvije ili tri godine, a vidimo da Ministarstvo finansija već formira budžet za 2025. godinu za ovo preduzeće negdje na nivou oko dva miliona 337 hiljada eura. Takođe, interesuje me na osnovu kojih činioca je upravo Ministarstvo finansija dalo ovu preambulu u svojim komentarima po pitanju ovog zakona.

Ono što je vrlo bitno jeste i što interesuje sve ljude na sjeveru jeste na koji način će se finansirati lokalna uprava. Mi znamo da su lokalne uprave značajno dobijala sredstva upravo od korišćenja šuma i Pljevlja su, mislim za prošlu godinu, imala oko pola miliona eura za opštinu. Na koji način će se to u sjevernim opštinama regulisati i koji će to biti procenat koji će te sjeverne opštine uzimati imajući u vidu da imamo zaista ta migratorna kretanja i da govorimo o migratornim kretanjima iz sjevernih opština. To je jako važno.

Drugo, da li će Uprava za šume ostati u Pljevljima? Da li će Uprava za šume zadržati one ljude koji ne budu željeli da pređu u novo preduzeće iako stoji da će im biti plata veća 30%. Zašto baš 30% nije mi jasno. To je sljedeće pitanje.

Ono što je jako važno jeste kako ćemo prebroditi ovaj period dok ne odškolujemo ovih 230 ljudi koji su nam potrebni.

Ono što govorite vezano za ruralna područja da ćete dati domaćinstvima deset metara kubnih, je li tako, da li je tu urađen neki proračun itd. i da li će to biti za domaćinstva dovoljno. To je moje sljedeće pitanje. Takođe, u članu 45 govorimo o energetici i da će šume biti date za solarne panele itd. isključujući možda neke druge grane koje bi bile zainteresovane za korišćenje tog zemljišta, je li tako. Pa, možda, kao što sam i rekla na odboru, nije loše uzeti praksu iz hrvatskog zakona koji je jasno i mnogo preciznije rekao na koji način može da se koristi to zemljište koje je pod šumama i kad država ima pravo to da uradi. Dakle, formiranje dva preduzeća mislim da u ekonomskom smislu neće biti isplativo pogotovu kad uzmemo ovih deset miliona i 13 miliona koje nam je potrebno samo na početku da ga formiramo, a da pritom nismo sagledali onaj scenario dva da vidimo da li možemo i na koji način napraviti jedno integralno preduzeće sa postojećim kadrom koji imamo u Upravi za šume.

Ono što ću vam sugeristi možda bude vam od koristi jeste da u članu 74 molim vas pošto to ide gledaće razna tijela itd. da umjesto 240 kao što vam stoji ETC ispravite i stavite 240 EKTS kredita zato što je to oznaka za kredite pa eto zamolila bih vas da to ispravite. Možda u članu 16 kad kažete plan razvoja šuma je prikaz stanja da li je plan razvoja samo prikaz stanja ili on u sebi treba da sadrži i neka planska dokumenta. Zaista sam se bavila ovim zakonom jer mi je zaista istinski stalo da ovo što se radi bude kvalitetno, bude dobro i opet još jednom da kažem da i svi koji sada šede u klupama, je li tako, pozicije vide da nije nimalo jednostavno donositi odluke. Zašto vam to kažem, ne vama personalno nego uopšte onima koji vrše vlast, jeste da smo i 2017. i 2018. godine iz ovog Parlamenta, pratila sam tu problematiku, čuli kako šume pod hitno treba uraditi i primijeniti zakone koji postoje u Albaniji tj. deset godina uraditi da nema sječe šuma. Međutim, evo kada se stvari okrenu kada iz opozicije dođete u vlast onda nijednog trenutka nisam za ovih par mjeseci čula ama baš nijednu sugestiju u tom pravcu da neđe prepišemo taj model Albanije i da stavimo moratorijum na sječu šuma od deset godina. Govorim samo sa neke pozicije praćenja ovog zakona i prosto jedne razmjene mišljenja. Zahvaljujem, odužila sam, ali tema je stvarno jako inspirativna. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:42:11)

Zahvaljujem, uvažena koleginice Despotović.

Prije nego ministar Joković dobije riječ, dozvolite mi da vas obavijestim da je Državna izborna komisija dostavila Izvještaj o popuni upražnjenih poslaničkih mjesta. Shodno Poslovniku Skupštine objavljujem da je započeo mandat poslanicima Jeleni Kljajević i Draganu Bojoviću sa izborne liste "Za budućnost Crne Gore", Nova srpska demokratija, Demokratska narodna partija Crne Gore i Radnička partija.

Ministre Jokoviću, izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 16:42:51)

Poštovana poslanice Despotović,

Djelujete mi ovako inspirativno samo je previše tema da bih imao vremena ako bi mi dali mogu na svaku da odgovorim na svako pitanje. Složićete se sa mnom da smo na odboru negdje ovo prošli pa radi šireg auditorijuma i javnosti pokušaću ovo što sam zapisao da približim. Prvo da kažem što se tiče akciza na mirna vina Vlada i Ministarstvo finanasija donijelo to, danas sam dao jednu izjavu gdje stojim na strani uvijek poljoprivrednih proizvođača. Mislim da ćemo doći u neravnopravan položaj jer mnogi u okruženju to nemaju, nemaju te akcize i negdje ću sa ministrom finansija vidjeti da li je to moguće i u kojoj mjeri umanjiti. Razumijem Ministarstvo finansija shodno svim reformama koje rade da je potrebno imati veće prihode u budužetu, ali kao ministar poljoprivrede uvijek sam na strani poljoprivrednika posebno poljoprivrednih proizvođača jer mi u Crnoj Gori nemamo veći brend nego što je vino "Vranac". To je jedini da možemo kazati regionalni ili evropski brend iz Crne Gore. O tome treba ozbiljno razmišljati. Makedonija mislim da ove godine preko 80 miliona eura izvozi vina "Vranac" ili grožđa što prodaje, a to je naša sorta kao što znamo i o tome imam komunikaciju sa proizvođačima vina.

Prvo ste rekli zašto žurimo sa formiranjem ovoga preduzeća. Mi žurimo, ali polako da bi prije stigli i da bi bolje uradili ono što treba da uradimo. Sredstva su obezbijeđena posredstvom kredita Svjetske banke i negdje u ovome zasijedanju uslov svjetske banke ne samo za sredstva za ovo preduzeće nego i za energatiku i za ekologiju nekih 180 miliona eura kako bi odmah mogli oni računati da će shodno ovim zakonskim rešenjima biti predložene i predviđena u sledećem Nacrtu Zakona o budžetu za 2025. godinu da se ovo može planirati.

Finansiranje lokalne upreve već sam objavio kako preduzeće bude više raslo viši je zahvat iako se čini manji procenat znamo dobro mi koji plaćamo porez kako to ide i što se radi i vjerujem da lokalne samouprave neće biti u ovom zakinute. Imamo dva preduzeća, oprezni ljudi ne eleminišu ono što funkcioniše u nekoj mjeri i možda je negdje u nekoj budućnosti moguće da to bude jedno javno preduzeće Crna Gora

šume ili već kako bi se zvalo da rukovodi svime ili uprava da rukovodi. Međutim, uprava kao državani organ ne može se baviti biznisom i ne može prodavati i trgovati itd. Mislimo da ne bi došlo do toga da ne uspijemo ne daj bože u preduzeću pa da povuče preduzeće, ako bi zajedno, upravu ili obrnuto. U ovom trenutku slažu se svi da je najbolje početi sa preduzećem oprezno razvijati to preduzeće kao što u regionu sve države ga razvijaju i grade i napreduju.

Rakli ste da se šume za solarne panele i elektrane apsolutno to neće biti dozvoljeno naravno ovdje se upravlja i goletima i na tim goletima kad su u pitanju i dalekovodi, kad su u pitanju putevi, kad su u pitanju solarni paneli radi se Zakon o zemljištu đe će obuhvatiti svo ovo zemljište biće do Nove godine dobili smo ekpertsku podršku, podršku Svjetske organizacije za hranu. On se radi moraće se negdje i proizvodnja struje, ali će to biti od neke kategorije zemljišta na goletima koji ne smeta nikome ili je neko privatno zemljište da se može graditi, a ne nikako na onom najkvalitetnijem. Vi dobro znate da mi nemamo neke velike površine kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i zašto nijesmo moratorijum za šume, evo i to gledam što sam zapisao, mi imamo 500 preduzeća dvije hiljade i nešto radnika, imamo šuma tj. sjeći, neka se sječom šuma čuvaju bolje, neka su stabla dostigla svoj maksimum. Znamo da negdje kad se siječe možda se šuma i obnavlja ako se domaćinski i gazduje, kako nauka i struka kaže, neće biti problema za šume uvijek ćemo imati dovoljno za naše generacije koje dolaze.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:47:37)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.
Odgovor na komentar. Imate pravo, poslanica Despotović.
Izvolite.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (29.07.24 16:47:45)

Zahvaljujem se na odgovoru pogotovu na prvi odgovor, a koji se odnosi da krenemo od vina. Moja molba i zahtjev ka vama ide da u okviru ministarstva uradite ekonomsku analizu uticaja uredbe o akcizi na male proizvođače i na plantaže. Jedino sa tom ekonomskom analizom uticaja možete pregovarati sa Ministarstvom finansija jer znamo kako ministri finansija odgovaraju njima je novac uvijek u prvom planu, a mi vodimo računa o onima koji su zaista od 2010. godine pa na ovamo dali značajan zamajac razavoju vinogradarstva kao jednoj jako važnoj grani koja će nas kasnije i voditi ka pridruživanju Evropskoj uniji đe možda imamo i najbolje uslove za pregovaranje. Dakle, bez ekonomske analize mislim da imate dovoljno u Ministarstvu i onih koji su završili vinogradarstvo i vinarstvo da za određeni broj dana ovo urade.

Što se tiče objašnjenja vezano za preduzeća ova dva rekla sam i na odboru zaista mislim da je malo rasipanje novca sa deset miliona, 13 miliona koje imamo u 2025. godini za nabavku te opreme to mi daje za pravo upravo ovo jedno iskustvo i za To Montenegro đe smo viđeli da se krenulo od jednog eura pa smo došli do miliona ulaganja, a ljudi su opet iz Montenegro airlinesa ostali bez posla. Znači, razumijete me zašto imam određenu zadršku jer opet to iskustvo koje je bilo govori da moram na ovaj način razmišljati i svakako da je Crna Gora izašla iz tog koncesionog procesa jer su, je li tako, ugovori sa koncesionarima istekli prije koliko, prije dvije ili prije jedne godine. Tako da sklapanje ugovora na jednu godinu može da bude neki prelazni period dok se ne implementiraju svi ovi zahtjevi koji su jako važni da bi ovo novo preduzeće funkcionisalo. Nadam se da će Uprava za šume ostati u Pljevljima i nadam se da će novo preduzeće bilo integrisano ili posebno takođe biti u Pljevljima jer Pljevlja su opština koja raspolaže sa najvećim šumskim bogastvom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:49:50)

Zahvaljujem, koleginice Despotović.
Sada molim poslanicu Jevrosimu Pejović da uzme riječ jer ima obaveze na kolegijumu predsjednika, a nakon koleginice Pejović riječ će dobiti poslanik Mirsad Nurković.
Izvolite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (29.07.24 16:50:04)

Zahvaljujem, predsjedavajući.
Poštovane kolege, dragi građani,

Prije ove današnje rasprave nama se obratila struka, njih 55 diplomiranih inženjera šumarstva je apelovalo na poslanike da spriječe, kako kažu, istorijsku jednostranu prevaru za uništenje crnogorskih šuma. Uprava za gazdovanje šumama i lovištima sugeriše da će ovaj predlog zakona ugasiti upravu i da će je ostaviti na ulici preko 350 zaposlenih, kao i da će uništiti crnogorske šume jer predviđa da sve nadležnosti upravljanje i gazdovanja crnogorskim šumama se prenese na neodrživo privredno društvo. Ovo njihovo javno saopštenje je upozorenje svima nama da moramo slušati one koji znaju mnogo više od nas, a o ovoj temi sigurno mnogo više od bilo koga od nas znaju inženjeri i zaposleni u Upravi, a naročito oni zaposleni koji su inženjeri po profesiji. Kada oni kažu da ovim zakonom se potpuno uništava najvažniji prirodni resurs Crne Gore dopustićete mi da ja njima mnogo više vjerujem nego vašim argumentima punim svakodnevnih političkih floskula.

Drage kolege, molim vas da još jednom dok još nije kasno razmislite i preispitate da li je vaša politička trgovina vrijedna budućnosti narednih generacija kojima ćemo posjeći šume zarad tuđih džepova, da li je vrijedna dobijanja glasova na izborima i da li su sitnošićeraski politički interesi vrijedni otkaza makar jednog čovjeka na sjeveru Crne Gore ili računate da ćete ih u starom maniru politika bijede ubijediti da im činite milostinju nudeći im zaposlenje u novom preduzeću i na taj način računate da ćete obezbijediti koji glas na naradnim izborima.

Uvaženi ministre, vi ste u više navrata rekli da ste u dogovoru sa strukom dogovorili amandmane. Koristim ovu priliku da vas informišem da to nije tačno, pretpostavljam da vas niko nije imao ni informisati jer predstavnici Vlade nijesu uopšte bili prisutni na sastanku koji su organizovali inženjeri i zaposleni u Upravi jer da jesu vama bi neko to imao da prenese. Zato ću se i obratiti i tim zaposlenim u Upravi kojima ćete ponuditi spas iz pakla nezaposlenosti u koji ih sami dovodite ovim zakon i reći im da su oni sada kao zaposleni Uprave mnogo više zaštićeni jer se na njih odnosi Zakon o državnim službenicima i namještenicima dok kada i ako pređu u to novoformirano preduzeće na njih će se odnositi Zakon o radu. Ne treba biti mnogo politički pismen da nakon čitanja saopštenja svih inženjera zaposlenih u Upravi koji su jedan od najdeficitarnijih kadrova zaključimo da ovaj predlog zakona uništava dva naša najvažnija resursa, odnosno dva najvažnija resursa svakog društva da uništava ljude koji očigledno će ostati bez posla i životnu sredinu u kojoj svi mi živimo, a u ovim klupama smo bili svjedoci raznoraznih političkih trgovina, trgovali ste i sa živima i sa mrtvima i sa kućama i sa grobovima tako da su sad došle na red šume, pa prosto ne mogu da se ne zapitam šta je sljedeće. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:53:56)

Zahvaljujem, koleginice Pejović.
Ministar Joković se javio za riječ.
Imate pravo na komentar, izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 16:54:04)

Hvala.

Poslanice Pejović, ne znam šta bih rekao na sve ovo, da trgovali smo i živima i mrtvima, kućama i imanjima, da ovo radimo radi sticanja poena i politike i političkih floskula, da trgujemo, da hoćemo da ostavimo bez posla siromaštva itd. itd. Mogu vam reći da vi imate pravo na takav stav, ali mi imamo pravo na istinu. Napomenuću još jednom prvi slogan SNP-a na izborima 1997. godine bila je istina, ja ovdje samo pričam istinu i potpunu istinu. Dakle, ne znam za obraćanje struke, ali oni koji su u struci su i Upavi za šume, a i u Direktoratu za šumarstvo u Ministarstvu poljoprivrede. Ja sam sa Upravom za šume imao sastanak i ja sam član Vlade. Dakle, nije da nije bila Vlada prisutna jer ministar je član Vlade i prisustvovao je. Svi ovi amandmani su dogovoreni u Vladi i sve je ispoštovano što je ostale su samo dvije oko doznaka i oko nadzora za protivpožarne zaštite kome treba da pripanu u nadležnosti. Direktor sindikata koji je po struci opet inženjer šumarstva, šef sindikata ili predstavnik sindikata radnika bili su i u Sekretarijatu. Oni su bili prisutni sve ovo dok je pravljeno i zahvalili se ministru na intervenciji i na uvažavanju onoga što su oni tražili.

Dalje, možemo napadati na sve moguće načine, ali pitajte i njih i svu stručnu javnost u Crnoj Gori, evo i ovdje oni koji su dobili, svi poslanički klubovi su nešto komunicirali s nekim iz struke i onima koji se bave time, da li su i Uprava za šume, da li je Ministarstvo, da li su i priređivači svjesni da je reforma potrebna. Najlakše je bilo Ministarstvu da smo rekli ne treba nam ništa, ne bi imali danas raspravu, ne bi radili na ovom zakonu, ne bi imali natpise, ne bi imali rada više, to bi trajalo, mi bi ćutali kao što se ćutalo dok su bile koncesije, da je to najbolje, ali se pokazalo da nije najbolje.

Dakle, ono što je primijenjeno Evropi, što je evropski standard, dobili smo u Predlogu ovoga zakona, dobili smo pozitivno mišljenje Evropske komisije i nikakva druga usaglašavanja u procesu završnih

pregovora s Evropskom komisijom nijesu potrebna, a Svjetska banka će raditi posebnu studiju opravdanosti i izvodljivosti oko formiranja ovog preduzeća i njihova će, na kraju krajeva, biti završna. Mi ćemo se na osnovu toga i na osnova onoga što radimo i što je struka u Crnoj Gori. Da li imamo dovoljno kadrova, čini mi se isto ste pominjali, nema, ali imamo raspravu i vodimo određene pregovore da se na Univerzitetu Crne Gore otvori studija za šumarstvo, pa i time da nadoknadimo ono što fali. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:57:42)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.
Odgovor na komentar ima poslanica Pejović. Izvolite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (29.07.24 16:57:49)

Uvaženi ministre Jokoviću, koliko se u našem društvu i u našoj vladi pita struka najbolje govori činjenica da se vi nalazite na tom mjestu.

S druge strane, rekli ste par apsurdnih tvrdnji. Jedna je da ćete nakon što donesete zakon kojim se usvaja rješenje za osnivanje novog privrednog društva uraditi analizu opravdanosti tog rješenja. Mislim da je to trebalo uraditi mnogo ranije. Vi ste sada rekli u futuru, pažljivo sam vas slušala, što znači da se nije analiza uradila. Mislim da je veoma opasno da donosimo ovakva zakonska rješenja bez ozbiljne analize struke. Ne bih bila toliko hrabra da predložim bilo šta što nije prošlo sud struke. Veoma je važno da svi vi u Vladi imate to na umu.

Na sastanku koji je bio u Pljevljima, ne na sastanku koji je bio u Vladi, nije se pojavio niko od predstavnika Vlade. To je, izgleda, ono što najbolje govori o odnosu ove vlade prema sjeveru, a nije tajna da je moja porodica sa Žabljaka. To je kraj koji donekle živi od rada u ovoj oblasti. Iz poštovanja prema tim ljudima koji su ostali gore i koji vrlo teškim i napornim radom zarađuju taj hljeb, danas ne mogu da ostanem nijema na ovu nepravdu koja se dešava. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 16:59:55)

Zahvaljujem, koleginice Pejović.
Sada molim kolegu Mirsada Nurkovića da uzme riječ, a poslanika Vladislava Bojovića da se pripremi. Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (29.07.24 17:00:08)

Uvaženi potpredsjedniče Pejoviću, uvaženi ministre Jokoviću sa saradnikom, gospodine Kankaraš, drage kolege i koleginice poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Danas konačno imamo pred nama zakon koji bi trebalo da uredi i da otvori novo poglavlje u korišćenju šuma i šumskih sortimenata. Ono što je pozitivno jeste da već duži niz godina je evidentna potreba da se pređe na novi način korišćenja šuma. Evidentno je i da postojeći zakon koji je predviđao koncesiono davanje šuma nije dao očekivane efekte u procesu unapređenja drvoprerade, u procesu novozaposlenih radnih mjesta.

Podsjetiću vas samo da prije centralizacije i prije donošenja Zakona o šumama koji je značio centralizovan način upravljanja šumama u drvopreradi na sjeveru Crne Gore je radilo preko 10.000 građana. Danas u drvopreradi i šumarstvu radi nekih, ako su mi podaci tačni, ne moraju biti tačni, ali okvirno je tako, negdje oko 2.500, 2.300, nijesam promašio mnogo. Imamo pad za 80% zaposlenosti u ovom sektoru drvoprerade. Mi smo imali prije ovog zakona koji je trenutno na snazi slično rešenje kada smo imali Upravu za šume koja se bavila upravljanjem šumama koje se sada predviđa da ostane i imali smo preduzeće za eksploataciju koje je tada bitisalo kada se podijelilo Javno preduzeće Crna Gora šume na Upravu za šume i preduzeće za eksploataciju. Ono što treba da znate i da se podsjetite i vi i svi mi da se podsjetimo, sva ta preduzeća za eksploataciju koja su tada poslovala, poslovala su s gubitkom. To je nešto što je tada bio inicijator da se pređe na postojeći model funkcionisanja u korišćenju šuma.

Definitivno je riječ o zakonu koji u mnogo čemu uređuje na malo drugačiji način postojeće korišćenje šuma. Posebno je pohvalna činjenica kada je kaznena politika u pitanju, s tim što imam dilemu, čak sam siguran da kaznena politika neće dati konačno rešenje bez obzira što se mnoge odredbe zamjenjuju kaznama zatvora u odnosu na plaćanja kazne. Čini mi se da treba da imamo određeni pristup drugačiji.

Tačno je da je država Crna Gora u zadnjih petnaestak ili dvadeset godina ili, da budem precizan, od 2007. godine kada je zaključen prvi ugovor o koncesijama, to je ugovor s Vektrom Jakić, doživjela ogromne gubitke i u broju radnika koji su zaposleni u tom sektoru i u finansijskom sektoru. Sama ta činjenica iziskuje potrebu da nađemo nova rešenja.

Međutim, ono što nisu, čini mi se, ovdje dobra rešenja ili makar nisu dobra u ovoj analizi napisana jeste činjenica da se kaže - novo privredno društvo će razvijati sektor usluga u šumarstvu. Dakle, da li se ovde misli da će razvijati sektor usluga u smislu da će se ono baviti uslugama ili će ono angažovati druge da vrše usluge za njih. Ako se bavi time da drugi vrše usluge za njih, čini mi se da se ide prema tome, to je činjenica gdje govorite da vam treba 10.652.000 obrtnih sredstava za usluge. Prepostavljam da ste mislili na usluge za angažovanje drugih tj. trećih lica za vršenja eksploatacije šuma. Zašto ovo kažem. Kažem iz razloga jer jedan od razloga da se odstupi od dosadašnjeg koncepta korišćenja šuma jeste činjenica da smo u crnogorskim šumama imali 50 ili 60, čini mi se, čuo sam od vas na Odboru, preduzeća koja su bila u crnogorskim šumama. Ukoliko se vratimo na to da mi dajemo opet nekome da vrši usluge za javno preduzeće, mi ćemo opet imati neka druga preduzeća koja će se baviti tim uslugama. Tu vidim veliki problem, uz činjenicu da doznaka stabala treba da bude u dijelu privrednog preduzeća, a ne u Upravi za šume. Zašto to kažem. Dosad smo imali kritike da se u koncesionom načinu davanja šuma i u davanju šuma na, kako su popularno nazvane u narodu, jednogodišnje koncesije, da smo imali slučajeve da se vrši doznaka za poznata lica. Lično mislim da, ukoliko doznaka bude
u pravnom preduzeću, u privrednom društvu da će se opet raditi na način da imamo unaprijed, neko će možda i unaprijed u nekoj situaciji kupiti nešto što treba tek da se doznači ili tek da se posiječe i izvuče. Dakle, opet možemo imati slučaj da nešto radimo za unaprijed poznata lica. Mislim da tu postoji veliki rizik. Smatram da prije konačnog usvajanja treba da razmislite da ovaj dio doznake ipak ostane u dijelu Uprave za šume koja će ostati u nekom modifikovanom obliku.

Dalje, ovdje govorite o 231 zaposlenom koji će trebati u narednom periodu. Pretpostavljam da mislite na novo preduzeće koje treba da se osnuje i da će u njemu neki okvirni broj, ako dobro shvatam, zaposliti se novih 231. To je odlično. Znači, tu imamo efekat novih 230.

Međutim, u narednom pasusu kažete, s druge strane smanjiće se broj zaposlenih u državnoj administraciji za oko 200 ljudi. Znači li to da će postojeći ljudi koji rade u administraciji vezano za Upravu za šume, to sam vas pitao i na Odboru, ostao sam uskraćen za konkretan odgovor, da li će tih 200 ljudi morati da pređe u privredno društvo. Kao što sam i tamo rekao, oni po sili zakona ne mogu preći jer se oni moraju pitati, moraju potpisati nove ugovore. Ukoliko ne potpišu nove ugovore oni će tada po sili zakona samo moći da ostanu bez posla, ne mogu preći u novo preduzeće. Čuli smo od vas da je riječ, hajde da kažem i da ne uvrijedim nekoga, o malo starijoj kategoriji zaposlenih ljudi u Upravi za šume. Nisam siguran da su ljudi baš spremni da eksperimentišu na novim radnim mjestima. Eksploatacija će podrazumijevati značajno drugačiji okvir posla kojim treba da se bave nego što su to radili do sada, ono što je jedno od ključnih pitanja s kojim se ne slažem kada je ovaj zakon u pitanju i do konačnog usvajanja vidjećemo kako će sve ovo da se odvija i samim tim ćemo se i odrediti prema podršci ovom zakonu, kao što sam i na Odboru rekao.

Dakle, riječ je o činjenici da se ovdje predviđa dobit u prvoj godini privrednog društva 345.000, u drugoj godini milion i pedsto i u trećoj godini dva i po miliona eura. Ako uzmemo za pokazatelj zadnju godinu koju imamo zaokruženu, to je 2023, u kojoj je prihod budžeta preko Uprave za šume bio na nivou od 16 miliona eura, ukoliko imamo činjenicu da je budžet koji je utrošen za rad Uprave za šume u 2023. bio na nivou od šest miliona eura, dolazimo do podatka da je negdje ostvarena dobit koja je, opet kažem, vrlo mala, ne zaslužuje šumski resurs da odbaci svega deset miliona eura koliko je odbacio u 2023. godini.

Svjestan činjenice da su prethodne godine sve bile mnogo gore i da smo imali godina kada prihodi budžeta koje ostvaruju preko Uprave za šume nisu pokrivali troškove Uprave za šume, govori u prilog da mi moramo da radimo određene izmjene, ali ovdje ne vidim kvalitet i ne vidim da smo pogodili cilj ako imamo ovakve podatke. Znači, ako u 2023. godini treba da zaradimo dva i po miliona eura i ako imamo činjenicu da će drugo preduzeće biti neprofitabilno tj. da će imati 20% prihoda od ukupnog budžeta, a tamo će se smanjiti za pola troškovi uprave, mislim da nećemo postići efekte koji se očekuju i koje očekuje javnost, i stručna, i laička, a bogomi se plašim da se ne dođe u situaciju da to preduzeće ne proizvodi gubitke zbog svega onoga što smo imali u prethodnom periodu.

Na kraju, samo želim da kažem da ogromna i glavna manjkavost ovog zakona jeste finansiranje lokalnih samouprava. Kažem opet, mjereno po zadnjoj godini jer smo dosegli nešto, neću se vraćati nazad, kada lokalne uprave nisu imale značajne prihode od Uprave za šume, javno i glavno kažem da to nije vredjelo ništa. Znači, petnaest, dvadeset godina ti prihodi su bili simbolični. U zadnje dvije, tri godine imamo nešto veće prihode i nešto veće prihode lokalnog budžeta. Ono što su bili prihodi lokalnog budžeta u zadnjoj 2023. godini jeste na nivou od nekih 11,5 miliona eura ili 11 miliona, da zaokružimo. Ono što će biti prihodi ovako kako smo napravili ovim prijedlogom zakona jeste da će lokalne uprave prihodovati, mereno kvantitetom iz 2023. godine, dva miliona i osamsto miliona eura. Znači, prihodi lokalnih uprava će pasti na jednu petinu od onoga što su bili u 2023, za 2025, 2026 ili 2027. godinu.

Smatram, ministre, da ovdje treba u naredna dva dana da nađemo mehanizam kako da zaštitimo lokalnu upravu. Čuo sam od vas da je Vlada neku saglasnost za nadoknadu sredstava koja neće ubirati lokalne uprave. Pitam vas kako je to Vlada osmislila, na osnovu čega, na osnovu kojih parametara i na osnovu kojeg akta. To što je Vlada dala mišljenje nema nikakvu garanciju da će lokalne uprave na severu biti nadomještene za ovaj izgubljeni dobit koji imamo. Ono što, takođe, kao što sam i prije rekao, imamo pozitivne efekte jeste činjenica da ćemo imati određene prihode od PDV-a koje do sada nismo imali. To je nešto što će značajno uvećati prihode budžeta. Imaćemo sertifikovane šume. Moći ćemo proizvode od naših šuma da izvozimo i put Evropske unije i dalje. Imamo još vezano za kubikažu. Ovdje ste rekli da je cilj da dosegnemo 824 hiljade kubika sečivog ketata a u nekom doglednom periodu. Verujem da niste mislili da odmah to bude u 2025. godini. Da li, prvo, imamo šumskog potencijala za toliki sečivi ketat. Drugo, da li imamo potencijala da to preduzeće bude osposobljeno da izvrši toliku sječu. Jer, koliko znam, a čuli smo, čini mi se i na Odboru sam dobio odgovor da u zadnjih 20 godina nijesmo nikada imali 820.000 sečivog ketata u realizaciji. Da li je bilo u planovima ne znam, u realizaciji nijesmo. Izvinjavam se na prekoračenju, gospodine potpredsjedniče. Time završavam svoje izlaganje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:13:36)

Zahvaljujem, kolega Nurkoviću.
Ministar Joković se javio za riječ, odnosno za komentar. Izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 17:13:42)

Poštovani poslaniče Nurkoviću, volim kada se priča na temu i kada ste u materiji. Odlično vidim i na Odboru da ste vi ovo onako podobnije pogledali i razmišljali. Sve vaše dileme prihvatam jer smo ih i mi imali i nijesmo bez svih ovih pitanja i potpitanja ušli u ovo.

Ne možemo upoređivati prošla preduzeća koja su radila sva u gubitku. Ne zaboravimo kakve su inflacije tada bile, kako su supstancu tih preduzeća kada se za noć prepolovi zbog inflacije sredstva na računu i koje je to trgovinsko i proizvodno preduzeće u tom trenutku osim Elektroprivrede opstalo i bilo. To je negdje uzrok tome.

Potpuno se slažem s vama kada su u pitanju gubici. Nijesu to samo gubici neposječeni, neproizvodeni. Najveći gubici su tu oseljeni, raseljeni i oni koji se nikad osim na odmor neće vratiti u Crnu Goru, a možda bi bili u Pljevljima, u Rožajama, u Plavu ili na sjeveru Crne Gore da je ovo krenulo kako treba. Tako da o tome ne bih više pričao.

Da li će preduzeće koristiti usluge u šumarstvu. E, sada smo negdje na onome o čemu smo i mi razmišljali. Sva državna preduzeća koja se bave istim ovim što će se baviti i buduće preduzeće koriste usluge u šumarstvu. Zamislite sada kako bi bilo ljudima iz Rožaja koji se bave i imaju mašine i sve mi kažemo ne možete vi ništa, to nije potpuno izraubovano, nije za izvoziti, da ostanu i ljudi njihovi bez posla. Zašto se ne bi oni koji se time bave plaćalo im se po kubiku kao što sada plaćaju većina onih koji dobiju koncesiju, zašto to ne bi radilo i državno preduzeće, u Hrvatskoj preko50%, u Srbiji mislim i 70% .

Vaša briga o zaposlenima u Upravi za šume je potpuno opravdana i ova analiza koja je bila prije usvajanja amandmana i dogovora sa Upravom za šume. I evo sad sadm od direktora Uprave za šume dobio poruke da je dobro ovo što pričam, da on upravo misli na amandmane koji nijesu došli jer bi poništili ovo što je dogovor bio sa Upravom za šume i neće niko, ponavljam nikoga iz Uprave za šume bilo gdje preusmjeravati osim onih koji žele dobrom voljom da pređu tamo.

Što se tiče koliko ćemo imati i moći da siječemo pa radi se njemačka metodologiji nature šuma i reći ću ove godine moći ću ovoliko, sledeće godine toliko i to će se poštovati i to će raditi najveća moguća struka, sa svim.

Radiće se izmjene i dopune Zakona o PDV-u, tako da se u tom ne da neko obećava,pa će biti, ako bude uskraćeni prihodi lokalnoj samoupravi da se iz toga nađe rješenje. Nemojte lokalnu samoupravu ova Vlada,nego da lokalnu samoupravu suprostavljeno sebi, a šta lokalna samouprava nego država na manjoj teritoriji koja sprovodi sve državne poslove zakone i radi shodno interesima lokalne zajednice, dal' će neko sad uskratiti, da bi država imala, a nemali oni koji u suštini i nemaju na sjeveru Crne Gore lokalne samouprave i sad njima i ono što nemaju oduzeti da bi imali još manje da bi neko ovamo rekao mi smo uspjeli. A,onda se ovdje kaže da ovo radimo zbog glasova, pa kako ćemo imati glasove kad oduzmemo prihode lokalnoj samoupravi, kad oni ne mogu ništa da naprave da odrade.

Razmimijem vašu brigu, ono što je veoma, da kažem negdje dilema bila i Sindikata Uprave za šume nekad su razgovarali jeste ove doznake negdje o tome potpuno stojim otvoren i da se vidimo sa Upravom za šume i ovo kako to treba i eventualno nekim amandmanom urediti, a ovaj zakon ćemo polako primjenjivati

oprezno,jer ponavljam još jednom. Ovako je bilo neodrživo. I onda kaže se, razlika, kažete ovdje koliko je prihodovala država, ali koliko je izdvajala za šume, ali sad je profit preduzeća i kada se odbije ovih 20%,pa kada se plati PDV na dobit,onda ostaje i zahvat će biti veći i ako i malo preduzeće,kažem zavisiće od ljudi, zavisiće od ambijenta od onih uposlenih, stručne radne snage, fizičke radne snage koje će tamo obavljati za uspješnost tog preduzeća. Ja vjerujem da će zahvat biti veći da Uprave za šume će vrlo brzo imati više nego što su imale ovim načinom do sada.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:18:49)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću. Odgovor na komentar ima poslanik Nurković. Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (29.07.24 17:18:56)

Zahvlajujem, ministre, na odgovoru. Drago mi je što ste
simptomatični da će ovo da da odgređene rezultate. Ono o čemu smo se apsolutno složili jeste činjenica da postojeći model treba što prije napustiti i da nije dao nikakav efekat u smislu niti broj zaposlenih radnika,niti u povećanju GDP-a niti ukupnog zamajca razvoja ekonomije. Znači, mjereno parametrima prije i poslije imamo značajno manje efekte i benefite nego što smo ih imali prije uvođenja ovakvog načina korišćenja šuma.

Ono što samo moram da možda vas ispravim da ta preduzeća koja su pogašena 2006 ili 2007.godine ona su ipak radila u vremenu kad nije bilo inflacije, ali moguće da su vukla neke dubioze iz prethodnog perioda iz 90-tih godina. Znam da je ogromna mehanizacija tada postojala u Upravi za šume, to jest u Javnom preduzeću Crna Gora šume i znamo da je ta mehanizacija rasprodata, preuzeli su se drugi, prodata je na javnim licitacijama.

Takođe, rekli ste oko usluga, jeste znači, jasna je činjenica da će preduzeća morati da plaćaju te usluge. Moje zapažanje je bilo u smislu da ćemo opet imati treća lica u šumi koja nijesu niti zapošljena u Upravi u šume,niti u preduzeću u privrednom društvu i opet ostavlja se mogućnost određenih zloupotreba nepažnje.

Upravo to je ono što ću da kažem. Pristup rješavanju problema i namjere onih koji vode oba preduzeća koja će vodit zaposlenih i ukupnoga društva je ključno pitanje, a zakoni su nešto što možemo donositi ovako i onako. Da vidimo kako će inspekcijski kadar,kako će da se ponaša sada kada bude u Ministarstvu poljoprivrede. Sada ministre će biti veća odgovornost i na vama,jer preuzimate potpunu kontrolu odskora koju smo donijeli ovdje, raspravljali smo ovdje o Zakonu o inspekcijskom nadzoru i vrlo brzo ćete imati priliku da vi rukovodite u vašem sektoru inspekcijom i smatram da će se to nakon usvajanja ovog zakona, predpostavljam da će se on usvojiti uz određene amandmane, da ćemo imati jednu sliku i vidjećemo šta smo uradili. Nije dobro da svake dvije ili tri godine imamo promjene, jer nećemo moći da damo efekat, ako svake dvije-tri godine ili promjenom svakog ministra imamo nove strategije.

Zahvaljujem i izvinjavam se još jedanput na prekoračenje.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:22:02)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Nurkoviću. U međuvfremenu je došlo do izmjene i zato molim poslanika Oskara Hutera da uzme riječ, a kolegu Vladislava Bojovića da se pripremi. Izvolite.

OSKAR HUTER (29.07.24 17:22:16)

Hvala, uvaženi gospodine Pejović. Još jednom pozdavljam gospodina ministra Jokovića i njegovog saradnika gospodina Kankaraša.

Na današnju diskusiju na ovu temu želim voditi i usmjeriti u pravcu pojašnjenja predloženog zakona, a u svijetlu problematizovanja svega spornog ukazanog u reagovanju Uprave za gazdovanje šumama i lovištima.

Imao sam priliku da na Zakonodavnom odboru od ministra Jokovića čujemo obrazloženje svrsishodnosti ovog zakonskog rješenja, a i to je ponovio i danas u plenumu. I ono što sam ga na istom odboru pitao je da li su relevantni subjeti iz uprave bili uključeni u izradu ovog zakona. Bez obzira što se Zakonodavni odbor prenosi direktno, ja ću iskoristiti priliku da vas ovđe pitam, kako ste i sami rekli, pretpostavljam i ja da veći broj građana prati sjednice Parlamenta nego skupštinske odbore.

Naravno, posebno zbog činjenice što odgovor vaš na Zakonodavnom odboru, gospodine ministre neko korespondira sa jutrošnjim reagovanjem uprave, čak u koliko su tačni navodi iz saopštenja se naslućuje da isti nijesu uzeli aktivno učešće, već da su došli naknadno u posjed prerdloženih amandmana. Moje poimanje stvari je da neko ko aktivno radi i učestvuje u izradi amandmana ne ističe da je došao u njihov posjet, već se to naravno podrazumijeva.

Takođe, na Zakonodavnom odboru koleginica Bojanić Lalović pitala vas je, konkretno je akcentovala zabrinutost za preko 350 zaposlenih i mogućeg prestanka radnog odnosa tih ljudi. Dobili smo, ako smo se to usglasili, garancije od vas da se to neće desiti i da zaposleni nemaju razloga za brigu u odnosu na posledice ovog zakonskog rješenja sa predloženim amandmanima.

Konkretno imamo razloga da smo skeptični u pogledu takvog odgovora. Čini mi se da je koleginica Despotović govorila u dijelu onog primjera Team Montenegro, gdje se govorilo da ćemo to preduzeće imati za jedan euro, a naknadno smo viđeli da,ne da se nije govorilo o istini nego da smo došli do potpuno nerazumnih brojki dok su zaposleni Montenegro erlajnsa izgubili posao.

Imam prvo i na tu tvrdnju cijeneći činjenicu da ste vi od 2020.godine upravo u svim tim vladama i moram vam priznati da vaša nezamjenjivost pokazuje upravo ono što je i koleginica Bojanić-Lalović i ukazala da ste jako vješt političar, to smatram kranje pozitivno da umijete da se snađete u svemu tome. Zato vas i pitam.

Da li je napravljena neka studiozna analiza ovog državnog preduzeća o kojemu govorite, cijeneći da samo reagovanje Uprave govori o netransparentnosti i nekooperativnosti, odnosno da isti nisu bili uključeni u svemu tome. Takođe, veoma sporna i konstatacija ukoliko je tačna, ja se ograđujem jer ne pretendujem da se ovim pitanjem bavim sam stručnim opservacijama nije polje ni mog interesovanja, ni mojih referenci, ali kako sam i u uvodnom izlaganju najavio želim da ukažem na one evidentne suprotnosti u stavovima ove dvije institucije. To se naročito jasno manifestuje u dijelu reakcije koju ću morati citirati "neprofesionalnim i neočekivanim postupkom još jednom se naočigled kompletne crnogorske javnosti beskruplozno iznevjeravaju data obećanja na nedavno održanom sastanku". Takođe ne baš bezazlene optužbe koje ukazuju na prekršene dogovore, odbačene stručne argumente i prijedloge te očigledne namjere takvog pristupa za ostvarivanje ličnih koristi i interesa kako se navodi u ponavljam jutrašnjem saopštenju.

Nakon završene sjednice Zakonodavnog odbora sam ukazao gospodinu ministru Jokoviću i uvaženom njegovom kolegi gospodinu Kankarašu da se danas iz obrazloženja mogao steći utisak da se iz privatnog će se preći na upravljanje u državnom vlasništvu. Ističem da je taj moj utisak dozvolite naravno da griješim i utisak možda i dijela javnosti i zbog toga svega navedenog cijenim i važim da se još jednom bolje obrazloži to i dio javnosti ne bude u zabludi u kojoj sam ja dijelom bio uveden, a u neformalnom razgovoru gospodin Kankaraš mi je dao jedno drugačije objašnjenje mislim potpunije i dobro bi bilo da javnost čuje to objašnjenje. Kao odgovorni poslanik želim uvažiti apel ljudi iz Uprave bez želje da arbitrira, ali svakako da aktuealizujem iznešeni stav i da damo prostor ministru naravno Jokoviću da sve ove navedene navode demantuje.

Takođe, moram se osvrnuti i na onaj dio komentara da smo danas čuli konkretno termine šumarska mafija i apsolutno nemam problem da vjerujem da taj termin apsolutno je neđe na mjestu, ali ono što želim čuti, a to ko je prava adresa. Prava adresa je bio ministar koji je bio ispred vas ministar unutrašnjih poslova da vidimo ko je od tih iz šumarske mafije iza rešetaka. Podsjećam crnogorsku javnost da od 2020.godine Demokratska partija socijalista ne čini vlast i da već četiri godine su moramo priznati jedan ozbiljan period kada su se brojni ljudi mogli naći iza rešetaka, oni koji ako postoje takvi argumenti, a danas smo čuli da se licitira sa takviom argumentacijom i moram vam priznati da me sve to navodi da svi oni koji stalno govore o takvoj argumentaciji zapravo koriste ove mikrofone u plenumu da se insinuiraju, neke stvari da se manipuliše sa podacima, odnosno da se želi javnost ubijediti u nešto. Zašto kažem da je to tako? Jer ukoliko postoji takva argumentacija svi ti koji posjeduju tu argumentaciju treba da je procesuiraju na adresama nadležnim i da takve stvari dobiju svoje sudske epiloge krivične prijave i sudske epiloge, a ne imamo konstantno priču o šumarskoj mafiji, nemamo nikoga iza rešetaka i ja ću da vam pravo kažem da posumnjam, imam pravo na to, da svi oni koji o tome zbore u ovom domu, a ne procesuiraju, neefektuiraju takve navode su vjerovatno i saučesnici onih koje targetiraju, jer znate što gospodine Joković. Ja da znam da ste vi napravili nešto nezakonski i da vam stalno to napominjem, odnosno da napominjem to u ovom plenumu kad vas nema vjerovatno bih bio u nekom dilu da vas stalno možda i ucjenjujem ili reketiram što bi rekli, non stop to pominjem, a nikako da pođem i da tu argumentaciju ponesem nadležnim institucijama i da one to procesuiraju.

Ne želim naravno, dozvolite da primjer naravno se nikako ne odnosi na vas, jer upravo se ograđujem i kažem ne želim da licitiram i konstantno ću se javljati u svim svojim diskusijama po bilo kojim temama čak i u ovoj u kojoj nemam rekao sam stručnih referenci da bi se istom bavio ali svakako želim dati doprinos, jer predstavljam i onaj dio građana koji su svakako zainteresovani za ove teme, vidite i po učešću svih poslanika Demokratske partije socijalista da svaku temu želimo da damo doprinos konstruktivan učešće i da naravno zastupamo interese i onih koji drugačije misle od vas.

Još je neko pominjao predmet Vektra Jakić i zbog građana želim dati pojašnjenje. Nije na odmet istaći činjenicu da je Ugovor sa d.oo Vekstra Jakić raskinut 2019.godine u vrijeme dominantno vlasti Demokratske partije socijalista, jer se uvijek kažem u tim diskusijama želi poentirati i žele se pridobiti neki politički poeni. Mi smo spremni da kao što ste i do sad upoznali nas da preuzmemo odgovornost i za one stvari koje su bile ne onako kako su strebale biti, ali isto tako želimo i da pozovemo vas da budete bolji, ne sad zbog vas nego zbog Crne Gore i tako ćemo djelovati u Parlamentu u svim svojim nastupima. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:32:03)

Zahvaljujem, kolega Huter.
Za riječ se javio ministar Joković.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 17:32:10)

Uvaženi poslaniče Huter, drago mi je da osim možda u jednoj diskusiji ovdje uglavnom smo svi u temi i pričamo o onome što predstoji. Ja volim tako konstruktivne razgovore, ono što je tema kad bude politika možemo o politici koliko god hoćemo.

Dakle, što se tiče saopštenja Uprave za šume pa došlo je do njih jedan da se vrati na,ono što smo dogovorili, ali kasnije kad su saznali poslanici nije to dat amandman i onda su oni u ljutnji kao da su džabe ispregovarali ovo onda su tako reagovali imam poruke, partijski smo kolege i ja i direktor Uprave za šume negdje i ministar predlaže kandidata za uprave za šume i vjerujete da o nije shodno ovome što je bio dogovor. Pitate me da li su rađene analize za formiranje ovog preduzeća? Jeste, rađena je ekonomska analiza korišćenja šuma, druga analiza je odrađena je studija opravdanosti osnivanja preduzeća i treća je bilans. Dakle, suština je jedan da će i Svjetska banka radi funkcionalnu analizu preduzeća prije uplate sredstava već je raspisana ili nek se raspisuje tender gdje će najrelevantnije institucije koje se bave time dati naučnu analizu i dokaze šta je to. Dakle, nijesmo ovo došli bez ikakvog prava i osnova i bez ikakvih nekih podataka ili analize koje su bile potrebne za to.

U amandmanima koje su ovdje učestvovali su iz sindikata Uprave za šume, to je njihov dogovor, jedino je ostala dilema oko ove ko će vršiti doznake, ostalo su sve kao što sam već nekoliko puta rekao, njima je sve prihvatljivo. Dakle, nijesmo ovdje išli da bilo koga oštetimo nego u najboljoj mogućoj namjeri da nešto dobra donesemo Crnoj Gori, jer se svi slažemo da ovo što je sad nije dobro i da je potrebna reforma, a potrebna je i reforma bila u završnim pregovorima prema ulasku prema Evropskoj uniji i mi to negdje ovim zakonom i ovim koracima smo i preduhitrili.

Druga stvar ovdje se uvjek postavlja pitanje negdje šta je to Uprava za šume ili državno preduzeće. Dakle, Uprava za šume će upravljati šumama, voditi monitoring, rukovoditi sa svim onim, vršiti u šumarstvu sve analize, etape, doznake, dozvole itd. ne kažem doznake nego što treba sjeći monitoring šuma, a prvenstveno uloga privrednog društva je da se bavi biznisom, profitom da siječe šume, radi kao što rade i druga privredna društva u vlasništvu države. Ono je u vlasništvu države 100% i ne postoji negdje bojazan da će biti suprotstavljeni jedni prema drugima. Zašto bi kad su obadvoje u državno preduzeće i obadvoje rade u interesu Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:35:22)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.
Sad odgovor na komentar ima poslanik Huter.
Izvolite.

OSKAR HUTER (29.07.24 17:35:28)

Hvala, gospodine ministre, i biću jako kratak.

Svakako da i kako ste čini mi se na Zakonodavnom odboru utvrdili, svako ima pravo da brine, naročito kada mu je ugrožena egzistencija dozvolite da svi ti ljudi imaju pravo da brinu. Meni je jako drago što ste i danas u plenuku kao i na Zakonodavnom odboru rekli jasno i decidno da neće biti ukinuta Uprava za šume i da niko neće ostati bez posla. To je ono što građani žele da čuju i nakon ovih vaših najava i potvrda mislim da mogu da budu manje zabrinuti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:36:09)

Zahvaljujem, kolega Huter.

Sada molim poslanika Bojovića da uzme riječ, a kolegi iz demokratske Crne Gore da se pripreme, koleginica Anđela Vojinović i kolega Momčilo Leković.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ (29.07.24 17:36:23)

Uvaženi građani, poštovane kolege, gospodine ministre,

Prije svega moram na samom početku da prokomentarišem ovaj pokušaj relativizacije postojanja šumske mafije u Crnoj Gori i ovaj pokušaj da se prosto dovede u pitanje da li postoji uopšte šumska mafija u Crnoj Gori s obzirom na činjenicu da tužilaštvo policija sudstvo još uvijek nijesu procesuirali niti osudili jednu krupnu ribu iz tog mafijaškog sektora.

Vjerujete gospodine Huter, svaki građanin koji živi na sjeveru Crne Gore na selima gdgje se eksploatisala šuma na svojoj koži je osjetio postojanje šumske mafije i svaki može da vam to potvrdi od razorenih puteva, devastacije ukupnog šumskog bogatstva, izvlačenja ogromnih količina i miliona, a tim sredinama se nije vraćalo ništa. Drugi problem koji se ovdje pojavio u današnjoj raspravi je činjenica da politička partija koja jeu Pljevlja dovela Dragana Brkovića i dala mu pljevaljske šume pod onim uslovima sada saopštava kritiku na račun stanja u oblasti šumarstva, ja mislim da ta politička partija niti ima to moralno, niti političko pravo da to čini. Ovo govorim ne da bih stao u zaštitu gospodina Jokovića već da bih stao u zaštitu istine i zdravog razuma. Ovo govorim zbog stotina ljudi koji su ostali bez posla, nakon što se desilo sada ispod stečajne mafije i šumske mafije zbog stotina ljudi koji su bili zakinuti za plate u ovom sektoru, zbog stotina ljudi koji su i dalje zakinuti za optremnine koje ime pripadaju, a drugima smo te otpremnine dali i ovo kažem zbog stotina ljudi koji su primali mizerne plate u sektoru šumarstva nakon sprovedenih privatizacija i nakon omogućavanja koncesionarima da rade ono što rade dok su drugi uzimali milione o čemu je već bilo riječi kao i zbog onih koji su u ovom sektoru u prethodnim decenijama mogli da se zaposle da smo imali stvarnu drvnu industriju dominantno na sjeveru Crne Gore, a nismo imali i umjesto da budu zaposleni u privredi u drvnoj industriji stotine stotine mladih ljudi je otišlo sa sjevera i dan danas živi ili u inostranstvu ili negdje gdje nije prirodno da živi, umjesto da radi u ovom sektoru privrede.

Ako postoji privredni resurs i to sam rekao na matičnom Odboru koji bi mogao da u nekom ubrzanom postupku da kažem u najkraće moguće vrijeme pokrene privredu na sjeveru Crne Gore onda je to resurs šuma. Iako postoji fabrika koja bi mogla da se iznova pokrene onda je to nekadašnja fabrika Jakić u Opštini Pljevlja. Ali šta se sada i ne samo sada već godinama dešava? Govorio sam već o stečajnoj mafiji i u toj stečajnoj mafiji pojedinci treba da odgovaraju. U Privrednom sudu i dalje postoje pojedinci i postojali su svi ovih godina u prethodnom periodu koji zaštićuju Dragana Brkovića i koji omogućavaju da taj resurs i dalje drži kao zarobljen resurs, umjesto da se tamo zaposli 300 ljudi ne samo iz Pljevalja nego širom Crne Gore koji bi u toj fabrici radili. Zato smo mi tražili reformu sudstva, zato tražimo i reformu tužilaštva do kraja, je da ta reforma je sprovedena do kraja mi bismo danas već imali ozbiljne procese protiv ključnih ljudi, krupnih riba koji su nosioci kriminalnih aktivnosti u šumskoj mafiji.

Koncesioni model koji je postojao na sceni i koji je znamo kome i privatno i poslovno što se tiče punjenja budžeta, ali i partijsko politički odgovarao je otvarao prostor za pljačku, za devastaciju šuma za oboljevanje šumskih kompleksa, za uništavanje seoskih puteva, odnosno ruralne infrastrukture, pa onda svake godine moramo da izdvajamo novac da bismo krpili rupe u seoskim područjima i ne možemo li da stignemo kakve su tu rupe iskopane. Dakle, ovaj model je otvarao prostor za brojne zloupotrebe, izrastanje kriminala i korupcije do nivoa da imamo i čuvenu šumsku mafiju. Ovaj model je odgovarao samo pojedincima, zna se kojima.

Vrijeme Dragana Brkovića nije usamljeno. Vidimo mi i čulo se i danas kad samo prođemo Crnom Gorom koliko se ljudi na račun ovoga modela i te kako obogatilo, a zna se kojim je to omogućavao, a kako su opet radnici prolazili. Činjenica je da je neophodno suštinskih stvari promijeniti. Govorim o ukupnom modelu daljeg gazdovanja i korišćenja naših šuma. Ovako zaista više ne može. Ali zbog toga je veoma važan imajući u vidu da se radi o jednom vrlo ozbiljnom i izazovnom poduhvatu koji planiramo da se svi rizici svedu na minimum. Ja neću govoriti detaljnije, već sam o određenim svojim rezervama, dilemama i zapitanostima govorio na matičnom Odboru. Ministar ih je saslušao, veoma je važno da se obrati pažnja recimo da se svim onim ljudima koji su pošteno radili u sektoru šumarstva, u Upravi za šume za mizerne plate u prethodnim godinama i nisu bili skloni da ulaze u korupciju, a bilo je onih koji su to činili da se tim ljudima obebzijedi zaštita njihovog statusa kao zaposlenih, da im se obezbijedi sigurnost, izvjesnost i kad su u pitanju njihova radna mjesta i kad su u pitanju njihova primanja koji po logici stvari treba da budu povećani.

Činjenica je da postoje ozbiljni izazovi kad je u pitanju realizacija ovog samog da kažem plana ili modela ili ideje. Činjenica je i postavlja se pitanje kako će se kadrovski po pitanju osnovnih sredstava za rad obezbijediti da postoji i Uprava za šume sa 17 područnih jedinica i preduzeća. Kad govorimo o kadru veliki broj ljudi kao što je bio demotivisan da ide u Upravu policije i da radi u Upravi policije-zna se zbog čega bio je demotivisan i da ulazi u sektor šumarstva i da postanu sutra šumarski inžinjeri ili šumarski tehničari. Mi moramo sada da napravimo jedan plan jasno oročen plan kako da se u najkraćem roku obnovi ta kadrovska struktura u oblasti šumarstva, jer imamo problem sa šumarskim inžinjerima, hroničnim nedostatkom, šumarskim tehničarima, ljudima koji sutra treba da rade poslove kao sjekači koje treba da preuzme to preduzeće.

Takođe, odnosno ono što želim posebno da apostrofiram dok god sam poslanik, a dolazim znate i sami iz Pljevalja ja ću sve svoje napore da uložim i da izvršim najveći mogući pritisak u mjeri mojih moći i mogućnosti da sjedište ovog novoformiranog preduzeća ako se ovaj zakon usvoji i ako ono bude formirano bude u Pljevljima. Apsolutno mi je neprihvatljivo da bilo gdje drugo bude nego u Pljevljima, čast svim drugim opštinama, ali samo u Pljevljima postoji kad govorimo o ukupnom šumskom bogatstvu na teritoriji čitave Crne Gore postoji ili opština Pljevlja raspolaže sa skoro polovinom ukupnog etata za čitavu teritoriju Crne Gore, gore je koncetrisan i dalje najveći broj stručnjaka iz ove oblasti.

Treći ključni razlog je zašto da recimo sjedište ovog preduzeća bude u Podgorici, jer će to odmah podrazumijevati da pojedini radnici koji sada rade u Pljevljima ili planiraju da žive i da rade na sjeveru moraju da dolaze u Podgoricu, da prolaze da rade čime bi doprinjeli odlasku ljudi sa sjevera i napuštanju sjevera. Molim vas ministre, da se i sami založimo, ako je već postojala Uprava za šume treba da ostane Uprava za šume, ali sjedište ovog preduzeća po logici stvari bi trebalo da ostane u Pljevljima. Kad su u pitanju prihodi opština ja vjerujem da ste vi napravili jedan čitavi niz konsultacija sa predsjednicima opština. Oni takođe žele izvjesnost kad su u pitanju njihova prihodna strana budžeta i žele da znaju tačno model je li dogovoren, je li utvrđen, je li definisan formalno, zvanično, kojim će se omogućiti da opštine ne budu zakinute i da im se nadoknadi tj.nadomjesti onaj dio novca koji su do sada primali, a moguće je da ga u ovom trenutku kada se bude formiralo preduzeće neće moći da ostane.

Nekoliko još veoma važnih izazova o kojima smo govorili na Odboru u svakom slučaju postoje određene rezerve, postoje određene bojazni kako će to sve funkcionisati u praksi, ali negdje želim da vjerujem i znam da najveći broj ljudi od struke vidi da ovo ne valja ovako kako je bilo, da koncesioni model nije dao rezultate kakve je trebao da je omogućavao devastaciju šuma, pljačku enormenu i da je potrebno stvari dovesti u red i u nivo da se može sječa šume kontrolisati, a kažem još jednom ne postoji resurs na sjeveru Crne Gore koji bi lakše i brže mogao da bude iskorišćen za otvaranje novih radnih mjesta i otvaranje proizvodnih kapaciteta zapošljavanje stotina ljudi, a da to nisu šume. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:46:16)

Zahvaljujem, kolega Bojoviću.

Oskar Huter, imate pravo na komentar. Nije bilo u negativnom kontekstu više je bilo, možete naravno, pomenuli ste kolegu Hutera kolega Bojoviću. Pomenuli ste ga.

Izvolite, kolega Huter.

OSKAR HUTER (29.07.24 17:46:43)

Sada, gospodine Bojoviću, apsolutno razumijem zašto ste prihvatili rokadu u diskusiji i kako ste htjeli to da materijalizujete. Konkretno na repliku imam pravo jer ste rekli da sam ja relativizovao šumsku mafiju. Jeste li to rekli? Da li na osnovu toga imam pravo na repliku? Gospodine Pejoviću, vi znate da imam. Dobro, obraćali ste se meni.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:47:14)

Izvolite, kolega Huter.

OSKAR HUTER (29.07.24 17:47:14)

Obraćali ste se meni, želim Vam reći da ja nisam ministar. Vidite da to nikako nije pošlo za rukom makar ovog resora nikome od vaše parlamentarne većine. Gospodin Joković je na tom mjestu bio premijer

profesor sa univerziteta ili neki doktor političkih nauka ili ekspert kripto ovih tehnologija. Kada kažete nemamo moralno i političko pravo da o tome diskutujemo to je još jedan dokaz da imam pravo i na kaznenu repliku. Vi nijeste gospodine Bojoviću meritum da diktirate ko će govoriti o moralu i o političkom pravu da nešto komentariše sa riječi pređite na djela uhapsite predstavnike šumarske mafije ili ćete potvrditi moju tezu da ste saučesnici u tome. Nijesam sporio postojanje i nijesam relativizovao taj problem. Naprotiv, želim da svi koji su oštetili državu budu procesuirani i da odgovaraju ako ne umijete četiri godine već da uhapsite nijednoga od tih onda ne zaslužujete da budete vlast. Tačno je, ali ako imate dokaze o svemu tome sa kojima mašete ponesite ih tamo, a onda će te nadležne institucije da reaguju i da ljude uhapse. Četiri godine vi nama pričate, a ne činite ništa po tom pitanju. Znači, ponesite argumentaciju koju imate nakon te argumentacije će nadležne institucije da reaguju u tom pravcu. Mi vas pozdaravljamo i zajedno sa vama ćemo podržati svaki takav čin naročito za sve one koji se dokažu da su oštetili državu, oštetili su mene i vas. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:49:11)

Zahvaljujem, kolega Huter.
Sada molim koleginicu Anđelu Vojinović da uzme riječ.
Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (29.07.24 17:49:22)

Hvala, potpredsjedniče.
Uvažene koleginice i kolege, uvaženi ministre sa saradnikom, poštovane građanke i građani,
Šume su dio našeg života i više nego što mi o njima razmišljamo i što možemo da zamislimo. To je jedna ekološka radionica, idealno stanište za živi svijet biljni i životinjski i blagodet za čovjeka i njihova je korist ne samo u ekološkom smislu već i u ekonomskom i u smislu razvoja turizma i u smislu medicinskih resursa pa i u smislu rekreacije za čovjeka. Crna Gora je imala taj blagoslov da joj je preko 60% teritorije bude prekriveno šumama i da po tome bude jedna od najzelenijih zemalja u Evropi uz zemlje iz Skandinavije. Imamo jednu od tri poslednje prašume u Evropi koja je skoro i stavljena na UNESCO listu, a to je Biogradska gora. Uprkos svom tom blagu koje imamo mi smo došli do toga da kako Aleksa Šantić kaže u pjesmi "Goro moja, sve si eto rjeđa kamo krune sa vrha ko ti vite jele i borove skrha", a šuma koja odgovara: "Meni gluho nebo posla vječne jade pod sjekirom tuđom sve mi blago pade". Zaista je stanje sektora šumarstva i šuma u Crnoj Gori kritično, alarmantno da nekažem postalo baš katastrofalno. Moram da priznam da je i prethodni zakon koji je danas važeći trebalo po uzoru na slovenski model, odnosno slovenački model da predstavlja inovativno rešenje u sektoru šumarstva u Crnoj Gori tada kada je prvi put usvojeno. Međutim, desilo se da smo dobili efekat kobre. To je ono kada su Britanci došli u Indiju pa se suočili sa valikim brojem zmija otrovnica i došli na ideju da predlože da se za svaku ubijenu kobru dobije određeni novčani iznos. Međutim, oni se prisjete u Delhiju ne da postojeću populaciju kobri ubijaju pa da donose već da uzgajaju kobre. Pa, onda kad su Britanci kad su vidjeli da se povećao broj kobri onda su oni ukinuli sistem nagrađivanja, a poslije toga su kobre puštene u prirodi napravilo sa samo još gora stvar i još gori efekat. Tako je i tadašnji zakon, odnosno uvođenje koncesionih naknada za način korišćenja šuma trebao da podstakne razvoj drvne industrije i da imamo bolje snadbijevanje ove industrijske grane sirovinom. Međutim, efekat je bio potpuno suprotan. Dobili smo ne samo propadanje kako sektora šumarstva tako i drvoprerade uz degradaciju šuma već i razvoj organizovanog eko kriminala, razvoj šumarske mafije i napunili džepove ljudima koji su nemilosrdno koristili ono što je naše najveće i najvrednije zajedničko državno blago, a koji su po tome postali poznati ne samo u Crnoj Gori nego šire u regionu. Naravno da nije bilo povezanosti, ali to je već više puta pomenuto da nije bilo povezanosti sa institucijama sistema i sa najvišim državnim funkcionerima šumarska mafija se ne bi održala ni ovoliko dugo. Šteta šumama po osnovu izdavanja dugogodišnjih koncesija koja je jedna vrsta legalizovane korupcije jer je sve praktično i rađeno bilo u skladu sa tadašnjim još uvijek važećim zakonom procjenjuje se na preko milijardu eura. Dakle, država je dobijala do 14 eura to znači moglo je biti i manje od 14 eura, moglo je biti pet eura moglo je biti 14 dok je koncesionar prodavao drvo ukoliko ih natovari na kamion po 60, a kolko ih izveze i po 120 eura po kubiku. Tačno je da je Vektra Jakić prodana za 100.000 eura i da je možda od najviše koristi u sektoru šumarstva imao gospodin Brković, ali nije on bio jedini. Postojalo je nekoliko preduzeća koji su poslovali u sektoru šumarstva i koji su po osnovu koncesija ovoj državi i ovim građanima uzeli milione eura, a šumu ostavili devastiranu. Ti milioni eura koji su privatnicima dati i omogućeni mogli su se iskoristiti za bolnicu koju u Crnoj Gori još uvijek niko nije izgradio evo već 40 godina, za domove zdravlja, za nove škole, za nove vrtiće, za nešto mnogo korisnije nego što smo punili džepove privilegovanim i državnim privatnicima miljenicima. Dan danas koncesionari i tada su i danas zloupotrebljavaju tzv. sanitarne sječe koje podrazumijevaju sječu bolesnih ili požarom oštećenih stabala i

najkvalitetnije šume četinara prodaju, odnosno iskorišćavaju fiktivno klasifikuju kao stabla koja su određena za sanitarnu sječu i dan danas imamo na hiljade krivičnih prijava protiv lica koji vrše eksploataciju nelegalnu eksploataciju šuma. Međutim, i dalje nemamo poslije toliko hiljada krivičnih prijava od kojih je veliki broj i onih koji dolaze sa teritorije Opštine Nikšić mi i dalje nemamo nikakav pravni epilog i neka što nemamo pravni epilog nego na žalost imamo situaciju da evo i da su i skoro i lugari koji su jedni od rijetkih koji su na braniku šuma u Crnoj Gori dovedeni u stanje da za 450 eura moraju da sopstvenim životom i tijelom i sopstvenom privatnom imovinom brane šume u Crnoj Gori. Dan danas posle sigurno jedno dvadesetak dana od kako se desilo da je lugar napadnut u Beranama mi ne znamo šta je bio pravni epilog tog događaja. Zbog svega navedenog je zaista bilo neophodno pristupiti reformama sektora šumarstva promjenu korišćenja koncesionog modela odnosno ukidanje koncesionog modela i formiranje preduzeća za gazdovanje šumama i uz sve manjkavosti ovoga zakona, odnosno predloga zakona koji su se mogle čuti ovo jeste mnogo bolje rješenje i mnogo prihvatljivije rješenje od onoga što imamo sada. Moram da napomenem da sam u saradnji sa kolegama iz parlamentarne većine, a i sa ljudima iz struke sa profesorima sa fakulteta i sa inženjerima šumarstva predložila određene amandmane na predlog zakona o šumama koje bi trebalo da srpiječe svaku moguću vrstu zloupotrebe i u budućnosti i kojim će se značajno poboljšati predloženi zakonski tekst i u krajnjem dovesti do toga da se gazdovanje upravljanje korišćenje šuma svede isključivo pod zakonske okvire da se sačuvaju naše šume, a da naše čuvanje šuma ne bude na uštrb našeg ekonomskog razvoja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 17:57:52)

Zahvaljujem, koleginice Vojinović. Potrošili ste vrijeme u ime kluba, ali nadam se da će poslanik Leković biti racionalan i imamo prostora jer je jako važna tema, da kaže to što misli.

Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (29.07.24 17:58:08)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Pejović.

Uvaženi ministre sa saradnikom,

Dakle, čini mi se da smo svi i danas u plenumu, a i na odborima tokom rasprave utvrdili da su nam promjene u ovoj oblasti definitivno i hitno neophodne, a kako to da uradimo drugačije ako ne zakonskim rešenjem. Kvalitetnim zakonskim rješenjem kojim ćemo urediti ovu oblast i kojom ćemo definitivno zaustaviti ono što je prisutno svih godina i decenija u Crnoj Gori, a to je šumarska mafija. Zaista moramo da priznamo da smo jedna specifična država pored toliko mafija kriminalnih klanova i čuda imali smo i šumarsku mafiju u Crnoj Gori. To definitivno je bio slučaj i to ne možemo i ne smijemo da sakrijemo. Primjera za to u Crnoj Gori je mnogo. Pomenulo se danas više puta preduzeće "Vektra Jakić", odnosno nekada državno preduzeće privredni gigant "Velimir Jakić" koji je prodat za samo 100.000 eura 2006. godine čovjeku koji je nakon toga od ovog preduzeća sticao i uzeo milione eura. E, šta je to i kako se to može nazvati, koleginice i kolege poslanici, ako ne mafija i to sa velikim M. Nismo imali samo slučajeve mafije u ovoj oblasti već smo imali i u drugim oblastima pa ću pomenuti i trajekt gdje je kum kumu punio kumovske džepove na način što je državi išlo samo 200.000 eura, a kumovima 3,8 miliona eura. Imamo i aferu Telekom gdje je sestra advokatica, pamte to građani dobro, uzela na milione eura od ove afere, a imamo i aferu jednog privatnog preduzeća gdje je sin, pazite, uložio samo 0,40 centi, a ostavrio zaradu od čak 8,4 miliona eura. Da li treba danas neko da dođe ovdje i da kaže da ni ovdje nema mafije i da ni ovo nisu bili kriminalni akti, jesu i te kako i ta "Vektra Jakić", odnosno taj ugovor raskinut je 2019. godine, ali kako je i kada je raskinut kada je to preduzeće, prije svega, bilo uništeno kada je uništena šuma u Pljevljima kada je uništena i devastirana životna sredina i kada su milioni izvučeni iz tog preduzeća i kada prosto više se ništa nije moglo izvući. To je definitivno bila i jeste i ostaće šumarska mafija sa velikim slovom M. Šteta je zaista bila ogromna i to pokazuju ona istraživanja koja kažu da je ona bila u rasponu od čak jednu milijardu do 20 milijardi eura u Crnoj Gori i to je zaista jedna velika naša nesreća, a koliko je ova oblast bila profitabilna pokazuje upravo i podatak koji sam čuo na odboru, čini mi se i od vas ministre, da je u Crnoj Gori da posluje čak 524 drvoprerađivača. To upravo pokazuje koliko je ova oblast unosna i koliko moramo prije svega da unesemo red u ovu oblast. Kolege su govorile o napadima na lugare, zaista i ja to osuđujem i nadam se da će u narednom periodu, odnosno očekujem toga biti sve manje. Najveće malverzacije upravo su se sastojale sa onim fiktivnim pretovarima ekstra klase četinara u stabla koja su određena za sanitarnu štetu, odnosno bolesna stabla i tu kao što reče moj kolega neko je plaćao Upravi za šume šest do osam eura po kubiku, a onda tu istu građu vrhunskog kvaliteta prodavao od 130 do 140 eura po kubiku. Pazite kolika je i kakva je to zarada. Takođe, jako porazno jeste situacija sa šumskim požarima gdje se takođe utvrdilo da su oni služili za sanaciju štete, odnosno da se prikriju svi ti

tragovi nelegalne sječe gdje smo zaista dosta izgubili i na kraju s obzirom da mi nije ostalo dosta i dovoljno vremena pomenuću samo ono što je ključ, a to su strategije i analize proteklih godina koji pokazuju da šumarstvo poslije turizma može biti druga najveća privredna grana u Crnoj Gori sa 13 do 14%, a da smo trenutno samo na 0,5. Zaista se nadam i vjerujem čvrsto da će ovo zakonsko rešenje biti zamajac toga i da ćemo u narednom periodu unaprijediti ovo zakonsko rješenje i unaprijediti generalno šumarstvo u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 18:03:54)

Zahvaljujem, poslaniče Lekoviću. Vašim izlaganjem smo iscrpili sve diskusije.
Da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ?
Ministar Joković, izvolite.

VLADIMIR JOKOVIĆ (29.07.24 18:04:09)

Iskoristio bih ovu priliku, hvala predsjedavajući, da se zahvalim svim onima koji su diskutovali poslanicima i koji su izrazili svoju zabrinutost isto onakvu kako smo mi imali donoseći ovaj zakon. Rekao sam prije da smo mogli da ćutimo da ništa ne radimo, da vozovi prolaze, da mi tu egzistiramo, ali nijesmo takvog duha želimo da popravimo što se može popraviti, želimo da preuzmemo odgovornost pa makar i ako pogriješimo, ali ne želimo ništa negativno da su naše namjere krejnje iskrene da napravimo nešto dobro. Negdje i je jako drago bio sam poslanik u Parlamentu da se uglavnom rasprave sad vode o temama i da se daleko od tema ne ide. To je neki novi iskorak, ali vjerovatno su sad u sastavu oni koji su manje bili suprostavljeni politički ukupno u Parlamentu i to je nešto što je opet dobro i što Crna Gora nepovratno ide ka razvijenim demokratijama, razvijenim društvima. No, zbog čega sam se samo javio naravno uz poziv da uz sve ove amandmane još malo to što ćemo sa Upravom vidjeti mi, ima i predloženih amandmana od poslanika, da vidimo što je to najbolje što je to najvrednije za sve nas i za ukupnu ekonomiju Crne Gore i za zaštitu šuma da to ugradimo u ovaj zakon i potpuno ubijeđeni da će to biti novi iskorak sa uvjerenjem da će to biti bolje i za Crnu Goru i za prerađivače i za sve one koji žele dobro naravno da bude lošije onima koji su pravili zloupotrebe. Ključno ono što sam htio kazati, to je negdje moja obaveza kao ministra jeste ovdje je dosta bilo priče o svim negativnostima, ali moramo nekad progovoriti i o nečemu onome što je pozitivno, poznajem veliki broj, možda i najveći broj malih je broj onih koji se bave kriminalom, ozbiljnih kompanija koje se bave drvopreradom, oni zaslužuju svako poštovanje i molio bih sve koji plaćaju svaki dinar koji osiguravaju svoje radnike, koji zapošljavaju ulažu sredstva u razvoj svojih kompanija što je dobro ulažu to u Crnu Goru zapošljavaju, kao što sam rekao, ljude, uzimaju kredite i oni ulaze u neizvjesnost hoće li uspjeti. Prije nekoliko godina,cijena je prije dvije godine, cijena peleta je bila 400 ili 500 eura za izvoz, molili mene ministri iz okruženja, sad se takmiče ko će prodati u Pljevljima 163,100 nije ni njima da sve što rade da svake godine zarade. Nemojte, molio bih sve, kad vidite tamo one kamione natovarene građom isječenom i tako onim proizvodima to su sve uradile vrijedne ruke građana Crne Gore, proizvele, uradile nije sve kriminal i nije sve korupcija. Ti ljudi plaćaju, razvijaju moja je dužnost da iskažem svoje poštovanje prema onima koji tako rade uz iskrenu želju da ih bude što više da sarađujemo, da uvijek čujemo glas onoga, onih od kojih mi primamo plate jer oni plaćaju porez, doprinose budžetu Crne Gore i kami sreća svima nama da je mnogo, mnogo više takvih da Crna Gora iskoristi sve svoje resurse i da imamo negdje da otklonimo, u javnosti uvijek govorimo samo negativno, negativno potrebno je progovoriti i o onima koji su najpozitivniji i moje veliko poštovanje za njih i za vas što ste izuzetno danas ovdje u Parlamentu imali razumijevanja po ovoj temi i Crna Gora treba ovim putem da ide. Hvala svima, vidimo se kad bude glasanje i predlozi amandmana. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (29.07.24 18:07:55)

Zahvaljujem, ministre Jokoviću.
Vašim izlaganjem završavamo današnji radni dan, a nastavljamo sjutra.
Zahvaljujem.
PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 16:50:50)

Dame i gospodo poštovani građani Crne Gore, nastavljamo naš rad.
Morate da imate razumijevanje prema poslanicima Skupštine Crne Gore, pošto je ovo završetak proljećnjeg zasijedanja, a naporno smo radili, usvojili smo 60 zakona, od konstituisanja ovog Parlamenta, imali smo 40 sjednica Kolegijuma predsjednika Skupštine bezbroj naših odbora je održano. Dakle, naporno

smo radili građani Crne Gore i sve što smo uradili bilo je u interesu ove države i u interesu svih onih koji žele da Crna Gora ide naprijed.

Zamolio bih kolege poslaničkog Kluba URA da nam se priključe, jer sad treba da pređemo na glasanje i tu se nalazi jedan vrlo važan zakon iz korpusa koji je predložila opozicija.

Stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres.

Gospodine Zenka jeste li se Vi javili proceduralno? Uključen Vam je mikrofon.

Predlog zakona o fondu stan za sve.

To je predlog, kao što znate, poslaničkog Kluba URA o tom predlogu se mnogo diskutovalo, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika, uvažavajući naše kolege iz opozicije, a želeći da budu prisutni i poslanici URA-e za koje pretpostavljam, jer sam još ranije rekao našoj Službu da ih obavijesti.

Stižu poslanici URA sačekaćemo ih.

Izvinite, posalo sam ljude iz protokola da vas obavijeste znam koliko je važan ovaj zakon.

Sačekaćemo i gospodina Konatara.

Dotle mogu da nastavim da objasnim građanima Crne Gore pošto je ovo završetak proljećnjeg zasijedanja, da smo ovdje u Skupštini imali i duela i razgovora i oštrih riječi, ali poštovani građani, ovo je Skupština Crne Gore, mi predstavljamo građane, svi mislimo da na najbolji način zastupamo one ljude koji su nam dali povjerenje. Imaćemo izbore i imamo stalno izbore na kojima će se provjeravati, to što mi radimo. Vjerujemo da svaki od ovih poslanika kojima ste dali povjerenje i zaslužio da bude tu gdje jeste. Ali, izbori su takvi da mogu građani da biraju, da zadrže, da izaberu nove život je veoma složen, je li tako nekadašnji premijeru Abazoviću, idemo naprijed. Evo gospođa Đurović traži proceduru.

Izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (31.07.24 16:54:13)

U pravu ste, jeste, nama je izuzetno važno što je konačno stigao na glasanje Predlog zakona o fondu stan za sve. Iskreno se nadam da će sve kolege koje su i na matičnom odboru podržale predlog ovog zakona, uključujući kolege iz Bošnjačke stranke, glasati danas. Jer, to znači da će ovaj zakon proći i da će nakon usvajanja građani moći sa cijenom koja je duplo manja od cijene na tržištu od 900 eura sebi da priušte krov nad glavom.

Tako da očekujem da stignu kolege i da izglasamo ovo važno zakonsko rješenje.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 16:54:48)

Gospođo Novaković Đurović, poslanici će se opredjeljivati saglasno vlastitim uvjerenjima, svak predstavlja građane, procjenjivaće, odlučivaće, da li pripadaju parlamentarnoj većini ili opoziciji. Svi znaju da je ovo jedna važna tema za građane Crne Gore. Vidite koliko pravimo i ovaj uvod i koliko smo se ozbiljno pripremili da se izjasnimo o ovom zakonu. Tako da sve ovo vide građani, sve čuju, procjenjivaće o svakome o nama na osnovu i ovog i drugih glasanja.

Da nemate što Vi da kažete gospodine Abazoviću?

Mislim da još nije bilo ovako lijepog uvoda za neko zakonsko rješenje.

Vi znate koliko sam u prethodnom periodu, kada ste vodili Vladu i prije nego što ste vodili Vladu dok ste bili potpredsjednik, imao dobrih savjeta i predloga, možda su neki vjerovanto bili loši, ali je važno da život ide naprijed. Molim kolege iz opozicije da ne zamjere čekali smo gospodina Konatara, a građani koji nas gledaju da ćutimo i da ne govorimo ništa vjerovatno bi nam zamjerili.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Predlog zakona o fondu stan za sve.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Konstatujem, glasalo je 57 poslanika, 22 za, niko protiv, 35 uzdržanih. Objavljujem da nije prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Prelazimo na sljedeći Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 56 poslanika, svih 56 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona podnijeta su četiri amandmana i to: Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona i poslanici Vasilije Čarapić i Boris Bogdanović, tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu“.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 52 poslanika, 52 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, glasajte kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Predlog zakona o popisu poljoprivrede za 2024. godinu, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 51 poslanik, svih 51 su bili za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je sedam amandmana i to: Zakonodavni odbor pet amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanica Slađana Kaluđerović dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Razlozi za predloženu odluku usklađeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu“.

Izvolite, glasajte kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 52 poslanika, svih 52 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o popisu poljoprivrede za 2024. godinu.

Predlog zakona o šumama, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 43 poslanika, 43 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijet je 21 amandman i to: Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; Vlada Crne Gore devet amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, s tim što su amandmani 8 i 9 korigovani na Zakonodavnom odboru; poslanik Darko Dragović, tri amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanici: Anđela Vojinović, Albin Ćeman, Jelena Nedović, Darko Dragović, Bogdan Božović, Slađana Kaluđerović i Jelena Božović, pet amandmana, amandmani 1, 2 i 4 su sastavni dio Predloga zakona, a amandmane 3 i 5 su povukli iz procedure i poslanici Bogdan Božović i Slađana Kaluđerović, jedan amandman, o kojem treba glasati.

Sada prelazimo na obrazloženje amandmana o kojem treba glasati.

Ko će da obrazloži amandman?

Izvolite, gospođo Kaluđerović.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (31.07.24 17:03:37)

Zahvaljujem.

Imali smo priliku da čujemo u diskusijama na Odboru i samom plenumu i o nadležnostima kako Uprave za šume, tako i novog privrednog društva koje treba da se formira. Imajući u vidu da doznaku i izradu izvođačkih projekata mogu da rade isključivo šumarski inžinjeri, kao i to da smo imali priliku da vidimo oglašavanje samih šumarskih inžinjera koji su stalno zaposleni u Upravi za šume, kao i njihov dopis koji je upućen i pored toga imajući u vidu da su šumarski inžinjerski izuzetno deficitarno zanimanje u Crnoj Gori, kolega Bogdan Božović i ja smo djelovali amandmanski, kako bi taj dio aktivnosti ostao u nadležnosti Uprave za šume. Ne samo zbog toga što je ovo deficitarno zanimanje i što se preko 50 šumarskih inžinjera javno oglasilo i istaklo da je potrebno da ove aktivnosti ostanu u nadležnosti Uprave za šume, već imajući u vidu da to privredno preduzeće koje će se baviti eksploatacijom šuma i koje ima za cilj da se ostvari što veći profit može doći do u sukob interesa s obzirom na to novo preduzeće treba i da vrši doznaku stabala.

Smatramo da bi o ovom dijelu nadležnosti trebalo dobro da razmislimo kome treba da pripadne, ali imajući u vidu da smo u dogovoru sa Ministarstvom poljoprivrede i Uprave za šume došli do dogovora da sačekamo analizu Svjetske banke, kako bi nakon toga mogli da zauzmemo konačan stav, za sad ćemo povući ovaj amandman iz procedure. S tim da ćemo, kao što sam navela, u budućem periodu izuzetno imati u vidu šta će Svjetska banka da kaže, kao i to da pokrenemo još neke aktivnosti i da razriješimo dilemu kome treba konkretno ove nadležnosti da pripadnu. Smatram da šumarski inžinjere, njih preko 50, definitivno ne treba ignorisati, ne treba ignorisati struku i ne treba ignorisati ono što su bili nstavovi poslanik iz cjelokupnog Parlamenta koji su ukazali na to da ova nadlženost svakako treba da pripadne Upravi za šume.

U ovom momentu odustajemo od amandmana, s tim što ćemo u narednom periodu donijeti odluku da li ćemo aktivirati ovaj amandman, a zavisi od odluke Svjetske banke i od toga šta će praksa da pokaže.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 17:06:06)

Hvala Vam, gospođo Kaluđerović.

Sad ćemo preći na izjašnjavanje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini, pošto je amandman povučen.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 42 poslanika, svih 42 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o šumama.

Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg, o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanju poreske evazije i izbjegavanja.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika, sastavni dio Predloga zakona čine dva amandmana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 56 poslanika, svih 56 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg, o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanju poreske evazije i izbjegavanja.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 49 poslanika, 44 za, pet protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su četiri amandmana i to Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona i Vlada Crne Gore jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se omogući nesmetano funkcionisanje inspekcijskog nadzora u Crnoj Gori i unapređenje postupka inspekcijskog nadzora i rada inspektorata. U cilju adekvatnije zaštite prava građana i privrede u postupcima ostvarivanja njihovih prava.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 49 poslanika, 41 za, sedam protiv, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 57 poslanika, 44 za, 13 protiv, niko nije bio uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru, odlučuje se većinom prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 55 poslanika, 44 za, 11 protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 13 amandmana i to Zakonodavni odbora 12 amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona i Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se omogući nesmetano funkcionisanje inspekcijskog nadzora u Crnoj Gori, posebno imajući u vidu sve funkcije koje ova vrsta nadzora ima, a što će se postići izmjenom Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 44 poslanika, avih 44 za, niko protiv, niko uzdržan. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 53 poslanika, 43 za, 10 protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojim su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 51 poslanik, svih 51 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su četiri amandmana i to: Zakonodavni odbor dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanica Slađana Kaluđerović, dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, s tim što je amandman 2 korigovan na Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 57 poslanika, svih 57 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predloga zakona o izmjenama Zakona o radu.

Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 58 poslanika, svih 58 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su tri amandmana i to Zakonodavni odbor dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanica Slađana Kaluđerović, jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 53 poslanika, svih 53 za, niko nije bio protiv, niko nije bio uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2023. godinu. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Odbor za ljudska prava i slobode, kao matični odbor, predložio je zaključak kojim se ne prihvata Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju oblasti pristupa informacijama za 2023. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora za ljudska prava i slobode.

Izvolite, kolege, glasajte.

Molim vas da vas podsjetim, mi glasamo za Predlog zaključka Odbora. Dakle, mi treba da podržimo zaključak našeg odbora. Moram da pojasnim samo što znači ovo. Nije se popilo nego pričamo šta je predlog zaključka.

Samo da podsjetim, mislim da ljudi znaju za što se glasa. Dakle, mi glasamo za zaključak Odbora, koji kaže da ne prihvata Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka. Mi podržavamo Odbor i zaključujem glasanje.

Zaključujem glasanje.

Glasala su 43 poslasnika, 41 poslanik je podržao zaključak Odobra, dva poslanika su bila protiv i nije bilo uzdržanih. Objavljujem da Skupština je prihvatila Predlog zaključka Odbora i time nije prihvatila Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju oblasti pristuppa informacijama za 2023. godinu. Hvala Vam gospodine Mugoša, zbog toga sam naglasio da odbor ne prihvata izvještaj.

Godišnji Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2023. godinu, pažljivo ću čitati. Odlučuje se većinom glasova prisutinih poslanik. Odbor za ljudska prava i slobode, kao matični odbor, predložio je zaključak kojim se prihvata Godišnji izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2023. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora za ljudska prava i slobode.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 41 poslanik, svih 41 za, nema protiv, nema uzdržanih. Skupština je prihvatila Predlog zaključka odbora i time prihvatila Godišnji izvještaj o radu Zaštitinika ljudskih prava i sloboda za 2023. godinu. /upadice/

Prihvatam da sam kriv, izvinjavam se parlamentarnoj većini.

Izvještaj Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostornog planiranja sa kontrolnog saslušanja na temu *Status pripreme Prostornog plana Crne Gore i zakonske regulative u ovoj oblasti*, odlučuje se većinm glasova prisutnih poslanika. Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje je povodom navedenog kontrolnog saslušanja podnio Skupštini Predlog zaključka.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Izvolite, kolege, glasajte. Dakle, glasamo o Predlogu odbora.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 46 poslanika, 46 za, nema protiv, nema uzdržanih.

Ostala nam je još jedna tačka dnevnog reda Izbori i imenovanja.

Dajem pauzu od 10 minuta i onda ćemo da se pripremimo za to glasanje i približavamo se kraju proljećnjeg zasijedanja.

/PAUZA/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:05:15)

Dame i gospodo nastavljamo naš današnji rad Izbori, imenovanja i razrješenja. Pozivam sve poslanike koji su u Skupštini da uđu u salu sada će biti glasanje.

U ovkiru ove tačke imamo nekoliko predloga i to:

1) Predlog o imenovanju člana Senata Državne revizorske institucije;
2) Lista od pet kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije i

3) Predlog za izbor potpredsjednika Skupštine Crne Gore.

Predlog odluke o imenovanju člana Senata Državne revizorske institucije. Podsjećam da je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet utvrdio Predlog odluke o imenovanju člana Senata Državne revizorske institucije. Za člana Senata imenuje se Siniša Čađenović, izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Mirsad Nurković.

Otvaram pretres. Da li izvjestilac Odbora želi dati dopunsko obrazloženje? Gospodin Nurković nije tu što znači da ne želi da da dodatno obrazloženje.

Ko želi riječ?

Izvolite, gospođo Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (31.07.24 18:06:40)

Zahvaljujem predsjedniče, uvažene koleginice i kolege,

Prije svega želim da izrazim zadovoljstvo što danas biramo petog člana Senata Državne revizorske institucije. Činjenica je da je Državna revizorska institucija radila u krnjem sastavu već nekoliko godina. Nas tek očekuje raspisivanje oglasa za prijem još jednog ili dva člana Senata, jer iz svega onoga što predviđa Zakonom o PIO i Zakon o radu imamo činjenicu da su dva člana Senata već stekla uslov za odlazak u penziju, ali u toku jesenjeg zasijedanja ćemo odraditi taj posao. Moram da kažem da smo mi saslušanje kadnidata za članove Senata imali u toku prošlog saziva, je li tako, pa smo u toku ovog saziva ponovili saslušanje. Kandidat Siniša Čađenović je na članove Odbora za ekonomiju, bužed i finansije ostavio značajan utisak, mislimo da će raditi profesionalno. Ja mu sa ovog mjesta želim uspješan rad, želim da radi nepristrasno i da radi u skladu sa zakonom i on će dati doprinos, na neki način, radu i dobroj saradnji između Skupštine i Državne revizorske institucije.Toliko i hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:08:18)

Hvala, potpredsjednice Popović.

Da li još neko želi riječ? Da li izvjestilac Odbora želi dati završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da smo završili pretres.

Prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o imenovanju člana Senata Državne revizorske institucije. Kandidat je gospodin Siniša Čađenović.

Izvolite, kolege, glasajte.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:08:58)

Zaključujem glasanje.

Glasala su 44 poslanika, svih 44 za, nema uzdržanih, nema protiv. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke i za člana Senata Državske revizorske institucije imenovan je Siniša Čađenović, čestitam mu.

Lista od pet kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije. Podsjećam da je Odbor za antikorupciju utvrdio listu od pet kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije i predložio da se za članove izaberu; Aleksandra Vukašinović, Pavle Ćupić, Dragana Šuković, Slavica Mirković i Mladen Tomović.

Izvjestilac Odbora za antikorupciju je Momčilo Leković.

Otvaram pretres.

Da li izvjestilac Odbora želi riječ?

Izvolite, gospodine Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (31.07.24 18:10:02)

Zahvaljujem, predsjedniče Mandiću.

Poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Nakon tačno godinu dana od tog 31. jula 2023. godine kada je mandat prethodnom Savjetu Agencije za sprječavanje korupcije istekao i od kada je ova institucija bila bez nadzora i kontrole bližimo se samoj

završnici procesa koj će rezultirati, nadam se, izborom novog, profesionalnog, stručnog i nezavisnog Savjeta koji smo ovoliko vremena svi dugo čekali.

Želim da vas izvjestim da je danas nadležni Odbor, jednoglasno, sa osam glasova za, utvrdio listu kandidata, listu od pet kandidata koju je prethodno predložila komisija, komisija koju nijesu činili samo političari već i stručnjaci i stručna lica i koja je odredila da od tih 11 prijavljenih kandidata pet kandidata zavređuje povjerenje i ispunjavaju sve formalno pravne uslove.

Želim ovom prilikom da istaknem maj mjesec i onu situaciju sa ponovljenim javnim konkursom kada smo mi ovdje u parlamentarnoj većini trpjeli udare i kritike da želimo uticati na nezavisnost Agencije za sprečavanje korupcije, da želimo zaustaviti evropski put Crne Gore i to se sada pokazuje apsolutno kao netačno, jer smo mi upravo uradili ono što smo i tada isticali da je dobro i da je najbolje rješenje. Ponovili smo javni konkurs i za kandidate, koji mogu da učestvuju, prijavio se veći broj kandidata, i za samu komisiju koja je zaista stručno, posvećeno i odgovorno, i ovom prilikom se zahvaljujem svojim kolegama, učestvovala i u zakonskom roku, odnosno prije zakonskog roka obavila svoj posao.

Želim, takođe, da se zahvalim i svim kandidatima koji su učestvovali, koji su se javili na ovom konkursu koji nijesu prošli, ali koji su odvojili vrijeme za intervju i za sve one formalnosti koje je bilo potrebno proći. Zaista se nadam, evo vidjećemo kakva će biti rasprava, da će ovo, kao što rekoh, biti završni čin i da ćemo već od sjutra i Agenciju za sprečavanje korupcije vratiti na pijadestal na koji je odavno trebala da bude. Zahvaljujem i toliko.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:13:35)

Hvala, ko još želi riječ? Ne želi niko.

Da li izvjestilac Odbora želi da da završnu riječ? Hvala vam.

Konstatujem da smo završili pretres. Prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje listu od pet kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije. Kolege, izvolite glasajte.

Zaključujem glasanj.

Glasalo je 55 poslanika, svih 55 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština donijela odluku i za članove Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije i izabrala Aleksandru Vukašinović, Pavla Ćupića, Draganu Šuković, Slavicu Mirković i Mladena Tomovića. Čestitam im.

Prelazimo na sljedeću taču dnevnog reda - izbor potpredsjednika Skupštine Crne Gore.

Poštovane kolege, vi znate da smo mi parlamentana većina koja je konstituisana nakon nedavnih parlamentarnih izbora, zapravo evo godinu dana je od tih parlamentarnih izbora, i da smo mi nakon tih izbora konstituisali parlamentarnu većinu koja se u međuvremenu proširila i sa Bošnjačkom strankom koja nije bila sastavni dio te parlamentarne većine. Mi smo kao parlamentarna većina imali dogovore sa našim kolegama iz albanskih stranaka da za potpredsjednika Parlamenta biramo gospodina Nikolu Camaja. Tu su postojale određene prepreke zato što gospodin Camaj dolazi iz reda manjinskih naroda i potrošili smo relativno dugo vremena da bi promijenili Poslovnih Skupštine Crne Gore i omogućili da gospodin Camaj bude kandidat i da mi ispoštujemo dogovor koji smo postigli sa albanskim strankama, odnosno Albanskim forumom.

Nakon proširenja naše koalicije predstavnik parlamentarne većine, premijer Vlade Milojko Spajić, zaključio je ugovor sa Bošnjačkom strankom koja takođe treba da dobije potpredsjednika Skupštine, zaključuio je ugovor u ime svih nas, ali on je zaključio taj Sporazum sa njima, nijesam ga zaključivao ja nego su ga oni zaključili. Kandidat Bošnjačke stranke za potpredsjednika Parlamenta gospodin Nurković će takođe biti biran za potpredsjednika Parlamenta. Mi ćemo na vanrednom zasijedanju koje smo najavili i koje će se održati 16. avgusta birati tog potpredsjednika Parlamenta i želimo u potpunosti da ispoštujemo dogovor koji je premijer zaključio sa Bošnjačkom strankom, a na današnjoj sjednici ćemo da ispoštujemo ono što smo dogovorili nakon parlamentarne većine i danas će kandidat o kome će se izjašnjavati ova Skupština biti gospodin Nikola Camaj. Promijenićemo, 16. će biti tačka dnevnog reda vezana za izmjenu Poslovnika, za odluku o broju potpredsjednika i za kandidate.

Dakle, preuzimam, kao predsjednik ovog Parlamenta, odgovornost za poštovanje dogovora kojeg je postigao predsjednik Vlade sa Bošnjačkom strankom i to će biti realizovano 16. avgusta. Imamo obavezu da realizujemo i ono što smo dogovorili sa kolegama iz albanskih stranaka i to ćemo, vjerujem, završiti danas.

Kandidat za potpredsjednika kakvoga trebamo danas da biramo biće gospodin Nikola Camaj. Vi znate da to tome treba da se izjasnimo tajnim glasanjem, malo je čudno u našem Poslovniku da se predsjednik Parlamenta i potpredsjednici biraju tajnim glasanjem, a Vlada se bira javno. To su neke manjkavosti uzimajući u obzir nadležnosti članova Vlade i Vlada uzimajući u obzir nadležnosti kojima predsjednik Parlamenta i potpredsjednici Parlamenta, ali to je sve ono što je definisano ovdje u ovoj Skupštini. Mi se moramo pridržavati tih pravila.

Dakle, kandidat za potpredsjednika Skupštine gospodin Nikola Camaj iz Albanskog foruma, član Demokratskog saveza Albanaca. Predlog vam je dostavljen otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi da obrazloži Predlog?

Ne. Hvala. Ne želite, hvala vam.

Ko želi riječ?

Izvolite, gospodine Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:18:59)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, evo, ovo je Crna Gora po mjeri parlamentarne većine. Trgovina na veliko i malo. Dakle, ovđe nije postao potpredsjednik i ministar samo onaj ko nije htio. Ovo se pretvorilo u jednu trgovačku pijacu koja gubi svaku autentičnu političku vrijednost. Prije nekoliko dana smo ovđe razgovarali i debatovali na druge teme i tada sam Vam rekao gospodine Mandiću, da je primjetan pad politike, pad kvaliteta politike u Crnoj Gori. To vjerovatno korespondira sa ovakvim rezonovanjem i ovakvim shvatanjem podjele političkog plijena. Parlament, može se reći u finalu ovog proljećnog zasijedanja, se pretvorio u mjesto odakle se šalje poruka anarhije građanima Crne Gore. Sve smo viđeli u ovih sedam, osam, mjeseci što nijesmo viđeli nikada ranije, a bilo je i ranije propusta, da budem iskren. Ovo što, kao parlamentarna većina, ste priredili građanima, četiri odložena premijerska sata, nekolicina kontrolnih saslušanja na koja se čekalo po nekoliko mjeseci, potpuno je srozalo ulogu Parlamenta. Ne postoje više ustavna ovlašćenja ovoga doma. Parlament koji ima nadzornu ulogu nad radom Vlade koja mu je propisana Ustavom, ne može tu ulogu da ostvaruje, zbog namirenja, zbog podmirenja zbog zadovoljenja političkih potreba i ambicija ljudi iz parlamentarne većine.

Moram da kažem da sam kao poslanik ovoga doma duboko razočaran i postiđen. Znam šta znači politika i znam šta znači podijeliti odgovornost i obaveze unutar vlasti, ali raditi to ovako beskrupulozno, mijenjati Poslovnik svako malo da bi svaka stranka iz parlamentarne većine dobila potpredsjednika Skupštine ili potpredsjednika odbora. Razigravati rad Parlamenta onako kako ste to uradili juče u susret prmijerskom satu, tako što ste pokušali da prevarite laike u Crnoj Gori, laike, a građanin koji posmatra Skupštinu, ne treba potcjenjivati njegovu inteligenciju, ali organizovati u istom danu dva kontrolna saslušanja sa tako važnim temama Evropa sad 2 i bezbjednosni sektor, odnosno imenovanja direktora Uprave policije. Onda očekivati da u istom danu imate i premijerski sat, može samo neko ko ima lošu namjeru prema onome što je obaveza ovoga Parlamenta. Vi ste juče imali lošu namjeru jer ste htjeli u režiji koju ste osmislili da izbjegnete premijerski sat, da se ovđe ne bi razgovaralo o antievropskom karakteru ove parlamentarne većine, koji je formalizovan od strane jedne članice Evropske unije, nama susjedne države Hrvatske /upadice/ i bliske, tako je gospodine Kneževiću.

Danas, gospodine Mandiću, kada treba da zaključimo naš rad Vi nam najavljujete nove pravne akrobacije u Skupštini da biste podmirili potrebe dijela parlamentarne većine u pogledu podjele funkcija. Možete to da radite, rekao sam Vam juče, i opet Vam ponavljam, ne postoji bolja vlast za neku opoziciju od ove koju vi vršite. Takvoj opoziciji ne preostaje ništa drugo nego da vas pusti da se sami urušite. Da vam dodam još i to na kraju, /upadice/ imam još 30 sekundi, ako se ne varam, ali vidim da ste nestrpljivi da me ometete u političkoj argumentaciji, možete da se prijavite za komentar i da nastavimo ovu razmjenu, ali želim da vam pošaljem poruku na kraju, nećete nas učiniti manje zainteresovanim da radimo naš posao u Parlamentu i nećete nas ovakvim akcijama isprovocirati da napustimo Parlament. Bićemo tu da svakog dana podsjećamo i govorimo o vašim nepočinstvima, a to će jednoga dana, vjerujte mi, doći na naplatu. I ovi koji su vladali 30 godina, govorim o Demokratskoj partiji socijalista i njenim koalicionim partnerima, sigurno je bilo među njima ljudi koji su mislili da se neke stvari teško mogu promijeniti u Crnoj Gori, pa su se promijenile i dogodila se politička promjena na izborima 2020. godine. Taj točak se pokrenuo. Ako vi danas mislite da ćete moći da trajete beskonačno, grdno se varate, jer se okreće kolo sreće. Ono što danas radite okrenuće se jednog dana protiv vas.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:24:52)

Hvala Vam, gospodine Nikoliću.

Evo, želim da komentarišem ovo Vaše izlaganje, pa ćete Vi moći da mi date odgovor na moj komentar.

Juče sam potpuno principijalno postupio, kao što sam postupio u trenutku kada je 20 poslanika opozicije ovdje blokiralo održavanje prmijerskog sata. Juče dva sata u odnosu na zakazanu sjednicu 13 poslanika, i to se ne može adresirati samo na poslanike opozicije, nego na poslanike i parlamentarne većine i opozicije, nijesu dozvoljavali da počne premijerski sat. Imao sam iste aršine kao što sam imao iste aršine u

odnosu na vaš poslanički klub, imao sam iste aršine i u odnosu na ono što se juče desilo. To znaju građani Crne Gore i nijesam želio, ali Vi govorite jednim civilizovanim rječnikom pa želim Vama da obrazložim, ne želim da obrazlažem onima koji imaju potrebu da ustanu i da vrijeđaju i da psuju. Vi ste iznijeli argumente koji imaju svoje opravdanje, ali i ja želim da iznesem argumentaciju zbog čega sam to uradio.

Drugo, ova parlamentarna većina nikada nije postojala ovakva parlamentarna većina koja ima 2/3 većinu u ovom Parlamentu, nikada. Ova parlamentarna većina može da donosi sve zakone od izbornog zakona do čak promjene Ustava, čak dotle. Dakle, ovakvu parlamentarnu većinu koja se okuplja i koja želi da objedini sve važne snage u Crnoj Gori koje nijesu na fonu one politike koja je trajala 30 godina i ja sa Vama dijelim mišljenje da ne može vlast vječito da traje. Neki su mislili, nažalost, iz Demokratske partije socijalista da će vlast vječno da traje. Ne može. Mi svi iz parlamentarne većine znamo da smo smjenjivi i da će na nekim narednim izborima, ne prvim, drugim ili trećim, ali pretpostavljam na nekim entim doći do promjene vlasti u Crnoj Gori. Znači, spremni smo za to, a ovdje imamo potrebu da uvažimo svakoga. Mi smo dali riječ. Ova naša koalicija počiva na riječi. Kada smo objedinili parlamentarnu većinu dali smo riječ i ta riječ dok se bude poštovala ona će čuvati parlamentarnu većinu i danas se ta riječ ispunjava. Kao što i riječ koja je data od strane premijera u Bošnjačkoj stranci i ona će biti ispoštovana. To čuva naše jedinstvo, to čuva ovu ubjedljivu većinu koja postoji u Crnoj Gori. Vi ste vješt političar i kao opozicioni političar pokušavate da pronađete svaku pukotinu kojom možete da uzdrmate parlamentarnu većinu. Ne mislim da je tako raspoloženje građana Crne Gore. Evo imaćemo sada i ovih lokalnih izbora, pa ćemo gledati kako se kreće to raspoloženje građana i prema raspoloženju građana, prema njihovoj volji, dužni smo svi da se povinujemo. Mnogo mi je drago da ste se vi povinovali volji građana Crne Gore, tako treba i mi smo to radili dok smo bili opozicija. Sada idemo naprijed, gospodine Nikoliću, važno mi je bilo da Vam ovo kažem i da znate da nije bilo različitih aršina u odnosu na ono što sam uradio juče u odnosu na ono što sam uradio ranije kada je Vaš klub blokirao rad ove Skupštine, kada je u pitanju bio premijerski sat.

Premijer je ovdje bio u ovoj Skupštini 19. jula, odgovarao na premijrskom satu, bio je ovdje na ovoj maratonskoj sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet dakle, nije premijer neko ko je pobjegao odavde iz ovog Parlamenta nego odgovarao satima i satima. To što je neko mislio da on treba da ostane čitav dan u Parlamentu, a da plenarna sala ostane uskraćena za priču koja je trebala ovdje da se odigrava, mislim da sam pravilno postupio. Ako mislite da nijesam pravilno postupio vi uvijek imate proceduru da imate mogućnost da pokrenete proceduru za smjenu predsjednika Parlamenta, evo ovdje ljudi, nijesam se rodio ovdje na ovom mjestu, ako imate većinu vi ćete izabrati novog predsjednika Parlamenta, ne bježim od toga.

Izvolite, gospodine Nikoliću. Odgovor na komentar.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:29:31)

Zahvaljujem.

Odmah na početku da konstatujem da argumenti kojim ste pokušali da opravdate jučerašnju akciju koju ste dogovorili sa premijerom Spajićem i sa potpredsjednikom Vlade Ibrahimovićem i njegovim predsjednikom Odbora za ekonomiju Nurkovićem, nijeste uspjeli da opravdate. Mislim da nema punoljetnog građanina Crne Gore koji će naći razumijevanje za odlaganje premijeskog sata sa obrazloženjem da je Odbor za ekonomiju, koji mu je prethodio, trajao nešto duže nego što je planirano. Kao što znate, uvijek se događalo da se da pauza za održavanje sjednice odbora, da se nastavi sjednica Skupštine i tako dalje, ali ne, vi ste se opredijelili za drugi scenario. Zato danas slijedi politička nagrada za gospodina Nurkovića u vidu imenovanja na mjesto potpredsjednika Skupštine. Dakle, to je najavljena nagrada za ono što ste juče izdejstvovali vašim zajedničkim snagama. Da se ne priča u Parlamentu o antievropskom karakteru parlamentarne većine.To je prvo.

Drugo, ovđe gospodine Mandiću, od 2020. godine, a naročito od posljednjih parlamentarnih izbora je uvedena nova politička doktrina, a po toj novoj političkoj doktrini svi mogu da budu vlast, svi. Zlonamjerni će reći svi osim Demokratska partija socijalista, je li tako? Ja sam vam rekao već, u nekim društvima je bolje ne biti nego biti i podsjetio na one Staljinove čistke kada su se bisale fotografije, kada su se bisale zajedničke fotografije ljudi koji su nekada bili politički saveznici i proricao tu političku sudbinu političkim akterima koji čine parlamentarnu većinu. Sada vam kažem nećemo biti mnogo stariji, gledaćemo taj scenario u Crnoj Gori.

Treće, Vi, gospodine Mandiću, do 2020. godine nikad nijeste priznali nijedne rezultate izbora u Crnoj Gori uključujući i referendum o nezavisnosti, kojeg ni danas ne priznajete. Sjedite na mjestu predsjednika Parlamenta /upadica/ samo malo, sjedite na mjestu predsjednika Parlamenta, nijednom se nijeste udostojili da četitate Dan nezavisnosti ove zemlje. Razumijem zašto to ne radite, znam šta to znači i kao se to tumači u svakoj savremenoj demokratskoj zemlji.

Na kraju, naravno imate pravo na Vašu politiku, Vi ste rekli nijeste je promijenili samo birate drugačiji put da ostvarite cilj. Sa aspekta političke doktrine, opet, možda Vama treba i četitati jer ste Vi one koji su bili na drugoj ideološkoj obali u odnosu na Vašu preveli na Vašu obalu da rade za Vaše političke ciljeve.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:33:11)

Gospodine Nikoliću, mislim da ćete da nam aplaudirate, nama kao parlamentarnoj većini kada Crnu Goru uvedemo u Evropsku uniju. Javite se i kažete gospodine Mandiću izvinite Vi ste uspjeli ono što mi nijesmo uspjeli i vaša parlamentarna većina i možda to bude satisfakcija i za ovaj Dan nezavisnosti i za sve.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:33:55)

Gospodine Mandiću, ne znam zašto prvo pokušavate da me onemogućite da odgovorim na Vaš komentar. Vi ste rekli da ću Vam aplaudirati kada Crna Gora bude članica Evropske unije. Parafrazirao sam, ali to je suština. Nijesam srećan niti likujem zbog toga što je Hrvatska Vas personalno, kao predsjednika Skupštine i visokog državnog zvaničnika ove zemlje, proglasila za personu non grata, zajedno sa potpredsjednikom Vlade Crne Gore i zajedno sa poslanikom Skupštine Crne Gore. Nijesam najsrećniji zbog toga, zato što ste vi, kakvi god bili prema mom tumačenju, predstavnici ove države. Ako vi mislite da preko Hrvatske Crna Gora sa ovim državnim rukovodstvom može ući u Evropsku uniju, onda mi ne treba da pričamo o politici, treba da se preselimo na neka druga radna mjesta i da radimo neki drugi posao. Naravno, Vi ste dovoljno iskusni da znate da je to što ste kazali potpuno neutemeljno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:35:23)

Gospodine Nikoliću, evo odgovorili ste mi. Evo da Vam kažem da bi mogli da nastavite dalje, Hrvati su nama Srbima najsličniji narod, na ramenima će da nas unesu u Evropsku uniju oni kao nama najsličniji narod.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:35:37)

Strpite se toliko da dovršim. Mislim da svakog dana kada vi govorite o Hrvatskoj pravite štetu koja se uvećava na onoj fakturi koju ste počeli da radite. To mislim. Jednog dana kada na dnevni red dođu pitanja koja treba rješavati u bilateralnim odnosima naše dvije države, mi ćemo krenuti u te razgovore iz debelog minusa, zahvaljujući, prije svega, vašoj odgovornosti.
Da se vratim, konačno, na osnovnu tezu. Zahvaljujući političkim dogovorima da unutar vlasti proširite klijentelizam, proširite broj funkcija mi danas zbog uvećanoj broja ministarstava, državnih sekretarijata i tako dalje, imamo povećanje plata iz budžeta u iznosu od milion eura, imamo 5.500 registrovanih službenih vozila koja treba da budu u funkciji zadovoljenja klijantelističkih potreba ove vlasti. Mislim, gospodine Mandiću, da je ovđe svakome sve jasno i da ničija nije gorela do zore.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:36:37)

Gospodine Nikoliću, vrlo ste dobro iskoristili vrijeme, ali moram da Vam kažem da sa Hrvatima najbolje možemo da razgovarmo gospodin Knežević i ja. Oni znaju ko smo mi, mi znamo ko su oni i tako se najbolje postižu dogovori. Mnogo bolje nego neki drugi.
Gpospodine Nurkoviću, izvolite, imate pravo na repliku.

MIRSAD NURKOVIĆ (31.07.24 18:37:09)

Predsjedniče Skupštine, kao što ste rekli, imam pravo na repliku, jer sam ovdje pominjan, čini mi se vrlo negativno, vrlo neprincipijalno i vrlo nekorektno. Znate zašto nekorektno? Nekorektno zato što juče na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sam bio jedini čovjek koji je tražio da se ubrza i da se završi rad Odbora. Jedini sam bio, uz svoju zamjenicu, koji smo insistirali da se rad Odbora završi što prije. Znate zašto nekorektno? Zato što gospodin koji je govorio prije mene bi trebao da pita svoje partijske kolege koji su članovi tog odbora kako su se ophodili i šta su rekli na kraju sjednice. Hvala vam, hvala gospodine Anđušiću, hvala i gospodinu Rakočeviću, hvala i gospodinu Mugoši, hvala i gospodinu Konataru koji su juče krajnje korektno rekli šta se i kako se desilo. Očekivati da predsjednik bude odgovoran za to što je sjednica trajala

duže, a insistirati na tome da se da što više riječi opoziciji, je zaista nekorektno i nisko. Ukoliko ne vjerujete ovo što pričam uzmite, pregledajte sjednicu Odbora. Uzmite i pregledajte sjednicu Odbora. Da li se i iz kojih razloga premijer vratio i prihvatio dalje da komunicira sa članovima opozicije, to nije moja stvar.

Korektnosti radi, da znate, Mirsad Nurković nikada ne uzurpira niti dozvoljava da se njegovim imenom trguje. O tome ćete vrlo brzo biti obaviješteni. Kamo sreće da ste vi juče imali tog predsjednika da vodi taj odbor. On bi trajao još duže. Mislim da je krajnje nekorektno ovo sada što ste rekli vezano za Odbor i kako je tekao juče.

Što se tiče ko je koga preveo na koju politiku, jedina politička opcija danas ovdje u Skupštini koja nema nikakvu dilemu od njenog osnivanja, a reći ću i narod koji nikada nije imao dilemu šta je put Crne Gore, neću pominjati referendum 1992. godine, jedino su Bošnjaci bili tada sa Cetinjanima na fonu nezavisne Crne Gore. Bošnjaci, gospodine Zirojeviću. Danas spočitavati to Bošnjačkoj stranci promjenu politike, sačekajte, ljudi, malo, nedelju dana da vidimo kakvi će biti potezi gospodina Ibrahimovića na mjestu potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova. Da je bilo ko korektan i racionalan, rekao bi sljedeću stvar. Super, odlična stvar dobili smo u liku Ervina Ibrahimovića na mjestu potpredsjednika Vlade i ministra za vanjske poslove čovjeka koji je osvjedočen i kod evropskih partnera, koji je osvjedočen kao prijatelj svih u regionu, koji je osvjedočen na promociji nezavisne i državotvorne Crne Gore.

Raspalili ste iz svih raspoloživih oruđa, otćutali smo iz korektnosti i svih onih potonjih dana i godina zbog onoga što smo radili zajedno sa vama. Biće još vlada, vlasti i izbora i polagaćemo račune i vi i mi za ovo što radimo danas. Siguran sam da će naš narod koji nas glasao vrlo dobro razumjeti kao što nas već razumiju svi i u okruženju i svi naši. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:41:45)

Iskoristili ste pravo na repliku. Nijeste koristili nikakve uvredljive izraze.
Izvolite, gospodine Smailoviću.

AMER SMAILOVIĆ (31.07.24 18:42:00)

Zahvaljujem.

Javljam se proceduralno na osnovu priče oko izbora potpredsjednika Skupštine. Prije toga, želim da kažem da će Bošnjačka stranka ostvariti sve ono što je potpisala koalicionim sporazumom sa premijerom Spajićem. Sve ono što je potpisano u tom sporazumu odnosi se isključivo na najvitalnije nacionalne interese Crne Gore. Sa tim interesima Bošnjačka stranka i bošnjački narod se nikada nije kockao i uvijek smo bili prvi i najhrabriji i najodlučniji u odbrani tih nacionalnih interesa.

Takođe, kroz taj sporazum realizovaćemo sve ono što je ključno za bošnjački narod u Crnoj Gori, bošnjački narod koji decenijama unazad nema onaj status koji zaslužuje. Dakle, sredine u kojima žive Bošnjaci su najnerazvijenije sredine u Crnoj Gori. To je višedecenijska nebriga prema tom narodu. Svi ti projekti koji su predviđeni u sporazumu, daćemo sve od sebe, da se ispune, da se realizuju i ubijeđen sam da će to biti tako.

S druge strane, razumljiva je nervoza, razumljivi su napadi, ovo su neke nove političke okolnosti u Crnoj Gori, sve je to razumljivo, ali nije mi, zaista, razumljivo da to budu napadi od naših dojučerašnjih partnera sa kojima smo gradili sve ono što smo gradili, a tiče se, prije svega, Crne Gore. Dakle, nije mi to razumljivo, ali demanti svakodnevno stižu. Potvrde naše ispravne odluke su svakodnevne od majki Srebrenice, svih najvažnijih ambasada, prije svega ambasada onih država sa kojima Crna Gora gradi najbolje odnose.

Takođe, ovih danas se pokušala uvući u dnevno političke priče i porodica rahmetli Rafeta Husovića. Od njihove najuže porodice prenosim da se više ne zloupotrebljava njegovo ime u političke obračune sa Bošnjačkom strankom, naročito ne sa Bošnjačkom strankom.

Kada je u pitanju izbor potpredsjednika Skupštine iz reda manjinskih naroda, dakle izmjenama Poslovnika iz 2020. godine predviđena je mogućnost da predstavnici manjebrojnih naroda uvijek imaju u rukovodstvu Parlamenta člana. To je bila dosta dobra odluka da se ide u te izmjene Poslovnika. Međutim, posljednje izmjene Poslovnika nijesu dobre iz ugla Bošnjačke stranke i bošnjačkog naroda, a vjerujem i iz ugla svih manjebrojnih naroda u Crnoj Gori. Nije dobro što se išlo na taj način u izmjene. Jer, kao što sam i tada rekao i sada ću reći, ide se u biranje onog poslanika iz reda manjinskih naroda koji ima manju podršku u odnosu na nekog drugog, u okviru partija manjebrojnih naroda.

Još jednom bih, sa ovog mjesta, zamolio gospodina Camaja da povuče ovaj prijedlog, da još jednom sjednemo i dogovorimo kao što smo uvijek dogovarali neke važne stvari za Crnu Goru i za manjebrojne narode. Razumijem da mu je obećano iz parlamentarne većine koja je funkcionisala, sve to razumijem, ali

hajde da sjednemo još jednom i da dogovorimo dalje korake. Šta će se dešavati u budućnosti to ćemo vidjeti. Ponavljam, zbog svega onoga što smo zajedno gradili i radili pozivam gospodina Camaja da povuče ovaj prijedlog, da ne dozvoli da se manjine svađaju već da gradimo priču onako kako smo to uvijek kroz dijalog gradili. U ovom slučaju dijalog oko ovog potpredsjedničkog mjesta nije ostvaren. Toliko i zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:46:10)

Hvala Vam, gospodine Smailoviću.

Moram da razjasnim nekolike stvari, mislim da su vrlo važne.

Ovo je sporazum koji smo imali kada smo konstituisali parlamentarnu većinu. Ovo nije neko obećanje koje je neko nekome dao nego to je sporazum kada smo konstituisali parlamentarnu većinu. Nakon toga, kada smo proširili tu parlamentarnu većinu i uradili prvi put u Crnoj Gori ono što mislim da nikad nije urađeno, da zajednički rade i politički predstavnici Srba i Crnogoraca i Bošnjaka i Albanaca i da probamo da zajednički pokrenemo Crnu Goru i da idemo naprijed, ovo još nikad nije viđeno u Crnoj Gori i to je veliki iskorak za Crnu Goru. To je važno.

Želim da vam kažem u ime skupštinskog rukovodstva, ono što ste dogovorili sa gospodinom Spajićem biće u potpunosti ispoštovano, a što se odnosi na Parlament Crne Gore. Naravno, biće izmjene Poslovnika, biće realizovano, ali moramo prvo da završimo ono što smo prvo dogovorili. Ovo što ste dogovorili sa premijerom Spajićem biće u potpunosti ispoštovano. Toliko čvrsto vjerujem da ćemo, radeći zajedno i Srbi i Crnogorci i Bošnjaci i Albanci, moći da uradimo sve ono što je dobro za svaki naš grad, za svaki kraj u Crnoj Gori, da neće više biti diskriminisanih, da neće više biti građana drugog reda. To želimo da zajedno radimo. Hajmo da probamo. Možda to ne bude išlo i možda gospodin Nikolić bude u pravu da to nije dobro. Kažem možda ne bude išlo, ali hajde da probamo. Ovo nikad nije probano, hajmo da probamo. Ohrabrujem građane Crne Gore da krenemo u tom pravcu.

Proceduralno se javila, ima prednost procedura.

Izvolite, gospodine Nikoliću. Očekivao sam da Vi kao džentlmen kažete - izvolite, gospođo Nedović, ali što je tu je.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:48:50)

Čuo sam, predsjedavajući Mandiću, Vaše najave da treba sve isprobati i da će biti mjesta za sve. Samo je falilo da kažete napravićemo novu zgradu Parlamenta u kojoj će biti toliko veliki predsjedavajući sto da ćete moći svi da šedete, đe će prostor za Vladu podrazumijevati deset novih stolica koji u ovom trenutku nedostaju. Mislim, gospodine Mandiću, a Vi ćete veoma dobro razumjeti politički ovo što ću vam sada reći, da Vi ovom trgovinom foteljama pokušavate da obezbijedite i da kupite izmjene Ustava Crne Gore. Dakle, rekao sam Vam šta vam je namjera, ne zbog Vas, to je u genezi ovog političkog poteza, ali govorim zbog građana Crne Gore. To je jedno.

Drugo, ostao sam ovđe dužan u ovoj komunikaciji nekoliko osvrta. Nijesam kolege iz Bošnjačke stranke optužio da su oni režiseri jučerašnjeg događaja u Parlamentu. Mislim da oni ne mogu biti režiseri i da to nije njihova uloga u ovoj Vladi. Onog dana sam rekao, i žao mi je zbog toga, mislim da je njihova uloga u ovoj Vladi da popločaju ulazak bivšeg Demokratskog fronta u Vladu. To je prvo. Drugo, razdvajam odluke, gospodine Nurkoviću i gospodine Smailoviću, koje vi donosite od onoga što smatram da većina Bošnjaka u Crnoj Gori misli, velika većina. Dozvoljeno je vama da promijenite mišljenje, kao i nama. Vi ste 2016. godine bili u SDP-u, pa ste u međuvremenu promijenili politički dres. Nije to nikakav problem. Vjerovatno imate potrebu da kroz novi politički subjekt ostvarite ne samo programske ciljeve nego i lične ambicije. To je legitimno. Kažem legitimna je borba, gospodine Mandiću, za fotelje. Nije ništa sporno. Razgovaramo civilizovano. Nema nikakve nervoze, uopšte nijesmo nervozni ljudi ni po prirodi, a tek zbog ove političke situacije. Brzo završavam.

Nijesmo povjerovali u slatkorječivost Andrije Mandića, vi jeste i vi ćete nositi odgovornost vaših političkih poteza pred vašim biračima. Rekao sam, i ponavljam još jednom, nikada ne bih poistovjetio odluke časnih Bošnjaka u Crnoj Gori sa odlukama njihovih političkih predstavnika. Jer, nijeste vi samo njihovi politički predstavnici. Jednako vas kao i Demokratsku partiju socijalista, ili možda čak više, Bošnjaka u Crnoj Gori glasa. Tako da imam obavezu ispred građanske partije da kažem ovo što sam rekao. Ne želimo mi da sačuvamo nikoga, pa ni Bošnjačku stranku od lošeg društva. Svako bira društvo spram sebe. Još jednom vam ponavljam, rađe bih bio sam, takav mi je bio princip uvijek u životu, nego da budem u nekim savezima koji su utemeljeni na trgovini i na kompromisima, trulim kompromisima. Takvi savezi nikada ne traju.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:52:48)

Gospodine Nikoliću, Vi ste sada mene više puta prozivali, a imamo već prijavljenog gospodina Nurkovića i gospodina Smailovića. Moram da Vam kažem, ljudi iz Nove srpske demokratije i ja koji imamo ove sijede vlasi 1992. godine smo podržavali politiku tadašnje Narodne stranke, koja je zajedno sa vašim DPS-om pisala Ustav Republike Crne Gore. Tada su na tom referendumu za Saveznu Republiku Jugoslaviju jedini suverenisti bili Bošnjaci, SDP, Liberali i Albanci. To moramo da budemo pošteni. Mi smo zajedno sa vama gradili Saveznu Republiku Jugoslaviju.

Kada upotrijebite takve oštre formulacije prozivajući Bošnjake vezano za ove činjenice da su oni sada nešto promijenili, njih doživljavam kao ljude koji su uvijek bili izvorni suverenisti za razliku od istorijata vaše stranke, priznajem Vam da ste suverenista, ali istorijata stranke kojoj Vi pripadate, bili ste za zajedničku državu kao što smo bili i mi. Sada morate da budete malo tolerantniji. Nemojte samo nas da napadate kada smo zajednički pravili tu zajedničku državu. Bošnjaci nijesu učestvovali u tome i Albanci. Nemojte ih prozivati. Ja sam bio i za Kraljevinu Jugoslaviju i za sve.

Izvolite, gospodine Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (31.07.24 18:54:39)

Već traje ova polemika, vjerovatno treba da privodimo kraju. Kolegi Kneževiću je već dosadno, on voli živu vatru i živu riječ, ali vjerujem da mu nije dosadno u ovom dijalogu.

Tačno je, gospodine Mandiću, da u istorijatu političkih partija postoje usponi i padovi. Tačno je da je jedno političko vrijeme vjerovatno podrazumijevalo različite pristupe politici. Takođe je tačno da je to političko vrijeme devedesetih godina, u kojem je Demokratska partija socijalista imala rukovodeću ulogu u političkom životu Crne Gore, sačuvalo Crnu Goru od izazova građanskog rata kojem su bile izložene republike bivše Jugoslavije. Mislim da je to, bez obzira na različite ideološke pozicije jedno, ipak, politički razumno i pametno vrijeme političkog odlučivanja. Samo još jednu stvar da Vam kažem.

Kada govorite o Demokratskoj partiji socijalista, Demokratska partija socijalista je državotvorna stranka. Liderstvo Demokratske partije socijalista u procesu obnove crnogorske nezavisnosti je rezultat koji će nadživjeti vjerovatno i politički život Demokratske partije socijalista i svih nas ovđe jer su to neke vanvremenski politički rezultati. Biti u procesu obnove crnogorske nezavisnosti na čelu projekta poslije 88 godina, to je nešto što jedna politička partija može samo da poželi, a rijetki i da ostvare.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:56:38)

Hvala.

Izvolite, gospodine Nurkoviću. Vi ste prvoprijavljeni, potom je gospođa Jevrosima Pejović, pa gospođa Vuković Kuč, pa gospodin Zirojević.

MIRSAD NURKOVIĆ (31.07.24 18:57:07)

Tačno je da sam do 2016. godine bio u SDP-u. Bio sam do 2016. godine u SDP-u dok ga nijeste razbili vi, i tu ću stati. Te 2016. ste narušili jedinstvo suverenističkog bloka. Ako imate na bilo što danas da se žalite, ovo su posljedice te 2016, 2020. su posljedice 2016. godine.

Što se tiče ko koga glasa, gospodin Ibrahimović vam je rekao dobro - od 8,7% Bošnjaka nas je glasalo 7,1%. Znači, mi smo zaslužili podršku 7/8 bošnjačkog naroda. Tačno je, vas glasaju muslimani, vas glasaju Crnogorci koji su islamske vjeroispovijesti i vas glasa jedan dio Bošnjaka, i Srbi, i Hrvati, i svi ostali, ali pričamo o ovoj kategoriji. Dominantan broj Bošnjaka glasa Bošnjačku stanku i glasaće nas i dalje.

Što se tiče toga ko je šta radio do 2016. i poslije 2016. godine, vjerujte stojim ovdje pred čitavom crnogorskom javnošću i otvoreno kažem - izuzetno sam ponosan na sve ono što sam uradio do 2016, kao i za sve ovo što sam radio poslije 2016. godine. Ponosan sam na društvo kojem sam pripadao i ponosan sam na društvo u koje sam došao da se borim za one principe za koje se nijesam višeo mogao boriti upravo 2016. godine jer više nije bilo mehanizama da se borim. Koji su to principi. To su principi ono što sam radio ovih godinu dana ovdje u Parlamentu, da se borim za pravo i jednakost ljudi sa sjevera. Neću sada pričati zašto su ljudi sa sjevera u toj kategoriji nerazvijenih u kojoj su danas. To su teme koje će biti vrlo inspirativne, možda ne samo za nas, nego i neke druge.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 18:59:55)

Sljedeća prijavljena je gospođa Jevrosima Pejović, pa gospođa Vuković Kuč.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (31.07.24 19:00:02)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Mi smo prije neki dan ovdje izabrali jednu od najbrojnijih, zapravo najbrojniju Vladu u Evropi. Kao rezultat sitno političkih i sitno šićarskih političkih trgovina mi ćemo sada da proširimo i taj predsjedavajući sto. To ne bi bio nikakav problem da građani ne plaćaju vaše sitne trgovine, da građani ne plaćaju sve ovo o čemu svjedočimo svih ovih dana. Još bi i dobro bilo da samo plaćamo novcem nego ćemo, izgleda, početi da plaćamo i svojom budućnošću i budućnošću naše djece. To je ono čega moramo u ovom trenutku da budemo svjesni. Nadam se da je u vama ostalo bar malo, ne mogu da pronađem drugu riječ osim možda one istinske ljudskosti da izmjerite je li to, ipak, velika cijena u odnosu na to što se dobija. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 19:01:22)

Hvala Vam, gospođo Pejović.

AMER SMAILOVIĆ (31.07.24 19:02:08)

Opet se vraćam na izbor potpredsjednika Skupštine.

Tražim pauzu da probamo da se dogovorimo oko potpredsjednika Skupštine. Jer, ovo kako je danas predloženo nije put pomirenja, nije nešto što smo mi očekivali. Želimo da napravimo pauzu i da probamo da se dogovorimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 19:02:35)

Da završimo raspravu, pa ćemo dati pauzu.

Ko želi dalje riječ? Mogu li da konstatujem da više nema zainteresovanih za raspravu? Završimo raspravu.

Da li predstavnik predlagača želi dati završnu riječ? Ne.

Konstatujem da je pretres završen. Sada dajemo pauzu da gospodin Smailović realizuje ovo što je želio.

/PAUZA/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 19:56:43)

Saglasno članu 20 Poslovnika Skupštine izbor potpredsjednika Skupštine vrši se tajnim glasanjem, glasa se tako što se zaokružuje riječ ZA ili riječ PROTIV. Za potpredsjednika Skupštine izabran je kandidat za koga je glasala većina prisutnih poslanika.

Generalni sekretar Skupštine sa Službom Skupštine pripremio je uslove za tajno glasanje - glasačke lističe i glasačku kutiju. Po završenom glasanju Komisija za glasanje pristupa utvrđivanju rezultata glasanja i sačinjava kratak izvještaj o rezultatima tajnog glasanja.

Stekli su se uslovi da pristupimo glasanju i da imamo kandidata za potredsjednika gospodina Nikolu Camaja. Molim generalnog sekretara u ovom slučaju zamjenika generalnog sekretara Stanišića da izvrši prozivku poslanika i uruči im glasačke listiće.

BOBAN STANIŠIĆ (31.07.24 19:57:45)

Potpredsjednik Boris Pejović, poslanik Vasilije Čarapić, poslanik Seid Hadžić, poslanica Jelena Nedović, poslanik Uglješa Urošević, poslanik Dražen Petrić, poslanik Jovan Subotić, poslanik Miodrag Laković, poslanik Miloš Pižurica, poslanik Darko Dragović, poslanik Dane Marković, poslanik Tonći Janović, poslanik Vladimir Bakrač, poslanica Branka Marković, poslanik Milan Zečević, poslanica Jelenka Andrić, poslanica Dragana Vučević, poslanik Armen Šehović, poslanica Nađa Laković, poslanik Gordan Stojović, poslanik Andrija Nikolić, poslanik Danijel Živković, poslanik Nikola Janović, poslanik Nermin Abdić, poslanica Drita Llolla, poslanik Dušan Raičević, poslanik Oskar Huter, poslanica Aleksandra Vuković Kuč, poslanik Ivan Vuković, poslanik Jevto Eraković, poslanik Abaz Dizdarević, poslanica Sonja Milatović, poslanik Nikola Milović, poslanica Zoja Bojanić Lalović, poslanik Nikola Rakočević, poslanik Mihailo Anđušić, poslanica Aleksandra Despotović, predsjednik Andrija Mandić, poslanik Slaven Radunović, poslanica Simonida Kordić, poslanica Jelena Božović, poslanik Jovan Jole Vučurović, poslanik Dejan Đurović, poslanik Vaso Obradović, poslanica Bojana Pićan, poslanik Marko Kovačević, potpredsjednica Zdenka Popović, poslanik Boris Bogdanović, poslanica Anđela Vojinović, poslanik Albin Ćeman, poslanik Momčilo Leković, poslanik Duško Stjepović, poslanik Nikola Rovčanin, poslanik Amer Smailović, poslanica Kenana Strujić Harbić, poslanik Admir Adrović, poslanik Mirsad Nurković, poslanica Edina Dešić, poslanik Jasmin Ćorović, poslanik Milan Knežević, poslanik Vladislav Bojović, poslanica Jelena Kljajević, poslanik Dragan Bojović, poslanik Dritan Abazović, poslanik Miloš Konatar, poslanica Ana Novaković Đurović, poslanik Filip Adžić, poslanik Bogdan Božović, poslanica Maja Vučelić, poslanica Slađana Kaluđerović, poslanik Boris Mugoša, poslanik Branislav Nenezić, poslanik Nikola Zirojević, poslanik Nikola Camaj, poslanik Artan Çobi, poslanik Adrijan Vuksanović, poslanik Mehmed Zenka, poslanica Jevrosima Pejović, poslanica Radinka Ćinćur, poslanik Vladimir Dobričanin i poslanik Ilir Çapuni.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 20:04:47)

Gospodo, dajem pauzu da utvrdimo rezultate glasanja koje ćemo odmah nakon toga objaviti.

/PAUZA/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 20:09:52)

Uvažene kolege, nastavljamo rad.

Komisija za glasanje sačinila je kratak Izvještaj o rezultatima tajnog glasanja, pa dozvolite da saopštim rezultate. Uručeno je glasačkih listića 43. U glasačkoj kutiji nađena su 43 glasačka listića. Važećih glasačkih listića ima 43. Da se predloženi kandidat Nikola Camaj izabere za potpredsjednika Skupštine iz reda poslanika manjinskih partija glasalo je za 43, niko nije bio protiv. Saglasno rezultatima glasanja za potpredsjednika Skupštine iz reda poslanika manjinske partije izabran je Nikola Camaj.

Želim da čestitam gospodinu Camaju i pozivam ga da položi zakletvu.

NIKOLLA CAMAJ (31.07.24 20:10:57)

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i zakonu čestito, odgovorno i savjesno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (31.07.24 20:11:31)

Dame i gospodo, nastavljamo dalje.

Idemo na Predlog odluke o razrješenju i izobru predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Administrativni odbor podnio je Predlog odluke da se dužnosti predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet razriješi Mirsad Nurković, a za predsjednika odbora izabere Boris Mugoša.

Izvjestiteljka Administrativnog odbora je Jelena Nedović.

Otvaram pretres.

Da li gospođa Nedović želi riječ? Ne želi, hvala.

Ko želi riječ? Konstatujem da niko ne želi riječ.

Da li izvjestiteljka želi da da završnu riječ? Konstatujem i to, završili smo pretres, prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke da se dužnosti predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet razriješi Mirsad Nurković, a za predsjednika Odbora izabere Boris Mugoša.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 52 poslanika svih 52 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke. Kolege poslanici predlozi akata koje nijesmo razmotrili ostaju u skupštinskoj proceduri, a naći će se na dnevnom redu nekih od narednih sjednica Skupštine.

Ovim je Šesta sjednica Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini završena.

Čestitam gospodinu Mugoši koji je izabran za predsjednika Odbora. Ovim je Skupština završena.

Dajem kratku pauzu da tehnika pripremi kako bi prešli na izjašnjavanje vezano za novu Skupštinu.